สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คู่มือการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คู่มือการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คู่มือการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
(ใช้ในราชการเท่านั้น)

คำนำ

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ และ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีปัญหาอุปสรรคทั้งในการวินิจฉัยข้อกฎหมาย การตีความกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องตามหลักกฎหมาย มีประสิทธิภาพ และสามารถอ้างอิง และตรวจค้นได้อย่างรวดเร็ว สำนักกฎหมาย สป. จึงได้จัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙” ได้รวบรวมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา

สำนักกฎหมาย สป. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฉบับนี้จะเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
สิงหาคม ๒๕๕๑

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑

๑. เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑

๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย ๒

๒.๑ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๒

๒.๒ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๔

๒.๓ ผู้เสียหาย ๕

๒.๔ วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ ๕

๓. หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๖

๓.๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ๖

๓.๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ๘

๔. สิทธิไล่เบี้ย ๙

๕. อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ๑๑

๖. การเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐ ๑๒

๗. การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน ๑๓

๘. การยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐ ๑๓

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๕

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๙

ภาคผนวก ๒ หนังสือสั่งการ

๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว.๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย ๒๗

๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๒๙

๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว.๘๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด ๓๒
๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว.๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด ๔๕
๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ๔๗
๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๑๑๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ๕๗
๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๖๒
๑๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑๓๙ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด ๖๔
๑๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ ๖๘
๑๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย ๗๐
๑๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๗๒
๑๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง ๗๕
๑๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๗๗
๑๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๕๕๙๕ -๑๕๕๙๗ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๘๓

๑๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง ๘๕
๑๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙
เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๘๘
๑๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบ
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ๙๐
๒๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐
เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภท
สำนวนการสอบสวน ๙๒
๒๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐
เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๑๑๗
๒๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐
เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๒๖
ภาคผนวก ๓ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๔๐
เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย ๑๒๙
๒๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๗๖/๒๕๔๑
เรื่อง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๓๒
๒๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๕๐/๒๕๔๒
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีมีการยักยอกเงิน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ ๑๓๖
๒๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๖/๒๕๔๒
เรื่อง ผลทางกฎหมายกรณีมีการแต่งตั้งผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องร่วมรับผิด
เป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๔๑
๒๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๔๒
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
(กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา
เป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล) ๑๔๓
๒๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒
เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามความรับผิดทางละเมิด
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๔๕

๒๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๗๕/๒๕๔๓
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ๑๔๘
๓๐. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีไปรษณียภัณฑ์สูญหาย ๑๕๑
๓๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๓๔/๒๕๔๔
เรื่อง หารือเรื่องอายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๕๔
๓๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๔
เรื่อง การพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด ๑๖๑
๓๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔
เรื่อง หารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ๑๖๕
๓๔.บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๘๗/๒๕๔๔
เรื่อง หารือการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการที่การกำหนดตำแหน่งเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ๑๖๘
๓๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๘๖/๒๕๔๔
เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๗๓
๓๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๑๒/๒๕๔๔
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ๑๗๖
๓๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๔๕
เรื่อง การเรียกค่าเสียหายกรณีอาวุธปืนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสูญหาย ๑๗๙
๓๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๘๙/๒๕๔๕
เรื่อง กรมบัญชีกลางหารือว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ ๑๘๑
๓๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๙๙/๒๕๔๖
เรื่อง หลักเกณฑ์การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๑๘๖

๔๐. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๖/๒๕๔๖
เรื่อง การจ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๑๙๑
๔๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๔๗/๒๕๔๖
เรื่อง การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา
เป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล (เพิ่มเติม) ๑๙๔
๔๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๓/๒๕๔๖
เรื่อง อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
(กรณีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ๑๙๗
๔๓. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒/๒๕๔๖
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของผู้รับจำนำของสถานธนานุเคราะห์ ๒๐๐
๔๔. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑/๒๕๔๗
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีกรมราชทัณฑ์ ๒๐๓
๔๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๗๔/๒๕๔๗
เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
กรณีคอมพิวเตอร์ของสำนักงานศาลปกครองสูญหาย ๒๐๖
๔๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐/๒๕๔๗
เรื่อง การจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘
กรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชน ๒๑๐
๔๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๕/๒๕๕๐
เรื่อง เจ้าหน้าที่ขอใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๑๕
๔๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๙/๒๕๕๐
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ๒๑๘
๔๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๒๑๕/๒๕๕๐
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของ
การรถไฟแห่งประเทศไทย ๒๒๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑. เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ปรากฏท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใด ก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้รับเงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำ เพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคน มิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้ โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวได้ยกเลิกระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งหนังสือเวียนของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแทน

๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามนัยมาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวงทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

โดยที่พระราชบัญญัตินี้เน้นถึงการทำงานแทนรัฐในลักษณะหน่วยงานของภาครัฐโดยตรง และความรับผิดทางละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สิน หน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐตามคำนิยามดังกล่าว จึงหมายถึงหน่วยงาน ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

ในกรณีราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ในกรณีราชการส่วนภูมิภาค หมายถึงเฉพาะจังหวัดเท่านั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๒ ให้จังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนอำเภอ ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้เป็นนิติบุคคล ในส่วนของส่วนราชการประจำจังหวัด อาทิ ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด ฯลฯ และส่วนราชการประจำอำเภอ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๔๑

ในกรณีราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

๒. รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้

ก. รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ ต้นสังกัดคือกระทรวงการคลัง

ข. รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด เนื่องจากจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน

๓. หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงปัจจุบัน มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ...(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ...(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔ ...(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ...(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๖ ...(ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗...(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๙ และ ...(ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้หน่วยงานดังต่อไปนี้เป็น “หน่วยงาน ของรัฐ” ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด

(๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
(๒) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
(๓) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
(๔) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(๕) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
(๖) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
(๗) สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง
(๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
(๙) สถาบันพระปกเกล้า
(๑๐) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
(๑๑) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
(๑๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
(๑๓) สำนักงานศาลปกครอง
(๑๔) สำนักงานศาลยุติธรรม
(๑๕) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
(๑๖) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(๑๗) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)
(๑๘) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
(๑๙) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว(องค์การมหาชน)
(๒๐) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารเทศ(องค์การมหาชน)
(๒๑) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุฯภาพการศึกษา
(๒๒) ศูนย์มานุษวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
(๒๓) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
(๒๔) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
(๒๕) แพทยสภา
(๒๖) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
(๒๗) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(๒๘) สภาเภสัชกรรม
(๒๙) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
(๓๐) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
(๓๑) ทันตแพทยสภา

(๓๒) สภาการพยาบาล

(๓๓) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๓๔) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ

(๓๕) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม

(๓๖) สำนักงานคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(๓๗) คุรุสภา

(๓๘) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้บัญญัติให้ “องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน” และ “มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ” เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามนัยมาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“ข้าราชการ” คือบุคคลที่เข้ารับราชการตามหน่วยงานของรัฐประเภทกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ บังคับ การบังคับบัญชาเป็นไปตามกฎหมาย จึงไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ตามหลักนิติกรรมสัญญา ฉะนั้น จึงไม่นำหลักลูกจ้างหรือตัวแทนมาใช้บังคับข้าราชการ ถ้าข้าราชการทำละเมิดระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ไม่ถือว่าหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นนายจ้างหรือตัวการ แต่ถือว่าข้าราชการนั้นเป็นผู้แทนของนิติบุคคล เดิมหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคลต้องรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนของนิติบุคคลนั้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ แต่ปัจจุบันต้องบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓)

“พนักงาน” คือบุคคลที่เป็นพนักงานเทศบาล หรือพนักงานตามองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประเภทกระทรวง ทบวง กรม เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น การประปานครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฯลฯ

“ลูกจ้าง” คือลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐประเภทอื่น ลูกจ้างที่เข้ามาไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวก็ตาม มีนิติสัมพันธ์โดยสัญญาจ้างแรงงาน

แต่จากคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๙๔/๒๕๔๒ ซึ่งวินิจฉัยเกี่ยวกับลูกจ้างขององค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วยนั้น จะต้องอยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยจำแนกตามลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลในสังคมออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) ลูกจ้างที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานประจำและต่อเนื่อง มีการกำหนดอัตราเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ หรือลูกจ้างประจำ หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประเภทนี้มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๒) ลูกจ้างที่หน่วยงานของรัฐ ได้ว่าจ้างให้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ว่าจะมีสัญญาจ้างเป็นหนังสือหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์ของบุคคลดังกล่าวกับหน่วยงานของรัฐย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในกรณีนี้ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) ทำสัญญาจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน โดยระบุเงื่อนไขไว้ว่า “หากลูกจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แก่นายจ้าง ลูกจ้างยินยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่นายจ้างโดยสิ้นเชิงโดยลูกจ้างยินยอมให้หักเอาจากเงินต่าง ๆ ที่ลูกจ้างพึงได้จากนายจ้าง หากไม่เพียงพอลูกจ้างจะต้องชดใช้ให้ครบถ้วนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนายจ้าง” กรณีจึงเป็นการจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราวเฉพาะงาน ไม่ใช่การบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของ ร.ส.พ. ดังนั้น นิติสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างดังกล่าวกับ ร.ส.พ. ย่อมเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา รวมทั้งความรับผิดทางละเมิดซึ่งจะต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ

“ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น” หมายถึงว่า นอกเหนือจากการเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างประจำแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ประเภทอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด จะเรียกชื่ออะไรก็ได้ เช่นอนุกรรมการ คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ

ในความรับผิดกรณีเจ้าหน้าที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดกระทำละเมิดผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายจากกระทรวงการคลัง

๒.๓ ผู้เสียหาย

ผู้ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเกิดจากข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

๒.๔ วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๓. หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก สามารถแบ่งการกระทำได้ ๒ กรณี คือ

๓.๑.๑ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๕ "หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง"

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่แล้วตามมาตรา ๕ นี้ ให้หน่วยงานของรัฐของเจ้าหน้าที่นั้นต้องรับผิดต่อผู้เสียหาย ซึ่งคงเป็นไปตามหลักการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "ถ้าการกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น แต่ไม่สูญเสียสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้ก่อความเสียหาย"

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

ฎีกาที่ ๓๖๔๘/๒๕๔๙ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ เป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ส่วนคดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นกรมตำรวจฟ้องไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากจำเลยทั้งสองกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนของโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น และโจทก์ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง และมีอายุความ ๑๐ ปี

ฎีกาที่ ๔๘๒๓/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานที่ดิน มีหน้าที่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ที่ดินของประชาชนในเขตพื้นที่ เมื่อปรากฏหลักฐานชัดแจ้งในสารบัญจดทะเบียนทั้งในโฉนดที่ดินฉบับหลวงและฉบับเจ้าของว่าที่ดินที่โจทก์ผู้รับซื้อฝากและ น. ผู้ขายฝากมายื่นคำร้องขอจดทะเบียนขายฝากต่อจำเลยที่ ๑ เป็นที่ดินที่ น. ผู้ขายฝากได้มาโดยการเช่าซื้อจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอันตกอยู่ในบังคับห้ามโอนตามมาตรา ๓๙ แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ โดยวิสัยของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินของกรมที่ดินจำเลยที่ ๒ ย่อมทราบและตระหนักดีว่าจะรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการขายฝากให้แก่โจทก์และ น. ไม่ได้ เพราะเป็นนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ แต่จำเลยที่ ๑ กลับดำเนินการรับจดทะเบียนการขายฝากให้การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรมที่ดิน จำเลยที่ ๒ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

โจทก์ลงชื่อรับรองข้อความด้านหลังสัญญาขายฝากที่ดินว่าในการทำสัญญาโจทก์ได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินโดยตรง หากเกิดการผิดพลาดและผิดตัวเจ้าของที่ดินโจทก์ขอรับผิดเองไม่เกี่ยวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ข้อความระบุไว้ชัดเฉพาะกรณีเกิดการผิดตัวเจ้าของที่ดินผู้เป็นคู่สัญญาเท่านั้น หามีผลคุ้มครองถึงการปฏิบัติหน้าที่ผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนในกรณีอื่นนอกจากนี้ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าหนังสือสัญญาขายฝากที่โจทก์ทำกับ น. เป็นโมฆะต้องถูกเพิกถอนเป็นความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการของจำเลยที่ ๒ และพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์จึงชอบด้วย พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๕ แล้ว

ฎีกาที่ ๕๘๒๔/๒๕๔๓ เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจเริ่มจับกุมโจทก์ ถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ครั้นเมื่อจับกุมโจทก์ได้ก็จะต้องควบคุมตัวโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวโจทก์ไปส่งไปที่สถานีตำรวจจึงถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน หากเจ้าพนักงานตำรวจได้ ทำร้ายร่างกายโจทก์ขณะควบคุมโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจต้องถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องกรมตำรวจเป็นจำเลยได้ตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหาย อาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้”

ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่๒ เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่ ๓เป็นพนักงานสอบสวนคนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหายเมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาทไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บในกรณีนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนแต่เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ดูแลรักษารถยนต์พิพาทของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิพาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่โจทก์ด้วยจะอ้างว่าตนไม่มีอำนาจในการยึดสิ่งของในคดีอาญามาปฏิเสธความรับผิดของตนไม่ได้

๓.๑.๒ มิใช่กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๖ “ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้”

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มิใช่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

ฎีกาที่ ๑๙๓๑/๒๕๑๘ จำเลยที่ ๑ รับราชการเป็นบุรุษไปรษณีย์ได้ขับรถยนต์ของกรมไปรษณีย์ฯจำเลยที่ ๒ ไปเก็บไปรษณีย์ภัณฑ์ตามตู้ไปรษณีย์ตามหน้าที่ และจอดรถไว้ที่ขอบถนน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานควบคุมการจราจรบอกให้จำเลยที่ ๑ ไปจอดรถบนไหล่ถนน เพราะการจราจรคับคั่งจำเลยที่ ๑ ด่าโจทก์แล้วกลับไปขึ้นรถ โจทก์ตามไปยืนเอามือเท้าขอบประตูรถตรงที่นั่งคนขับและชะโงกศีรษะเข้าไปในรถแจ้งข้อหาว่าดูหมิ่นเจ้าพนักงาน จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปโดยเร็วและผลักโจทก์ตกจากรถ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ การที่จำเลยที่ ๑ ขัดขวางการจับกุมโดยขับรถเคลื่อนออกไปและผลักโจทก์ตกจากรถจนได้รับบาดเจ็บ นี้เป็นเรื่องส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ และเป็นการทำร้ายร่างกายกันโดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ และไม่ได้เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดร่วมใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ภายในขอบวัตถุที่ประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖ พลตำรวจ ว. กับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นตำรวจไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยที่บ้านซึ่งจัดงานแต่ตำรวจทั้ง ๓ ดื่มสุรามึนเมามีเรื่องทะเลาะกับพวกชาวบ้านจนเจ้าภาพต้องเชิญให้กลับออกไปเมื่อไปถึงถนนพลตำรวจ ว. ได้กระชากลูกเลื่อนปืนในลักษณะข่มขู่พวกชาวบ้านเป็นเหตุให้ปืนลั่น ๑ นัดกระสุนปืนไปถูกโจทก์ซึ่งนั่งอยู่ในบ้านงานได้รับบาดเจ็บพิการไปตลอดชีวิตการที่พลตำรวจ ว. กระทำดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของพลตำรวจ ว. และไม่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ กรมตำรวจจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

๓.๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ สามารถแบ่งการกระทำได้ ๒กรณี คือ

๓.๒.๑ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐถูกเจ้าหน้าที่ทำละเมิดเอง หน่วยงานของรัฐที่ถูกทำละเมิดอาจเป็นหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือไม่ก็ได้ เช่น เอารถราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วทำรถพลิกคว่ำโดยประมาทเลินเล่อ หรือขับรถไปปฏิบัติหน้าที่แล้วชนทรัพย์สินของหน่วยงานอื่นของรัฐเสียหายโดยประมาทเลินเล่อ เป็นต้น

๓.๒.๒ มิใช่กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (ตอนท้าย) "แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดต่อหน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกันกับบุคคลทั่วไปทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แม้การกระทำนั้นเป็นเพียงประมาทเลินเล่อธรรมดา เหตุละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม แต่ต้องมิใช่กรณีหน่วยงานของรัฐมีส่วนผิด ตามมาตรา ๔๔๒ ซึ่งศาลอาจให้เฉลี่ยความเสียหายได้ นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่หลายคนร่วมทำละเมิดก็ต้องรับผิดแบบลูกหนี้ร่วม ตามมาตรา ๔๓๒

๔. สิทธิไล่เบี้ย

มาตรา ๘ "ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น"

ตามบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคแรก เมื่อหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว มีสิทธิที่จะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ที่กระทำการละเมิดนั้นได้ **โดยการกระทำละเมิดต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง** หากเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดนั้นกระทำโดยไม่จงใจหรือไม่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด

การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ หรือศาล ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี ซึ่งความประมาท

เลินเล่อนั้นเป็นการกระทำที่มิใช่โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายเกิดขึ้นได้ หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหาย เช่นนั้น

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็นตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการตามหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังนี้

ฎีกาที่ ๒๓๔๕/๒๕๔๘ โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐฟ้องบังคับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานกระทำละเมิด โดยโจทก์บรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออ้างว่าจำเลยมีหน้าที่จัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ในการดำเนินคดี รวบรวมพยานหลักฐาน เร่งรัด ติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และมีหน้าที่ประสานกับพนักงานอัยการในการส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้วนำพยานที่เกี่ยวข้องไปสอบข้อเท็จจริงและรับรองเอกสาร จำเลยกลับปล่อยปละละเลยโดยไม่รับดำเนินการจัดหา เร่งรัด และติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งไปให้พนักงานรับการดำเนินคดีแก่ผู้รับประเมิน จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ดังนี้ ตามคำฟ้องของโจทก์ดังกล่าวพอแปลได้ว่าโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว

ฎีกาที่ ๔๒๙๓/๒๕๓๐ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดตามลำดับ ได้ลงชื่อในใบถอนเงินฝากของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ฝากประจำไว้กับธนาคารจำเลยที่ ๔ เพื่อโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีอยู่แล้วที่ธนาคารจำเลยที่ ๔ ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการโจทก์ที่ ๑ ว่าด้วยการจัดการกองทุนสงเคราะห์ฯลฯ โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นข้าราชการครูช่วยปฏิบัติงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้รับเงินแทนแต่ใบถอนเงินดังกล่าวมิได้ระบุว่า เป็นการถอนเงินเพื่อโอนไปฝากในบัญชีกระแสรายวัน จึงเป็นใบถอนเงินเพื่อรับเงินสดไปจากธนาคาร แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ทำหนังสือแจ้งธนาคารจำเลยที่ ๔ ขอถอนเงินกองทุนสงเคราะห์ฯ ในบัญชีเงินฝากประจำโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันมอบให้จำเลยที่ ๑ ไปก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ยื่นหนังสือดังกล่าวต่อธนาคาร เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินแล้วก็หลบหนีไป การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพราะเป็นช่องทางให้จำเลยที่ ๑ ทุจริตเอาเงินที่ถอนไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวได้โดยง่าย เนื่องจากธนาคารจำเลยที่ ๔ ต้องจ่ายเป็นเงินสดให้จำเลยที่ ๑ นอกจากนี้การมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ไปถอนเงินเป็นจำนวนมากถึงหกแสนบาทเศษ จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กลับมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเงินแต่ผู้เดียว จึงเป็นความประมาทเลินเล่อยิ่งขึ้น แม้ตามระเบียบจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มีหน้าที่ไปถอนเงินด้วยตนเอง เพราะมีอำนาจหน้าที่ลงนามเป็นผู้ถอนเงิน จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ก็อาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นทำการแทนได้ แต่จะต้องควบคุมดูแล และใช้วิธีการที่รัดกุม รอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เปิดช่องให้จำเลยที่ ๑ ถอนเงินแล้วเอาเงินสดหลบหนีไปโดยทุจริต จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จึงกระทำละเมิดต่อโจทก์ทำให้โจทก์เสียหาย ต้องร่วมรับผิด

กับจำเลยที่ ๑ ด้วย สำหรับธนาคารจำเลยที่ ๔ กับจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้จัดการประจำสำนักงานสาขาของจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๖ สมุห์บัญชีนั้น ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้นำใบถอนเงินซึ่งจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะโดยถูกต้องแล้วมายื่นต่อธนาคารเพื่อขอรับเงินสด โดยมิได้ยื่นหนังสือของจำเลยที่ ๒ ที่ให้นำเงินเข้าฝากในบัญชีกระแสรายวัน การที่จำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๖ จ่ายเงินสดให้จำเลยที่ ๑ ไป จึงเป็นการกระทำตามหน้าที่ มิได้ประมาทเลินเล่อ

มาตรา ๘ วรรคสาม บัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากพิสูจน์ได้ว่าหน่วยงานของรัฐมีส่วนผิดด้วย หน่วยงานของรัฐต้องหักส่วนแห่งความรับผิดและความบกพร่องดังกล่าวออกด้วย การพิจารณาว่าการละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน และควรกำหนดสัดส่วนต่อไปเท่าใด เช่น เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถยนต์ของบุคคลภายนอกเนื่องจากระบบห้ามล้อของรถยนต์คันนั้นไม่ทำงานอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถยนต์คันดังกล่าว ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติ เป็นต้น

มาตรา ๘ วรรคท้าย กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคน ไม่ให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้ เจ้าเหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดแต่เป็นเพียงผู้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ชดใช้แต่เฉพาะในส่วนของตนเองเท่านั้น เช่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยอาจต้องรับผิดชดใช้เพียงอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายเท่านั้นก็เป็นไปได้ หรือหากอยู่ในฐานะที่ยากแก่การควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวอาจไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเลยหรือชดใช้ในอัตราน้อยที่สุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป

๕. อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๑๐ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง”

หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐

ส่วนกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้ว เห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือภายในกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด”

๖. การเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๑ “ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน”

มาตรา ๑๔ “เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่โดยตรง หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนไม่ต้องรับผิดก็ให้ยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ และหากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐให้สิทธิฟ้องศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วัน วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

๗. การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน

มาตรา ๑๒ “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด”

หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน หากเจ้าหน้าที่ไม่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และหากกรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชดใช้เงินได้ในคราวเดียว ให้เจ้าหน้าที่ผ่อนชำระเงินได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้พิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสม และต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายหากการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมิได้เกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๘. การยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐ

ในกรณีผู้เสียหายเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ เห็นชอบแนวทางในการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่งและคดีปกครอง ในส่วนการยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

๘.๑ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เมื่อมีพยานหลักฐานชัดเจนว่าฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ดำเนินการชำระค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายที่ได้รับความเสียหายให้เรียบร้อยโดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดคดีความระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจด้วยกันเอง

๘.๒ กรณีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจเกิดข้อพิพาทระหว่างกันมิให้ฟ้องคดีต่อศาล ให้ส่งเรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกร้องไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความเพื่อพิจารณาเสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาและมีความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตัดสินชี้ขาดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตัดสินชี้ขาดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดส่งคำตัดสินชี้ขาดและมติคณะรัฐมนตรีแจ้งให้คู่กรณีทราบและถือปฏิบัติ หากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจใดเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดดังกล่าวข้างต้นให้นำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อ

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
บรรหาร ศิลปอาชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจ หรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่งการให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงาน

บุคคล และการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัว โดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒,๑๓๕๘๓(บคร.)/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

"ผู้แต่งตั้ง" หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

"ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา และมิใช่ผู้ปฏิบัติ งานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลผู้แต่งตั้งตนหรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙(๑)(๒)(๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว มีอำนาจ

แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐาน หรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้กำกับดูแล หรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่ง สั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๙ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้ พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี "คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง" เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลัง ตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งเป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหาย หรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตาย ให้รีบดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใด ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับขั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานรับคำขอนั้น และดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัด นับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก ในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙
บรรหาร ศิลปอาชา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙)

ภาคผนวก ๒

ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว.๗๕ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการ อธิการบดี ผู้อำนวยการ

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๔ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายให้รีบดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก.....” ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดกรณีทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

๑. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรืออาจต้องรับผิดทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดพร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างช้าภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

๒. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า “กรณีเจ้าหน้าที่ตาย” ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไปเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๘
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๒๑๗

ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๙๒

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐
๔. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว้าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกใช้บังคับ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ตามความหมายของพระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น

เนื่องจากปรากฏว่ายังคงมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐก็มิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็มิได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและระเบียบดังกล่าว กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักซ้อมความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติทั่วไป ดังนี้

๑. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานนั้น เห็นว่าน่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าหน่วยงานจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดทันที

๒. เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด โดยยังไม่ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบพร้อมกับส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรงการคลังตรวจสอบ ก็ให้วินิจฉัยสั่งการได้ทันที

๓. ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้หัวหน้าหน่วยงานสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

๔. เมื่อได้รับผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

๕. กรณีเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก และผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล ให้หัวหน้าหน่วยงาน (เฉพาะกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑- ๒ และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู่คดี

๕.๑ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

๕.๒ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

๖. ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยเฉพาะกรณีการทุจริตหรือเงินขาดบัญชี นอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ทำให้เงินขาดบัญชีรับผิดชดใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาด้วยว่า มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ด้วยหรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกำชับให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้น ตลอดจนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว้าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๗
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๐๙๑๖

ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว.๘๑ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๖/ว.๑๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยแยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และมิใช่การปฏิบัติหน้าที่และหนังสือที่อ้างถึง ๓ กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นทุกระยะเวลาเดือน ๓ เดือน นั้น

เพื่อให้ส่วนราชการมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทางละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ โดยไม่รวมทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของที่มีค่า ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

๑. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอของทรัพย์สินนั้น หากเป็นกรณีที่ทรัพย์สินได้ใช้งานแล้วก็จะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ใช้งานมาแล้วหรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้กระทรวงการคลังได้กำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินแต่ละประเภทตลอดจนอัตรามูลค่าซาก โดยอ้างอิงจากหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อเป็นมาตรฐานในการถือปฏิบัติ

๒. อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน กำหนดโดยนำสถิติจากการใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีการใช้ทรัพย์สินลักษณะและประเภทเดียวกันเป็นเกณฑ์ สำหรับอัตรามูลค่า

ซากคำนวณหาโดยวิธียอดคงเหลือลดลง (Double Declining Balance Method) ซึ่งอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่ยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพจะคงที่ หากทรัพย์สินดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้ว อัตรามูลค่าซากจะลดลงในอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ ๐.๕ ต่อปี จนกว่าจะเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ ๕ ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดสำหรับการเรียกชดใช้

๓. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิด ๒,๐๐๐ บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

๔. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์
(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน
โทร. ๐- ๒๒๗๐ - ๐๓๗๐
โทรสาร ๐- ๒๒๗๓ - ๙๗๙๖

หลักเกณฑ์การคำนวณ
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้
ตามความรับผิดทางละเมิด

สำนักบัญชีแลตรวจสอบภายใน
กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี

สิงหาคม ๒๕๔๕

สารบัญ

๑. ความเป็นมา
๒. วัตถุประสงค์
๓. ขอบเขตและข้อจำกัด
๔. หลักเกณฑ์และวิธีการ
๕. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา
๖. การควบคุมและติดตามหนี้
๗. สรุป
ภาคผนวก
๑. ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน
๒. ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
๓. ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

๑. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อในภายหลัง โดยยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายเกิดขึ้นโดยจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ ในการดำเนินการสอบหาผู้รับผิด หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่กะทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หลักการชดใช้ความเสียหายที่เป็นเงิน ก็ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าความเสียหายมิได้เป็นเงินจะดำเนินการชำระเป็นเงินแทนหรือชดใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม กรณีการชดใช้ที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ในทางปฏิบัติของการชดใช้ความเสียหายของทรัพย์สิน ผู้รับผิดส่วนใหญ่จะขอชดใช้เป็นเงินแทนการชดใช้ตัวทรัพย์สินกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางก็จะพิจารณาคำนวณค่าเสียหายของทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้เป็นกรณี ๆ ตามลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สิน ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้ภายใต้เกณฑ์ที่เหมาะสม กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

หน่วยงานของรัฐในที่นี้ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย สามาถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒. เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ลดปริมาณงานที่ต้องส่งเรื่องมาให้กระทรวงการคลังกำหนดมูลค่าความเสียหาย

๓. ขอบเขตและข้อจำกัด

ทรัพย์สินที่ศึกษาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าความเสียหายในที่นี้ เป็นทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า เนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงตามสภาวะเศรษฐกิจและอาจมีปัญหาในการกำหนดมูลค่าความเสียหาย ดังนั้น ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายนอกเหนือจากประเภทที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาคำนวณค่าเสื่อมราคา

๔ หลักเกณฑ์และวิธีการ

หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไปนี้ยึดหลักความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับผิด โดยหน่วยงานของรัฐจะได้รับเงินชดใช้ในจำนวนเงินที่เหมาะสมตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินนั้นมา สำหรับผู้รับผิดก็ให้รับผิดชดใช้เงินกับหน่วยงานของรัฐที่ไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ในการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงิน ให้ชดใช้ตามสภาพการใช้งานของทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าความเสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

๑. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

๒. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้ใช้งานแล้ว

๒.๑ กรณีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีสูญหายหรือเสียหาย

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคา

๒.๒ กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าค่าซากปีที่สูญหาย/เสียหาย

สำหรับราคาปัจจุบันของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดมีมูลค่าไม่ถึง ๒,๐๐๐ บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้ได้แก่ราคาปัจจุบัน ราคาซาก อายุการใช้งาน และค่าเสื่อมราคา

๑) ราคาปัจจุบัน เป็นราคาของทรัพย์สินในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้ตามบัญชีราคาตามมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ หรือราคาตลาดหรือราคาซื้อขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นชนิด ลักษณะ และขนาดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กรณีที่ไม่ใช้บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ส่วนราชการจะต้องมีหลักฐานการสืบราคาจากบริษัทหรือห้างร้านที่จำหน่ายหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

๒) ราคาซาก เป็นราคาที่ประมาณว่าจะขายทรัพย์สินได้ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การกำหนดอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กำหนดให้ลดลงปีละ ๐.๕ จนเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ ๕ เป็นอัตราต่ำสุดที่เรียกชดใช้

๓) อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินที่ประมาณว่า หากได้มีการใช้ทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพสูงสุดได้จากการใช้ทรัพย์สินควรจะมีอายุการใช้งานเท่าใด การกำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน (ภาคผนวก ๒) จำแนกตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ

๔) ค่าเสื่อมราคา เป็นการปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สินอย่างมีระบบตลอดอายุการใช้งานที่ได้ประมาณไว้ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อเรียกชดใช้ให้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight – Line Method) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดเป็นคนละกรณีกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากทรัพย์สินที่หักค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี เมื่อหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะคงมูลค่าตามบัญชีด้วยราคา ๑ บาท เพื่อการควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งจะนำมาเป็นมูลค่าเรียกชดใช้ไม่ได้

๕. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าเรียกชดใช้ มีขั้นตอนดังนี้

๑. คำนวณอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สิน โดยนำ วัน เดือน ปี ที่สูญหายหรือเสียหายหักด้วย วัน เดือน ปี ที่ซื้อทรัพย์สิน จะได้อายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น(เศษของวันเกินกว่าหรือเท่ากับ ๑๕ วัน ให้คิดเป็น ๑ เดือน ถ้าน้อยกว่าให้ตัดทิ้ง)

๒. ตรวจสอบอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน และนำมาเปรียบเทียบกับผลที่คำนวณได้จากข้อ ๑ เพื่อดูว่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย ยังอยู่ในระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

๓. หาราคาปัจจุบันในปีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการสืบราคาจากบริษัท ห้างร้าน หรือใช้ตามบัญชีตามราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณแล้วแต่กรณี

๔. การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกร้องชดใช้

๔.๑ กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี = ราคาปัจจุบัน – ราคาซาก

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

การหาราคาซาก ให้ใช้อัตรามูลค่าซากที่กำหนดในช่วงที่ทรัพย์สินมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำอัตรามูลค่าซากคูณกับราคาปัจจุบัน

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซาก

เมื่อได้ราคาซากแล้วนำไปคำนวณตามสูตร เพื่อหาค่าเสื่อมราคาต่อปี กรณีทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้มีการใช้งานมามากกว่าหรือน้อยกว่า ๑ ปี ต้องหาค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาการใช้ทรัพย์สิน ดังนี้

ค่าเสื่อมราคาสะสม = ค่าเสื่อมราคาต่อปี x อายุการใช้งานของทรัพย์สินที่คำนวณได้

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคาสะสม

๔.๒ กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

(๑) ให้คำนวณหาอัตรามูลค่าซาก ตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิการเทียบบัญญัติไตรยางค์

(๒) จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุปัน x อัตรามูลค่าซากตามข้อ (๑)

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายทั้ง ๒ กรณีปรากฏตามตัวอย่าง (ภาคผนวก ๓)

๖. การควบคุมและติดตามหนี้

เมื่อผู้รับผิดทางละเมิดยินยอมชดใช้จำนวนเงินตามที่คำนวณได้ และได้มีการชดใช้ครั้งเดียวทั้งจำนวน ให้หน่วยงานของรัฐนำเงินที่ได้รับส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน หากเป็นการทำสัญญารับสภาพหนี้และขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐควรจะมีการควบคุมรายการดังกล่าวในระบบบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมและติดตามผลการเรียกเก็บเงินจากผู้รับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกที่หน่วยงานยังไม่มีการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง ให้หน่วยงานของรัฐควบคุมรายการดังกล่าวในทะเบียนไปพลางก่อน เมื่อมีการใช้ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างแล้ว ให้ตั้งยอดลูกหนี้ในระบบบัญชีด้วย

๗. สรุป

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดที่กำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งยังมิอาจพิจารณาได้ครอบคลุมทรัพย์สินทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐมี ดังนั้น หากทรัพย์สินที่สูญหาย หน่วยงานของรัฐไม่สามารถจะคำนวณมูลค่าเพื่อเรียกชดใช้ได้ ก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา อย่างไรก็ดีกรอบแนวทางที่กำหนดดังกล่าวจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ภาคผนวก ๑

ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน

๕ ปี		๘ ปี		๑๐ ปี		๑๒ ปี		๑๕ ปี	
ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%
๑-๕	๘	๑-๘	๑๐	๑-๑๐	๑๑	๑-๑๒	๑๑	๑-๑๕	๑๒
๖	๗.๕	๙	๙.๕	๑๑	๑๐.๕	๑๓	๑๐.๕	๑๖	๑๑.๕
๗	๗	๑๐	๙	๑๒	๑๐	๑๔	๑๐	๑๗	๑๑
๘	๖.๕	๑๑	๘.๕	๑๓	๙.๕	๑๕	๙.๕	๑๘	๑๐.๕
๙	๖	๑๒	๘	๑๔	๙	๑๖	๙	๑๙	๑๐
๑๐	๕.๕	๑๓	๗.๕	๑๕	๘.๕	๑๗	๘.๕	๒๐	๙.๕
๑๑	๕	๑๔	๗	๑๖	๘	๑๘	๘	๒๑	๙
เป็นต้นไป		๑๕	๖.๕	๑๗	๗.๕	๑๙	๗.๕	๒๒	๘.๕
		๑๖	๖	๑๘	๗	๒๐	๗	๒๓	๘
		๑๗	๕.๕	๑๙	๖.๕	๒๑	๖.๕	๒๔	๗.๕
		๑๘	๕	๒๐	๖	๒๒	๖	๒๕	๗
		เป็นต้นไป		๒๑	๕.๕	๒๓	๕.๕	๒๖	๖.๕
				๒๒	๕	๒๔	๕	๒๗	๖
				เป็นต้นไป		เป็นต้นไป		๒๘	๕.๕
								๒๙	๕
								เป็นต้นไป	

ภาคผนวก ๒

ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ

ประเภททรัพย์สิน	อายุการใช้งาน(ปี)
๑. ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	๑๐
ยกเว้น รถเข็น	๕
๒. ครุภัณฑ์การเกษตร	๑๐
๓. ครุภัณฑ์การแพทย์	๑๐
ยกเว้น รถเข็น	๘
๔. ครุภัณฑ์การศึกษา	๑๐
๕. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	๑๐
๖. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	๑๐
ยกเว้น เตาแก๊ส	๕
๗.ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	๑๐
ยกเว้น วิทยุ – เทป	๕
๘. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	๘
ยกเว้น รถจักรยานยนต์	๕
๙. ครุภัณฑ์โรงงาน	๑๐
๑๐.ครุภัณฑ์สำนักงาน	๑๐
๑๑.ครุภัณฑ์สำรวจ	๑๐
ยกเว้น เทปวัดระยะ ,ไม้สต๊าฟ	๕
๑๒.ครุภัณฑ์อาวุธ	๑๐

ภาคผนวก ๓

ตัวอย่างการคำนวณการเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ตัวอย่างที่ ๑ เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือมูลค่า ๑๓,๕๐๐ บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๑ สูญหาย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ชนิดมือถือ ๓ ปี ๖ เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ๑๐ ปี

ราคาปัจจุบันในปีที่สูญหายเท่ากับ ๑๒,๐๐๐ บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี ๒๕๔๔ ของสำนักงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน - ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = ๑๑ %

$$\text{ราคาซาก} = \frac{๑๒,๐๐๐ \times ๑๑}{๑๐๐} = ๑,๓๒๐ \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{๑๒,๐๐๐ - ๑,๓๒๐}{๑๐} = ๑,๐๖๘ \text{ บาท}$$

ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย (๓ ปี ๖ เดือน)

$$= ๑,๐๖๘ \times ๓ + \left[๑,๐๖๘ \times ๖/๑๒ \right] = ๓,๗๓๘ \text{ บาท}$$

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ๑๒,๐๐๐ – ๓,๗๓๘ = ๘,๒๖๒ บาท

ตัวอย่างที่ ๒ เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือ ตามตัวอย่างที่ ๑ หากซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๔ สูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ๑๐ ปี ๖ เดือน ซึ่งเป็นกรณีที่สูญหายเมื่อทรัพย์สินหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย

อัตรามูลค่าซากปีที่ ๑๐ = ๑๑ %

อัตรามูลค่าซากปีที่ ๑๑ = ๑๐.๕ %

ผลต่างระหว่างปีที่ ๑๐ ถึง ๑๑ = ๐.๕ %

คำนวณอัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย โดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์

อายุการใช้งาน ๑๒ เดือน = ๐.๕

อายุการใช้งาน ๖ เดือน = ๐.๕ x ๖/๑๒ = ๐.๒๕ บาท

ดังนั้น อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย (๑๐ ปี ๖ เดือน)

= ๑๑- ๐.๒๕ = ๑๐.๗๕ %

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ๑๒,๐๐๐ x ๑๐.๗๕/๑๐๐= ๑,๒๙๐ บาท

ตัวอย่างที่ ๓ เครื่องขยายเสียงมูลค่า ๕๕,๐๐๐ บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๑ สูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องขยายเสียง ๓ ปี ๙ เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ๑๐ ปี

ราคาซื้อขายเครื่องขยายเสียงในปีปัจจุปัน(ปี ๒๕๔๔) คือ ๕๐,๐๐๐ บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี ๒๕๔๔ ของสำนักงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน - ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = ๑๑ %

ราคาซาก = ๕๐,๐๐๐ x ๑๑/๑๐๐ = ๕,๕๐๐ บาท

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{๕๐,๐๐๐ - ๕,๕๐๐}{๑๐} = ๔,๔๕๐ \text{ บาท}$$

ค่าเสื่อมราคา ๓ ปี ๙ เดือน $= ๔,๔๕๐ \times ๓ + \left[๔,๔๕๐ \times ๙/๑๒ \right] = ๑๖,๖๘๗.๕๐$ บาท

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ๕๐,๐๐๐ – ๑๖,๖๘๗.๕๐ = ๓๓,๓๑๒.๕๐ บาท

ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว.๑๐๕ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ด้วยปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ย กรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ เช่น เงินเดือน เงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร เงินสวัสดิการหรือเงินอื่นใดของทางราชการ และกรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดดังกล่าวชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้ชดใช้เงินตามกำหนดดังกล่าว โดยแต่ละส่วนราชการจะถือปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งการที่ต้องใช้คืนเงินที่เบิกจ่ายไปจากทางราชการหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทางละเมิดก็ดี หากเป็นกรณีมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้มีการชำระดอกเบี้ยตามคำขอของโจทก์ ประกอบกับขณะนี้กระทรวงการคลังยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่จะพิจารณาให้เป็นการเฉพาะรายโดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและภาระของผู้ที่ต้องรับผิด

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาคิดดอกเบี้ยอันเกิดจากหนี้ดังกล่าวข้างต้นมีหลักเกณฑ์ที่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ จึงเห็นควรกำหนดเป็นแนวทางการคิดดอกเบี้ยไว้โดยปรับใช้กับเหตุที่เกิดหนี้และพฤติการณ์ในการปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิด และใช้หลักเกณฑ์ในการคิดดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด” และมาตรา ๒๒๔ ซึ่งบัญญัติว่า “หนี้เงินนั้นท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี....” โดยพิจารณาเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ

๑.๑ กรณีเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์จงใจที่จะเบิกเงินหรือรับเงินของทางราชการไปโดยทราบอยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิหรือเกิดสิทธิที่จะได้รับ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยไม่สุจริต ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นผิดนัดนับแต่วันที่ได้รับเงินไป ให้ส่วนราชการเรียกชดใช้ดอกเบี้ยตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ได้รับเงิน

๑.๒ กรณีเจ้าหน้าที่เบิกเงินไปเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิโดยสุจริต กรณีนี้ทางราชการไม่ควรลงโทษเจ้าหน้าที่ที่รับเงินไปให้ต้องชดใช้ในส่วนของดอกเบี้ย ถ้าปรากฏว่าส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นนำเงินที่รับไปดังกล่าวคืนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นยังไม่ยอมชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ส่วนราชการเรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

๒. กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๑ เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

๒.๒ กรณีเจ้าหน้าที่จงใจทุจริตยักยอกเงินหรือทรัพย์สินขอมทางราชการไป และมีมูลความผิดทางอาญาด้วย ให้ส่วนราชการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระดอกเบี้ยของเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องชดใช้ตั้งแต่วันที่การะทำการทุจริต

๒.๓ กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้รับผิดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้เรียกดอกเบี้ยตามสิทธิของเจ้าหน้าที่ตั้งแต่วันที่ทำละเมิด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติ ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ
สมหมาย ภาษี
(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๗
โทร.๐-๒๒๗๑-๐๙๑๖

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๑๑๕ กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาผ่อนผันกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้และขอผ่อนชำระโดยให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและกรณีเป็นเรื่องการประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร รวมทั้งเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกันจึงได้กำหนด

หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไปเล่ม ๑๑๙ ตอนพิเศษ ๙๐ ง วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สมหมาย ภาษี
(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
กระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง ๑
โทร.๐-๒๒๗๑ ๓๑๓๕

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ”หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ”หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ”หมายความถึงการออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ต้องมิใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๓.๑) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย และทรัพย์สิน ทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรือหน่วยงานของข้อมูล แล้วแต่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓.๒) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(๓.๒.๑) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี โดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

(๓.๒.๒) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓.๒.๓) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดพ้นจากราชการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนาให้กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใด และนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน หรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๖ ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อไป นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกใช้ชดใช้จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อนส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ ๗ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดขอผ่อนชำระเต็มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยอนุโลมและให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดรับภาระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

ข้อ ๘ หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับแต่งตั้งวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๕

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

สัญญาผ่อนชำระหนี้

เลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี.....อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่ .....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่
.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินจำนวน.....บาท(.....
.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี/งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น ตามสัญญารับสภาพหนี้เลขที่ ...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน.....ตามตาราง รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ ๒ จำนวนเงินที่ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้ตามข้อ ๑ ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระรายเดือนในอัตรา เดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชดใช้และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน..... พ.ศ. .....เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ ๔ หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ ๕ หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๖ หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้นี้ทำขึ้น .....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)
ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

เลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(๑).....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
สภานภาพ 0 โสด 0 สมรส 0 คู่สมสรตาย/หย่าร้าง
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....คู่สมรสชื่อ.....
ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่ .....(๒) .....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ .....(๓).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....(๓).....ว่า ถ้า.....(๒).....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใด ๆข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่ .....(๓) .....ทันที โดย.....(๓).....มิจำต้องเรียกร้อยให้.....(๒).....ชำระหนี้ก่อนและข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๒ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่ .....(๓).....ผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่.....(๒)..... โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้นั้นด้วยทุกครั้ง ข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลดจากภาระผูกพันใด ๆ อันจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(๓)..... ดังนี้

ที่ดิน

๑) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

๒) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑) .....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

๒) .....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(๓).....

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่ .....(๒).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
.....ผู้ค้ำประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้
.....ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ.....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

<u>หมายเหตุ</u>

(๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(๒) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
(๓) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ชื่อหน่วยงานของรัฐ

รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ราย.....

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่ ...../.....ลงวันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....

จำนวนเงิน .....บาท จำนวน .....งวด วันเดือนปีเริ่มชำระ.....

งวด	วันเดือนปี	หนี้ ณ วันชำระ			ผ่อนเดือนละ	หักจาก			คงเหลือหนี้ค้างชำระ			หมายเหตุ
		เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน		เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน	เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน	

ด่วนที่สุด กระทรวงการคลัง

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๑๑๘ ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย และความเสียหายเป็นไปตามคำนิยามในข้อ ๔ ซึ่งหมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอแล้วจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว และข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด” นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามนัยข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามประกาศกระทรวงการคลังที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๙ ตอนพิเศษ ๙๒ ง วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕

อนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติตามนัยประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑. ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๒ กำหนดว่า ความเสียหายเกิดแก่ส่วนราชการเกิดจากสาเหตุทั่วไป ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวง

การคลังตรวจสอบ ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดจากสาเหตุทั่วไปเกินกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนราชการจึงต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒. กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอจากผู้เสียหาย และได้พิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว เห็นว่าจะต้องชดให้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นจำนวนเงินเกินกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามขั้นตอนของประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ให้ครบถ้วนก่อน แล้วจึงส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามนัยข้างต้น และประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
สมหมาย ภาษี
(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง ๒
โทร.๐ ๒๒๗๑ ๓๓๓๙

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฉะนั้น อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แล้วหากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินแก่ร่างกายหรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้าน ที่ทำการซ่อมและใบกำกับภาษี

เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย หรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้น ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้การเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาลให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน ๒๐.๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือ ไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายได้ตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย ทั้งนี้ให้คำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน สำหรับผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำหากว่าในระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ตามเสียหายโดยจ่ายให้ตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับแต่ไม่เกินเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท และไม่เกิน ๒ เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไปโดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้น ทำให้เป็นอุปสรรค หรือเสียความสามารถในการทำงาน หรือในการประกอบวิชาชีพ หรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ.๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนา หรือประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยกำหนดใช้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้น ต้องเป็นทายาท ผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยจ่ายให้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย ถ้าผู้เสียหายมีทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากกว่าสามคนขึ้นไปให้จ่ายขึ้นได้อีกไม่เกิน ๒๐.๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ในหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้เสียหายให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป แต่ถ้าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๗ การเบิกจ่ายเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๖

ข้อ ๘ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕
ประกอบ ตันติยาพงศ์
รองปลัดกระทรวงฯ รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

๖๒

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ ๘ กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้” และข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสองกำหนดว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ...” นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ขอเรียนว่า ตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ในการพิจารณาของกระทรวงการคลังให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง ซึ่งทางปฏิบัติให้การนำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง กรมบัญชีกลางจะต้องประมวลเรื่องและสรุปรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตลอดจนข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รวมทั้งคำให้การพยานผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดพิมพ์เอกสารค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้รวดเร็วเท่าที่ควร และในปัจจุบันปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐส่วนมากได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการสอบสวนโดยใช้โปรแกรม Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Windows แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบสำนวนสอบสวนของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ได้เร็วขึ้นและทันเหตุการณ์จึงใคร่ขอความร่วมมือดำเนินการ ดังนี้

๑. การจัดส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว้าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้สำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้อง ส่วนเอกสารต้นฉบับให้เก็บรักษาที่หน่วยงาน เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้ทันที

๒. นอกจากสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลังตามระเบียบแล้ว หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดได้จัดพิมพ์รายงานการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติ Windows ขอให้หน่วยงานของรัฐทำการบันทึกข้อมูลรายงานผลการสอบสวนนั้นลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) และจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูลนั้นมาให้กระทรวงการคลังพร้อมกับสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและ/หรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ
สุธีพร ดวงโต
(นาสาวสุธีพร ดวงโต)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง ๒
โทร. ๐-๒๒๗๑-๓๓๓๙
โทรสาร ๐-๒๒๗๑-๓๓๓๙

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑๓๙ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๖๒๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗

ด้วยกรมบัญชีกลางรายงานว่าได้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการเกิดเพลิงไหม้บ้านพักที่ทางราชการจัดให้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การพิจารณาความรับของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้นโดยไม่จำต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่อย่างร้ายแรงหรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันนี้มีหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านพักของทางราชการในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดผู้แต่งตั้งได้พิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การ

ปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังเห็นควรเวียนแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป สำหรับรายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็ปไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call Center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email : civibur@cgd.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๑๓๙๘๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ด้วยกรมทางหลวงได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านพักแขวงการทางอุบลราชธานีที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม้มีลักษณะห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรมในขณะเกิดเพลิงไหม้บ้านพักแขวงการทางอุบลราชธานีที่ 1 ซึ่งเป็นบ้านไม้มีลักษณะเป็นห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรมในขณะเกิดเหตุผู้ที่พักอยู่ได้ยินเสียงคล้ายไฟฟ้าช๊อตดังมาจากห้องพักที่ไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่และถูกล็อกไว้จากนั้นเพลิงก็ลุกไหม้ขึ้น ความเห็นของช่างผู้ชำนาญการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบุว่า สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้อาจเกิดจากมีสิ่งของหรือสัตว์เข้าไปทำให้เกิดประกายไฟและมีสะเก็ดไฟลุกไหม้ขึ้นไปถูกของอื่นที่ติดไฟทำให้เกิดเพลิงไหม้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและกรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่า สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ไม่ได้เกิดจากการวางเพลิงหรือโดยความประมาทเลินเล่อของบุคคลใด แต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีผู้ใดต้องรับผิด

กรมบัญชีกลางชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งมีปัญหาในการพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ จึงขอหารือดังนี้

๑. ข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ต้องระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักของทางราชการให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และไม่เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของทางราชการอย่าง วิญญูชนจะพึงปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งที่ทางราชการได้จัดหาบ้านพักให้ข้าราชการเข้าพักด้วยหรือไม่

๒. หากเกิดความเสียหายแก่บ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการที่พักในบ้านพักดังกล่าวไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ จะถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการละเว้นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ และจะถึงขั้นที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีตามตัวอย่างข้างต้นอยู่ในข่ายที่ต้องพิจารณาความรับผิดของข้าราชการหรือลูกจ้างที่พักอยู่ในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพักเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักการพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่เท่านั้น โดยไม่จำต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๗

ด่วนมาก

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๘ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๓. คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๔๑

๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๒

ตามที่ได้เกิดเหตุภัยธรรมชาติ (ธรณีพิบัติภัยอันสืบเนื่องจากแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิ) บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ส่งผลให้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานสูญหายหรือได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติดังกล่าวและภัยธรรมชาติประเภทอื่น ๆ ดังนี้

๑. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑.๑ กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมได้หรือหากซ่อมแซมได้จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ หมวด ๓ เรื่องการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ

๑.๒ กรณีทรัพย์สินได้รับความเสียหายแต่ยังสามารถซ่อมแซมได้ ให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยการเบิกจ่ายเงินค่า

ซ่อมแซมให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่จะพิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นเหมาะสมและประหยัด

๒. หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาและหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ให้ดำเนินการควบคุมและจำหน่าย หรือซ่อมแซมตามระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานนั้น ๆ

๓. ส่วนการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๔๑ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ดี หน่วยงานของรัฐควรตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนว่า ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายดังกล่าว ขณะเกิดเหตุได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือไม่ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายมิได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน หน่วยงานของรัฐก็ยังคงต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อไป

สำหรับรายละเอียดของหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว.๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๒ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ลงวันที่ มีนาคม ๒๕๔๑ สามารถตรวจสอบได้จากเว็ปไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร.๐-๒๒๗๑-๐๙๑๖
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Emaill : civilbur @ cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๘ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว้าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๔ วรรคสอง กำหนดว่า กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้นั้น

เนื่องจากปัจจุบันจากผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐมักจะประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งมาก และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการนำยานพาหนะของหน่วยงานไปใช้ มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจานี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐที่มุ่งจะลดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องเสียเวลามาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดโดยไม่ใช่เหตุอันควร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องสูญเสียเวลากับการสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีมาตรการควบคุมการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น และควบคุมพนักงานผู้ขับขี่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานผู้ขับขี่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการดื่มสุราในระหว่างขับขี่ยานพาหนะ ทั้งนี้หากการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐยังประสบอุบัติเหตุได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังนี้

๑. พฤติการณ์การใช้ยานพาหนะของผู้ขับขี่ผู้ควบคุมและผู้อนุญาตว่าได้ใช้ยานพาหนะของหน่วยงานไปในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ตลอดจนพฤติการณ์ในการขับขี่ของผู้ขับขี่ว่า เป็นการประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูง ขับรถยนต์โดยไม่เว้นระยะให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถหรือขับรถยนต์ฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น

๒. สรุปผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในทุกกรณี

๓. ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ประกอบสำนวนการสอบสวน และหากไม่มีรายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ดังกล่าว จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร.๐-๒๒๗๑-๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Emaill : civilbur @ cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๐ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มีคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวรวมทั้งการมีคำสั่งไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะให้ความเห็น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า

๑. การมีคำสั่งตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบในระหว่างนั้นได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนและผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่ง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังก่อน แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

๓. หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

(รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็ปไซต์กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สามารถปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

กฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นและลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงขอแนะนำขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

๑. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่ง ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา ๕ วัน นับแต่ได้รับอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๑.๒ กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๒. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งหลังจากทราบผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาคให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าวตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

๒.๒ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

อย่างไรก็ดีในการวินิจฉัยสั่งการอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังกล่าว แล้วแต่กรณีจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

อนึ่ง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งที่จะใช้ดุลพินิจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้นำขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติข้างต้นไปประกอบการพิจารณาในการใช้ดุลพินิจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖-๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Emaill : civilbur @ cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๔ กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑ เมษายน ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๐ กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังและเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่าการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาลส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีสามารถพิจารณาได้โดยหารือกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินตามบทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๓๔ (ในขณะนั้น) ก่อน ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับถอนฟ้องและประนีประนอมยอมความของส่วนราชการต่าง ๆ ได้ (รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถตรวจสอบได้จากเว็ปไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th) ทำให้ในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีความต่าง ๆ ที่เกี่ยวด้วยทรัพย์สินของแผ่นดินที่ส่วนราชการเป็นคู่ความในคดี หากประสงค์ที่จะถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความเพื่อยุติคดีจะต้องทำความตกลงกับกระทรวงการคลังทุกกรณี จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้าซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคดีได้ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้กระทรวงการคลังจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลัง และกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีจะต้องหารือกระทรวงการคลังก่อนก็ตาม แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติกระทรวงการคลังจะมิได้เข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีด้วยและจะไม่ทราบกระบวนการพิจารณาและฐานะคดีมาตั้งแต่แรก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีและสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๔๒ ที่ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศเพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่นปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ที่เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยากซ้ำซ้อน หรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็วตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นและการกระจายอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงาน จึงควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งขึ้นโดยให้ส่วนราชการเจ้าของคดีสามารถใช้ดุลยพินิจร่วมกับพนักงานอัยการในการพิจารณาเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความสำหรับคดีแพ่งบางประเภทได้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไม่ว่าส่วนราชการจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องเป็นประการใด ให้พิจารณาดำเนินการตามความเห็นดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

๒. คดีตามข้อ ๑ หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นไม่ตรงกันให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

๓. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ประกอบ ตันติยาพงศ์

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ - ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email : civibur@cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙๘ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๖/ว.๑๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔

ตามหนังสือที่กระทรวงการคลังอาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ วรรคสอง ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๑๑๑ ง วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และได้แจ้งเวียนให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวและได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๔๑ ง วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งกำหนดแบบให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อรายงานให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

สำหรับการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังขอเรียนชักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐอันมีสาเหตุและค่าเสียหายเป็นไปตามนัยประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังมิได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงคลังตรวจสอบ นับตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒. สำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓. ในกรณีที่เกิดความสงสัยและเห็นสมควร กระทรวงการคลังอาจเรียกสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังดังกล่าว เพื่อตรวจสอบได้ตามความเหมาะสม

ประกาศกระทรวงการคลังและแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด ตลอดจนเหตุผลในการออกประกาศหน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและตรวจสอบได้ที่ www.cgd.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๒๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email:civibur@cgd.go.th

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ และให้ใช้ข้อความตามประกาศฉบับนี้แทน

๑. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐจากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งมิได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ ความเสียหายที่มีจำนวนเกินกว่า ข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องรับผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายทั้งหมด

๒. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ (เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุหรือฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๒.๑ ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

๒.๒ ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจาการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบมติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และต้องมิได้เกิดจากการทุจริต เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณา

ให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดไปให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

รายงานความเสียหายที่ไม่ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗
ชื่อหน่วยงานของรัฐ .....

ลำดับที่	หน่วยงานย่อย	เหตุแห่งความเสียหายและจำนวนความเสียหาย	วัน เดือน ปี	สถานที่เกิดเหตุ	ข้อเท็จจริงโดยย่อ	ความเห็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

*หมายเหตุ การรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน ให้รายงานเป็นรายไตรมาส

หมายเหตุ :เหตุผลในการประกาศใช้ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้เนื่องจากในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔๒ กำหนดให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศนั้นเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อนหรือล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว ซึ่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับเดิม (ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔) อาจก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการออกคำสั่งและการบังคับทางปกครองกับผู้ต้องรับผิด ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องรับผิดแล้ว ประกอบกับขณะนี้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานจำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถนำคำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เป็นบรรทัดฐานดังกล่าวมาปรับใช้กับการวินิจฉัยสั่งการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนอกจากนี้ความเสียหายที่มิได้เกิดจากการทุจริตเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ จะเป็นความเสียหายทั่วไป ๆ ที่เกิดกับทรัพย์สินของหน่วยงานสมควรให้หน่วยงานเจ้าของทรัพย์สินได้บริหารจัดการทรัพย์สินของตนเองได้อย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยกระทรวงการคลังจะให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

สำหรับความเสียหายที่มูลค่าสูงมากหรือสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เป็นความเสียหายที่มีลักษณะกระทบถึงระบบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมและจากสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบที่ผ่านมาโดยเฉพาะสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมักจะพบว่าหน่วยงานของรัฐจะวินิจฉัยสั่งการให้เพียงผู้ทุจริตเท่านั้นเป็นผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ทุจริตจะหลบหนีหรือหน่วยงานไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากบุคคลดังกล่าว แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่า การทุจริตเกิดจากความบกพร่องของผู้เกี่ยวข้องตลอดจนผู้บังคับบัญชาที่มิได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ทุจริตจนเป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตสามารถกระทำการทุจริตได้ อันเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การตรวจสอบของกระทรวงการคลังจะเป็นผลให้รัฐได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดเพิ่มขึ้น เป็นการรักษาประโยชน์ของรัฐสามารถป้องกันการรั่วไหลของทรัพย์สินของแผ่นดิน และควบคุมให้หน่วยงานรักษาวินัยการเงินการคลังโดยเคร่งครัด ตลอดจนป้องปรามการทุจริตตามนโยบายของรัฐบาลในแง่ของการตรวจสอบควบคุมการจ่ายเงินแผ่นดินให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพได้ส่วนหนึ่ง

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๕๕๙๕-๑๕๕๙๗ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)

อ้างถึง สำเนาความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑

เนื่องจากปัจจุบันมีส่วนราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น กรณีการวางระเบิด หรือการเกิดเพลิงไหม้สถานที่ราชการหรือยานพาหนะของทางราชการ เป็นต้น เพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า เหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนชักซ้อมความเข้าใจว่า กรณีการเกิดความเสียหายกับทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น หากรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือปรากฏรายงานความเห็นของพนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงและความสงบโดยแจ้งชัดว่า เจ้าหน้าที่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ และเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากบุคคลภายนอกที่ก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑ ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๐๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email : civibur@cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ
อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๒๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗
สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาของศาลในคดีแพ่งใด ๆ เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดี หรือชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และเกิดความสะดวกรวดเร็วต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นของส่วนราชการ จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๒๓ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และให้ส่วนราชการ (กระทรวง กรม หรือส่วนราชการอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
ประกอบ ตันติยาพงศ์
(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
Call center ๐ ๒๒๗๑ ๒๖๘๖ – ๙๐ ต่อ ๖๔๑๕
Email:civibur@cgd.go.th

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

๑. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งในศาลยุติธรรม

๑.๑ คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง กรณีจะอุทธรณ์ฎีกา หรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐานให้ดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกา ต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

๑.๒ คดีแพ่งที่มีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเกินกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือพิพากษาให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นควรอุทธรณ์ ฎีกา ให้ส่วนราชการดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกา โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พิจารณาว่า การอุทธรณ์ ฎีกา จะเป็นประโยชน์กับทางราชการและผลของคำพิพากษาจะใช้เป็นบรรทัดฐานให้ดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกา ต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดี และพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายเห็นตรงกันว่าคดีไม่ควรอุทธรณ์ ฎีกา ให้ดำเนินการอุทธรณ์ ฎีกา ไปก่อนเนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูง แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็วโดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

๑.๒.๑ สำเนาคำฟ้อง คำให้การ ประเด็นที่อุทธรณ์ ฎีกา

๑.๒.๒ สำเนาคำพิพากษาศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

๑.๒.๓ ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี

๑.๒.๔ ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

๒. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์คดีปกครองในศาลปกครอง

๒.๑ คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ ๒.๓) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของ

ส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๒.๒ คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ ๒.๓) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม หากส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นควรอุทธรณ์ ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นว่า คดีไม่ควรอุทธรณ์ ให้ดำเนินการอุทธรณ์โดยศาลปกครองสูงสุดไปก่อน เนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์สูง แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็ว โดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

๒.๒.๑ สำเนาคำฟ้อง คำให้การแก้คำฟ้อง ประเด็นที่อุทธรณ์

๒.๒.๒ สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น

๒.๒.๓ ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี

๒.๒.๔ ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย (หากมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดี)

๒.๓ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และเป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งกระทรวงการคลังมอบให้เป็นดุลพินิจของส่วนราชการในกรณีวินิจฉัยสั่งการหากมีการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ห้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดีโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

สำหรับคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่ส่วนราชการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

๒.๔ คดีปกครองที่ไม่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน เช่น คดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคล เป็นต้น กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ เป็นอำนาจของส่วนราชการเจ้าของคดีโดยไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณา

ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๔๙

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐
๒. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยกำหนดให้ส่งเป็นสำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้องพร้อมขอความร่วมมือส่งแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) รายงานผลการสอบสวนสำหรับหน่วยงานที่ทำการบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูลดังกล่าว นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่า สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเป็นเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณา บางเรื่องเป็นการส่งเอกสารซ้ำซ้อนหรือเอกสารภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนวนการสอบละเมิดแต่อย่างใด หรือบางเรื่องมีเอกสารไม่มากแต่ก็จัดส่งไม่ครบถ้วนซึ่งเอกสารดังกล่าวก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการส่งเอกสารแก่หน่วยงานนั้นและกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ตรวจสอบสำนวนและเก็บรักษาเอกสารประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระดังกล่าวและลดการใช้ทรัพยากร ขณะเดียวกันเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จึงขอยกเลิกหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๒๔๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ตรวจสอบเอกสารประกอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ครบถ้วน เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หนังสือมอบอำนาจการวินิจฉัยสั่งการ

ของผู้แต่งตั้ง คำให้การของผู้ต้องรับผิดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนี้

๑.๑ กรณีทุจริตทางการเงิน เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ฎีกาเบิกจ่ายเงิน เช็คสั่งจ่ายเงิน หรือเอกสารอื่นอันแสดงให้เห็นว่ามีการทุจริต เป็นต้น

๑.๒ กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง รายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารคำนวณราคากลาง เป็นต้น

๑.๓ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ เช่น ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ผลการดำเนินคดี ผลการตรวจระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ และภาพถ่ายหรือแผนที่เกิดเหตุ เป็นต้น

๑.๔ กรณีทรัพย์สินสูญหาย เช่น ภาพถ่ายสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ หลักฐานปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและแผนที่แสดงช่องทางที่คนร้ายเข้ามาโจรกรรม (กรณีทรัพย์สินสูญหายจากการโจรกรรม) เป็นต้น

๑.๕ กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้ เช่น มาตรการในการป้องกันเพลิงไหม้ของหน่วยงานระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาราชการสถานที่ราชการ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนความเห็นของกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๒. Scan เอกสารประกอบการพิจารณา และทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) โดยหากเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือคำให้การของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดจะต้อง Scan ส่วนที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้อง หรือต้องรับผิดด้วย

๓. ทำการบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วยโปรแกรม Micrisoft Word (.doc)

๔. ทำการบันทึกข้อมูลตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กรมบัญชีกลางอีก

ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

มนัส แจ่มเวหา

(นายมนัส แจ่มเวหา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง ๑ โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๓๑๓๕

๕๐

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๑ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๘ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่ามีหลายกรณีที่ไม่มีผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย เช่น กรณีไม่มีพัสดุให้ตรวจสอบแต่พบพัสดุในภายหลังหรือไม่มีเอกสารทางการเงินแสดงต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ในขณะรับการตรวจแต่พบเอกสารในภายหลัง หรือกรณีสามารถชี้แจงได้ว่าดำเนินการไปโดยชอบแล้วตามระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการในเรื่องนั้นแล้ว เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยรับตรวจสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงโดยการส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ดังนั้น เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบสวนแก่หน่วยงานของรัฐ จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการทักท้วงจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาและตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและหากเห็นว่าสามารถชี้แจงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ให้ดำเนินการชี้แจงไปก่อนที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เมื่อได้ชี้แจงแล้วหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังคง

ยืนยันให้หน่วยรับตรวจดำเนินการประการใด ก็ให้หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
อุทิศ ธรรมวาทิน
(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙
www:cgd.go.th

ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖ กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐
3. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน (ส.๑ – ส.๕)
2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑)
3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒)

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๔ วรรคสอง กำหนดว่า “กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้” ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดหัวข้อการสอบสวนและแบบบันทึกการสอบสวนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหัวข้อการสอบสวนและบันทึกการสอบสวนตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น ได้ใช้มาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้วประกอบกับจากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของกระทรวงการคลังในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานของรัฐบางแห่งได้ดำเนินการสอบสวนและสรุปรายงานผลการสอบสวนโดยมีข้อมูลรายละเอียดและเอกสารพยานหลักฐานยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะต้องรับผิดทางละเมิด รวมทั้งบุคคลภายนอก

ผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิด ทำให้กระทรวงการคลังต้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแสวงหาพยานเอกสารหลักฐานและสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และในบางกรณีศาลปกครองมีคำสั่งให้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากมิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และมีแนวทางเดียวกันจึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว.๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ และกำหนดแนวทางปฏิบัติใหม่ ดังนี้

๑. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภทการกระทำความเสียหาย เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปได้ ความละเอียด รอบคอบและครบถ้วนทุกประเด็นให้จัดประเภทสำนวนการสอบสวนเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑.๑ ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.๑)
๑.๒ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.๒)
๑.๓ คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.๓)
๑.๔ อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.๔)
๑.๕ อุบัติเหตุ (ส.๕)

๒. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกสอบสวนทราบก่อนดำเนินการสอบสวน รวมทั้งกำหนดสาระสำคัญที่จำเป็น เนื่องจากอาจต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีชั้นศาล

3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒) กำหนดสาระสำคัญที่จำเป็นเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใช้เป็นแนวทางการรายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐ และให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

สำหรับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ดำเนินการตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ (หนังสือที่อ้างถึง ๓) โดยให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลังอีก ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

อุทิศ ธรรมวาทิน

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๖๘๒๗
http:www.cgd.go.th

แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

๑. ประเภทสำนวนการสอบสวน จัดเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑) ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.๑)

๒) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.๒)

๓) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.๓)

๔) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.๔)

๕) อุบัติเหตุ (ส.๕)

โดยมีแนวทางการสอบสวนตามหัวข้อการสอบสวนแต่ละประเภทที่กำหนดในแบบ ส. ๑-๕

๒. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑)

ให้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑) สำหรับบันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง โดยก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้บุคคลผู้จะให้ถ้อยคำทราบดังนี้

๑) ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

๒) คำถามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะถามต่อไปนี้ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบ ขอให้ให้เหตุผลสั้น ๆ เพื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้บันทึกไว้ รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

๓) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

สำหรับคำถามอื่น ๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส. ๑-๕) หรือคำถามอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๓. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒)

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนตามแนวทางที่กำหนดในแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒) โดยควรมีข้อมูลรายละเอียดการสอบสวนสอดคล้องกับแนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส. ๑-๕) หรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ได้ตามความเหมาะสม

****

แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน
(ส. ๑ – ๕)

(ส.๑)

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

๑) วัน เวลาที่เกิดการทุจริต

๒) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ

๓) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต

๔) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

๕) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง พร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

๖) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้น ๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมายมีอย่างไร

๗) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

๘) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำหรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้นไม่กระทำ

๙) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

๑๐) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ สำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการและความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี

๑๑) กรณีมีการระบุว่า ลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐานให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐานตรวจสอบหรือไม่ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว

๑๒) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)

๑๓) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการสั่งจ่าย ผู้มีอำนาจสั่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๔) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ใช้เงินเกินฐานะ ภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

๑๕) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการกระทำทุจริต (ถ้ามี)

๑๖) ความเห็นและผลการดำเนินการของคระกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

๑๗) กรณีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นว่าผู้กระทำการทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด

๑๘) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อล่วง ขู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๑๙) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ และจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๒๐) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

(ส.๒)

๒. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

๑) กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๒) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ถ้ามี)

๓) ความเห็นและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

๔) กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง

ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณหาค่าแฟคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)

ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง

ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคา

๕) กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ

ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคา ประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี

ข. ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ฯลฯ

ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน

ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาระบุชื่อและตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ทุกคณะ

ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประกวดราคาฯ ขอเหตุผลพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อ / สั่งจ้าง

๖) จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

๗) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ข่มขู่ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๘) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๙) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

(ส.๓)

๓. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สูญหาย

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ

ข. เป็นทรัพย์ชนิดใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์หรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์นั้น มีทรัพย์สินที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา

๒) อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ที่สูญหาย

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอนก็ควรสันนิษฐาน)

ค. สถานที่เก็บทรัพย์ เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชัก หรือมีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์นั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในบริเวณส่วนใดของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์นั้นหรือไม่

จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์ เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษา และสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่

3) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์

ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์กำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร

ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น

ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร

จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่

ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

๔) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาส

โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ข่มขู่ ให้สัญญาหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๕) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพร้อมแผนภูมิประกอบ

๖) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

(ส.๔)

๔. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้

ข. ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ

ค. มูลค่าและรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม

๒) การตรวจสอบสาเหตุ

ก. วัตถุพยานและร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดแจ้งแล้วลุกลามมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)

ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด

๓) มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้

๔) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้นสอบพฤติการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้นครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

๕) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

๖) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าช๊อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่ อย่างไร

ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในอับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุนอกเหนือการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจรและสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

๗) บันทึกการให้ปากคำของเกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดง

พยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ขู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

๘) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

(ส.๕)

๕. อุบัติเหตุ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วัน เวลาที่เกิดเหตุ

ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ

ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง

ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่

จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)

ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

๒) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชัก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ

ข. ร่องรอยล้อและเบรก ขอภาพถ่ายสีประกอบ (ถ้ามี)

ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบตามข้อ (๑) – (๒) ก. – ข. ด้วย

ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้นตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น

จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน

ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า ฯลฯ

ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (ในกรณีเกิดเหตุชนท้าย)

ซ. พฤติการณ์อื่น ๆ

๓) สภาพของรถก่อนใช้

ก. ตรวจสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่

ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยาง และประวัติการบำรุงรักษาฯ

๔) สภาพความเสียหายของรถหลังเกิดเหตุ

ก. ตรวจสอบสภาพความเสียหายของรถเปรียบเทียบกับอัตราวิ่งของรถว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ผู้ขับรถให้ถ้อยคำว่าขับรถด้วยความเร็ว ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สภาพของรถได้รับความเสียหายทั้งคัน หรือได้รับความเสียหายมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น ฯลฯ ขอภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)

ข. กรณีมีรถคู่กรณี ต้องตรวจสอบสภาพความเสียหายของทั้งสองฝ่าย เช่น รถคันใดวิ่งด้านซ้าย รถคันใดวิ่งด้านขวา หรือวิ่งตามกันมาในทิศทางเดียวกัน ฯลฯ เกิดการเฉี่ยวชนกันอย่างไร

ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถราชการและรถคู่กรณีสอดคล้องกับคำให้การของฝ่ายใดมากกว่ากันและฝ่ายใดน่าจะเป็นฝ่ายก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน หรือต่างฝ่ายต่างก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ฯลฯ

(๕) สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน และใช้วิ่งรถได้กี่ช่องทาง ขอภาพถ่ายสีประกอบ (ถ้ามี)

(๖) เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความขอทราบว่าเพราะเหตุใด จึงไม่แจ้งความ

(๗) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ พร้อมความเห็นของพนักงานอัยการ (ถ้ามี)

(๘) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถมีอย่างไร

(๙) นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการ ขอหลักฐานแสดงการขอใช้รถที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา

(๑๐) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

(๑๑) สภาพแห่งจิตใจหรือสภาพแห่งร่างกายของผู้ขับเป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติ ขับรถในขณะมึนเมาสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ หรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน

(๑๒) รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

(๑๓) บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทางราชการหรือไม่ ผลคดีเป็นอย่างไร

(๑๔) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ขู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

(๑๕) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

(สล.๑)

บันทึกการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามคำสั่ง..... (หน่วยงาน) .....ที่...../.....
ลงวันที่ .....เดือน..... พ.ศ. .....

เรื่อง.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....

สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง.....เขต.....จังหวัด.....โทร.....

บัตรประจำตัว.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ออกให้โดย.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

หมดอายุวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและสัตย์จริงดังนี้

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

๔.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

ก. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้แจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ข. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

ค. ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกการสอบสวนฉบับนี้โดยตลอดแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องตรงตามที่ให้ถ้อยคำไว้จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)
ลงชื่อ ..... ประธานกรรมการ
(.....)
ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ .....ผู้พิมพ์/ผู้บันทึก
(.....)

(สล.๒)

รายงานผลการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามคำสั่ง..... (หน่วยงาน) .....ที่...../.....
ลงวันที่ .....เดือน..... พ.ศ. .....

สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑ ประเภทสำนวน.....
๒ เรื่อง.....
๓ ส่วนราชการ.....
๔ วันเวลาเกิดเหตุ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา.....น
๕ สถานที่เกิดเหตุ .....
๖ สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ

๑) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

๑.๑ นาย..... (ผู้ก่อเหตุ)

๑.๒ นาย..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

๒) ความเสียหาย .....บาท (ตาย .....คน บาดเจ็บ .....คน)

๓) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. .....

๔) ความเห็นพนักงานสอบสวน รับแจ้งไว้เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการต่อไปส่ง ปปช.....

๕) คำสั่งพนักงานอัยการ สั่งฟ้อง/งดการสอบสวน.....

๖) คำพิพากษา ให้กรม...../นาย....รับผิดชดใช้เงินจำนวน.....บาท/ยกฟ้อง

๗ ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....
.....
.....
.....
.....

๘ ตามผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริง

๑.๑ ความเป็นมา/ผู้ตรวจสอบ/ร้องเรียน.....
.....
.....

๑.๒ จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริง (ขั้นตอนที่กระทำผิด) ว่า.....
.....
.....

๑.๓ ขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง.....
.....
.....

๙ **๒. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้**

๒.๑ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้ก่อเหตุ) ให้ถ้อยคำว่า .....
.....

๒.๒ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง) ให้ถ้อยคำว่า .....
.....

๒.๓ นาย.....ตำแหน่ง..... (พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์) ให้ถ้อยคำว่า.....

๒.๔ นาย.....ตำแหน่ง.....(พยานแวดล้อมอื่นที่เห็นว่าสำคัญและมีผลต่อการพิจารณา) ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๑๐ **๓. พยานหลักฐานสำคัญ (ถ้ามี)**

๓.๑ เอกสาร ได้แก่.....

๓.๒ หลักฐานอื่น ๆ ได้แก่.....

๑๑ **๔. ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา**

๔.๑ กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๑ พระราชบัญญัติ.....มาตรา.....บัญญัติว่า
“.....”

๔.๑.๒ ระเบียบ.....ข้อ.....กำหนดว่า
“.....”

๔.๑.๓ มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่.....แจ้งตามหนังสือ.....

๔.๑.๔ คำสั่งกระทรวง.....ที่..../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....กำหนดสาระสำคัญโดยสรุปว่า.....
.....

๔.๒ คำพิพากษาศาล.....คดีหมายเลขแดงที่...../.....ลงวันที่..... เดือน.....พ.ศ.....วินิจฉัยโดยสรุปว่า.....

๔.๓ กรม.....มีหนังสือที่...../.....ลงวันที่.....เดือน .....พ.ศ..... ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า.....
.....

๔.๔ ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น สรุปได้ว่า.....

๔.๕ ผลการสอบสวนทางวินัย สรุปได้ว่า.....

๔.๖ ความเห็นพนักงานสอบสวน/วิทยาการ/ผู้เชี่ยวชาญ.....สรุปได้ว่า
.....

๔.๗ นาย.....(ผู้ต้องรับผิด) มีหนังสืออุทธรณ์ลงวันที่..... เดือน.....พ.ศ. ..... สรุปได้ว่า.....

๑๒ **๕. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด**

(เหตุผลประกอบการพิจารณา).....
.....
.....

(ความเห็น – มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด).....
.....
.....
.....

ลงชื่อ ..... ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการ
(.....)

.....

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

–.....

– .....

ลงชื่อ ..... ผู้แต่งตั้ง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

คำอธิบาย

.....

๑ ระบุประเภทความเสียหาย เช่น ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่น ๆ

๒ ตั้งชื่อเรื่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง และระบุชื่อหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายด้วย เช่น “เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ”

๓ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐระดับกรม หากมีการเปลี่ยนชื่อใหม่ ให้วงเล็บชื่อเดิมกำกับไว้ด้วย เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เดิม) สำนักงานพัฒนาการกีฬา และนันทนาการ(กรมพลศึกษา เดิม) เทศบาลตำบลคลองหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลวง เดิม)

๔ ระบุวันเดือนปีและเวลาที่เกิดเหตุให้ชัดเจน หากเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวไม่แน่นอนให้ระบุช่วงเวลาที่ใกล้เคียงที่สุดหรือตามที่หน่วยงานของรัฐวินิจฉัยไว้

- กรณีอุบัติเหตุ ให้ระบุวันด้วย เช่น วันจันทร์ อังคาร พุธฯ
- กรณีทุจริต ให้ระบุช่วงเวลาของการกระทำทุจริต ว่า ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด
- กรณีเป็นความเสียหายตามคำพิพากษา ให้ระบุวันที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จ่ายเงินตามคำพิพากษา

๕ ระบุชื่อสถานที่เกิดเหตุ หรือชื่อหน่วยงานย่อยที่ได้รับความเสียหาย พร้อมทั้งที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด)

๖ ๑) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

- ระบุชื่อผู้ก่อเหตุแห่งความเสียหาย เช่น ผู้ทุจริต ผู้ขับรถ (ไม่ว่าจะต้องรับผิดหรือไม่ก็ตาม) ผู้ลักทรัพย์ ผู้วางเพลิง/ต้นเพลิง ฯลฯ และชื่อผู้เกี่ยวข้องกับเหตุละเมิดโดยตรง

๒) ความเสียหาย

- ระบุตามจำนวนที่หน่วยงานของรัฐแจ้งมาในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ความเสียหายตามความเห็นของคณะกรรมการระบุไว้ในความเห็นท้ายรายงานผลการสอบสวน)

๓) ระบุวันเดือนปีที่แจ้งความ กรณีไม่ได้แจ้งให้ระบุว่าไม่มีการแจ้งความ (เฉพาะเรื่องที่ต้องแจ้งความ)

๔) สรุปความเห็นของตำรวจ เช่น รับแจ้งความเป็นหลักฐาน/ดำเนินการต่อไป/ส่ง ปปช./นาย ก. กระทำโดยประมาทผิด พรบ.จราจรทางบกฯ /งดการสอบสวนเนื่องจากพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง-ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ฯลฯ

๕) คำสั่งพนักงานอัยการ เช่น สั่งฟ้อง นาย ก. ข้อหา ...../งดการสอบสวน ฯลฯ

๖) คำพิพากษา ให้ระบุผลคำพิพากษาถึงที่สุด ว่า ยกฟ้อง/ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด

โดยตามหัวข้อ ๓) – ๖) หากกรณีใดไม่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องจำเป็นต้องระบุ หรือหากจะพิมพ์หัวข้อไว้แล้วระบุว่า “ไม่มี” หรือ “ ” ก็ได้

๗ ให้สรุปข้อเท็จจริงซึ่งเป็นสาระสำคัญของสำนวนนี้ เช่น

- “ข้อเท็จจริงได้ความว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๐ นายสอน ระเบียบดี ข้าราชการ ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์ .....ได้ออกหลักฐานใบเสร็จรับเงินค่าลงทะเบียนของ..... ประจำภาคที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๓๙ จำนวน ๓ เล่ม คิดเป็นเงิน ๕๑,๐๖๐ บาท และภาคที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๔๐ จำนวน ๓ เล่ม คิดเป็นเงิน ๔๕,๓๗๕ บาท แล้วไม่นำเงินส่งให้ศูนย์..... เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๙๖,๔๓๕ บาท”

๘ ๑.๑ สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับการสอบสวนเริ่มตั้งแต่ ผู้พบเหตุ เช่น ใครร้องเรียนเรื่องอะไรอย่างไร/ สตง.ตรวจสอบพบอะไรที่ไหนอย่างไร/หน่วยตรวจสอบภายในของกรมนั้นตรวจสอบพบอะไรอย่างไร

๑.๒ กก.ละเมิดตรวจสอบข้อกล่าวหาตามข้อ ๑.๑ แล้ว พบว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่กล่าวหาหรือไม่ เหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด

๑.๓ หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๑.๒ พบว่า มีผู้กระทำผิดจริง ให้อธิบายขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง/หรือระเบียบของทางราชการในเรื่องนั้น ๆ ว่า ผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเช่นไรจึงจะไม่เกิดความเสียหาย (อ้างอิงระเบียบ/คำสั่ง ประกอบได้แต่ไม่ต้องละเอียดหรือยกทั้งข้อทั้งมาตราเพราะจะไประบุไว้ในข้อมูลเพิ่มเติม ๔.๑) โดยในหัวข้อนี้ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดประมวลข้อมูลจากบันทึกการสอบสวน(สล.๑) ข้อมูลและเอกสารหลักฐานทั้งหมดตามแนวทางที่กำหนดไว้ตาม ส. ๑-๕ และเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอื่น ๆ

๙ สรุปถ้อยคำของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาให้บุคคลใดต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีถ้อยคำของผู้ต้องรับผิดครบทุกคน ยกเว้นกรณี กก.ละเมิด เชิญแล้วไม่มาหรือติดต่อไม่ได้หรือมีข้อขัดข้อง แต่ต้องระบุไว้ เช่น กก.ละเมิด ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญ นาย ก. ผู้บังคับบัญชา ซึ่งปัจจุบันเกษียณอายุไปแล้วมาให้ถ้อยคำ แต่นาย ก. ไม่มาตามนัดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ตามเอกสารไปรษณีย์ ตอบรับ เลขที่ .....) ทั้งนี้ เนื่องจากศาลปกครองถือเป็นสาระสำคัญหากไม่ให้โอกาสผู้ต้องรับผิดชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ เป็นเหตุที่จะยกเลิกถอนคำสั่งที่เรียกให้บุคคลนั้นรับผิด

๑๐ ระบุพยานหลักฐานสำคัญ เช่น เอกสารหรือวัตถุ ที่เป็นหลักฐานสำคัญต่อการพิจารณาหรือวินิจฉัย เช่น สำเนาเช็ค.....(มีความผิดปกติอย่างไร) หนังสืออนุมัติ/อนุญาต.....บุคคลใดลงลายมือชื่อ มีจุดผิดสังเกตหรือแสดงความบกพร่องอย่างไรภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ.....แสดงให้เห็นว่าฝ่ายใดถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ

๑๑ ระบุข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้ง

๑๒ ระบุรายละเอียดโดยชัดเจนว่า กก.ละเมิด มีเหตุผลประกอบการพิจารณาอย่างไร จึงได้ชี้ว่าเกิดความเสียหายและมีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด

ระบุความเห็นของ กก.ละเมิด ว่า ทางราชการเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด ฐานความผิดใด

เช่น

กรณีไม่ต้องรับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๗.๓๐ น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxxกลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง นายxxxx ได้รับขับรถด้วยความเร็วประมาณ ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ได้บรรทุกของหนักเต็มรถและได้เปลี่ยนช่องทางวิ่งตามหลังรถโดยสารประจำทางขณะลงเนินเขา นายxxxx ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าปกติ โดยเว้นระยะห่างจากรถคันหน้าพอสมควรและชะลอรถพร้อมที่จะหยุดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การที่นายxxxx ไม่สามารถหยุดรถได้ทันทำให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทางอย่างแรงจนชนรถที่จอดอยู่ข้างหน้าต่อ ๆ กันไปอีก ๔ คัน และรถคันที่นายxxxx ขับได้เสียการควบคุมเนื่องจากเพลาหักพุ่งไปชนรถในช่องทางวิ่งด้านซ้ายอีกด้วย รวมทั้งสิ้น ๖ คัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รถของราชการและของบุคคลภายนอกรวม ๗ คัน ประกอบกับตามบันทึกรายงานประจำวันของสถานีตำรวจทางหลวง นายxxxx ได้ให้การรับสารภาพว่าขับโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและมีผู้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ กับได้ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับด้วยแล้ว การกระทำของนายxxxx จึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และนายxxxx อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หากได้เพียงพอไม่ แต่มิได้มีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่า ความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยยังคงได้คาดเห็นว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นเช่นนั้นอันจะถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมิได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๕ มาตรา ๘ วรรคแรก และมาตรา ๑๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นายxxxx จึงไม่ต้องรับผิดในความเสียหายของรถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกจากเหตุละเมิดดังกล่าว

กรณีให้รับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๑๗.๓๐ น. นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxx กลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง เมื่อเดินทางถึงทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗ ถนนกรุงเทพ – พัทยา ระหว่างกิโลเมตร ที่ ๒๓ – ๒๔ ช่วงลงเนินเขา รถยนต์โดยสารประจำทางหมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิ่งอยู่ด้านหน้าทางซ้ายของรถยนต์ราชการได้เปลี่ยนช่องทางมาทางขวาและหยุดรถยนต์อย่างกระทันหัน นายxxxx อ้างว่าได้พยายามเบรกหยุดรถ แต่เบรกแข็งไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทัน รถยนต์ของทางราชการจึงเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทาง

คันดังกล่าวทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางพุ่งไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ต่อกันไป ในขณะเดียวกันรถยนต์ของทางราชการได้เสียหลักไปเฉี่ยวชนท้ายรถตู้ทำให้รถยนต์ตู้พุ่งไปชนรถยนต์กระบะอีกทอดหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้ที่โดยสารมากับรถยนต์หมายเลขทะเบียนxxxx กรุงเทพมหานคร ได้รับบาดเจ็บจำนวน ๓ คน รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๓๒๗,๗๔๑ บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย รวม ๖ คัน เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเสียหายทั้งของรถยนต์ราชการและบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูงประกอบกับตามรายละเอียดการซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่ามีรายการซ่อมแซมระบบเบรกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่านายxxxx ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูง ซึ่งนายxxxx ในฐานะมีอาชีพเป็นพนักงานขับรถยนต์ควรใช้ความระมัดระวังโดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควร และพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอไม่ จึงไม่สามรถหยุดรถได้ทันเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายxxxx จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีที่ผู้รับรถยนต์โดยสารประจำทาง ก็มีส่วนประมาทด้วยเช่นกัน จึงให้นายxxxx รับผิดชดใช้ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๓๒๗,๗๔๑ บาท คิดเป็นเงิน ๑๖๓,๘๗๐.๕๐ บาท และหากกรมxxxx ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอก ก็ให้นายxxxx รับผิดชดใช้ในอัตราเดียวกัน ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอาจปรับปรุงหัวข้อการนำเสนอและรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามนัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละสำนวนการสอบสวนได้ตามความเหมาะสม

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิด

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิดหรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติอยู่ ยังมิได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมและเกิดความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว.๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปใน

แนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละรายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย)

อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรค ๒ และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา ๘ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงนำความเสียหายที่ลดส่วนและ/หรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละรายโดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
อุทิศ ธรรมวาทิน
(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๑	การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพ่ง							
	๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-		๒๐	๒๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-			๔๐	กรณีไม่ผ่าน จนท. ฝ่ายพัสดุ/ผบ. ชั้นต้น-กลาง
	๑.๒ กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง							
	(๑) ใช้ค่า Factor F /ราควัสดุ ไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๐	๕	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-		๒๐	๑๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-		-	๓๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	(๒) คำนวณปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	๑๐๐	-		-	-	
	๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มี							
	คุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
	(๑) วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	กรณีตาม (๑) และ (๒) จนท.ฝ่ายพัสดุ/
	(๒) วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิดร้อยละ๔๐ (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๒	การตรวจการจ้าง/ตรวจนับ ไม่ถูกต้อง							
	๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	๔๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการไม่ต้องรับผิด
	๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับผิด

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ(ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๓	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า
		กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของล่าช้า ไม่ต้องรับผิด เช่น กก.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น
๔.	การใช้เงินผิดระเบียบ							
	๔.๑ ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้องแต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๒๐	๓๐	๕๐	กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหลักการเงินการคลัง
				-		-	๑๐๐	กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติให้รับผิดเต็มจำนวนร้อยละ ๑๐๐ (จนท.ฝ่ายการเงิน/ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิด)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
	๔.๒ จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือจ่ายเงินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ

คำอธิบายเพิ่มเติม

๑. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดมากกว่า ๑ คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน ๓ คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ๒ คน ให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน

๒. ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน

๓. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม

๓.๒ กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม

๓.๓ กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	ผู้ทุจริต	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
			คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๑.	**รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว**								
	๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง	๑๐๐	กก.เก็บรักษาเงิน	๖๐	ฝ่ายการเงิน	๒๐	๑๐	๑๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ
		๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบแล้ว ไม่ต้องรับผิด
	1.3 ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
๒.	**เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต**								
	๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย	๑๐๐			ฝ่ายการเงินฝ่าย	๖๐	๒๐	๒๐	
	๒.๒ ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	๑๐๐			การเงินฝ่าย	๖๐	๔๐	-	กรณีตาม ๒.๒และ ๒.๓ ผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มีการทุจริต
	๒.๓ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	๑๐๐			การเงิน	๖๐	๔๐	-	

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
									อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดด้วย โดยปรับสัดส่วนเท่ากับ ๒.๑
	๒.๔ แก้ไขหรือเติมจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	๑๐๐			ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน	๑๐๐	-	-	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้, ไม่ขีดคร่อมเช็คสั่งจ่ายให้เจ้าหนี้โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงินรับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน

คำอธิบายเพิ่มเติม

๑. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดมากกว่า ๑ คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน ๓ คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ๒ คน ให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน

๒. ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน

๓. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม

๓.๒ กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม

๓.๓ กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ	
๑.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	๑๐๐	กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลิกเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
๒.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	๗๕	กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ ไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
๓.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	๕๐	

คำอธิบายเพิ่มเติม

๑. กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกนอกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เต็มจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ ๑๐๐)

๒. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม

๒.๒ กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ และ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ วรรคแรก ได้กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และวรรคสี่ กำหนดว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการที่กระทรวงการคลังได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพบว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งก็มิได้ดำเนินการเร่งรัดให้มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับคามรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้ข้อเท็จจริงที่ได้ไม่ครบถ้วน พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอบสวน และการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดอาจเกิดความคลาดเคลื่อนซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ได้ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้โดยให้เป็นดุลพินิจของผู้แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ครบถ้วน ลดความยุ่งยากในการสอบสวน จึงเห็นควรซักซ้อมความเข้าใจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหายและให้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แล้วเสร็จโดยเร็วอย่างช้าไม่ควรเกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่แต่งตั้ง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยให้คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาและระมัดระวังเรื่องอายุความด้วย

๒. เมื่อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้แต่งตั้งรีบดำเนินการสั่งการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับผลการสอบสวนและให้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน ๗ วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (เวียนแจ้งประกาศฯ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๙๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘)

๓. เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐหลายแห่งคณะกรรมการฯ มิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๕ ทำให้การสอบสวนไม่ชอบและเป็นเหตุให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอยู่เสมอ ดังนั้น เพื่อมิให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิดความล่าช้าจากการต้องกลับไปดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายใหม่ จึงขอให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวโดยเคร่งครัดด้วย

อนึ่ง เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กระทรวงการคลังได้จัดทำแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวนและแนวทางกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เวียนแจ้งให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็น

แนวทางในการสอบข้อเท็จจรองความรับผิดทางละเมิดตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ แล้ว โดยหน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาเอกสารหนังสือเวียนกระทรวงการคลังได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
อุทิศ ธรรมวาทิน
(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๑๙๙๙

ภาคผนวก ๓

เรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๔๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วน ที่ มท ๐๒๐๓.๕/๙๑๘๕ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๐ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ข้าราชการระดับ ๗ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เรื่องปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานในสังกัดถูกบุคคลภายนอกเรียกร้องให้ชำระเงิน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการทางวินัยและสอบสวนหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งแก่ข้าราชการดังกล่าว ในส่วนที่ว่าด้วยความรับผิดในทางแพ่ง คณะกรรมการสอบสวนได้ยึดถือและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีความเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาและผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดทางแพ่งตามสัดส่วนแห่งหน้าที่รับผิดชอบของตน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาและจัดส่งสำนวนการสอบสวนทางแพ่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ต่อมาในการประชุม อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๓/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องทางวินัยดังกล่าว โดยได้นำผลการพิจารณาทางแพ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า กากระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับการดำเนินการและการพิจารณาในส่วนความรับผิดทางแพ่งของผู้เกี่ยวข้องควรเป็นไปตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ ซึ่งจะต้องดำเนินการไล่เบี้ยเรียกเงินชดใช้จากผู้ถูกกล่าวหาและผู้ร่วมรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในลักษณะลูกหนี้ร่วม

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวความคิดในการปฏิบัติเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง ตลอดจนหลักการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งสำหรับกรณีที่เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับยังคงมีความแตกต่างกัน จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ได้ข้อยุติเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยและรับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง

มหาดไทย) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้วเห็นว่ามีปัญหาข้อกฎหมายจะต้องพิจารณาว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนในวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้นั้นเป็นประการใด

เรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้แยกพิจารณาเป็นสองส่วนคือ

๑) ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในการทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ยความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมฯลฯ เห็นว่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการทำละเมิด

๒) ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบการแจ้งผลการพิจารณา ฯลฯ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามระเบียบเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว

อนึ่ง ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๔๐[๑]

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า ถ้าพฤติการณ์ของข้าราชการ ระดับ ๗ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวเป็นการทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกเป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กระทรวงมหาดไทยย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเรียกเงินชดใช้จากผู้ทำละเมิดและผู้ร่วมรับผิดในลักษณะลูกหนี้ร่วมตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะการกระทำละเมิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน

(นายอักขราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๐

[๑] หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตอบข้อหารือ เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงอธิบดีกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

เรื่องเสร็จที่ ๗๗๖/๒๕๔๑

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๒๑๑๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กรณีนายบุญมาก จันทร์มณี เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖ ได้รับแต่งตั้งจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานจำหน่ายใบสมัครสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๐ระหว่างวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๐ ได้เงินทั้งสิ้น๑๖๗,๕๐๐ บาท แต่นายบุญมาก จันทร์มณี มิได้นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครดังกล่าวส่งคืนแก่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อมีการทวงถาม นายบุญมาก จันทร์มณี ก็ขอผัดผ่อนว่าจะนำเงินมาชำระภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ พร้อมทั้งได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ ครั้นถึงกำหนดชำระก็ไม่สามารถนำเงินมาชำระได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยแก่นายบุญมาก จันทร์มณี ในการสอบความผิดทางวินัย นายบุญมาก จันทร์มณี ได้ยอมรับต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าได้นำเอาเงินจำนวน ๑๖๗,๕๐๐ บาท ไปใช้ส่วนตัวและยังไม่สามารถหาเงินมาชดใช้คืนได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงแจ้งให้กรมบัญชีกลางพิจารณาโดยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทราบตัวผู้รับผิดแน่นอน และผู้ทำละเมิดยินยอมรับผิดชดใช้ค่าเสียหายโดยทำเป็นหนังสือแล้ว กรมบัญชีกลางจึงขอหารือว่าการที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลแจ้งกรมบัญชีกลางกรณีนายบุญมาก จันทร์มณี ไม่นำเงินส่งคืนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยไม่ได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙หรือไม่เพราะเหตุใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมสรุปความได้ว่า รายได้ที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครแต่ละวันนายบุญมาก จันทร์มณี ไม่ได้นำส่งกองคลัง หรือนำส่งฝ่ายการเงิน สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบแต่อย่างใด คงเก็บไว้เองจนเสร็จสิ้นกำหนดเวลาจำหน่ายใบสมัคร ต่อมากองคลังได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๐ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ทวงถามเงินดังกล่าว สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบต้นสังกัดของนายบุญมาก จันทร์มณี ได้แจ้งเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ ความว่าเรื่องนี้ฝ่าย

การเงิน สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบได้ติดตามทวงถามตลอดมาแต่นายบุญมากฯ ขอผ่อนผันว่าจะนำส่งเงินภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๐ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงสั่งให้นายบุญมาก จันทร์มณี ทำหนังสือรับสภาพหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยรับว่าจะส่งเงินคืนภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ แต่เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาดังกล่าว นายบุญมาก จันทร์มณี ก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจึงได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย ผลการสอบสวนทางวินัย กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งไล่นายบุญมาก จันทร์มณี ออกจากราชการ

ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ชี้แจงว่า กรณีที่หารือมานั้นเนื่องจากเห็นว่านอกจากนายบุญมาก จันทร์มณี จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว น่าจะมีเจ้าหน้าที่อื่นร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดครั้งนี้ด้วย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายบุญมาก จันทร์มณี เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖ ได้นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายใบสมัครสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา๒๕๔๐ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๗,๕๐๐ บาท ไปใช้ส่วนตัวนั้น เกิดจากมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๙[๑] ของระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐ และการที่เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบด้านการเงินไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗๓ [๒] ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘[๓]ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อหาตัวผู้รับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้ ซึ่งความมุ่งหมายที่ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นอกจากจะหาตัวผู้รับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้แล้ว ระเบียบดังกล่าวยังมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานของรัฐ ในการที่จะสอบหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่ามีผู้ใดร่วมในการกระทำความผิดในเรื่องดังกล่าวอีกหรือไม่และจะต้องรับผิดชดใช้เป็นเงินจำนวนเท่าใด รวมตลอดถึงการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งอาจที่จะนำไปพิสูจน์ในชั้นพิจารณาคดีของศาลอีกด้วย การที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยที่เห็นว่านายบุญมาก จันทร์มณี ทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้แล้ว จึงเป็นการไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

การที่กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายก

รัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงเป็นความเห็นที่ชอบด้วยระเบียบแล้ว

อนึ่ง กรณีการดำเนินคดีกับนายบุญมาก จันทร์มณี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรรีบดำเนินการในทันที โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๔๑

---

[๑] ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐

ข้อ ๑๙ เมื่อสิ้นเวลารับเงินให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บหรือรับชำระเงินนำเงินที่ได้รับพร้อมกับสำเนาใบเสร็จรับเงินและเอกสารอื่นที่จัดเก็บในวันนั้นทั้งหมด ส่งต่อเจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น แล้วแต่กรณี

[๒] ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการพ.ศ.๒๕๒๐

ข้อ ๗๓ หากปรากฏว่าเงินในความรับผิดชอบของส่วนราชการแห่งใดขาดบัญชีหรือสูญเสียเพราะการทุจริตหรือพฤติการณ์ส่อไปในทางไม่สุจริต หรือเพราะเหตุหนึ่งเหตุใดซึ่งมิใช่กรณีปกติ ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี รีบรายงานพฤติการณ์ให้กระทรวงเจ้าสังกัดและกระทรวงการคลังทราบโดยด่วน ในกรณีที่เห็นว่าเป็นความผิดอาญาแผ่นดินก็ให้ฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตามจะต้องตั้งกรรมการขึ้นดำเนินการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดในทางแพ่งโดยด่วน

[๓] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

“ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย”

เรื่องเสร็จที่ ๘๕๐/๒๕๔๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีมีการยักยอกเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๙๘๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความว่า กรมบัญชีกลางได้รับผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีนางสาวสุดาพร ไตรสุวรรณตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ระดับ ๒ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ จังหวัดยะลา (ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าส่วนการคลัง) ได้กระทำการทุจริตโดยรับเงินจากธนาคารแล้วไม่นำส่งคลัง กลับนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเป็นเหตุให้เงินขององค์การฯ ขาดบัญชี เหตุเกิดขึ้นระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๔๐ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๑ ติดต่อกัน รวมเงินขาดบัญชีเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑,๓๘๗,๑๖๘.๔๗ บาท นั้น กรมบัญชีกลางขอหารือว่า

๑. การกระทำของนาวสาวสุดาพร ไตรสุวรรณ ถือเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ เพียงใด

๒. กรณีมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามนัยกฎหมายดังกล่าวกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) จะมีวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งการเพื่อเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งอย่างไรจึงจะถูกต้อง

๓. สำหรับการวินิจฉัยสั่งการในส่วนของผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามสายบังคับบัญชา ซึ่งมิได้เป็นผู้ร่วมกระทำการทุจริตด้วย แต่จำต้องรับผิดเพราะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นโอกาสทำความเสียหายให้แก่ทางราชการ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) จะมีวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งการเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายดังกล่าวอย่างไรจึงจะถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง และรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา แล้ว มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

๑. นาวสาวสุดาพรฯ ได้เขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินในฎีกาที่ตั้งเบิกจ่าย แล้วนำเงินที่เกินไปใช้ส่วนตัว กล่าวคือ นางสาวสุดาพรฯ ได้ตั้งฎีกาเบิกเงินในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ จ่ายเป็นค่าวัสดุจำนวน ๑,๐๔๐ บาท ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๑ จ่ายเป็นเงินเดือนจำนวน ๓๑,๕๖๐ บาท และในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ จ่ายเป็นค่าวัสดุก่อสร้างจำนวน ๑,๖๙๘ บาท ในการขออนุมัติฎีกาแต่ละครั้งนาวสาวสุดาพรฯ ได้จัดทำและนำเช็คให้ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุลงนามในเช็คตามฎีกาที่อนุมัติด้วยโดยไม่ได้กรอกจำนวนเงิน และประธานองค์การฯ ก็ได้ลงนามในเช็คดังกล่าวโดยไม่ได้กรอกจำนวนเงินเช่นกัน ในการนำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคารตามฎีกาแต่ละฉบับ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ๒๐๐,๐๐๐ บาท และ ๓๘,๓๐๒ บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงินที่เบิกเกินเป็นจำนวน ๓๓๘,๓๐๒ บาทแล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

๒. นำเช็คไปเบิกจากธนาคารโดยไม่มีหลักฐาน (ฎีกา) แล้วนำเงินไปใช้ส่วนตัว กล่าวคือ นางสาวสุดาพรฯ ได้ตั้งฎีกาขออนุมัติเบิกจ่ายเงินหลายครั้งในการดำเนินการได้จัดทำและนำเช็คให้ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุลงนามในเช็คโดยไม่กรอกจำนวนเงินเท่าจำนวนฎีกาที่ขออนุมัติ ในการเบิกเงินจากธนาคารตามฎีกา นางสาวสุดาพรฯ กลับนำยอดเงินจากฎีกาหลายฉบับมาเบิกจากเช็คฉบับใดฉบับหนึ่งแล้วเก็บเช็คที่เหลือไว้ ภายหลังนางสาวสุดาพรฯ ได้นำเช็คที่ลงนามแล้วไปกรอกจำนวนเงินเองโดยไม่มีหลักฐาน(ฎีกา) ไปเบิกเงินจากธนาคารจำนวนหลายครั้ง คือ ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๐ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ จำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ จำนวนเงิน ๒๒๕,๕๗๐.๘๗ บาท วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ จำนวน ๑๐๑,๗๕๐ บาท วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ จำนวน ๑๙๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ จำนวน ๖๙,๐๐๐ บาท และวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๓๖,๕๑๙.๘๙ บาท รวมเป็นเงินที่เบิกจากธนาคารโดยไม่มีฎีกา ทั้งสิ้น ๑,๐๔๗,๘๔๐.๗๖ บาท แล้วนำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว

๓. รับเงินที่ราษฎรนำมาชำระภาษีและค่าธรรมเนียมแล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากตามใบเสร็จรับเงินจำนวน ๑๑ ครั้ง เป็นเงิน ๑,๐๒๕.๗๑ บาท แล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. การที่นางสาวสุดาพรฯ ได้เขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินในฎีกาที่ตั้งเบิก และนำไปเบิกเงินจากธนาคาร และการที่นาวสาวสุดาพรฯ รับเงินที่ราษฎรนำมาชำระภาษีและค่าธรรมเนียมแล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุแล้วเบียดบังเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตน การกระทำดังกล่าวทั้งสองกรณีเป็นการกระทำโดยทุจริตเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ จึงเป็นการกระทำผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๔๗[๑] แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของนางสาวสุดาพรฯ จึงมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แม้ว่านาวสาวสุดาพรฯ มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารการเงินและการบัญชีก็ตาม

๒. เมื่อการกระทำของนางสาวสุดาพรฯ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ กระทรวงการคลังก็ควรสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุดำเนินคดีกับนางสาวสุดาพรฯ ทั้งทางอาญาและทางแพ่ง

๓. ส่วนความผิดของผู้บังคับบัญชาซึ่งลงนามในเช็คเปล่าที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหรือเจ้าหน้าที่อื่นนั้น อาจพิจารณาได้เป็นสองกรณี กล่าวคือ ถ้าหากข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นมีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุน การกระทำการทุจริต ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิดในส่วนที่เป็นมูลละเมิดร่วมกับนางสาวสุดาพรฯ อย่างลูกหนี้ร่วมตามมาตรา ๔๓๒[๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้บังคับบัญชาซึ่งลงนามในเช็คเปล่าที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหรือเจ้าหน้าที่อื่นไม่ได้มีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนการกระทำของนางสาวสุดาพรฯ แต่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุได้รับความเสียหาย การจะเรียกให้ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ให้พิจารณาจากยอดเงินที่ไม่อาจบังคับให้นาวสาวสุดาพรฯ ชดใช้ได้ ซึ่งเป็นความเสียหายที่แท้จริงที่หน่วยงานได้รับ ส่วนผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นคนใดจะรับผิดเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่[๔] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และถ้าภายหลังสามารถบังคับให้นางสาวสุดาพรฯ ชำระค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้อีก ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องรับผิดก็ลดลงตามจำนวนที่ได้รับชดใช้เพิ่มเติม

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า การทุจริตตามกรณีที่หารือมานั้น มีข้อเท็จจริงที่ผิดปกติอย่างมากกล่าวคือ มีการลงนามในเช็คที่ไม่ได้กรอกจำนวนเงินหลายฉบับ กรณีจึงอาจทำให้มองไปได้ว่าผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นอาจมีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนในการกระทำผิดของนาวสาวสุดาพรฯ ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงควรสอบพยานหลักฐานและตรวจข้อเท็จจริงเพิ่มตามมาตราข้อ ๑๗[๕] วรรคสาม ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ

รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า การทุจริตในกรณีที่หารือมานั้น นางสาวสุดาพรฯ ได้กระทำสำเร็จได้ด้วยตนเองลำพังเท่านั้นหรือไม่

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๔๒

---

[๑] มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด เบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

[๒] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

[๓] มาตรา ๔๓๒ ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้น คนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่ง บุคคลผู้ยุยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นท่านว่าต่างต้องรับผิดเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น

[๔] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

[๕] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใดแต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๘๐๖/๒๕๔๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ผลทางกฎหมายกรณีมีการแต่งตั้งผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องร่วมรับผิดเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๓๐๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่านายกเทศมนตรีเมืองนครนายกได้แต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองนครนายก กรณีออกใบเสร็จรับเงินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน แต่ไม่ได้นำเงินส่งเข้าบัญชีเทศบาลเป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี นายกเทศมนตรีเมืองนครนายกได้พิจารณาและวินิจฉัยให้ชดใช้ค่าเสียหายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๓๕,๓๙๗.๓๑ บาท แก่ทางราชการ และรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณา กระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเห็นว่า การที่เทศบาลเมืองนครนายกได้แต่งตั้งนางจิราภรณ์ ลิ้มเสถียรวงศ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนางศรีกาญจนาฯ ผู้กระทำละเมิด เป็นประธานคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ดังกล่าวนั้น อาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากนางจิราภรณ์ฯ เป็นผู้อยู่ในข่ายที่อาจต้องร่วมรับผิดกับ นางศรีกาญจนาฯ ด้วยกระทรวงการคลังจึงขอหารือว่า การแต่งตั้งดังกล่าวชอบหรือไม่ หากไม่ชอบคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งจะสั่งให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและสอบสวนใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ประกอบคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนเทศบาลเมืองนครนายกแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ในหลักการทั่วไป การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ควรแต่งตั้งผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบข้อเท็จจริงฯ เป็นกรรมการ เพราะอาจทำให้การสอบข้อเท็จจริงฯ ไม่ได้ข้อเท็จจริงครบทุกด้านและจะทำให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงได้ สำหรับกรณีที่หารือปรากฏข้อเท็จจริงจากการสอบข้อเท็จจริงของเทศบาลเมืองนครนายกว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นในครั้งนี้เกิดจากการ

กระทำละเมิดของนางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ โดยลำพัง ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นต้องร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดในครั้งนี้แต่อย่างใด การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของนางศรีกาญจนาฯ ที่ได้ดำเนินการโดยเทศบาลนครนายก และรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณาตามข้อ ๑๗[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙ ย่อมไม่เสียไป แม้ว่าการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวจะแต่งตั้งให้นางจิราภรณ์ ลิ้มเสถียรวงศ์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนางศรีกาญจนาฯ และอาจต้องร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดครั้งนี้เป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงด้วยก็ตาม

แต่อย่างไรก็ดี หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่ามูลละเมิดครั้งนี้มีกรณีพาดพิงว่านางจิราภรณ์ ลิ้มเสถียรวงศ์ ต้องร่วมรับผิดอยู่ด้วย กระทรวงการคลังอาจแจ้งความเห็นในเรื่องดังกล่าวโดยขอให้เทศบาลเมืองนครนายกพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเฉพาะในส่วนของนางจิราภรณ์ฯ ได้อีก

๒. เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเทศบาลเมืองนครนายกที่ได้กระทำไปแล้วไม่เสียไป ก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำการสอบสวนนางศรีกาญจนา มหาทรัพย์ ใหม่อีก

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๔๒

---

[๑] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๔๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล)

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือด่วน ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๒๓๒ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงพาณิชย์ได้ขอความเห็นกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล เป็นเงินจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้เนื่องจากคณะอนุกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงพาณิชย์ใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าว เพราะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำประกอบกับเป็นพื้นที่รับน้ำของบริเวณโดยรอบสมควรสงวนรักษาไว้โดยให้จัดทำเป็นสวนสาธารณะ กระทรวงพาณิชย์ได้ขอให้คณะอนุกรรมการฯ ทบทวนมติดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ยืนยันตามมติเดิม กระทรวงพาณิชย์ขอหารือกรมบัญชีกลางว่า การใช้งบประมาณจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท จ้างเหมาถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเลโดยไม่ได้รับความเห็นชอบให้ก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมานั้น เป็นกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และขอคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในกรณีดังกล่าว

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้และแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จึงหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมบัญชีกลาง กรมที่ดิน สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครราชสีมา และองค์การบริหารส่วนตำบลหัวทะเลแล้วเห็นว่า การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาจำนวน ๔,๗๙๐,๐๐๐ บาท ไปจ้างเหมาถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งต่อมาปรากฏว่าคณะอนุกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จึงไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาในที่ดินดังกล่าวต่อไปได้นั้นเป็นกรณีที่ได้เกิด

ความเสียหายแก่กระทรวงพาณิชย์โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว ส่วนความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่คนใดและจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใดหรือไม่นั้น ปลัดกระทรวงพาณิชย์ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานชอบที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามนัยข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน

(นายอักขราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๒

---

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามความรับผิดทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๑๐๐๑/๔๔๐๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๑ รถยนต์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หมายเลขทะเบียน ๒ ณ-๙๐๘๓ กท. ได้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถจักรยานยนต์ได้รับความเสียหาย สำนักงานฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และคณะกรรมการฯ ได้สอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า อุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์ของทางราชการ นำเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงานฯ ระหว่างเดินทางเกิดอุบัติเหตุชนกับรถจักรยานยนต์หมายเลขทะเบียน ท-๕๖๒๘ ซึ่งในการสอบสวนพยานที่เห็นเหตุการณ์ให้การตรงกันว่า พนักงานขับรถได้ขับรถอยู่ในช่องทางเดินรถปกติในช่องทางขวามือชิดขอบทาง โดยใช้ความเร็วประมาณ ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อถึงที่เกิดเหตุปรากฏว่ามีรถจักรยานยนต์หมายเลขทะเบียน ท-๕๖๒๘ วิ่งมาจากด้านหลังช่องทางเดินรถซ้ายมือชิดขอบทางติดหน้ารถโดยสารประจำทางที่เดินรถในช่องกลางแล้วพุ่งตรงเข้าหารถยนต์ของสำนักงานฯ ในระยะกระชั้นชิดพนักงานขับรถพยายามห้ามล้อและบีบแตรแล้ว แต่รถจักรยานยนต์ไม่สามารถหยุดได้ทัน เพราะคนขับรถจักรยานยนต์ขับตัดหน้ารถประจำทางด้วยความเร็ว ภายหลังคนขับรถจักรยานยนต์ได้หลบหนีไปในระหว่างพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล คณะกรรมการสอบสวนฯ และสำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด ฉะนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายและมีความเห็นว่าไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงขอหารือว่า แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของสำนักงานฯ และสำนักงานฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการที่เสียหายแล้ว และได้ผลจากการสอบ

ข้อเท็จจริงว่า เป็นความเสียหายอันเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากความผิดหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ตามข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งคระกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงว่าความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการกระทำละเมิด

ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่หัวหน้าหน่วยงานจะต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี พิจารณาว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๑๒[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไปหรือไม่ ซึ่งแนวทางเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้เคยตอบข้อหารือไปแล้วในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑

กรณีตามข้อหารือ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่แต่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอกแต่เพียงฝ่ายเดียว เจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนในการกระทำละเมิดแต่อย่างใดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงไม่ต้องแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แต่ต้องรายงานผลการพิจารณาให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเพื่อพิจารณาตามข้อ ๑๒[๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่าเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเหตุละเมิดเกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องพิจารณาดำเนินการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

แต่เนื่องจากระเบียบหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ (ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง) ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว และขณะนี้ยังไม่มีการจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ขึ้นมาใหม่ จึงเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรดำเนินการติดตามผู้ต้องรับผิดมาเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายต่อไป

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๒

---

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

[๒] ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือ ข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๓] โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

เรื่องเสร็จที่ ๖๗๕/๒๕๔๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีการทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๙๐๑/๒๕๗๖๙ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้มีคำสั่งที่ ๒๐๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและกำหนดวิธีการทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพของสำนักงาน อ.ส.ค.ภาคกลาง (โรงงานนมมวกเหล็ก) คณะกรรมการชุดดังกล่าวตรวจสอบแล้วพบว่า ผลิตภัณฑ์นมที่เสื่อมคุณภาพของสำนักงาน อ.ส.ค. ภาคกลางที่ขออนุมัติทำลายประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑. ผลิตภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพระหว่างรอการจำหน่าย ซึ่งมีสาเหตุจากสัตว์กัดทำลาย สภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๑ - กันยายน ๒๕๔๒ มีมูลค่าต้นทุนทั้งสิ้น ๑.๙๐๓ ล้านบาท หรือเฉลี่ยเดือนละ ๐.๑๕ ล้านบาท สาเหตุของการสูญเสียครั้งนี้เกิดจากการบริหารการจัดการคลังสินค้าซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน มิใช่เฉพาะตัวบุคคล ดังนั้นในกรณีนี้จึงไม่อยู่ในกรณีที่จะหาบุคคลมารับผิดชอบได้

๒. ผลิตภัณฑ์นมที่ไม่ผ่านคุณภาพและรอการนำไปผลิตใหม่ ผลิตภัณฑ์นมที่คุณภาพไม่ผ่านการตรวจสอบ แผนกควบคุมคุณภาพสั่งให้นำไปผลิตใหม่ มียอดสะสมตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๔๒ มีมูลค่าต้นทุนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๖.๗๓๓ ล้านบาท หรือเฉลี่ยเดือนละ ๐.๔๒ ล้านบาท แต่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถนำไปผลิตใหม่ได้ เนื่องจากนมดิบที่รับซื้อเข้าในแต่ละวันมีปริมาณเกินกว่าจะทำการผลิตได้หมดในแต่ละวัน การนำผลิตภัณฑ์นมที่ไม่ผ่านคุณภาพมาผลิตใหม่ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากแผนการผลิตไม่เอื้ออำนวยต่อการนำนมที่ไม่มีคุณภาพมาผลิตใหม่ ประกอบกับการจำหน่ายไม่ดีและขายสินค้าได้น้อย ทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเสียเร็วขึ้น จึงต้องทำลายในที่สุด

อ.ส.ค.ได้เสนอคณะกรรมการ อ.ส.ค.พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการ อ.ส.ค.พิจารณาแล้ว มีมติอนุมัติให้ทำลายผลิตภัณฑ์นมมูลค่า ๘,๖๓๖,๗๑๕.๘๐ บาท (แปดล้านหกแสนสาม-หมื่นหกพันเจ็ดร้อยสิบห้าบาทแปดสิบสตางค์) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอหารือว่า การทำลายผลิตภัณฑ์นมดังกล่าวของ อ.ส.ค. จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

กรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือประกอบคำชี้แจงของผู้แทนองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) แล้วมีความเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่กระทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดและต้องรับผิดในมูลละเมิดหรือไม่ และมีค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้จำนวนเท่าใด ซึ่งข้อ ๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นโดยชัดแจ้งว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือในกรณีที่ไม่ชัดแจ้งแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเจ้าหน้าที่มีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ กรณีที่หารือ ปรากฏว่า อ.ส.ค.ต้องทำลายผลิตภัณฑ์นมที่เสียและเสื่อมคุณภาพ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิต การจัดเก็บสินค้า การจัดซื้อและการจัดจำหน่ายที่ไม่มีประสิทธิภาพ อันเกิดจากการกระทำโดยตรงของเจ้าหน้าที่ของ อ.ส.ค. ดังนั้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าว ผู้อำนวยการ อ.ส.ค.จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อให้คณะกรรมการได้แสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๔

_ ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๑๒๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีไปรษณียภัณฑ์สูญหาย

การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีหนังสือ ที่ กสท. ๖๐๓ สต.(พส.)/๓๔๘๗ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอ หารือปัญหาข้อกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีผู้รับไปรษณียภัณฑ์ร้องเรียนว่าไปรษณียภัณฑ์ลงทะเบียนต่างประเทศซึ่งบรรจุธนบัตร จำนวน ๑,๐๐๐ ดอยช์มาร์ก มาด้วยสูญหาย ขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยชดใช้ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ตรวจสอบพบว่าไปรษณียภัณฑ์ดังกล่าวสูญหายไปขณะอยู่ในความครอบครองของพนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยจำนวนสองคน จึงพิจารณาให้พนักงานดังกล่าวชดใช้เงินจำนวน ๑,๐๐๐ ดอยช์มาร์ก หรือเท่ากับเงินไทยจำนวน ๒๐,๒๒๐ บาท ให้แก่ผู้ร้องเรียน และพนักงานทั้งสองคนยินยอมชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว แต่ขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยทดรองจ่ายเงินให้แก่ผู้ร้องเรียนไปก่อนโดยขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยอนุมัติให้ผ่อนชำระคืนเป็นรายเดือน และข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานทั้งสองได้ชดใช้ค่าเสียหายมาแล้วบางส่วน การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า กรณีเช่นนี้ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบดังกล่าวหรือไม่หรือควรให้ดำเนินการต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทยแล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรณีที่ไปรษณียภัณฑ์ดังกล่าวสูญหายนั้น การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้พิจารณาเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกเรื่องไปรษณียภัณฑ์สูญหาย ส่วนที่ ๒ เรื่องเงินที่บรรจุในไปรษณียภัณฑ์สูญหาย สำหรับส่วนแรกข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าไปรษณียภัณฑ์ที่สูญหายอยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่การไปรษณีย์เยอรมัน ณ ประเทศต้นทางไปแล้วเป็นจำนวน ๑,๑๕๔ บาท ตามประกาศการสื่อสารแห่งประเทศไทยเรื่องอัตราการชดใช้ค่าเสียหาย สำหรับไปรษณียภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๑ ส่วนการบรรจุธนบัตรจำนวน ๑,๐๐๐ ดอยช์มาร์ก ในซองไปรษณียภัณฑ์นั้น เห็นว่า นอกจากเป็นการปฏิบัติที่ผิดระเบียบแล้วยังไม่อาจทราบ

ได้ว่าไปรษณียภัณฑ์ที่สูญหายนั้นมีธนบัตรบรรจุมาจริงหรือไม่ จำนวนเท่าใด การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายในส่วนนี้ ฉะนั้น ข้อเท็จจริงที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยหารือมานั้นจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ การสื่อสารแห่งประเทศไทยเสียหายเพียง ๑,๑๕๔ บาท ไม่ใช่ ๒๐,๒๒๐ บาท (เท่ากับ ๑,๐๐๐ ดอยช์มาร์ก)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชดใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีสัดส่วนความรับผิดเป็นอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำส่วนแห่งความรับผิดของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้ได้ความกระจ่าง แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดว่า เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ไม่จำต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรณีที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยหารือมานั้น การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ตรวจสอบจนทราบแน่ชัดแล้วว่า พนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายเป็นที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยผ่อนชำระให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยบางส่วนแล้ว การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงไม่มีความจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นอีก

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๔๓

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๔๓๔/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หารือเรื่องอายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๓/๗๔/๑๓๘ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ขอหารือเรื่อง อายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริง กรณีมีการรายงานผลการตรวจราชการกรณีพิเศษพบว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครมีการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาจากเอกชนในราคาที่สูงกว่าปกติ และเป็นยาที่องค์การเภสัชกรรมผลิต ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุพ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการสืบสวนพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครดำเนินการจัดซื้อพัสดุบกพร่องโดยใช้เงินงบประมาณไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ไม่รายงานราคาที่เคยซื้อครั้งสุดท้ายในรอบ ๒ ปี ไม่ระบุคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุอันเป็นสาระสำคัญในการจัดซื้อ หลีกเลี่ยงการจัดซื้อยาที่องค์การเภสัชกรรมผลิตจำหน่ายโดยวิธีกรณีพิเศษแต่ไปซื้อจากเอกชนโดยวิธีสอบราคา แบ่งซื้อแบ่งจ้างโดยวิธีการสอบราคาเพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อโดยวิธีการประกวดราคา และจัดซื้อพัสดุในราคาสูงผิดปกติโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นการดำเนินการจัดซื้อที่ไม่ปกติ ไม่ชอบด้วยระเบียบของทางราชการและทำให้ทางราชการเสียหาย กรณีมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายสมบัติ โรงสะอาด ตำแหน่งเภสัชกร ๖ เจ้าหน้าที่พัสดุที่ดำเนินการจัดซื้อ และนายสมาน ชัยสิทธิ์ เมื่อครั้งปฏิบัติราชการในตำแหน่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร ผู้อนุมัติจัดซื้อ ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ โดยเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

๒. กระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๗๐๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายสมานและนายสมบัติ คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าในเบื้องต้นพบว่ามีการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาสูงกว่าราคาที่โรงพยาบาลชุมชนเคยจัดซื้อหรือราคาที่สามารถซื้อขายทั่วไปในท้องตลาด เป็นจำนวนเงิน ๒,๔๔๕,๔๘๕ บาท พฤติกรรมของนายสมานเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สมควรลงโทษปลดนายสมานออกจากราชการ และพฤติกรรมของนายสมบัติเป็นการกระทำผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ฐานจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบกฎหมายของทางราชการตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือนจำนวน ๑ ขั้น ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ โดยเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบสวน

๓. กระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งที่ ๙๑๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ลงโทษปลดนายสมานออกจากราชการ และมีคำสั่งที่ ๗๖๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ และที่ ๙๙๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนนายสมบัติ จำนวน ๑ ขั้น

๔. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แจ้งให้จังหวัดสกลนครดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ก่อนหน้านั้นปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามคำสั่งที่ ๒๕๑๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๑)

๕. จังหวัดสกลนครได้มีคำสั่งที่ ๒๐๒๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๓แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการฯได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาสูงกว่าราคาที่นำมาเปรียบเทียบเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๙๕๔,๓๖๐ บาท โดยเห็นควรเรียกเงินจากนายสมาน เพื่อชดใช้ค่าเสียหายจำนวนร้อยละ ๗๕ ของเงินที่ได้เปรียบเทียบราคาแล้ว เป็นเงิน ๑,๔๖๕,๗๗๐ บาท และควรเรียกเงินจากนายสมบัติ เพื่อชดใช้ค่าเสียหายจำนวนร้อยละ ๒๕ ของจำนวนเงินที่ได้เปรียบเทียบราคาแล้ว เป็นเงิน ๔๘๘,๕๙๐ บาท ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครได้รับทราบรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ โดยสั่งการเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังพิจารณา และรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบและพิจารณา ซึ่งกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มีบันทึกลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔รายงานผลถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข และปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบรายงานผลการสอบสวนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

จากข้อเท็จจริงข้างต้นสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงขอหารือตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑) อายุความ ๒ ปี ในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มนับตั้งแต่เมื่อใดจึงจะถูกต้อง

ก. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง

ข. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบรายงานผลการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

ค. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (ผู้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข) รับทราบรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ง. เริ่มนับตั้งแต่วันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบผลการรายงานสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจากจังหวัดสกลนคร (วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔)

๒) ตามข้อ ๑๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครรับทราบและวินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔ และอายุความครบสองปี ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๖ นั้น ถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคืออย่างไร

๓) ตามข้อ ๑๗ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากกระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด จังหวัดสกลนครมีหน้าที่ต้องออกคำสั่งให้นายสมานและนายสมบัติดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่จังหวัดสกลนครมีความเห็นและตามที่รายงานให้กระทรวงการคลังพิจารณาใช่หรือไม่ อย่างไร และต้องแจ้งให้ดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกี่วัน ตามระเบียบหรือกฎหมายใด

๔) ตามข้อ ๑๗ วรรคห้า ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากกระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลา หรือกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วก็ดี จังหวัดสกลนครต้องมีคำสั่งให้นายสมานและนายสมบัติดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครแจ้งคำสั่งให้บุคคลทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

เป็นหนังสือราชการ ส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร หรือนับตั้งแต่วันพ้นกำหนดที่บุคคลทั้งสองไม่ดำเนินการชำระค่าสินไหมทดแทนตามกำหนดเวลาที่แจ้งไปในข้อหารือข้อ ๓ และในหนังสือดังกล่าวต้องแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบด้วยว่า มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และฟ้องคดีต่อศาลได้ จึงหารือว่ากำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลที่ต้องแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบมีอายุความกี่วัน และอายุความนับตั้งแต่เมื่อใด

๕) หากนายสมานและนายสมบัติไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะต้องฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง และการแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบว่ามีสิทธิร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาล เนื่องจากขณะนี้มีศาลปกครองแล้วบุคคลทั้งสองมีสิทธิจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อยู่อีกหรือไม่ และการที่บุคคลทั้งสองจะฟ้องศาล จะต้องฟ้องต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. ตามข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ อายุความสองปีในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เริ่มนับเมื่อใด

๒. การดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้มีวิธีการเป็นอย่างไร

ในประเด็นแรก คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า มาตรา ๑๐ วรรคสอง[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งมีอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอายุความการฟ้องคดี การนับอายุความจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้มีอำนาจฟ้องคดีรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งในส่วนของผู้มีอำนาจฟ้องคดีนั้น เนื่องจากเรื่องนี้เป็นกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ การฟ้องคดีจึงเป็นอำนาจของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นนิติบุคคลเจ้าของทรัพย์สิน และแม้ว่าจะมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒๕๑๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๑ (เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่) มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ก็เป็นการมอบให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น และไม่รวมถึงการฟ้องคดีในศาล ดังนั้น การนับอายุความในเรื่องนี้จึงต้องเริ่ม

นับตั้งแต่วันที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขในฐานะผู้แทนของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

สำหรับวันใดจะถือว่าเป็นวันที่รู้ถึงการทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น เห็นว่า การที่จะถือว่าหน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง อาจเป็นไปได้ใน ๒ กรณี คือ ๑) การรู้ตามข้อเท็จจริง และ ๒) รู้จากรายงานของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ หากปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดแจ้งว่ามีการทำละเมิดเกิดขึ้นและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดแล้วก็ต้องเริ่มนับอายุความสองปีนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าว (ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยมีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓[๒]ว่าไม่ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก) แต่หากหัวหน้าหน่วยงานยังไม่ทราบแน่ชัดว่ามีการทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ และผู้ใดต้องรับผิดบ้างจะต้องตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตามระเบียบฯ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว

ในกรณีที่หารือมานี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้จะมีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบความผิดทางวินัย และคณะกรรมการทั้งสองชุดก็ได้ทำการสืบสวนสอบสวนและรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบแล้วก็ตาม (ว่านายสมานและนายสมบัติต้องรับผิดทางวินัย) แต่การสืบสวนและสอบสวนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการหาตัวผู้ต้องรับผิดในทางวินัย และจากรายงานผลการสืบสวนและสอบสวนก็มิได้มีการระบุว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองคนจะต้องรับผิดในทางแพ่ง ดังนั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดจากผลการรายงานการสืบสวนและสอบสวนดังกล่าว โดยจะต้องถือว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครแจ้งให้ทราบ ซึ่งปรากฏตามบันทึกกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปกปิด ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๓/๗๔/๒๐๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ว่าปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับทราบผลการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ ดังนั้น อายุความสองปีในเรื่องนี้จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว

สำหรับประเด็นที่สอง เห็นว่าเมื่อได้พิจารณาพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ การดำเนินการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถกระทำได้ ๒ วิธี คือ ๑) การออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒[๓] และ ๒) การฟ้องคดีภายในอายุความตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ วรรคสอง[๔]

การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘[๕] หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐[๖] ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีนี้การจัดซื้อยาที่สูงกว่าราคาจริงเป็นการทำละเมิดต่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายสมานชัยสิทธิ์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนครในฐานะผู้อนุมัติจัดซื้อ และนายสมบัติ โรงสะอาด เจ้าหน้าที่พัสดุผู้ดำเนินการจัดซื้อ จึงเป็นกรณีที่อาจออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ดี เนื่องจากปรากฏว่าปัจจุบันนายสมานได้ออกจากราชการแล้ว ทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการออกคำสั่งเพื่อเรียกให้นายสมานชำระเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ ได้ และทั้งนายสมานและนายสมบัติต่างก็ต้องรับผิดในมูลหนี้เดียวกัน ดังนั้น เพื่อความสะดวกและเป็นธรรมในการเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงควรฟ้องทั้งนายสมานและนายสมบัติเป็นคดีเดียวกันต่อศาลยุติธรรม (ศาลแพ่ง) ที่มีเขตอำนาจ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๔

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๔๔๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

[๒] บันทึก เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีไปรษณียภัณฑ์สูญหาย

[๓] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

[๕] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย เพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

[๖] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด

กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๒/๐๓๗๕๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงยุติธรรมได้รับคำขอจากบุคคลภายนอกให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาคำขอดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่ากรณีไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมกระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ในผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และได้ส่งเรื่องไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ กระทรวงยุติธรรมต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรมที่จะพิจารณาว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำขอหรือไม่ เพียงใดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกระทรวงการคลังได้เคยมีหนังสือตอบข้อหารือว่าการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรม แต่เพื่อให้เป็นการถูกต้องและเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการต่อไป จึงขอหารือว่ากรณีตามความในข้อ ๓๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะให้นำความในข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้โดยอนุโลมหรือไม่ อีกทั้งอำนาจพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเป็นดุลพินิจเฉพาะของหน่วยงานนั้น หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรมและผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การที่บุคคลภายนอกยื่นคำขอให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ ได้ใช้โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้เยาว์หลายครั้ง โดยมีทั้งการใช้ใบเบิกถอนเงินที่ผู้ใช้อำนาจปกครองได้ลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้าและปลอมลายมือชื่อของผู้ใช้อำนาจปกครอง และได้ยักยอกเงินดังกล่าวเป็นจำนวน

๒,๐๓๑,๕๐๐ บาท ไปเป็นของตน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งขึ้นมีความเห็นว่า ความเสียหายของผู้เยาว์เกิดจากการกระทำในทางปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ และมีส่วนเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ใช้อำนาจปกครองและธนาคารด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงต้องรับผิดชดใช้เพียง ๑,๓๕๔,๓๓๓ บาท แต่กระทรวงยุติธรรมเห็นว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของธนาคาร เพียงฝ่ายเดียว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดและได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาสำนวนดังกล่าวเฉพาะในประเด็นความรับผิดของเจ้าหน้าที่ต่อสถานพินิจฯเท่านั้น โดยเห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวเต็มจำนวน แต่เมื่ออดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่ไม่ตรวจสอบการเบิกถอนเงิน กระทรวงยุติธรรมจึงต้องออกคำสั่งให้อดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือของกระทรวงยุติธรรมประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า การดำเนินการในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น ข้อ ๓๑[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของการเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ได้กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น แม้ว่าข้อ ๓๓[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของบุคคลภายนอกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อดำเนินการต่อไป โดยไม่ได้กำหนด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือผู้แต่งตั้ง หรือไม่ได้กำหนดกระบวนการอื่นใดที่จะต้องปฏิบัติไว้ก็ตาม แต่ย่อมเข้าใจได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๓ นั้น หมายความถึงการปฏิบัติตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กรณีจึงย่อมรวมถึงการส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ ๑๗[๓] ด้วย อย่างไรก็ตาม การส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบดังกล่าว จะกระทำเฉพาะกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นสมควรให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น เนื่องจากมีความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐซึ่งกระทรวงการคลังมีหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบเกิดขึ้นแล้ว แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำขอของบุคคลภายนอกเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น กระทรวงการคลัง จึงไม่มีหน้าที่ตรวจสอบสำนวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว กรณีตามที่กระทรวงยุติธรรมหารือมา เมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรม มีคำสั่งไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่จำเป็นต้องส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบแต่อย่างใด แต่ถ้ากระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ก็ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา

อนึ่ง การที่กระทรวงยุติธรรมระบุในหนังสือหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวว่ากระทรวงยุติธรรมเห็นว่ากรณีนี้ไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ยังเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เนื่องจากการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาตามหลักความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนการที่หน่วยงานจะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๔๔

_ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/ ๓๙๐ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๒] ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

[๓] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

เรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย

กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๒๓๓๑ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ความว่า กรมที่ดินมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๗๑๒/๑๑๒๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๓ ถึงกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ขอหารือแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๕,๑๔๘,๔๖๔ บาท ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี กับค่าบริการสินเชื่อในอัตราร้อยละ ๑ ต่อปี จากต้นเงิน ๗,๘๕๐,๐๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓ จนกว่าจะชำระเสร็จ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ดิน ๓ เมื่อครั้งรักษาการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ที่ดินตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒๘ แปลงมีชื่อนายวิสุทธิ์ บุรุษภักดี เป็นผู้ครอบครองและได้ทำประโยชน์ และได้รับจดทะเบียนจำนองที่ดินตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ทั้ง ๒๘ แปลงดังกล่าว เพื่อประกันเงินกู้ของนายวิสุทธิ์ บุรุษภักดี ทำให้ธนาคารหลงเชื่อในหลักประกัน จึงอนุมัติและจ่ายเงินกู้จำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายวิสุทธิ์ โดยมิได้มีหลักประกัน ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดต่อธนาคาร เป็นเหตุให้ธนาคารได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับชำระหนี้แต่อย่างใด กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้มีแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและกรมที่ดิน ก็จะเป็นกรณีที่ทั้งสองหน่วยงานจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามความในข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ยื่นคำขอต่อกรมที่ดินให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย เป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ

รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมที่ดินก็มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการได้ตามข้อ ๓๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาที่กรมที่ดินหารือเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้และแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกรมบัญชีกลางเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินได้ปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) และให้นายวิสุทธิ์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวไปจำนองเพื่อประกันเงินกู้ของนายวิสุทธิ์กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยที่เจ้าหน้าที่ที่ดินผู้นั้นเองเป็นผู้รับจดทะเบียนจำนองที่ดิน การที่เจ้าหน้าที่ที่ดินรับจดทะเบียนจำนองที่ดินโดยรู้อยู่ว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นเอกสารปลอม เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่ดินได้ปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามข้อ ๙[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น อธิบดีกรมที่ดินและผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้น ตามข้อ ๑๐[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แล้วดำเนินการตามข้อ ๒๐[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯต่อไป

การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้น เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๔๔

_ ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๒๐๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

ฯลฯ ฯลฯ

[๒] ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๓] ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๗/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หารือการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการที่การกำหนดตำแหน่ง
เป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๕/๘๗๓๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการเรียกคืนเงินเดือนข้าราชการ ที่ ส.ป.ก. ได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนข้าราชการ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๓/๓๗๙๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ หารือไปยังสำนักงาน ก.พ.ว่า การที่ ส.ป.ก.ได้ดำเนินการกำหนดตำแหน่งนิติกร ๖ เป็นนิติกร ๗ ว และกำหนดตำแหน่งนายช่างสำรวจ ๕ เป็นนายช่างสำรวจ ๖ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งที่ได้ปรับปรุงเป็นการชั่วคราวเพื่อจัดคนลงตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑) เป็นตำแหน่งระดับที่สูงขึ้น รวม ๑๘๖ ตำแหน่ง นั้น สามารถดำเนินการได้หรือไม่ เพียงใด

๒. สำนักงาน ก.พ.ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๗.๑.๓/๙๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ แจ้งว่า ส.ป.ก.สามารถดำเนินการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับที่สูงขึ้นได้ เฉพาะตำแหน่งที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑, ๒ และ ๓ เท่านั้น ส่วนตำแหน่งที่เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้าฝ่ายและตำแหน่งที่ได้ปรับปรุงเป็นการชั่วคราวเพื่อจัดคนลงตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี รวม ๑๓๐ ตำแหน่ง นั้นไม่อยู่ในอำนาจที่ ส.ป.ก.จะดำเนินการได้เอง และขอให้ ส.ป.ก.ดำเนินการยกเลิกการกำหนดตำแหน่งดังกล่าว

๓. ส.ป.ก.ได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนข้าราชการตามที่สำนักงาน ก.พ. ทักท้วง ซึ่งเป็นผลให้มีข้าราชการอยู่ในข่ายอาจถูกเรียกคืนเงินเดือนในส่วนที่ได้รับเกินไปจำนวน ๖๘ ราย ส.ป.ก.จึงได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๒/๑๕๓๗ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ หารือไปยังกระทรวงการคลัง กรณีข้าราชการที่ต้องถูกเรียกคืนเงินเดือนจะขอผ่อนผันคืนเงินเป็นรายเดือน ซึ่งกระทรวงการคลังได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๑๗๓๕๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แจ้งว่า ให้ข้าราชการดังกล่าวผ่อนชำระเงินเดือนคืนเป็นรายเดือนได้เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของอัตราเงินเดือนในปัจจุบันและให้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๔. ส.ป.ก.ได้มีหนังสือทวงถามให้ข้าราชการดังกล่าวยินยอมให้หักเงินเดือนคืนตามผลการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ปรากฏว่ามีข้าราชการดังกล่าวจำนวนหนึ่งร้องขอให้ทบทวนการหักเงินเดือนคืน โดยอ้างสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือหากจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปก็ต้องคืนเพียงเท่าที่ยังเหลืออยู่ตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ส.ป.ก.จึงหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ข้าราชการดังกล่าวจะได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

๒) คำสั่ง ส.ป.ก.ที่สั่งยกเลิกคำสั่งกำหนดตำแหน่งและเลื่อนข้าราชการดังกล่าวตามที่สำนักงาน ก.พ.ทักท้วง เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๓) หากเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และ ส.ป.ก.พิจารณาเห็นว่าข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้รับคำสั่งทางปกครองโดยสุจริตจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ตามมาตรา ๔๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถูกต้องหรือไม่ และหากไม่ถูกต้องกรณีจะต้องดำเนินการอย่างไร

๔) หากข้าราชการดังกล่าวจะต้องคืนเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปตามบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้แล้ว ส.ป.ก.จะดำเนินการได้มากน้อยเพียงใดและอย่างไร ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. ส.ป.ก.จะเรียกสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของข้าราชการดังกล่าวซึ่งเป็นบัญชีที่ ส.ป.ก.ได้โอนเงินเดือนเข้าในบัญชีนั้นในช่วงเวลาที่มีการโอนเงินเดือนตามคำสั่งเลื่อนข้าราชการดังกล่าวจนถึงเวลาที่มีการเรียกเงินคืนมาเพื่อตรวจสอบว่าข้าราชการดังกล่าวมีเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปเหลืออยู่ในขณะเรียกคืนเท่าใดได้หรือไม่ เพียงใด

ข. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่า มีการถอนเงินยอดดังกล่าวออกไปจากบัญชีจนหมดแล้วจะถือว่าไม่มีเงินที่จะต้องคืนเหลืออยู่เลยได้หรือไม่

ค. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่าข้าราชการดังกล่าวจะมียอดตามบัญชีติดลบ และเมื่อมีการโอนเงินเดือนเข้าไปทางธนาคารจะหักล้างบัญชีทันที ซึ่งผลก็ยังคงเป็นยอดบัญชีติดลบเช่นเดิม จะถือว่าไม่มีเงินที่ต้องคืนเหลืออยู่เลยได้หรือไม่ เพียงใด

ง. ในกรณีหากตามบัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าวปรากฏว่าข้าราชการดังกล่าวได้ถอนเงินเดือนออกไปใช้เป็นจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท จากยอดเงินเดือนที่โอนเข้าบัญชี ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นประจำทุกเดือน ในจำนวนนี้เป็นเงินเดือนส่วนที่ได้รับเกินไปเพียง ๒,๐๐๐ บาท ดังนี้แล้วเป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ที่คงไว้ในบัญชีเงินฝากจะถือว่ามีเงินส่วนที่ได้รับเกินไปเหลืออยู่เต็มจำนวน ๒,๐๐๐ บาท หรือจะต้องคิดเฉลี่ยตามสัดส่วนของเงินเดือนทั้งหมด

จ. มีข้าราชการบางรายยินยอมคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไปคืนแก่ ส.ป.ก.แล้ว ต่อมาหากผลการวินิจฉัยข้อหารือของ ส.ป.ก.ปรากฏว่าจะต้องคืนเงินตามหลักลาภมิควรได้แล้วจะมีผลต่อข้าราชการดังกล่าวอย่างไร

๕) ส.ป.ก.สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้นจนเป็นเหตุให้มีการเรียกเงินคืนได้หรือไม่ เนื่องจากข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯได้นิยามคำว่า "ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใดๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

๖) หาก ส.ป.ก.ไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯได้ การพิจารณาหาตัวผู้รับผิด ส.ป.ก. ควรยึดหลักเกณฑ์อย่างไร และในระหว่างนี้ ส.ป.ก. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ หากความเสียหายดังกล่าวไม่อยู่ในบังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯจะถือว่าผลการสอบสวนเป็นการหาตัวผู้รับผิดได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

๑. เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกกำหนดตำแหน่งจะต้องคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไว้หรือไม่ เพียงใด

๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นเหตุให้มีการเรียกเงินเดือนคืนได้หรือไม่

สำหรับประเด็นที่หนึ่ง เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่งยกเลิกการกำหนดตำแหน่งแล้วเจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกกำหนดตำแหน่งจะต้องคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินไว้หรือไม่ เพียงใด นั้น เห็นว่า การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและเลื่อนขั้นข้าราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรมโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจาก ก.พ. นั้น ส.ป.ก.ไม่มีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย คำสั่งของ ส.ป.ก.ในการกำหนดตำแหน่งและเลื่อนขั้นข้าราชการดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีการยกเลิกคำสั่งจึงมีผลให้ข้าราชการที่ได้รับกำหนดตำแหน่งและเลื่อนขั้นต้องกลับไปดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดจากทางราชการตามเดิม แต่ในส่วนของเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนหน้านั้น แม้จะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่จะไม่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นด้วย เพราะคำสั่งนั้นยังมีผลทางกฎหมายอยู่จนกว่าจะถูกเพิกถอน ฉะนั้น เงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ข้าราชการซึ่งได้รับการแต่งตั้งและเลื่อนขั้นได้รับย่อมจะไม่ได้รับผลกระทบไปด้วย เนื่องจากเป็นการตอบแทนที่ทางราชการจะต้องให้แก่ข้าราชการที่ได้ปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น ทั้งนี้โดยนำหลักการของมาตรา ๖๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาปรับใช้ในลักษณะบทกฎหมายที่ใกล้เคียง

ส่วนประเด็นที่สองนั้น เห็นว่า ส.ป.ก.สามารถดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ โดยต้องดำเนินการตามข้อ ๘[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯต่อไป

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๔

_ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๑๓๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๖๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๐ แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๒ แต่งตั้งผู้นั้นให้กลับไปดำรงตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกับตำแหน่งเดิมที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นตามวรรคหนึ่งให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่พึงจะได้รับตามสถานภาพเดิม และให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีสถานภาพอย่างใดในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ตนมีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

[๒] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการ

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๖/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือที่ สธ ๐๒๐๘/๔๖/๒๔๗๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เห็นชอบหลักการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการปฏิบัติงานของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) เสนอ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อเตรียมบุคลากรรองรับการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดรูปแบบการบริหารงานภารกิจด้านบริการสาธารณะของกระทรวงสาธารณสุขที่จะพิจารณาเป็นองค์การมหาชนในอนาคตตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. ให้พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน เช่น คุณสมบัติและเงินเดือน ระดับบรรจุ สวัสดิการและอื่น ๆ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเดียวกันโดยอนุโลมตามกฎหมายและระเบียบที่ใช้กับข้าราชการพลเรือนสามัญ เว้นแต่การมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จะตั้งขึ้นแทนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๓. มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ไปดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติงานของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต่อไป ทั้งนี้ในการกำหนดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้คุ้มครองการปฏิบัติงานให้มีผลย้อนหลัง ตั้งแต่วันแรกที่เข้าปฏิบัติงานคือตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓

กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จึงขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติการตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาจะแต่งตั้งจากข้าราชการซึ่งเป็นแพทย์ เภสัชกร ฯลฯ โดยมิได้มีการแต่งตั้งลูกจ้างด้วยแต่อย่างใด ผลจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวทำให้แพทย์ เภสัชกร ฯลฯ ที่เข้าปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ มีฐานะเป็นพนักงานของรัฐมิใช่ข้าราชการ ทำให้เกิดปัญหาในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข กล่าวคือ หากกระทรวงสาธารณสุขจะแต่งตั้งพนักงานของรัฐให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย โดยที่กฎหมายเหล่านั้นมิได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา จะถือว่าพนักงานของรัฐที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

๒. คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายความรวมถึง “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า

๑. ข้อหารือในประเด็นที่ว่า การแต่งตั้งพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จะถือว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ สามารถพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี คือ

ก) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่าให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นก็มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาโดยผลของกฎหมาย

ข) ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติอย่างชัดแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องพิจารณาว่าการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น เป็นการแต่งตั้งเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นการแต่งตั้งเพื่อให้บุคคลดังกล่าวใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ในการสั่งการ การออกคำสั่งทางปกครอง หรือในการบังคับใช้กฎหมาย บุคคลผู้นั้นก็มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๒. ข้อหารือในประเด็นที่ว่า คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายความรวมถึง “พนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” ด้วยหรือไม่

นั้น เห็นว่า จากบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด และในข้อ ๔[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “เจ้าหน้าที่” ให้ชัดเจนขึ้นว่า หมายถึง บรรดาบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของรัฐ ดังนั้น เมื่อพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ บุคคลดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง ในกรณีที่กระทรวงสาธารณสุขจะถ่ายโอนบุคลากรไปยังองค์กรอื่นนั้น จะต้องพิจารณาว่าองค์กรที่รับโอนบุคลากรดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ หากองค์กรที่รับโอนมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ บุคลากรที่ถ่ายโอนไปก็จะยังคงมีสถานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ต่อไป

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๔๔

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๑๔๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด ฯลฯ

[๒] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๑๑๒/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

กรมศุลกากร ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๓/๑๑๑๘๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดซื้อเครื่องบิน CN ๒๓๕-๒๒๐ จำนวน ๒ เครื่องพร้อมอะไหล่จากบริษัท PT INDUSTRI PESAWAT TERBANG NUSANTARA จำกัด ประเทศอินโดนีเซีย และบริษัทฯได้นำเข้าเครื่องบินดังกล่าวมาถึงท่าอากาศยานกรุงเทพฯในวันเสาร์ ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๒๑๗/๐๘๘๗๙ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๒ มอบอำนาจให้นางศิริภรณ์ ถาวรประเสริฐ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ ๗ สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร เป็นผู้ดำเนินพิธีการศุลกากร และรับส่งเครื่องบินดังกล่าว

ในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๒ นางศิริภรณ์ฯได้ติดต่อนางษมาพร สิงหพันธุ์ เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเพื่อขอคำแนะนำการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากรและมอบหนังสือมอบอำนาจในการรับส่งของและดำเนินการเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ทำการประเมินและเขียนข้อความว่า “ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๓ (๓) แห่งประมวลรัษฎากร” ในใบส่งสินค้าขาเข้าฯและในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๒ ได้รับมอบเครื่องบินและนำเอกสารดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเพื่อตรวจปล่อยเครื่องบิน

สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๖๐๗ (ส).๒/๑๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ถึงปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ความว่า ได้ตรวจสอบใบขนฯ เลขที่ ๑๑๐๙ ๐๐๔๒ ๐๓๗๓ แล้วปรากฏว่าเครื่องบินนำเข้าจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ ๗ ของราคารวมค่าภาษีอากร ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ๗๖,๐๒๘,๖๙๐ บาท และเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มอีก ๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ชำระแล้วตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๐๒/๒๑๐๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง สรุปความได้ว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความเสียหายที่ต้องจ่ายเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน

๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท ให้แก่กรมสรรพากร ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ สำนักงานกรมศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๒๐๓/๐๖๖๓๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ถึงกรมศุลกากรขอให้แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากร จำนวน ๒ คน เพื่อจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และกรมศุลกากรได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๓/๐๘๕๙๒ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากรจำนวน ๒ คน คือ นายสุรพล งามวิไลรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนการนำเข้า สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ และนางสาววิภา สุทธิขจรกิจการ หัวหน้าฝ่ายคดีแพ่ง สำนักกฎหมาย เพื่อร่วมเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีดังกล่าว

ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๒๐๓/๒๐๙๖๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓ ถึงกรมศุลกากร ขอให้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าวของกรมศุลกากรด้วย เพื่อให้เป็นไปตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เนื่องจากระเบียบฯ ข้อ ๑๐ ดังกล่าวมิได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงขอหารือว่าเมื่อได้แจ้งรายชื่อกรรมการในส่วนของกรมศุลกากร จำนวน ๒ คน เพื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบฯ แล้ว จะต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้แทนกรมศุลกากรเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็นว่า เมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความเสียหายจากการที่ต้องชำระเงินเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๓,๔๒๑,๒๙๑.๐๖ บาท เนื่องจากชำระภาษีไม่ถูกต้องกรณีจัดซื้อเครื่องบิน CN ๒๓๕-๒๒๐ จำนวน ๒ ลำ จากประเทศอินโดนีเซีย และความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร ในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมศุลกากรจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ตามข้อ ๑๐[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และอธิบดีกรมศุลกากรจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ข้อหารือในทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๕๙/๒๕๔๓)[๒] โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ดี หากปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดต่างได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ความรับผิดทางละเมิดโดยเป็นกรรมการชุดเดียวกัน และได้ดำเนินการพิจารณาไปแล้ว ผลการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวก็ไม่เสียไป

ตามกรณีที่หารือ เมื่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้ว โดยได้แต่งตั้งกรรมการซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓ คน และเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรจำนวน ๒ คน กรมศุลกากรจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอีก แต่จะต้องร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำขึ้นนั้นด้วย

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๔๔

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๒/๑๒๔ ๐๐๐ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๒] บันทึกเรื่อง การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการปกป้องค่าเงินบาท

เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๔๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเรียกค่าเสียหายกรณีอาวุธปืนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสูญหาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๐๔.๒๒/๕๓๐๘ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง กรณีอาวุธปืนหายว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ วงษ์ไชยแย้ม ได้เบิกอาวุธปืน ปลย. ๑๑ (เอช.เค.๓๓) หมายเลข ๑๘๓๒๘๔ ไปใช้ในการฝึกซ้อมเดินสวนสนาม ต่อมาปรากฏว่าอาวุธปืนที่ยืมไปสูญหาย จึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และได้แจ้งความร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นคดีอาญาที่ ๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๔ นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ฯได้นำเงินจำนวน ๑๐,๕๓๕ บาท มาชำระราคาอาวุธปืนตามที่กองสรรพาวุธ สำนักงานส่งกำลังบำรุงกำหนด และโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพรานได้นำเงินดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินแล้ว คณะกรรมการฯจึงเห็นควรยุติเรื่อง

กรณีดังกล่าวสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้หารือไปยังกระทรวงการคลังว่าจะต้องมีการเรียกดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดด้วยหรือไม่ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๐๖ บัญญัติว่า "ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด" และมาตรา ๒๒๔ บัญญัติว่า "หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี...." ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าเหตุละเมิดได้เกิดขึ้นนับแต่วันที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ไม่สามารถนำอาวุธปืนมาส่งคืนให้กับโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน เมื่อมีหนี้เกิดขึ้นและหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงิน จึงต้องคิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีด้วย

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดเรื่องการคำนวณดอกเบี้ยในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิด ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติและระเบียบนี้โดยตรง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีดังกล่าวจะต้องมีการเรียกดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดด้วยหรือไม่ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้วเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการคำนวณดอกเบี้ยในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ อันจะทำให้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดนั้น การคำนวณดอกเบี้ยก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทั่วไป เมื่อกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดตกเป็นผู้ผิดนัดมาตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิด และให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ในกรณีนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ชอบที่จะคิดดอกเบี้ยจากค่าสินไหมทดแทนซึ่งเป็นต้นเงินที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ฯ จะต้องรับผิดได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันที่นักเรียนนายร้อยตำรวจสมศักดิ์ฯทำละเมิดจนถึงวันที่ได้นำเงินค่าสินไหมทดแทนซึ่งทางราชการกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดชำระมาชำระแล้วเสร็จ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๕

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/ ลงวันที่ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ๒๘๙/๒๕๔๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง กรมบัญชีกลางหารือว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๓๐.๕/๘๒๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า จังหวัดพิษณุโลกแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณีกระดาษถ่ายเอกสารและกระดาษโรเนียวที่เก็บรักษาไว้ในอาคารเช่าของสำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกสูญหายไป จำนวน ๒,๒๘๘ รีม ค่าเสียหายคิดเป็นเงิน ๑๘๘,๗๕๖ บาท กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปสำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานธุรการและสารบรรณทั่วไปการบริหารงานบุคคล งบประมาณและพัสดุครุภัณฑ์ ไม่วางระบบและควบคุมให้มีการจัดซื้อกระดาษให้เหมาะสม ทำให้มีการจัดซื้อกระดาษเป็นจำนวนมากจนไม่มีสถานที่จัดเก็บ จึงต้องไปเช่าอาคารเก็บพัสดุที่ศูนย์การค้าพิษณุโลกบาร์ซ่า ทำให้การควบคุมดูแลพัสดุเป็นไปโดยไม่รัดกุมและไม่ทั่วถึง ประกอบกับมิได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานพัสดุซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ปล่อยปละละเลยให้มีการมอบกุญแจให้กับลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการภารโรง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในงานพัสดุใช้ช่องทางดังกล่าวในการลักทรัพย์ของทางราชการ พฤติการณ์จึงถือได้ว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เห็นควรให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าความเสียหายเป็นเงิน ๓๗,๗๕๑.๒๐ บาท สำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกจึงมีคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหาย ต่อมาหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปผู้ต้องรับผิดได้ขอให้กรมบัญชีกลางทบทวนการวินิจฉัยดังกล่าวโดยชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่า กรณีไม่วางระบบและควบคุมการจัดซื้อให้เหมาะสม ทำให้มีการจัดซื้อกระดาษเป็นจำนวนมากจนไม่มีสถานที่จัดเก็บและต้องไปเช่าอาคารเก็บพัสดุนั้น สำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกมิได้เป็นผู้จัดซื้อกระดาษ แต่สำนักงานสรรพากรภาค ๗ เป็นผู้จัดซื้อและสั่งให้บริษัทฯผู้ขายส่งให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดพิษณุโลกโดยตรงเพื่อความสะดวกในการลดขั้นตอนการตรวจนับของเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้นการเช่าอาคารเก็บพัสดุดำเนินการก่อนตนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ ขณะที่ยื่นขอทบทวนผู้ต้องรับผิดยังมิได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง

กรมบัญชีกลางจึงขอหารือดังนี้

๑. เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาสำนวนการสอบสวนและแจ้งความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดไปยังหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความเห็นดังกล่าวถือเป็นที่สุดหรือไม่ และกระทรวงการคลังมีอำนาจนำเรื่องที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งกลับมาพิจารณาทบทวนความเห็นใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยหลักกฎหมายใด

๒. ผู้ต้องรับผิดมีสิทธิในการโต้แย้งความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหาย หรือขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรณีจะแตกต่างกันหรือไม่ หากผู้นั้นได้ยื่นฟ้องศาลปกครองด้วย

๓. กระทรวงการคลังและคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง มีสิทธิตามกฎหมายที่จะพิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยนำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่มาใช้โดยอนุโลมได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกรมบัญชีกลางแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียวคือ คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยวินิจฉัยว่า คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายอันก่อให้เกิดผลกระทบกับสิทธิหน้าที่ของบุคคล ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง[๑] ดังนั้น การอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาคำสั่งดังกล่าวใหม่ จึงต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓[๒] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติข้อยกเว้นในเรื่องนี้ไว้ ๒ ประการ คือ

๑. ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองอย่างใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น

๒. ถ้ามีกฎหมายใดกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้แล้ว ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

ในเรื่องนี้ได้มีการกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้แล้วตามข้อ ๑๗[๓] และข้อ ๑๘[๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ให้มีการส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบและให้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือตามที่เห็นว่าถูกต้อง แล้วแต่กรณี ดังนั้น จึงไม่อาจนำเรื่องการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯมาใช้บังคับได้

สำหรับการขอให้พิจารณาใหม่นั้น เป็นวิธีการที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองได้หากเกิดกรณีที่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้[๕] นอกเหนือไปจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองด้วยตนเองตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๖ (มาตรา ๔๙ ถึงมาตรา ๕๓) ดังนั้น แม้ผู้รับคำสั่งไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่ก็อาจขอให้พิจารณาใหม่ได้หากเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในข้อหารือ การที่ผู้รับคำสั่งกล่าวอ้างว่า มิได้เป็นผู้สั่งซื้อกระดาษและในขณะเช่าอาคารตนยังมิได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นหากเป็นความจริง เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งก็สามารถใช้วิธีการของ "การขอให้พิจารณาใหม่" ตามมาตรา ๕๔ (๔) เพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนั้นได้

สำหรับปัญหาที่ว่า หากผู้รับคำสั่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองแล้วเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจพิจารณาใหม่ได้หรือไม่นั้น เห็นว่า คำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองบังคับต่อเอกชน ดังนั้น จึงต้องเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งหรือผู้บังคับบัญชาที่จะต้องดำเนินการให้คำสั่งดังกล่าวมีความชอบด้วยกฎหมายด้วย โดยหากปรากฏว่าคำสั่งนั้นมีข้อบกพร่องประการใด ผู้ออกคำสั่งหรือผู้บังคับบัญชาอาจเยียวยา แก้ไขเพิ่มเติม หรือเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ นอกจากนี้ หากพิจารณาเงื่อนไขของการใช้อำนาจเยียวยาแก้ไขและการพิจารณาใหม่ รวมถึงการเพิกถอนคำสั่งเองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวมิได้ระบุไว้แต่อย่างใดว่า หากมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว จะเป็นการตัดอำนาจในการเยียวยาแก้ไขและการขอให้พิจารณาใหม่หรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จึงเห็นว่าแม้จะมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองก็ไม่เป็นการตัดอำนาจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๔๕

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/ ลงวันที่ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] บันทึก เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

[๒] มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

[๓] ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบเว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

[๔] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

[๕] มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช่ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้นั้นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

เรื่องเสร็จที่ ๓๙๙/๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หลักเกณฑ์การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมาย ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๓๘๘๗ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมบัญชีกลางตรวจสอบพบปัญหาเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และวิธีปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีรายละเอียดข้อเท็จจริงดังนี้

กรณีที่ ๑ กรมโยธาธิการและผังเมืองแจ้งว่า รถยนต์ราชการส่วนกลางซึ่งใช้ประจำสำนักงานผังเมืองจังหวัดสงขลา ยี่ห้อฟอร์ดแบบเรนเจอร์ หมายเลขทะเบียน ภย-๔๗๙๑ กรุงเทพมหานคร สูญหายโดยเกิดจากการโจรกรรม ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายไม่ได้เกิดจากการกระทำของนายพิชัย อุทัยเชฎฐ์ ผังเมืองจังหวัดสงขลาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษา จึงมิได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้ทำรายงานผลการพิจารณาเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาตามข้อ ๑๒ ของระเบียบดังกล่าว โดยปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณากรณีนี้แล้วเห็นว่า ยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของผังเมืองจังหวัดสงขลา ถือว่าเป็นกรณีที่ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมโยธาธิการและผังเมือง จึงขออนุมัติจำหน่ายรถยนต์ดังกล่าวเป็นสูญ

กรณีที่ ๒ อดีตข้าราชการในสังกัดกรมบัญชีกลางซึ่งถูกลงโทษไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ได้ยื่นฟ้องกรมบัญชีกลางและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน ๓๑,๘๑๖,๐๐๐ บาท โดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้งโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

กรมบัญชีกลางจึงขอหารือสองประเด็นดังนี้

๑. กรณีรถยนต์ของกรมโยธาธิการและผังเมืองสูญหายโดยเกิดจากการโจรกรรม นั้น เนื่องจากทรัพย์สินของทางราชการเป็นทรัพย์ที่มีเจ้าของและต้องมีผู้ดูแลรับผิดชอบ หากเกิดความเสียหายหรือสูญหาย ส่วนราชการเจ้าของทรัพย์จะต้องมีหน้าที่ในการซ่อมแซมและติดตามทรัพย์นั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ยืมรถยนต์ไปใช้แล้วสูญหาย จึงต้องตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่มีการดูแลรับผิดชอบเพียงพอหรือไม่ การพิจารณาของกรมโยธาธิการและผังเมืองที่ระบุว่า ยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและขออนุมัติจำหน่ายเป็นสูญ ซึ่งจะเป็นการตัดตอนมิให้มีหน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ หากให้หน่วยงานของรัฐสามารถกระทำเช่นนี้ได้ทรัพย์สินของทางราชการเมื่อได้รับความเสียหายก็ไม่อาจติดตามและเรียกคืนได้ จึงขอหารือว่า การปฏิบัติของกรมโยธาธิการและผังเมืองในกรณีนี้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีกรมบัญชีกลางและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งฐานละเมิด นั้น เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมายโดยดำเนินการพิจารณาทางปกครองและเป็นการกระทำทางปกครอง ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๓๕ ระบุว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป” แต่ตามข้อ ๔ ของระเบียบดังกล่าวได้ระบุว่า “ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ ทำให้เข้าใจว่าเหตุละเมิดอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งหรือกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ จึงขอหารือว่า ในกรณีนี้จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อสอบสวนว่า คณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีเสมอไปหรือไม่ หรือหัวหน้าส่วนราชการจะสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่า การกระทำของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากได้กระทำไปตามกฎหมายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงควรได้รับความคุ้มครองสิทธิตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และแจ้งพนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี รวมทั้งขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีตามนัยข้อ ๓๗ ของระเบียบดังกล่าวในทันที โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวรวมทั้งได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) แล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ข้อหารือประการที่หนึ่ง เห็นว่า ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกรณีที่เมื่อเกิดความสูญหายแก่ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงว่า ความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

ตามหนังสือของกรมบัญชีกลาง และคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) ปรากฏข้อเท็จจริงว่า รถยนต์ส่วนกลางของกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งใช้ประจำสำนักงานผังเมืองจังหวัดสงขลา ยี่ห้อฟอร์ดแบบเรนเจอร์ หมายเลขทะเบียน ภย-๔๗๙๑ กรุงเทพมหานคร สูญหายเนื่องจากการโจรกรรมของคนร้าย โดยในวันเกิดเหตุนายพิชัย อุทัยเชฎฐ์ ผังเมืองจังหวัดสงขลาได้นำรถยนต์คันดังกล่าวซึ่งเป็นรถใหม่ไปจอดไว้บนถนนสาธารณะหน้าบ้านพัก เนื่องจากในบ้านพักไม่มีบริเวณที่จอดรถและได้จอดทิ้งไว้บนถนนสาธารณะซึ่งเป็นที่สัญจรไปมาข้ามคืน และรถได้สูญหายไปหลังเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า นายพิชัยฯได้จอดรถยนต์ทิ้งไว้บนถนนสาธารณะซึ่งเป็นที่สัญจรไปมาและได้จอดทิ้งไว้ข้ามคืน ประกอบกับรถยนต์คันดังกล่าวเป็นรถใหม่ การจอดทิ้งไว้เช่นนั้นย่อมเป็นการเสี่ยงต่อการที่รถยนต์จะสูญหายได้โดยง่าย แม้จะได้มีการขออนุญาตไว้ในกรณีออกปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการหรือในวันหยุดราชการสามารถจอดที่บ้านพักได้ก็ตาม แต่ก็ไม่ปรากฏว่านายพิชัยฯได้ดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการด้วยความระมัดระวังอย่างพอเพียง การที่รถสูญหายไปนี้ ย่อมเกิดความเสียหายแก่กรมโยธาธิการและผังเมืองแล้ว และมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงในกรณีนี้แตกต่างจากเรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑[๒] และเรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒[๓] เนื่องจากกรณีนี้เกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ แต่กรณีที่เคยวินิจฉัยไว้นั้นเป็นเรื่องที่เกิดจากอุบัติเหตุเจ้าหน้าที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าและไม่สามารถป้องกันได้

ข้อหารือประการที่สอง เห็นว่า การที่ผู้ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการได้ยื่นฟ้องกรมบัญชีกลางและคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง คดีหมายเลขดำ ที่ ๓๙๖๒/๒๕๔๕ ฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน ๓๑,๘๑๖,๐๐๐ บาท โดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการกลั่นแกล้งเป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายนั้น เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ หากการสอบสวนปรากฏว่าได้มีการกระทำผิดวินัยผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาก็จะออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหานั้น และหากสอบสวนแล้วได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาก็จะต้องมีคำสั่งยืนยันสภาพของผู้ถูกกล่าวหาว่ามิได้กระทำผิดวินัย ดังนั้น การสอบสวนทางวินัยจึงเป็น “การพิจารณาทางปกครอง”[๔] ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง”[๕] ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯด้วยกรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองจึงไม่อยู่ในความหมายของ “ความเสียหาย” ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔[๖] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เพราะฉะนั้น จึงไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด

อนึ่ง ในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาเป็นคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และหากผู้ถูกลงโทษไม่พอใจในผลของการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ต่อไป

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/ ๐๙๐๕/๔๐๓ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

[๒]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๑

[๓] บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒

[๔] มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

ฯลฯ ฯลฯ

[๕]มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียนแต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

ฯลฯ ฯลฯ

[๖] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ ฯลฯ

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆแต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

เรื่องเสร็จที่ ๓๒๖ /๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๓๐๖/๓๗๐ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ส่วนคุ้มครองผู้เอาประกันภัย เขต ๔ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ แจ้งกรุงเทพมหานครว่า นางมาลี ชาญไชย ผู้ประสบภัย ถูกรถยนต์ของกรุงเทพมหานคร หมายเลขทะเบียน ๔ ฝ - ๔๑๗๔ กรุงเทพมหานคร เฉี่ยวชน กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของรถจะต้องจ่ายเงินค่าเสียหายเบื้องต้นคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรุงเทพมหานครจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผลการสอบข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. นายประยูร ศิริวัฒน์ ลูกจ้างประจำของกรุงเทพมหานครได้เข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ยามรักษาการบริเวณลานจอดรถสำนักงานเขตภาษีเจริญเห็นว่าลานจอดรถมีที่ว่าง จึงได้ไปเลื่อนรถของกรุงเทพมหานคร หมายเลขทะเบียน ๔ ฝ - ๔๑๗๔ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจอดอยู่บนถนนด้านหน้าสำนักงานเขตภาษีเจริญเข้ามาจอดในลานจอดรถให้เรียบร้อย โดยนำกุญแจรถยนต์คันดังกล่าวมาจากที่เก็บกุญแจสำรองของรถยนต์ส่วนกลางซึ่งอยู่ในห้องเวรรักษาความปลอดภัยโดยมิได้มีผู้ใดอนุญาตให้ไปนำกุญแจรถยนต์คันดังกล่าวมา อีกทั้งนายประยูรฯไม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานขับรถแต่อย่างใด และด้วยความรีบร้อนไม่ระมัดระวังจึงได้ถอยรถเฉี่ยวชนนางมาลี ชาญไชย ได้รับบาดเจ็บ และเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพญาไท ๓ นางมาลีฯ ได้ยื่นคำร้องขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยเป็นค่ารักษาพยาบาล จำนวน ๑๔,๗๒๖ บาท ซึ่งกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ ได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นจำนวนดังกล่าวให้แก่โรงพยาบาลพญาไท ๓ ผู้รับมอบอำนาจจากนางมาลีฯแล้ว ต่อมาส่วนคุ้มครองผู้เอาประกันภัย เขต ๔ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๔.๐๔/๒๔๓ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ และที่ พณ ๐๕๐๔.๐๔/๔๔๐ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ขอให้สำนักงานเขตภาษีเจริญจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ คณะกรรมการฯพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำละเมิดต่อ

บุคคลภายนอกของนายประยูรฯ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ นายประยูรฯ จึงต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว โดยนายประยูรฯ ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๔,๗๒๖ บาท ให้แก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เขต ๔ แทนกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครจึงขอหารือว่า กรุงเทพมหานครจะต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยแจ้งให้นายประยูรฯ เป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายเบื้องต้นแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในกรณีดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนกรุงเทพมหานครและผู้แทนกรมการประกันภัยเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และมาตรา ๓๒[๑] ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าของรถไว้ เจ้าของรถจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าของรถที่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากรถคันดังกล่าวแล้ว กรุงเทพมหานครจึงมีหน้าที่ที่จะต้องส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินของกองทุนฯคืนให้แก่กองทุนฯตามที่กฎหมายกำหนดไว้

เมื่อกรุงเทพมหานครผู้เป็นเจ้าของรถได้จ่ายเงินคืนกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยไปแล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก็มีสิทธิไล่เบี้ยเอากับเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ทำให้เกิดความเสียหายดังกล่าวได้ตามมาตรา ๓๑[๒] แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนการที่นายประยูรฯ ต้องรับผิดเป็นการเฉพาะตัวต่อนางมาลีฯ ตามมาตรา ๖[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หาเป็นเหตุให้นายประยูรฯต้องชดใช้ค่าเสียหายเบื้องต้นคืนแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยไม่ เพราะนายประยูรฯไม่ใช่เจ้าของรถดังที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๓๐๖ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]มาตรา ๓๒ ในกรณีที่นายทะเบียนได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยสำหรับความเสียหายที่เกิดจากรถตามมาตรา ๘ ซึ่งไม่ได้เอาประกันความเสียหายตามมาตรา ๗ ให้หน่วยงานผู้เป็นเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) แล้วแต่กรณี ส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินกองทุนคืนให้แก่กองทุน

การจ่ายเงินคืนกองทุนสำหรับรถตามมาตรา ๘ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

[๒]มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลภายนอก หรือเกิดขึ้นเพราะความจงใจหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าของรถ ผู้ขับขี่รถ ผู้ซึ่งอยู่ในรถ หรือผู้ประสบภัย เมื่อบริษัทได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นหรือค่าสินไหมทดแทนหรือเมื่อสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัย หรือเมื่อหน่วยงานตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) ได้จ่ายเงินคืนกองทุนตามมาตรา ๓๒ ไปแล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้บริษัทหรือสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยหรือหน่วยงานตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) หรือเจ้าของรถตามมาตรา ๘ (๔) แล้วแต่กรณี มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลดังกล่าวหรือมีสิทธิเรียกให้ผู้ประสบภัยคืนเงินดังกล่าวได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ตัวผู้ซึ่งต้องรับผิด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนตามหมวดนี้ให้แก่ผู้ประสบภัย

[๓]มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

เรื่องเสร็จที่ ๒๔๗/๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา เป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล (เพิ่มเติม)

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีหนังสือ ที่ นร ๐๔๑๑ (ลร.๖)/๑๒๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ความว่า นายสุพร สุภสร สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดอุดรธานี และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ พาณิชย์จังหวัดสระบุรี ได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีขอความเป็นธรรม กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นโจทก์ฟ้องนายสุพร สุภสร และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครราชสีมาในคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๙๑/๒๕๔๓ ข้อหาละเมิดใช้งบประมาณค่าก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาเป็นค่าถมดินในที่สาธารณประโยชน์บริเวณบึงหัวทะเล และกระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือชี้แจงรายละเอียดความเป็นมาและผลการดำเนินการ รวมทั้งความเห็นในเรื่องดังกล่าว

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีบัญชาขอความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรณีนี้กระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์(สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง แล้ว มีความเห็นว่า ปัญหาที่หารือมานี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่าการที่คณะอนุกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักมีมติไม่เห็นชอบให้กระทรวงพาณิชย์ใช้ที่ดินบริเวณบึงหัวทะเล จังหวัดนครราชสีมา สร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัด โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ใช้เงินงบประมาณเพื่อถมดินในบริเวณดังกล่าวไปแล้ว ทำให้กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาได้ เป็นกรณีที่ได้เกิดความเสียหายแก่กระทรวงพาณิชย์โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๔๒)[๑] ต่อมา กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการหาผู้รับผิดทางแพ่ง และปรากฏว่า นายสุพร สุภสร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาในขณะนั้น กับนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมาในขณะนั้น เป็นผู้ต้องรับผิดทางแพ่งในความเสียหายดังกล่าว จึงได้ฟ้องคดีแพ่งกับบุคคลทั้งสองเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เห็นชอบตามมติของคณะกรรมการอำนวยการจัดระบบศูนย์ราชการว่า ทางราชการยังคงได้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถมไปแล้วเพราะสามารถปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะได้ ซึ่งเทศบาลนครนครราชสีมาก็มีแผนงานจัดทำเป็นสวนสาธารณะแล้ว กรมบัญชีกลางจึงได้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งว่า กระทรวงพาณิชย์ยังคงเสียหายอยู่อีกหรือไม่ แต่เนื่องจากประเด็นที่หารือในครั้งนั้นมีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงมีมติไม่รับเรื่องนี้ไว้พิจารณา (ข้อ ๙[๒] ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒)

ในครั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาตามที่นายสุพร สุภสร และนายวีระชัย พงษ์สวัสดิ์ ได้ร้องขอความเป็นธรรมไปยังนายกรัฐมนตรี ว่ากระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหายหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีอำนาจที่จะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๙ วรรคสอง[๓] ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า หากพิจารณาในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณและการบริหารงานของตนเอง โดยการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการบริหารงานต้องกระทำภายในกรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อมีการนำเงินงบประมาณของกระทรวงพาณิชย์ไปใช้จ่ายโดยไม่ได้เป็นไปเพื่อราชการของกระทรวงพาณิชย์ แม้จะเกิดประโยชน์แก่หน่วยงานอื่นของรัฐดังเช่นกรณีที่หารือมานี้ก็ตาม ก็ถือได้ว่ากระทรวงพาณิชย์ได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องพิจารณาเสร็จที่ ๒๓๘/๒๕๔๒ ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในส่วนของทางราชการในภาพรวม กล่าวคือ แม้กระทรวงพาณิชย์จะเป็นนิติบุคคลหนึ่งแต่ก็อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐซึ่งประกอบด้วยราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น มีการประสานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันภายใต้การบังคับบัญชาและการกำกับดูแลหรือควบคุมดูแลของรัฐบาลเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของตน

เมื่อคณะรัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาและกำกับดูแลหรือควบคุมดูแลการบริหารงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า การนำที่ดินที่กระทรวงพาณิชย์จ่ายเงินค่าถมดินไปทำสวนสาธารณะทางราชการยังคงได้ใช้ประโยชน์อยู่ จึงอาจถือได้ว่าทางราชการในภาพรวมไม่ได้รับความเสียหาย

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๑๗๗ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๙๔ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน๒๕๔๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒]ข้อ ๙ กรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) เรื่องซึ่งหากให้ความเห็นแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนในทางการเมือง หรือทางการต่างประเทศ

ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายในให้พิจารณา

[๓]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๓/๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน(กรณีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๐๔.๒๒/๘๖๐๔ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๐ นางนสินี กมลเลิศวณิช โดยนายธีรพล กมลเลิศวณิช ผู้รับมอบอำนาจ เป็นโจทก์ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับพวกเป็นจำเลยฐานละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวนทุนทรัพย์ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๕๖๒/๒๕๔๓ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติคืนรถยนต์บรรทุกสิบล้อคันหมายเลขทะเบียน ๘๑-๖๗๗๗ นครปฐม แก่โจทก์ และให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม ยกฟ้องจำเลยที่ ๒ และ ๓ จำเลยไม่อุทธรณ์ แต่โจทก์อุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้นำเงินไปวางศาลจำนวน ๘๗,๓๒๐ บาท โดยในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เป็นการวางเงินค่าสินไหมทดแทน และในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เป็นการวางเงินค่าฤชาธรรมเนียม แล้วได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ทำการสอบข้อเท็จจริงเสร็จโดยมีมติว่าควรฟ้องไล่เบี้ยให้พันตำรวจเอกสุรพันธ์ โสรัตน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลคลองตันในขณะนั้นและพันตำรวจโทกฤตยศ เพิ่มสมบัติ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน รับผิดคนละ ๔๓,๖๖๐ บาท

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำเงินจำนวน ๘๗,๓๒๐ บาท ไปวางศาลเมื่อวันที่ ๙ และ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ นั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ภายในอายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เนื่องจากขณะนี้คดียังไม่ถึงที่สุด อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าอายุความ ๑ ปี ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯที่ว่า “...สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย” จะต้องเป็นกรณีที่คดีถึงที่สุดแล้วและหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไป หน่วยงานของรัฐจึงมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ได้ ส่วนการวางเงินต่อศาลตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นนั้น แม้กฎหมายจะบัญญัติให้มีผลเป็นการชำระหนี้ก็ตาม แต่คดีก็ยังไม่ถึงที่สุด ซึ่งศาลสูงอาจมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไข กลับ หรืองดเสียก็ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ภายหลังจากที่ได้ถูกยึดไว้เป็นของกลางเนื่องจากการนำรถไปจอดไว้ตากแดดตากฝน ทำให้อุปกรณ์บางอย่างของรถเสื่อมสภาพ และอุปกรณ์บางอย่างหายไป เช่น กระจกมองข้าง ไฟหน้ารถฯ เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ และโจทก์ได้รับค่าสินไหมทดแทนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาลตามจำนวนที่ศาลชั้นต้นพิพากษาไปแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่หารือมานี้เป็นการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ความรับผิดและสิทธิไล่เบี้ยย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีสิทธิไล่เบี้ยเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิดและผู้ร่วมรับผิดในลักษณะลูกหนี้ร่วม ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีเช่นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๔๐[๑]

ในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำเงินไปวางศาลโดยที่ไม่ได้ตกลงกับผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหนี้[๒] การวางเงินต่อศาลดังกล่าวจึงยังไม่ใช่การชำระหนี้แก่ผู้เสียหาย แต่เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับเงินที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาลแล้ว แม้ว่าคดีจะยังไม่ถึงที่สุด ก็ถือว่ามีการชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเอากับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด การนับอายุความใช้สิทธิไล่เบี้ยดังกล่าวจึงเริ่มนับแต่วันที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้รับเงินที่สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปวางศาล

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๓๕ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]บันทึก เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย

[๒]ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๑๕ อันการชำระหนี้นั้นต้องทำให้แก่ตัวเจ้าหนี้หรือแก่บุคคลผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหนี้ การชำระหนี้ทำให้แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้นั้น ถ้าเจ้าหนี้ให้สัตยาบันก็นับว่าสมบูรณ์

เรื่องเสร็จที่ ๑๒/๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของผู้รับจำนำของสถานธนานุเคราะห์

กรมประชาสงเคราะห์ได้มีหนังสือ ที่ รส ๐๔๕๑/๑๒๒๖๐๘ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕ หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานธนานุเคราะห์ได้ออกระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์จำนำ การไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์หลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานธนานุเคราะห์ โดยข้อ ๓๘ ได้กำหนดให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้ราคาทรัพย์หลุดจำนำที่ขายทอดตลาดไม่ได้ติดต่อกันสองงวด และให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้ราคาทรัพย์หลุดจำนำที่เป็นของปลอมหรือของสอดไส้โดยห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการทุจริตในการรับจำนำ แต่โดยที่มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงมีประเด็นปัญหาว่าข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ดังกล่าวซึ่งกำหนดเหตุความรับผิดทางแพ่งของผู้รับจำนำไว้โดยไม่ใช้เหตุเรื่องการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (สำนักงานธนานุเคราะห์) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า สำนักงานธนานุเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการรับจำนำ แต่ไม่ได้ถูกจัดตั้งให้เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายพิเศษแต่ประการใด สำนักงานธนานุเคราะห์จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการซึ่งเป็นนิติบุคคล ดังนั้น สำนักงานธนานุเคราะห์จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามนิยาม “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า เมื่อสำนักงานธนานุเคราะห์เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว การที่ข้อ ๓๘ [๒] ของระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์จำนำการไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์หลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้ผู้รับจำนำซึ่งตามระเบียบได้แก่ผู้จัดการอาวุโส หรือผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการสถานธนานุเคราะห์ รวมทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนต้องชดใช้ราคาทรัพย์หลุดจำนำที่ขายทอดตลาด

ไม่ได้ติดต่อกันสองงวด และต้องรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์หลุดจำนำที่เป็นของปลอมหรือของสอดไส้ โดยห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาดจะขัดกับหลักความรับผิดทางละเมิดที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดทางละเมิดเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (มาตรา ๘)[๓] หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า กรณีนี้ผู้รับจำนำมิใช่ผู้รับจำนำตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นเรื่องความสัมพันธ์ภายในสำนักงานธนานุเคราะห์กล่าวคือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์ที่รับจำนำ และโดยที่สถานธนานุเคราะห์ประกอบกิจการรับจำนำจึงต้องจ้างบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทรัพย์จำนำได้ มาเป็นผู้จัดการสถานธนานุเคราะห์แต่ละแห่ง และปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานธนานุเคราะห์ ด้วยว่าสำนักงานธนานุเคราะห์ได้จัดอบรมการตรวจสอบและการประเมินราคาทรัพย์สินให้ผู้รับจำนำอยู่เสมอ กรณีนี้จึงถือได้ว่าผู้รับจำนำต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพนี้ การที่ข้อ ๓๘ แห่งระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ดังกล่าวกำหนดให้ผู้รับจำนำต้องรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์เพราะไม่สามารถขายทรัพย์หลุดจำนำจากการขายทอดตลาดสองงวดติดต่อกัน หรือทรัพย์หลุดจำนำเป็นของปลอมหรือของสอดไส้ ก็เนื่องจากผู้รับจำนำเป็นผู้ที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพรับจำนำ หากผู้รับจำนำประเมินราคาทรัพย์ที่รับจำนำผิดพลาดจึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามนัยแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

ดังนั้น ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักงานธนานุเคราะห์ ว่าด้วยการรับจำนำ การเก็บรักษาทรัพย์จำนำ การไถ่ และการจำหน่ายทรัพย์หลุดจำนำ พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๔๖

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๓๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

[๒] ข้อ ๓๘ ทรัพย์หลุดจำนำที่ขายทอดตลาดไม่ได้ติดต่อกัน ๒ งวด ผู้รับจำนำต้องรับผิดชอบชดใช้เท่าราคาที่คณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์หลุดจำนำกำหนด แล้วมอบของให้ผู้รับจำนำไป

ในกรณีที่ทรัพย์หลุดจำนำเป็นของปลอมหรือของสอดไส้ ห้ามมิให้นำขึ้นขายทอดตลาดอย่างเด็ดขาด ผู้รับจำนำจะต้องรับผิดชดใช้เท่าราคาที่คณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์หลุดจำนำกำหนดแล้วมอบของให้ผู้รับจำนำไป

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรค ๑ และหรือ วรรค ๒ แล้ว ให้ผู้รับจำนำรายงานผู้อำนวยการทราบภายใน ๗ วัน

[๓] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑/๒๕๔๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๑/๙๐๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า

กรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีนายฉัตรชัย ควรคิด ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี กับพวก เบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่นโดยทุจริต ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและมีความเห็นว่า นายฉัตรชัยฯ มีพฤติการณ์แสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยเบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังที่จะต้องนำเข้าบัญชีเงินทุนฝึกวิชาชีพของเรือนจำจังหวัดสิงห์บุรีจำนวน ๖๔๓,๕๒๒.๕๗ บาท ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยและได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ต่อมากรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาว่า ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานรับฟังได้ว่า นายฉัตรชัยฯ ได้นำงานมาประกอบดอกไม้ประดิษฐ์ งานพันขดลวดไฟฟ้า และงานบรรจุไม้สำลีปั่นหูจากบุคคลภายนอกให้ผู้ต้องขังทำ แต่และเลยไม่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทำให้ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนที่ผลิต ที่ส่งออก และจำนวนเงินที่นำเข้าบัญชีได้ว่าถูกต้องตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ นอกจากนั้นยังสั่งการให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจำทำใบส่งสินค้าให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องการนำส่งเป็นรายได้ แล้วเบียดบังเงินบางส่วนไปเป็นประโยชน์ส่วนตน อันมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จึงให้นายฉัตรชัยฯ ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับนายเกตุ มากบุญ หัวหน้างานฝึกวิชาชีพ และนายนวรัตน์ ศิริจันทร์ รักษาการหัวหน้าฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่บุคคลทั้งสองมิได้ทักท้วงการกระทำดังกล่าวแต่กลับลงนามผ่านบันทึกการส่งเงินทั้งที่ต้องตรวจสอบซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าจำนวนเงินที่นำส่งต่ำกว่าปริมาณที่ผลิตได้ แต่ก็มิได้ทำการตรวจสอบแต่อย่างใด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นายนวรัตน์ฯ และนายเกตุฯ รับผิดคนกึ่งหนึ่งของค่าเสียหาย

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการทางแพ่งกับนายฉัตรชัยฯ สำหรับนายนวรัตน์ฯ และนายเกตุฯ กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ชำระเงินคนละ ๓๒๑,๗๖๑.๒๙ บาท เมื่อนายนวรัตน์ฯ และนายเกตุฯ ได้รับหนังสือเรียกให้ชำระเงิน จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อกรมราชทัณฑ์ว่าพวกตนไม่สมควรที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ทั้งสอง จึงส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุตธรรม พิจารณาตามวินัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๓๒ (๒) ของกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ในชั้นนี้ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน จึงขอหารือเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ วันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่

๒. กรณีของนายนวรัตน์ฯ และนายเกตุฯ ซึ่งกระทรวงการคลังมีความเห็นมาแล้วว่า บุคคลทั้งสองต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในการพิจารณาอุทธรณ์หัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ จะมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลังได้หรือไม่

๓. ถ้าหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ได้พิจารณาอุทธรณ์ และมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลัง ในขั้นตอนต่อไปกรมราชทัณฑ์จะต้องปฏิบัติอย่างไร หากกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ โดยมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นให้ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (เดิมกระทรวงการคลังมีความเห็นว่าผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน) จะขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วนหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ ซึ่งกำหนดว่า “เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง” หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมราชทัณฑ์โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่กรมราชทัณฑ์แจ้งสิทธิอุทธรณ์แก่ผู้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ วันพุธ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามมติดังกล่าวแล้ว

ประเด็นที่สอง กรมราชทัณฑ์ต้องมีคำสั่งให้ชดใช้สินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามข้อ ๑๘[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จึงต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย ดังนั้น ข้อหารือในประเด็นที่สามจึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๗๕๔ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแห่งวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

เรื่องเสร็จที่ ๑๗๔/๒๕๔๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีคอมพิวเตอร์ของสำนักงานศาลปกครองสูญหาย

กรมบัญชีกลาง มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๒๔๖๘๔ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเครื่องคอมพิวเตอร์ NOTE BOOK ของสำนักงานศาลปกครองสูญหายระหว่างเข้าพักที่โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท และให้สำนักงานศาลปกครองใช้สิทธิเรียกร้องต่อทางโรงแรมฯ หากโรงแรมฯปฏิเสธความรับผิดโดยยกอายุความขึ้นต่อสู้ ให้สำนักงานศาลปกครองดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดในกรณีที่ทำให้คดีขาดอายุความและดำเนินการทางวินัยและทางแพ่งกับผู้ต้องรับผิดต่อไป ตามนัยหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒[๑] แต่สำนักงานศาลปกครอง เห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของสำนักงานศาลปกครองและตามความเห็นของกรมบัญชีกลางฟังเป็นยุติแล้วว่า การที่ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของจ่าสิบเอกภูษณะ ชมภูนุช เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเองโรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าสำนักโรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่มีเหตุผลที่จะฟ้องคดีให้โรงแรมฯ รับผิด ดังนั้น การไม่ดำเนินการฟ้องคดีแม้ล่วงเลยกำหนดอายุความมาแล้ว ก็ไม่อาจถือว่าเป็นการละเลยไม่ฟ้องคดีของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจนทำให้คดีขาดอายุความ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ต่างจากความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองจึงชอบแล้ว จึงไม่ได้สั่งการให้ดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องกับทางโรงแรมฯแต่อย่างใด

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว ขอหารือดังนี้

๑. การที่สำนักงานศาลปกครองเห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดฟังเป็นที่ยุติว่า ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเอง โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าสำนักโรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่มีเหตุที่จะฟ้องคดี

ให้โรงแรมฯ ต้องรับผิด การไม่ดำเนินการฟ้องคดีแม้จะล่วงเลยกำหนดอายุความแล้วก็ไม่อาจถือเป็นการละเลยไม่ฟ้องคดีของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้น ถือเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และหากเป็นกรณีต้องปฏิบัติตามแล้ว กรณีของสำนักงานศาลปกครอง ผู้มีอำนาจเสมือนปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว คือ ประธานศาลปกครองสูงสุดใช่หรือไม่ หรือหมายถึงผู้ใด

๒. การที่สำนักงานศาลปกครองเห็นว่า ผลการสอบข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเป็นเพราะความผิดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกผู้พักอาศัยเอง โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท เจ้าสำนักโรงแรมจึงไม่ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ จึงไม่ดำเนินการฟ้องคดีจนล่วงเลยกำหนดอายุความแล้ว ถือว่าเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยมีผู้แทนกรมบัญชีกลางและผู้แทนสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

กรณีที่ทรัพย์สินของสำนักงานศาลปกครองสูญหายเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ขณะที่มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง ณ โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท นั้น กลุ่มงานนิติการสำนักงานศาลปกครองได้มีหนังสือ ที่ ๖๒/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองโดยผ่านรองเลขาธิการฯด้านบริหาร เสนอความเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงต้องตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาว่าจะต้องมีผู้รับผิดหรือไม่ อย่างไร และควรให้กลุ่มงานนิติการดำเนินการฟ้องคดีเพื่อให้โรงแรมวังธาราฯ รับผิดต่อไป ทั้งนี้รองเลขาธิการฯ ด้านบริหาร มีความเห็นว่า “สมควรเร่งรัดการสอบหาตัวคนผิดโดยเร็ว หากไม่ใช่ความผิดที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองจะได้ดำเนินการฟ้องให้โรงแรมรับผิดชอบก่อนหมดอายุความหกเดือน[๒] (ต้องฟ้องก่อน ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๕)” ซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้สั่งการให้ดำเนินการตามที่รองเลขาธิการฯ เสนอ

เมื่อได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นแล้ว คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและเสนอผลการพิจารณาต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ซึ่งเลขาธิการฯได้ให้ความเห็นชอบตามที่เสนอว่า โรงแรมวังธาราฯ ไม่ต้องรับผิด ผู้ต้องรับผิดคือ จ่าสิบเอกภูษณะ ชมภูนุช เนื่องจากเป็นความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองเอง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่าสามารถรวมพิจารณาเป็นประเด็นเดียวได้ โดยมีความเห็นดังนี้

การที่เจ้าหน้าที่กลุ่มงานนิติการสำนักงานศาลปกครองไม่ดำเนินการฟ้องโรงแรมวังธาราฯ ให้รับผิดภายในกำหนดอายุความ ตามความเห็นที่ได้เสนอต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง แต่กลับรอผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่นำเสนอเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเพื่อให้ความเห็นชอบจนกระทั่งสิทธิเรียกร้องขาดอายุความ ถือได้ว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองแล้ว ตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ ประธานศาลปกครองสูงสุดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง[๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นได้ตามข้อ ๑๒[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ในกรณีดังกล่าว แม้ว่าเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง ก็ต้องรายงานผลการพิจารณาให้ประธานศาลปกครองสูงสุดทราบ เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งเรื่องในทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑ [๖]

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๗

http://www.krisdika.go.th/lawDetail01.jsp?item=4&fnum=0174_2547&year=2547&head=3&fromPage=lawDetail&frm=tmp - _ftnref1#_ftnref1ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/ ลง วันที่ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]หนังสือถึงกรมบัญชีกลางนำส่งบันทึก เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการตรวจพิจารณาสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดทางละเมิดที่ขาดอายุความ (เรื่องเสร็จที่ ๕๐๘/๒๕๔๒)

[๒]ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๗๘ ในข้อความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือของแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยออกไปจากสถานที่นั้น

[๓]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

[๔] มาตรา ๗๘ ให้มีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองขึ้นตรงต่อ

ประธานศาลปกครองสูงสุด มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานศาลปกครอง และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานศาลปกครอง โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

ฯลฯ ฯลฯ

[๕]ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๖]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรื่องเสร็จที่ ๘๐/๒๕๔๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘
กรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชน

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๕/๑๖๔๐๑ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยจังหวัดยะลาแจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนายถวิล อินทร์เพ็ชร์ พนักงานขับรถยนต์ หมายเลขทะเบียน ก. ๕๐๕๒ ยะลา ได้ขับรถยนต์คันดังกล่าวไปราชการเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๔ เพื่อปฏิบัติงานตรวจเยี่ยมสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคมที่โรงพยาบาลธารโตและโรงพยาบาลบันนังสตา จังหวัดยะลา ในระหว่างเดินทางได้เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนเด็กหญิงมูนีเราะห์ มะฉุ ซึ่งวิ่งตัดหน้าอย่างกระชั้นชิดเป็นเหตุให้เด็กหญิงมูนีเราะห์ฯ ได้รับบาดเจ็บ โดยในคดีอาญาศาลจังหวัดยะลาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ จำคุก ๘ เดือน ปรับ ๖,๐๐๐ บาท ลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุก ๔ เดือน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท โดยโทษจำคุกให้รอการลงอาญาไว้ ๒ ปี และนายถวิลฯ ได้ใช้เงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายและชำระเงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ต่อมานายถวิลฯ ยื่นคำร้องขอให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าปรับจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท คืนแก่นายถวิลฯ จังหวัดยะลาเห็นว่า สำนักงานประกันสังคมต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเนื่องจากการกระทำของนายถวิลฯ มิได้เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่อย่างใด เป็นเพียงแต่การประมาทเท่านั้น และให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลาจ่ายค่าสินไหมทดแทนและค่าปรับจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาทคืนแก่นายถวิลฯ

กรมบัญชีกลางได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ กรณีที่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจากถูกยานพาหนะของทางราชการชนและทางราชการเป็นฝ่ายผิด ผู้เสียหายมีสิทธิรับเงินค่าทำขวัญจากทางราชการไม่เกินรายละ ๓,๐๐๐ บาท กรณีนี้เมื่อนายถวิลฯ ได้ใช้เงินแก่ผู้เสียหายไปแล้ว นายถวิลฯ มีสิทธิได้รับเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท คืนจากทางราชการหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ

คณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับซึ่งยังมีปัญหาในทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงเห็นควรให้นำเรื่องหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดใช้ค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร จะขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และถือว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่

๒. เงินค่าทำขวัญที่ทางราชการจะต้องจ่ายแก่ราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเข้าข่ายเป็นค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙หรือไม่ และหากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดหรือหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้เงินค่าทำขวัญให้แก่ผู้เสียหายไปแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีสิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้เงินค่าทำขวัญแก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวรวมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการชี้แจงของผู้แทนฯ ว่าประสงค์จะหารือเกี่ยวกับกรณีที่ว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดใช้ค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร ขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่ รวมทั้งเงินค่าทำขวัญที่ทางราชการจะต้องจ่ายแก่ราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรีนี้เป็นค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสม รวมทั้งบางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้นยังเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ จนบางครั้ง

กลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควรเพราะเกรงว่าตนจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้รับผิดเฉพาะส่วนของตนโดยมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ

สำหรับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดใช้ค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองประชาชนโดยทั่วไปที่ถูกรถราชการชน อันเป็นการเยียวยาในเบื้องต้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน จึงกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ถือเป็นหลักการว่าถ้าประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชนในกรณีที่ยานพาหนะของทางราชการเป็นฝ่ายผิด หรือกรณีที่เป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่เป็นความผิดของทางราชการหรือของประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บให้ดำเนินการช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลโดยทันที ส่วนเงินค่าทำขวัญนั้นให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณาจ่ายให้ตามความเหมาะสมโดยเร็ว ภายในวงเงินไม่เกินรายละ ๓,๐๐๐ บาท แต่ในกรณีที่ประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากเหตุที่เป็นความผิดของฝ่ายประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บเอง ผู้ได้รับบาดเจ็บควรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมด รัฐบาลน่าจะไม่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลหรือจ่ายเงินค่าทำขวัญให้แต่ประการใด

เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึงไม่ขัดกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่อย่างใดมติคณะรัฐมนตรีย่อมมีผลใช้บังคับเว้นแต่ถูกยกเลิกหรือสิ้นผลบังคับโดยเหตุอื่น

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มิได้กำหนดความหมายของค่าสินไหมทดแทนไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๓๘[๑] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดให้ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด การใช้ราคาทรัพย์สิน รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นด้วยการที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เรื่อง การจ่ายเงินชดใช้ค่าเสียหายกรณีรถราชการชนราษฎร กำหนดให้รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องการรักษาพยาบาลและเงินค่าทำขวัญโดยทันทีในกรณีที่ประชาชนได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกยานพาหนะของทางราชการชน แยกพิจารณาได้ ดังนี้

(๑) กรณีที่ยานพาหนะของทางราชการเป็นฝ่ายผิด เงินค่าทำขวัญที่ส่วนราชการได้จ่ายให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับบาดเจ็บจากกรณีนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเป็นค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ และเมื่อเป็นค่าสินไหมทดแทน ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือส่วนราชการมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้หรือไม่ ซึ่งกรณีนี้จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ดังกล่าว เมื่อส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ส่วนราชการย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ภายในอายุความตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่ถ้าปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เป็นเพียงการประมาทเลินเล่อธรรมดาเท่านั้น เจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องรับผิด การที่ส่วนราชการได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ส่วนราชการไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด

(๒) กรณีเป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่เป็นความผิดของทางราชการหรือของประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บ เงินค่าทำขวัญที่ส่วนราชการได้จ่ายให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับบาดเจ็บจากกรณีนี้ไม่ถือเป็นค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิด ในกรณีนี้ส่วนราชการจึงไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้

อนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้จ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไปด้วยความสมัครใจ ไม่ถือว่าเป็นการจ่ายเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเงินค่าทำขวัญตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต้องจ่ายโดยทางราชการเท่านั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๔๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/ ลงวันที่ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑]มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้นได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย

[๒] มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

เรื่องเสร็จที่ ๓๒๕/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง เจ้าหน้าที่ขอใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมคุมประพฤติได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๓๑๗/๑๙๘๔๐ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ นายสมบูรณ์ สุทธิพันธ์ พนักงานขับรถยนต์ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ได้ขับรถยนต์เฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บและทรัพย์สินของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ส่วนรถยนต์ของทางราชการไม่ได้รับความเสียหาย ซึ่งนายสมบูรณ์ฯ ได้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๘ และมีการรายงานตามลำดับชั้นโดยได้รายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘

ต่อมา ในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ นายสมบูรณ์ฯ ได้ไปตกลงเรื่องค่าเสียหายกับบุคคลภายนอกที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกระบี่ โดยนายสมบูรณ์ฯ ได้ตกลงชดใช้ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ ค่าทำขวัญ ค่าเดินทางและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้เสียหายจึงไม่ติดใจที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายอีกต่อไป

ผู้บังคับบัญชาของนายสมบูรณ์ฯ ได้รายงานอุบัติเหตุและผลการเจรจาชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ทราบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกระบี่ได้รายงานต่อไปยังสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ จึงได้เดินทางมาตรวจสอบข้อเท็จจริงในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ความว่า ทรัพย์สินของทางราชการได้รับการซ่อมแซมจนอยู่ในสภาพเดิมแล้ว โดยไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด สำหรับค่าเสียหายของบุคคลภายนอก นายสมบูรณ์ฯได้ชดใช้ค่าเสียหายให้จนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้เสียหายจึงไม่ติดใจที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีอีกต่อไป

ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติภาค ๘ จึงเห็นควรยุติเรื่องไว้ก่อน หากมีข้อมูลเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมจึงจะดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งเสนอความเห็นดังกล่าวต่ออธิบดีกรมคุมประพฤติเพื่อพิจารณา

รองอธิบดีกรมคุมประพฤติรักษาราชการแทนอธิบดีกรมคุมประพฤติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นตามคำสั่งกรมคุมประพฤติ ที่ ๕๘๔/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปความได้ว่า การกระทำของนายสมบูรณ์ฯ เป็นการกระทำโดยประมาท เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และความเสียหายที่เกิดขึ้น การกระทำดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่านายสมบูรณ์ฯ กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งนายสมบูรณ์ฯ ก็ได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกจนเป็นที่พอใจแล้วและไม่มีการแจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด

ในระหว่างการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นายสมบูรณ์ฯ ได้ให้ถ้อยคำว่า หากผลสรุปในเรื่องนี้เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และมิได้เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรมคุมประพฤติจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในบันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการฯได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงไปยังอธิบดีกรมคุมประพฤติเพื่อพิจารณาด้วยแล้ว ต่อมานายสมบูรณ์ฯ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แสดงความประสงค์ขอรับค่าเสียหายที่ตนได้ชดใช้ให้กับบุคคลภายนอกคืนจากกรมคุมประพฤติ

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่านายสมบูรณ์ฯ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่นายสมบูรณ์ฯ ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายแล้ว และกรมคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นที่จะต้องพิจารณาคือการที่นายสมบูรณ์ฯ ได้ให้ถ้อยคำดังกล่าว ถือว่าเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องขอเงินคืนจากกรมคุมประพฤติแล้วหรือไม่ เนื่องจากการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดแบบคำขอไว้ และการแสดงเจตนาดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งมีฐานะเป็นผู้แทนที่กรมคุมประพฤติได้แต่งตั้งขึ้น เนื่องจากในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงอื่นใดเกี่ยวกับการกระทำละเมิดนอกเหนือจากที่ระบุไว้ด้วย จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. บันทึกการให้ถ้อยคำดังกล่าวของนายสมบูรณ์ฯ เป็นการแสดงความประสงค์ที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

๒. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีอำนาจวินิจฉัยตามคำขอที่นายสมบูรณ์ฯ ได้แสดงความจำนงไว้ หรือกรมคุมประพฤติจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะอีกชุดหนึ่ง

๓. หากได้ความว่ากรมคุมประพฤติจะต้องชดใช้เงินคืนให้แก่นายสมบูรณ์ฯ กรมคุมประพฤติจะต้องชดใช้ดอกเบี้ยด้วยหรือไม่

๔. การคำนวณดอกเบี้ยจะต้องคำนวณจากวงเงินใด คำนวณจากวงเงินที่นายสมบูรณ์ฯ ได้จ่ายไปจริงหรือจากวงเงินที่กรมคุมประพฤติเห็นสมควรที่จะจ่ายคืนให้แก่นายสมบูรณ์ฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปก่อนนั้น เจ้าหน้าที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนแก่ตนตามมาตรา ๙[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ก็ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งข้อเท็จจริงตามข้อหารือปรากฏว่า นายสมบูรณ์ฯ ได้ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไปก่อนเพื่อให้ผู้เสียหายยุติการดำเนินคดี โดยยังไม่ปรากฏว่า กรมคุมประพฤติต้องรับผิดในความเสียหายนั้นหรือไม่ นายสมบูรณ์ฯจึงไม่มีสิทธิเรียกให้กรมคุมประพฤติชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวคืนให้แก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

เรื่องเสร็จที่ ๒๑๙/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น

กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๑/๒๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ดังนี้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๑ ได้มีหนังสือถึงกรมราชทัณฑ์เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยและหาตัวผู้ต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในสองกรณี ได้แก่

กรณีที่หนึ่ง การจัดจ้างก่อสร้างปรับปรุงเรือนจำกลางกำแพงเพชรตามสัญญาเลขที่ ๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๔ โดยความเสียหายที่เกิดกับกรมราชทัณฑ์นั้นเกิดจากการคำนวณราคากลางโดยการถอดแบบรูปรายการไม่ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ในแบบรูปรายการ ส่งผลให้เรือนจำกลางกำแพงเพชรประกวดราคาจ้างก่อสร้างและรับราคาที่ผู้รับจ้างเสนอสูงเกินควรในรายการที่มิได้มีการกำหนดไว้ในแบบรูปรายการ หรือสูงกว่าที่ปรากฏในแบบรูปรายการ เป็นเงิน ๔๒๒,๐๙๑.๙๓ บาท และความเสียหายที่เกิดจากการคำนวณเรียกเงินคืน กรณีเปลี่ยนจากฐานรากเข็มตอกเป็นฐานแผ่ในรายการก่อสร้างกำแพง ความสูง ๖ เมตร ความยาว ๓๘๘ เมตร โดยคำนวณจำนวนเสาเข็ม ค่างานฐานราก และค่า Factor F เพื่อเรียกเงินคืนจากการคำนวณราคากลางดังกล่าวไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการคิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๑๒,๒๒๙ บาท โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นายเทพประสิทธิ์ สุนทรานนท์ วิศวกรโยธา ๘ นายวิรัตน์ โตอิ่ม เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๗ นายสมบัติ วรรณพงษ์ วิศวกรโยธา ๕ นายสมชาญ ภักดีโต เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ ๕ และนายชาญยุทธ กองเกิด วิศวกร ๓ ทั้งนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายเทพประสิทธิ์ฯ นายสมบัติฯ และนายชาญยุทธฯ นั้น ขณะเกิดเหตุเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมโยธาธิการและผังเมือง แต่ปัจจุบันได้โอนไปสังกัดกรมทางหลวงชนบท

กรณีที่สอง การจัดจ้างก่อสร้างเรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์ สังกัดเรือนจำกลางนครสวรรค์ตามสัญญาเลขที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยการจัดทำสัญญามีการกำหนดรายละเอียดของงานแตกต่างกัน การก่อสร้างและการใช้วัสดุในการก่อสร้างไม่เป็นไปตามสัญญา อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่พัสดุ

ผู้ควบคุมงานและคณะกรรมการตรวจการจ้างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมืองบกพร่องต่อหน้าที่ กรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมืองจึงได้มีคำสั่งที่ ๒๘๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ปรากฏต่อมาภายหลังว่าข้าราชการรายหนึ่งของกรมโยธาธิการและผังเมืองซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดได้โอนไปสังกัดกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง) ก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าว

เนื่องจากความเสียหายที่เกิดกับกรมราชทัณฑ์ในทั้งสองกรณีนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์และกรมโยธาธิการและผังเมือง กรณีจึงต้องดำเนินการตามข้อ ๑๑ ประกอบกับข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมีปัญหาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ได้แก่ผู้ใด ระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ในขณะกระทำความเสียหาย หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายโอนไปสังกัด กรมราชทัณฑ์จึงประสงค์จะหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง หรือกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลของการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัด ต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หากขณะก่อให้เกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง แต่ขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เจ้าหน้าที่ได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย ระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดขณะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดในขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

(๒) หากตามประเด็นในข้อหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ คือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการตรวจสอบการจัดจ้างก่อสร้างปรับปรุงเรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์ จะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะถูกต้อง และหากพิจารณาเห็นว่าจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ คณะกรรมการฯ ชุดใหม่จะถือเอาสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการฯ ชุดเดิม มาใช้พิจารณาหรือจะต้องดำเนินการสอบสวนใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เนื่องจากข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งข้อ ๑๐ กำหนดว่าในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙[๑] ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบกับมาตรา ๑๐[๒] และมาตรา ๘[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดแก่หน่วยงานของรัฐและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐย่อมต้องพิจารณาด้วยว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องให้ความเป็นธรรมหรือมีส่วนผิดหรือมีความบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงเห็นว่า กฎหมายและระเบียบมุ่งที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงหรือทรัพย์สินในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ ข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่เสียหายมีอำนาจร่วมกันกับ “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด” แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบเดียวกันกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด ดังนั้น คำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด” จึงต้องหมายถึงผู้ที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น

ในกรณีตามข้อหารือนี้ทั้งสองกรณี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าอธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ในขณะที่ความเสียหายเกิดขึ้น บุคคลทั้งสองจึงเป็นผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ประเด็นที่สอง เมื่อได้พิจารณาให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้ว ข้อหารือในประเด็นที่สองนี้จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๕/๒๖๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

ฯลฯ ฯลฯ

[๒] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๒๑๕/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ บค. ๕๑๑๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือแนวทางการพิจารณาอุทธรณ์ผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีมีการทุจริตค่าระวางสินค้า ซึ่งผลการสอบสวนมีผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริต และมีคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนค่าเสียหาย ผู้เกี่ยวข้องจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางการรับพิจารณาอุทธรณ์ จึงขอหารือดังนี้

(๑) ผู้เกี่ยวข้องซึ่งการรถไฟฯมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยในฐานะหัวหน้าหน่วยงานและผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๒) ในกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ โดยฟังว่าผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้น้อยลง (ชดใช้ไม่เต็มจำนวน) เมื่อการรถไฟฯเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวโดยยกเลิกคำสั่งเดิม การรถไฟฯต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เนื่องจากไม่เข้ากรณีข้อ ๒.๑ ที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หากพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๓) หากผู้ว่าการรถไฟฯไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน คำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ผู้ว่าการรถไฟฯต้องรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็น ผู้พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๔) เมื่อคณะกรรมการรถไฟฯได้รับรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลดังกล่าว และพิจารณาแล้วเห็นว่าคำอุทธรณ์ฟังขึ้นว่าผู้เกี่ยวข้องไม่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้ไม่เต็มจำนวน การรถไฟฯต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เนื่องจากไม่เข้ากรณีข้อ ๒.๑ ที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หากพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว เป็นการถูกต้องหรือไม่

(๕) ในการพิจารณาของคณะกรรมการรถไฟฯผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง ไม่ว่าจะเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์หรือไม่ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้าไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนด และสามารถขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดสามสิบวันแรก เป็นการถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงคมนาคม (การรถไฟแห่งประเทศไทย) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่การรถไฟฯ สองรายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องจากการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและบกพร่องในหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริตยักยอกเงินค่าระวางสินค้า โดยออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่รายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ร้อยละ ๖๐ และเจ้าหน้าที่อีกรายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ร้อยละ ๔๐ ของจำนวนค่าเสียหาย ซึ่งเป็นการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนตามข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ดังนั้น การรถไฟฯ จึงไม่ต้องส่งรายงานความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ต่อมาเจ้าหน้าที่ทั้งสองรายได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งผู้ว่าการรถไฟฯพิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองรายไม่ได้ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชายักยอกเงินค่าระวางสินค้า และจะได้เปลี่ยนแปลงคำสั่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทั้งสองรายไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายดังกล่าว การรถไฟฯเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงคำสั่งจะทำให้ไม่เข้าข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฯ จึงมีข้อสงสัยว่าการรถไฟฯต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบหรือไม่ การรถไฟฯ จึงมีหนังสือที่ บค. ๓๓๖๐/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ หารือไปยังกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลาง มีหนังสือที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๙๕๘๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๙ ให้ความเห็นว่ากรณีดังกล่าวไม่ต้องรายงานผลให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอีก เนื่องจากกระทรวงการคลังได้ให้อำนาจการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบไปแล้ว

ซึ่งเป็นการผ่านขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของกระทรวงการคลังแล้ว อย่างไรก็ตาม การรถไฟฯยังสงสัยในประเด็นดังกล่าว จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของการรถไฟฯ ประกอบกับข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นสองประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หากเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนประสงค์จะอุทธรณ์จะต้องยื่นคำอุทธรณ์ต่อผู้ใด มีขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาคำอุทธรณ์อย่างไร เห็นว่า คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดกระบวนการอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ กระบวนการอุทธรณ์จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ มาตรา ๔๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดให้คู่กรณียื่นคำอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น เมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงต้องยื่นคำอุทธรณ์ต่อผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งผู้ว่าการรถไฟฯต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้ยื่นอุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้ว่าการรถไฟฯดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕[๓] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สำหรับกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๕[๔] วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ โดยผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกรณีนี้ผู้ว่าการรถไฟฯ ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นบุคคลที่อยู่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒[๕] (๑) ถึง (๑๓) จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๑๔) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๓๓[๖] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่กำหนดให้ผู้ว่าการรถไฟฯรับผิดชอบต่อคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยในการจัดการและดำเนินงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์สำหรับกรณีที่ผู้ว่าการรถไฟฯ เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองจึงได้แก่ คณะกรรมการรถไฟฯ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้ว ในเรื่องเสร็จที่ ๔๘๒/๒๕๔๘[๗] โดยผู้ที่มี

อำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในกรณีที่ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่สามารถพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕ วรรคสอง ดังนั้น หากคณะกรรมการรถไฟฯ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่สามารถพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าการรถไฟฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง คณะกรรมการรถไฟฯ จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว และให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาสามสิบวันแรก

ประเด็นที่สอง หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ และจะเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้ไม่เต็มจำนวนความเสียหาย ซึ่งทำให้ไม่เข้าข้อยกเว้นในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ที่กำหนดว่า หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบในกรณีที่ความเสียหายมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงาน ของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตและผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย การรถไฟฯจะต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กระทรวงการคลังทำหน้าที่ตรวจสอบผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนั้น จึงถือเป็นหลักได้ว่าผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ การออกประกาศกระทรวงการคลังกำหนดเรื่องที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นเพียงข้อยกเว้น เพื่อลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อหารือในตอนแรกว่า ผู้ว่าการรถไฟฯได้วินิจฉัยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวน จึงเข้าข้อยกเว้นเรื่องที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบฯ แต่เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและผู้ว่าการรถไฟฯได้พิจารณาอุทธรณ์แล้ว เห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงมีผลให้ผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง

ละเมิดนี้ไม่เข้าข้อยกเว้นตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ดังนั้น ผู้ว่าการรถไฟฯ จึงต้องส่งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๒๖๑ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๒] มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

[๓] มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบ

วันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

[๕] ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน

(๒) เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการนั้น

(๓) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งดำรงตำแหน่งสูงกว่านั้น

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

(๕) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง

(๖) ประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา

(๗) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของจังหวัด เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้แล้วใน (๑) หรือ (๓)

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

(๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค

(๑๒) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๓) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้เอกชนปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

(๑๔) ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ข้างต้น

(๑๕) เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั้นเอง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม

[๖] มาตรา ๓๓ ผู้ว่าการเป็นผู้บริหารกิจการของการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยทุกตำแหน่ง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการจัดการและดำเนินงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย

[๗] บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การอุทธรณ์ของผู้ค้าที่ไม่ผ่านการคัดเลือกในการดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๕๒๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คณะผู้ดำเนินการ

๑.คณะผู้จัดทำ

๑.๑ นายประทีป กีรติเรขา	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๒ นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์	นิติกร ๘ ว รักษาในตำแหน่งนิติกร ๙ ชช. สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๓ นายบุญเกียรติ เย็นสุขจิตต์	นิติกร ๘ ว หัวหน้ากลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๔ นางสาวชไมพร อำไพจิตร	นิติกร ๘ ว หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๕ นายสุรีย์ ราชพลสิทธิ์	นิติกร ๗ ว กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๖ นายนิพนธ์ นิยม	นิติกร ๗ ว กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๗ นางสาววรรณียา ชื่นบารมี	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑.๘ นางจันทร์วิมล รักมิตรอานนท์	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. ผู้รวบรวมข้อมูล

๒.๑ นายนิพนธ์ นิยม	นิติกร ๗ ว กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

จัดพิมพ์โดย **บริษัท ไอเดีย บิซิเนส จำกัด**
โทร.02-927-1700

คู่มือการใช้งานระบบจดทะเบียนพาณิชย์
สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งาน

สารบัญ

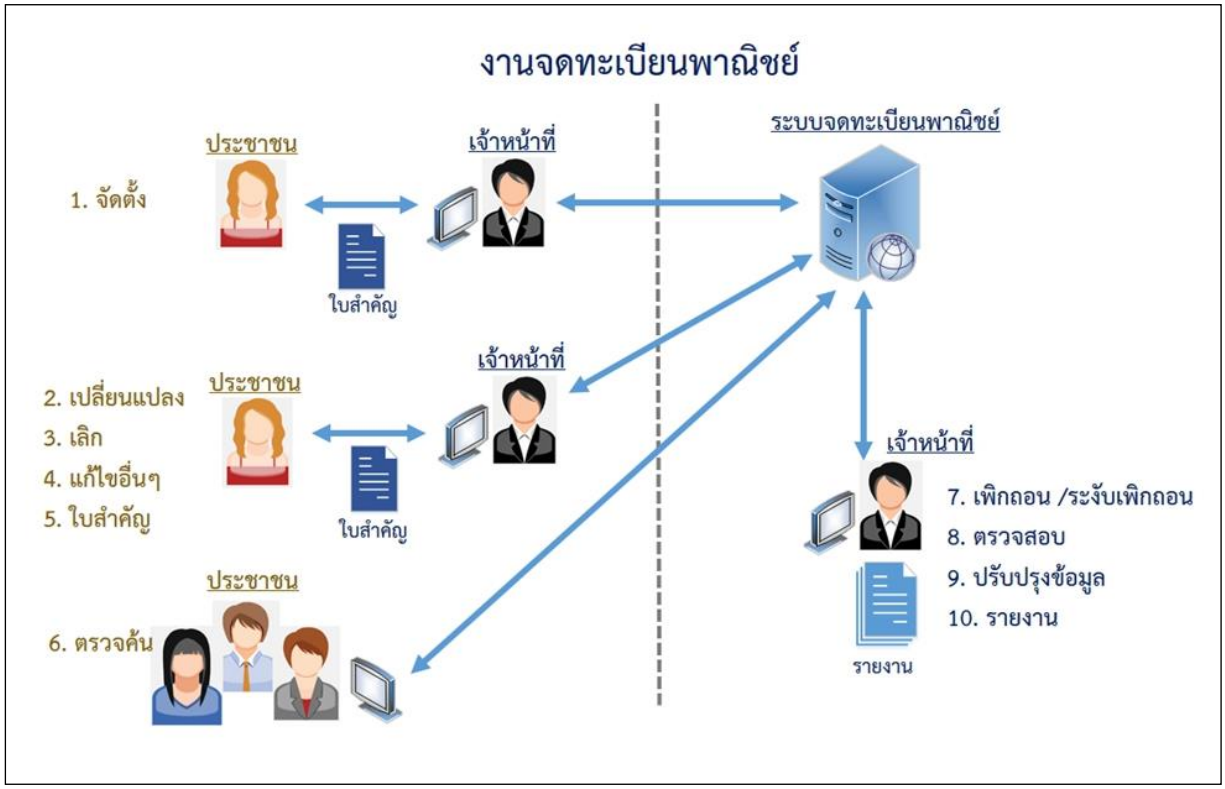
หน้า

ขอบเขตการทำงานของระบบ
1 ความรู้เบื้องต้นก่อนการใช้งานระบบ 1
1.1 การเรียกใช้ระบบงาน 1
1.2 เมนูหลัก 2
1.3 การแนบเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียน 2
2 การจดทะเบียนพาณิชย์ 2
2.1 การจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ 2
2.2 การจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ 27
2.3 การจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ 36
2.4 การแก้ไขอื่น ๆ 42
2.5 การปรับปรุงข้อมูล 51
2.6 พิมพ์ใบสำคัญ 66
3 ข้อมูลจาก ก.พ.ร. 73
3.1 การพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. 73
3.2 ชำระค่าธรรมเนียม 77
3.3 สอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. 80
3.4 รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. 82
3.5 สถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. 84
4 การสอบถามข้อมูล 86
4.1 ตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ 86
5 รายงาน 93
5.1 รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ 94
5.2 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ 96
5.3 รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์ 106
6 การกำหนดสิทธิการใช้งานระบบ 109
6.1 ผู้ใช้ระบบงานสำหรับจดทะเบียนพาณิชย์ 109
7 เว็บไซต์ 112
7.1 ระบบเผยแพร่ข่าวสารและองค์ความรู้ 112
7.2 ระบบห้องสนทนา 123

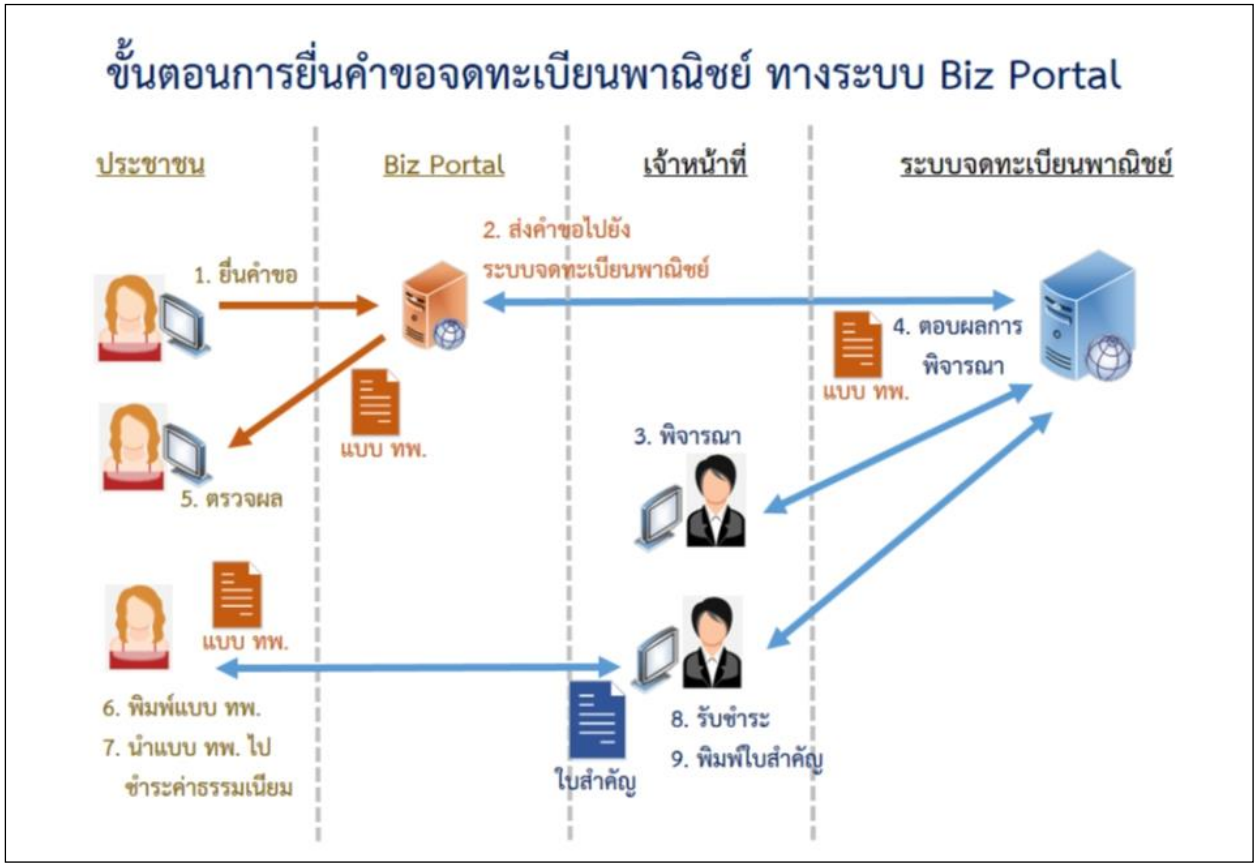
ขอบเขตการทำงานของระบบมีดังนี้

1. ระบบงานเป็นระบบบันทึกข้อมูลการจดทะเบียนพาณิชย์ ผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้รับจดทะเบียนพาณิชย์ บันทึกรายการคำขอและจัดส่งข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ไปยังสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ได้โดยง่าย ข้อมูลมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สามารถสร้างเลขคำขอ และเลขทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามคำสั่งสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์
2. สามารถบริหารจัดการข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ เช่น ค้นหา บันทึก แก้ไข ลบ หรือปรับปรุงข้อมูล รวมถึงสามารถออกรายงานต่างๆ ได้
3. สามารถให้บริการข้อมูล เพื่อสามารถให้บริการสอบถามข้อมูลการจดทะเบียนพาณิชย์แก่ประชาชนได้
4. สามารถพิมพ์ใบสำคัญการจดทะเบียนพาณิชย์ และพิมพ์บาร์โค้ด (QR Code) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ และป้องกันการปลอมแปลงใบสำคัญการจดทะเบียนพาณิชย์
5. มีระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนพาณิชย์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นศูนย์รวมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์

แผนภาพแสดงงานจดทะเบียนพาณิชย์

แผนภาพแสดงงานจดทะเบียนพาณิชย์ เชื่อมโยงกับระบบ Biz Portal

1 ความรู้เบื้องต้นก่อนการใช้งานระบบ

- ใช้ระบบงานด้วย Browser Internet Explorer เวอร์ชัน 10 ขึ้นไป หรือ Google Chrome
- ติดตั้งโปรแกรมสำหรับเปิดเอกสารเช่น Acrobat Reader , Microsoft Excel

1.1 การเรียกใช้ระบบงาน

- เปิด Browser ระบุ URL ระบบงาน ดังนี้ https://dbdregcom.dbd.go.th

หน้าจอการเข้าสู่เว็บไซต์ทะเบียนพาณิชย์

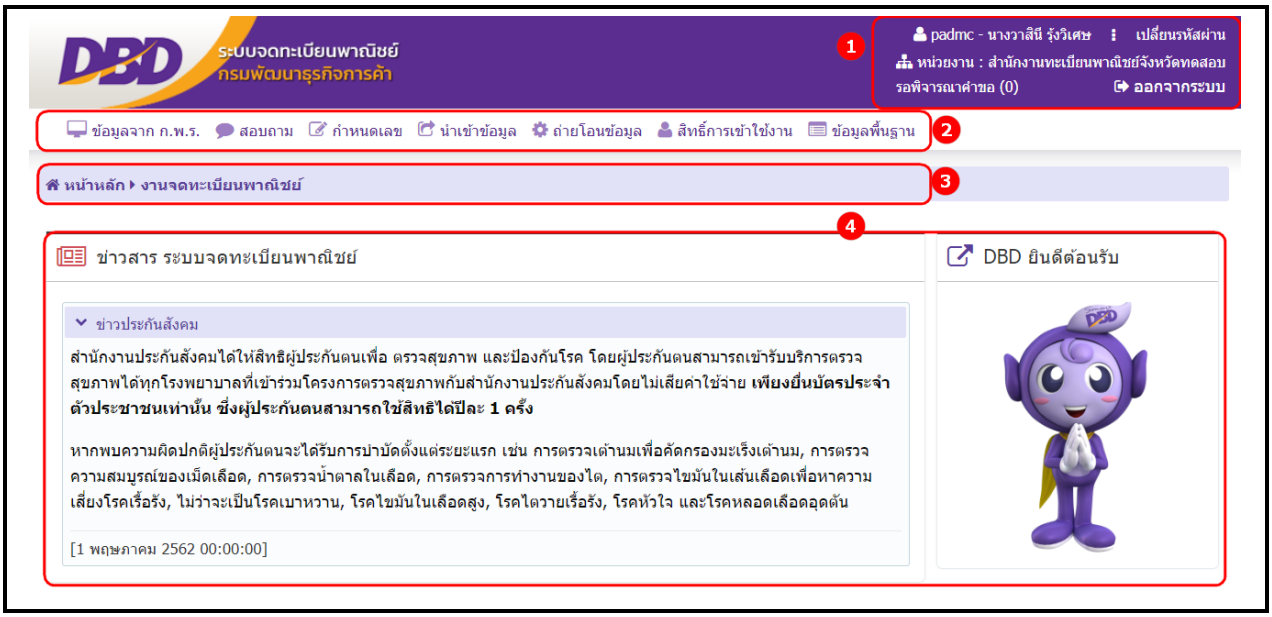
- คลิกหัวข้อ “ระบบจดทะเบียนพาณิชย์”

หน้าจอในการเข้าระบบงาน

- นำรหัสผู้ใช้ที่เคยใช้กับระบบเดิม ระบุในช่องรหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน เพื่อเข้าสู่ระบบงาน หากระบบแจ้งรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านไม่ถูกต้อง ให้แจ้งที่โทร 02 547 4446-7 เพื่อรีเซ็ทรหัสก่อน

1.2 เมนูหลัก

ตัวอย่างหน้าจอเมนูหลัก

เมื่อเข้าสู่ระบบงานแล้วจะปรากฏหน้าจอหลักของระบบงาน ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แสดงข้อมูลผู้เข้าใช้งาน โดยแสดงรหัสผู้ใช้ , ชื่อ-นามสกุล, หน่วยงานที่สังกัด เปลี่ยนรหัสผ่าน รอพิจารณาคำขอ และออกจากระบบ

ส่วนที่ 2 เมนูฟังก์ชันการใช้งาน ได้แก่ เมนู ให้ผู้ใช้สามารถเลือกใช้งานได้

ส่วนที่ 3 เมนูที่ผู้ใช้กำลังเรียกใช้ปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 หน้าจอแสดงผล

1.3 การแนบเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียน

การบันทึกรายการคำขอจดทะเบียน ระบบจัดเตรียมให้ผู้ใช้งานสามารถแนบเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียน โดยผู้ใช้งานต้องเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารให้อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ให้เรียบร้อย เช่น .pdf, .tiff , .jpg, .png เป็นต้น โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกไฟล์เพื่อแนบเอกสารคำขอจดทะเบียน และผู้ใช้งานสามารถดาวน์โหลดเอกสารแนบที่จัดเก็บในระบบเพื่อใช้ในการตรวจสอบประกอบการพิจารณาการจดทะเบียนพาณิชย์ได้

2 การจดทะเบียนพาณิชย์

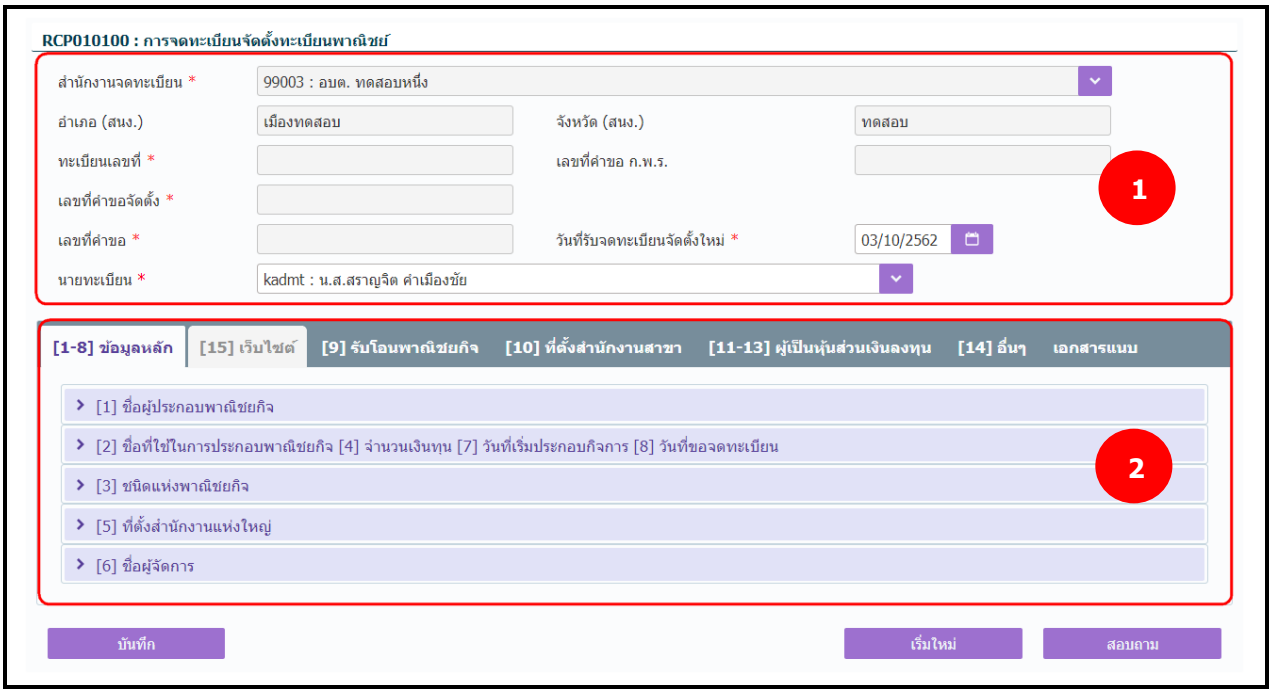
ระบบจดทะเบียนพาณิชย์ เป็นชุดเมนูระบบจัดเก็บข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ จดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์, จดทะเบียนเปลี่ยนแปลง, จดทะเบียนเลิก, การเพิกถอนทะเบียนพาณิชย์, การบันทึกแก้ไขอื่นๆ ที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ,การปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ และการระงับเพิกถอนทะเบียนพาณิชย์ ดังนี้

2.1 การจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

การจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ เป็นเมนูสำหรับบันทึกคำขอจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ที่ประชาชนเข้ามาติดต่อยื่นคำขอกับเจ้าหน้าที่โดยตรง เจ้าหน้าที่รับคำขอจากประชาชน ทำการบันทึกคำขอเข้าสู่ระบบ และออกใบสำคัญ

ทะเบียนพาณิชย์ให้กับประชาชน โดยคิดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์ตามอัตราที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

การทำงานของเมนูจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ สามารถบันทึก สอบถาม แก้ไข และลบข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอบันทึก RCP010100 : การจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

การป้อนข้อมูล

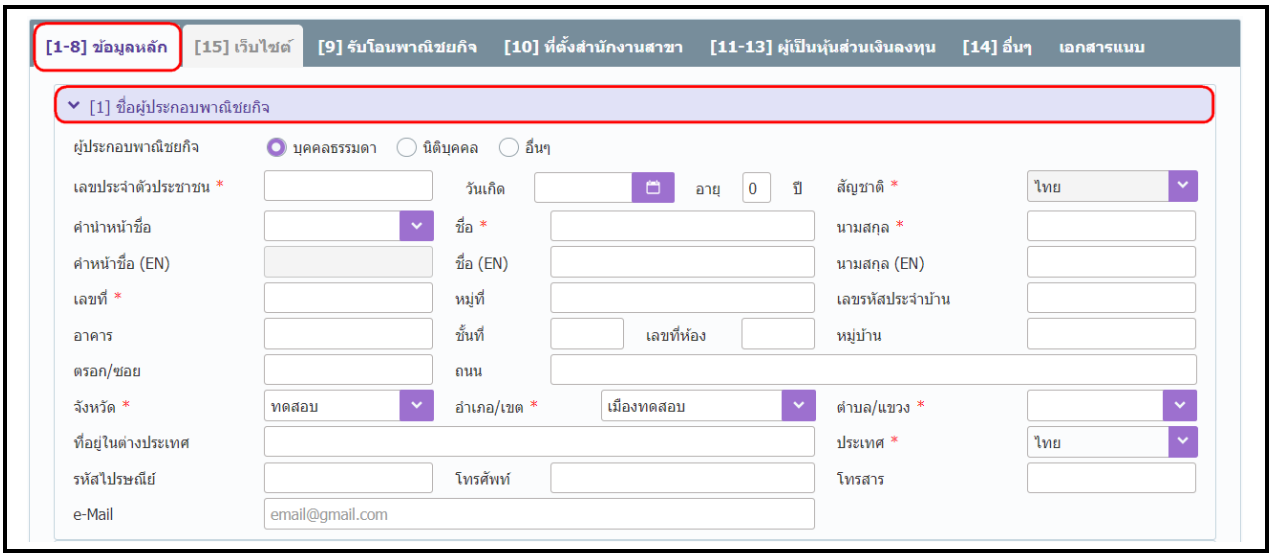
1. ระบบแสดงจอภาพให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลรายละเอียดดังนี้

   ส่วนที่ 1

   - แสดงข้อมูลสำนักงานที่จดทะเบียน อำเภอ และจังหวัดที่จดทะเบียน
   - แสดงทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่คำขอ เมื่อมีการป้อนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน, เลขทะเบียนนิติบุคคล หรือเลขที่อ้างอิง ในข้อมูลส่วน ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ
   - แสดงเลขที่คำขอ ก.พ.ร.(กรณีเป็นข้อมูลใบคำขอจดทะเบียนที่มาจาก ก.พ.ร.)
   - ผู้ใช้งานสามารถป้อนข้อมูล วันที่รับจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ และนายทะเบียนที่รับจดทะเบียน

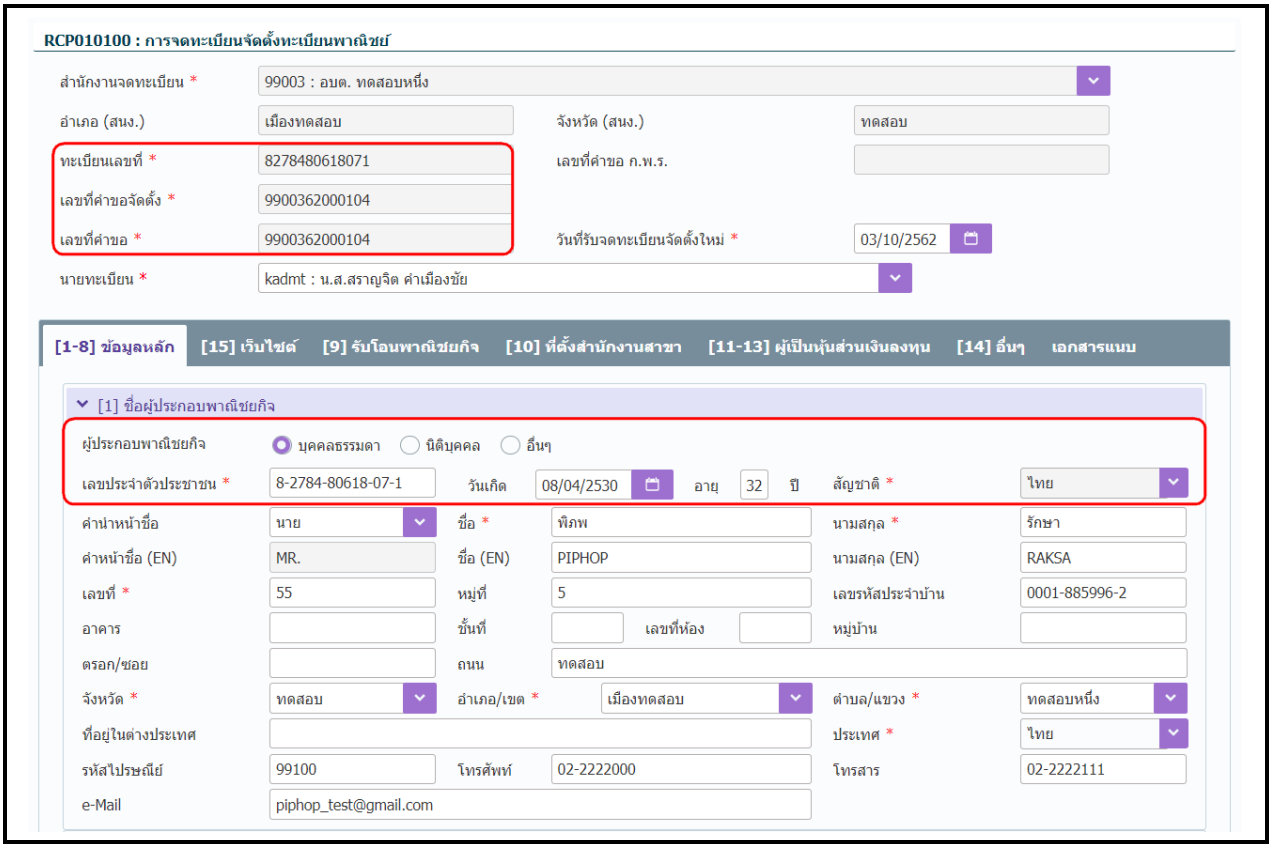
   ส่วนที่ 2

   - ส่วนของการป้อนรายละเอียดข้อมูลสำหรับการจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

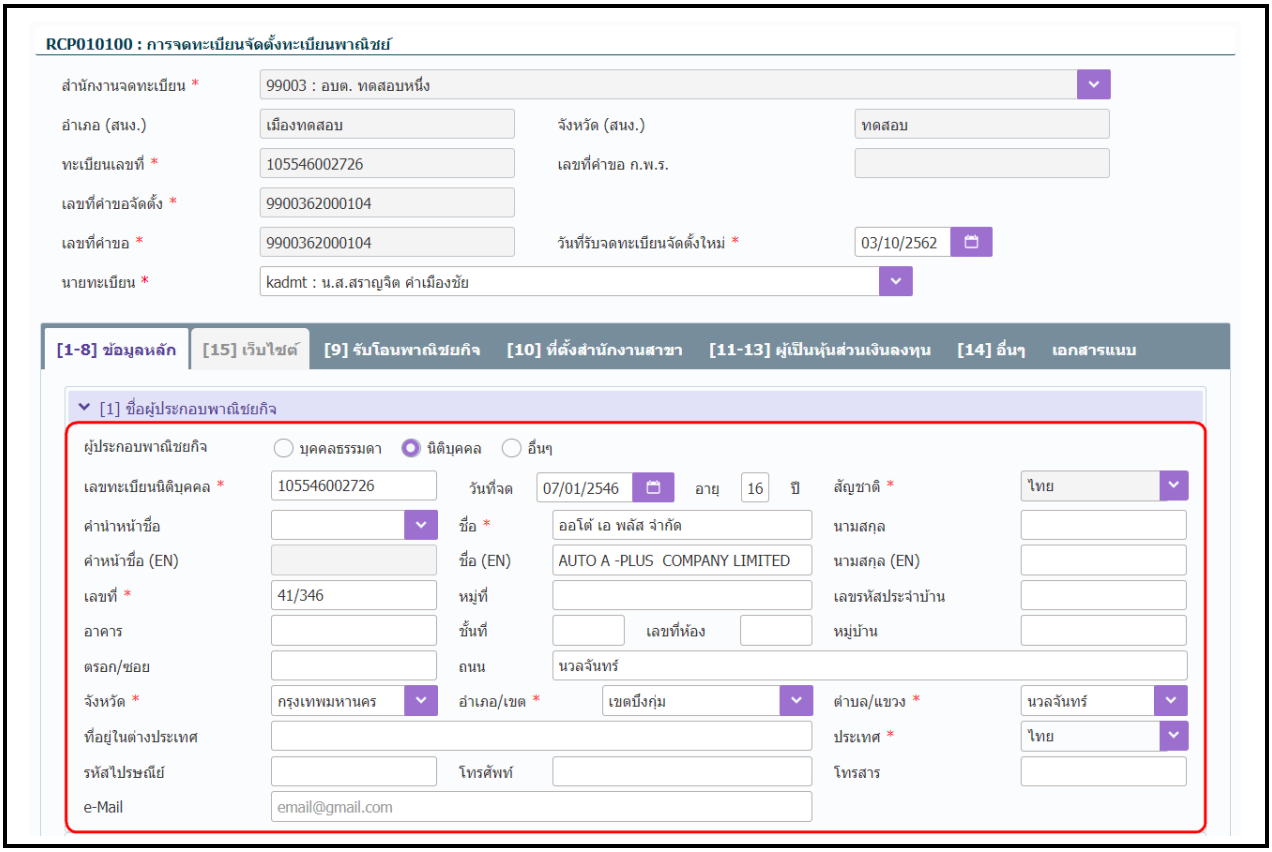
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ

2. ผู้ใช้คลิก Tab “ข้อมูลหลัก” ป้อนข้อมูลหลัก ดังนี้
   - ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ
     - ระบุเลือกประเภทผู้ประกอบพาณิชกิจ (บุคคลธรรมดา, นิติบุคคล, อื่น)
     - ป้อนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน/เลขทะเบียนนิติบุคคลหรือเลขที่อ้างอิง ตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจที่ระบุเลือก
     - ป้อนข้อมูลรายละเอียดที่อยู่ โทรศัพท์ และอีเมล

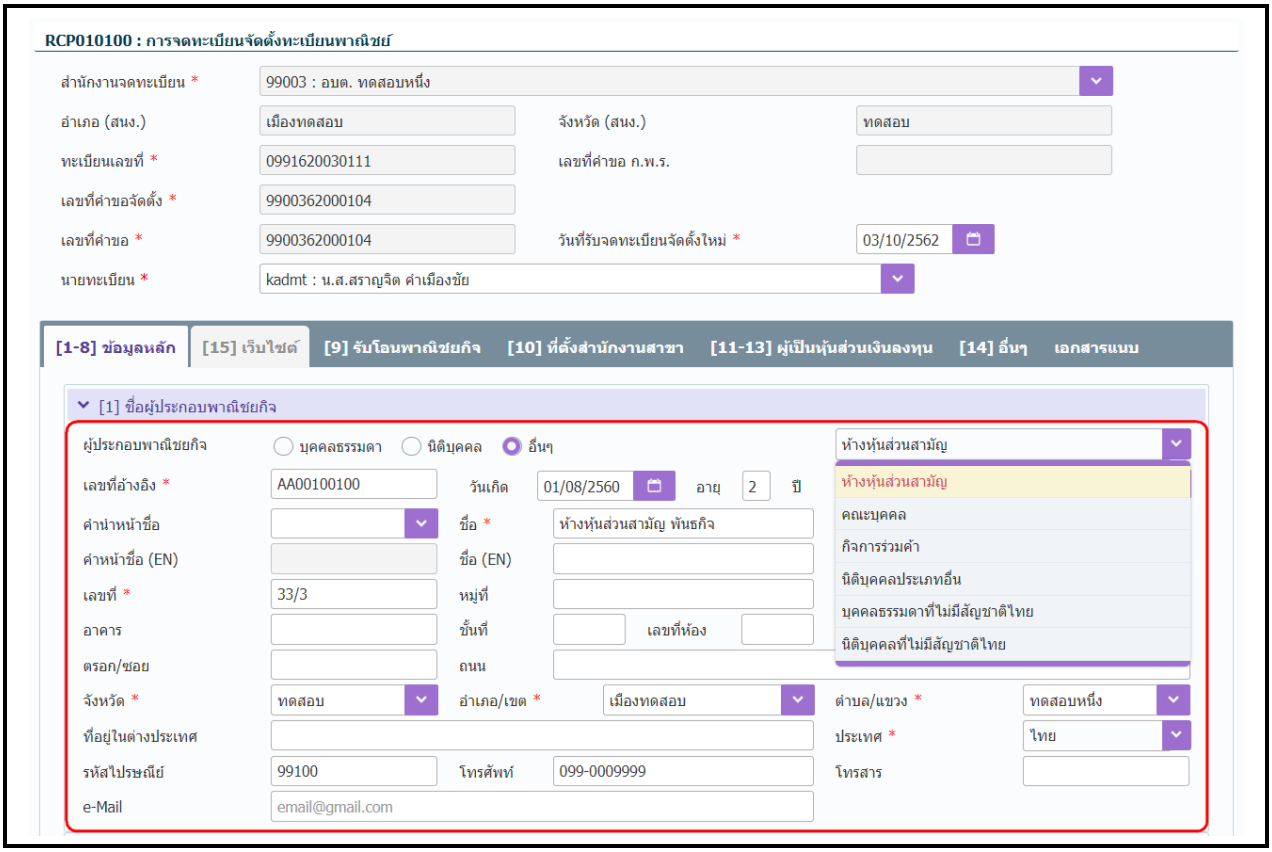
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ(บุคคลธรรมดา)

- กรณีประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจเป็น “บุคคลธรรมดา”
  - ป้อนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก
  - ป้อนข้อมูลวันเกิด ระบบคำนวณอายุถึงวันที่รับจดทะเบียน กรณีไม่ทราบวันเกิด ให้ป้อนข้อมูลเป็นวันที่ 1 เดือน 1 ของปีเกิด ตัวอย่าง 01/01/2520 เป็นต้น
  - ระบบแสดงค่าพื้นฐานสัญชาติเป็น ไทย ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้

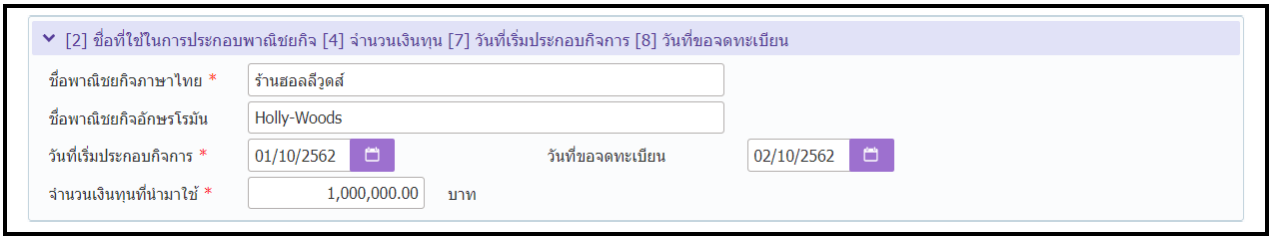
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ(นิติบุคคล)

- กรณีประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจเป็น “นิติบุคคล”
  - ป้อนข้อมูลเลขทะเบียนนิติบุคคล ระบบจะแสดงชื่อนิติบุคคล และวันที่จดทะเบียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่อ่านมาจากฐานข้อมูลนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

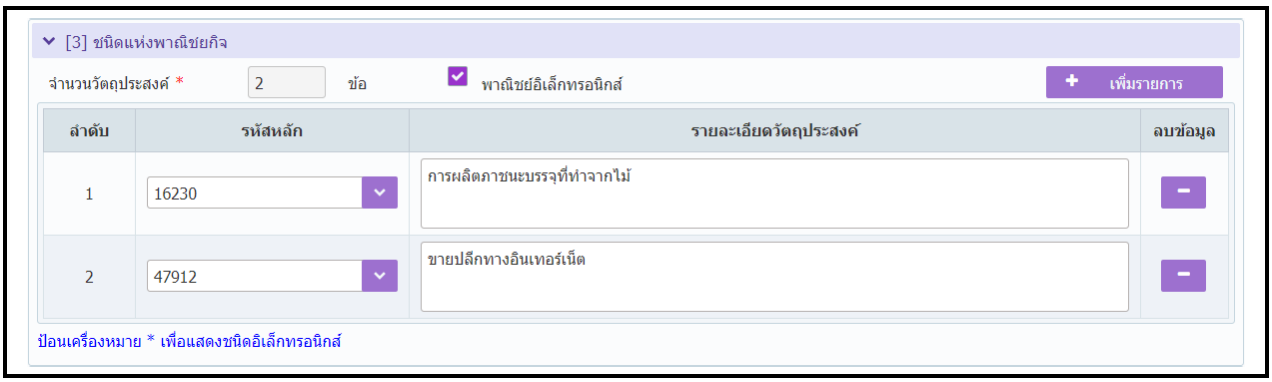
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ(อื่น ๆ)

- กรณีประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจเป็น “อื่น ๆ”
  - ระบุเลือกประเภทดังนี้
    - ห้างหุ้นส่วนสามัญ
    - คณะบุคคล
    - กิจการร่วมค้า
    - นิติบุคคลประเภทอื่น
    - บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย
    - นิติบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
  - ป้อนข้อมูลเลขอ้างอิง หรือหากไม่มีให้ป้อนเครื่องหมาย (-) แทน โดยชื่อพาณิชยกิจอาจจะเป็นชื่อนิติบุคคล และชื่อผู้จัดการต่อท้าย เช่น
    ห้างหุ้นส่วนสามัญ พันธกิจ โดยนายพัฒนา พัฒนาการค้า ผู้จัดการ
    หรือ คณะบุคคล ก.พาณิชย์ โดยนายวรจักร อยู่บ้านบาตร ผู้จัดการ
    หรือ กิจการร่วมค้า ก.พาณิชย์ โดยนายกรม พัฒนาธุรกิจการค้า ผู้จัดการ

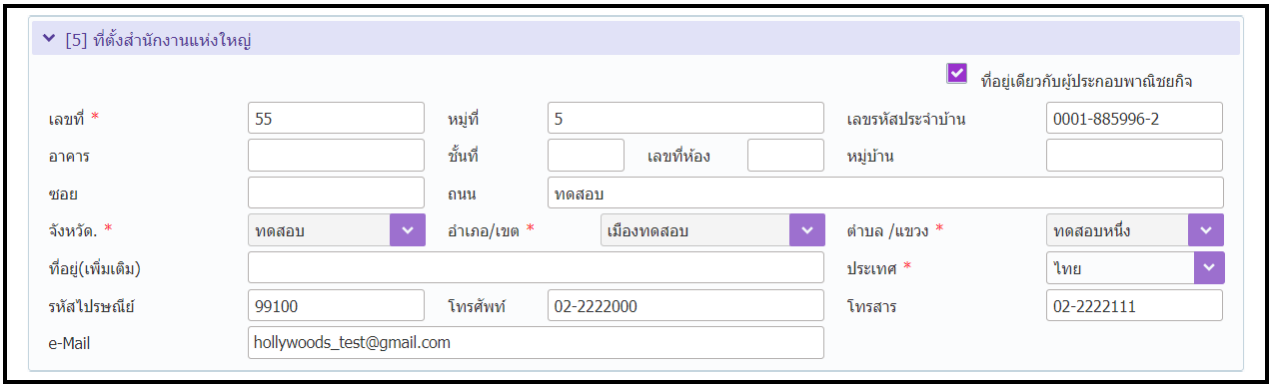
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ

- ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ
  - ป้อนข้อมูลชื่อพาณิชยกิจภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (ถ้ามี)
  - ป้อนข้อมูลวันที่เริ่มประกอบกิจการ และวันที่ขอจดทะเบียน
  - ป้อนข้อมูลจำนวนเงินทุนที่นำมาใช้

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชนิดแห่งพาณิชยกิจ

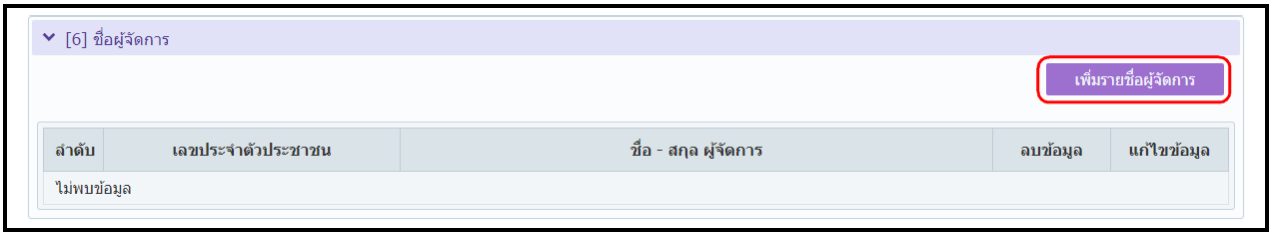
- ชนิดพาณิชยกิจ
  - ป้อนข้อมูลรหัส หรือ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ในช่องรหัสหลัก ระบบแสดงรายการที่ค้นหาพบ ผู้ใช้งานเลือกรายการที่ต้องการ
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มรายการ” เพื่อเพิ่มข้อวัตถุประสงค์(จำกัดให้เพิ่มได้ไม่เกิน 4 ข้อ) ระบบแสดงจำนวนข้อของวัตถุประสงค์ให้อัตโนมัติ
  - กรณีผู้ใช้งานป้อนข้อมูลวัตถุประสงค์ที่เป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างเช่น 47912 : ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต ระบบจะแสดงสัญลักษณ์ ☑ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
  - กรณีผู้ใช้งานต้องการค้นหาวัตถุประสงค์ที่เป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดขึ้นมาเพื่อเลือก ให้ผู้ใช้งานป้อนเครื่องหมาย * ที่ช่องรหัสหลัก ระบบจะแสดงรหัสพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดขึ้นมาให้เลือก

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่

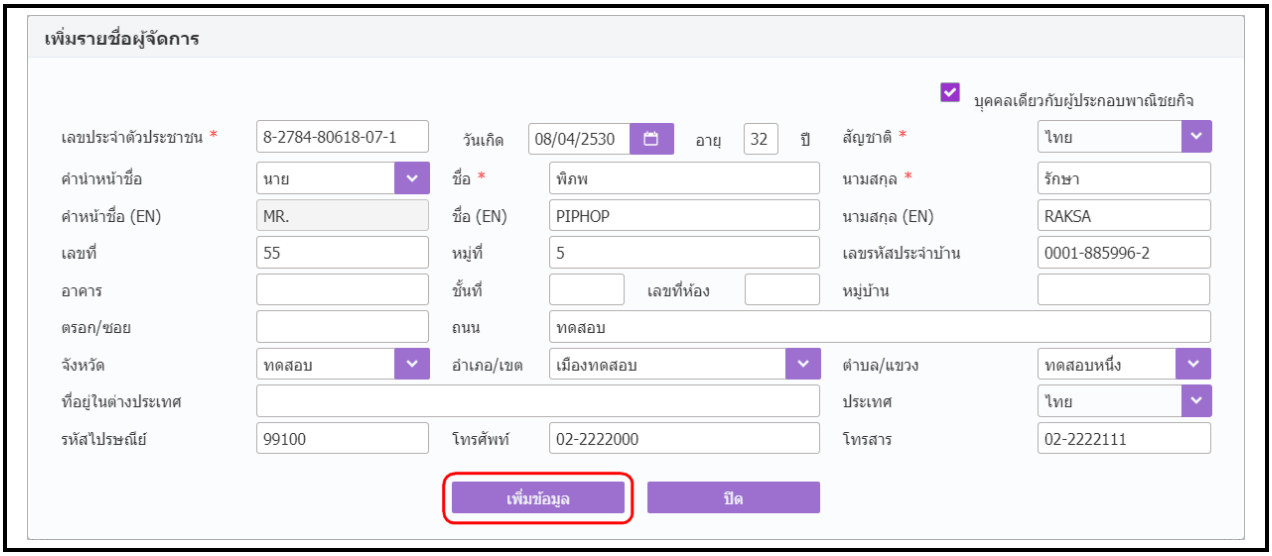
- ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่
  - ป้อนข้อมูลรายละเอียดของที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ และเบอร์โทรศัพท์
  - กรณีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่เป็นที่ตั้งเดียวกับที่อยู่ของผู้ประกอบพาณิชยกิจ ให้คลิก ☑ ที่อยู่เดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจ ระบบจะแสดงข้อมูลที่ตั้งเดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจให้อัตโนมัติ

หมายเหตุ : กรณีที่อยู่ผู้ประกอบพาณิชยกิจ ไม่อยู่ในพื้นที่ขอยื่นจดทะเบียน แต่เลือกที่อยู่เดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจ ระบบจะแจ้งเตือน “ไม่สามารถใช้ที่อยู่เดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจได้ เนื่องจากที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ไม่อยู่ในเขตพื้นที่” กรณีนี้ทำให้ต้องใช้วิธีป้อนข้อมูลที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่เข้าไปเอง

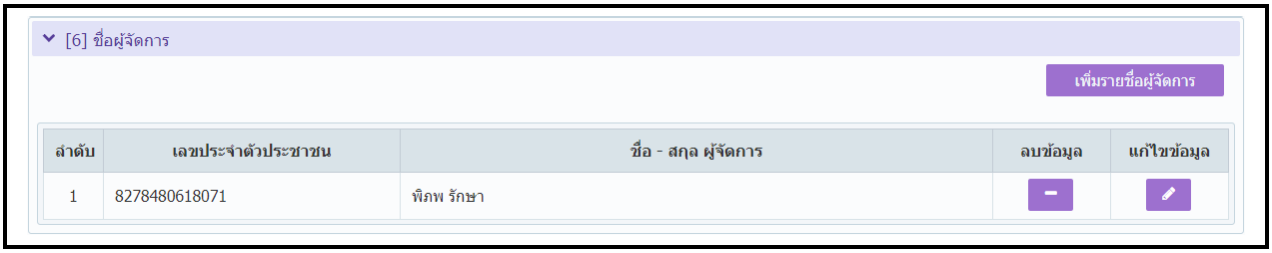

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้จัดการ(ส่วนที่ 1/3)

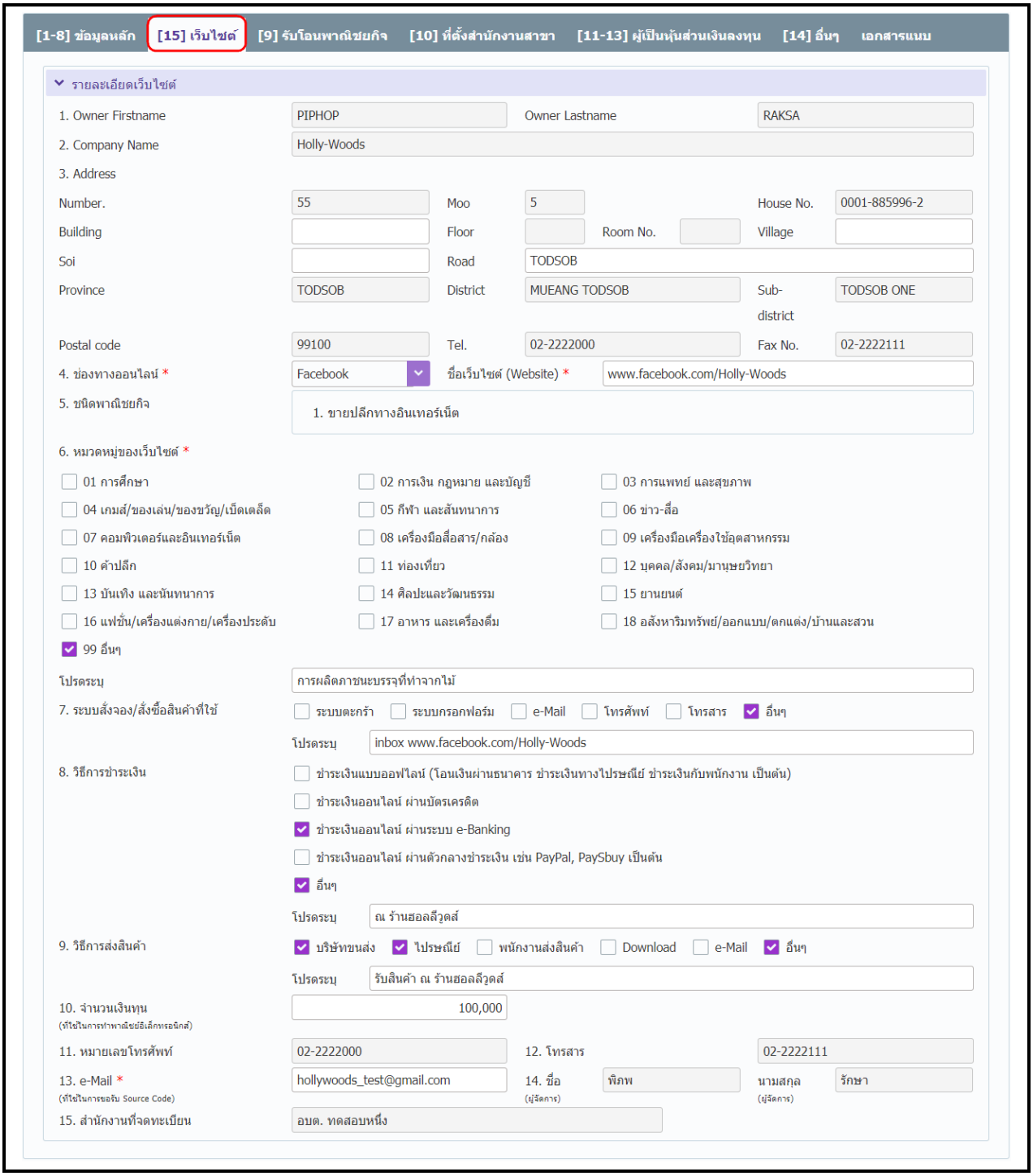
- ชื่อผู้จัดการ
  - ผู้ใช้งานคลิกปุ่ม “เพิ่มรายชื่อผู้จัดการ” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูลให้ผู้ใช้งานป้อนข้อมูล
  - ป้อนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน, วันเกิด, ชื่อ-นามสกุล และที่อยู่ของผู้จัดการ
  - กรณีผู้จัดการไม่ใช่คนไทย ให้เลือกเปลี่ยนสัญชาติก่อน จากนั้นให้ระบุเลขหนังสือเดินทางหรือเลขบัตรที่แสดงตัวตนของผู้จัดการ
  - กรณีเป็นคนเดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจ ให้คลิก ☑ บุคคลเดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจ ระบบจะแสดงข้อมูลเดียวกับผู้ประกอบพาณิชยกิจให้อัตโนมัติ
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถเพิ่มข้อมูลได้มากกว่า 1 รายการ)

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้จัดการ(ส่วนที่ 2/3)

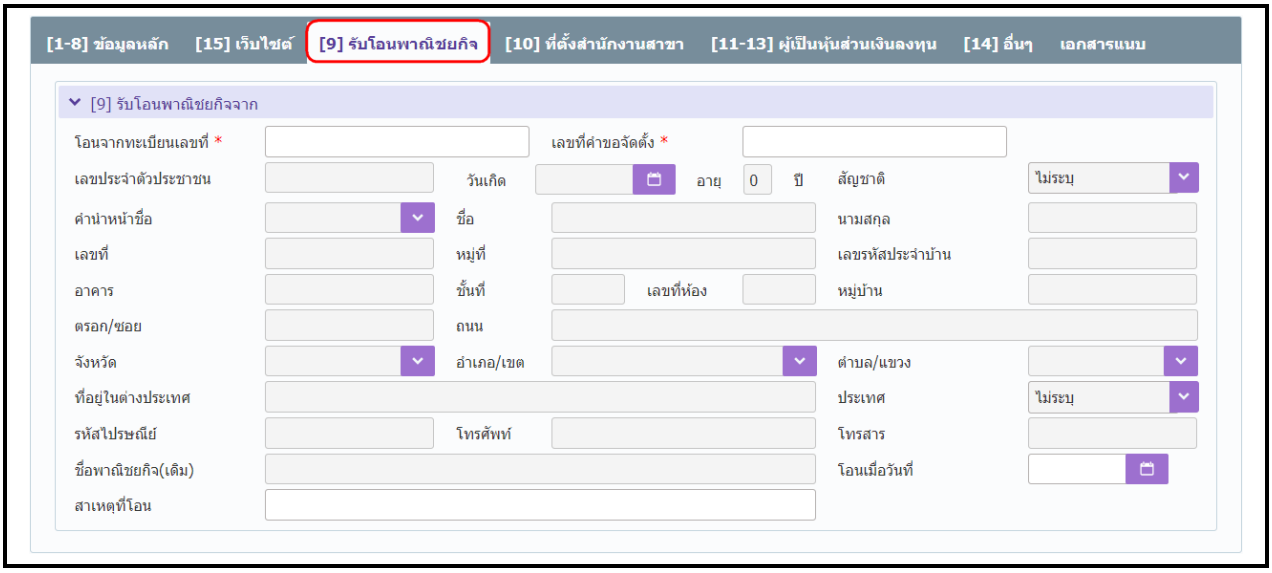

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ชื่อผู้จัดการ(ส่วนที่ 3/3)

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – เว็บไซต์

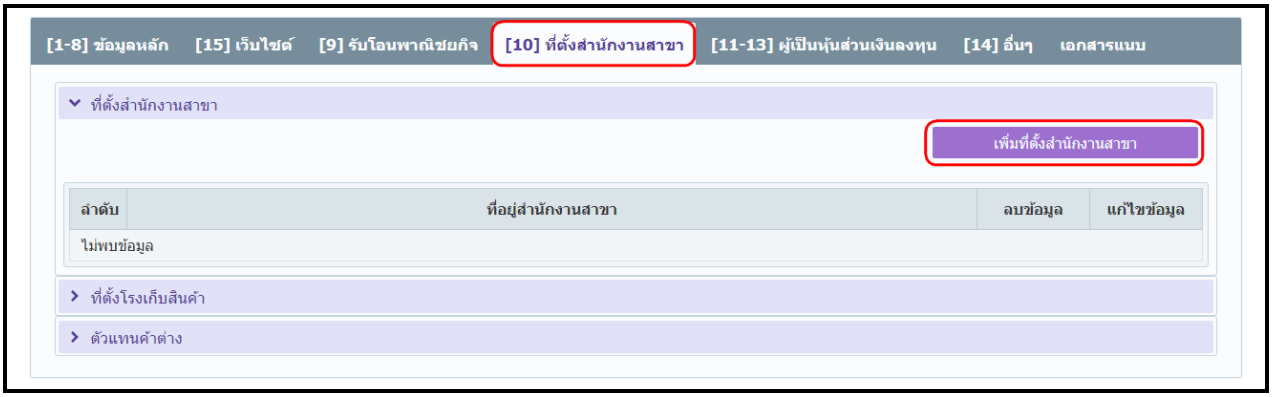
3. คลิก Tab “เว็บไซต์”
   - ระบบเปิด “Tab เว็บไซต์” ให้ผู้ใช้งานป้อนข้อมูล เมื่อมีการป้อนข้อมูลชนิดแห่งพาณิชยกิจเป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จาก Tab ข้อมูลหลัก
   - ระบบแสดงที่อยู่ภาษาอังกฤษ
   - ผู้ใช้งานป้อนข้อมูลช่องทางออนไลน์, ชื่อเว็บไซต์, หมวดหมู่เว็บไซต์, ระบบสั่งจอง/สั่งซื้อสินค้าที่ใช้, วิธีการชำระเงิน, วิธีการส่งสินค้า, จำนวนเงินทุน และอีเมล

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – รายละเอียดเว็บไซต์

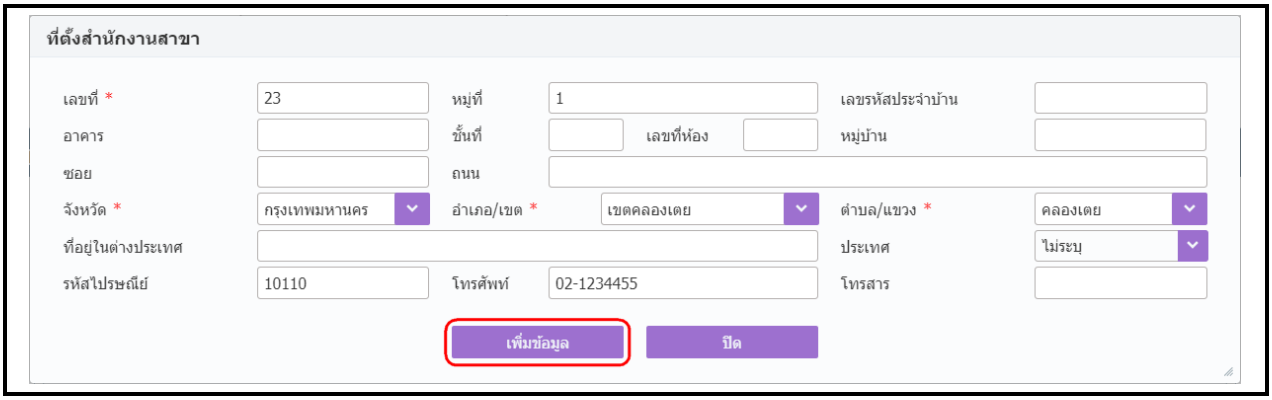
4. คลิก Tab “รับโอนพาณิชยกิจ”
   - ผู้ใช้งานป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และ เลขที่คำขอจัดตั้ง(ที่มีสถานะจดทะเบียนเป็น เลิก) ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลให้อัตโนมัติ
   - ผู้ใช้งานป้อนข้อมูล โอนเมื่อวันที่ และสาเหตุที่โอน

หมายเหตุ : ป้อนข้อมูลเฉพาะผู้ประกอบพาณิชยกิจที่มีการรับโอนพาณิชยกิจเท่านั้น

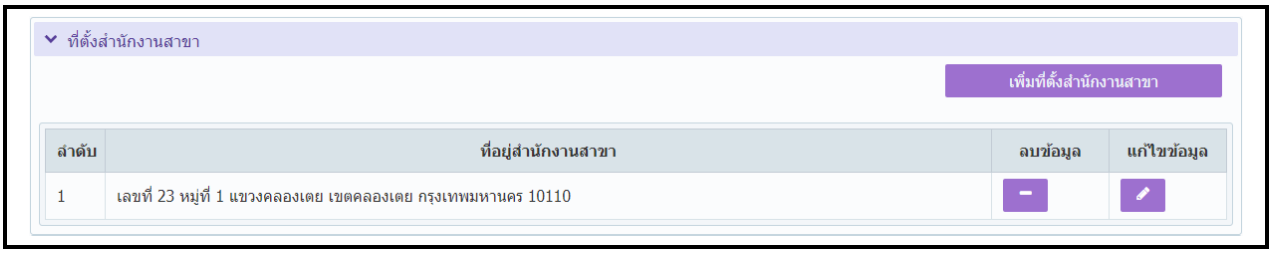

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ที่ตั้งสำนักงานสาขา

5. คลิก Tab “ที่ตั้งสำนักงานสาขา”
   - ป้อนข้อมูลที่ตั้งสำนักงานสาขา
     - คลิกปุ่ม “เพิ่มที่ตั้งสำนักงานสาขา” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูลให้ผู้ใช้งานป้อนข้อมูลรายละเอียดที่ตั้งสำนักงานสาขา
     - คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถเพิ่มข้อมูลได้มากกว่า 1 รายการ) ดังรูป

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ที่ตั้งสำนักงานสาขา

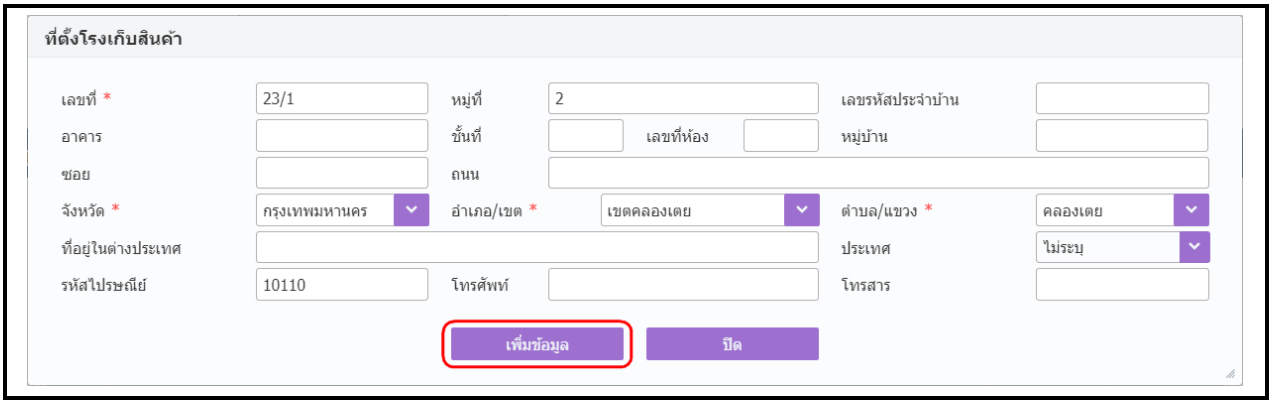

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ที่ตั้งสำนักงานสาขา

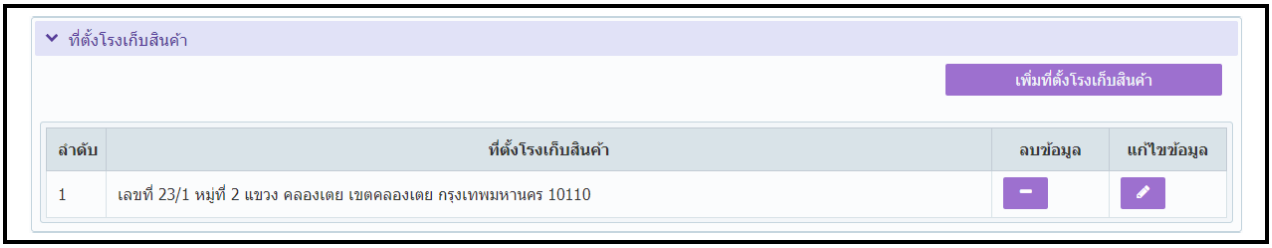

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ที่ตั้งโรงเก็บสินค้า

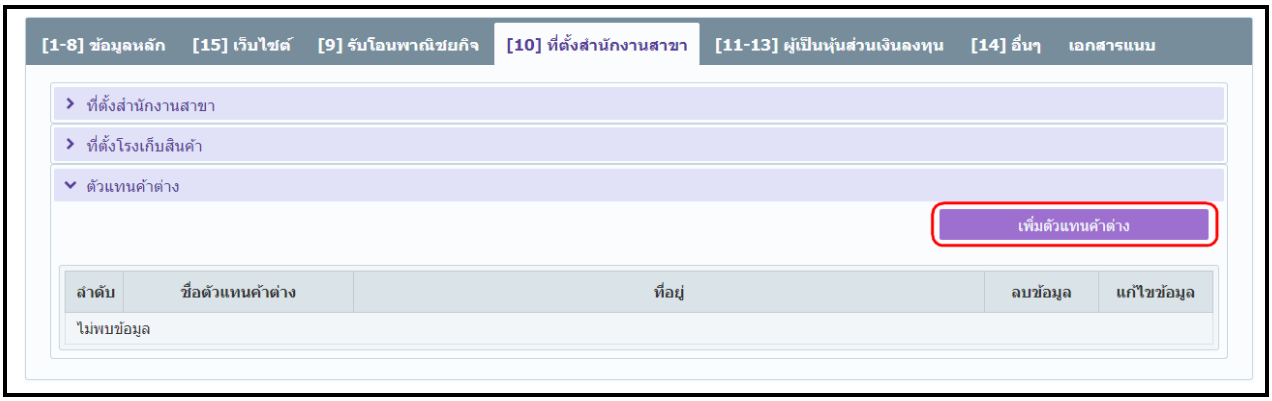
- ป้อนข้อมูลที่ตั้งโรงเก็บสินค้า
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มที่ตั้งโรงเก็บสินค้า” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูลให้ผู้ใช้งานป้อนข้อมูลรายละเอียดที่ตั้งโรงเก็บสินค้า
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถเพิ่มข้อมูลได้มากกว่า 1 รายการ) ดังรูป

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – รายละเอียดที่ตั้งโรงเก็บสินค้า

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – รายการที่ตั้งโรงเก็บสินค้า

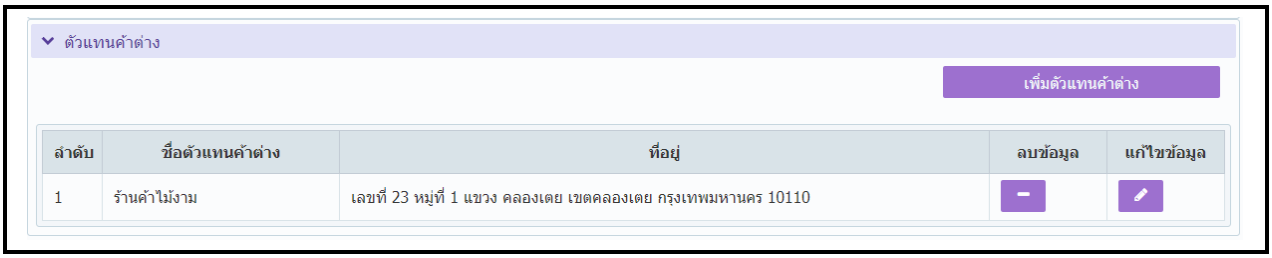

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ตัวแทนค้าต่าง

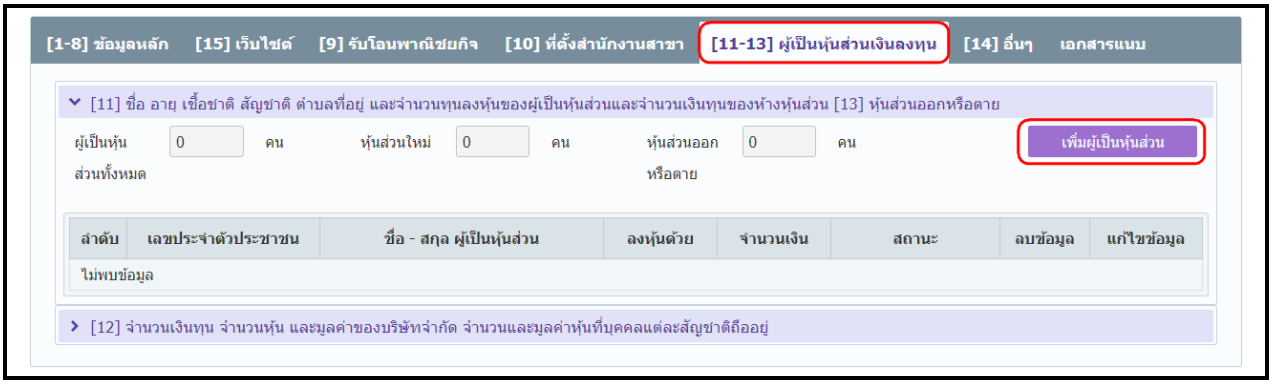
- ป้อนข้อมูลตัวแทนค้าต่าง
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มตัวแทนค้าต่าง” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูลให้ผู้ใช้งานป้อนข้อมูลรายละเอียดตัวแทนค้าต่าง
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถเพิ่มข้อมูลได้มากกว่า 1 รายการ) ดังรูป

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – รายละเอียดตัวแทนค้าต่าง

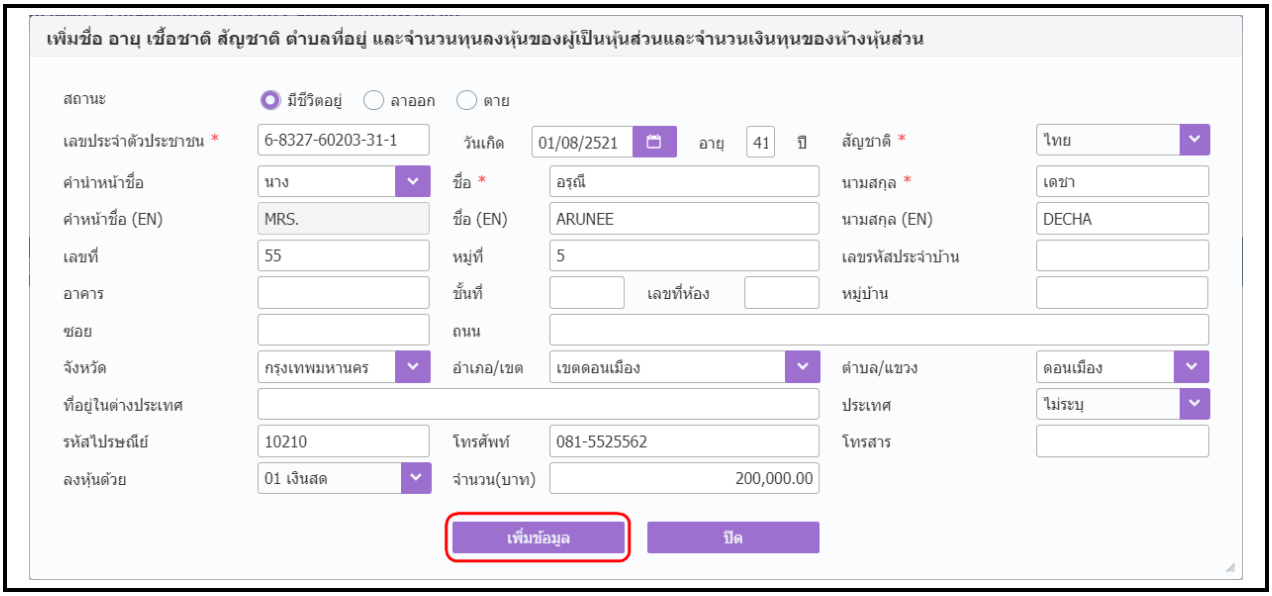
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – รายการตัวแทนค้าต่าง

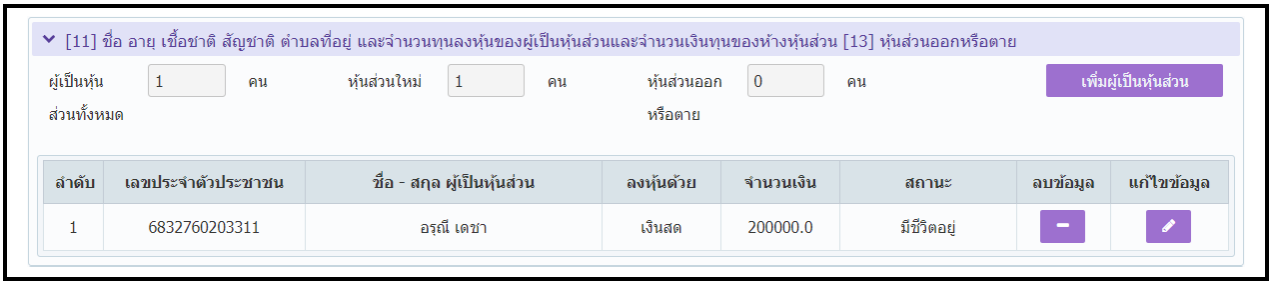
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – ผู้เป็นหุ้นส่วนเงินลงทุน

6. คลิก Tab “ผู้เป็นหุ้นส่วนเงินลงทุน”
   - ป้อนข้อมูลชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ตำบลที่อยู่ และจำนวนทุนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนและจำนวนเงินทุนของห้างหุ้นส่วน และป้อนสถานะหุ้นส่วนออกหรือตาย
     - คลิกปุ่ม “เพิ่มผู้เป็นหุ้นส่วน” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูล
     - ระบบแสดงค่าเริ่มต้นของสถานะเป็น มีชีวิตอยู่
     - ป้อนข้อมูล เลขประจำตัวประชาชน, วันเกิด, ชื่อ-นามสกุล และที่อยู่ของผู้เป็นหุ้นส่วน
     - กรณีผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ใช่คนไทย ให้เลือกเปลี่ยนสัญชาติก่อน จากนั้นให้ระบุเลขหนังสือเดินทางหรือเลขบัตรที่แสดงตัวตนของผู้เป็นหุ้นส่วน
     - ป้อนข้อมูล การลงหุ้นด้วย เงินสด หรือ ทรัพย์สิน คิดเป็นจำนวนเงิน(บาท)

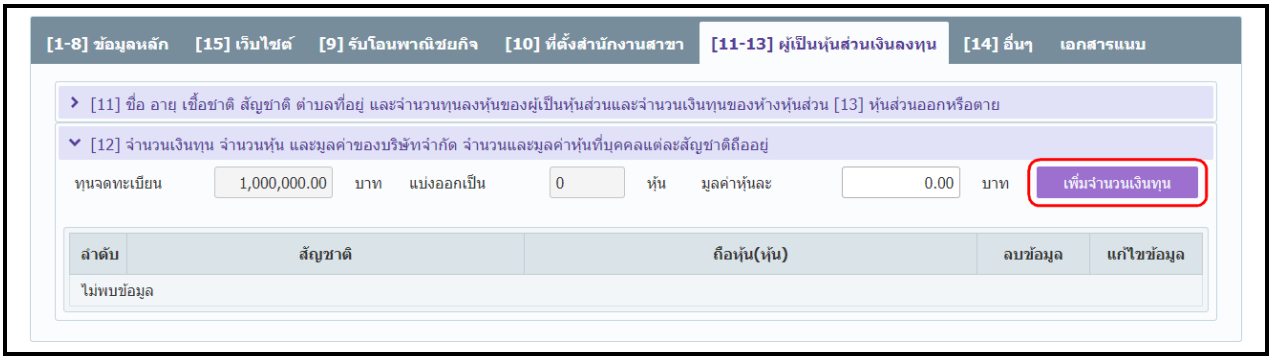
- คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถบันทึกได้มากกว่า 1 รายการ)
- ระบบแสดงจำนวนผู้เป็นหุ้นส่วนใหม่ให้อัตโนมัติ ดังรูป

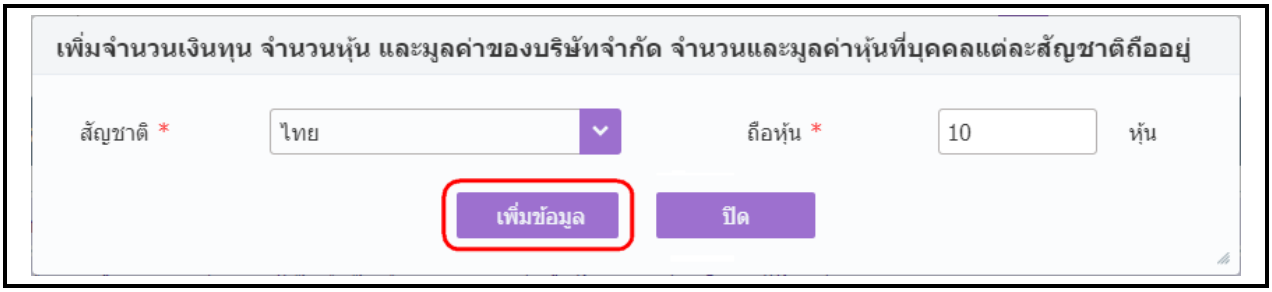
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – การเพิ่มผู้เป็นหุ้นส่วนเงินลงทุน

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – แสดงการเพิ่มผู้เป็นหุ้นส่วนเงินลงทุน

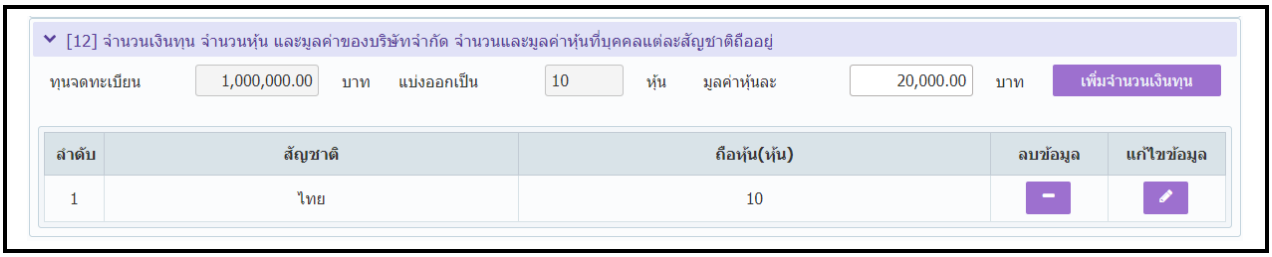

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – เพิ่มจำนวนทุน จำนวนหุ้น

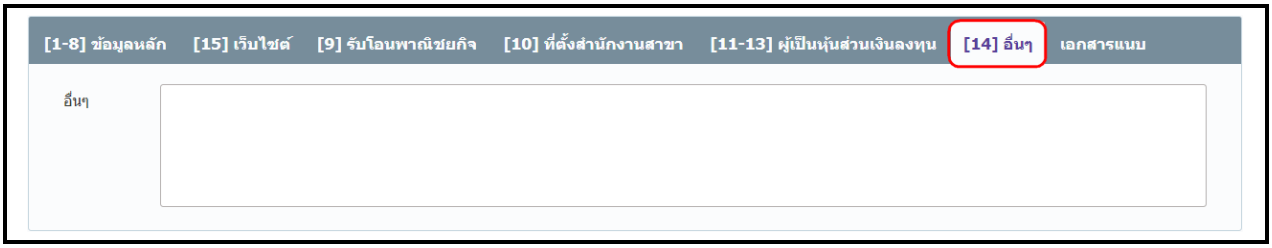

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – เพิ่มจำนวนทุน จำนวนหุ้น

- จำนวนเงินทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าของบริษัทจำกัด จำนวนและมูลค่าหุ้นที่บุคคลแต่ละสัญชาติถืออยู่
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มจำนวนเงินทุน” ระบบแสดงหน้าต่างเพิ่มข้อมูล
  - ป้อนข้อมูล สัญชาติ และ จำนวนถือหุ้น
  - คลิกปุ่ม “เพิ่มข้อมูล” เพื่อจัดเก็บลงตาราง (สามารถบันทึกได้มากกว่า 1 รายการ)
  - ระบบแสดงข้อมูลมูลค่าหุ้นที่ผู้ใช้งานป้อนข้อมูล ดังรูป

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – แสดงการเพิ่มจำนวนทุน จำนวนหุ้น

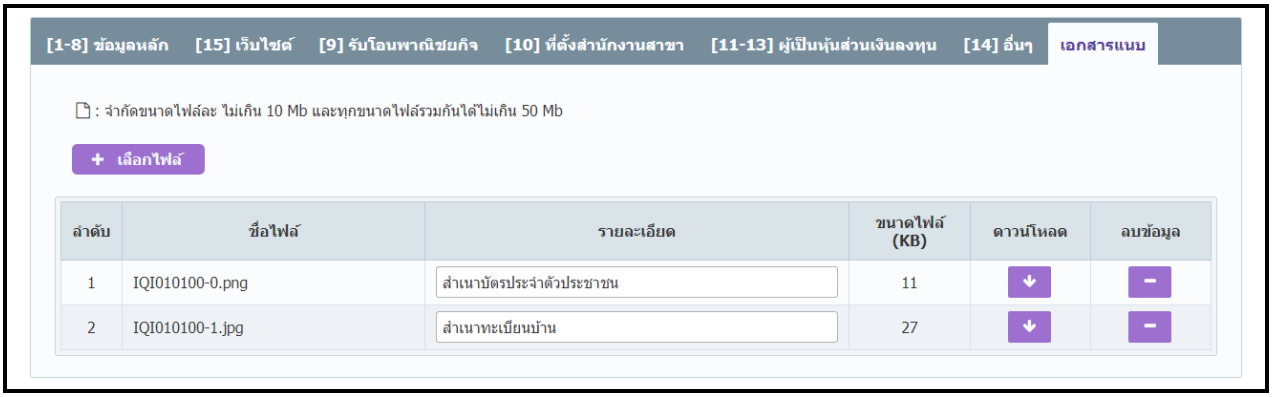
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – อื่น ๆ

7. คลิก Tab “อื่น ๆ”
   - ระบบแสดงจอภาพให้ป้อนข้อมูลอื่น ๆที่ต้องการแจ้งรายละเอียดในการจดทะเบียนพาณิชย์

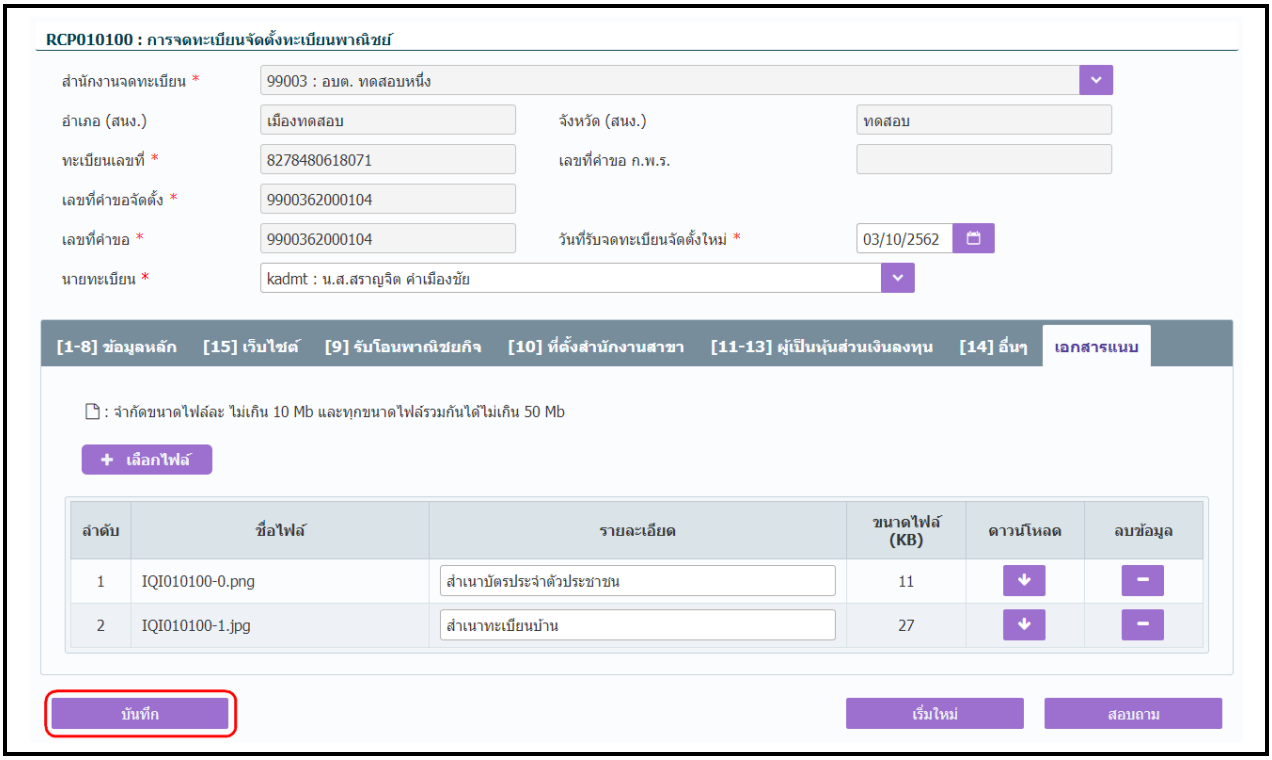

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – เอกสารแนบ

8. คลิก Tab “เอกสารแนบ”
   - ผู้ใช้ต้องจัดเตรียมเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียน ที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ เช่น pdf , png , tiff, .jpg, .png เป็นต้น
   - คลิกปุ่ม + เลือกไฟล์ และเลือกไฟล์ที่จัดเตรียมไว้
   - ระบบจะทำการอัพโหลดไฟล์ เมื่อระบบอัพโหลดสำเร็จ ผู้ใช้สามารถป้อนคำอธิบายหรือชื่อของเอกสารเพื่อใช้บ่งชี้ไฟล์เอกสารแนบในช่องรายละเอียด และสามารถแนบไฟล์เอกสารได้มากกว่า 1 รายการ
   - คลิกปุ่ม “ดาวน์โหลด” ( ) เพื่อทำการตรวจสอบไฟล์เอกสารที่อัพโหลด
   - คลิกปุ่ม “ลบ” ( ) เพื่อลบไฟล์เอกสารที่ไม่ต้องการ

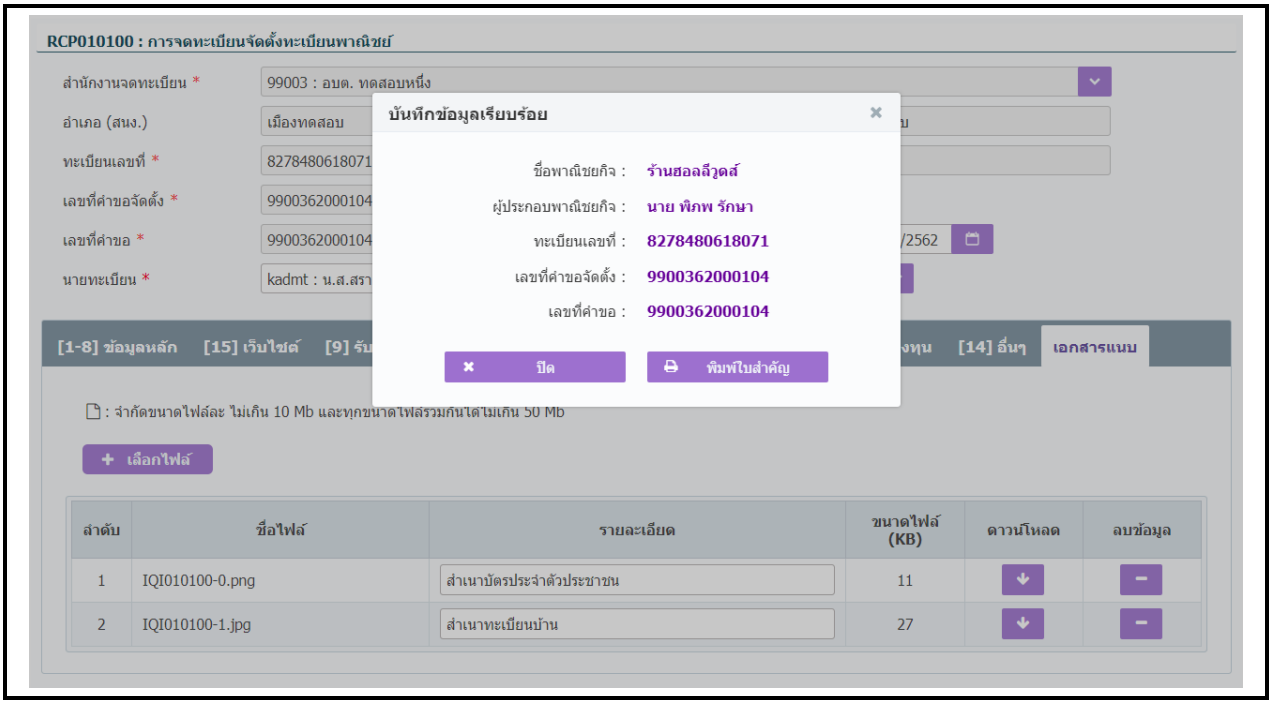

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – เอกสารแนบ

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

9. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
   - กรณีประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล
     - ระบบจะใช้เลขประจำตัวประชาชน หรือเลขทะเบียนนิติบุคคล เป็นเลขทะเบียนพาณิชย์
     - ระบบแสดงข้อความเลขที่คำขอจัดตั้งที่ระบบสร้างขึ้น
     - ระบบแสดงข้อความเลขที่คำขอ(ปัจจุบัน)ที่ระบบสร้างขึ้น
   - กรณีประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจเป็นอื่นๆ
     - ระบบจะทำการสร้างเลขทะเบียนพาณิชย์ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่คำขอ(ปัจจุบัน) ให้อัตโนมัติ ดังรูป

ข้อความแสดงผลการบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

10. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนทำการพิมพ์ใบสำคัญให้กับประชาชน
    - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“ปิด”** โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
    - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”** ระบบแสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ดังรูป

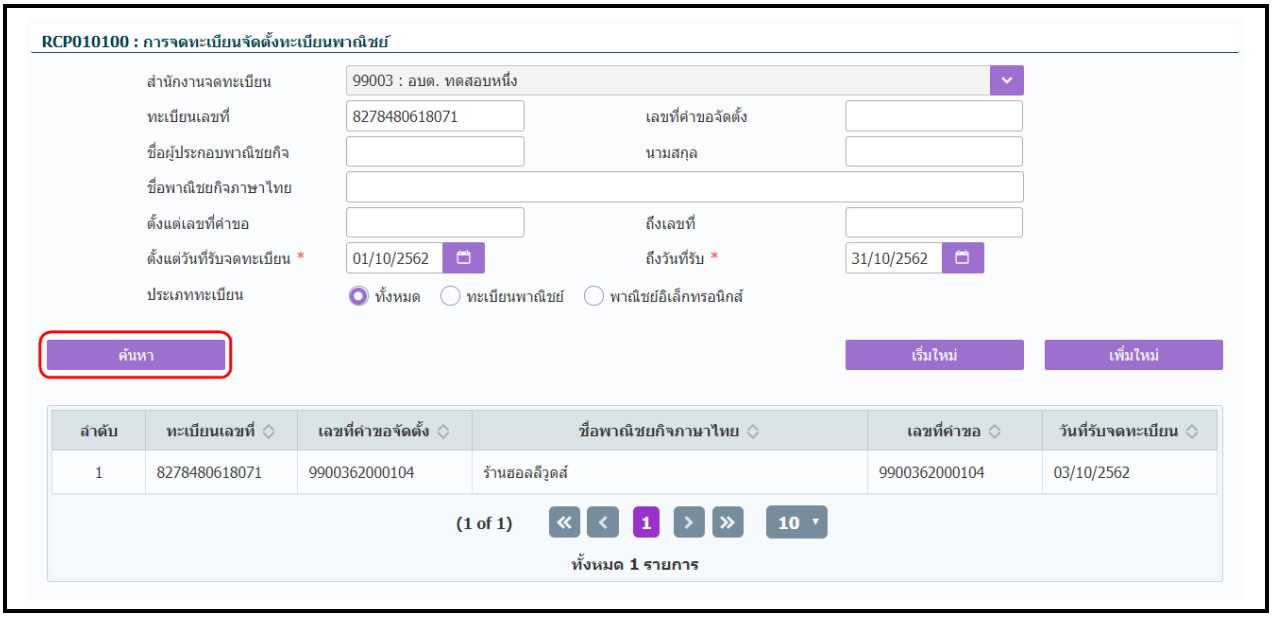
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – แสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

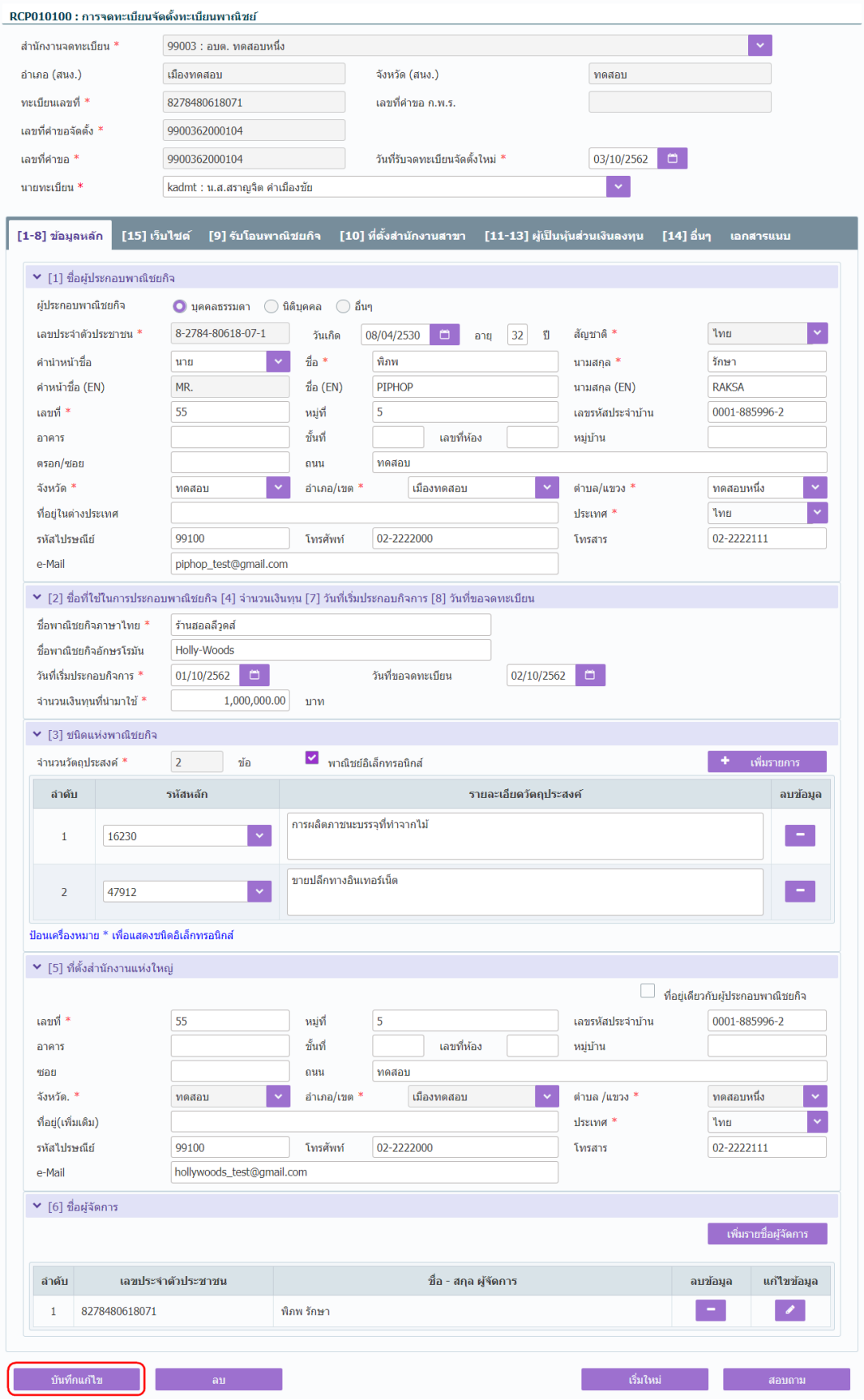
หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

การสอบถามข้อมูล

1. คลิกปุ่ม “**สอบถาม**” จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการคำขอจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
4. คลิกปุ่ม “**ค้นหา**”
5. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการเพื่อแสดงรายละเอียดข้อมูลที่บันทึกไว้ สามารถแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

หน้าจอสอบถามการจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

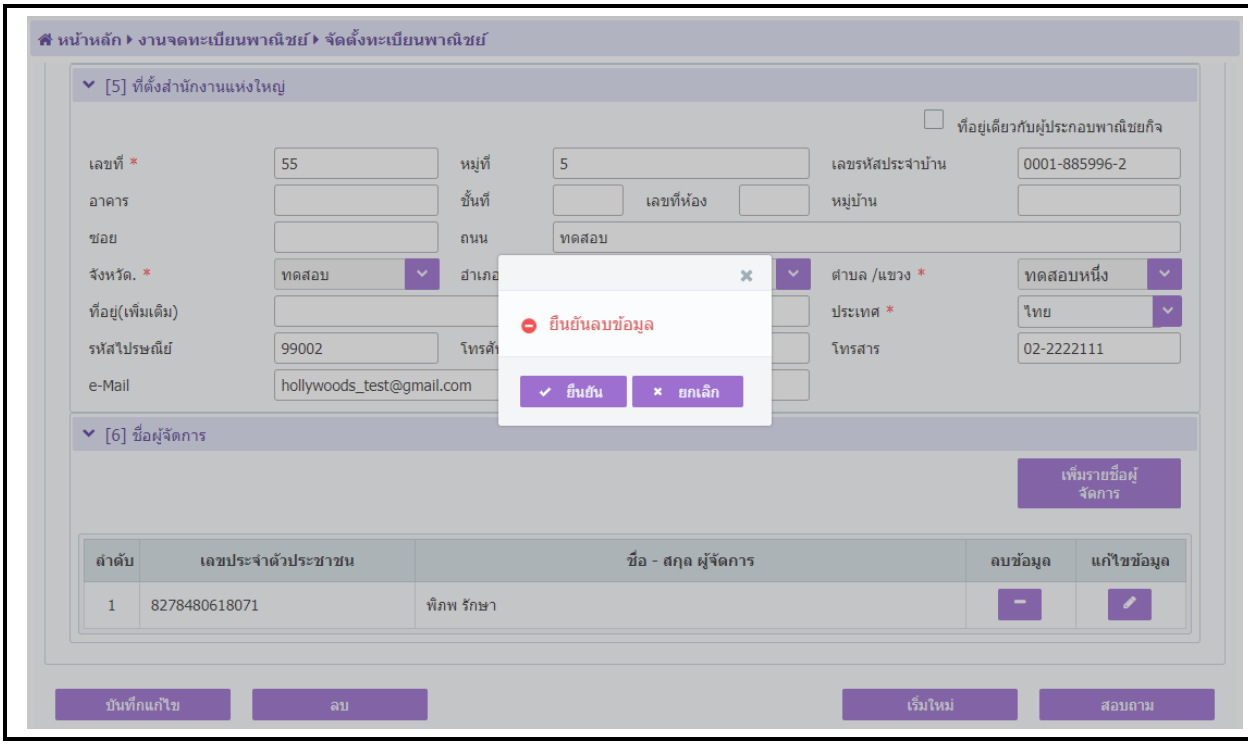

หน้าจอแก้ไขจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

การแก้ไขข้อมูล

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลคำขอจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และจะต้องเป็นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งที่ยังไม่มีการจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์
4. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลได้ ยกเว้น ทะเบียนเลขที่, เลขที่คำขอจัดตั้ง, เลขที่คำขอ
5. ผู้ใช้แก้ไขข้อมูลที่ต้องการ จากนั้น คลิกปุ่ม “**บันทึกแก้ไข**”
6. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไขลงฐานข้อมูล ในกรณีที่มีการแก้ไขข้อมูลที่แสดงในใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้ต้องพิมพ์ใบสำคัญใหม่ (ดูขั้นตอนหัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)

หมายเหตุ : กรณีแก้ไขคำขอจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถบันทึกแก้ไขข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

หน้าจอแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล

การลบข้อมูล

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้ลบข้อมูลคำขอจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และจะต้องเป็นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งที่ยังไม่มีการจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์
4. เมื่อผู้ใช้ต้องการลบข้อมูลคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ออกจากระบบ คลิกปุ่ม “**ลบ**”
5. ระบบแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล

- คลิกปุ่ม “**ยืนยัน**” ระบบทำการลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูล
- คลิกปุ่ม “**ยกเลิก**” ระบบยกเลิกการทำงาน

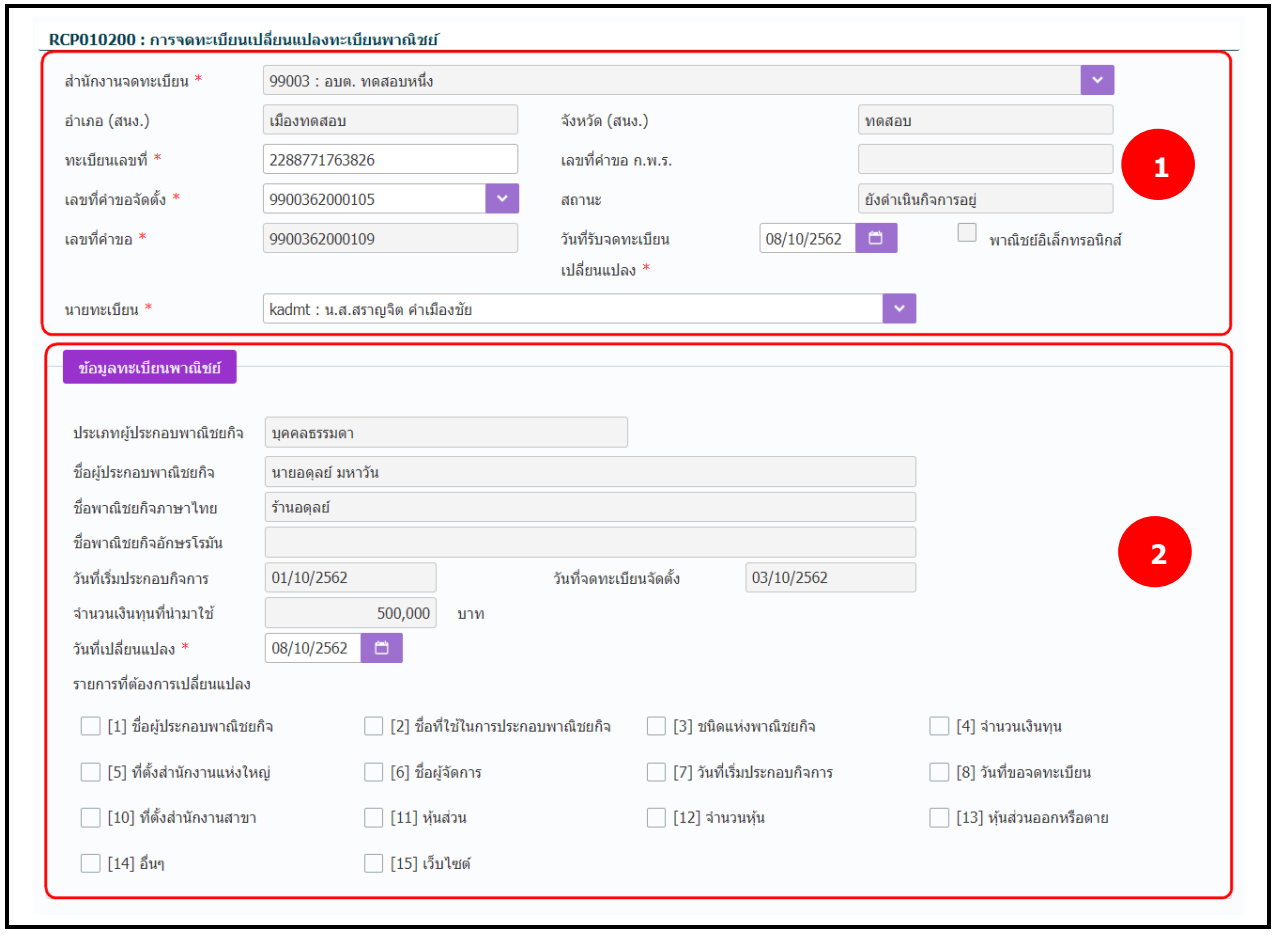
6. คลิกปุ่ม **“ยืนยัน”** ระบบลบข้อมูลสำเร็จแสดงข้อความแจ้งว่า “ลบข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : กรณีลบคำขอจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถลบข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

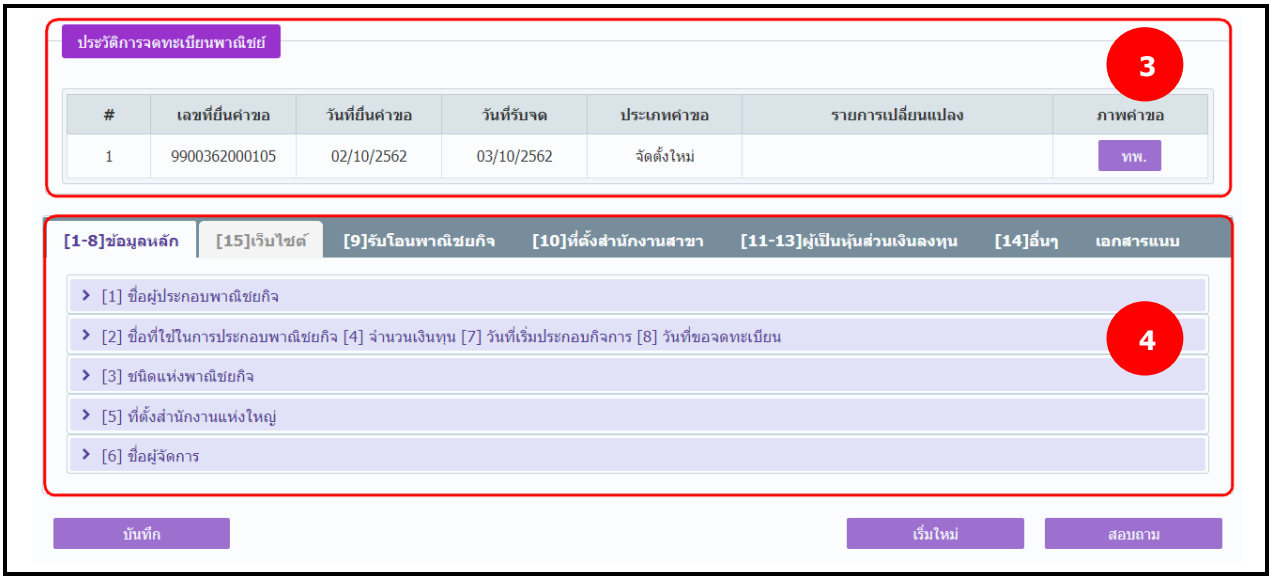
2.2 การจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

การจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ เป็นเมนูสำหรับบันทึกคำขอจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ที่ประชาชนเข้ามาติดต่อยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์กับเจ้าหน้าที่ โดยเลือกเปลี่ยนแปลงข้อมูลจากรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด 15 รายการ เจ้าหน้าที่จะรับคำขอจากประชาชน แล้วทำการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ และออกใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์(ใหม่)ให้กับประชาชน โดยคิดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์ตามอัตราที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

การทำงานของเมนูจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ สามารถบันทึก สอบถาม แก้ไข และลบข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> เปลี่ยนแปลง เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอบันทึก RCP010200 : การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอบันทึกจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอบันทึกจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

<u>การเพิ่มข้อมูล</u>

1. ระบบแสดงจอภาพให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลรายละเอียดดังนี้

   <u>ส่วนที่ 1</u>

   - แสดงข้อมูลสำนักงานที่จดทะเบียน อำเภอ และจังหวัดที่จดทะเบียน
   - ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ระบบจะค้นหาข้อมูลทะเบียนพาณิชย์จากฐานข้อมูลมาแสดง พร้อมทั้ง สร้างเลขที่คำขอ(รายการคำขอปัจจุบัน) ให้อัตโนมัติ
   - แสดงเลขที่คำขอ ก.พ.ร.(กรณีเป็นข้อมูลใบคำขอจดทะเบียนที่มาจาก ก.พ.ร.)
   - ผู้ใช้งานสามารถป้อนข้อมูล วันที่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง และนายทะเบียนที่รับจดทะเบียน

   <u>ส่วนที่ 2</u>

   - แสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจภาษาไทย วันที่ประกอบกิจการ วันที่จดทะเบียนจัดตั้ง และจำนวนเงินทุน
   - ผู้ใช้สามารถป้อนข้อมูล วันที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้ประกอบพาณิชยกิจ
   - ผู้ใช้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ จากใบคำขอที่ประชาชนยื่น โดยระบบจะเปิดให้แก้ไขข้อมูลใน <u>ส่วนที่ 4</u> ตามหัวข้อรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงที่ผู้ใช้เลือก

   <u>ส่วนที่ 3</u>

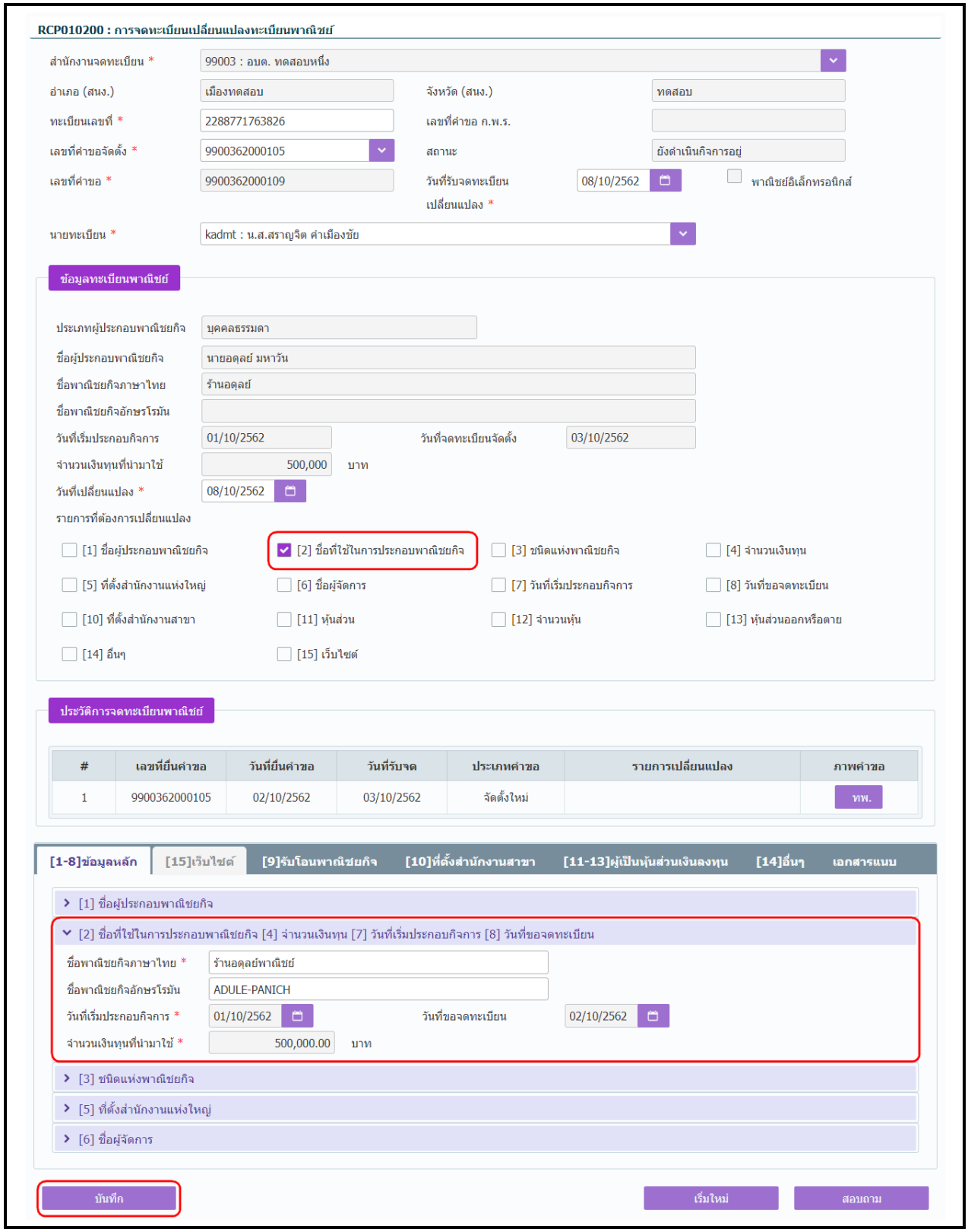
   - แสดงประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ รายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “ทพ.” เพื่อดูรายละเอียดประวัติคำขอ

   <u>ส่วนที่ 4</u>

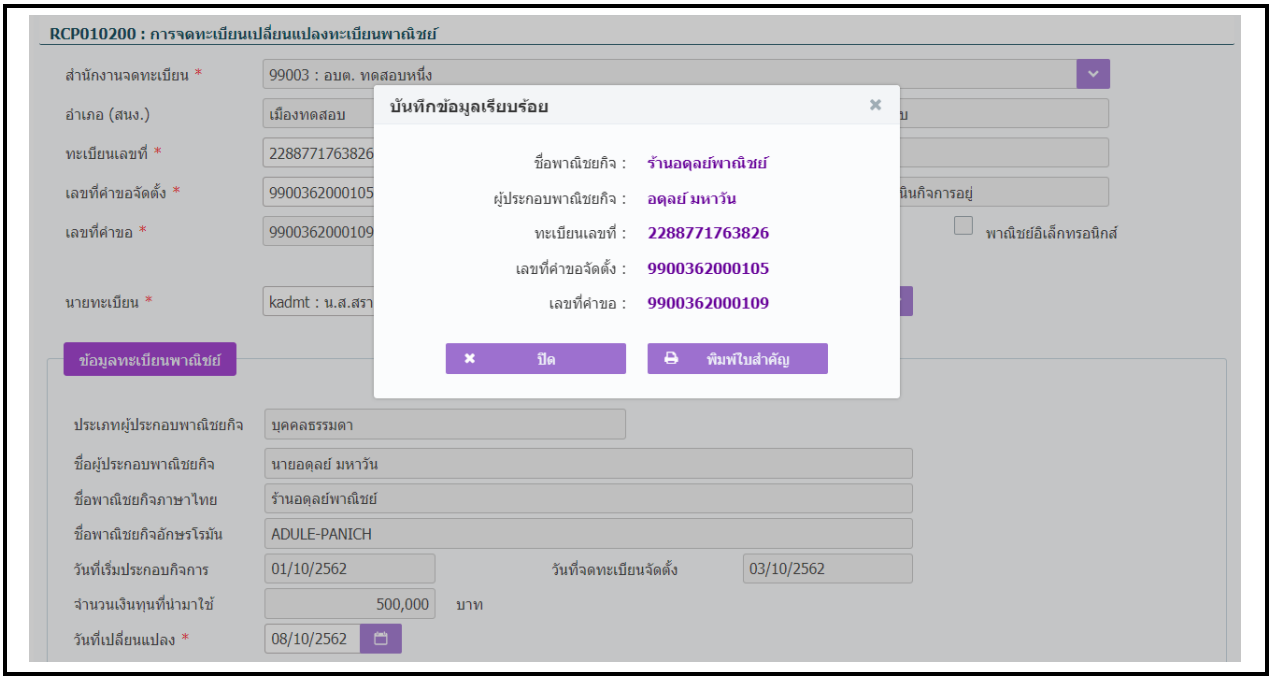
   - ส่วนของการป้อนรายละเอียดข้อมูลสำหรับการจดเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์
2. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง
3. ระบบค้นหาข้อมูลแล้วจะแสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ และประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ให้อัตโนมัติ

4. ผู้ใช้เลือกนายทะเบียนผู้ลงนามในใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ สามารถเลือกเปลี่ยนนายทะเบียนที่สังกัดภายในสำนักงานจดทะเบียนได้
5. ผู้ใช้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยเลือก Checkbox ☑ จากรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง
6. ระบบเปิดให้แก้ไขข้อมูลเฉพาะรายการที่ผู้ใช้เลือก
7. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
8. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์
    - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม “ปิด” โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
    - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”** ระบบแสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ดังรูป

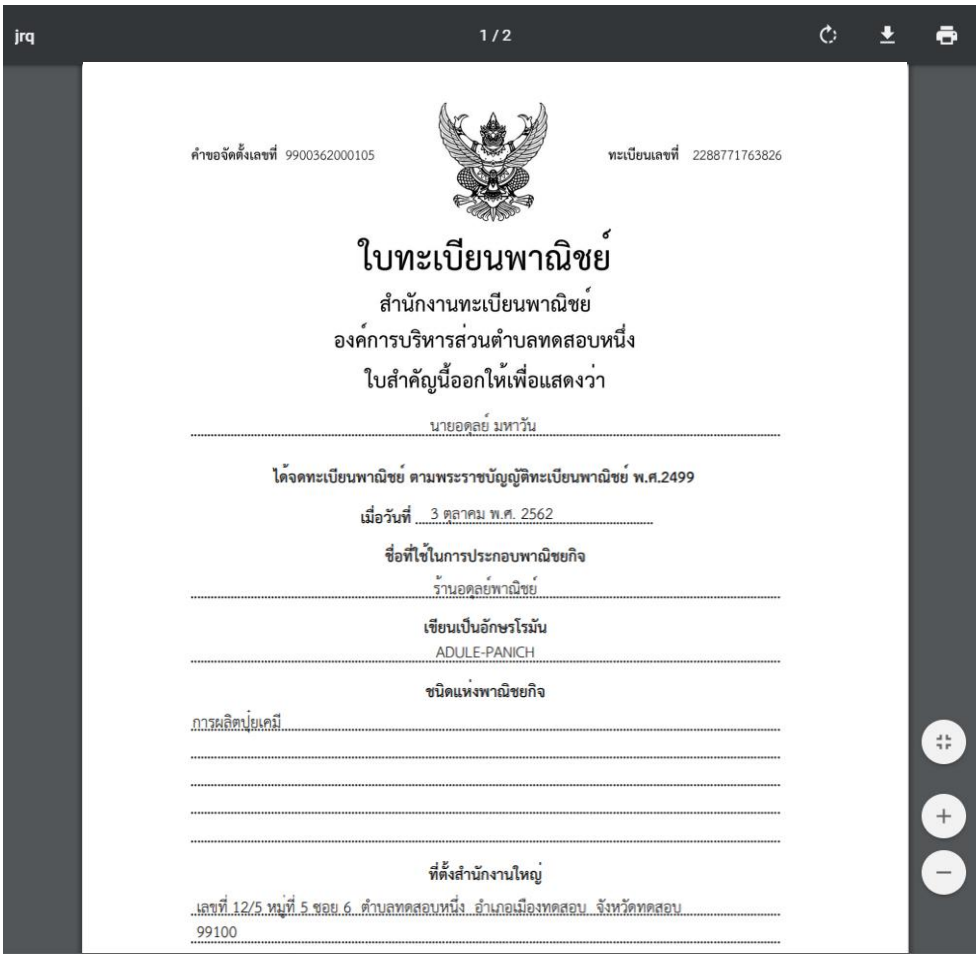
หมายเหตุ : กรณีที่ไม่ได้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง แล้วกดปุ่ม “บันทึก” ระบบจะแสดงข้อความแจ้งเตือน “ไม่สามารถบันทึกได้ เนื่องจากไม่มีรายการเปลี่ยนแปลงข้อมูล”

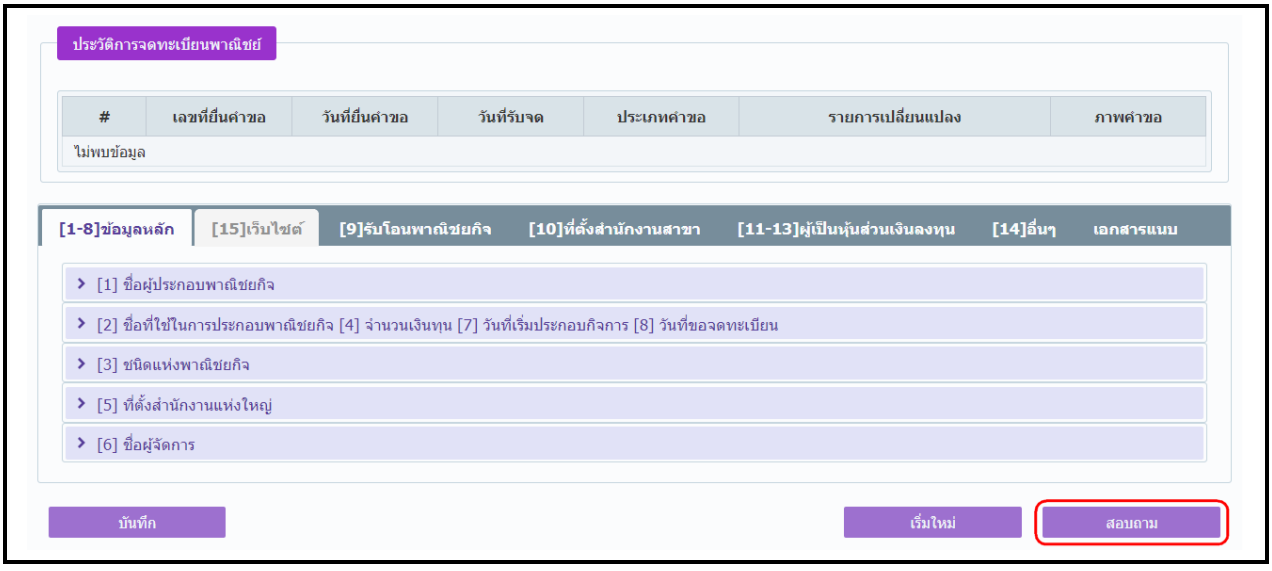
หน้าจอบันทึกจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ - รายการเปลี่ยนแปลง

หน้าจอแสดงผลการบันทึกจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

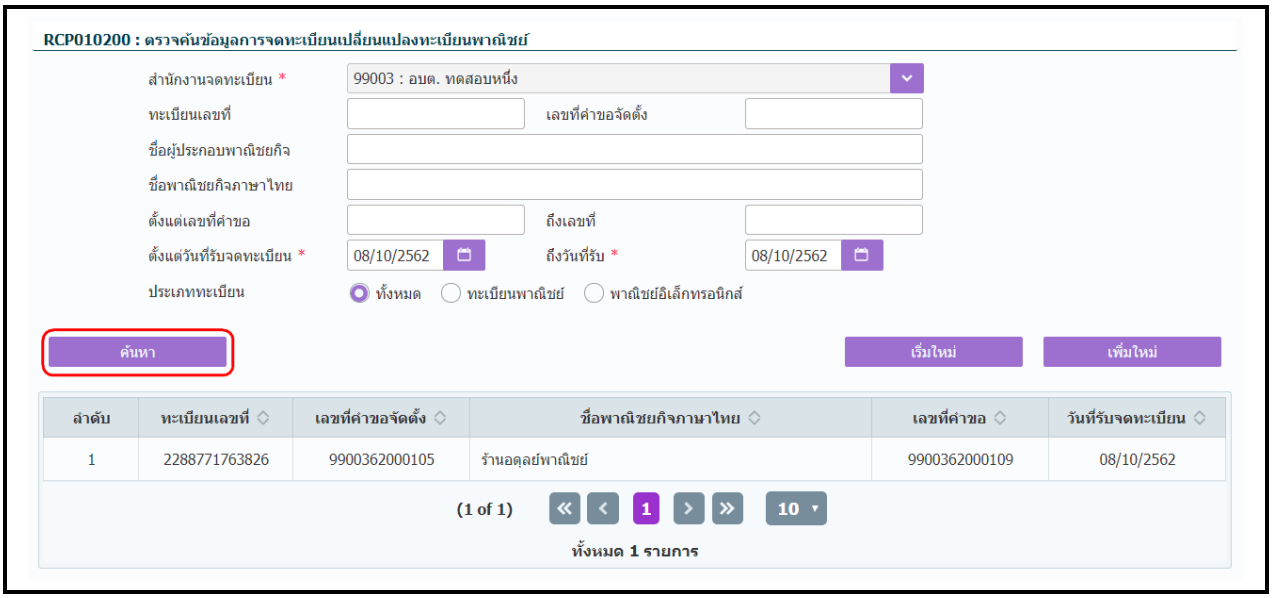
หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – แสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

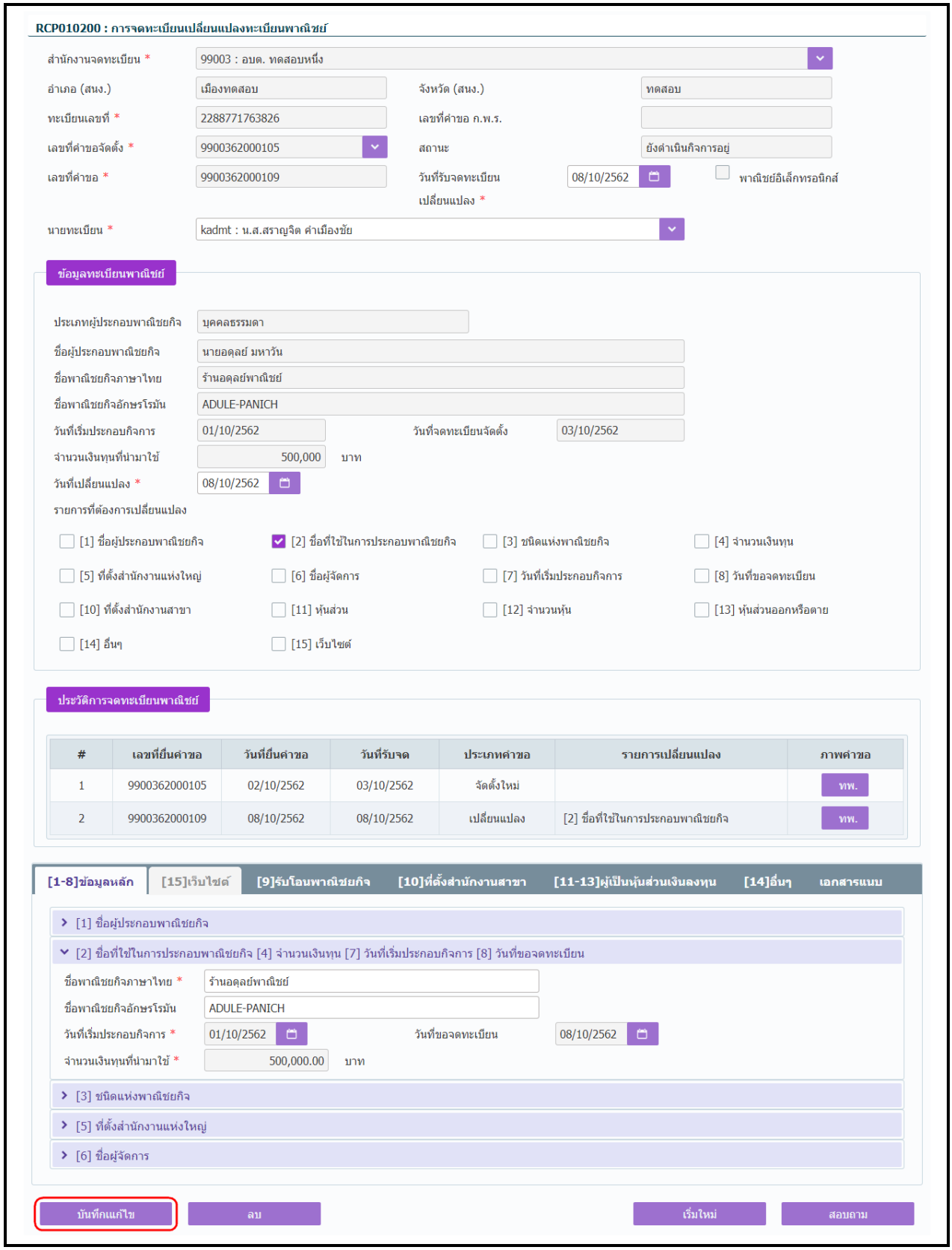
หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

การสอบถามข้อมูล

1. คลิกปุ่ม “**สอบถาม**” จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างน้อย
4. คลิกปุ่ม “**ค้นหา**”
5. ระบบจะแสดงข้อมูลที่พบในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

หน้าจอสอบถามการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

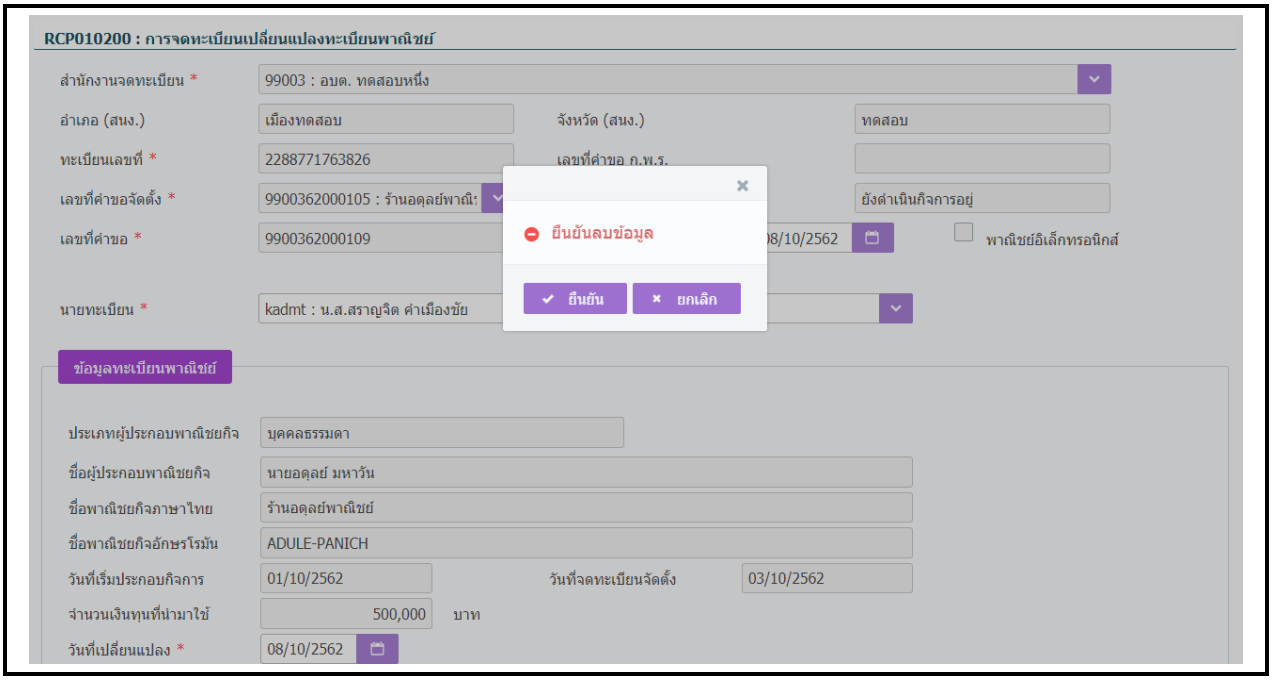

หน้าจอแก้ไขจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

<u>การแก้ไขข้อมูล</u>

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลคำขอจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลที่เป็นคำขอจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ใบปัจจุบันเท่านั้น
4. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลได้ทั้งหมด ยกเว้นที่เป็นกล่องข้อมูลสีเทา ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้
5. ผู้ใช้แก้ไขข้อมูลที่ต้องการ จากนั้น คลิกปุ่ม “**บันทึกแก้ไข**”
6. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไขลงฐานข้อมูล ในกรณีที่มีการแก้ไขข้อมูลที่แสดงในใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้งานต้องพิมพ์ใบสำคัญใหม่ (ดูขั้นตอนหัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)

หมายเหตุ : กรณีแก้ไขคำขอเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

หน้าจอแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล

<u>การลบข้อมูล</u>

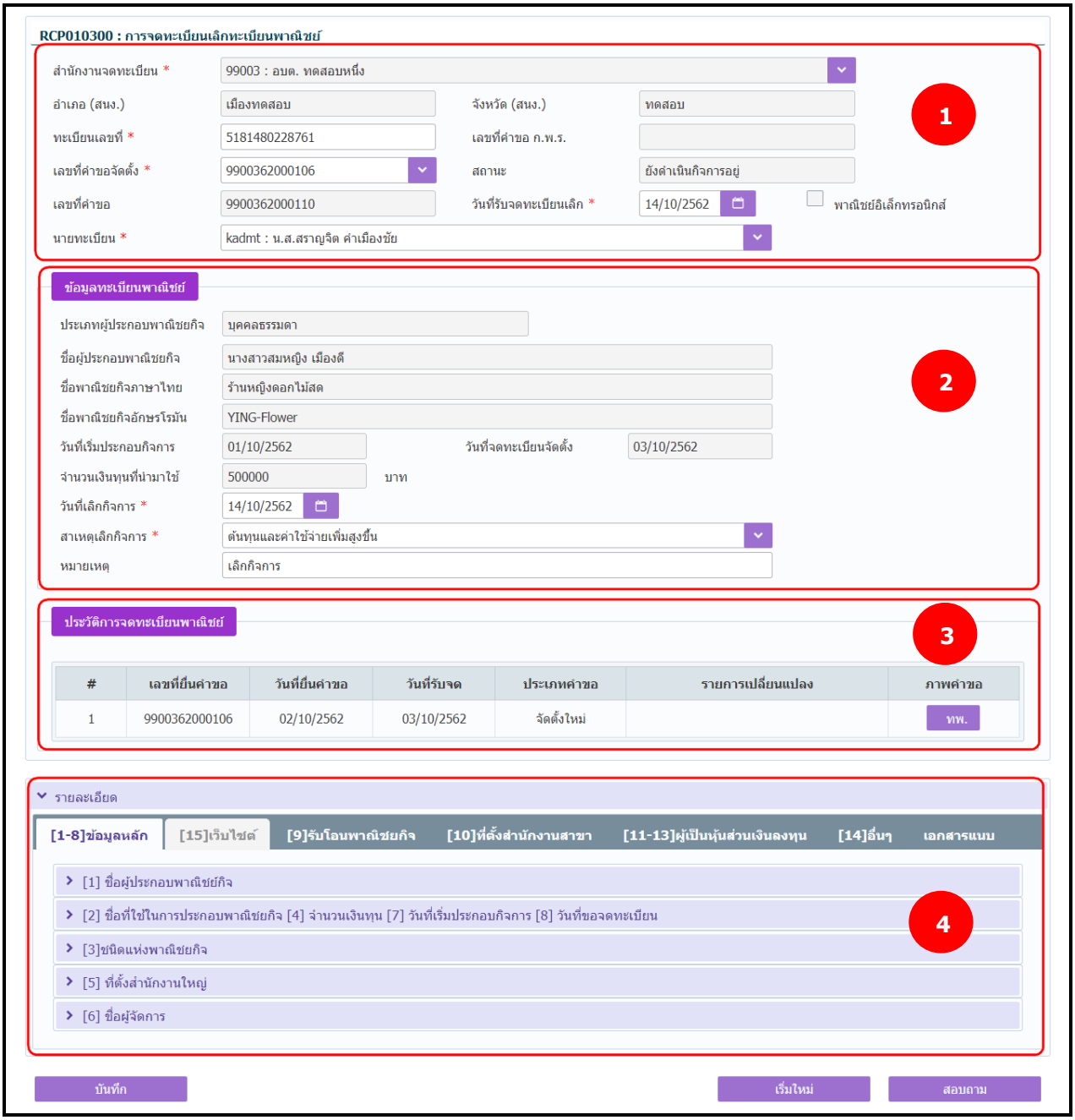
1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้ลบข้อมูลคำขอจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และอนุญาตให้ลบข้อมูลที่เป็นคำขอจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ใบปัจจุบันเท่านั้น
4. เมื่อผู้ใช้ต้องการลบข้อมูลคำขอที่บันทึกออกจากระบบ คลิกปุ่ม “**ลบ**”
5. ระบบแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยืนยัน**” ระบบทำการลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยกเลิก**” ระบบยกเลิกการทำงาน
6. คลิกปุ่ม **“ยืนยัน”** ระบบลบข้อมูลสำเร็จแสดงข้อความแจ้งว่า “ลบข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : กรณีลบคำขอเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถลบข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

2.3 การจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

การจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ เป็นเมนูสำหรับบันทึกคำขอเลิกทะเบียนพาณิชย์ที่ประชาชนเข้ามาติดต่อยื่นคำขอเลิกประกอบกิจการ ร้านค้า เจ้าหน้าที่รับคำขอจากประชาชน ทำการบันทึกข้อมูลพร้อมทั้งสาเหตุการเลิกกิจการเข้าสู่ระบบ โดยคิดค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

การทำงานของเมนูจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ สามารถบันทึก สอบถาม แก้ไข และลบข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> เลิก เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอบันทึก RCP010300 : การจดทะเบียนเลิกทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอบันทึกจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

การเพิ่มข้อมูล

1. ระบบแสดงจอภาพให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลรายละเอียดดังนี้

   ส่วนที่ 1

   - แสดงข้อมูลสำนักงานที่จดทะเบียน อำเภอ และจังหวัดที่จดทะเบียน
   - ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง ที่ต้องการจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ ระบบจะค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลมาแสดง พร้อมทั้งสร้างเลขที่คำขอ(รายการคำขอปัจจุบัน) ให้อัตโนมัติ
   - แสดงเลขที่คำขอ ก.พ.ร.กรณีเป็นข้อมูลใบคำขอจดทะเบียนที่มาจาก ก.พ.ร.)
   - ผู้ใช้งานสามารถป้อนข้อมูล วันที่รับจดทะเบียนเลิก และนายทะเบียนที่รับจดทะเบียน

   ส่วนที่ 2

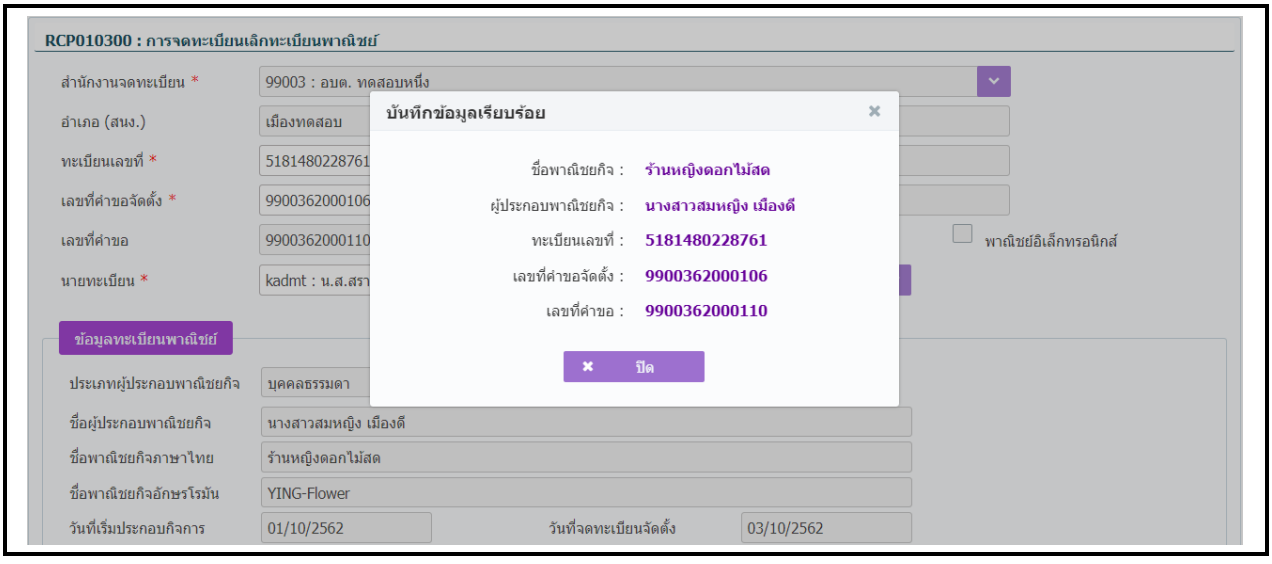
   - แสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจภาษาไทย วันที่ประกอบกิจการ วันที่จดทะเบียนจัดตั้ง และจำนวนเงินทุน
   - ผู้ใช้ป้อนวันที่เลิกกิจการ สาเหตุที่เลิกกิจการ และหมายเหตุเพื่อระบุรายละเอียดเพิ่มเติม

   ส่วนที่ 3

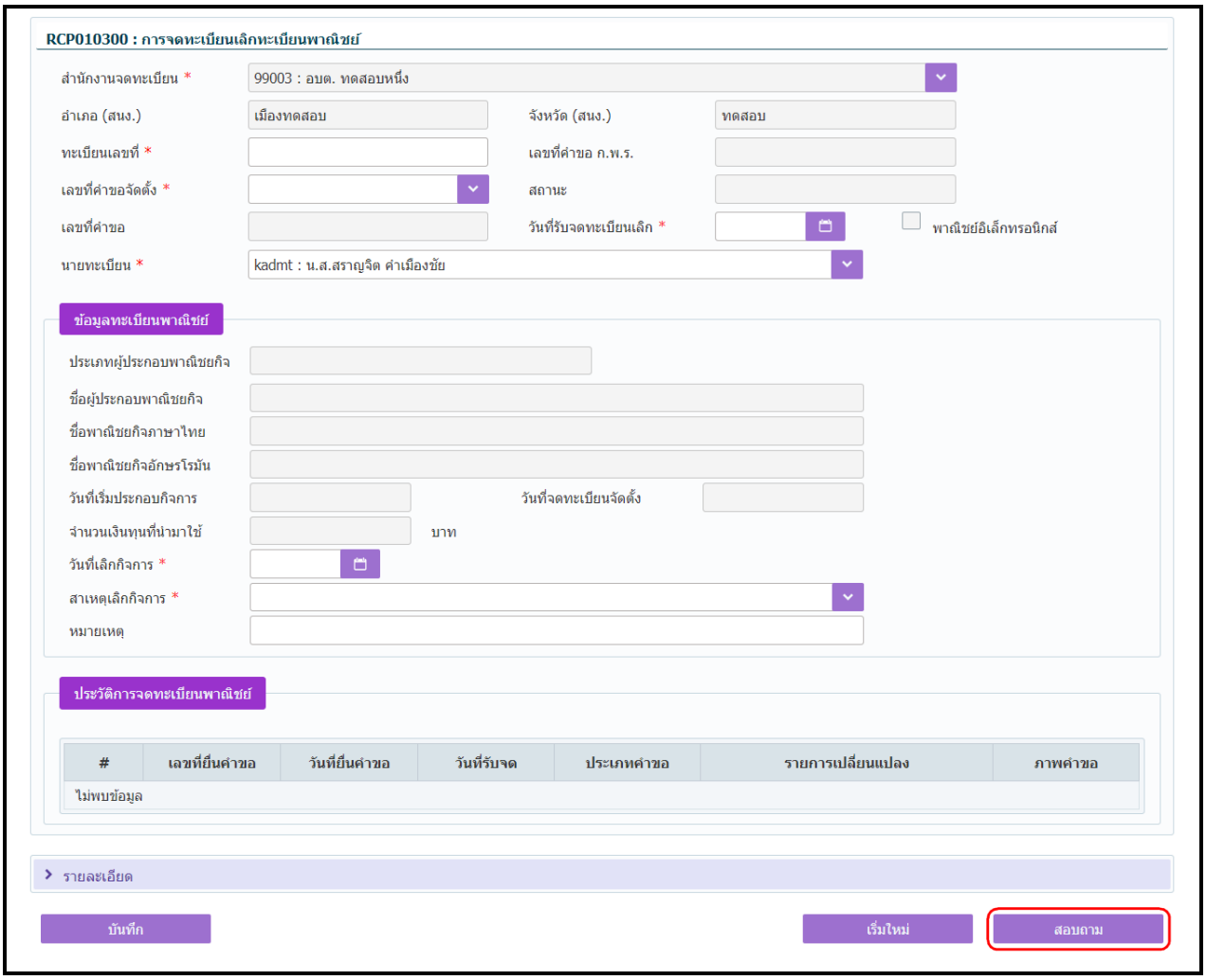
   - แสดงประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ รายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “ทพ.” เพื่อดูรายละเอียดประวัติคำขอ

   ส่วนที่ 4

   - ส่วนของการแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ของร้านค้าที่ขอจดเลิก ไม่สามารถแก้ไขรายละเอียดข้อมูลได้
2. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง
3. ระบบค้นหาข้อมูลแล้วจะแสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ และประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ให้อัตโนมัติ
4. ผู้ใช้ป้อนข้อมูล วันที่รับจดทะเบียนเลิก และเลือกนายทะเบียน สามารถเลือกเปลี่ยนนายทะเบียนที่สังกัดภายในสำนักงานจดทะเบียนได้
5. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลวันที่เลิกกิจการ สาเหตุเลิกกิจการ และหมายเหตุ(ถ้ามี)
6. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
7. ระบบปรับสถานะทะเบียนพาณิชย์เป็น เลิกกิจการ พร้อมทั้งแสดงข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย”

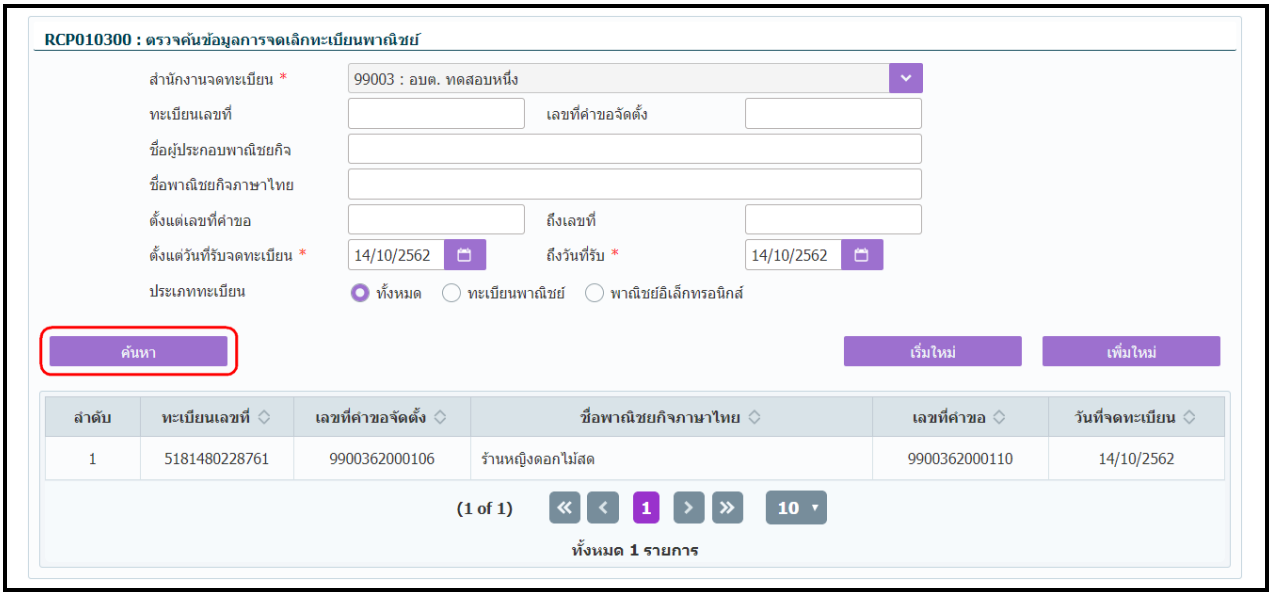
ข้อความแสดงผลการบันทึกจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

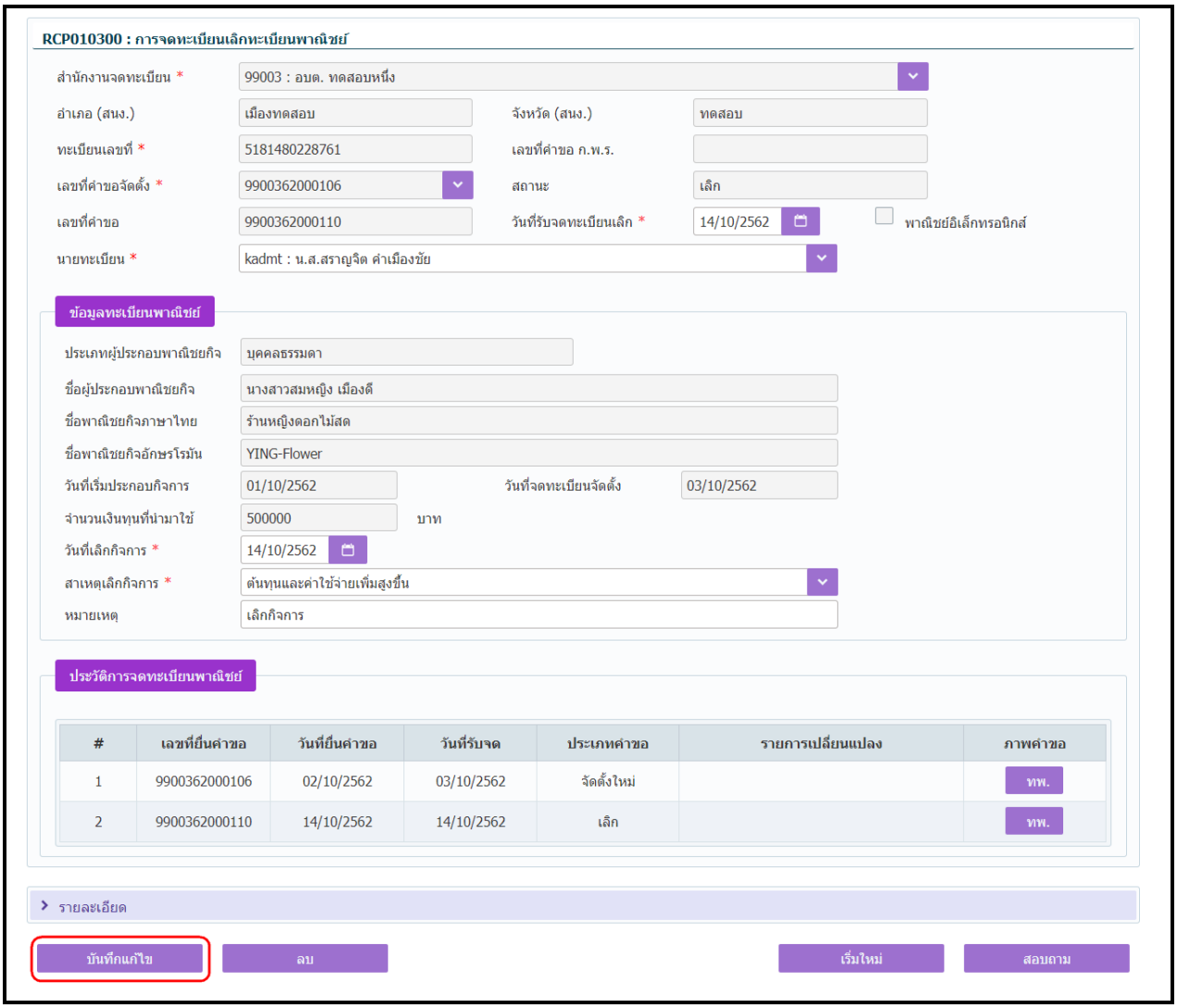
หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

การสอบถามข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“สอบถาม”** จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการคำขอจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
4. คลิกปุ่ม “**ค้นหา**”
5. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

หน้าจอสอบถามการจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

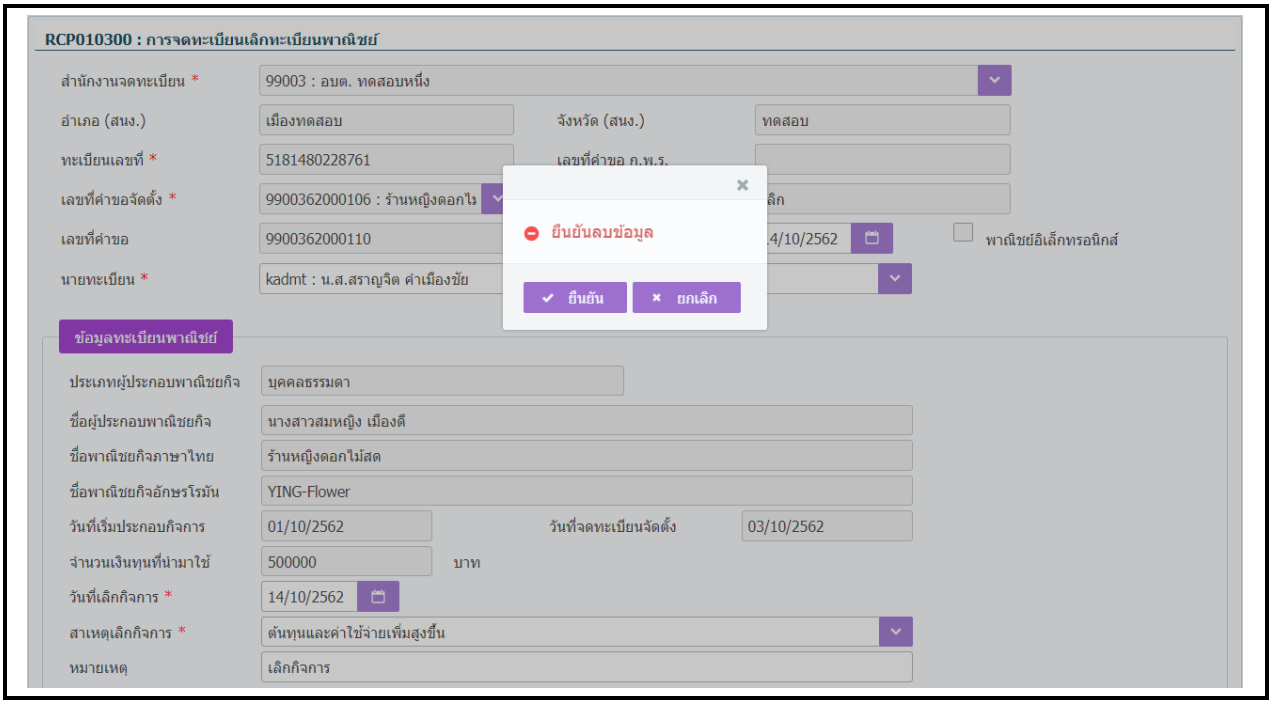

หน้าจอแก้ไขจดทะเบียนเลิกทะเบียนพาณิชย์

การแก้ไขข้อมูล

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลคำขอจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด
4. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลได้เฉพาะ วันที่รับจดทะเบียนเลิก นายทะเบียน วันที่เลิกกิจการ สาเหตุเลิกกิจการ และหมายเหตุ
5. ผู้ใช้แก้ไขข้อมูลที่ต้องการ จากนั้น คลิกปุ่ม “**บันทึกแก้ไข**”
6. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไขลงฐานข้อมูล และแสดงข้อความแจ้งว่า “แก้ไขข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : กรณีแก้ไขคำขอเลิกทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

หน้าจอแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล

<u>การลบข้อมูล</u>

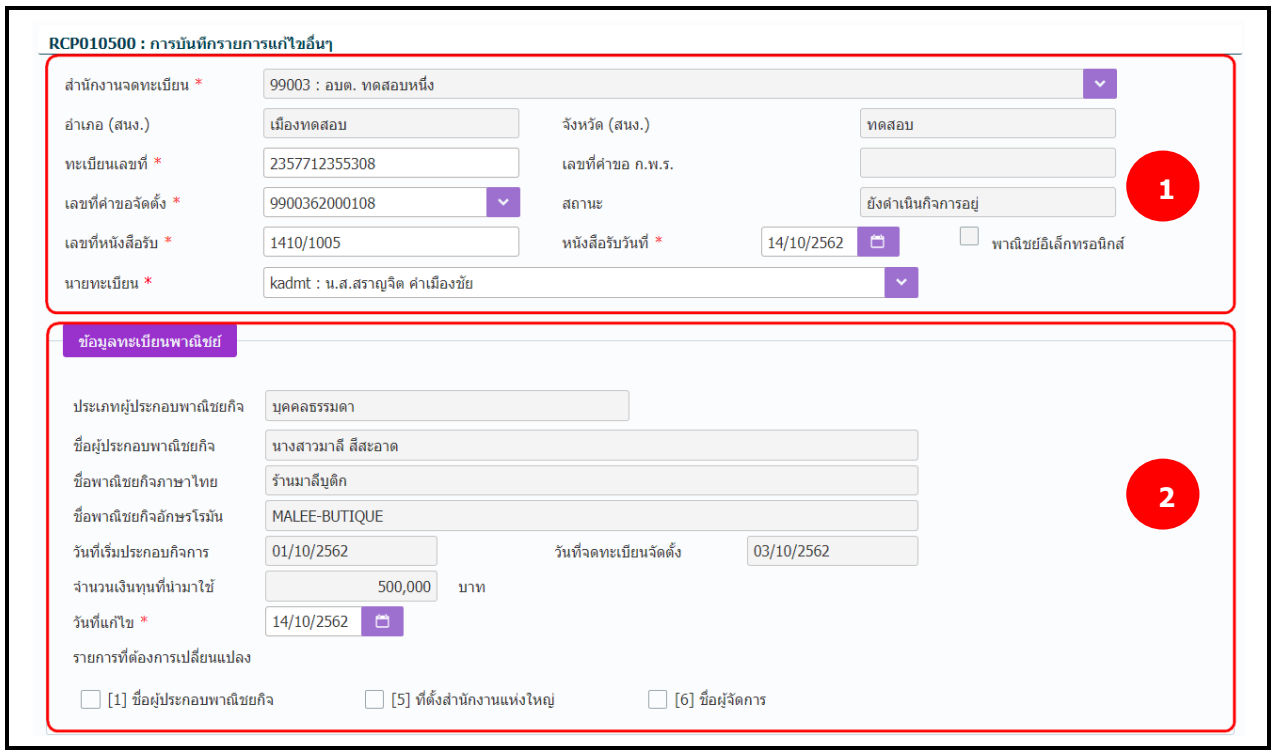
1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้ลบข้อมูลคำขอจดเลิกทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด
4. เมื่อผู้ใช้ต้องการลบข้อมูลคำขอที่บันทึกออกจากระบบ คลิกปุ่ม “**ลบ**”
5. ระบบแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยืนยัน**” ระบบทำการลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยกเลิก**” ระบบยกเลิกการทำงาน
6. คลิกปุ่ม **“ยืนยัน”** ระบบลบข้อมูลสำเร็จปรับสถานะทะเบียนพาณิชย์จาก เลิก เป็น ดำเนินกิจการอยู่ แสดงข้อความแจ้งว่า “ลบข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : กรณีลบคำขอเลิกทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถลบข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

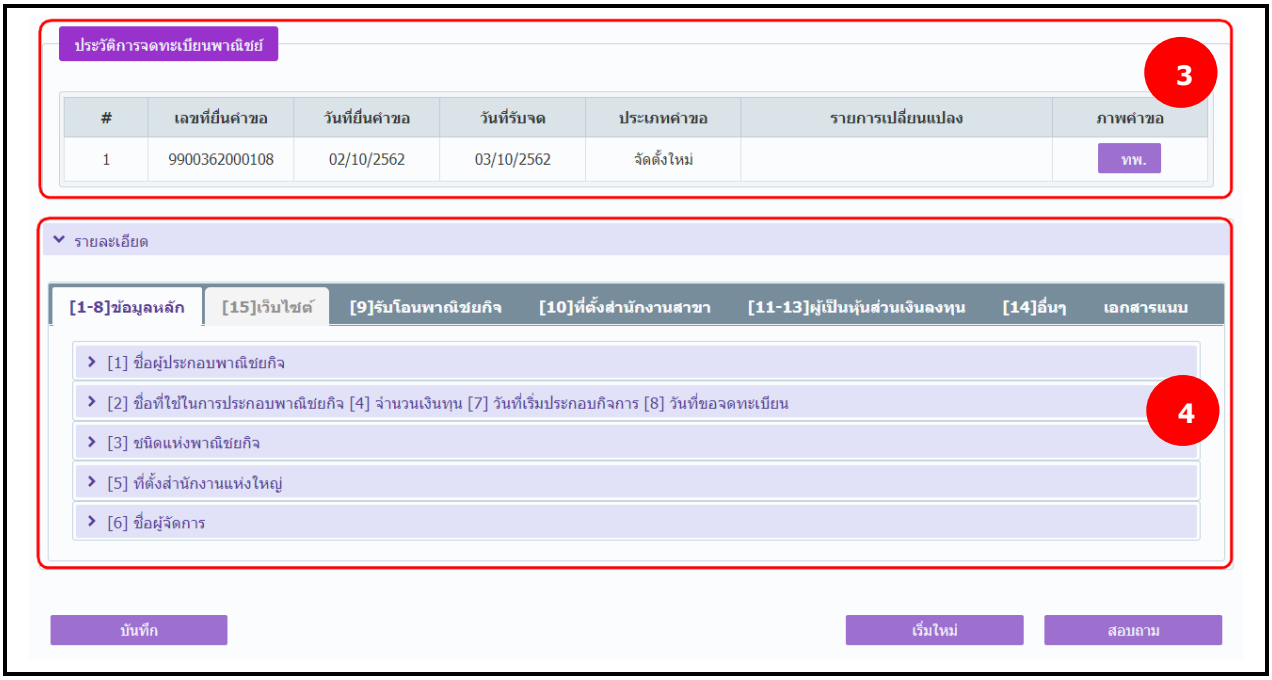
2.4 การแก้ไขอื่น ๆ

การบันทึกรายการแก้ไขอื่นๆ เป็นเมนูสำหรับบันทึกแก้ไขทะเบียนพาณิชย์ ที่นอกเหนือจากการจดทะเบียนพาณิชย์ปกติ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลชื่อ-สกุล และที่อยู่ที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยกรมการปกครอง เจ้าหน้าที่รับคำขอจากประชาชน ทำการบันทึกเลขที่หนังสือรับ และวันที่หนังสือรับเข้าสู่ระบบ ออกใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ให้กับประชาชน โดยคิดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์ตามอัตราที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

การทำงานของเมนูแก้ไขอื่นๆ สามารถบันทึก สอบถาม แก้ไข และลบข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> แก้ไขอื่นๆ เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอบันทึก RCP010500 : การบันทึกรายการแก้ไขอื่นๆ

หน้าจอบันทึกรายการแก้ไขอื่น ๆ

หน้าจอบันทึกรายการแก้ไขอื่น ๆ

การเพิ่มข้อมูล

1. ระบบแสดงจอภาพให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลรายละเอียดดังนี้

   ส่วนที่ 1

   - แสดงข้อมูลสำนักงานจดทะเบียน อำเภอ และจังหวัดที่จดทะเบียน
   - ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง ที่ต้องการบันทึกแก้ไขข้อมูล ระบบจะค้นหาข้อมูลทะเบียนพาณิชย์จากฐานข้อมูลมาแสดงให้อัตโนมัติ
   - แสดงเลขที่คำขอ ก.พ.ร.(กรณีเป็นข้อมูลใบคำขอจดทะเบียนที่มาจาก ก.พ.ร.)
   - ผู้ใช้ป้อนข้อมูลเลขที่หนังสือรับ วันที่ของหนังสือรับ และนายทะเบียน

   ส่วนที่ 2

   - แสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจภาษาไทย วันที่ประกอบกิจการ วันที่จดทะเบียนจัดตั้ง และจำนวนเงินทุน
   - ผู้ใช้สามารถป้อนข้อมูล วันที่แก้ไขข้อมูลรายการแก้ไขอื่นๆ
   - ผู้ใช้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนข้อมูล ตามที่ประชาชนมีความประสงค์แจ้งขอเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยระบบจะเปิดให้แก้ไขข้อมูลใน ส่วนที่ 4 ตามหัวข้อรายการที่ผู้ใช้เลือก 3 แบบ คือ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ และชื่อผู้จัดการ

ส่วนที่ 3

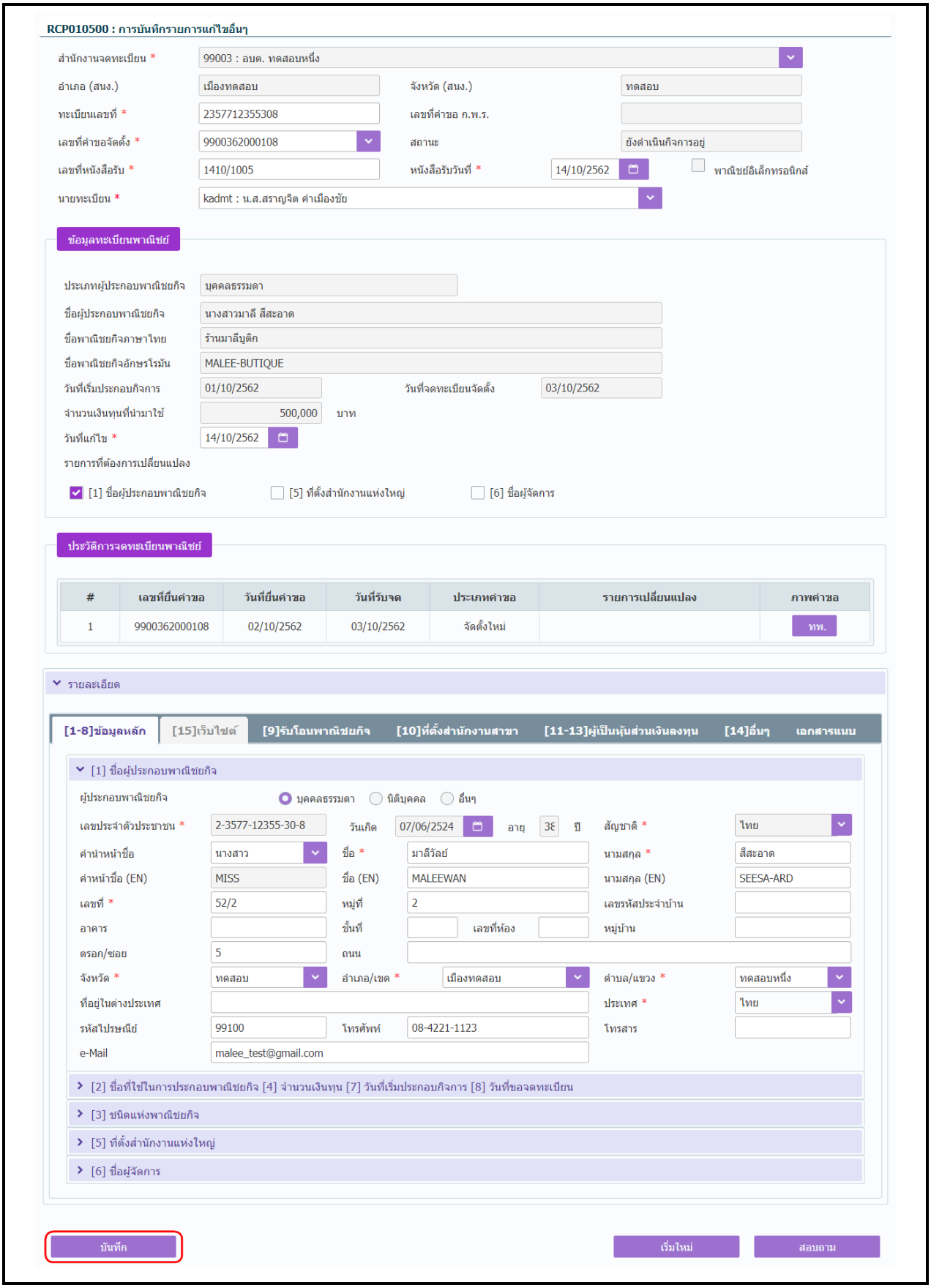
- แสดงประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ รายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “ทพ.” เพื่อดูรายละเอียดประวัติคำขอ

ส่วนที่ 4

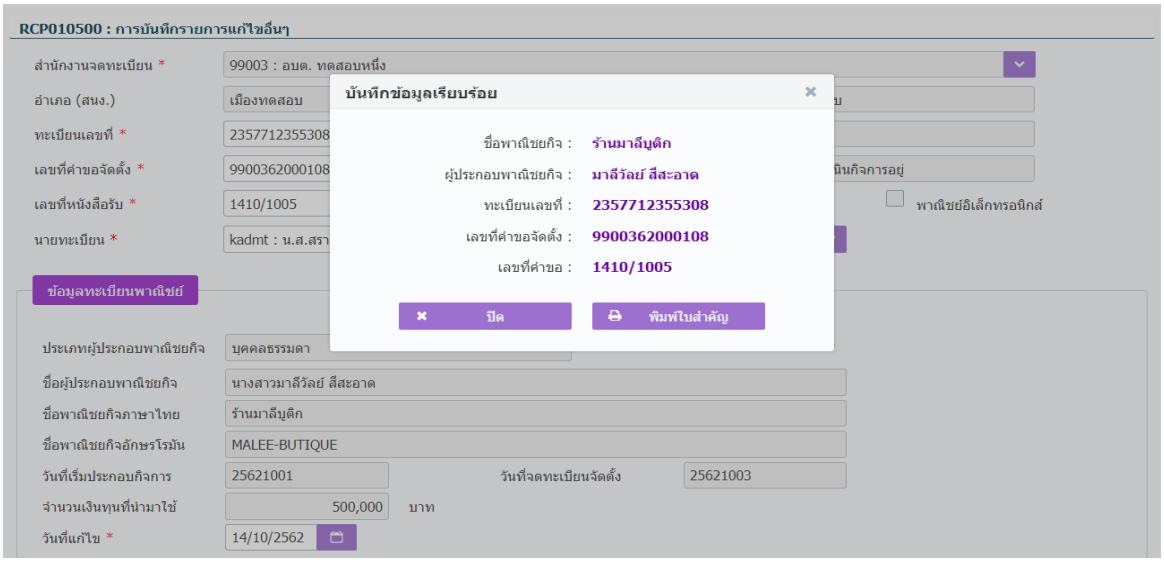
- ส่วนของการป้อนรายละเอียดข้อมูลสำหรับการแก้ไขอื่นๆ ที่ไม่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

2. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ และเลขที่คำขอจัดตั้ง
3. ระบบค้นหาข้อมูลแล้วจะแสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ และประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ให้อัตโนมัติ
4. ผู้ใช้ป้อนข้อมูล เลขที่หนังสือรับ หนังสือรับวันที่ และเลือกนายทะเบียน สามารถเลือกเปลี่ยนนายทะเบียนที่สังกัดภายในสำนักงานจดทะเบียนได้
5. ผู้ใช้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยเลือก Checkbox ☑ จากรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง
6. ระบบเปิดให้แก้ไขข้อมูลเฉพาะรายการที่ผู้ใช้เลือก
7. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
8. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม “ปิด” โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”** ระบบแสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ดังรูป

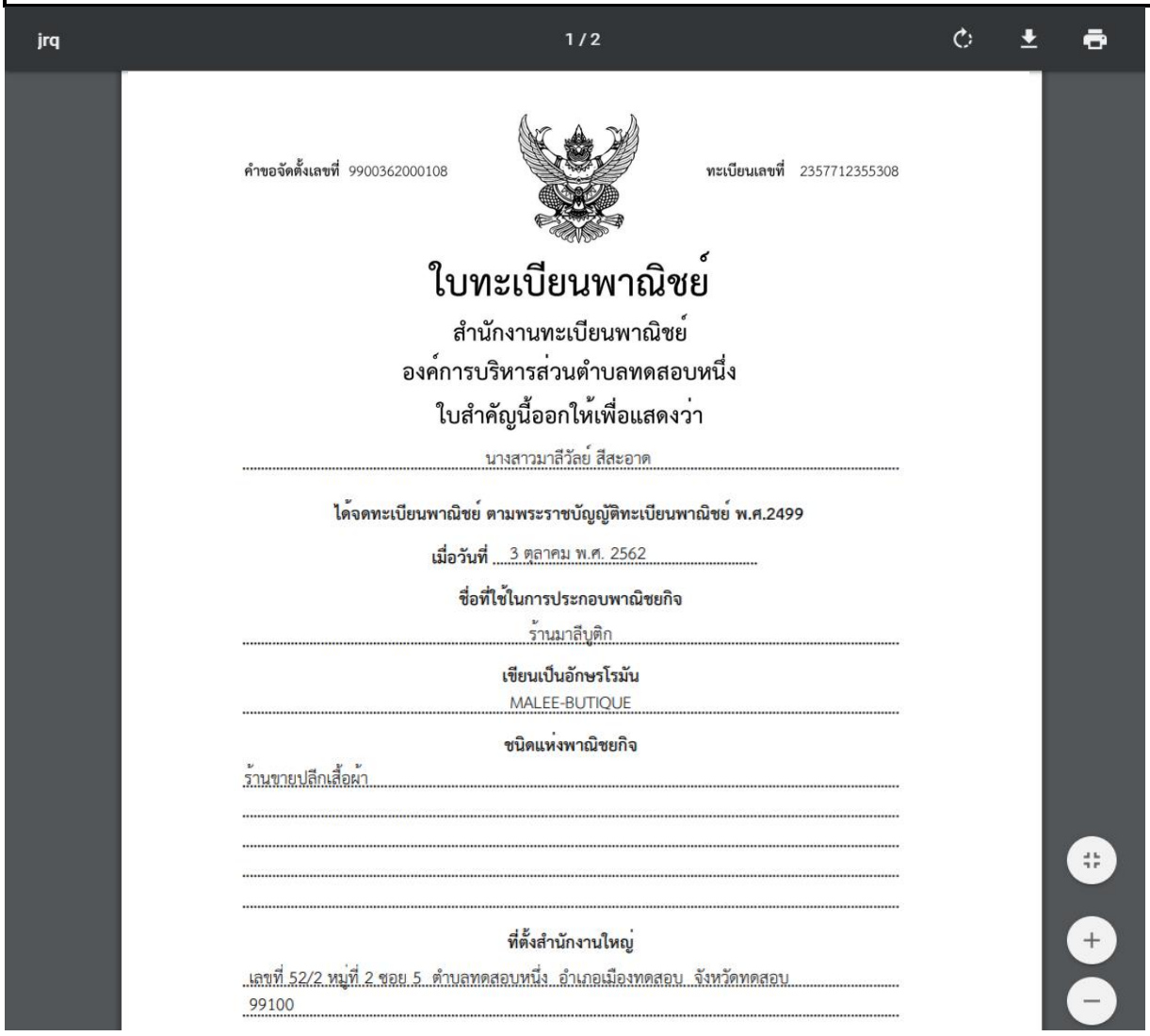
หมายเหตุ : กรณีที่ไม่ได้เลือกรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง แล้วกดปุ่ม “บันทึก” ระบบจะแสดงข้อความแจ้งเตือน “ไม่สามารถบันทึกได้ เนื่องจากไม่มีรายการเปลี่ยนแปลงข้อมูล”

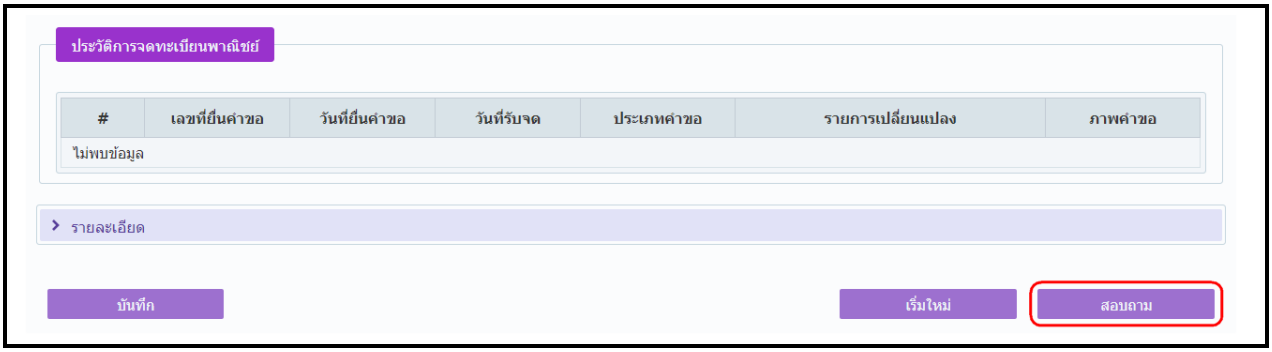
หน้าจอบันทึกรายการแก้ไขอื่น ๆ - รายการเปลี่ยนแปลง

ข้อความแสดงผลการบันทึกรายการแก้ไขอื่น ๆ

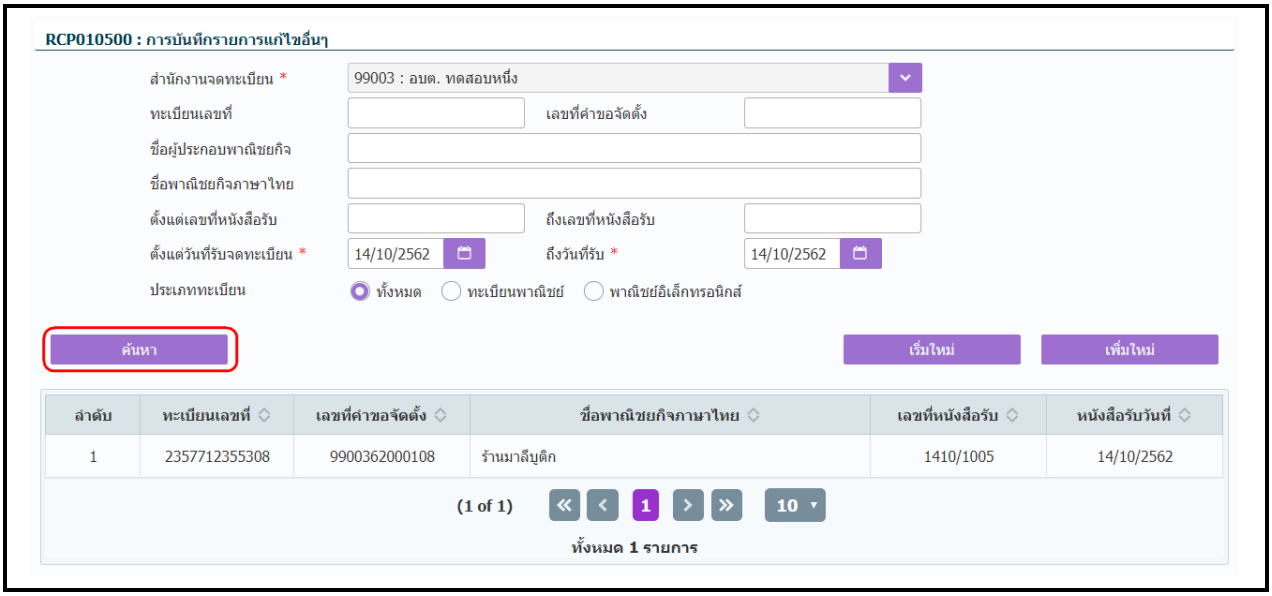
หน้าจอบันทึกรายการแก้ไขอื่น ๆ – แสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

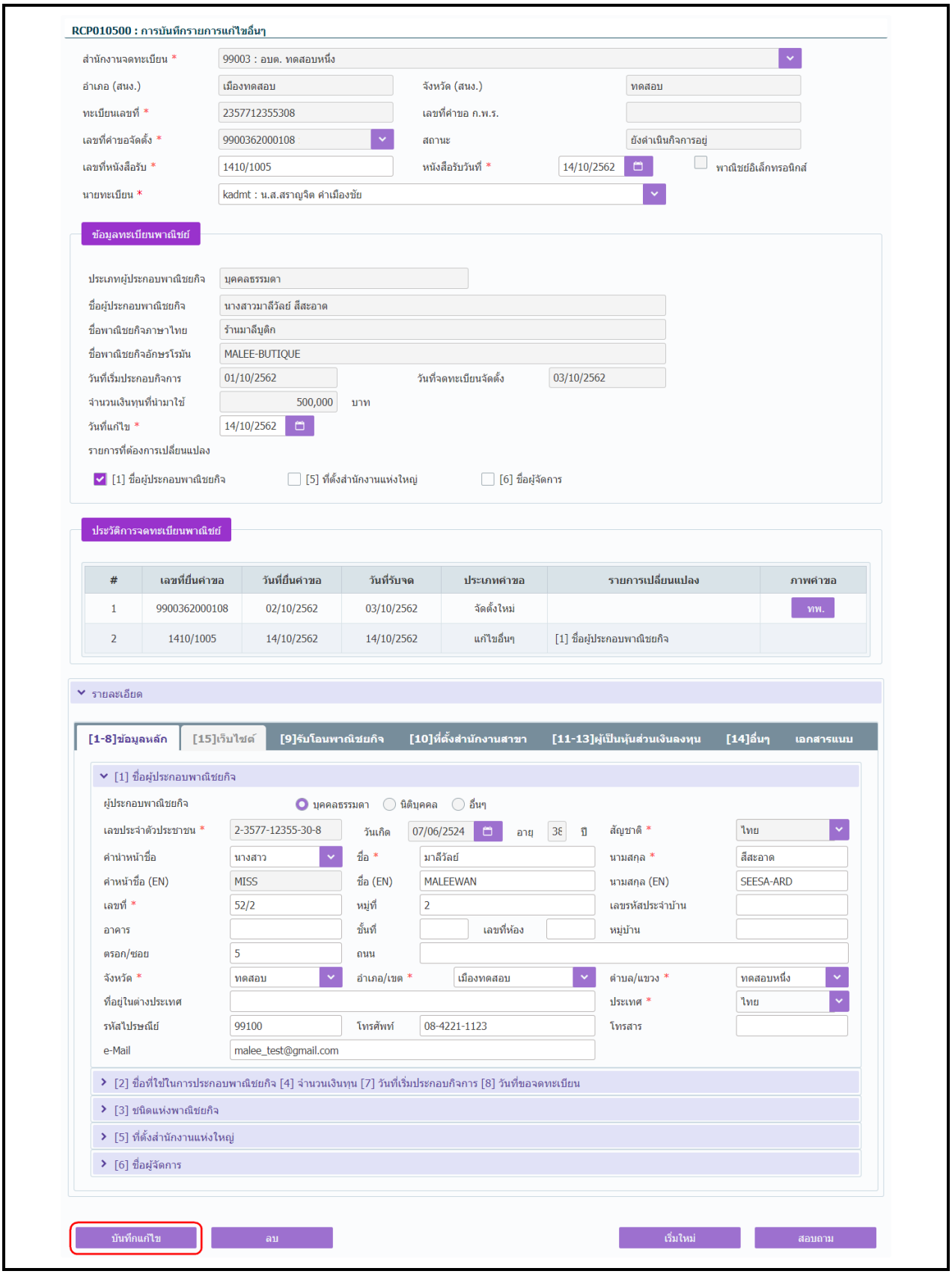
หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามรายการแก้ไขอื่น ๆ

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. คลิกปุ่ม **“สอบถาม”** จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการแก้ไขอื่น ๆ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนแก้ไขอื่นๆเป็นอย่างน้อย
4. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
5. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

หน้าจอสอบถามรายการแก้ไขอื่น ๆ

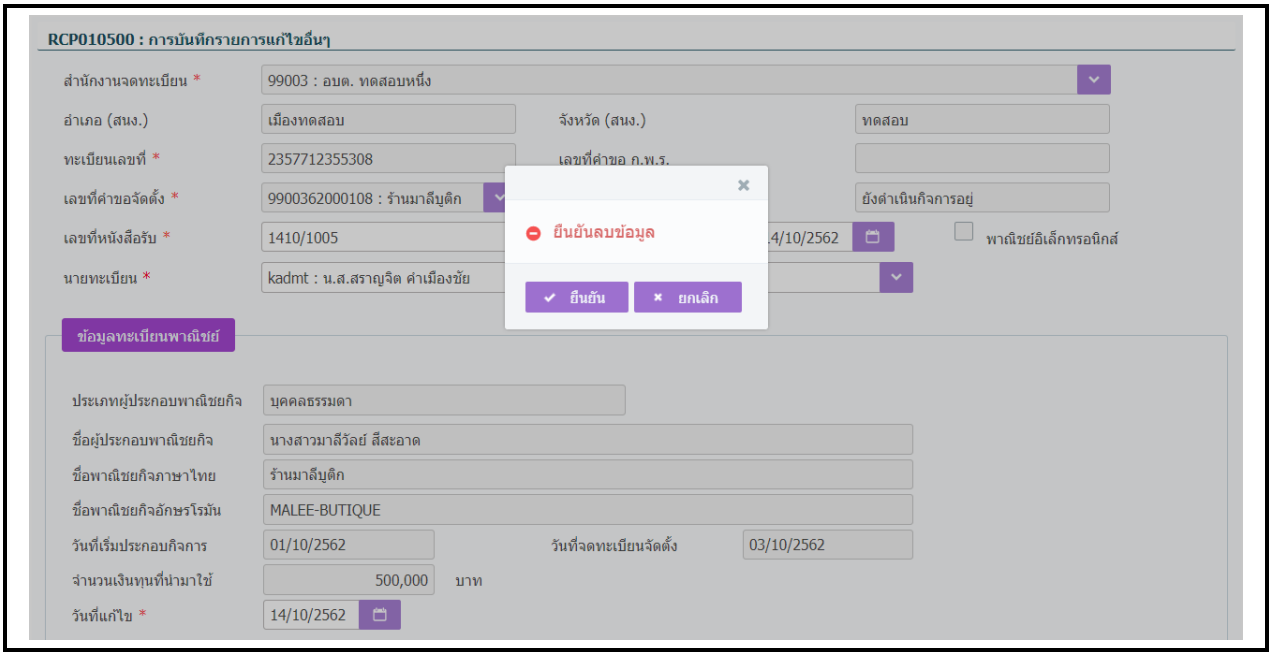

หน้าจอแก้ไขรายการแก้ไขอื่น ๆ

<u>การแก้ไขข้อมูล</u>

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลรายการแก้ไขอื่นๆที่ไม่ต้องจดทะเบียน ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลที่เป็นคำขอใบปัจจุบันเท่านั้น
4. ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลได้ ยกเว้นที่เป็นกล่องข้อมูลสีเทา ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้
5. ผู้ใช้แก้ไขข้อมูลที่ต้องการ จากนั้น คลิกปุ่ม “**บันทึกแก้ไข**”
6. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไขลงฐานข้อมูล ในกรณีที่มีการแก้ไขข้อมูลที่แสดงในใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้งานต้องพิมพ์ใบสำคัญใหม่ (ดูขั้นตอนหัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)

หมายเหตุ : กรณีแก้ไขรายการแก้ไขอื่นๆ เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

หน้าจอแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล

<u>การลบข้อมูล</u>

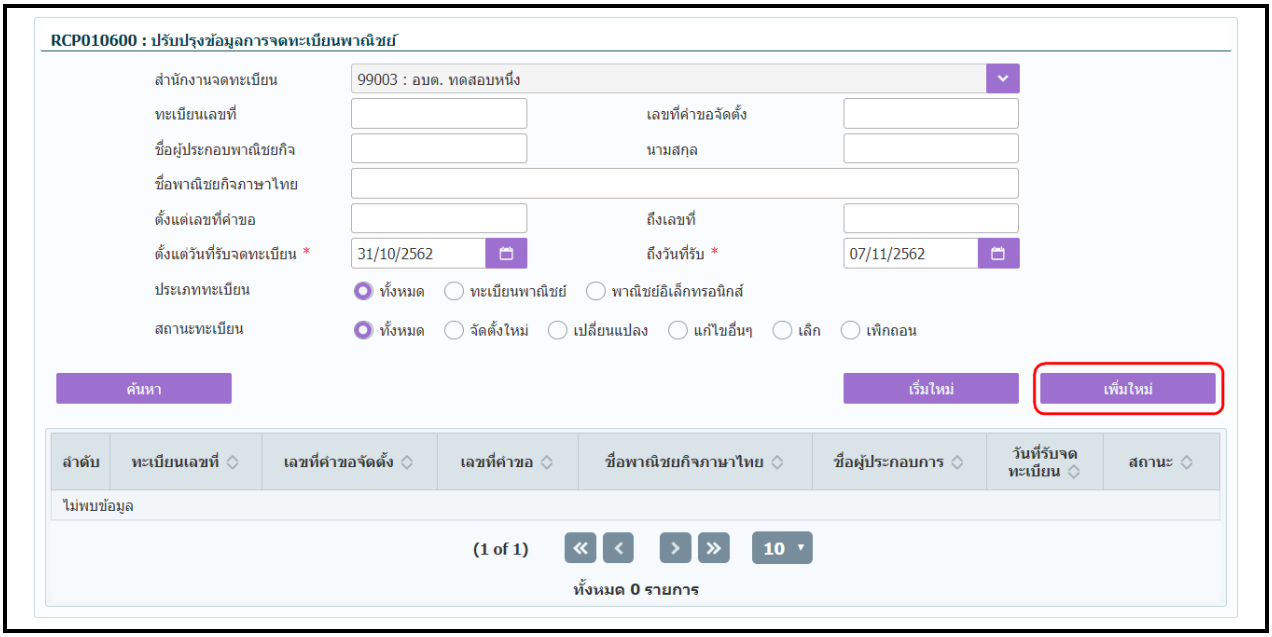
1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่เลือกบนหน้าจอ
3. ระบบอนุญาตให้ลบข้อมูลแก้ไขอื่นๆที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ภายในจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด และอนุญาตให้ลบคำขอใบปัจจุบันเท่านั้น
4. เมื่อผู้ใช้ต้องการลบข้อมูลคำขอที่บันทึกออกจากระบบ คลิกปุ่ม “**ลบ**”
5. ระบบแสดงข้อความยืนยันการลบข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยืนยัน**” ระบบทำการลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูล
   - คลิกปุ่ม “**ยกเลิก**” ระบบยกเลิกการทำงาน
6. คลิกปุ่ม **“ยืนยัน”** ระบบลบข้อมูลสำเร็จแสดงข้อความแจ้งว่า “ลบข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : กรณีลบคำขอแก้ไขอื่นๆที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ที่เกินจำนวนวันที่ผู้ดูแลส่วนกลางกำหนด ระบบแจ้งเตือน “ไม่สามารถลบข้อมูลได้ เนื่องจากเกินวันที่กำหนด”

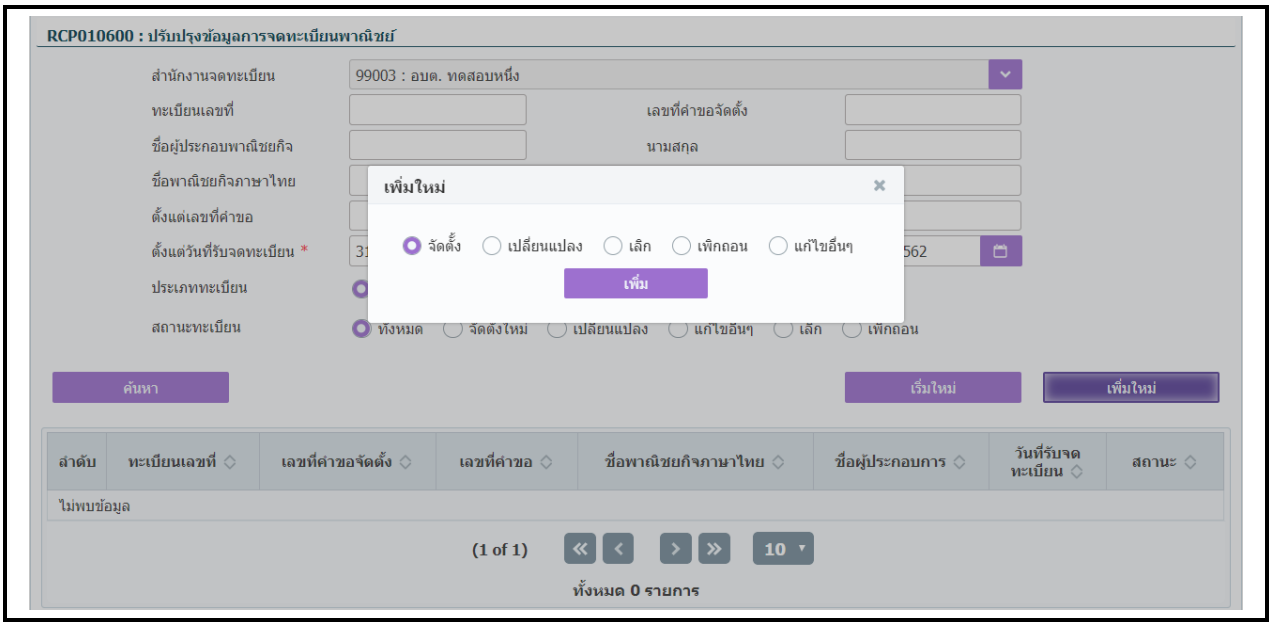
2.5 การปรับปรุงข้อมูล

การปรับปรุงข้อมูล เป็นเมนูสำหรับบันทึกปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่นอกเหนือจากการจดทะเบียนพาณิชย์ปกติ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารงานทะเบียนพาณิชย์มาบันทึกปรับปรุงข้อมูลเข้าสู่ระบบจดทะเบียนพาณิชย์

การทำงานของเมนูปรับปรุงข้อมูล สามารถบันทึก สอบถาม แก้ไข และลบข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> ปรับปรุง เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม RCP : 010600ปรับปรุงข้อมูลการจดทะเบียนพาณิชย์

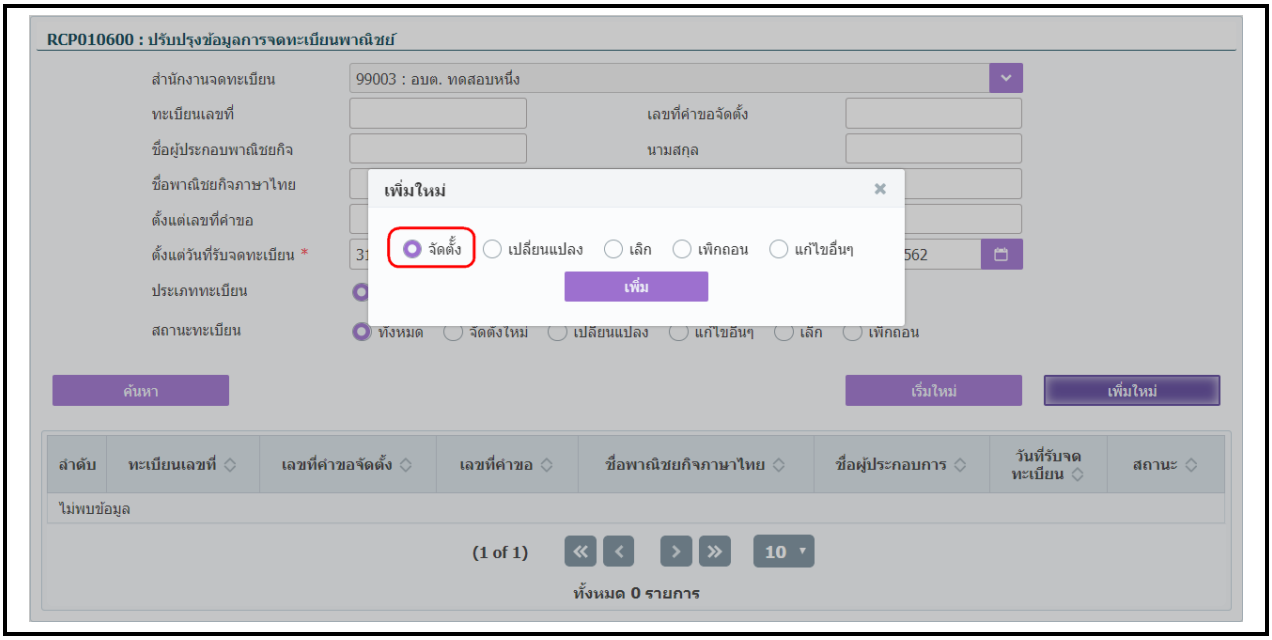

หน้าจอปรับปรุงการจดทะเบียนพาณิชย์

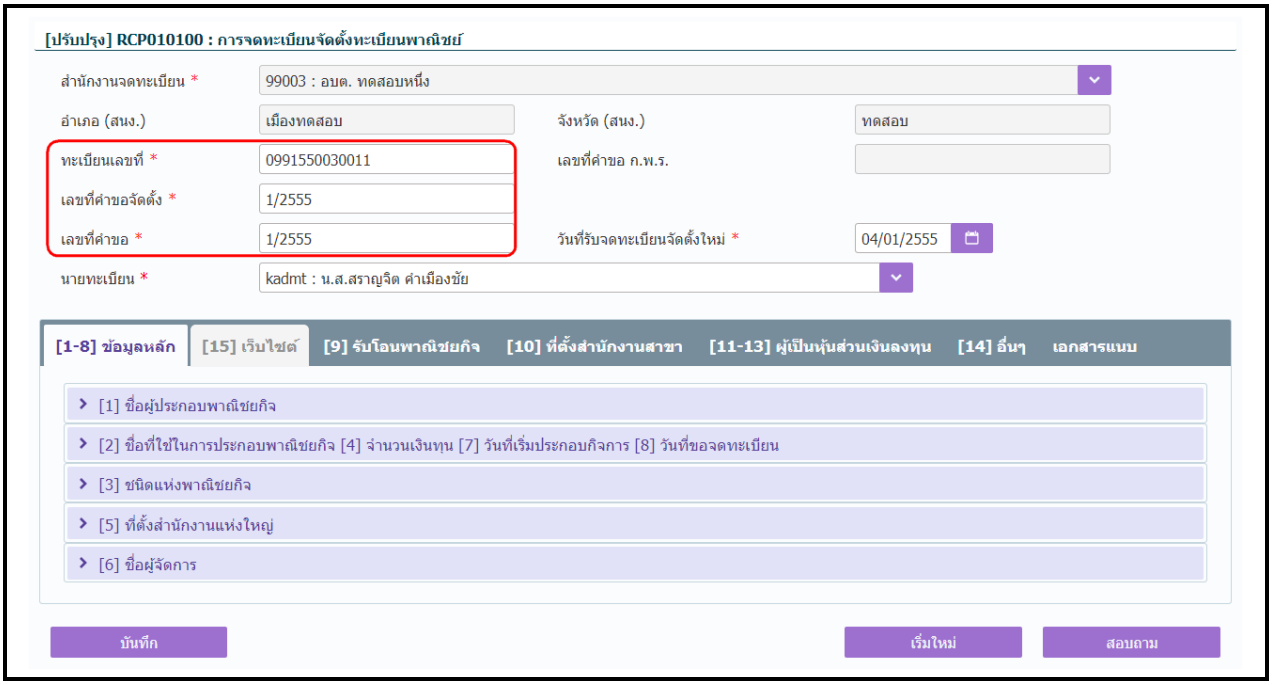

หน้าจอเลือกรายการปรับปรุงทะเบียนพาณิชย์

2.5.1 ปรับปรุงข้อมูล-จดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

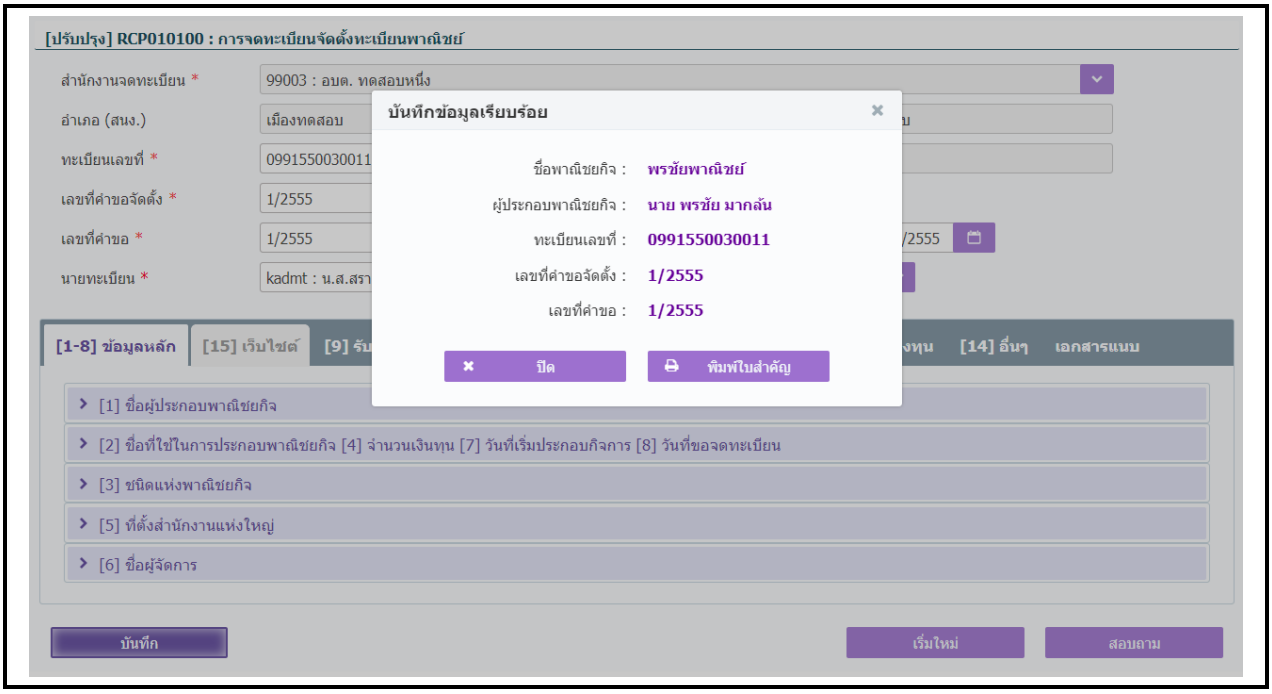
หน้าจอเลือกรายการปรับปรุงทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอปรับปรุงจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

การเพิ่มข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“เพิ่มใหม่”** จากหน้าจอสอบถามข้อมูล ระบบแสดงกล่องข้อความเพิ่มใหม่ ให้ผู้ใช้เลือก (Radio Button) ประเภทการปรับปรุงข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือก **จัดตั้ง** จากนั้นคลิกปุ่ม **“เพิ่ม”**
3. ระบบแสดงหน้าจอบันทึก [ปรับปรุง] RCP010100 : การจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งเป็นรูปแบบหน้าจอการทำงานเหมือนกับหน้าจอ RCP010100 : การจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์
4. ผู้ใช้ต้องป้อนทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจดตั้ง และเลขที่คำขอ ที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารงานทะเบียนพาณิชย์เข้าสู่ระบบ โดยป้อนเลขที่คำขอ เป็นเลขเดียวกับ เลขที่คำขอตั้ง (สำหรับหน้าจอการปรับปรุงข้อมูล จะไม่มีการออกเลขโดยระบบ)
5. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลต่างๆ ตามรายละเอียดที่แสดงอยู่ในแฟ้มเอกสาร
6. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
7. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงกล่องข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย” พร้อมทั้งแสดงข้อมูลชื่อพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่คำขอที่บันทึกสำเร็จ
8. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม “ปิด” โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”**

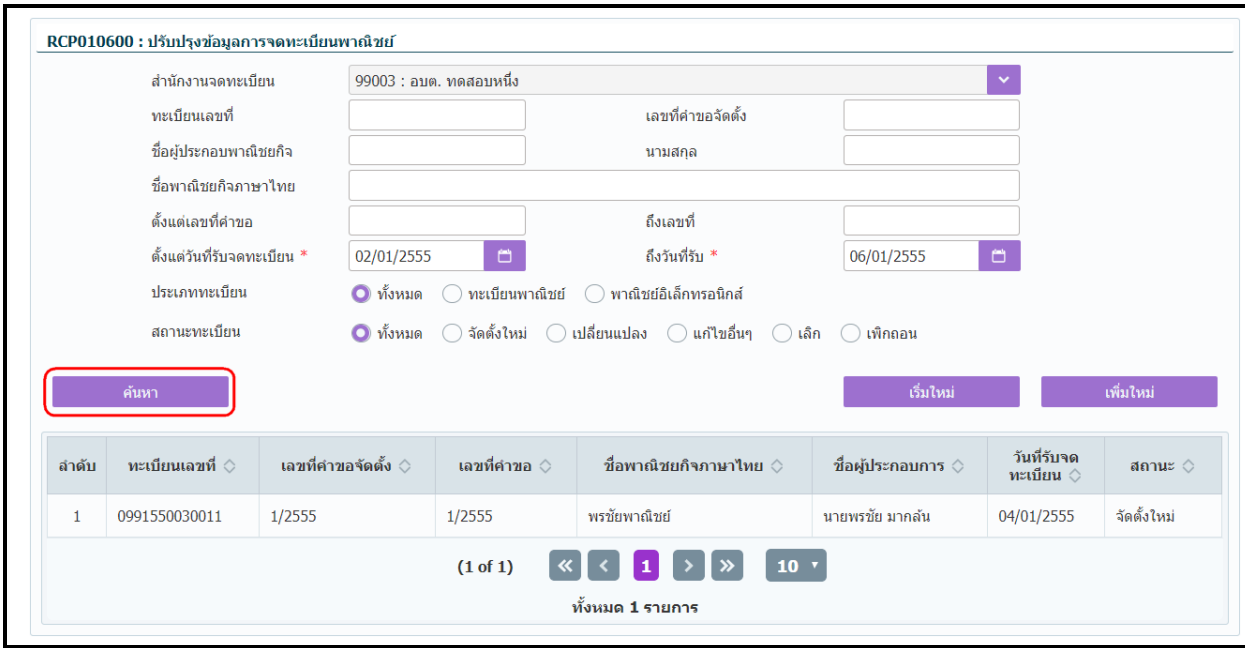
ข้อความแสดงผลการบันทึกปรับปรุงข้อมูลจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการปรับปรุงจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

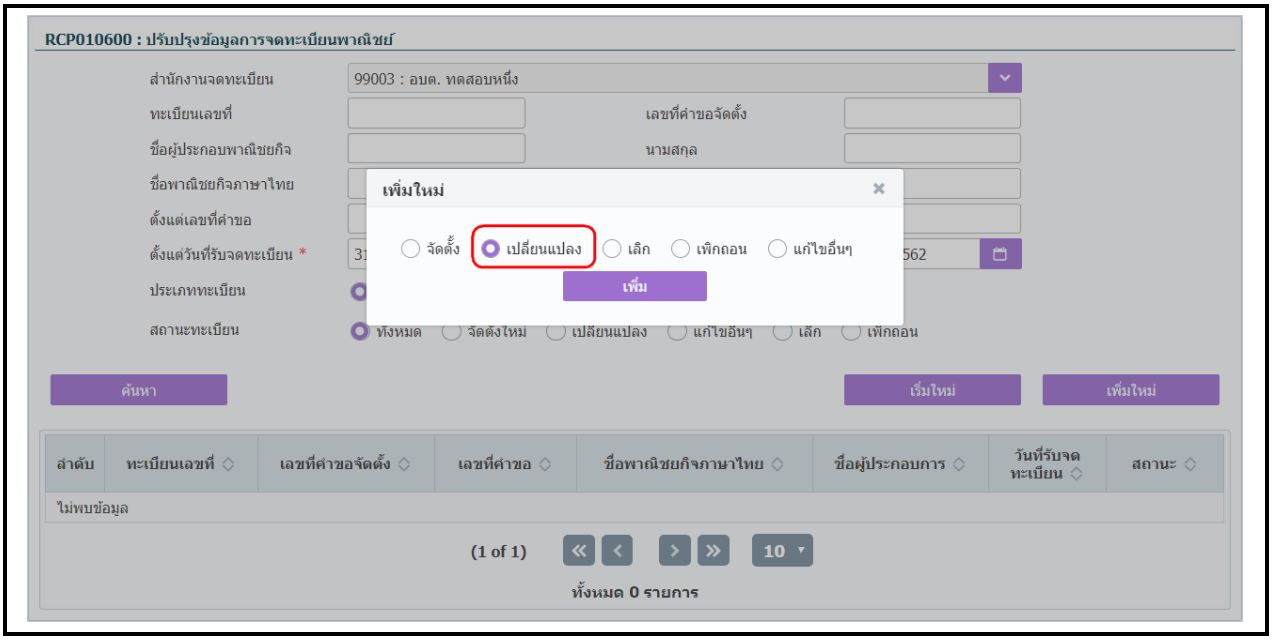
<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. คลิกปุ่ม “สอบถาม” จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหารายการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียน เป็นอย่างน้อย
4. ผู้ใช้เลือกสถานะทะเบียน เป็น จัดตั้งใหม่
5. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
6. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

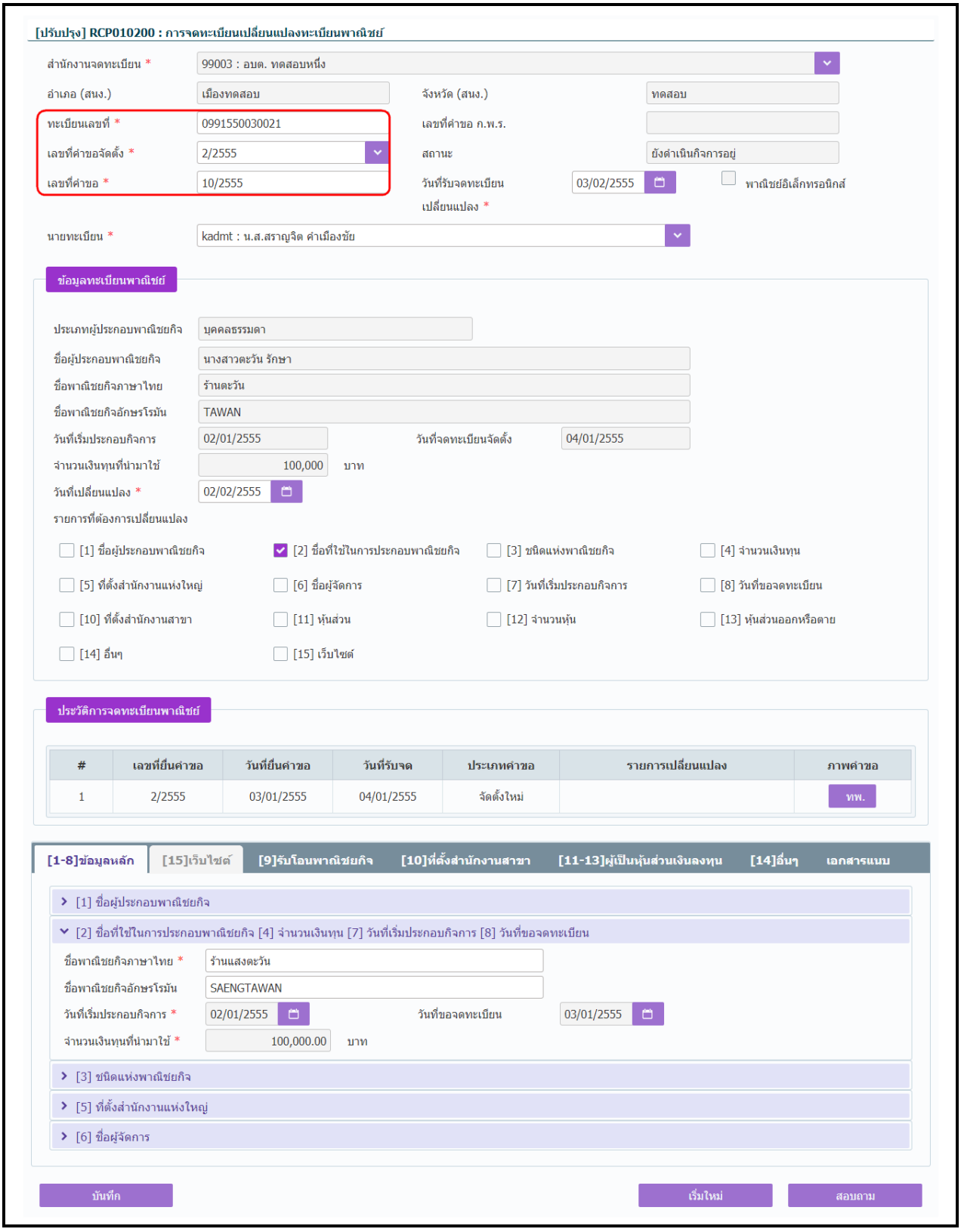

หน้าจอสอบถามการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

2.5.2 ปรับปรุงข้อมูล-จดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

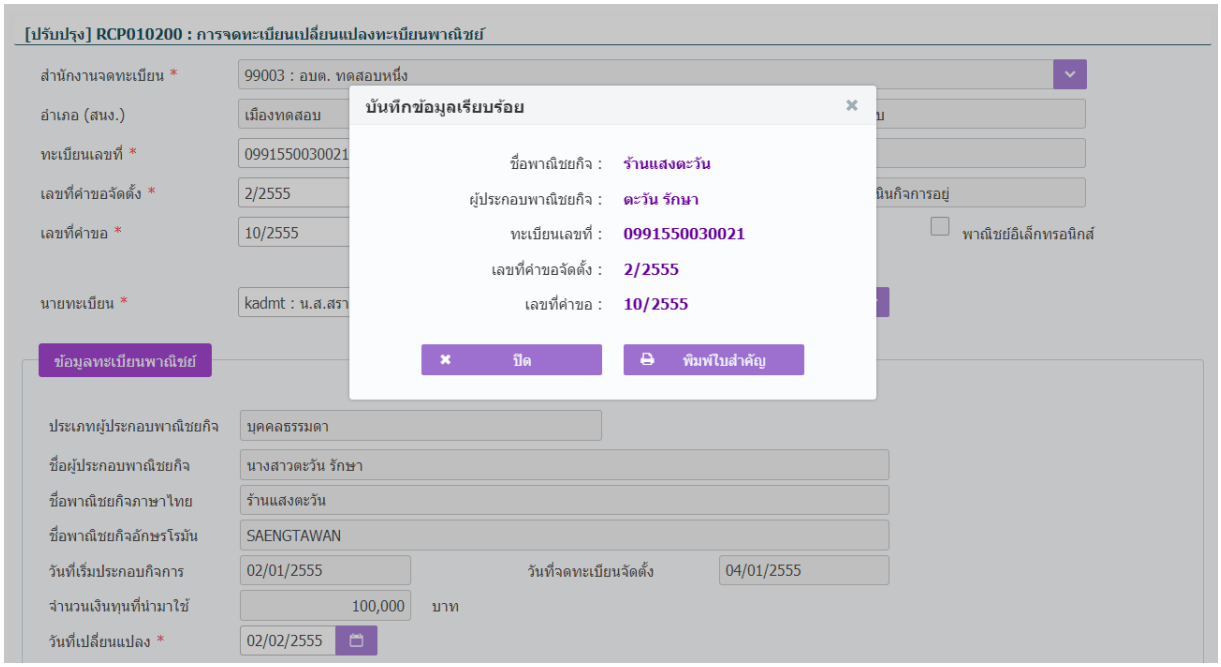
หน้าจอระบุเลือกรายการปรับปรุงทะเบียนพาณิชย์

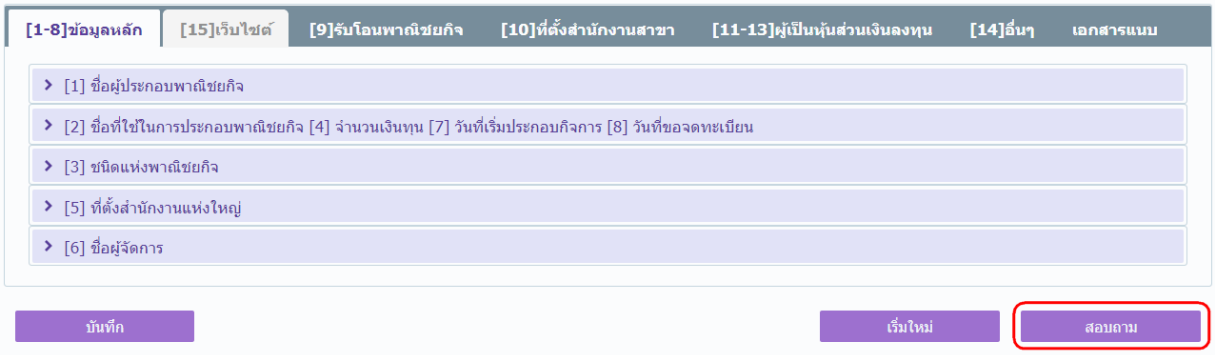
หน้าจอปรับปรุงจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

การเพิ่มข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“เพิ่มใหม่”** จากหน้าจอสอบถามข้อมูล ระบบแสดงกล่องข้อความเพิ่มใหม่ ให้ผู้ใช้เลือก (Radio Button) ประเภทการปรับปรุงข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือก **เปลี่ยนแปลง** จากนั้นคลิกปุ่ม **“เพิ่ม”**
3. ระบบแสดงหน้าจอบันทึก [ปรับปรุง] RCP010200 : การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งเป็นรูปแบบหน้าจอการทำงานเหมือนกับหน้าจอ RCP010200 : การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์
4. ผู้ใช้ต้องป้อนทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจดตั้ง และเลขที่คำขอ ที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารงานทะเบียนพาณิชย์เข้าสู่ระบบ(สำหรับหน้าจอการปรับปรุงข้อมูล จะไม่มีการออกเลขโดยระบบ)
5. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลต่างๆ ตามรายละเอียดที่แสดงอยู่ในแฟ้มเอกสาร
6. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
7. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงกล่องข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย” พร้อมทั้งแสดงข้อมูลชื่อพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่คำขอที่บันทึกสำเร็จ
8. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม “ปิด” โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”**

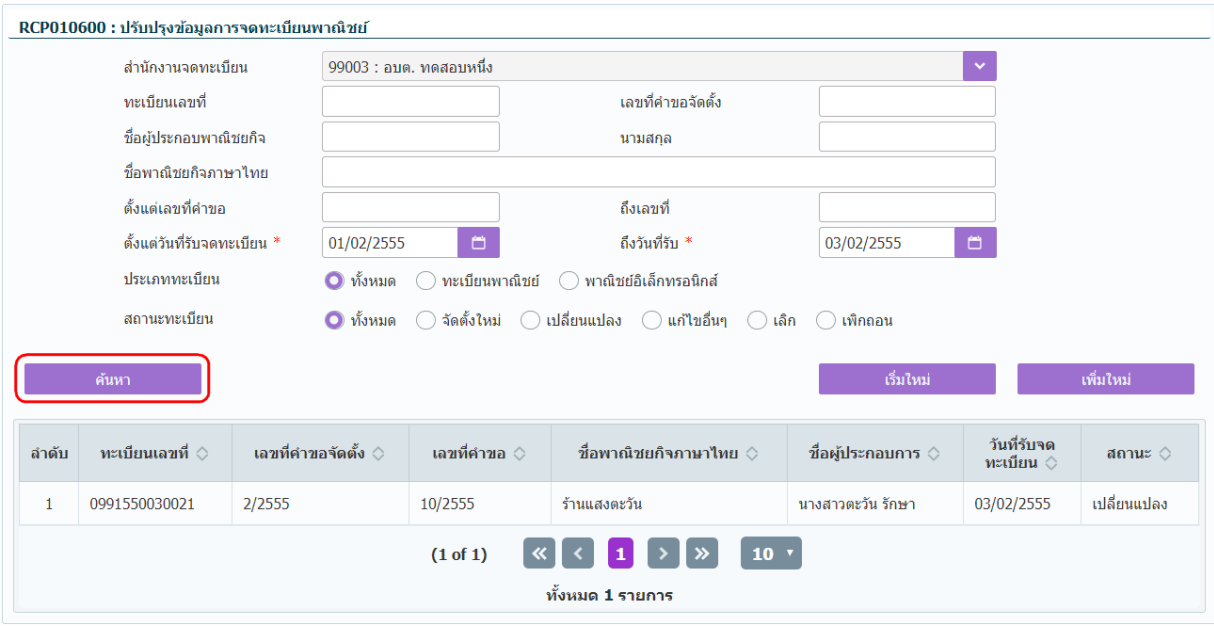
ข้อความแสดงผลการบันทึกปรับปรุงข้อมูลจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการปรับปรุงจดเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

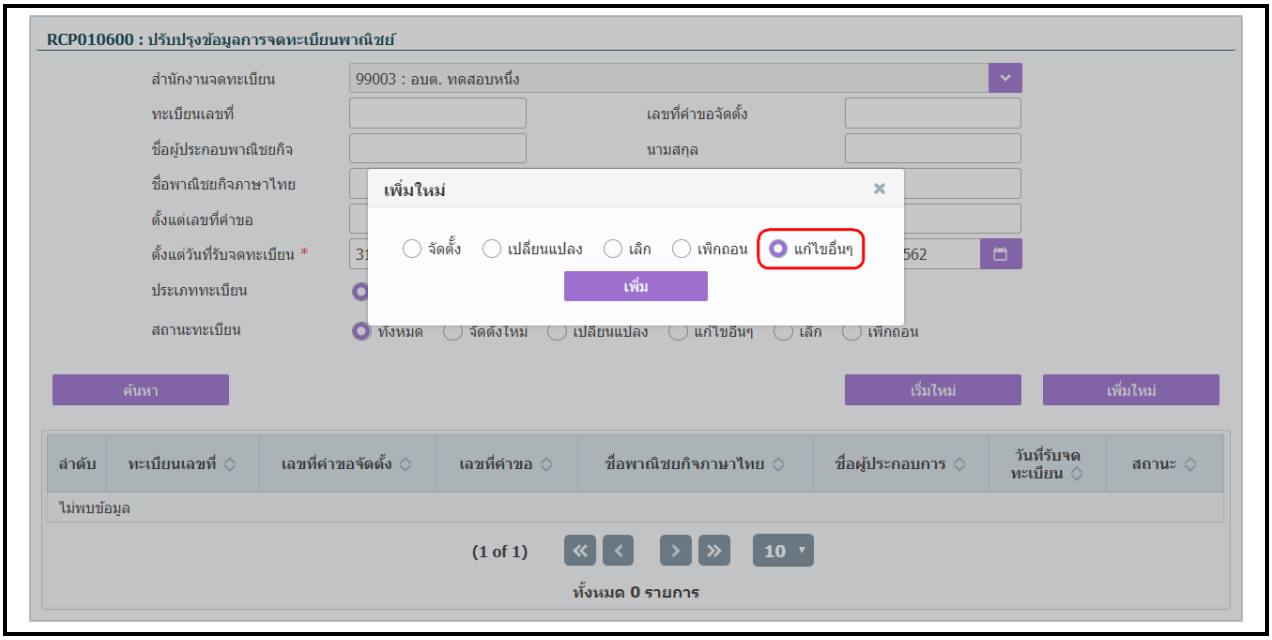
การสอบถามข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“สอบถาม”** จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหารายการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียน เป็นอย่างน้อย
4. ผู้ใช้เลือกสถานะทะเบียน เป็น เปลี่ยนแปลง
5. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
6. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

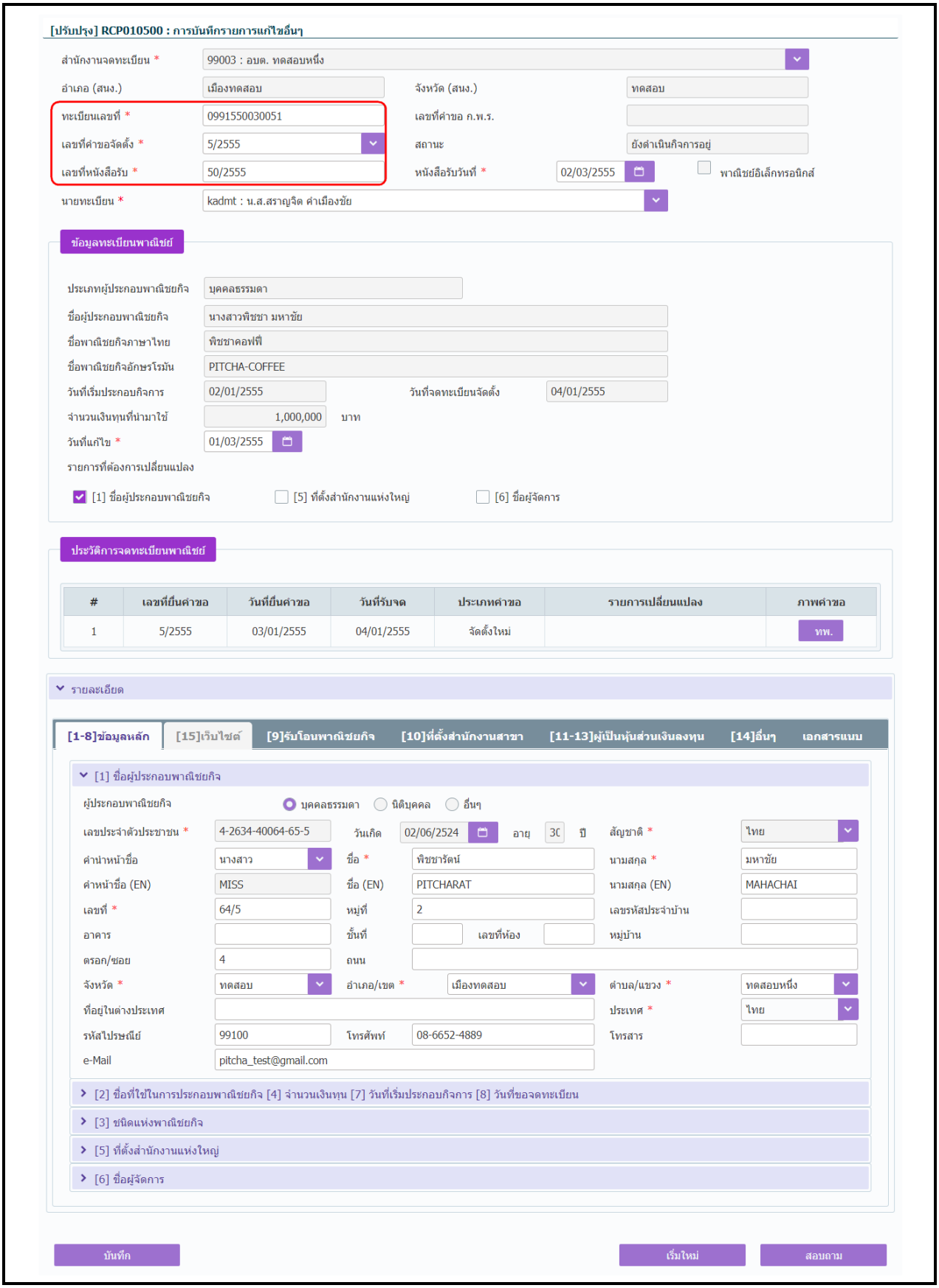

หน้าจอสอบถามการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

2.5.3 ปรับปรุงข้อมูล-การแก้ไขอื่นๆ

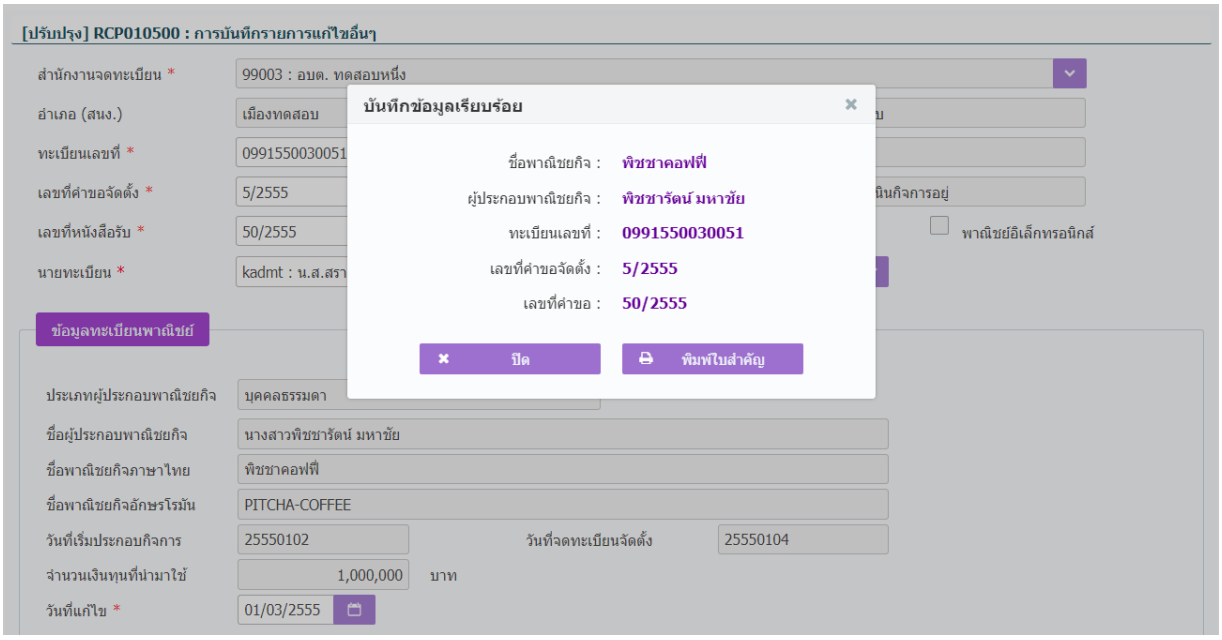
หน้าจอระบุเลือกรายการปรับปรุงทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอปรับปรุงการแก้ไขอื่นๆ

การเพิ่มข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“เพิ่มใหม่”** จากหน้าจอสอบถามข้อมูล ระบบแสดงกล่องข้อความเพิ่มใหม่ ให้ผู้ใช้เลือก (Radio Button) ประเภทการปรับปรุงข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือก **แก้ไขอื่นๆ** จากนั้นคลิกปุ่ม **“เพิ่ม”**
3. ระบบแสดงหน้าจอบันทึก [ปรับปรุง] RCP010500 : การบันทึกรายการแก้ไขอื่นๆ ซึ่งเป็นรูปแบบหน้าจอการทำงานเหมือนกับหน้าจอ RCP010500 : การบันทึกรายการแก้ไขอื่นๆ
4. ผู้ใช้ต้องป้อนทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจดตั้ง และเลขที่หนังสือรับ ที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารงานทะเบียนพาณิชย์เข้าสู่ระบบ(สำหรับหน้าจอการปรับปรุงข้อมูล จะไม่มีการออกเลขโดยระบบ)
5. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลต่างๆ ตามรายละเอียดที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสาร
6. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
7. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงกล่องข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย” พร้อมทั้งแสดงข้อมูลชื่อพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่หนังสือรับที่บันทึกสำเร็จ
8. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม “ปิด” โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”**

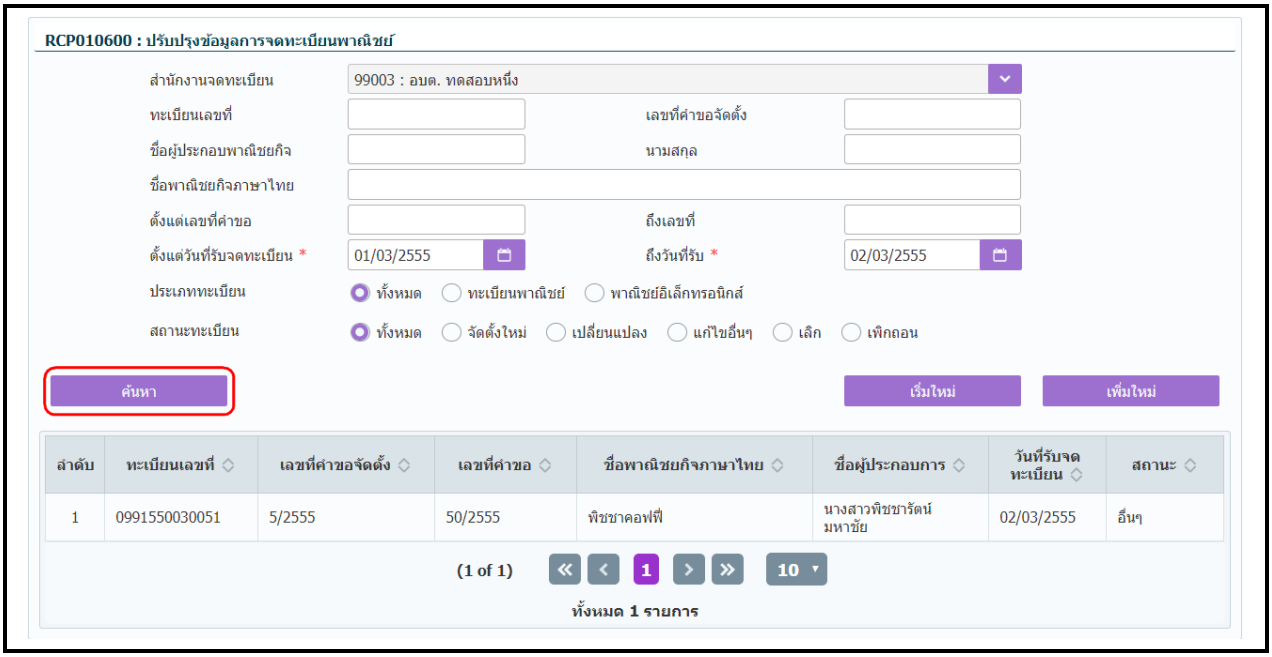
ข้อความแสดงผลการบันทึกปรับปรุงข้อมูลการแก้ไขอื่นๆ

หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการปรับปรุงการแก้ไขอื่นๆ

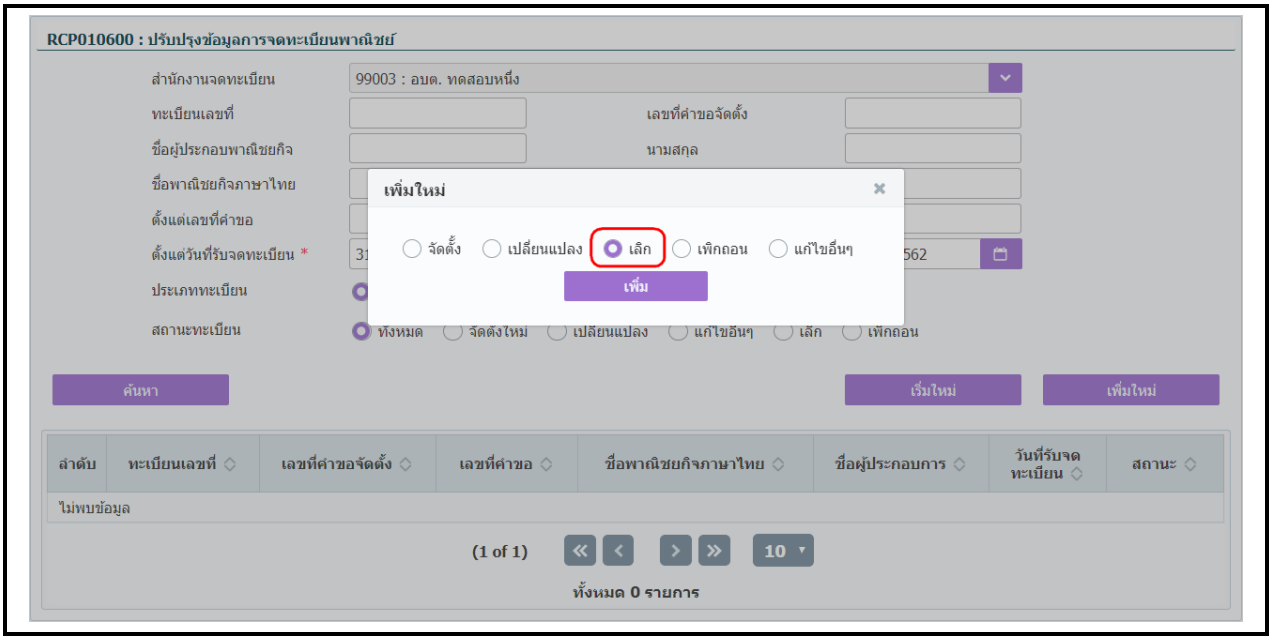
การสอบถามข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“สอบถาม”** จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหารายการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียน เป็นอย่างน้อย
4. ผู้ใช้เลือกสถานะทะเบียน เป็น แก้ไขอื่นๆ
5. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
6. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

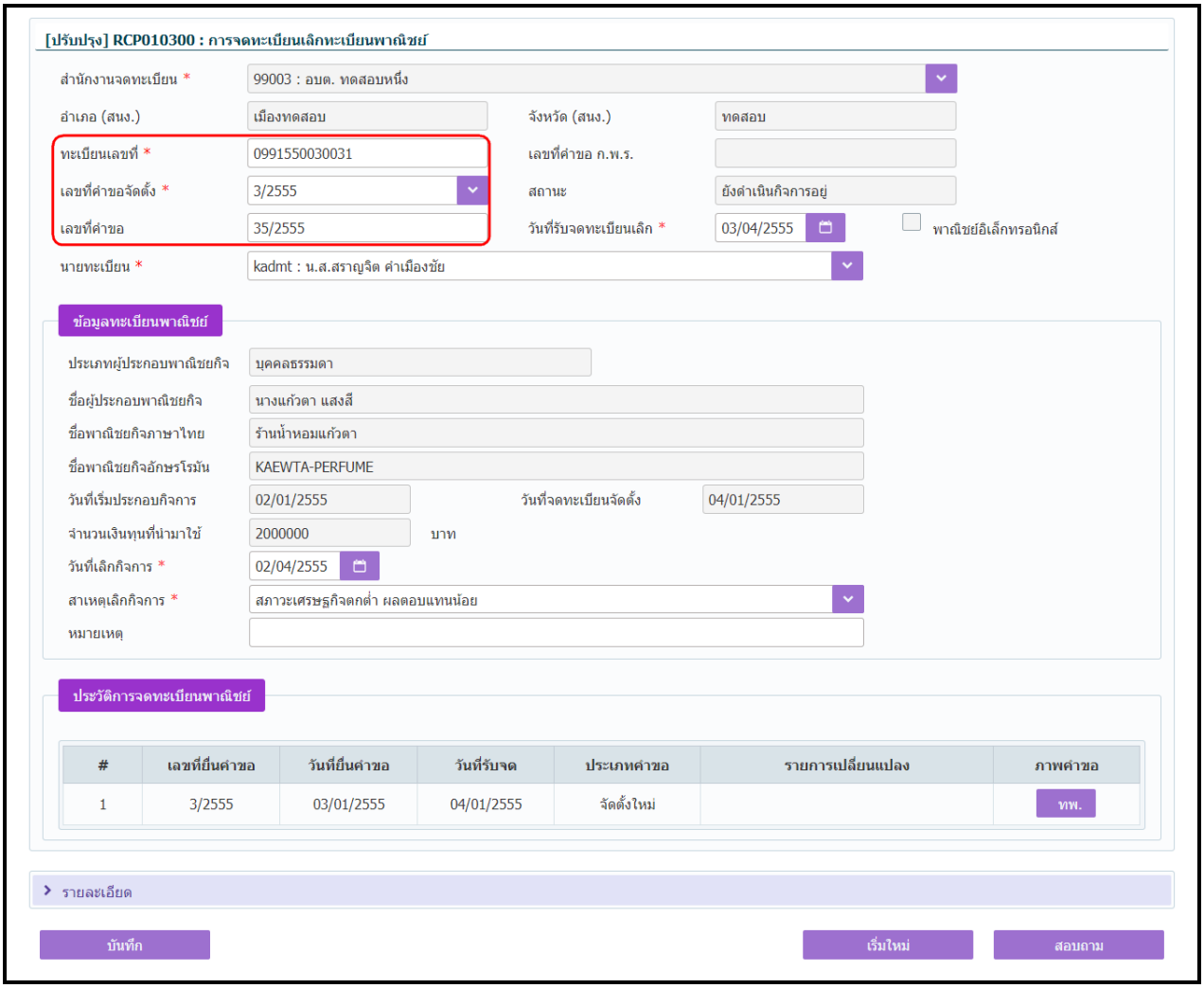

หน้าจอสอบถามการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

2.5.4 ปรับปรุงข้อมูล-จดเลิกทะเบียนพาณิชย์

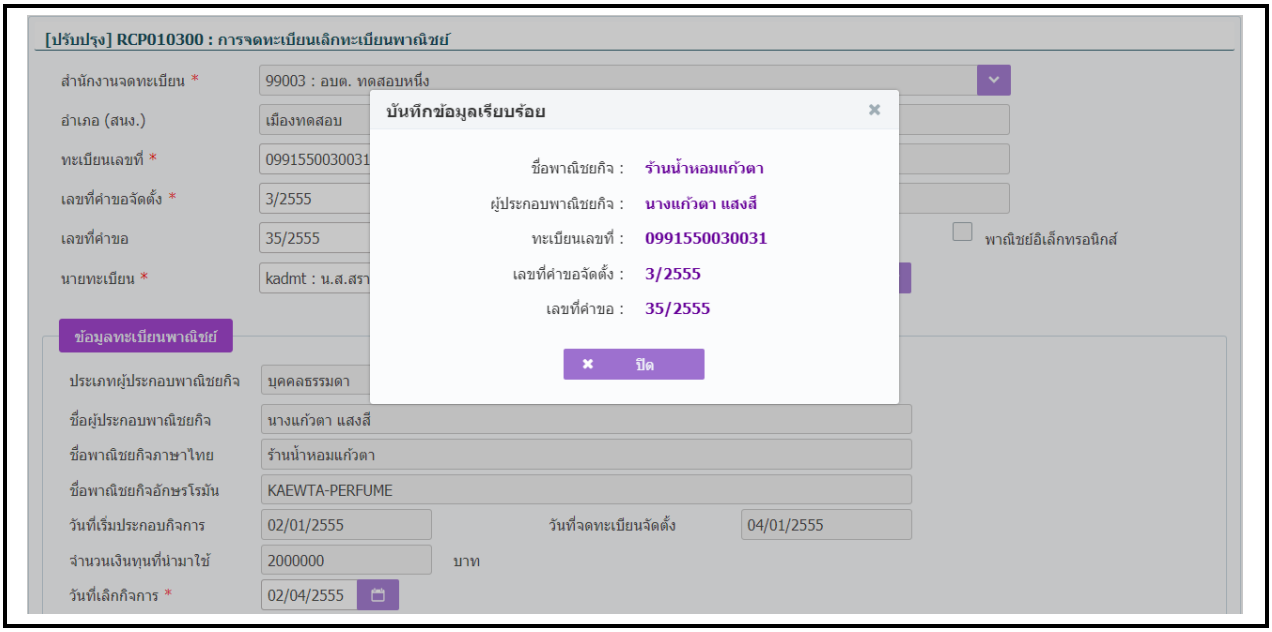
หน้าจอระบุเลือกรายการปรับปรุงทะเบียนพาณิชย์

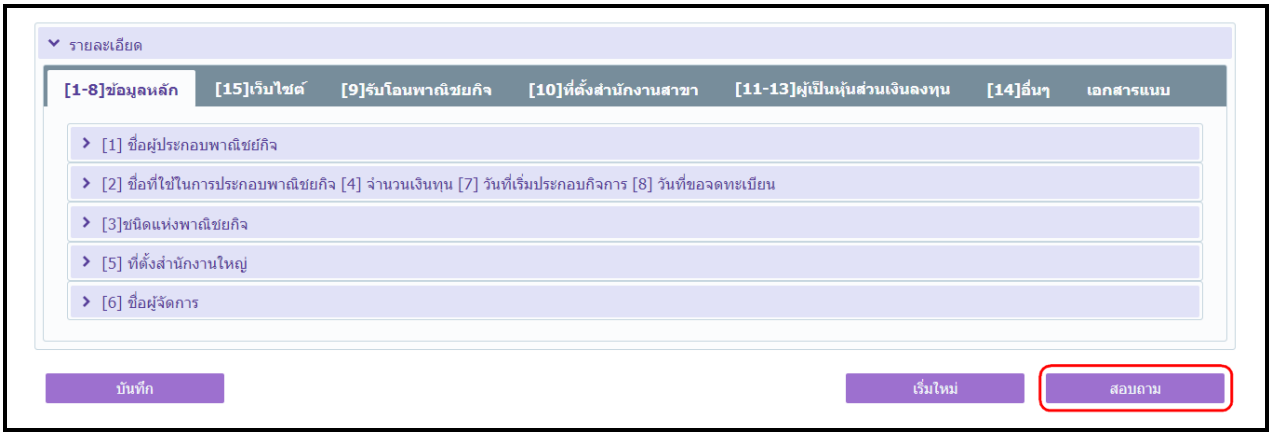
หน้าจอปรับปรุงจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

การเพิ่มข้อมูล

1. คลิกปุ่ม **“เพิ่มใหม่”** จากหน้าจอสอบถามข้อมูล ระบบแสดงกล่องข้อความเพิ่มใหม่ ให้ผู้ใช้เลือก (Radio Button) ประเภทการปรับปรุงข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือก **เลิก** จากนั้นคลิกปุ่ม **“เพิ่ม”**
3. ระบบแสดงหน้าจอบันทึก [ปรับปรุง] RCP010300 : การจดทะเบียนเลิกทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งเป็นรูปแบบหน้าจอการทำงานเหมือนกับหน้าจอ RCP010300 : การจดทะเบียนเลิกทะเบียนพาณิชย์
4. ผู้ใช้ต้องป้อนทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจดตั้ง และเลขที่คำขอ ที่เก็บอยู่ในแฟ้มเอกสารงานทะเบียนพาณิชย์เข้าสู่ระบบ(สำหรับหน้าจอการปรับปรุงข้อมูล จะไม่มีการออกเลขโดยระบบ)
5. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลต่างๆ ตามรายละเอียดที่แสดงอยู่ในแฟ้มเอกสาร
6. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
7. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย”

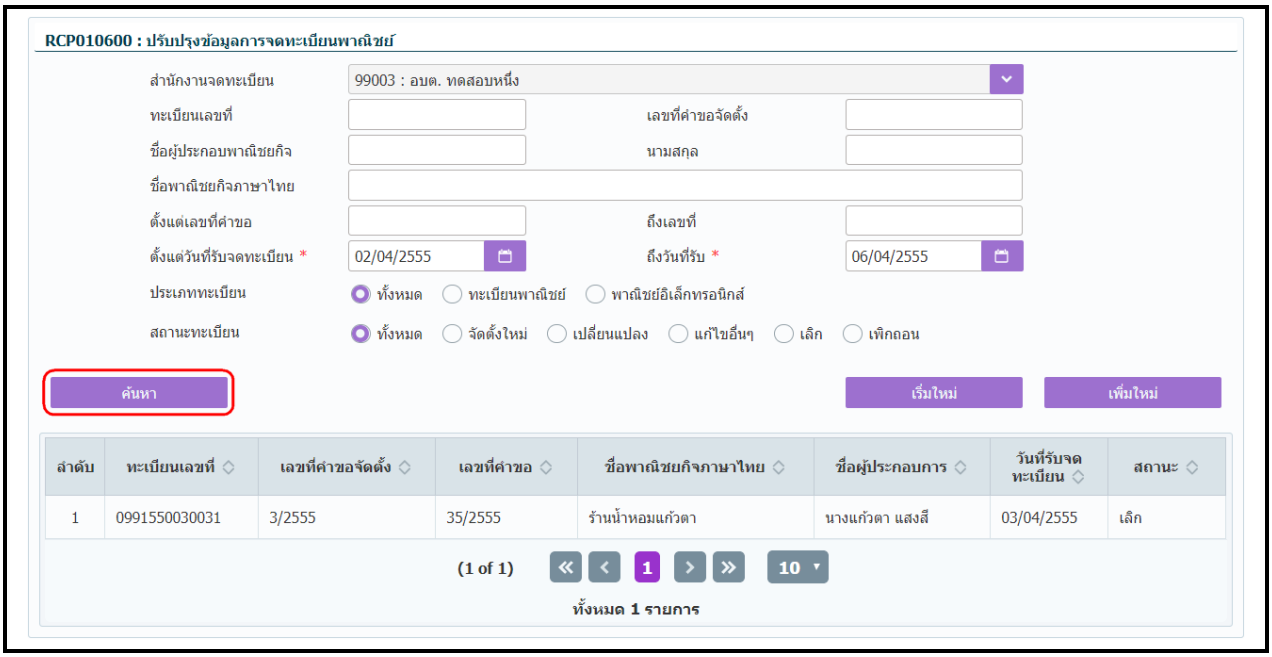
ข้อความแสดงผลการบันทึกปรับปรุงข้อมูลจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอสำหรับเลือกไปยังหน้าจอสอบถามการปรับปรุงจดเลิกทะเบียนพาณิชย์

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. คลิกปุ่ม **“สอบถาม”** จากหน้าจอบันทึก
2. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหารายการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียน เป็นอย่างน้อย
4. ผู้ใช้เลือกสถานะทะเบียน เป็น เลิก
5. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
6. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้

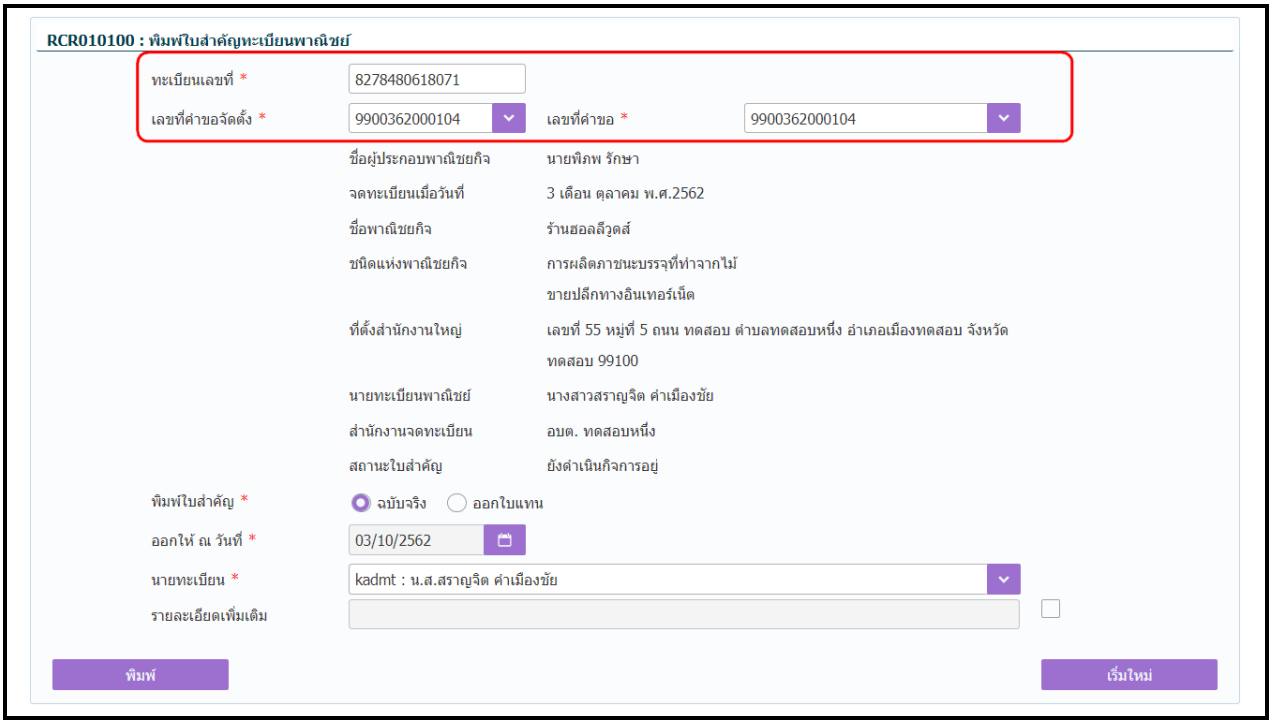

หน้าจอสอบถามการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

2.6 พิมพ์ใบสำคัญ

การพิมพ์ใบสำคัญ เป็นเมนูสำหรับพิมพ์ใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์เมื่อประชาชนเข้ามาติดต่อยื่นคำร้องขอพิมพ์ใบสำคัญใหม่ ซึ่งจะเป็นแบ่งเป็นการขอพิมพ์ใบสำคัญ(ฉบับจริง) หรือขอพิมพ์ใบแทน โดยคิดค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด เจ้าหน้าที่สามารถใช้เมนูนี้เพื่อพิมพ์ใบสำคัญในกรณีที่ไม่ได้พิมพ์ใบสำคัญออกจากระบบที่เมนู จัดตั้ง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขอื่นๆ

การทำงานของเมนูพิมพ์ใบสำคัญ มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> บันทึกคำขอ >> พิมพ์ใบสำคัญ เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอบันทึก RCR010100 : พิมพ์ใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอพิมพ์ใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

การพิมพ์ใบสำคัญ

1. ผู้ใช้ป้อนข้อมูลทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง และเลขที่คำขอที่ต้องการพิมพ์ใบสำคัญ
1. ระบบค้นหาข้อมูลแล้วจะแสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ให้อัตโนมัติ
2. ผู้ใช้เลือกพิมพ์ใบสำคัญแบบ ฉบับจริง หรือ ออกใบแทน
3. กรณีเลือกพิมพ์ใบสำคัญแบบ ออกใบแทน ระบบจะเปิดช่อง ออกให้ ณ วันที่ ให้ผู้ใช้ระบุวันที่
4. ผู้ใช้เลือกนายทะเบียนผู้ลงนามในเอกสาร
5. กรณีต้องการเพิ่มรายละเอียดเพิ่มเติม ให้เลือก ระบบจะเปิดช่องให้ป้อนข้อมูล
6. คลิกปุ่ม **“พิมพ์”** ระบบแสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์
7. ผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญออกจากระบบโดยคลิกที่รูป หรือคลิกที่รูป เพื่อดาว์นโหลดไฟล์เอกสารมาเก็บไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์

ตัวอย่างใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

ตัวอย่างใบแทนใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

<u>อธิบาย องค์ประกอบใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์</u>

1. คำขอจัดตั้งเลขที่
2. ทะเบียนเลขที่
3. ชื่อสำนักงานทะเบียนพาณิชย์
4. ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ
5. จดทะเบียนพาณิชย์เมื่อวันที่
6. ชื่อที่ใช้ประกอบพาณิชยกิจ
7. ชื่อที่ใช้ประกอบพาณิชยกิจเป็นอักษรโรมัน
8. ชนิดแห่งพาณิชยกิจ
9. ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่
10. เว็บไซต์(แสดงเฉพาะที่เป็นพาณิช์อิเล็กทรอนิกส์)
11. รายละเอียดเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น รายละเอียดที่ตั้งสำนักงานเพิ่มเติม เป็นต้น
12. วันที่รับจดทะเบียนพาณิชย์
13. QR-Code จัดเก็บรายละเอียดข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์เบื้องต้น
14. ชื่อนายทะเบียนพาณิชย์

หมายเหตุ : เนื่องจากเครื่องพิมพ์แต่ละเครื่องนั้นการจัดขอบของกระดาษต่างกัน จึงไม่สามารถที่จะกำหนดเอกสารให้พิมพ์ออกทางเครื่องพิมพ์เท่ากันอย่างมาตรฐานได้ ก่อนการสั่งพิมพ์ให้จัดเอกสารที่พิมพ์ให้ตรงกับกระดาษลายน้ำ ให้ Save Config Printer ดังกล่าวไว้ใช้งานครั้งต่อไปกับเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์นั้นๆ เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน

(1) คำขอจัดตั้งเลขที่ 9900362000104

ทะเบียนเลขที่ 8278480618071 (2)

ใบทะเบียนพาณิชย์

สำนักงานทะเบียนพาณิชย์

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลทดสอบหนึ่ง

ใบสำคัญนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า

(4) นายพิภพ รักษา

ได้จดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.2499

(5) เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2562

ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ

(6) ร้านฮอลลีวูดส์

เขียนเป็นอักษรโรมัน

(7) Holly-Woods

ชนิดแห่งพาณิชยกิจ

(8) การผลิตภาชนะบรรจุที่ทำจากไม้
ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต

ที่ตั้งสำนักงานใหญ่

(9) เลขที่ 55 หมู่ที่ 5 ถนน ทดสอบ ตำบลทดสอบหนึ่ง อำเภอเมืองทดสอบ จังหวัดทดสอบ 99100

(10) เว็บไซต์ : www.facebook.com/Holly-Woods

(11) กรณีมีรายละเอียดอื่นๆ

(13)

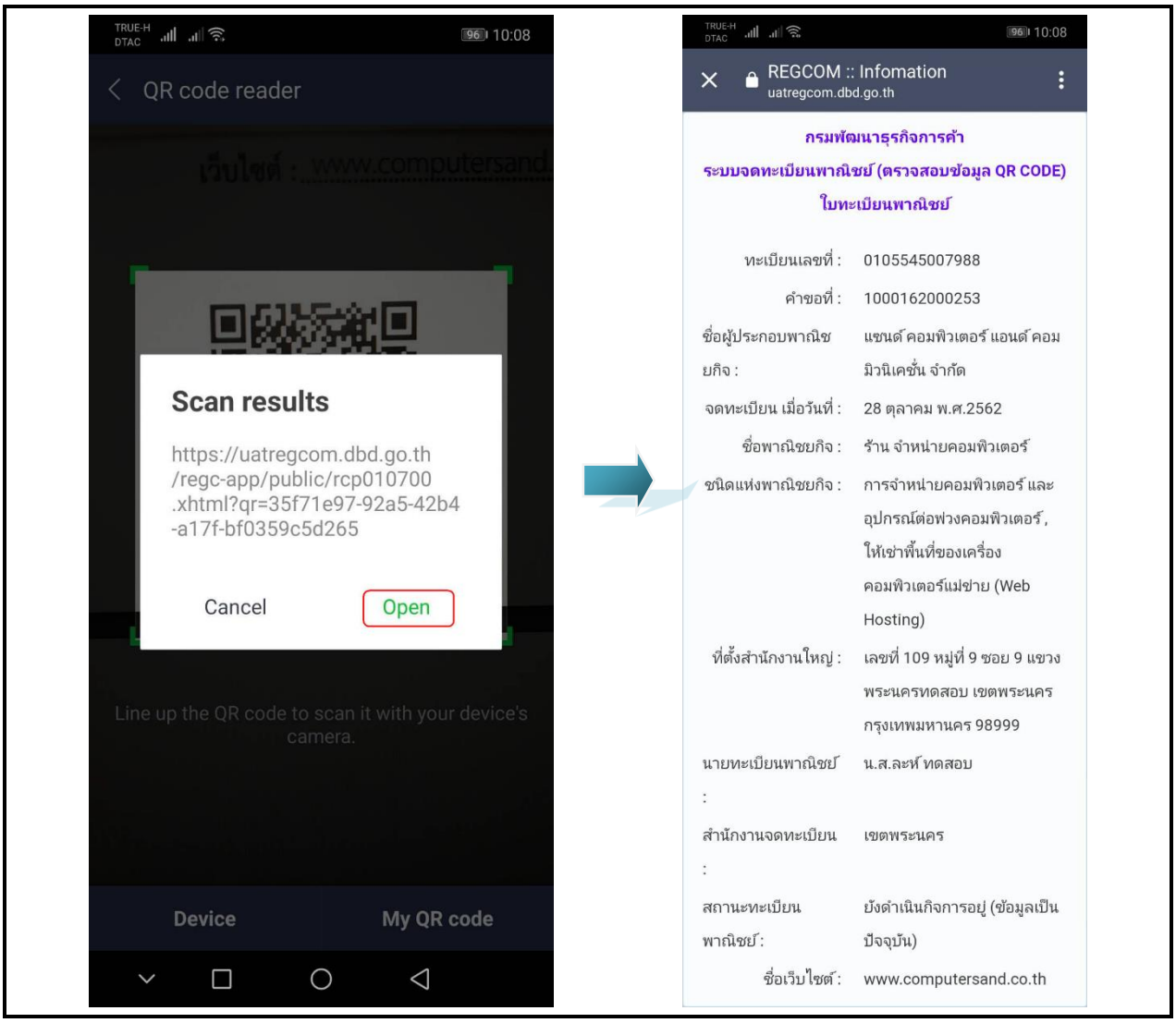
(12) ออกให้ ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2562

(14) น.ส.สราญจิต คำเมืองชัย
นายทะเบียนพาณิชย์

รายละเอียดใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

ตรวจสอบใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ผ่านการสแกน QR Code

1. ผู้ใช้เปิดโปรแกรมในโทรศัพท์มือถือสำหรับอ่าน QR Code ที่อยู่ด้านล่างของใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์
2. โปรแกรมแสดงผลการอ่าน เป็น URL สำหรับตรวจสอบข้อมูล
3. ผู้ใช้คลิกปุ่ม “Open”
4. ระบบค้นหาข้อมูลทะเบียนพาณิชย์จากฐานข้อมูล แสดงบนหน้าจอมือถือของผู้ใช้งาน
5. ผู้ใช้สามารถตรวจสอบสถานะ ทะเบียนของร้านค้าได้ที่บรรทัด สถานะทะเบียน โดยจำแนก ดังนี้
   - ยังดำเนินกิจการอยู่(เป็นข้อมูลปัจจุบัน) คือ ใบทะเบียนพาณิชย์ที่เป็นข้อมูลปัจจุบันของร้านค้า
   - ยังดำเนินกิจการอยู่(ไม่ใช่ข้อมูลปัจจุบัน) คือ ใบทะเบียนพาณิชย์ที่**ไม่ใช่**ข้อมูลปัจจุบันของร้านค้า

3 ข้อมูลจาก ก.พ.ร.

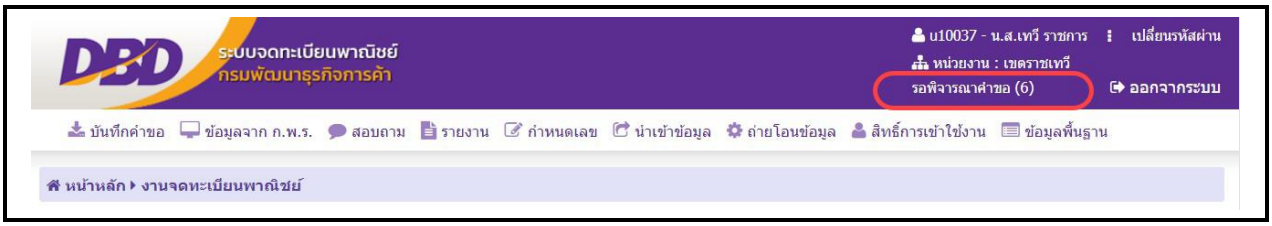
เป็นชุดเมนูสำหรับบริหารจัดการและพิจารณารายการจดทะเบียนพาณิชย์ ที่ได้รับข้อมูลจากช่องทางการให้บริการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร.

3.1 การพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

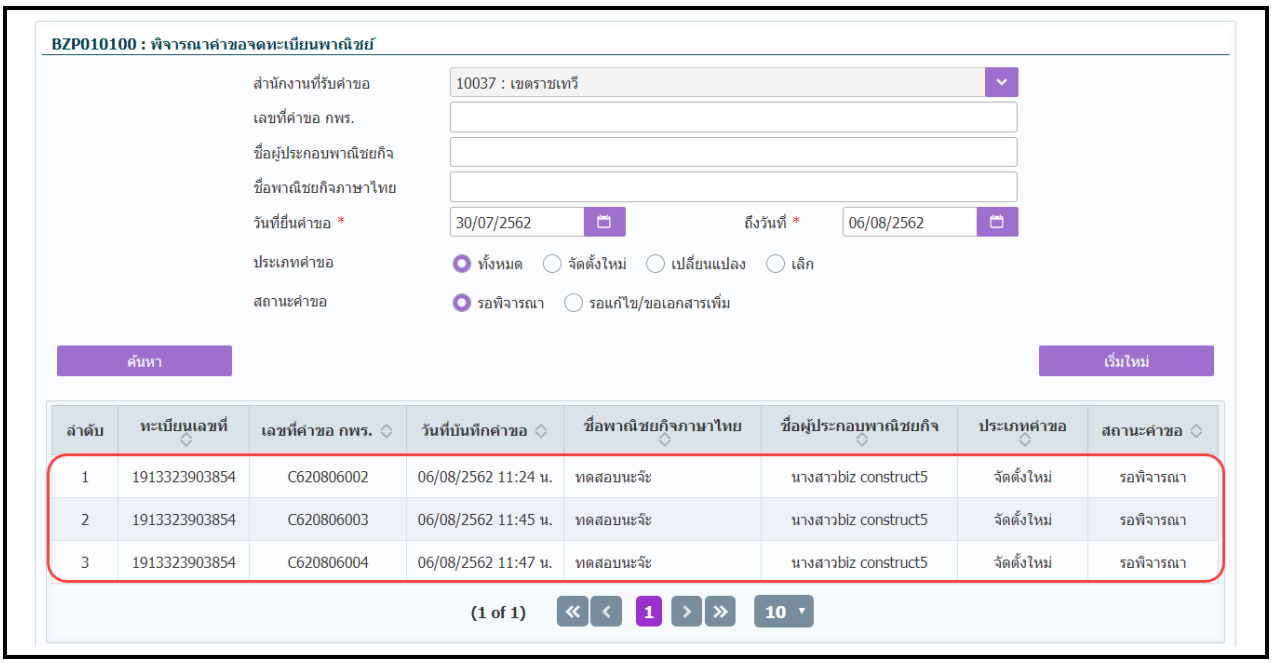
การพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร เป็นเมนูสำหรับบันทึกพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ที่ประชาชนยื่นคำขอผ่านช่องทางการให้บริการของ ก.พ.ร.(Biz Portal) เจ้าหน้าสามารถเลือกดูรายละเอียด และบันทึกผลการพิจารณา มีขั้นตอนดังนี้

คลิกเลือกที่เมนู >> ข้อมูลจาก ก.พ.ร. >> พิจารณาคำขอ เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม BZP010100 : พิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

หรือสามารถ คลิกเลือก **รอพิจารณาคำขอ(_)** จากหน้าจอมุมขวาบนของระบบงาน

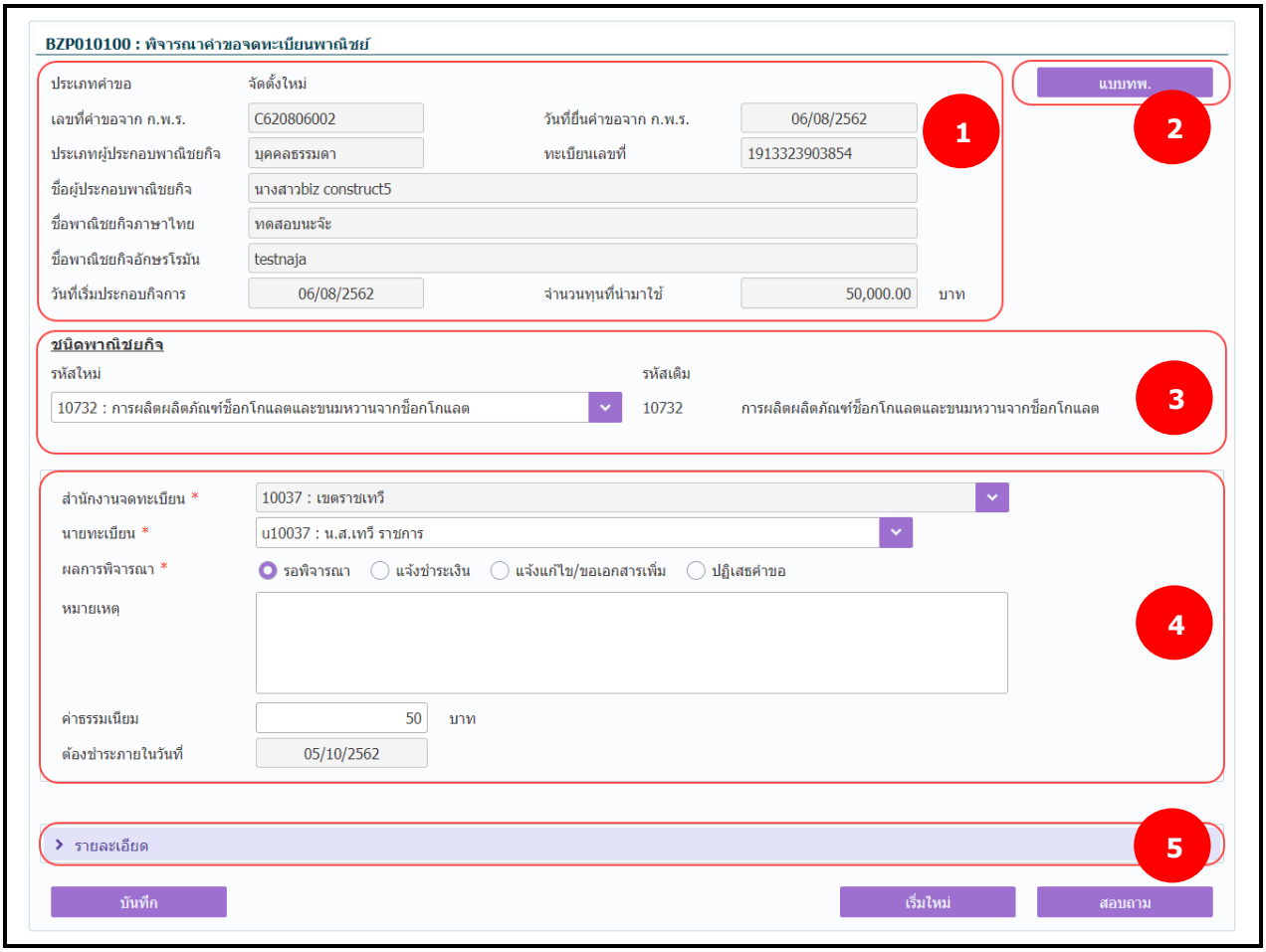
หน้าจอแสดงรายการรอพิจารณาคำขอที่มาจาก ก.พ.ร.

หน้าจอสอบถามพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

การสอบถามข้อมูล

1. เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบจะแสดงรายการรอพิจารณาคำขอที่ยื่นผ่านช่องทางการให้บริการของ ก.พ.ร. ให้อัตโนมัติ
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการคำขอจดทะเบียนจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. ผู้ใช้เลือกสถานะคำขอเป็น รอพิจารณา เมื่อต้องการพิจารณาคำขอที่ยื่นมาใหม่ หรือ รอแก้ไข/ขอเอกสารเพิ่ม เมื่อต้องการดูรายการคำขอเดิมที่พิจารณาแล้ว แต่เอกสารไม่ครบถ้วน
4. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูล จากนั้นคลิกปุ่ม “ค้นหา”
5. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการเพื่อดูรายละเอียดข้อมูล

หน้าจอบันทึกพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

<u>การบันทึกพิจารณาคำขอ</u>

1. ระบบแสดงจอภาพให้ผู้ใช้ป้อนข้อมูลรายละเอียดดังนี้

   <u>ส่วนที่ 1</u>

   - แสดงข้อมูลประเภทคำขอ เลขที่คำขอจาก ก.พ.ร. วันที่ยื่นคำขอจาก ก.พ.ร. ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ ทะเบียนเลขที่ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจภาษาไทย ชื่อพาณิชยกิจอักษรโรมัน วันที่เริ่มประกอบกิจการ และจำนวนเงินทุน

   <u>ส่วนที่ 2</u>

   - แสดงปุ่ม “แบบ ทพ.” เมื่อผู้ใช้คลิกปุ่ม “แบบ ทพ.” ระบบแสดงแบบฟร์อม ทพ.ที่มีรายละเอียดข้อมูลของผู้ประกอบการ และร้านค้า

   <u>ส่วนที่ 3</u>

   - แสดงชนิดพาณิชยกิจที่ประชาชนเลือก

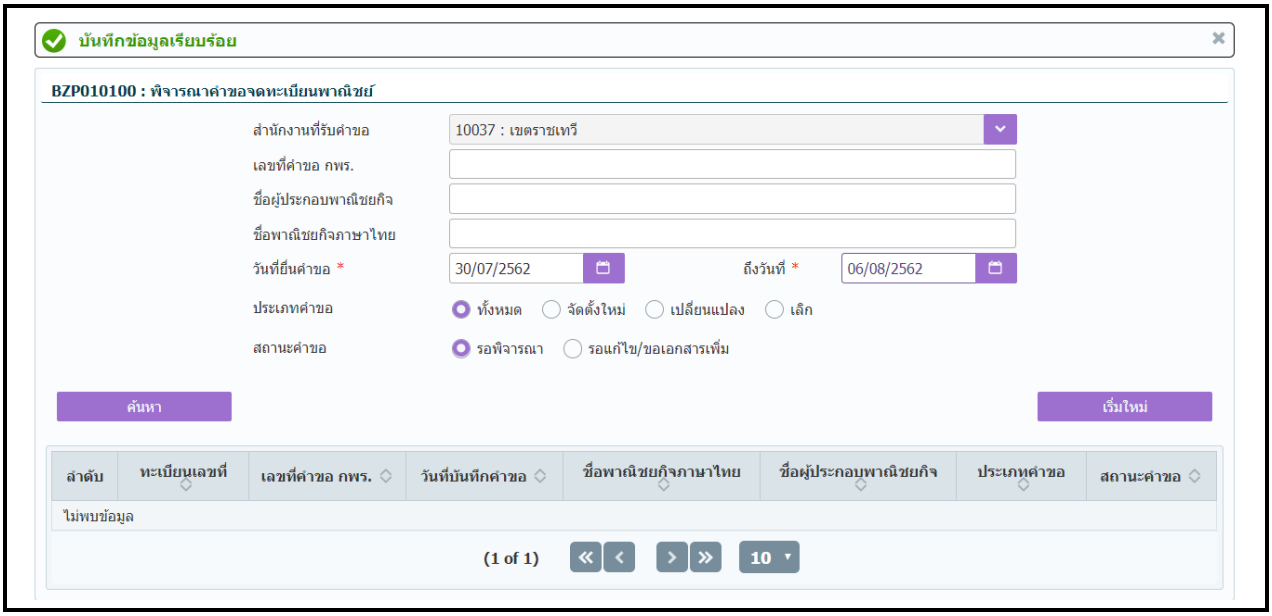
   <u>ส่วนที่ 4</u>

   - ส่วนของการพิจาณาคำขอสำหรับเจ้าหน้าที่
     - **รอพิจารณา** คือ รายการที่รอพิจารณาคำขอ ผู้ใช้สามารถสอบถามข้อมูลได้จากหน้าสอบถามข้อมูลพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์
     - **แจ้งชำระเงิน** คือ รายการคำขอที่มีข้อมูลถูกต้องครบถ้วน ผู้ใช้พิจาณาให้ผ่านการอนุมัติ คลิกปุ่ม **“บันทึก”** คำขอจะถูกย้ายไปยังเมนู BZP010200 : ชำระค่าธรรมเนียม เพื่อรอประชาชนเดินทางเข้ามาติดต่อชำระค่าธรรมเนียม และรับใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์
     - **แจ้งแก้ไข/ขอเอกสารเพิ่ม** คือ รายการที่ข้อมูลถูกต้อง แต่เอกสารแนบไม่สมบูรณ์ ผู้ใช้ป้อนหมายเหตุแจ้งขอเอกสารเพิ่ม เพื่อส่งข้อมูลกลับไปยังประชาชน ให้ยื่นเอกสารเพิ่มมาใหม่อีกครั้ง
     - **ปฏิเสธคำขอ** คือ รายการคำขอที่มีข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือ เป็นร้านค้าที่ไม่ต้องยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้ที่ป้อนหมายเหตุ เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ

   <u>ส่วนที่ 5</u>

   - ส่วนของการแสดงรายละเอียดข้อมูลต่างๆของคำขอจดทะเบียนของร้านค้า ที่ประชาชนยื่นคำขอผ่านช่องทางการให้บริการของ ก.พ.ร.
2. ผู้ใช้สามารถเลือกเปลี่ยนชนิดพาณิชยกิจได้ กรณีที่ประชาชนเลือกวัตถุประสงค์ไม่ตรงกับข้อมูลของร้านค้า
3. ผู้ใช้เลือกนายทะเบียน ที่รับจดทะเบียน
4. ผู้ใช้เลือกผลการพิจารณา พร้อมทั้งป้อนหมายเหตุ(ถ้ามี)
5. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ และส่งผลการพิจารณากลับไปยังช่องทางการให้บริการของ ก.พ.ร. เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ
6. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : เมื่อบันทึกข้อมูล ผลการพิจารณา เป็น แจ้งชำระเงิน/ปฏิเสธคำขอ ข้อมูลจะไม่แสดงที่เมนูนี้อีก ผู้ใช้สามารถดูประวัติข้อมูลได้ที่ เมนู BZI010100 : สอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

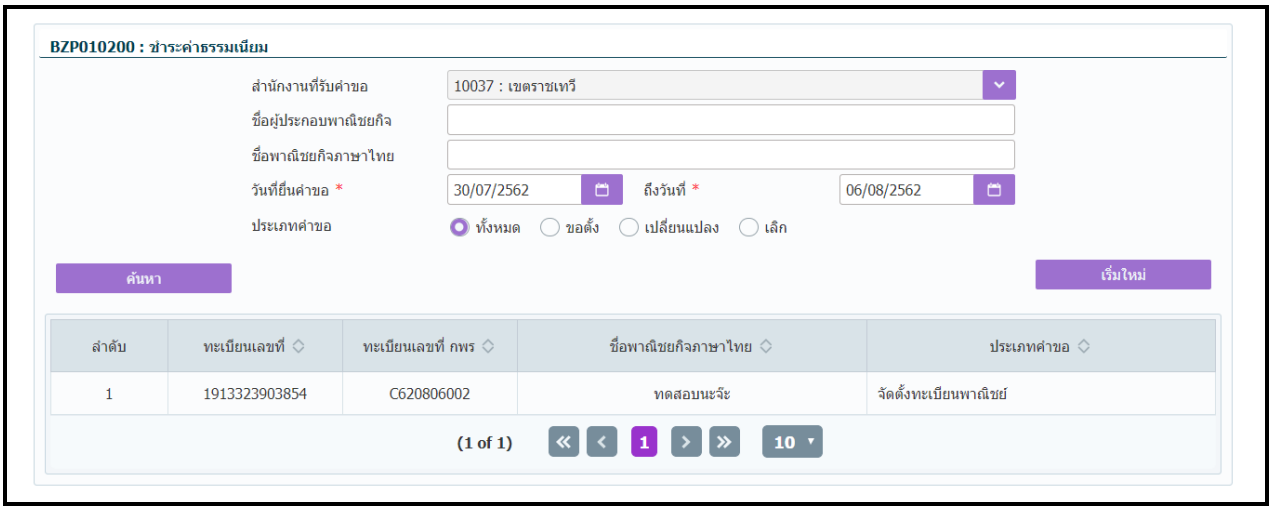

หน้าจอแสดงผลการบันทึกพิจารณาคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

3.2 ชำระค่าธรรมเนียม

การชำระค่าธรรมเนียม เป็นเมนูสำหรับบันทึกคำขอจดทะเบียนทะเบียนพาณิชย์ที่ผ่านการอนุมัติ และได้แจ้งผลกลับไปยังประชาชนให้เดินทางมาชำระค่าธรรมเนียม ณ สำนักงานที่แจ้งยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ เมื่อประชาชนเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการบันทึกรับชำระค่าธรรมเนียม พร้อมทั้งออกใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ให้ประชาชน

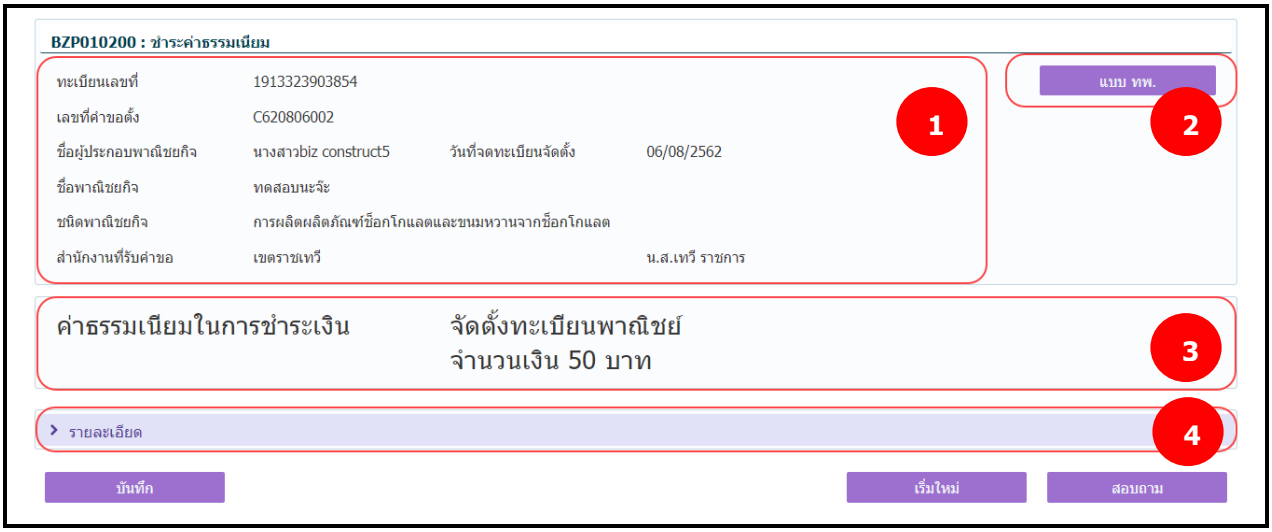
การชำระค่าธรรมเนียมมีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> ข้อมูลจาก ก.พ.ร. >> ชำระค่าธรรมเนียม เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม BZP010200 : ชำระค่าธรรมเนียม

หน้าจอสอบถามชำระค่าธรรมเนียม

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบจะแสดงรายการที่ผ่านการพิจารณา และรอประชาชนมาติดต่อชำระค่าธรรมเนียม
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลรายการคำขอจดทะเบียนทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูล จากนั้นคลิกปุ่ม “**ค้นหา**”
4. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการเพื่อดูรายละเอียดข้อมูล

หน้าจอบันทึกชำระค่าธรรมเนียม

การเพิ่มข้อมูล

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ

   ส่วนที่ 1

   - แสดงข้อมูลทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอตั้งจาก ก.พ.ร.ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจ ชนิดพาณิชยกิจ สำนักงานที่รับคำขอ และนายทะเบียน

   ส่วนที่ 2

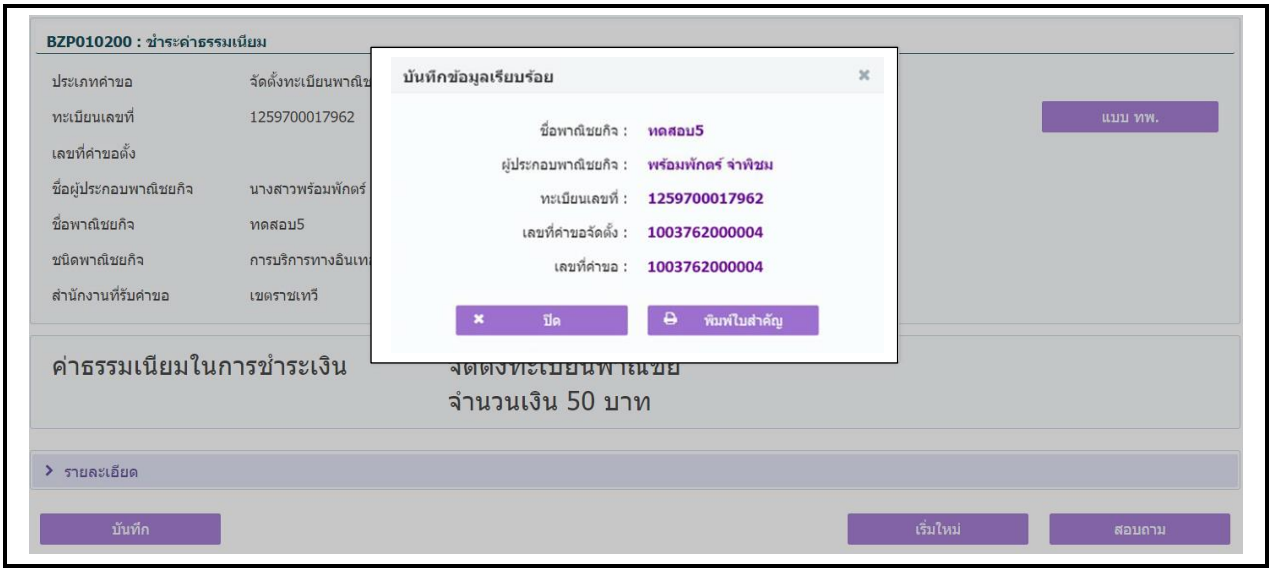
   - แสดงปุ่ม “แบบ ทพ.” เมื่อผู้ใช้คลิกปุ่ม “แบบ ทพ.” ระบบแสดงแบบฟร์อม ทพ.ที่มีรายละเอียดข้อมูลของผู้ประกอบการ และร้านค้า

   ส่วนที่ 3

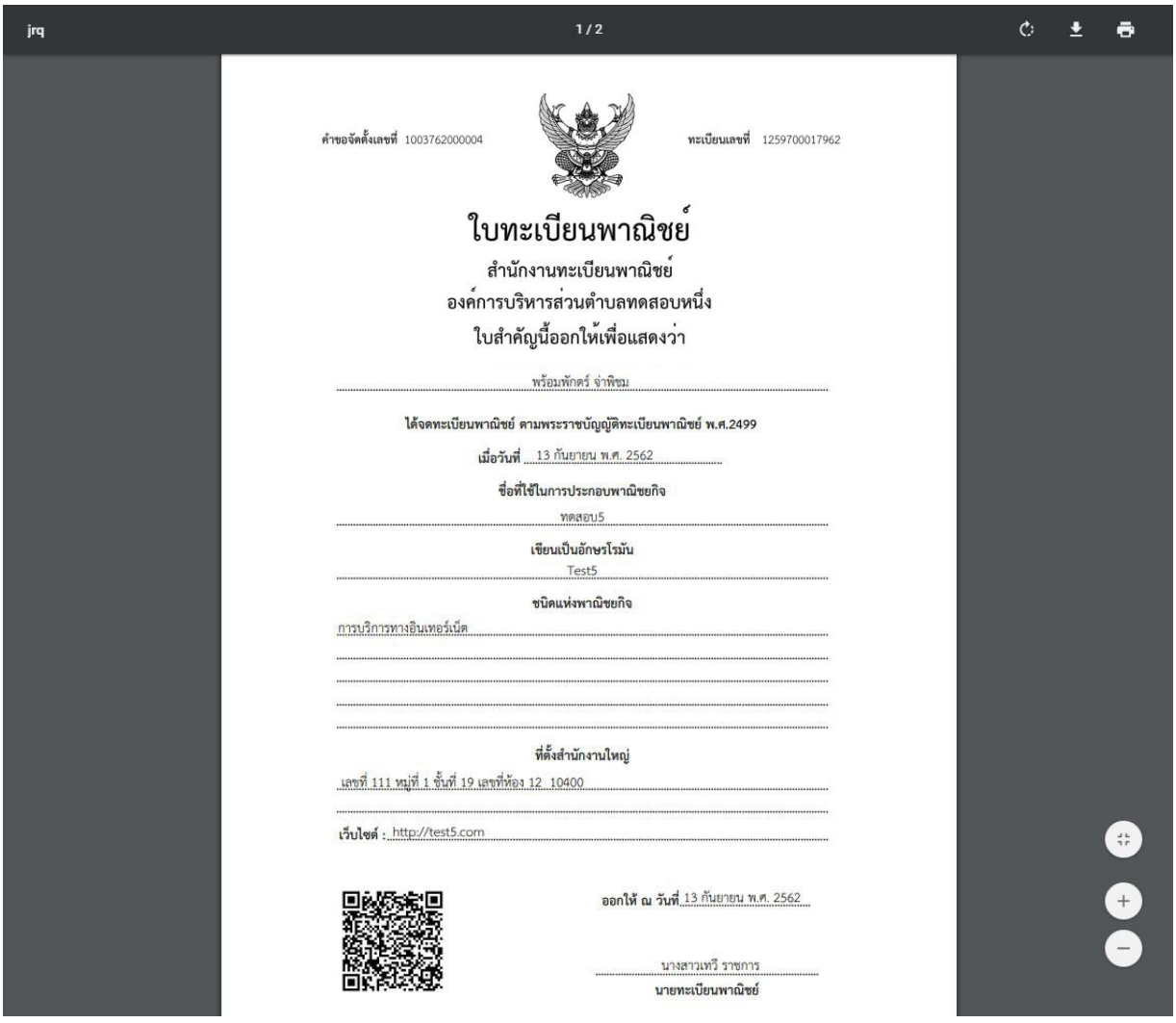
   - แสดงค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนพาณิชย์

   ส่วนที่ 4

   - แสดงรายละเอียดข้อมูลต่างๆ ของร้านค้าและผู้ประกอบพาณิชยกิจ
2. ผู้ใช้ตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดบนหน้าจอ ตรงกลับข้อมูลที่ประชาชนเข้ามายื่นชำระค่าธรรมเนียม
3. คลิกปุ่ม “**บันทึก**” เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
   - ระบบแสดงเลขประชาชน หรือ เลขนิติทะเบียนนิติบุคคล เป็นเลขทะเบียนพาณิชย์
   - ระบบแสดงข้อความเลขที่คำขอจัดตั้งที่ระบบสร้าง
   - ระบบแสดงข้อความเลขที่คำขอ(ปัจจุบัน)ที่ระบบสร้าง
4. ระบบทำการสร้างข้อมูลใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้งานตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนทำการพิมพ์ใบสำคัญให้กับประชาชน
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก ไม่พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“ปิด”** โดยผู้ใช้สามารถพิมพ์ใบสำคัญภายหลังได้ (ดูรายละเอียดที่หัวข้อ **พิมพ์ใบสำคัญ**)
   - กรณีผู้ใช้งาน เลือก พิมพ์ใบสำคัญ ให้คลิกปุ่ม **“พิมพ์ใบสำคัญ”** ระบบแสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์ ดังรูป

หน้าจอแสดงผลการบันทึกชำระค่าธรรมเนียม

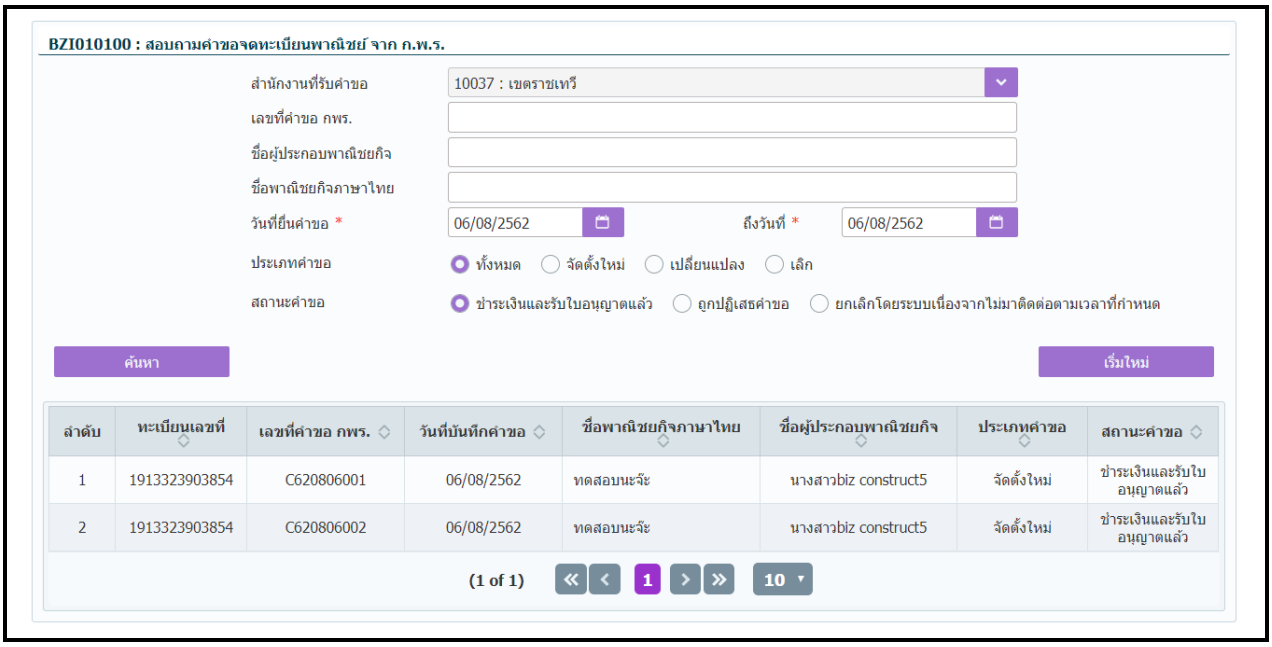

หน้าจอบันทึกจดจัดตั้งทะเบียนพาณิชย์ – แสดงใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์

3.3 สอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

การสอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. เป็นเมนูสำหรับการสอบถามข้อมูลคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. เพื่อดูรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์และประวัติการยื่นคำขอที่มีการบันทึกผลการพิจารณาคำขอแล้ว

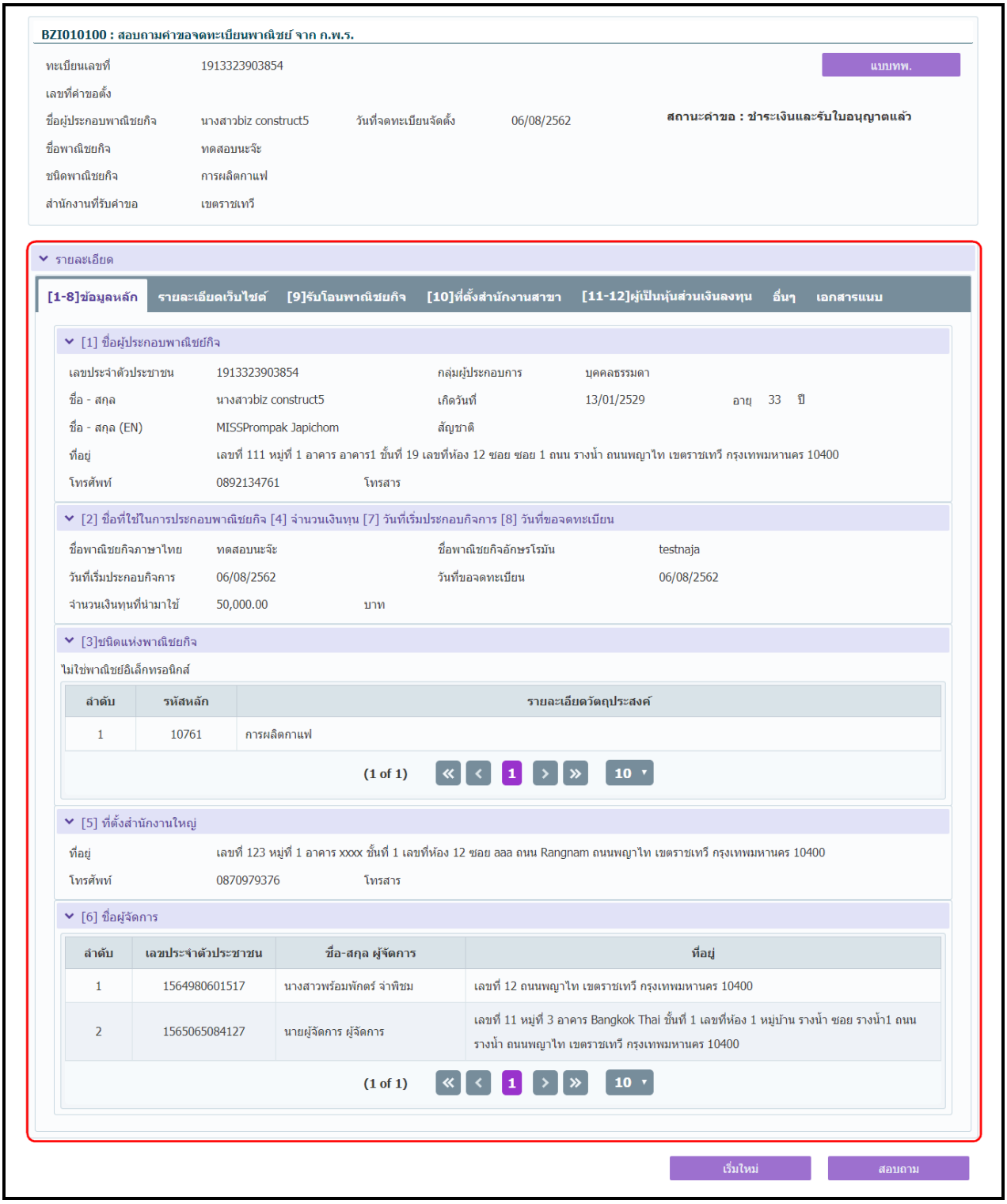
สอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> ข้อมูลจาก ก.พ.ร. >> สอบถามคำขอ จาก ก.พ.ร. เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม BZI010100 : สอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

หน้าจอสอบถามคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูล โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่ยื่นคำขอ เป็นอย่างน้อย
3. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
4. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการที่ต้องดูรายละเอียดคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.
5. ระบบแสดงรายละเอียดคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร. บนหน้าจอ

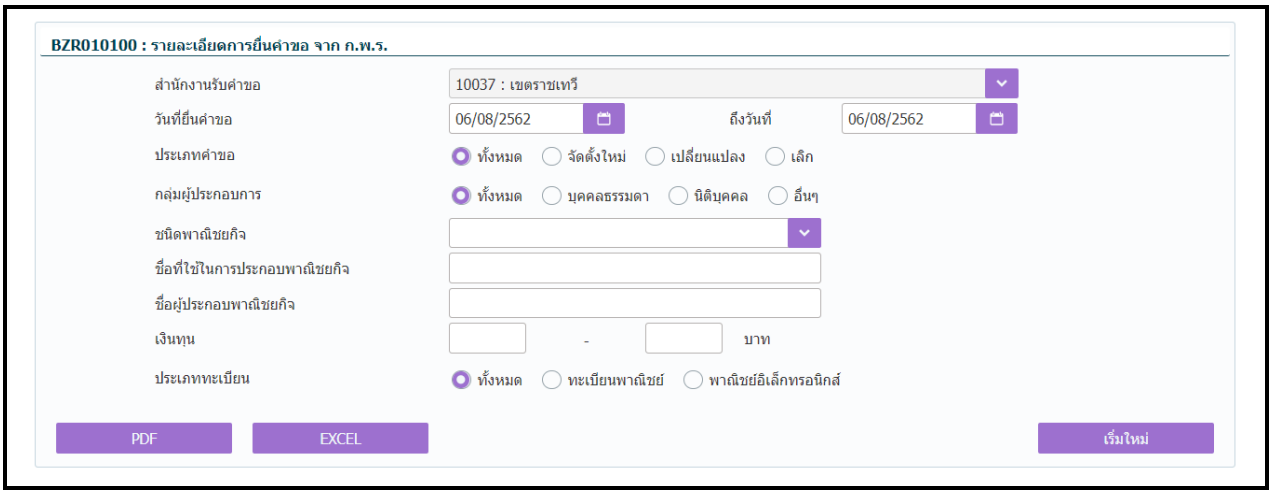

หน้าจอรายละเอียดคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ จาก ก.พ.ร.

3.4 รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. เป็นเมนูสำหรับพิมพ์รายงานที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ผ่านช่องทางการให้บริการจาก ก.พ.ร. ในรูปแบบ PDF หรือ EXCEL

รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> ข้อมูลจาก ก.พ.ร. >> รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอพิมพ์รายงาน BZR010100 : รายละเอียดการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

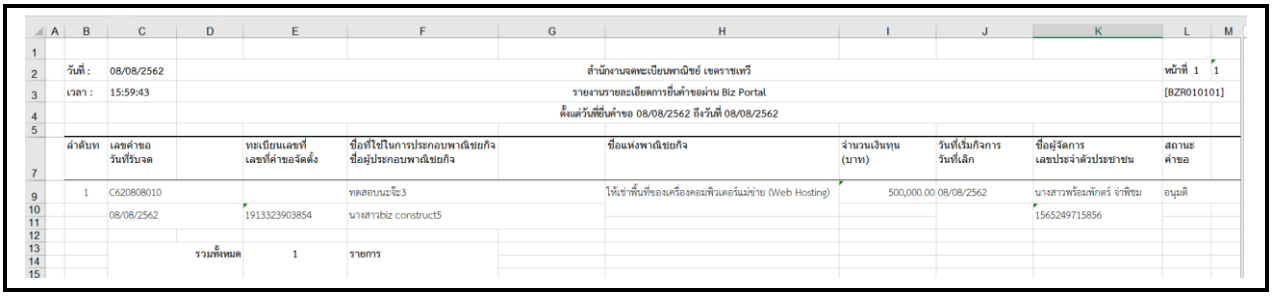
หน้าจอพิมพ์รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

<u>การพิมพ์รายงาน</u>

1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขพิมพ์รายงาน
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการพิมพ์รายงาน โดยระบุช่วงวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. คลิกปุ่มเลือกพิมพ์รายงาน
   - คลิกปุ่ม “**PDF**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ PDF
   - คลิกปุ่ม “**EXCEL**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF - รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

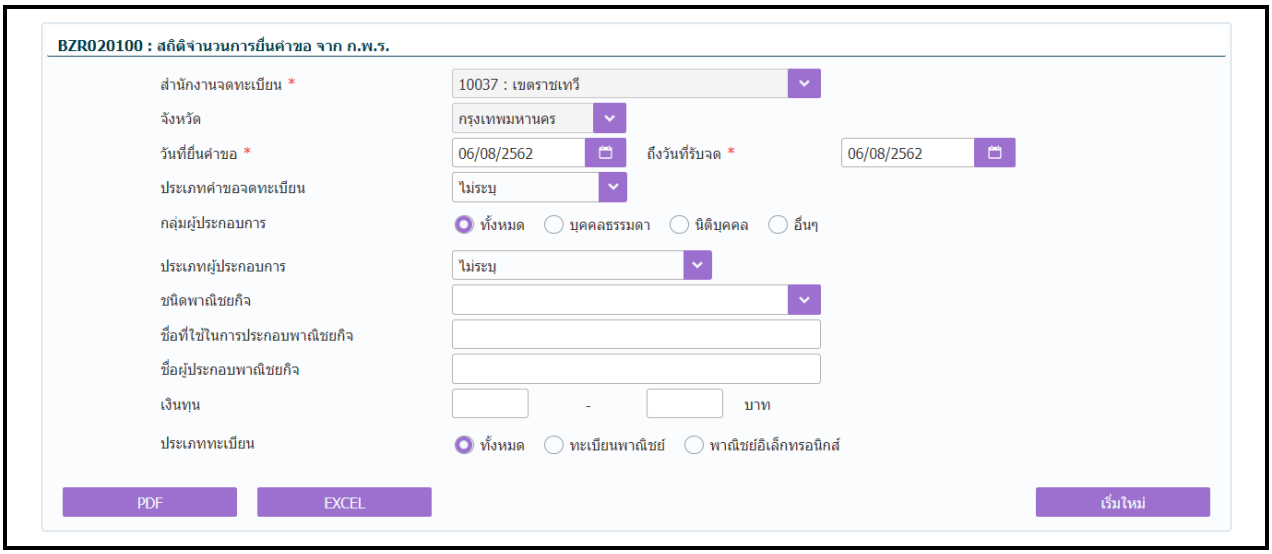
	วันที่ :	08/08/2562				สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ เขตราชเทวี					หน้าที่ 1	1
	เวลา :	15:59:43				รายงานรายละเอียดการยื่นคำขอผ่าน Biz Portal						[BZR010101]
						ตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ 08/08/2562 ถึงวันที่ 08/08/2562						
	ลำดับท	เลขคำขอ วันที่รับจด		ทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอจัดตั้ง	ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ	ชื่อแห่งพาณิชยกิจ	จำนวนเงินทุน (บาท)	วันที่เริ่มกิจการ วันที่เลิก	ชื่อผู้จัดการ เลขประจำตัวประชาชน	สถานะ คำขอ		
	1	C620808010			ทดสอบนะจ๊ะ3	ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)	500,000.00	08/08/2562	นางสาวพร้อมพักตร์ จำพิชม	อนุมติ		
		08/08/2562		1913323903854	นางสาวbiz construct5				1565249715856			
			รวมทั้งหมด	1	รายการ							

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

3.5 สถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. เป็นเมนูสำหรับพิมพ์รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ผ่านช่องทางการให้บริการจาก ก.พ.ร. ในรูปแบบ PDF หรือ EXCEL

รายงานการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> ข้อมูลจาก ก.พ.ร. >> สถิติการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร. เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอพิมพ์รายงาน BZR020100 : สถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

หน้าจอพิมพ์รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

ขั้นตอนการพิมพ์รายงาน

1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขพิมพ์รายงาน
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการพิมพ์รายงาน โดยระบุช่วงวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. คลิกปุ่มเลือกพิมพ์รายงาน
   - คลิกปุ่ม “**PDF**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ PDF
   - คลิกปุ่ม “**EXCEL**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL

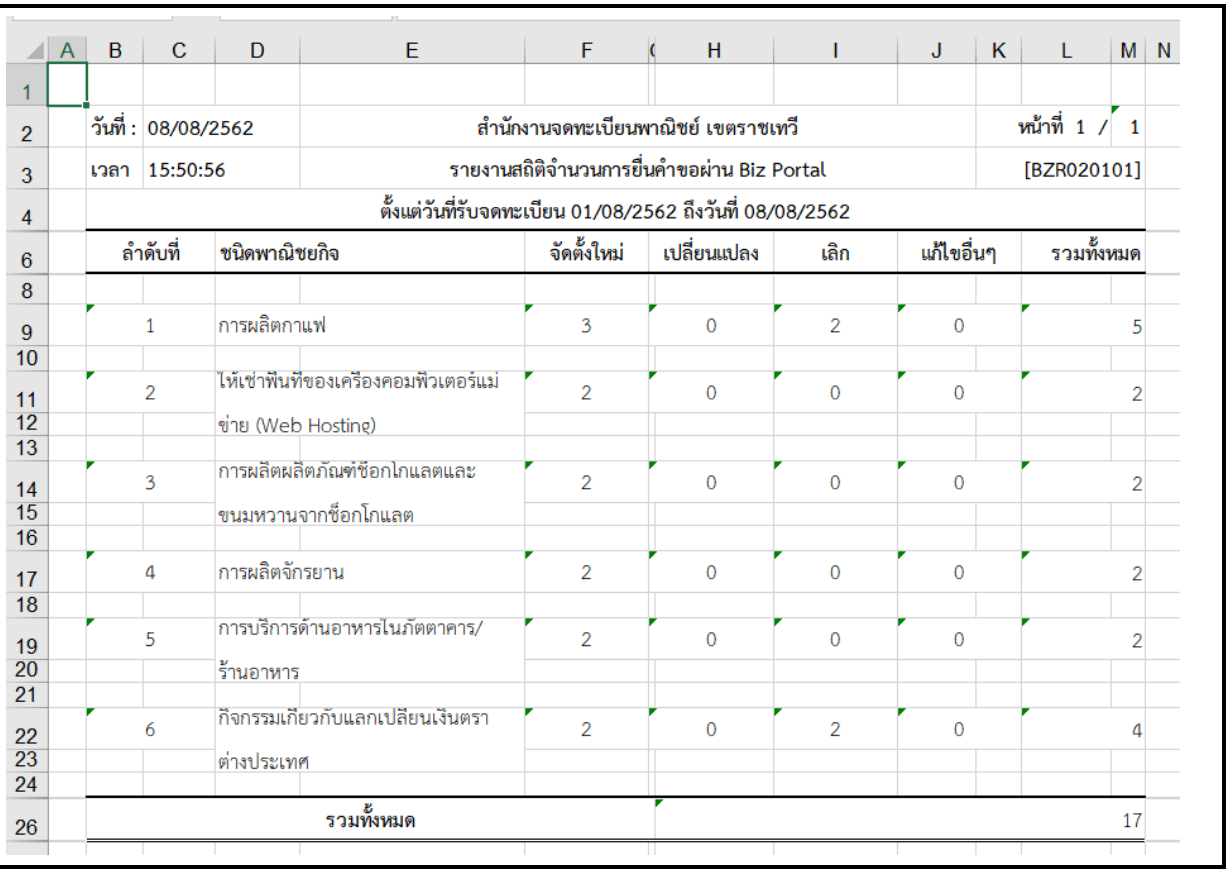
วันที่ : 08/08/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ เขตราชเทวี หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 15:49:16 รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอผ่าน Biz Portal [BZR020101]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/08/2562 ถึงวันที่ 08/08/2562

ลำดับที่	ชนิดพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	รวมทั้งหมด
1	การผลิตกาแฟ	3	0	2	0	5
2	ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)	2	0	0	0	2
3	การผลิตผลิตภัณฑ์ช็อกโกแลตและขนมหวานจากช็อกโกแลต	2	0	0	0	2
4	การผลิตจักรยาน	2	0	0	0	2
5	การบริการด้านอาหารในภัตตาคาร/ร้านอาหาร	2	0	0	0	2
6	กิจกรรมเกี่ยวกับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	2	0	2	0	4
	รวมทั้งหมด					17

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF - รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

	A	B	C	D	E	F	H	I	J	K	L	M	N
1													
2		วันที่ :	08/08/2562		สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ เขตราชเทวี						หน้าที่	1 /	1
3		เวลา	15:50:56		รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอผ่าน Biz Portal						[BZR020101]		
4					ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/08/2562 ถึงวันที่ 08/08/2562								
6		ลำดับที่		ชนิดพาณิชยกิจ		จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ		รวมทั้งหมด		
8													
9		1		การผลิตกาแฟ		3	0	2	0		5		
10													
11		2		ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่		2	0	0	0		2		
12				ข่าย (Web Hosting)									
13													
14		3		การผลิตผลิตภัณฑ์ช็อกโกแลตและ		2	0	0	0		2		
15				ขนมหวานจากช็อกโกแลต									
16													
17		4		การผลิตจักรยาน		2	0	0	0		2		
18													
19		5		การบริการด้านอาหารในภัตตาคาร/		2	0	0	0		2		
20				ร้านอาหาร									
21													
22		6		กิจกรรมเกี่ยวกับแลกเปลี่ยนเงินตรา		2	0	2	0		4		
23				ต่างประเทศ									
24													
26				รวมทั้งหมด								17	

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

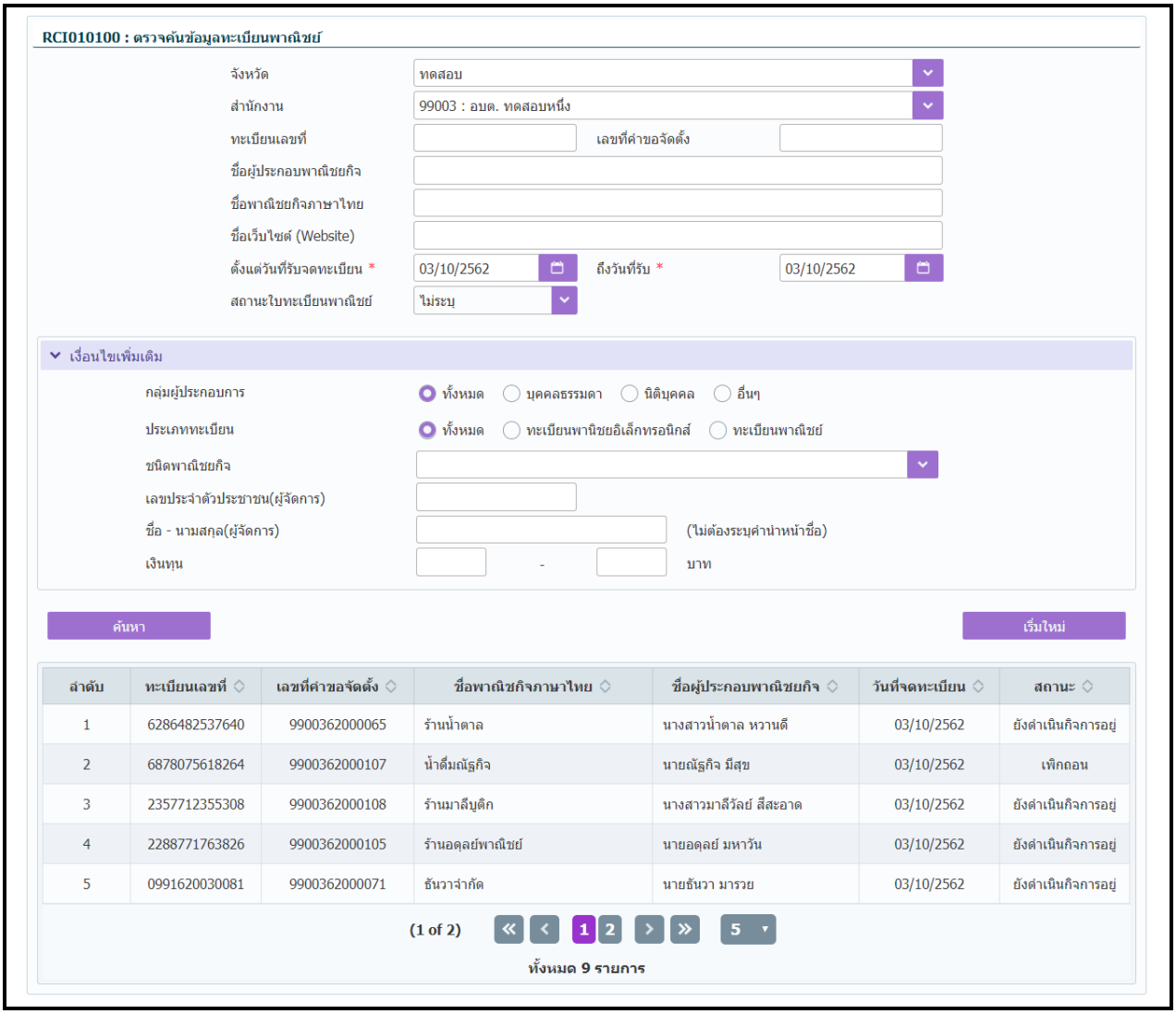
4 การสอบถามข้อมูล

เป็นชุดเมนูสำหรับให้บริการสืบค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ เพื่อดูรายละเอียดประวัติคำขอและประวัติการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของทะเบียนพาณิชย์

4.1 ตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

ตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ เป็นเมนูสำหรับการสอบถามข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ สามารถดูรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์และประวัติการเปลี่ยนแปลงของทะเบียนพาณิชย์

การตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ มีขั้นตอนดังนี้ คลิกเลือกที่เมนู >> สอบถาม >> ตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม RCI : 010100ตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอตรวจค้นข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF - รายงานสถิติจำนวนการยื่นคำขอ จาก ก.พ.ร.

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ โดยต้องระบุเงื่อนไขวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. คลิกปุ่ม **“ค้นหา”**
4. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา
5. ผู้ใช้งานสามารถคลิกเลือกรายการให้แสดงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ที่บันทึกได้
6. ระบบแสดงจอภาพรายละเอียดข้อมูล (ไม่อนุญาตให้แก้ไขข้อมูล) ดังนี้

   <u>ส่วนที่ 1</u>

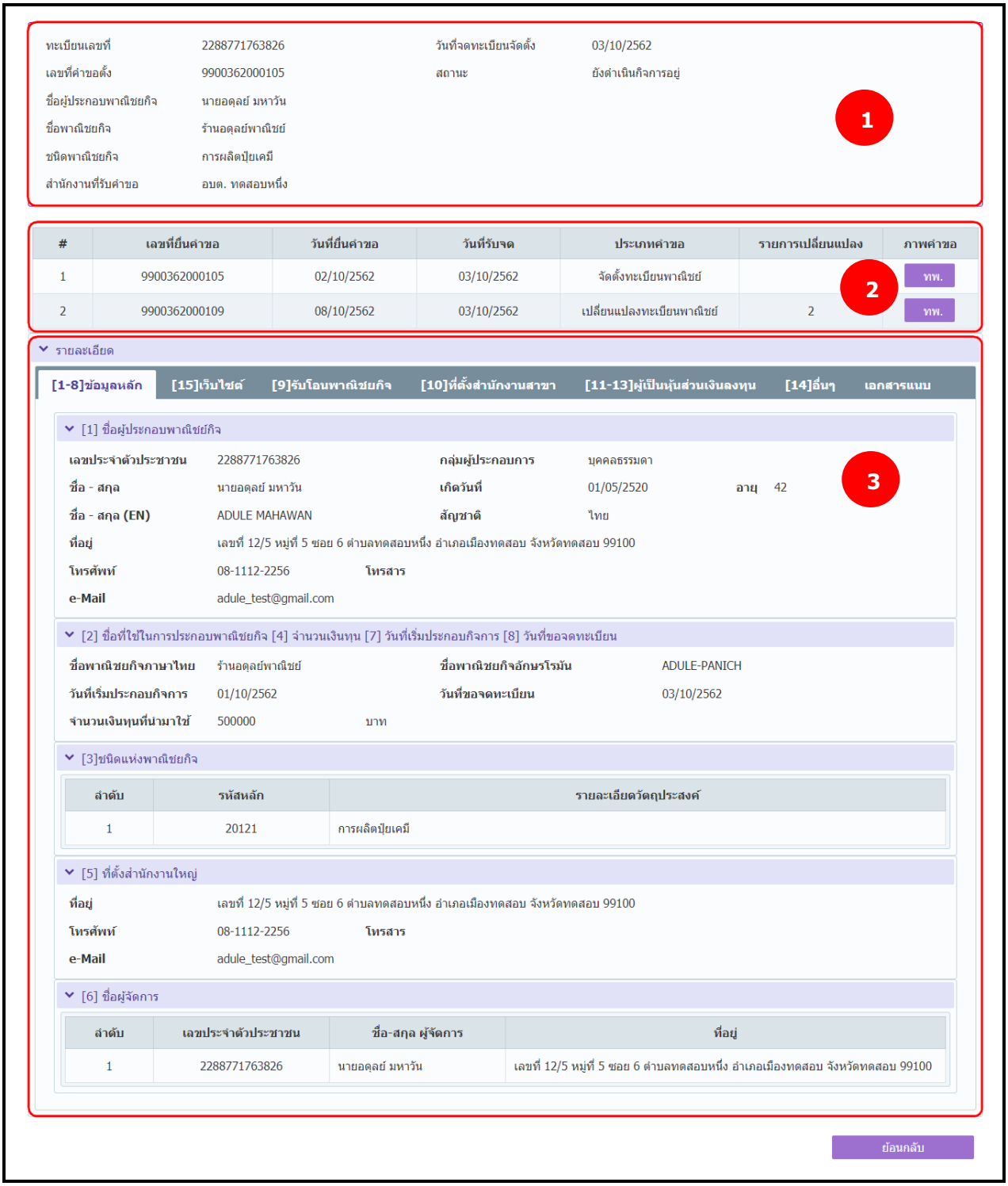
   - แสดงข้อมูลทะเบียนเลขที่ เลขที่คำขอตั้ง วันที่จดทะเบียนจัดตั้ง สถานะ ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ ชื่อพาณิชยกิจ ชนิดแห่งพาณิชยกิจ และ สำนักงานที่รับคำขอ

   <u>ส่วนที่ 2</u>

   - แสดงประวัติการจดทะเบียนพาณิชย์ รายการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “ทพ.” เพื่อดูรายละเอียดประวัติคำขอ

   <u>ส่วนที่ 3</u>

   - แสดงรายละเอียดของข้อมูลทะเบียนพาณิชย์
7. ผู้ใช้งานสามารถคลิกปุ่ม **“ย้อนกลับ”**เพื่อกลับไปยังหน้าจอสอบถามข้อมูล

หน้าจอ แสดงรายละเอียดข้อมูลทะเบียนพาณิชย์

5 รายงาน

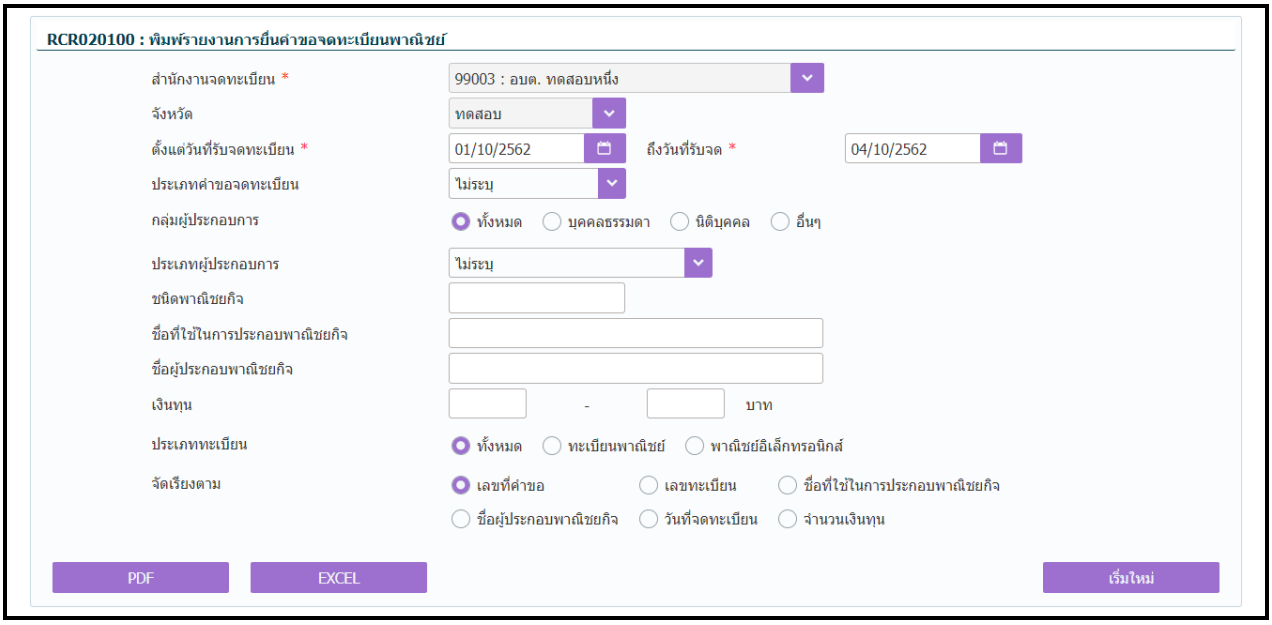
เป็นชุดเมนูสำหรับพิมพ์รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์ ซึ่ง ประกอบด้วย

- รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์
- รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์
- รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์

รายงานแต่ละรายงานสามารถพิมพ์รายงานในรูปแบบ PDF หรือ EXCEL ได้ สำหรับ รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ จะสามารถพิมพ์รายงานกราฟ ในรูปแบบ PDF ได้

5.1 รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

คลิกเลือกที่เมนู >> รายงาน >> การยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ระบบแสดงหน้าจอสอบถามรายงาน RCR020100 : พิมพ์รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอพิมพ์รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

<u>การพิมพ์รายงาน</u>

1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขพิมพ์รายงาน
2. ผู้ใช้เลือกเงื่อนไขที่ต้องการพิมพ์รายงาน โดยระบุช่วงวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. ผู้ใช้เลือกพิมพ์รายงาน
   - คลิกปุ่ม “**PDF**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ PDF
   - คลิกปุ่ม “**EXCEL**” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL

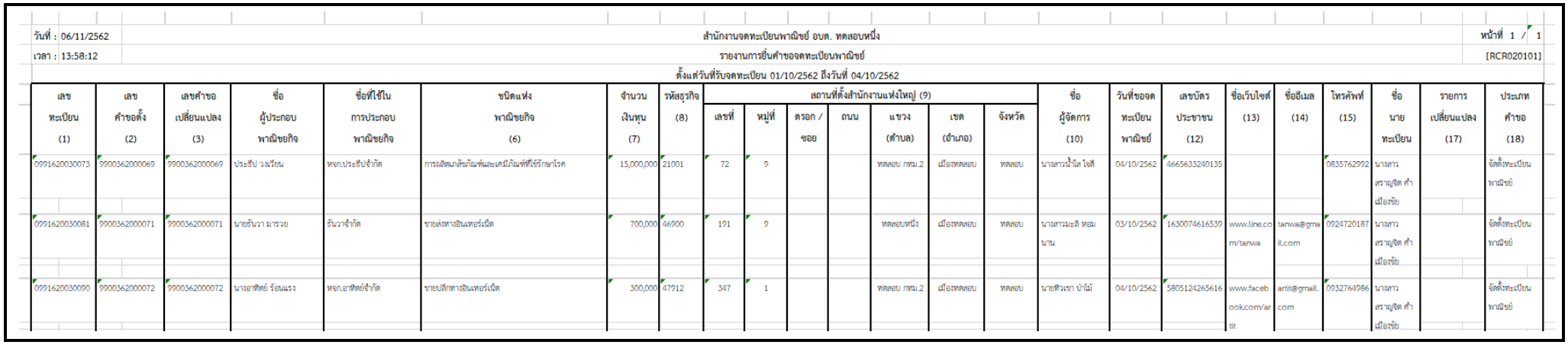
วันที่ : 06/11/2562
เวลา : 13:57:21

สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง
รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

หน้าที่ 1 / 1
[RCR020101]

เลขทะเบียน (1)	เลขคำขอตั้ง (2)	เลขคำขอเปลี่ยนแปลง (3)	ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ (4)	ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ (5)	ชนิดแห่งพาณิชยกิจ (6)	จำนวนเงินทุน (7)	รหัสธุรกิจ (8)	สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ (9)							ชื่อผู้จัดการ (10)	วันที่ขอจดทะเบียนพาณิชย์ (11)	เลขบัตรประชาชน (12)	ชื่อเว็บไซต์ (13)	ชื่ออีเมล (14)	โทรศัพท์ (15)	ชื่อนายทะเบียน (16)	รายการเปลี่ยนแปลง (17)	ประเภทคำขอ (18)
								เลขที่	หมู่ที่	ตรอก / ซอย	ถนน	แขวง (ตำบล)	เขต (อำเภอ)	จังหวัด									
0991620030073	9900362000069	9900362000069	ประธีป วงเวียน	หจก.ประธีปจำกัด	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค	15,000,000	21001	72	9			ทดสอบ กทม.2	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นางสาวน้ำไล ไอที	04/10/2562	4665633240135			0835762992	นางสาวสราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์
0991620030081	9900362000071	9900362000071	นายธันวา มารวย	ธันวาจำกัด	ขายส่งทางอินเทอร์เน็ต	700,000	46900	191	9			ทดสอบหนึ่ง	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นางสาวมะลิ หอมนาน	03/10/2562	1630074616539	www.line.com/tanwa	tanwa@gmail.com	0924720187	นางสาวสราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์
0991620030090	9900362000072	9900362000072	นางอาทิตย์ ร้อนแรง	หจก.อาทิตย์จำกัด	ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต	300,000	47912	347	1			ทดสอบ กทม.2	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นายทิวเขา ป่าไม้	04/10/2562	5805124265616	www.facebook.com/artit	artit@gmail.com	0932764986	นางสาวสราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

วันที่ : 06/11/2562
เวลา : 13:58:12

สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง
รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

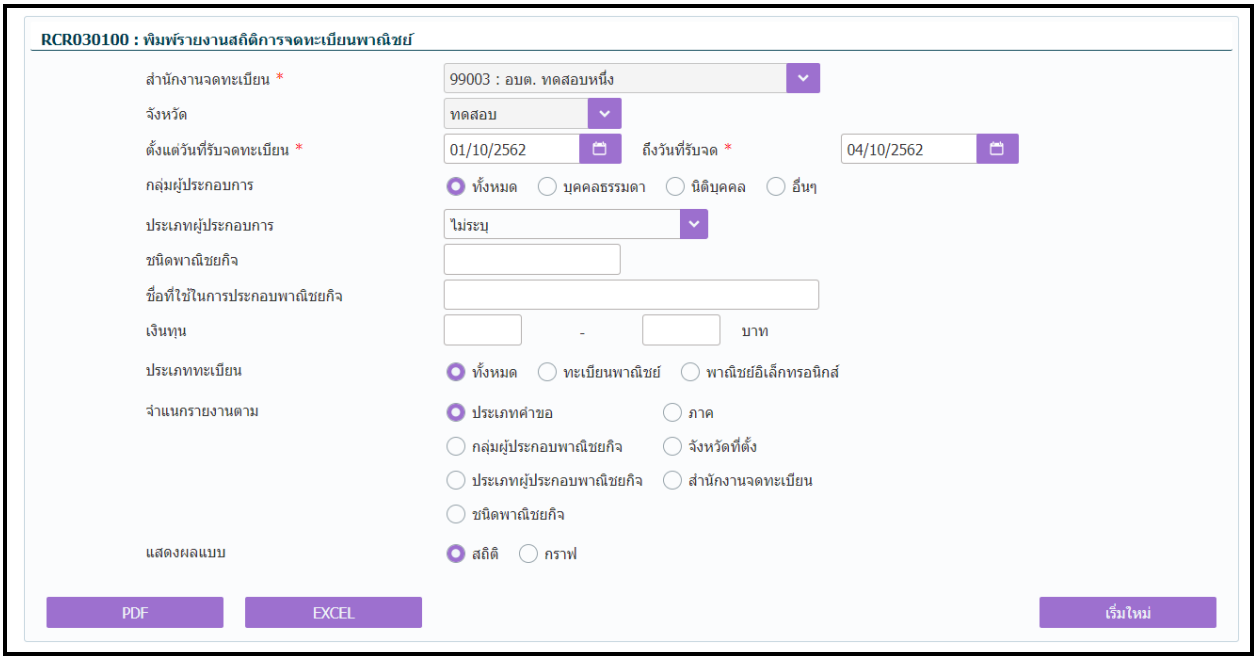
หน้าที่ 1 / 1
[RCR020101]

เลขทะเบียน (1)	เลขคำขอตั้ง (2)	เลขคำขอเปลี่ยนแปลง (3)	ชื่อผู้ประกอบพาณิชยกิจ	ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชยกิจ	ชนิดแห่งพาณิชยกิจ (6)	จำนวนเงินทุน (7)	รหัสธุรกิจ (8)	สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ (9)							ชื่อผู้จัดการ (10)	วันที่ขอจดทะเบียนพาณิชย์	เลขบัตรประชาชน (12)	ชื่อเว็บไซต์ (13)	ชื่ออีเมล (14)	โทรศัพท์ (15)	ชื่อนายทะเบียน	รายการเปลี่ยนแปลง (17)	ประเภทคำขอ (18)
								เลขที่	หมู่ที่	ตรอก / ซอย	ถนน	แขวง (ตำบล)	เขต (อำเภอ)	จังหวัด									
0991620030073	9900362000069	9900362000069	ประธีป วงเวียน	หจก.ประธีปจำกัด	การผลิตเภสัชภัณฑ์และเคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค	15,000,000	21001	72	9			ทดสอบ กทม.2	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นางสาวน้ำไล ไอที	04/10/2562	4665633240135			0835762992	นางสาว สราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์
0991620030081	9900362000071	9900362000071	นายธันวา มารวย	ธันวาจำกัด	ขายส่งทางอินเทอร์เน็ต	700,000	46900	191	9			ทดสอบหนึ่ง	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นางสาวมะลิ หอม นาน	03/10/2562	1630074616539	www.line.com/tanwa	tanwa@gmail.com	0924720187	นางสาว สราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์
0991620030090	9900362000072	9900362000072	นางอาทิตย์ ร้อนแรง	หจก.อาทิตย์จำกัด	ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต	300,000	47912	347	1			ทดสอบ กทม.2	เมืองทดสอบ	ทดสอบ	นายทิวเขา ป่าไม้	04/10/2562	5805124265616	www.facebook.com/artit	artit@gmail.com	0932764986	นางสาว สราญจิต คำเมืองชัย		จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - รายงานการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

5.2 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์

คลิกเลือกที่เมนู >> รายงาน >> สถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ ระบบแสดงหน้าจอสอบถามรายงาน RCR030100 : พิมพ์รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์

หน้าจอพิมพ์รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์

<u>การพิมพ์รายงาน</u>

4. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขพิมพ์รายงาน
5. ผู้ใช้เลือกเงื่อนไขที่ต้องการพิมพ์รายงาน โดยระบุช่วงวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
6. ผู้ใช้เลือกเงื่อนไข จำแนกรายงานตาม
   - ประเภทคำขอ หัวข้อที่ 6.2.1
   - กลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ หัวข้อที่ 6.2.2
   - ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ หัวข้อที่ 6.2.3
   - ชนิดพาณิชยกิจ หัวข้อที่ 6.2.4
   - ภาค หัวข้อที่ 6.2.5
   - จังหวัดที่ตั้ง หัวข้อที่ 6.2.6
   - สำนักงานจดทะเบียน หัวข้อที่ 6.2.7
7. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไข แสดงผลแบบ สถิติ หรือ กราฟ
8. คลิกปุ่มเลือกพิมพ์รายงาน
   - คลิกปุ่ม “PDF” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ PDF
   - คลิกปุ่ม “EXCEL” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:05:16 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน [RCR030101]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	รายการจดทะเบียนพาณิชย์	จำนวนคำขอ
1	จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์	18
2	เปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์	5
3	เลิกทะเบียนพาณิชย์	2
4	แก้ไขอื่นๆ ไม่ต้องจดทะเบียน	1
5	เพิกถอนทะเบียนพาณิชย์	1
	รวมทั้งหมด	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน

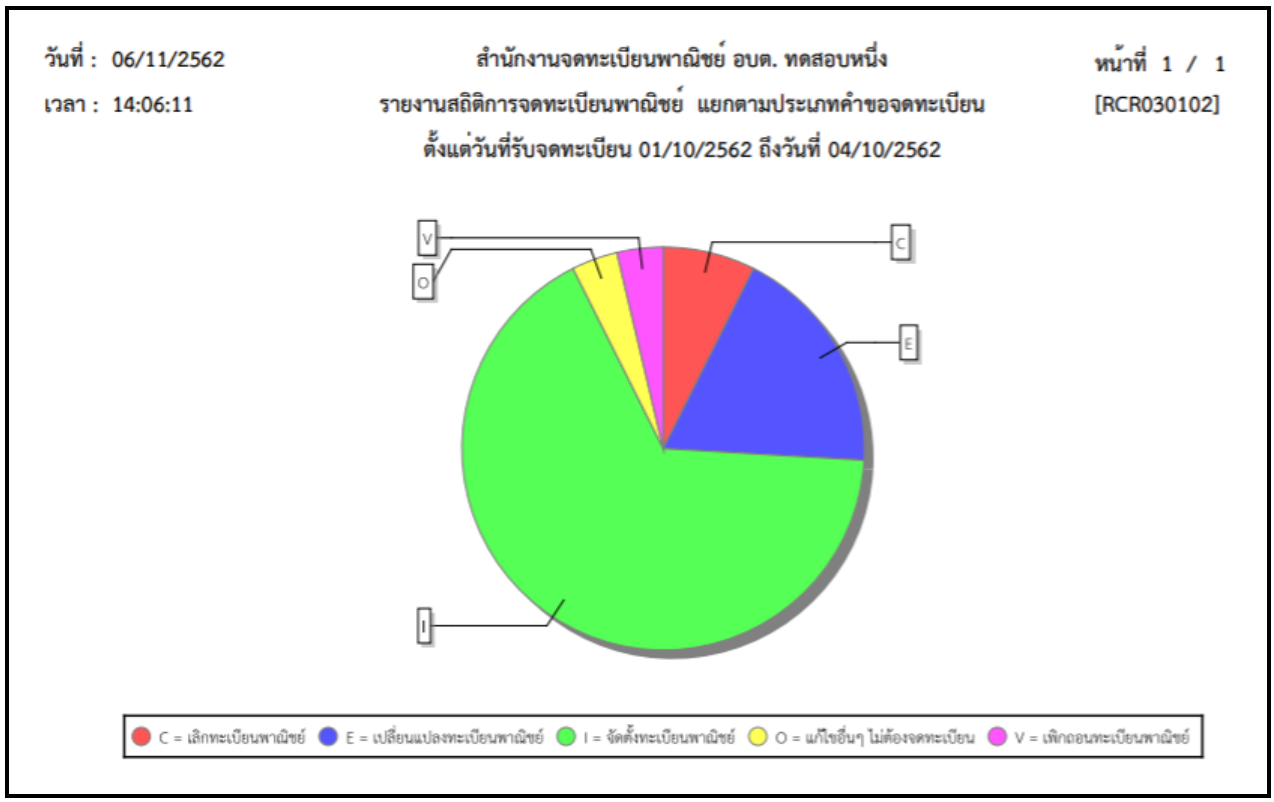
วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา 14:05:36 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน [RCR030101]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	รายการจดทะเบียนพาณิชย์	จำนวนคำขอ
1	จัดตั้งทะเบียนพาณิชย์	18
2	เปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์	5
3	เลิกทะเบียนพาณิชย์	2
4	แก้ไขอื่นๆ ไม่ต้องจดทะเบียน	1
5	เพิกถอนทะเบียนพาณิชย์	1
	รวมทั้งหมด	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามประเภทคำขอจดทะเบียน

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:07:59 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030201]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	กลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	รวมทั้งหมด
1	บุคคลธรรมดา	14	2	1	1	18
2	อื่นๆ	4	3	1	0	8
	รวมทั้งหมด	**18**	**5**	**2**	**1**	**26**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา 14:08:20 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030201]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

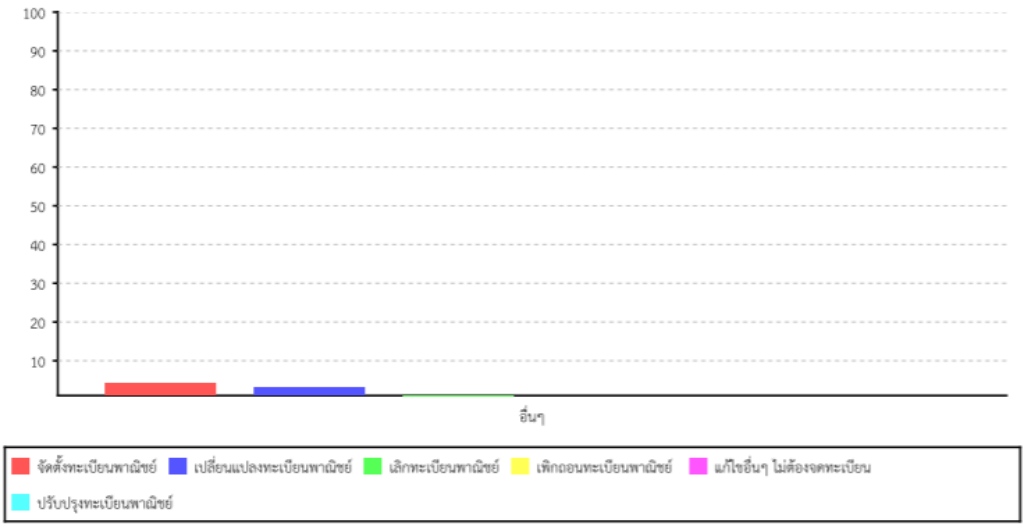
ลำดับที่	กลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	รวมทั้งหมด
1	บุคคลธรรมดา	14	2	1	1	18
2	อื่นๆ	4	3	1	0	8
	รวมทั้งหมด	**18**	**5**	**2**	**1**	**26**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:09:07 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030202]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามกลุ่มผู้ประกอบพาณิชยกิจ

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:09:41 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030301]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่น ๆ	รวมทั้งหมด
1	บุคคลธรรมดา	14	2	1	1	18
2	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	4	3	1	0	8
	รวมทั้งหมด	**18**	**5**	**2**	**1**	**26**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา 14:10:04 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030301]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

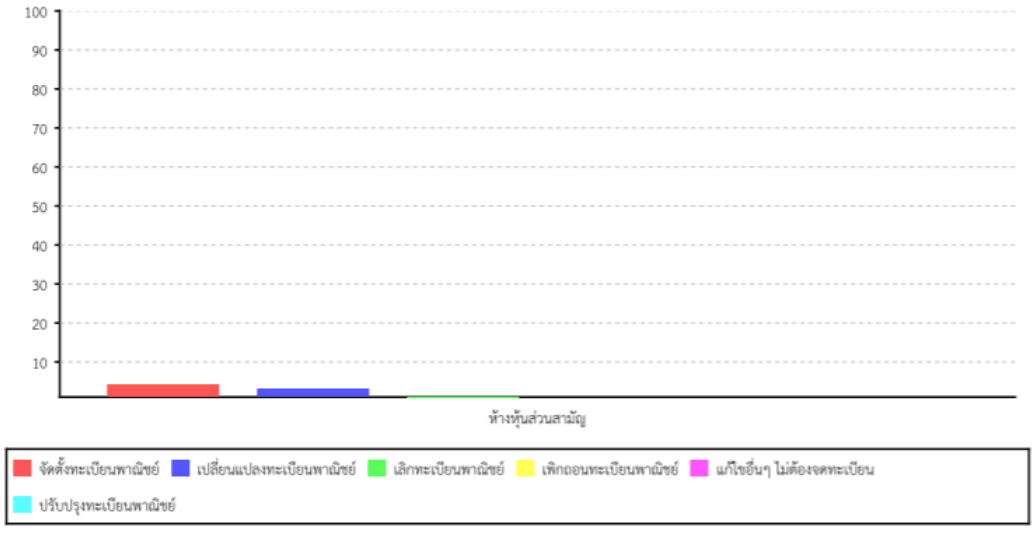
ลำดับที่	ประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่น ๆ	รวมทั้งหมด
1	บุคคลธรรมดา	14	2	1	1	18
2	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	4	3	1	0	8
	รวมทั้งหมด	**18**	**5**	**2**	**1**	**26**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:10:40 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ [RCR030302]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามประเภทผู้ประกอบพาณิชยกิจ

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามชนิดพาณิชยกิจ

วันที่ : 15/08/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต.ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 15:31:23 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามชนิดพาณิชยกิจ [RCR030401]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 12/08/2562 ถึงวันที่ 15/08/2562

ลำดับที่	ชนิดพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	การผลิตกาแฟ	1	0	0	0	0	1
2	การเลื่อยไม้	1	0	0	0	0	1
3	การผลิตภาชนะบรรจุที่ทำจากไม้	1	0	0	0	0	1
4	การขายส่งสัตว์มีชีวิต	1	0	0	0	0	1
5	ขายส่งทางอินเทอร์เน็ต	1	0	0	0	0	1
6	ร้านขายปลีกผักและผลไม้	1	0	1	0	0	2
7	ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต	2	0	1	0	0	3
8	การขนส่งผู้โดยสารทางรถโดยสารประจำทางอื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	1	0	0	0	0	1
9	ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)	2	0	0	0	0	2
10	การบริการทางอินเทอร์เน็ต	1	0	0	0	0	1
	รวมทั้งหมด	**12**	**0**	**2**	**0**	**0**	**14**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามชนิดพาณิชยกิจ

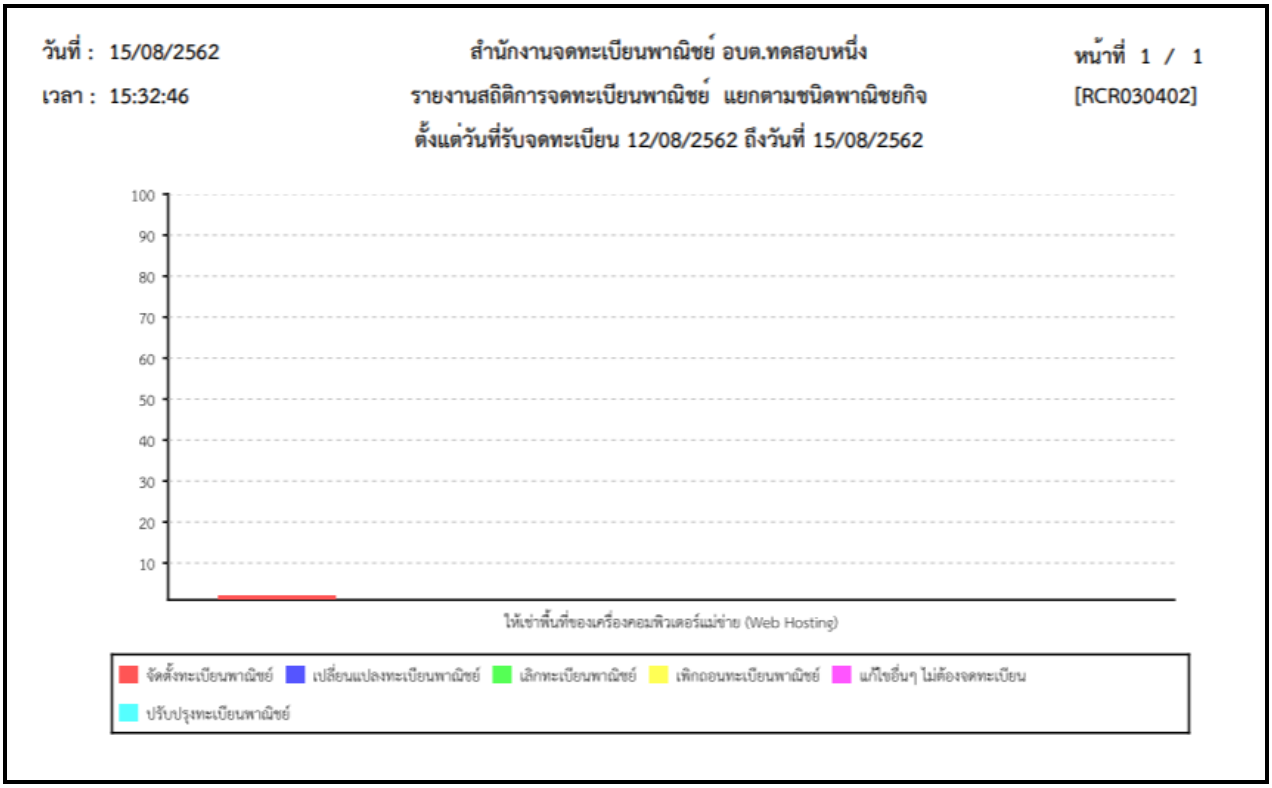
วันที่ : 15/08/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต.ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 15:31:36 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามชนิดพาณิชยกิจ [RCR030401]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 12/08/2562 ถึงวันที่ 15/08/2562

ลำดับที่	ชนิดพาณิชยกิจ	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	การผลิตกาแฟ	1	0	0	0	0	1
2	การเลื่อยไม้	1	0	0	0	0	1
3	การผลิตภาชนะบรรจุที่ทำจากไม้	1	0	0	0	0	1
4	การขายส่งสัตว์มีชีวิต	1	0	0	0	0	1
5	ขายส่งทางอินเทอร์เน็ต	1	0	0	0	0	1
6	ร้านขายปลีกผักและผลไม้	1	0	1	0	0	2
7	ขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต	2	0	1	0	0	3
8	การขนส่งผู้โดยสารทางรถโดยสารประจำทางอื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	1	0	0	0	0	1
9	ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)	2	0	0	0	0	2
10	การบริการทางอินเทอร์เน็ต	1	0	0	0	0	1
	รวมทั้งหมด	**12**	**0**	**2**	**0**	**0**	**14**

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามชนิดพาณิชยกิจ

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามชนิดพาณิชยกิจ

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามภาค

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:17:46 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามภาค [RCR030501]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	ภาค	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	ภาคกลาง	18	5	2	1	1	27
	รวมทั้งหมด	18	5	2	1	1	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามภาค

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา 14:18:12 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามภาค [RCR030501]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

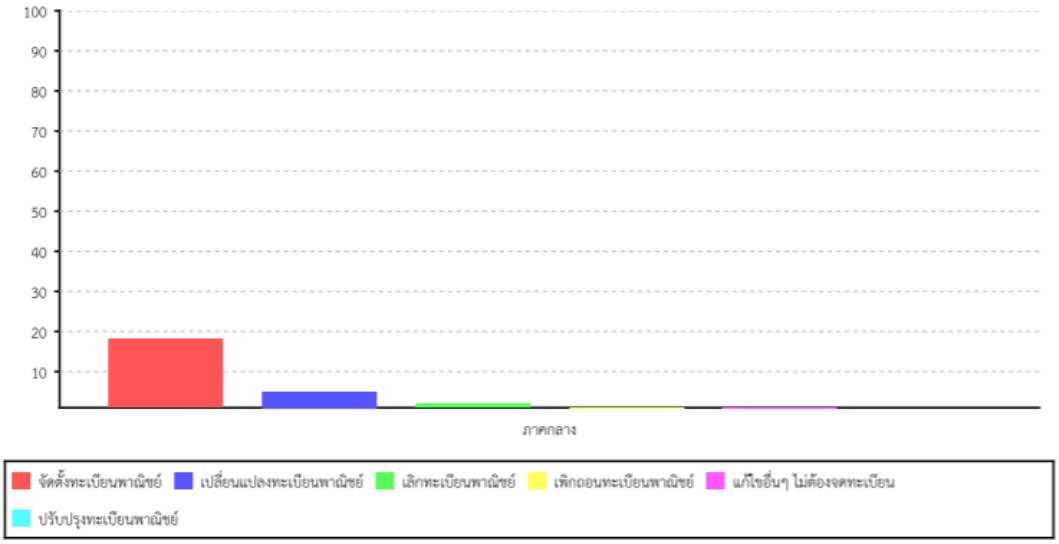
ลำดับที่	ภาค	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	ภาคกลาง	18	5	2	1	1	27
	รวมทั้งหมด	18	5	2	1	1	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามภาค

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:19:16 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามภาค [RCR030502]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามภาค

รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามจังหวัดที่ตั้ง

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา : 14:20:09 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามจังหวัดที่ตั้ง [RCR030601]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	จังหวัด	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่น ๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	ทดสอบ	18	5	2	1	1	27
	รวมทั้งหมด	18	5	2	1	1	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามจังหวัดที่ตั้ง

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

เวลา 14:20:34 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามจังหวัดที่ตั้ง [RCR030601]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

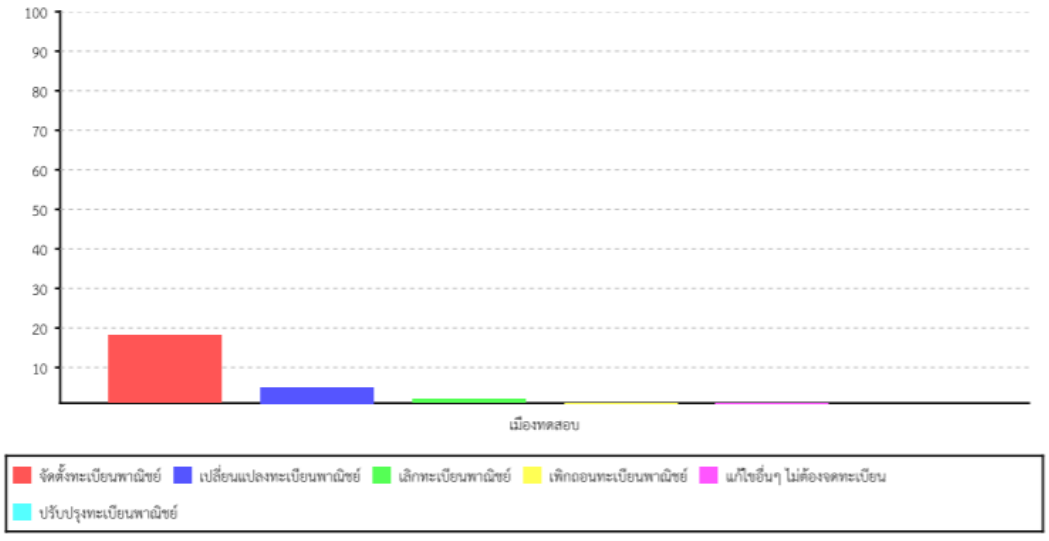
ลำดับที่	จังหวัด	จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่น ๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	ทดสอบ	18	5	2	1	1	27
	รวมทั้งหมด	18	5	2	1	1	27

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามจังหวัดที่ตั้ง

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1

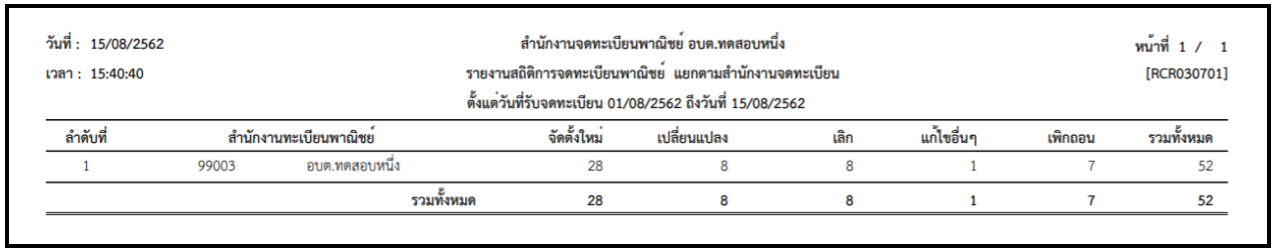
เวลา : 14:21:01 รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามจังหวัดที่ตั้ง [RCR030602]

ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามจังหวัดที่ตั้ง

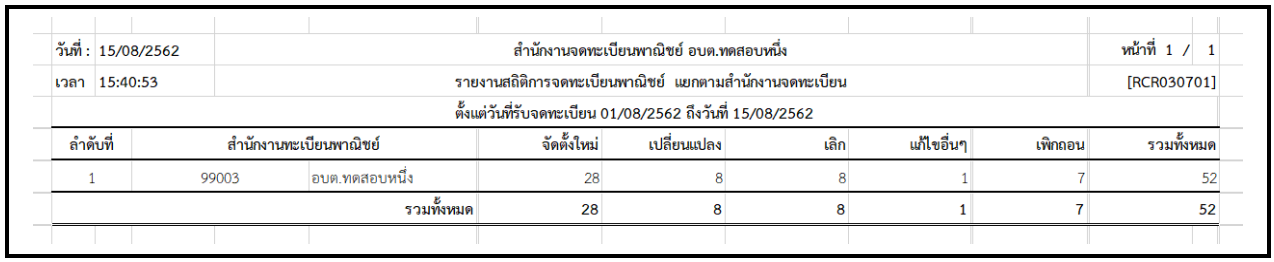
รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามสำนักงานจดทะเบียน

วันที่ : 15/08/2562 | สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต.ทดสอบหนึ่ง | หน้าที่ 1 / 1
เวลา : 15:40:40 | รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามสำนักงานจดทะเบียน | [RCR030701]
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/08/2562 ถึงวันที่ 15/08/2562

ลำดับที่	สำนักงานทะเบียนพาณิชย์		จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	99003	อบต.ทดสอบหนึ่ง	28	8	8	1	7	52
		รวมทั้งหมด	28	8	8	1	7	52

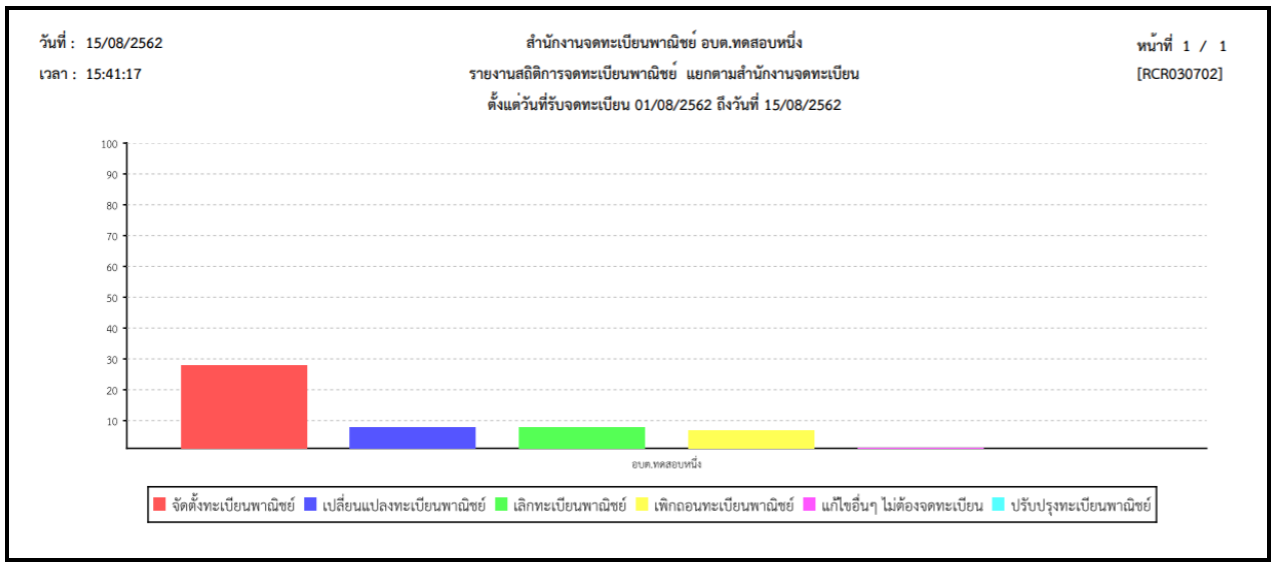
หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF – แยกตามสำนักงานจดทะเบียน

วันที่ : 15/08/2562 | สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต.ทดสอบหนึ่ง | หน้าที่ 1 / 1
เวลา 15:40:53 | รายงานสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์ แยกตามสำนักงานจดทะเบียน | [RCR030701]
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/08/2562 ถึงวันที่ 15/08/2562

ลำดับที่	สำนักงานทะเบียนพาณิชย์		จัดตั้งใหม่	เปลี่ยนแปลง	เลิก	แก้ไขอื่นๆ	เพิกถอน	รวมทั้งหมด
1	99003	อบต.ทดสอบหนึ่ง	28	8	8	1	7	52
		รวมทั้งหมด	28	8	8	1	7	52

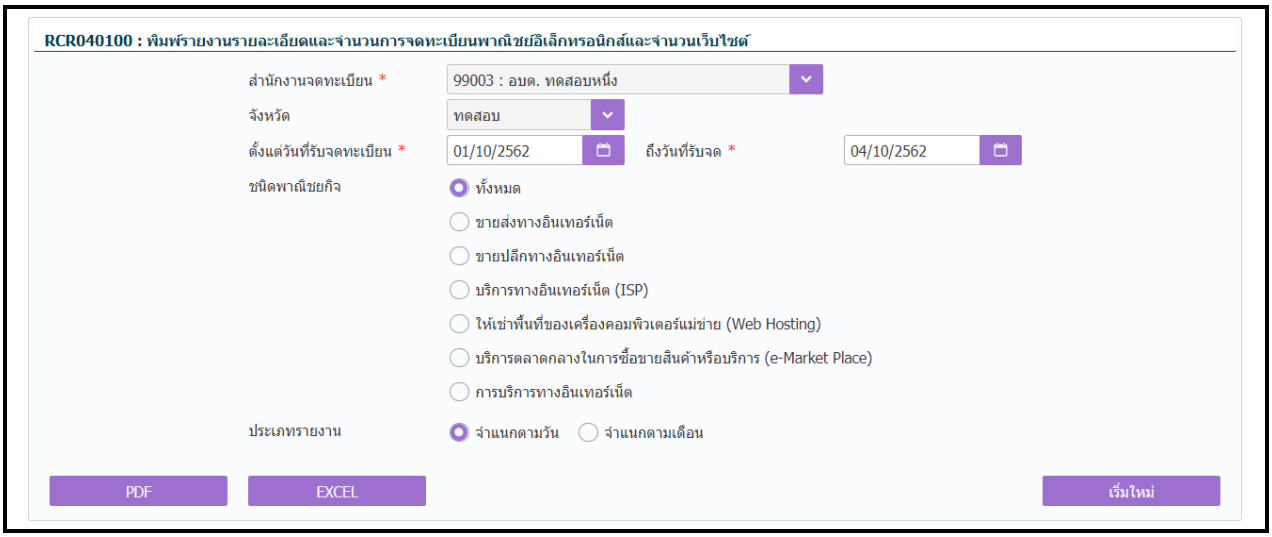
หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - แยกตามสำนักงานจดทะเบียน

หน้าจอแสดงรายงาน(กราฟ)ในรูปแบบ PDF - แยกตามสำนักงานจดทะเบียน

5.3 รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์

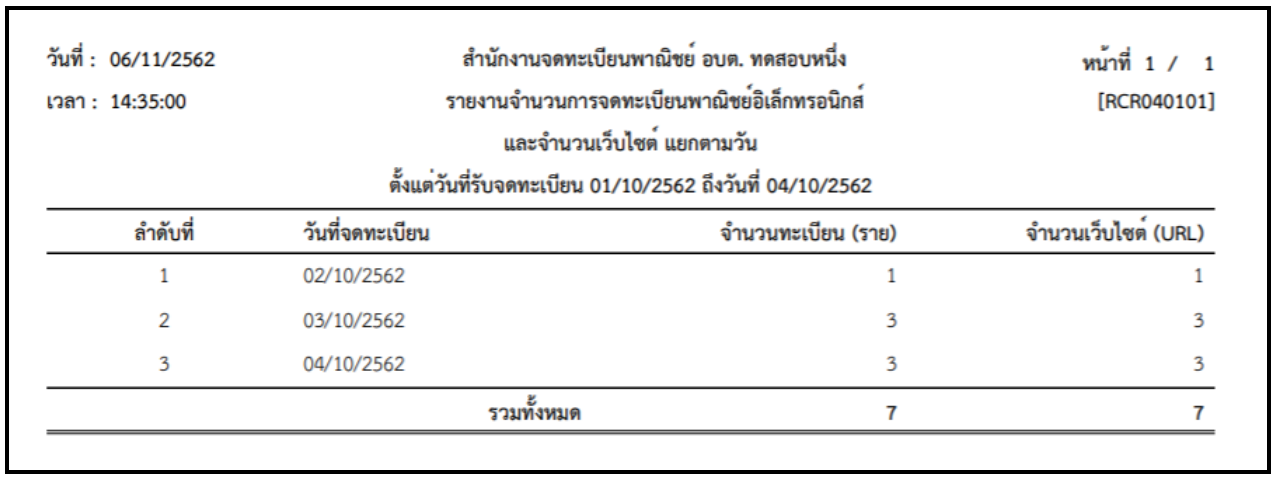
คลิกเลือกที่เมนู >> รายงาน >> จำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบแสดงหน้าจอสอบถามรายงาน RCR040100 : พิมพ์รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์

หน้าจอพิมพ์รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์

<u>การพิมพ์รายงาน</u>

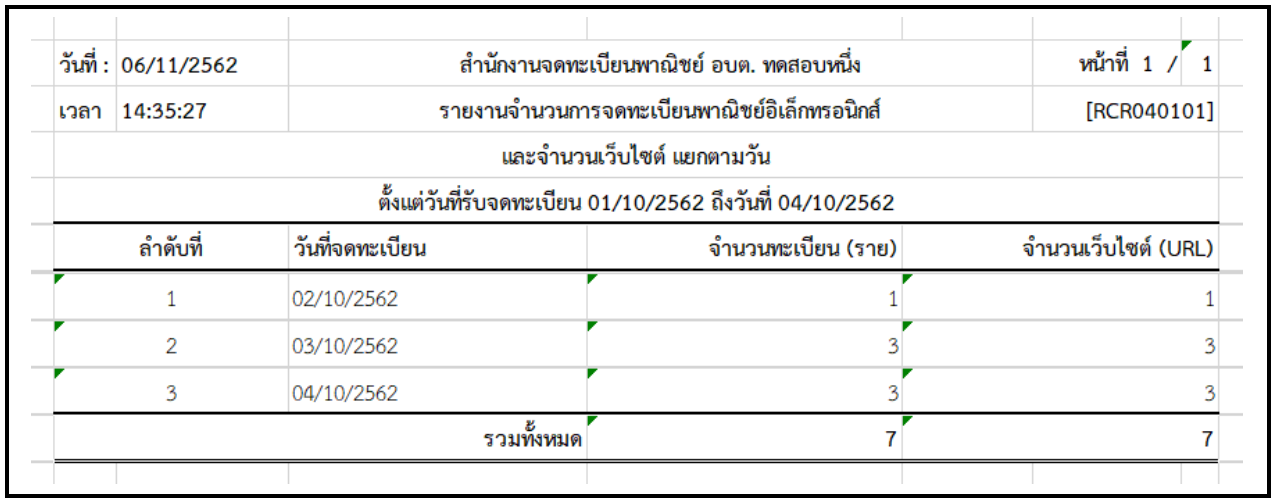
1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขพิมพ์รายงาน
2. ผู้ใช้เลือกเงื่อนไขที่ต้องการพิมพ์รายงาน โดยป้อนช่วงวันที่รับจดทะเบียนเป็นอย่างน้อย
3. ผู้ใช้เลือกประเภทรายงาน โดยจำแนกตามวัน หรือ จำแนกตามเดือน
4. คลิกปุ่มเลือกพิมพ์รายงาน
    - คลิกปุ่ม “PDF” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ PDF
    - คลิกปุ่ม “EXCEL” ระบบแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1
เวลา : 14:35:00 รายงานจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ [RCR040101]
และจำนวนเว็บไซต์ แยกตามวัน
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	วันที่จดทะเบียน	จำนวนทะเบียน (ราย)	จำนวนเว็บไซต์ (URL)
1	02/10/2562	1	1
2	03/10/2562	3	3
3	04/10/2562	3	3
	รวมทั้งหมด	7	7

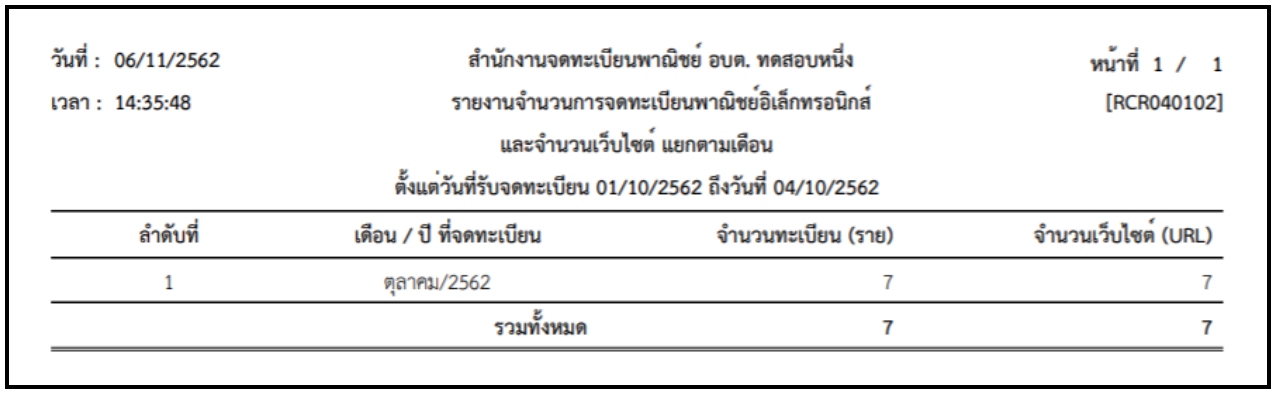
หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF - รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์ - แยกตามวัน

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1
เวลา 14:35:27 รายงานจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ [RCR040101]
และจำนวนเว็บไซต์ แยกตามวัน
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	วันที่จดทะเบียน	จำนวนทะเบียน (ราย)	จำนวนเว็บไซต์ (URL)
1	02/10/2562	1	1
2	03/10/2562	3	3
3	04/10/2562	3	3
	รวมทั้งหมด	7	7

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์ - แยกตามวัน

วันที่ : 06/11/2562 สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง หน้าที่ 1 / 1
เวลา : 14:35:48 รายงานจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ [RCR040102]
และจำนวนเว็บไซต์ แยกตามเดือน
ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562

ลำดับที่	เดือน / ปี ที่จดทะเบียน	จำนวนทะเบียน (ราย)	จำนวนเว็บไซต์ (URL)
1	ตุลาคม/2562	7	7
	รวมทั้งหมด	7	7

หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ PDF - รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์ - แยกตามเดือน

วันที่ :	06/11/2562	สำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ อบต. ทดสอบหนึ่ง	หน้าที่ 1 / 1
เวลา	14:36:02	รายงานจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	[RCR040102]
		และจำนวนเว็บไซต์ แยกตามเดือน	
		ตั้งแต่วันที่รับจดทะเบียน 01/10/2562 ถึงวันที่ 04/10/2562	

ลำดับที่	เดือน / ปี ที่จดทะเบียน	จำนวนทะเบียน (ราย)	จำนวนเว็บไซต์ (URL)
1	ตุลาคม/2562	7	7
	รวมทั้งหมด	7	7

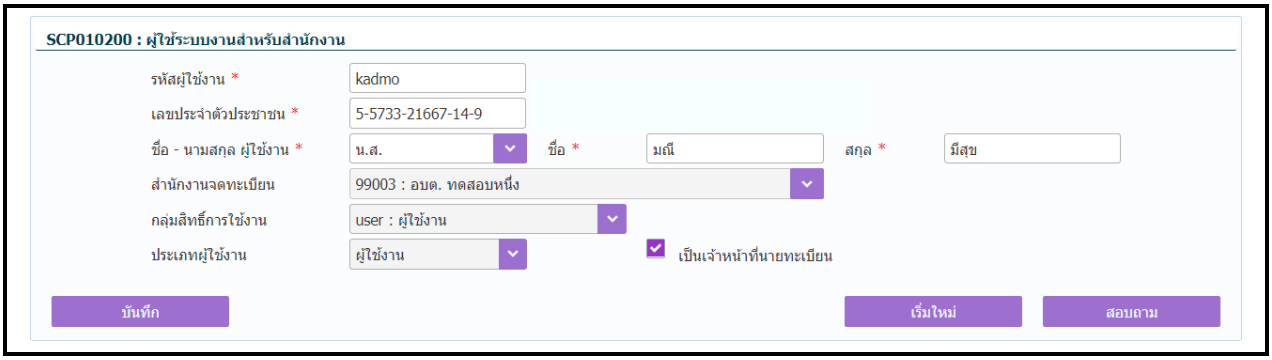
หน้าจอแสดงรายงานในรูปแบบ EXCEL - รายงานรายละเอียดและจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และจำนวนเว็บไซต์ - แยกตามเดือน

6 การกำหนดสิทธิการใช้งานระบบ

6.1 ผู้ใช้ระบบงานสำหรับจดทะเบียนพาณิชย์

ผู้ใช้ระบบงานสำหรับจดทะเบียนพาณิชย์ เป็นเมนูสำหรับผู้ดูแลระบบของสำนักงานใช้บันทึก ค้นหา และแก้ไขข้อมูลผู้ใช้ระบบงานสำหรับจดทะเบียนพาณิชย์ ของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์นั้น ๆ มีขั้นตอนดังนี้

คลิกเลือกที่เมนู >> สิทธิการเข้าใช้งาน >> ผู้ใช้งานระบบสำหรับสำนักงาน เมื่อเข้าสู่หน้าจอ ระบบแสดงหน้าจอสอบถาม SCP010200 : ผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน

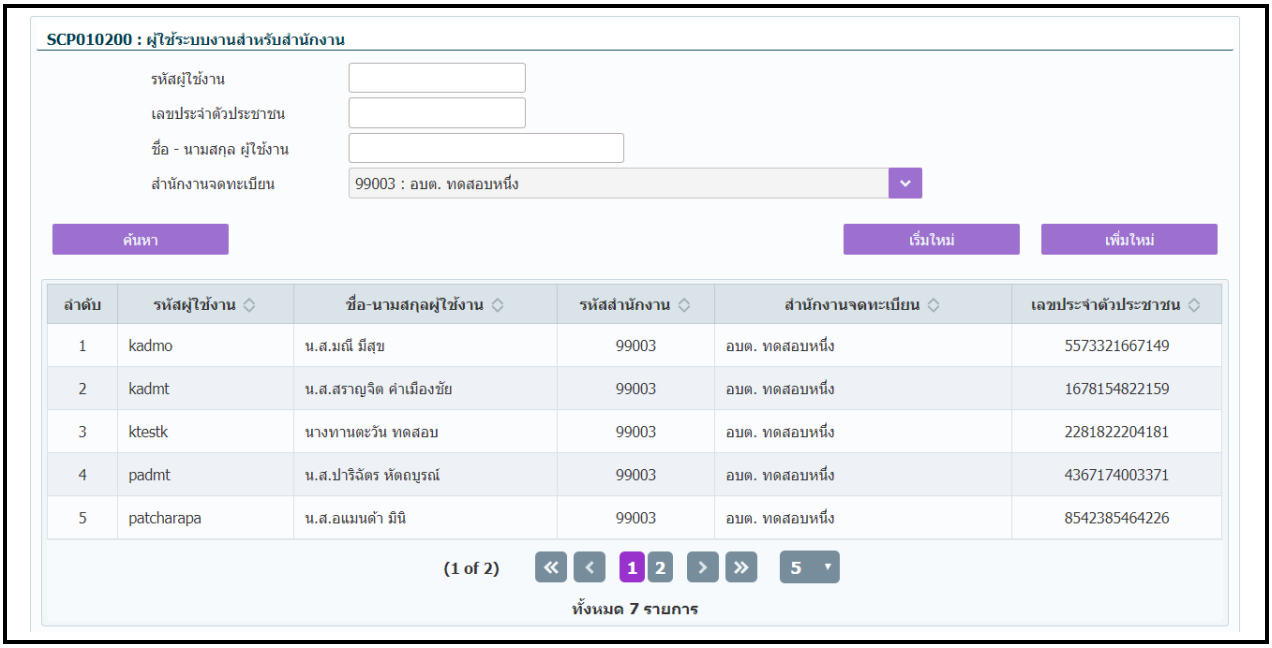

หน้าจอบันทึกผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน

<u>การเพิ่มข้อมูล</u>

1. ผู้ใช้คลิกปุ่ม **“เพิ่มใหม่”** จากหน้าจอสอบถามข้อมูล
1. ระบบแสดงหน้าจอบันทึกผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน
2. ป้อนข้อมูลรหัสผู้ใช้งาน เลขประจำตัวประชาชน รหัสพนักงาน ชื่อ-นามสกุลผู้ใช้งาน
3. ระบุเลือก check box “☑ เป็นเจ้าหน้าที่นายทะเบียน” กรณีที่ผู้ใช้งานระบบเป็นเจ้าหน้าที่นายทะเบียน
4. คลิกปุ่ม **“บันทึก”** เพื่อจัดเก็บข้อมูลในระบบ
5. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงข้อความแจ้งว่า “บันทึกข้อมูลเรียบร้อย”

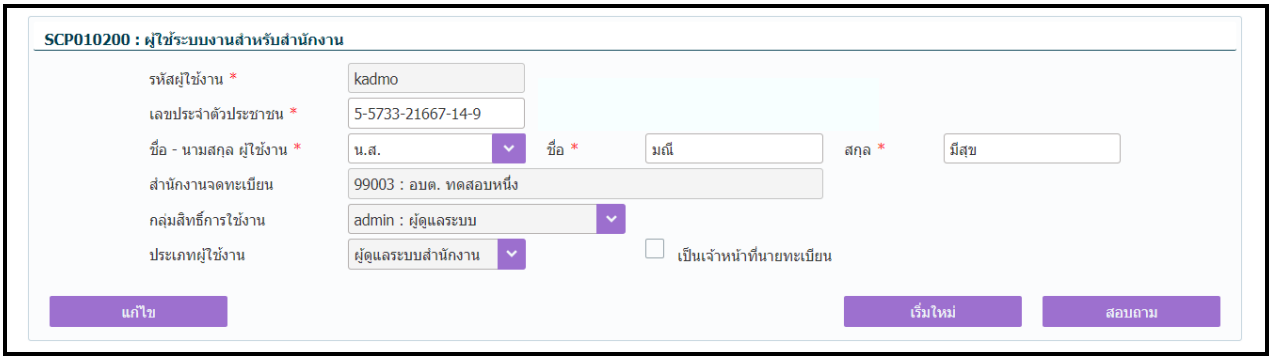
หมายเหตุ : เมื่อเลือก ☑ เป็นเจ้าหน้าที่นายทะเบียน ระบบจะนำชื่อของนายทะเบียนคนนั้นไปแสดงเป็นตัวเลือก นายทะเบียนที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ ให้สามารถเลือกได้ในหน้าเมนูการทำงาน

หน้าจอสอบถามข้อมูลผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน

<u>การสอบถามข้อมูล</u>

1. ระบบแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้งานระบุเงื่อนไขค้นหาข้อมูล
2. ผู้ใช้เลือกระบุเงื่อนไขที่ต้องการค้นหาข้อมูล
3. คลิกปุ่ม “**ค้นหา**”
4. ระบบจะแสดงข้อมูลที่ค้นหาได้ในตารางแสดงผลการค้นหา ผู้ใช้งานสามารถคลิกรายการดูรายละเอียดข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อแก้ไขข้อมูลได้

หน้าจอแก้ไขข้อมูลผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน

<u>การแก้ไขข้อมูล</u>

1. ทำตามขั้นตอนการสอบถามข้อมูล คลิกเลือกรายการที่ต้องการ
2. ระบบแสดงรายละเอียดข้อมูลบนหน้าจอ
3. ผู้ใช้ระบุรายการที่ต้องการแก้ไข ระบบอนุญาตให้แก้ไขข้อมูลได้เฉพาะ เลขประจำตัวประชาชน รหัสพนักงาน คำนำหน้าชื่อ ชื่อ-นามสกุล
4. คลิกปุ่ม **“แก้ไข”**
5. ระบบจัดเก็บข้อมูลที่บันทึกลงฐานข้อมูล แสดงข้อความแจ้งว่า “แก้ไขข้อมูลเรียบร้อย”

หมายเหตุ : การลบข้อมูลผู้ใช้งานระบบไม่สามารถทำได้ที่ เมนู SCP010200 : ผู้ใช้ระบบงานสำหรับสำนักงาน ผู้ใช้จำเป็นต้องแจ้งผู้ดูแลส่วนกลางเมื่อต้องการลบผู้ใช้งานออกจากสำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์

7 เว็บไซต์

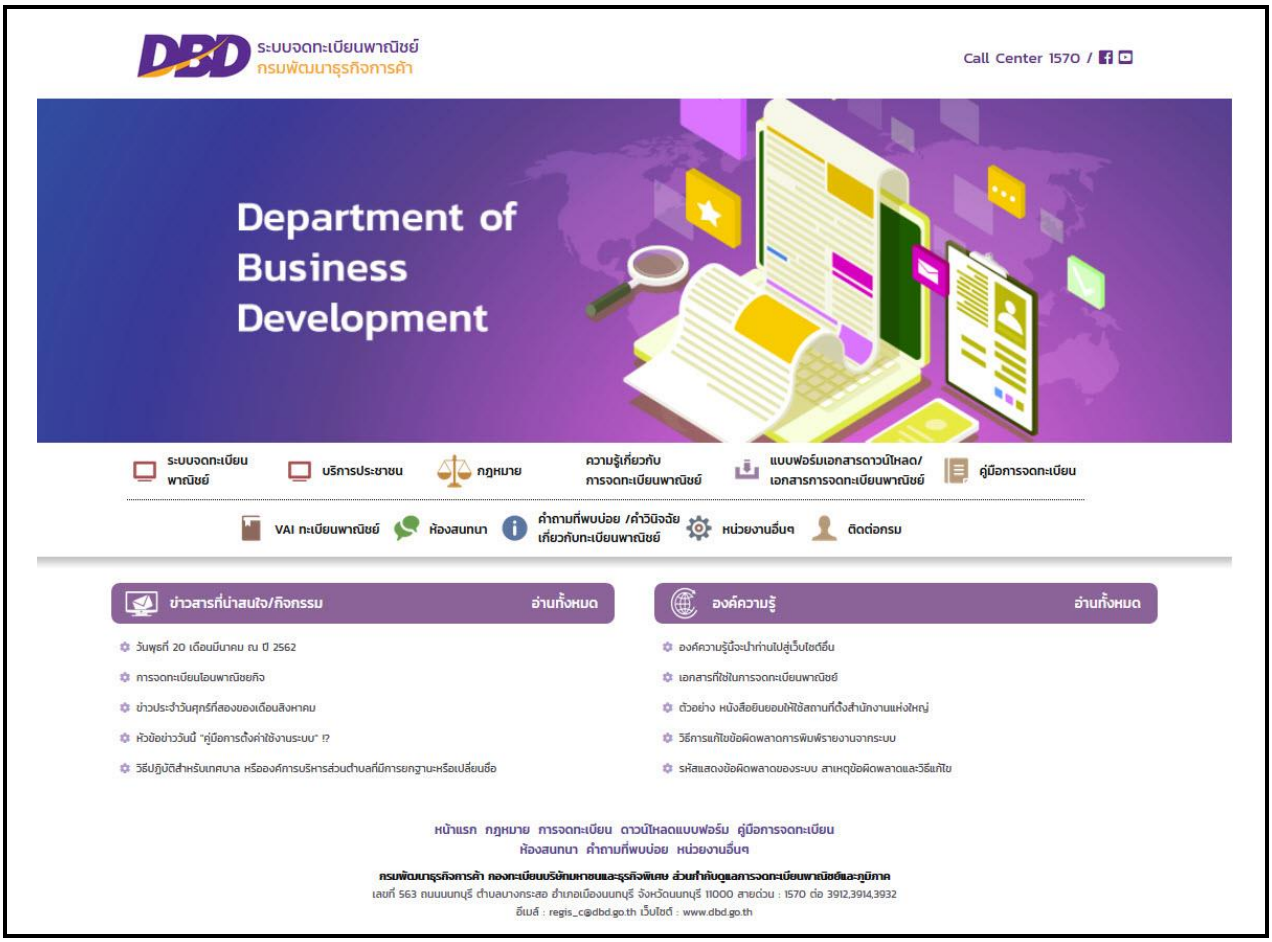
7.1 ระบบเผยแพร่ข่าวสารและองค์ความรู้

7.1.1 การเข้าใช้งานระบบเผยแพร่ข่าวสารและองค์ความรู้

- เปิดโปรแกรม Google Chrome, Internet Explorer, Firefox
- ที่แถบ Address พิมพ์ URL ของเว็บไซต์ ดังนี้ https://dbdregcom.dbd.go.th

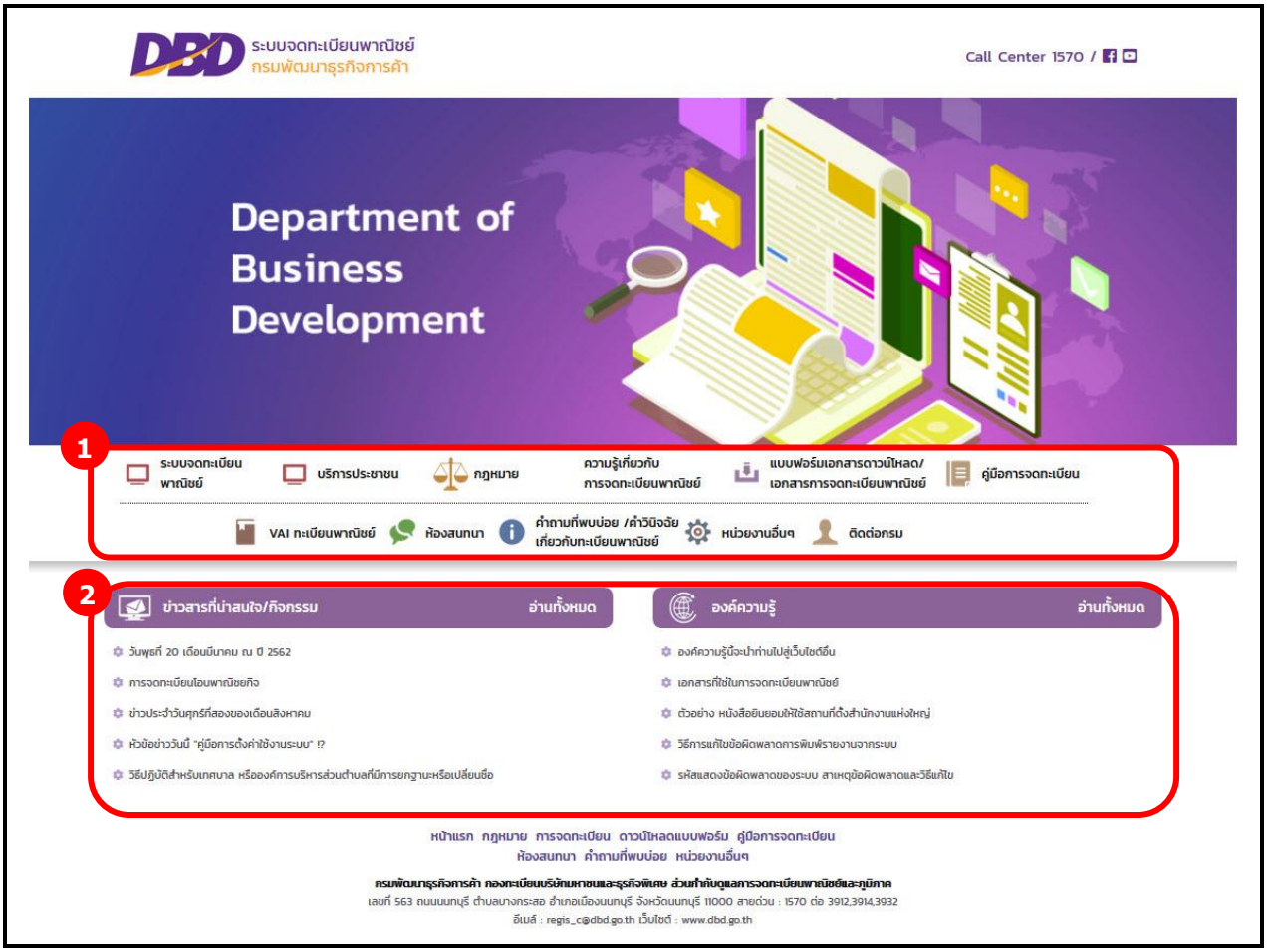

URL ในการเข้าใช้งาน

หน้าจอเผยแพร่ข่าวสารระบบจดทะเบียนพาณิชย์

7.1.2 เมนูหลัก

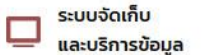
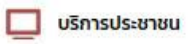
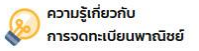
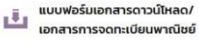
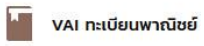
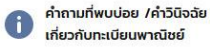
หน้าจอการเมนูหลัก

เมื่อเข้าสู่ระบบงานแล้วจะปรากฏหน้าจอหลักของระบบงาน ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เมนูหลักของเว็บไซต์ทะเบียนพาณิชย์

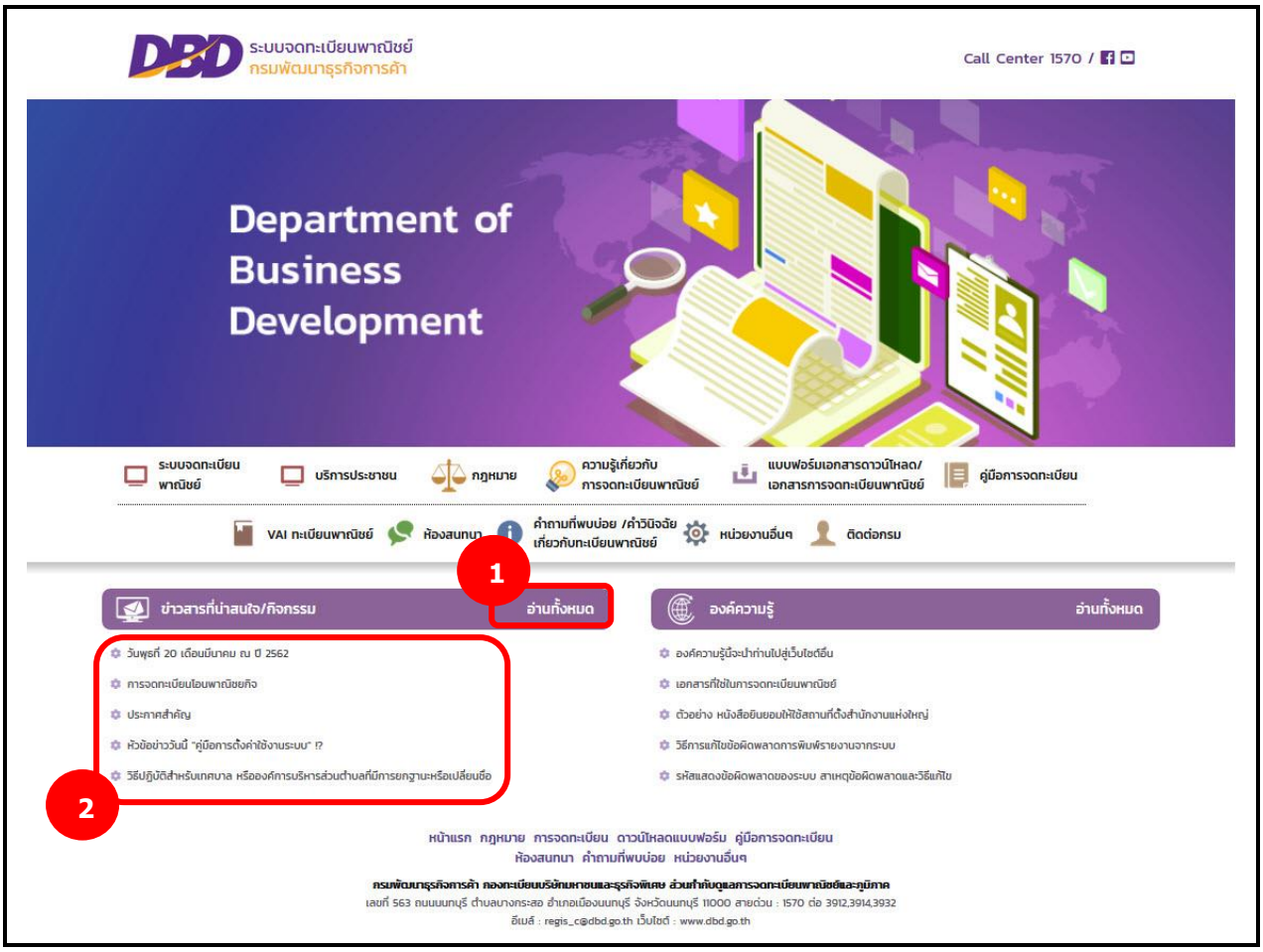
ส่วนที่ 2 หน้าจอแสดงผล

เมนูหลัก คือ เมนูแสดงชื่อหน้าที่การทำงานของระบบ สำหรับให้ผู้ใช้งานระบบเรียกเพื่อเข้าสู่หน้าที่การทำงานขั้นตอนต่อไป ดังนี้

ตารางที่ 11 1 ลักษณะของเมนูหลักต่าง ๆ	
สัญลักษณ์	**คำอธิบาย**
	“ระบบจัดเก็บและบริการ” เมนูสำหรับเข้าสู่ระบบจัดเก็บและบริการข้อมูลทะเบียนพาณิชย์สำหรับเจ้าหน้าที่
	“บริการประชาชน” เมนูสำหรับเข้าสู่ระบบบริการทะเบียนพาณิชย์สำหรับประชาชน
	“กฎหมาย”เมนูสำหรับเข้าสู่หัวข้อกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับทะเบียนพาณิชย์ เช่น ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคำสั่งสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์
	“ความรู้เกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์” เมนูสำหรับเข้าสู่เว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หน้าทะเบียนพาณิชย์ – ความรู้เกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์
	“แบบฟอร์มเอกสารดาวโหลด/เอกสารการจดทะเบียนพาณิชย์” เมนูสำหรับดาวโหลดเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนพาณิชย์ เช่น คำแนะนำการใช้งาน แบบพิมพ์การจดทะเบียนพาณิชย์ เอกสารที่ใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์
	“คู่มือการจดทะเบียน” เมนูสำหรับแสดงเอกสารคู่มือต่างๆ เช่น คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ คู่มือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เอกสารแนะนำการจดทะเบียนพาณิชย์ผ่านระบบจัดเก็บและบริการข้อมูล
	“VAI ทะเบียนพาณิชย์” เมนูเข้าสู่หน้าแสดงสื่อ Video ที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนพาณิชย์โดยแบ่งเป็น VAI ทะเบียนพาณิชย์ - กฎหมาย และ VAI ทะเบียนพาณิชย์ – ผู้ใช้งาน
	“ห้องสนทนา” เมนูสำหรับเข้าสู่ระบบห้องสนทนา
	“คำถามที่พบบ่อย / คำวินิจฉัย เกี่ยวกับทะเบียนพาณิชย์” เมนูสำหรับเข้าสู่หน้าแสดงเอกสารคำถาม ที่พบบ่อยและ เอกสารคำวินิจฉัยทะเบียนพาณิชย์
	“หน่วยงานอื่นๆ” เมนูเข้าสู่หน้าแสดงช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่นๆ
	“ติดต่อกรม” เมนูเข้าสู่เว็บไซต์หลักกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

7.1.3 ข่าวสารที่น่าสนใจ/กิจกรรม

ข่าวสารที่น่าสนใจ/กิจกรรม เป็นส่วนของการแสดงผลหน้าเว็บไซต์ทะเบียนพาณิชย์ การทำงานของข่าวที่น่าสนใจ/กิจกรรม สามารถแสดงรายการทั้งหมด แสดงรายละเอียด และย้อนกลับหน้าแรก ดังนี้

หน้าจอแสดงข่าวที่น่าสนใจ/กิจกรรม

<u>การแสดงข่าวที่น่าสนใจ/กิจกรรม</u>

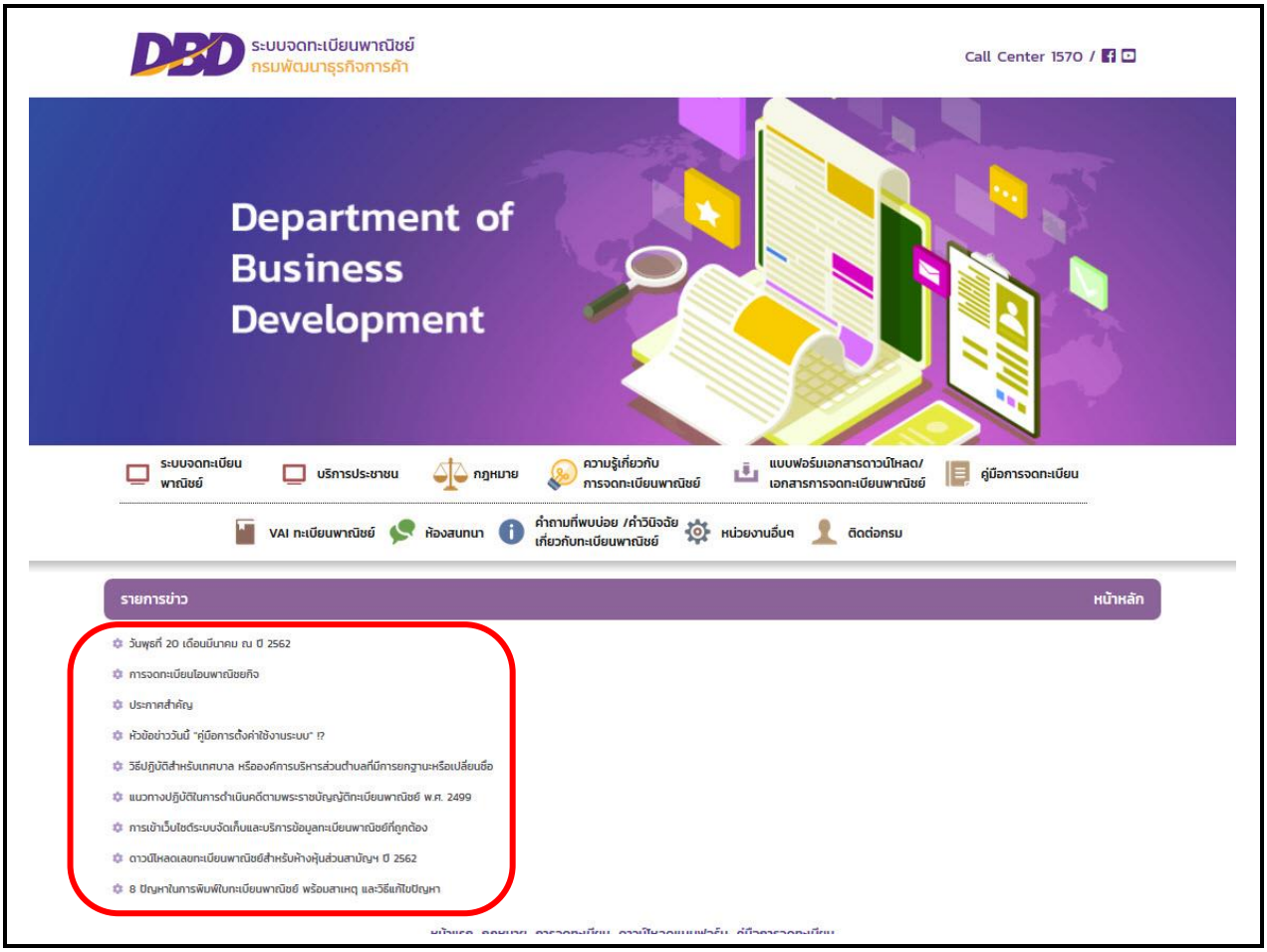
1. เว็บไซต์แสดงส่วนการทำงานให้เลือกดังนี้

   <u>ส่วนที่ 1</u>

   - แสดงประเภทหัวข้อ ข่าวที่น่าสนใจ/กิจกรรม และปุ่มอ่านทั้งหมด
   - ผู้ใช้สามารถเลือกคลิกปุ่มอ่านทั้งหมด

   <u>ส่วนที่ 2</u>

   - ส่วนของการแสดงรายการข่าวที่น่าสนใจ/กิจกรรม

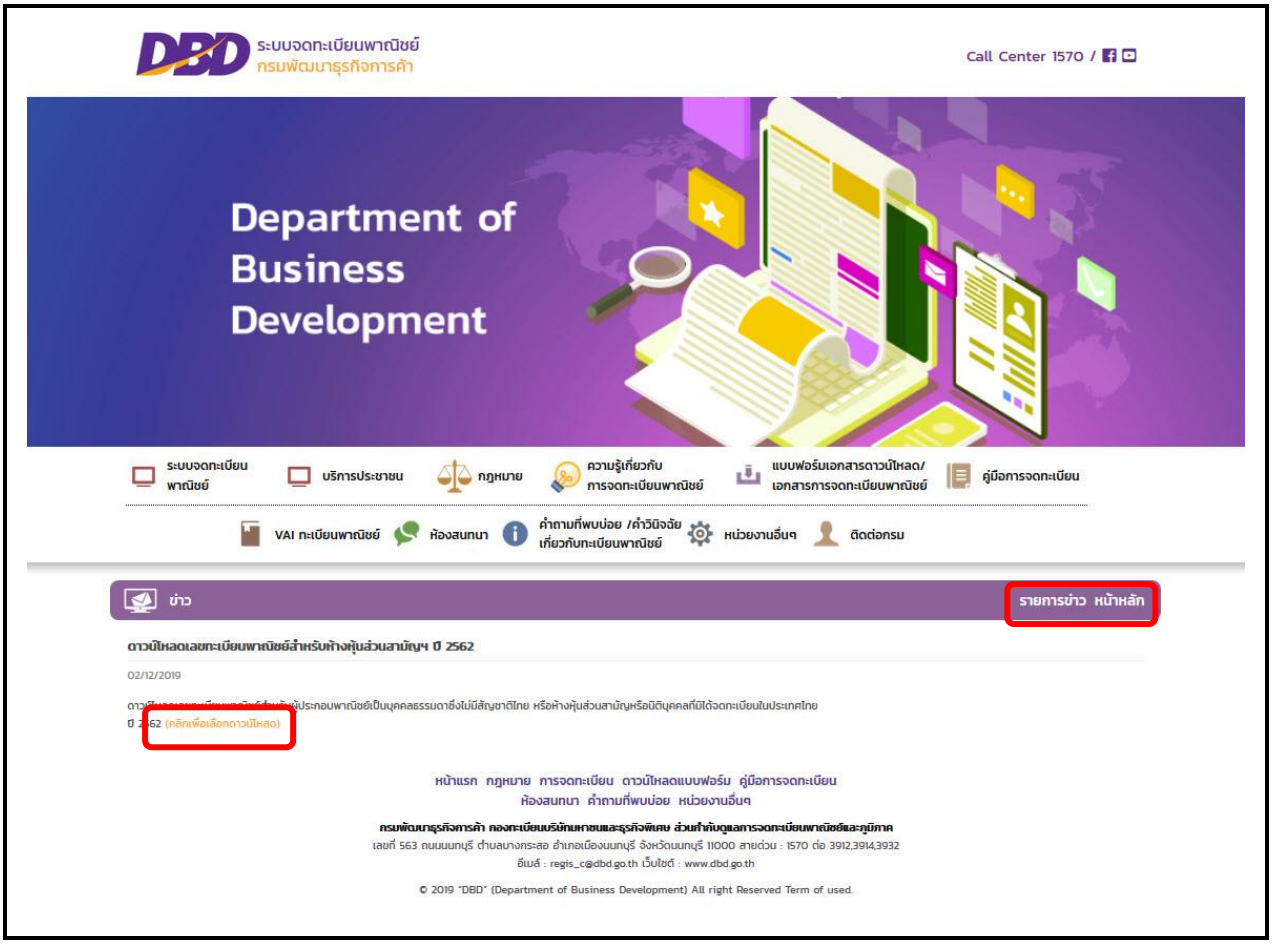

หน้าจอรายการข่าว

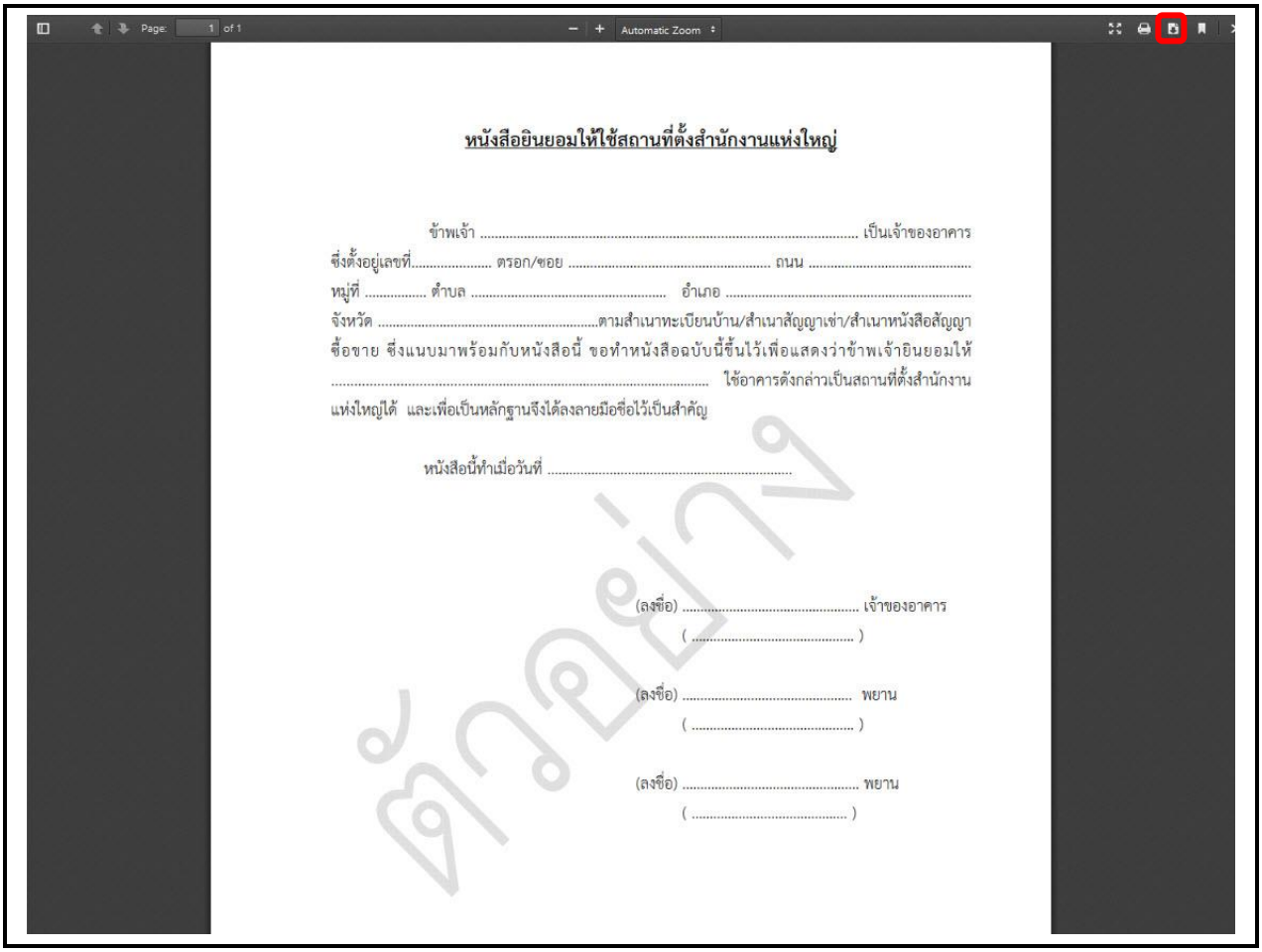
- กรณีเลือกคลิกส่วนหัวข้อ “อ่านทั้งหมด”
  - ระบบแสดงหัวข้อ “รายการข่าว” และปุ่ม “หน้าหลัก”
  - ระบบแสดงรายการข่าวทั้งหมด
  - ผู้ใช้สามารถคลิกเลือกข่าวเพื่อดูรายละเอียดของข่าวได้
  - ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “หน้าหลัก” เพื่อกลับสู่หน้าแรกเว็บไซต์ได้

<u>การแสดงรายละเอียดข่าว และการดาวโหลดไฟล์</u>

2. ระบบแสดงรายการข่าว
3. ผู้ใช้งานคลิกเลือกรายการข่าว
4. ระบบแสดงรายละเอียดข่าว
5. ผู้ใช้สามารถเลือกคลิกลิงค์ดาวโหลดเพื่อนดาวโหลดไฟล์ได้
   5.1กรณีเปิดไฟล์ PDF จากลิงค์ดาวโหลด
   5.2ผู้ใช้สามารถคลิก เพื่อดาวโหลดได้
6. ระบบแสดงปุ่ม “รายการข่าว” และปุ่ม “หน้าหลัก”

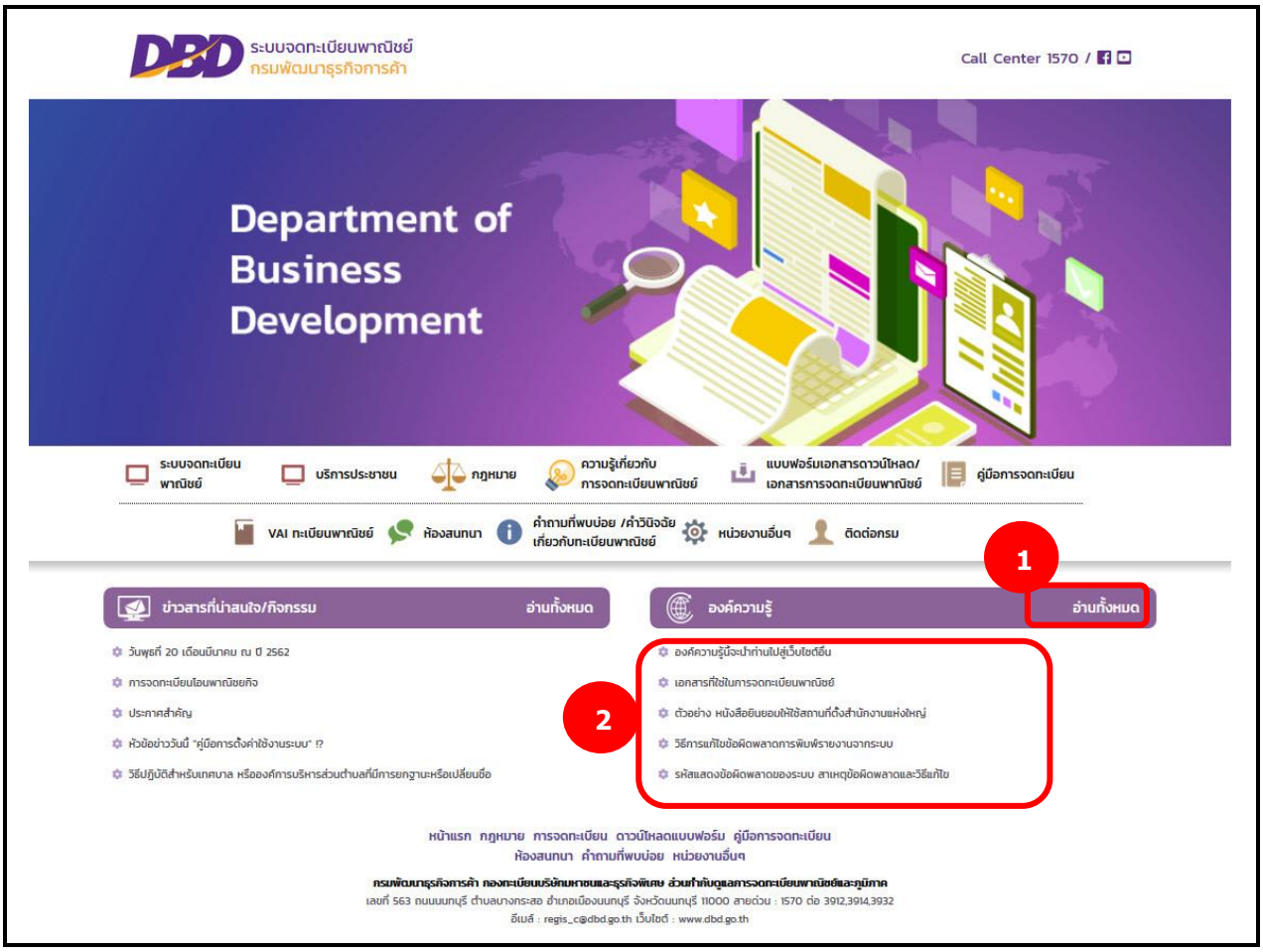
หน้าจอรายละเอียดของข่าว

หน้าจอแสดงไฟล์ตัวอย่างสำหรับดาวโหลด

7.1.4 องค์ความรู้

องค์ความรู้ เป็นส่วนของการแสดงผลหน้าเว็บไซต์ทะเบียนพาณิชย์ การทำงานขององค์ความรู้ สามารถแสดงรายการทั้งหมด แสดงรายละเอียด และย้อนกลับหน้าแรก ดังนี้

หน้าจอแสดงองค์ความรู้

<u>การแสดงองค์ความรู้</u>

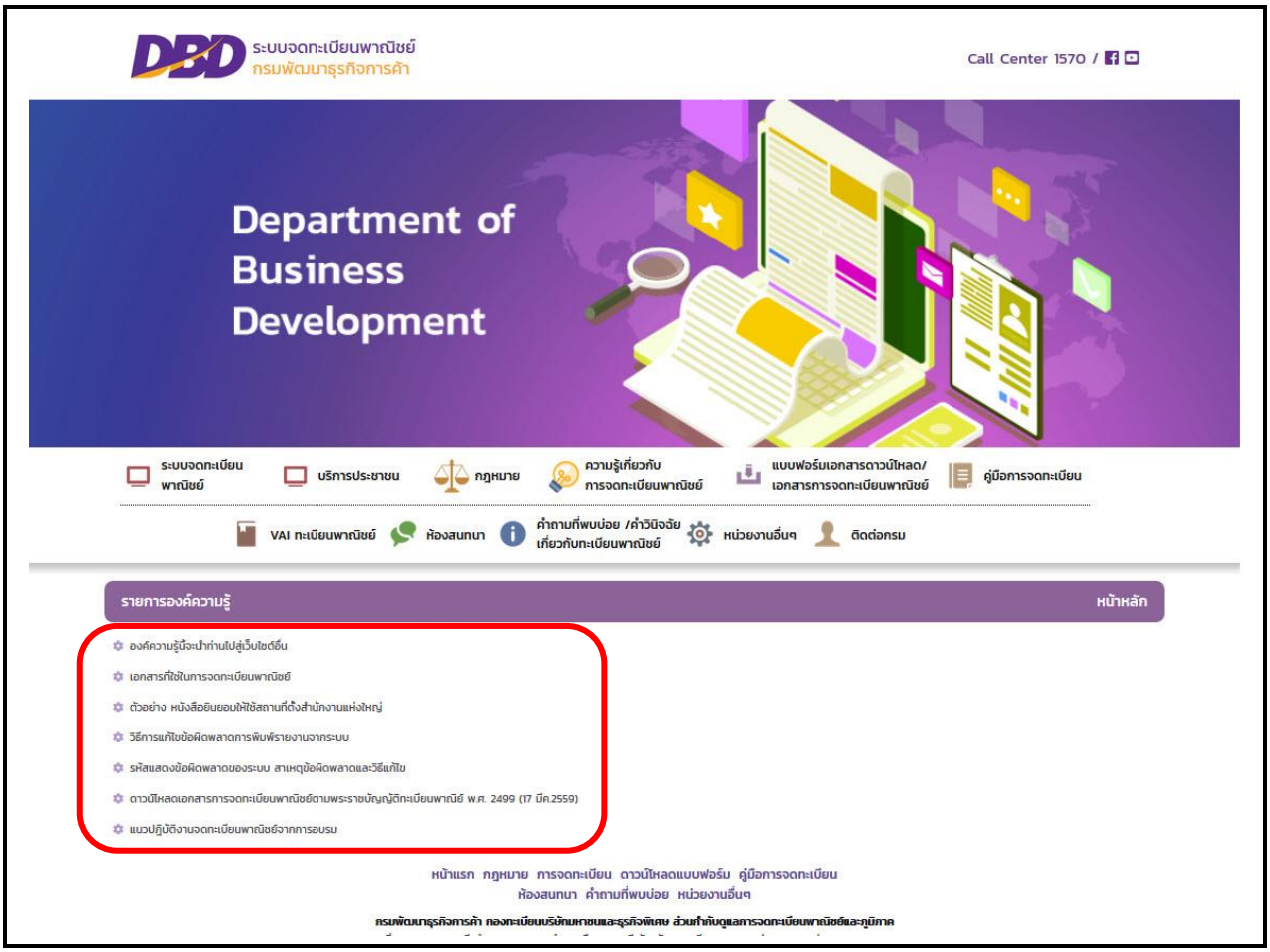
1. เว็บไซต์แสดงส่วนการทำงานให้เลือกดังนี้

   <u>ส่วนที่ 1</u>

   - แสดงประเภทหัวข้อ องค์ความรู้ และปุ่มอ่านทั้งหมด
   - ผู้ใช้สามารถเลือกคลิกปุ่มอ่านทั้งหมด

ส่วนที่ 2

- ส่วนของการแสดงรายการองค์ความรู้

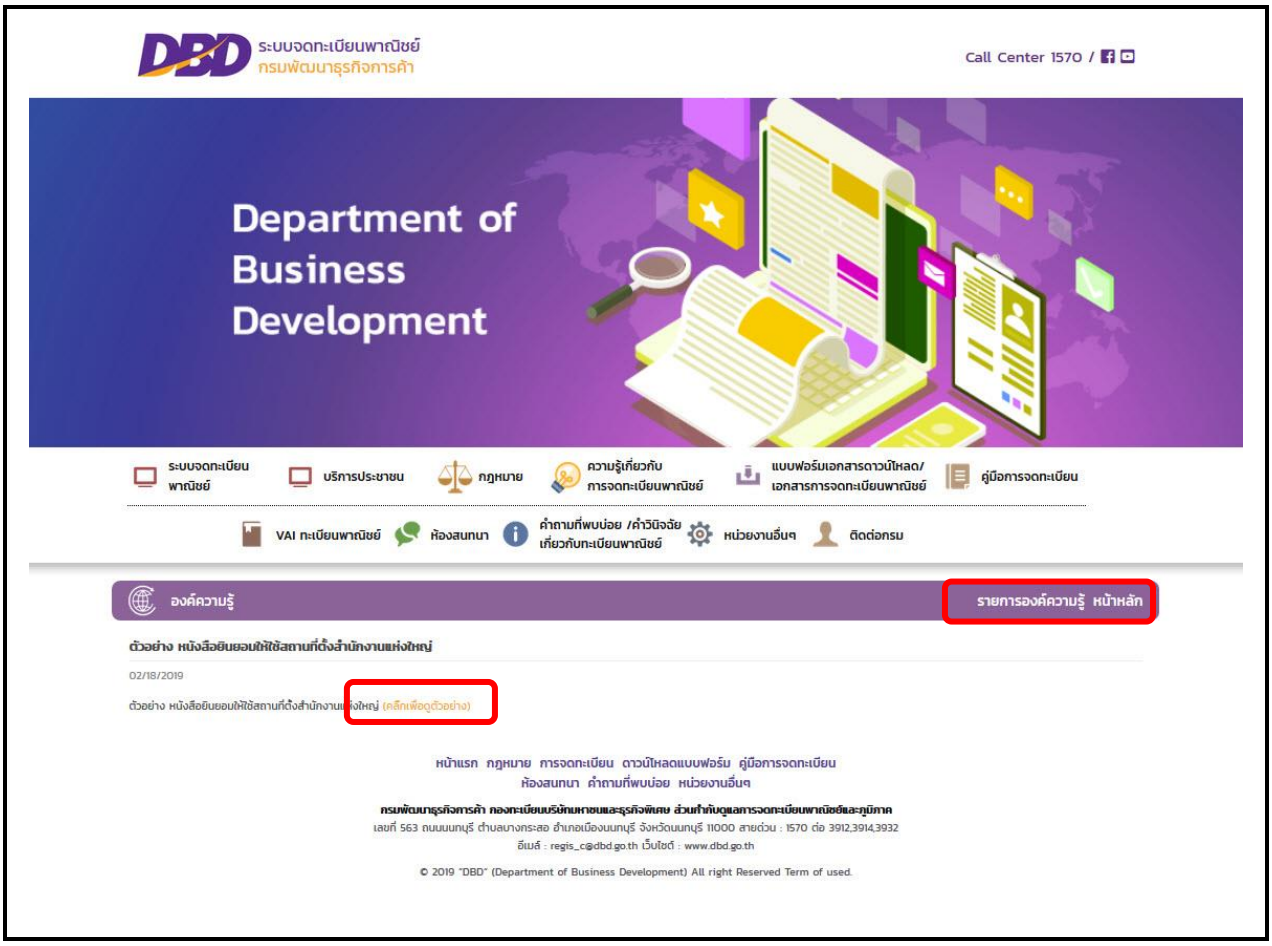
หน้าจอรายการองค์ความรู้

- กรณีเลือกคลิกส่วนหัวข้อ “อ่านทั้งหมด”
  - ระบบแสดงหัวข้อ “รายองค์ความรู้” และปุ่ม “หน้าหลัก”
  - ระบบแสดงรายการองค์ความรู้ทั้งหมด
  - ผู้ใช้สามารถคลิกเลือกองค์ความรู้เพื่อดูรายละเอียดขององค์ความรู้ได้ได้
  - ผู้ใช้สามารถคลิกปุ่ม “หน้าหลัก” เพื่อกลับสู่หน้าแรกเว็บไซต์ได้

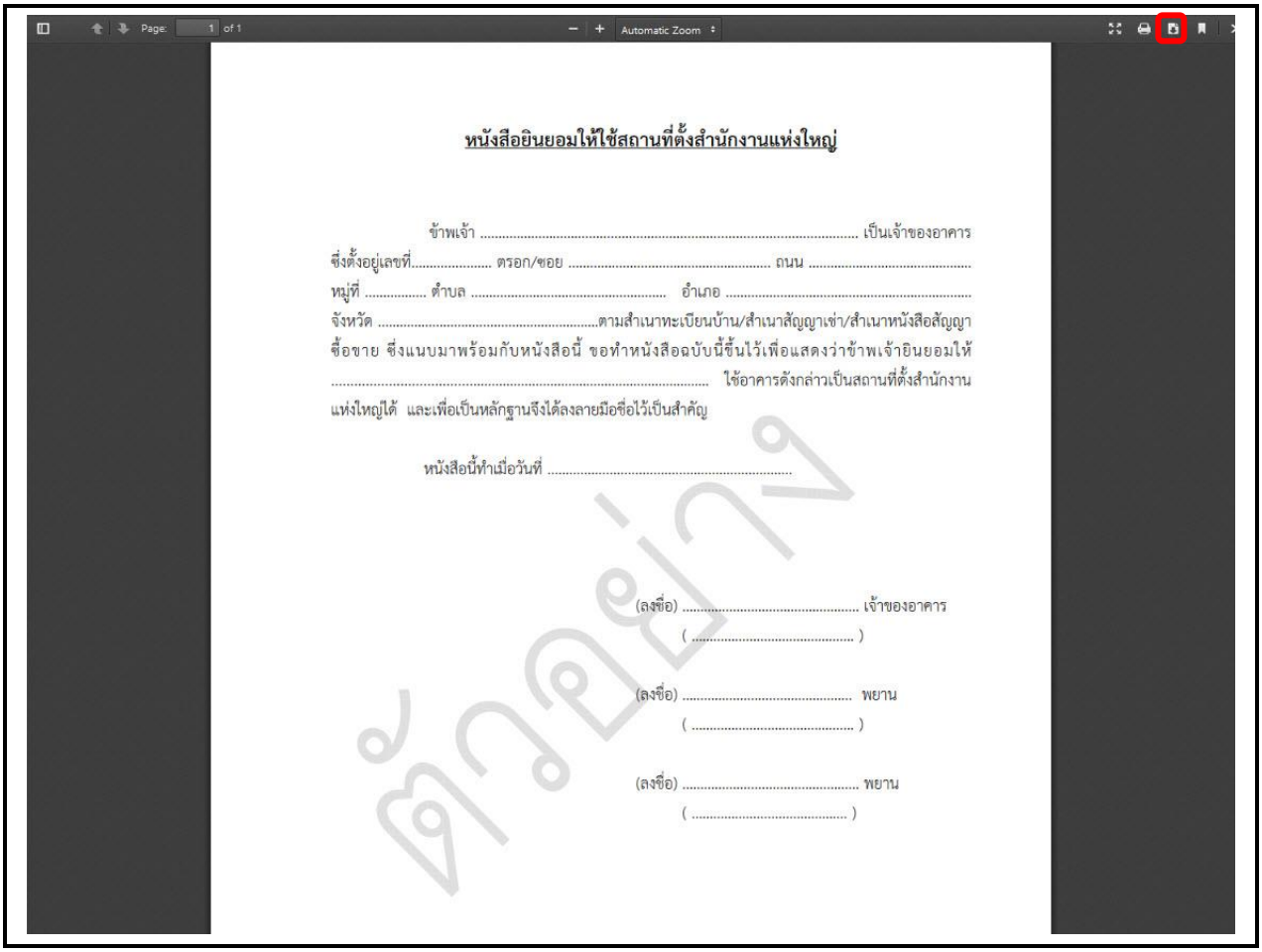
<u>การแสดงรายละเอียดข่าว และการดาวโหลดไฟล์</u>

2. ระบบแสดงรายการองค์ความรู้
3. ผู้ใช้งานคลิกเลือกรายการองค์ความรู้
4. ระบบแสดงรายละเอียดองค์ความรู้
5. ผู้ใช้สามารถเลือกคลิกลิงค์ดาวโหลดเพื่อนดาวโหลดไฟล์ได้
   5.1กรณีเปิดไฟล์ PDF จากลิงค์ดาวโหลด
   5.2ผู้ใช้สามารถคลิก เพื่อดาวโหลดได้

6. ระบบแสดงปุ่ม “รายการองค์ความรู้” และปุ่ม “หน้าหลัก”

หน้าจอรายละเอียดขององค์ความรู้

หน้าจอแสดงไฟล์ตัวอย่างสำหรับดาวโหลด

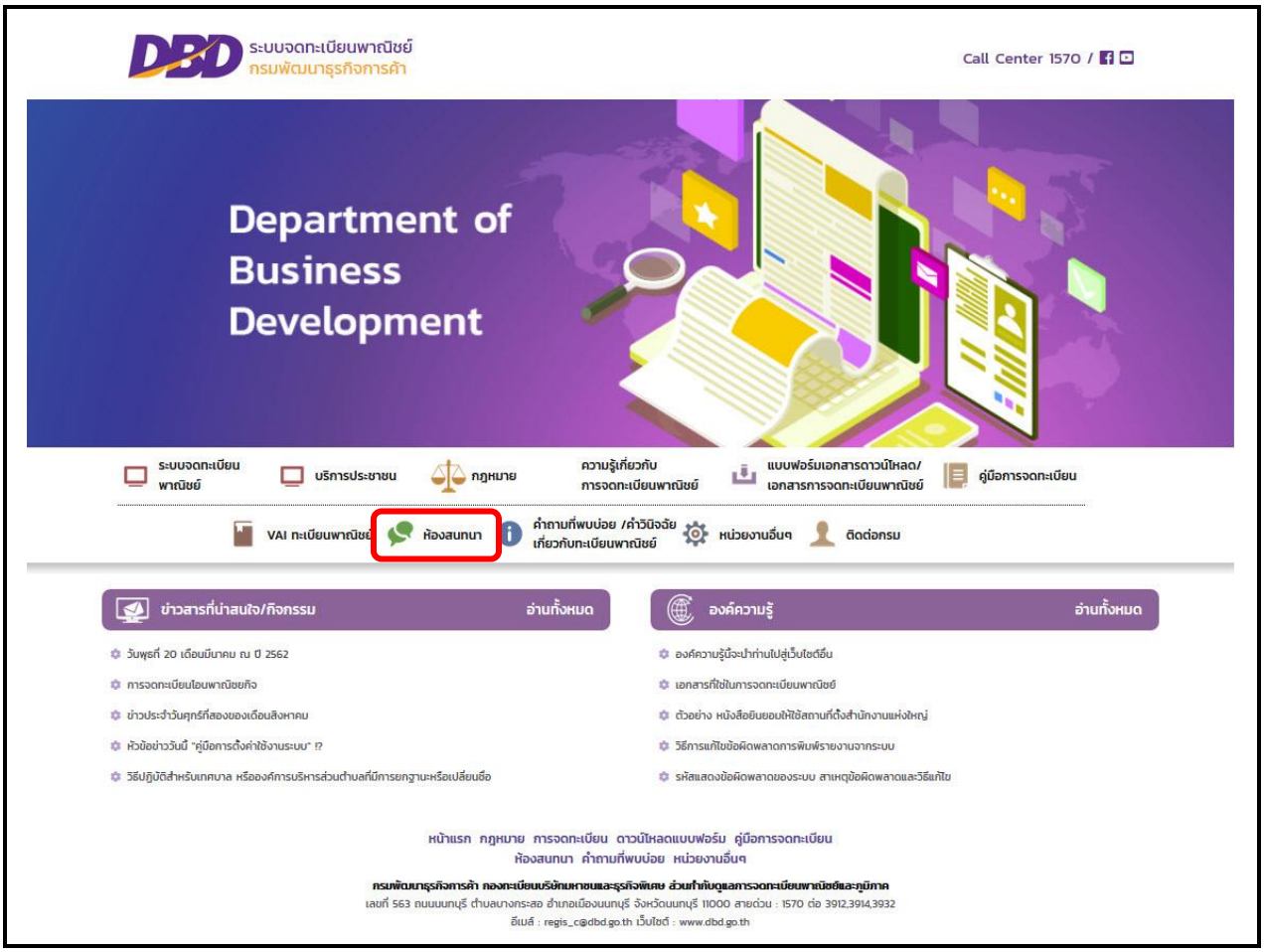
7.2 ระบบห้องสนทนา

7.2.1 การเข้าใช้งานระบบห้องสนทนา

- เปิดโปรแกรม Google Chrome, Internet Explorer, Firefox
- ที่แถบ Address พิมพ์ URL ของเว็บไซต์ ดังนี้ https://dbdregcom.dbd.go.th
- คลิกเลือก ห้องสนทนา ระบบแสดงหน้าจอห้องสนทนาระบบจดทะเบียนพาณิชย์

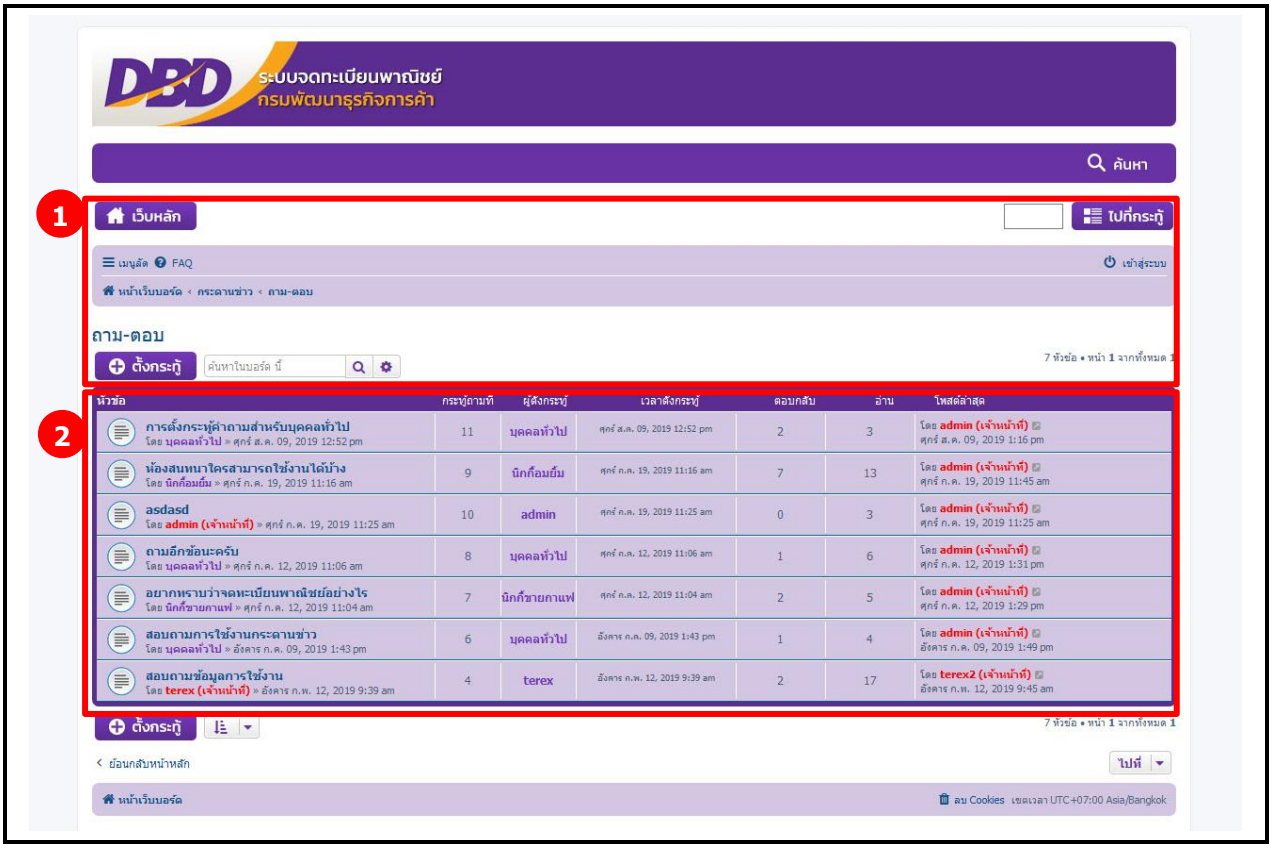

URL ในการเข้าใช้งาน

หน้าจอเผยแพร่ข่าวสารระบบจดทะเบียนพาณิชย์

7.2.1 หน้าจอหลัก

หน้าจอห้องสนทนา

เมื่อเข้าสู่ระบบงานแล้วจะปรากฏหน้าจอห้องสนทนา ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เมนูคำสั่งของห้องสนทนาทะเบียนพาณิชย์

ส่วนที่ 2 หน้าจอแสดงผลกระทู้

การตั้งกระทู้

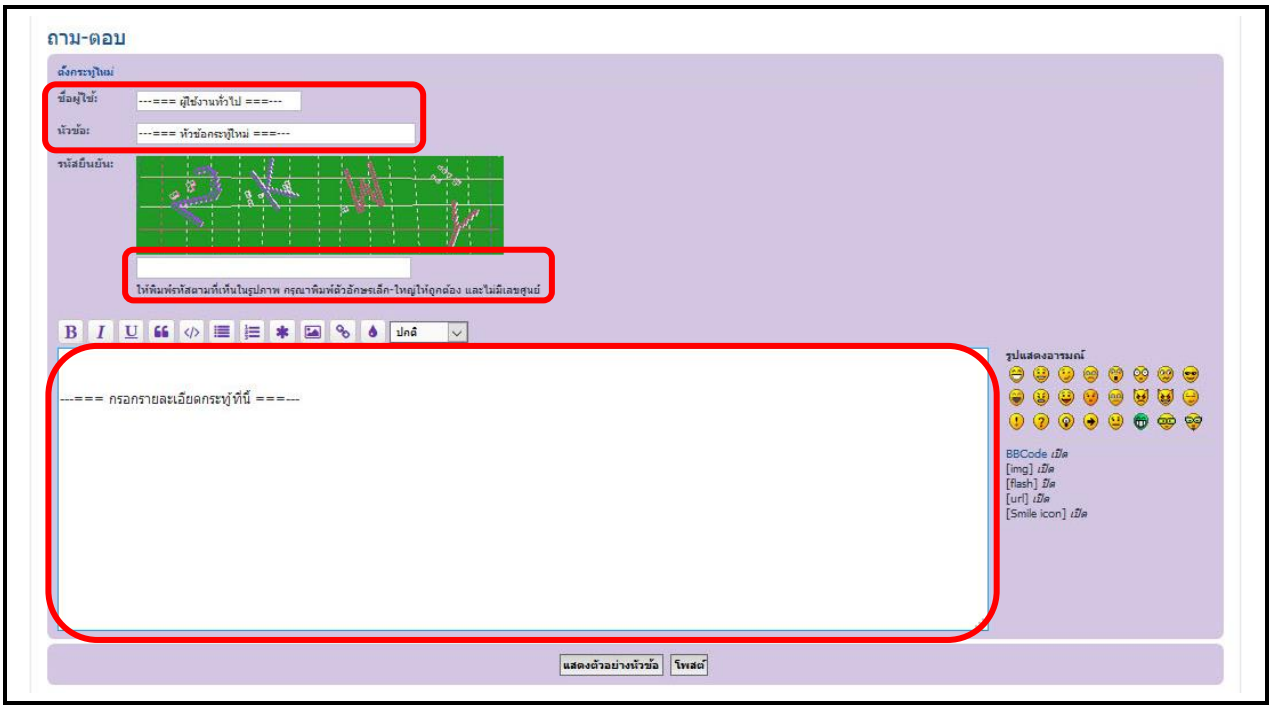
ตั้งกระทู้ เป็นส่วนการใช้งานชุดคำสั่งของผู้ใช้งานทั่วไป (ไม่เข้าสู่ระบบ) มีเงื่อนไข ดังนี้

- ระบบแสดงชุดคำสั่งผู้ใช้งานทั่วไป “เว็บหลัก” และ/หรือ “ตั้งกระทู้”
- ผู้ใช้งานสามารถคลิกปุ่มคำสั่ง “เว็บหลัก” เพื่อกลับไปหน้าเว็บไซต์ทะเบียนพาณิชย์ได้
- ผู้ใช้งานสามารถคลิกปุ่มคำสั่ง “ตั้งกระทู้” เพื่อเริ่มดำเนินการตั้งกระทู้สอบถามได้
- ผู้ใช้งานไม่สามารถใช้ปุ่มคำสั่ง “ตอบกลับโพส” ได้

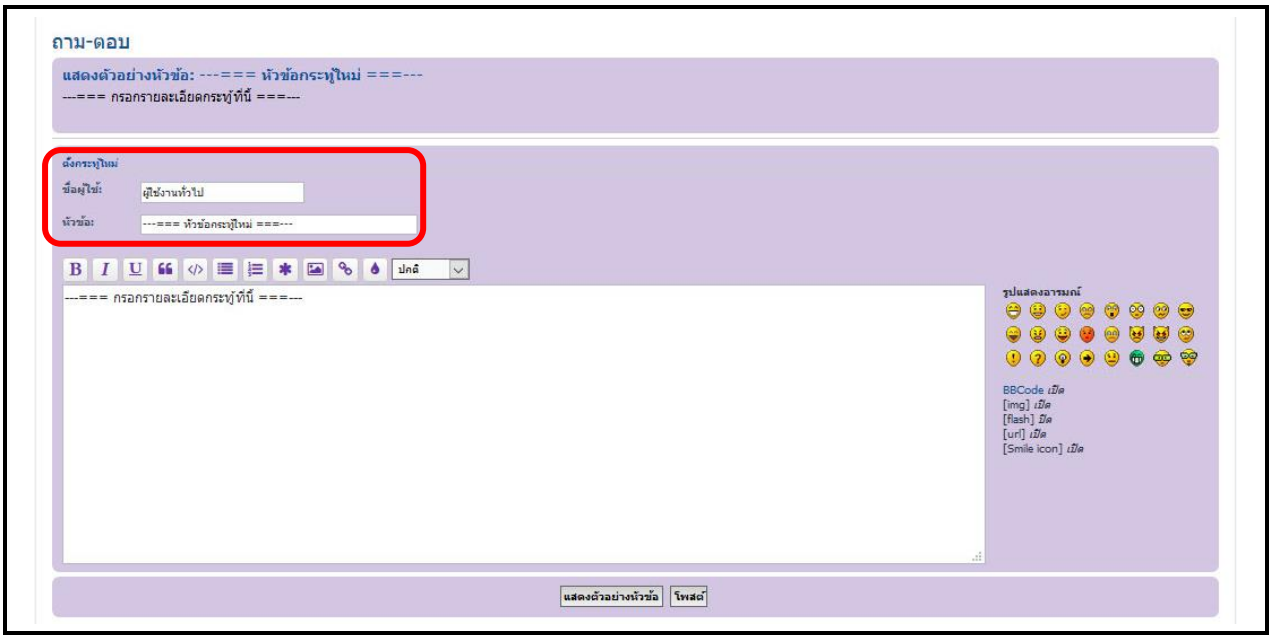
<u>การตั้งกระทู้ และอ่านกระทู้ (ผู้ใช้งานทั่วไป/เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบห้องสนทนา)</u>

1. ระบบแสดงปุ่มคำสั่ง “ตั้งกระทู้” บนหน้าจอแสดงผลห้องสนทนา
2. ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “ตั้งกระทู้” เพื่อเริ่มดำเนินการ
3. ระบบแสดงกล่องข้อความสำหรับกรอกข้อมูลในการตั้งกระทู้ใหม่
4. ผู้ใช้งานกรอกรายละเอียดสำหรับตั้งกระทู้ใหม่ ระบบแสดงปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” และ “โพสต์”
   4.1ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” ระบบแสดงรายละเอียดตัวอย่างก่อนการตั้งกระทู้
   4.2ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” ระบบแสดงรายละเอียดตัวอย่างก่อนการตั้งกระทู้

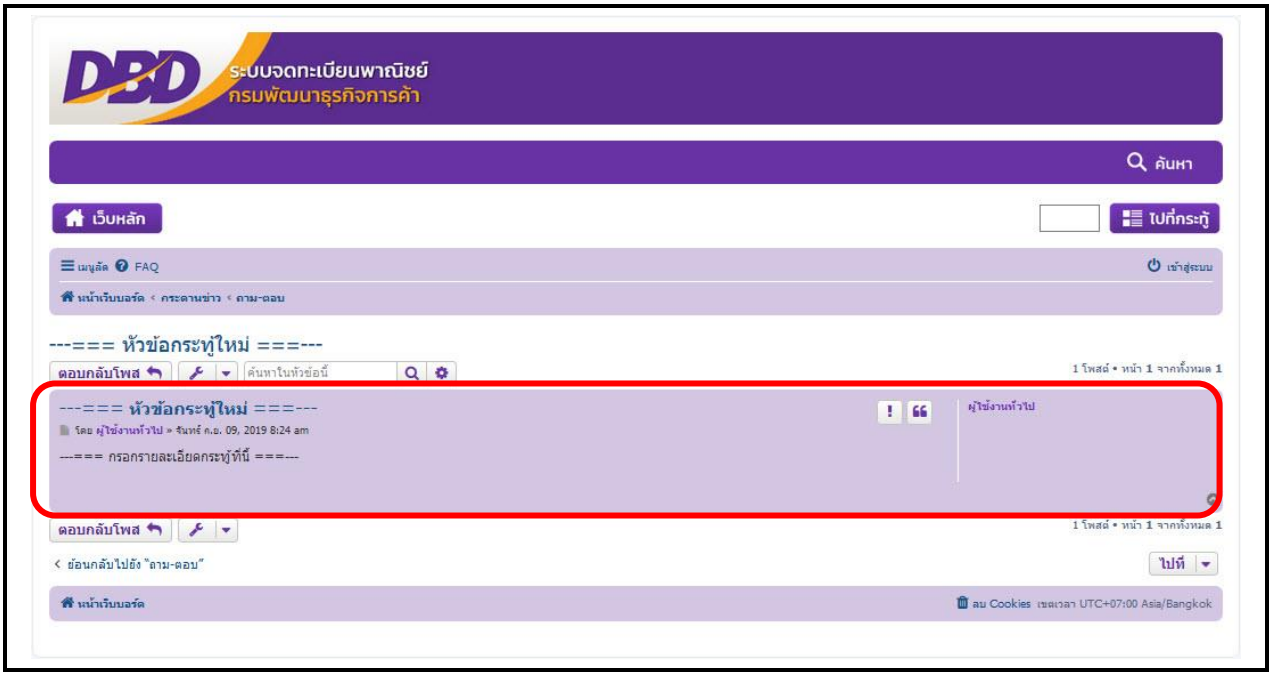
5. ระบบแสดงรายละเอียดกระทู้ตั้งใหม่

หน้าจอเริ่มต้นตั้งกระทู้สอบถามข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ (ไม่เข้าสู่ระบบ)

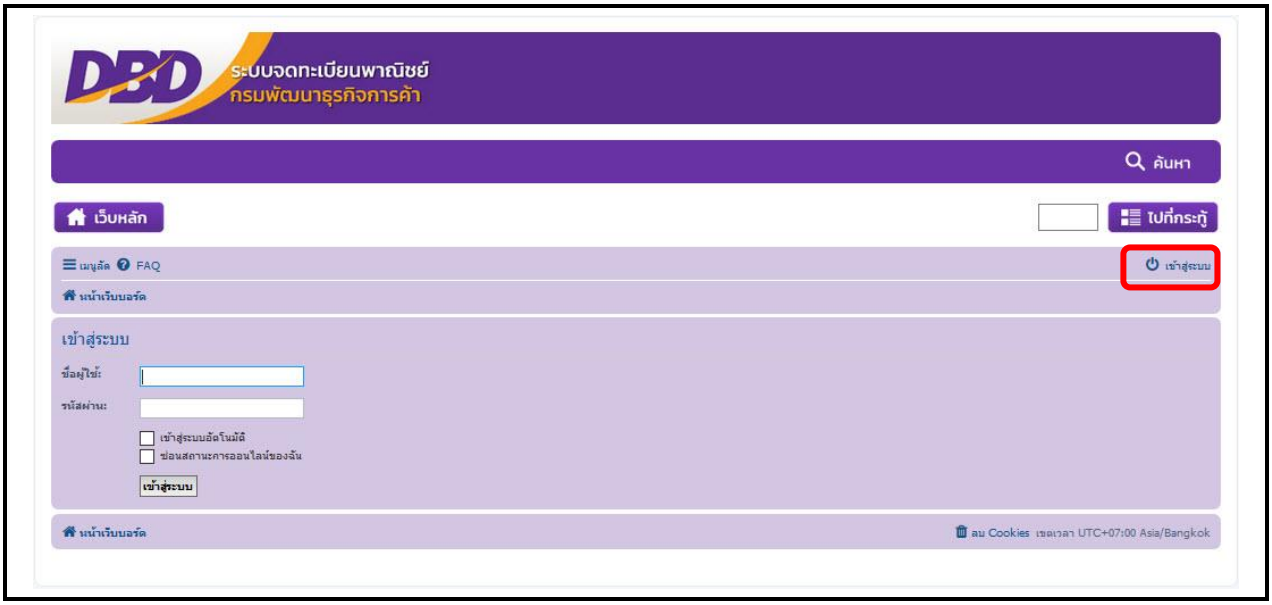
หน้าจอการใช้งานปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” ในการตั้งกระทู้สอบถามข้อมูล

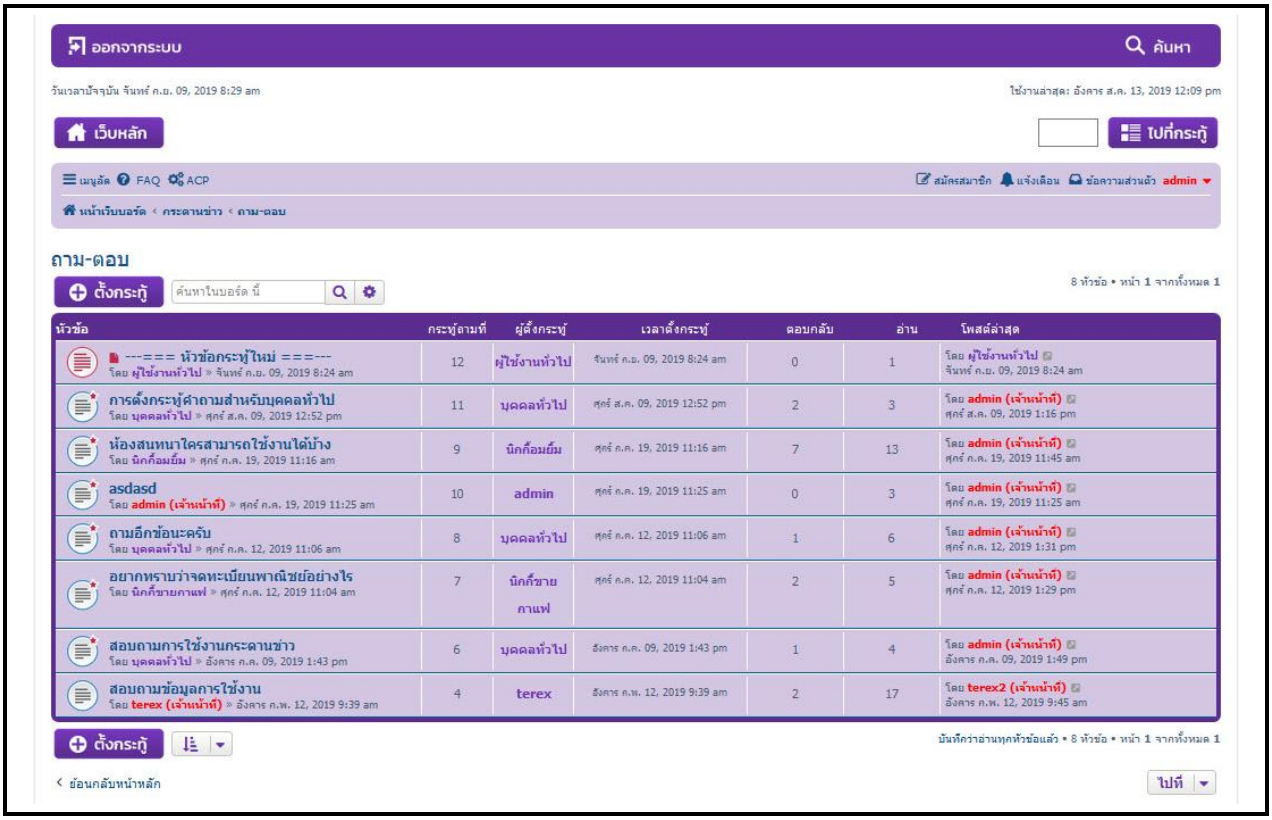
หน้าจอการใช้งานปุ่มคำสั่ง “โพสต์” (ไม่เข้าสู่ระบบ) แสดงการตั้งกระทู้สำเร็จ

<u>การตอบกระทู้ (เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบห้องสนทนา)</u>

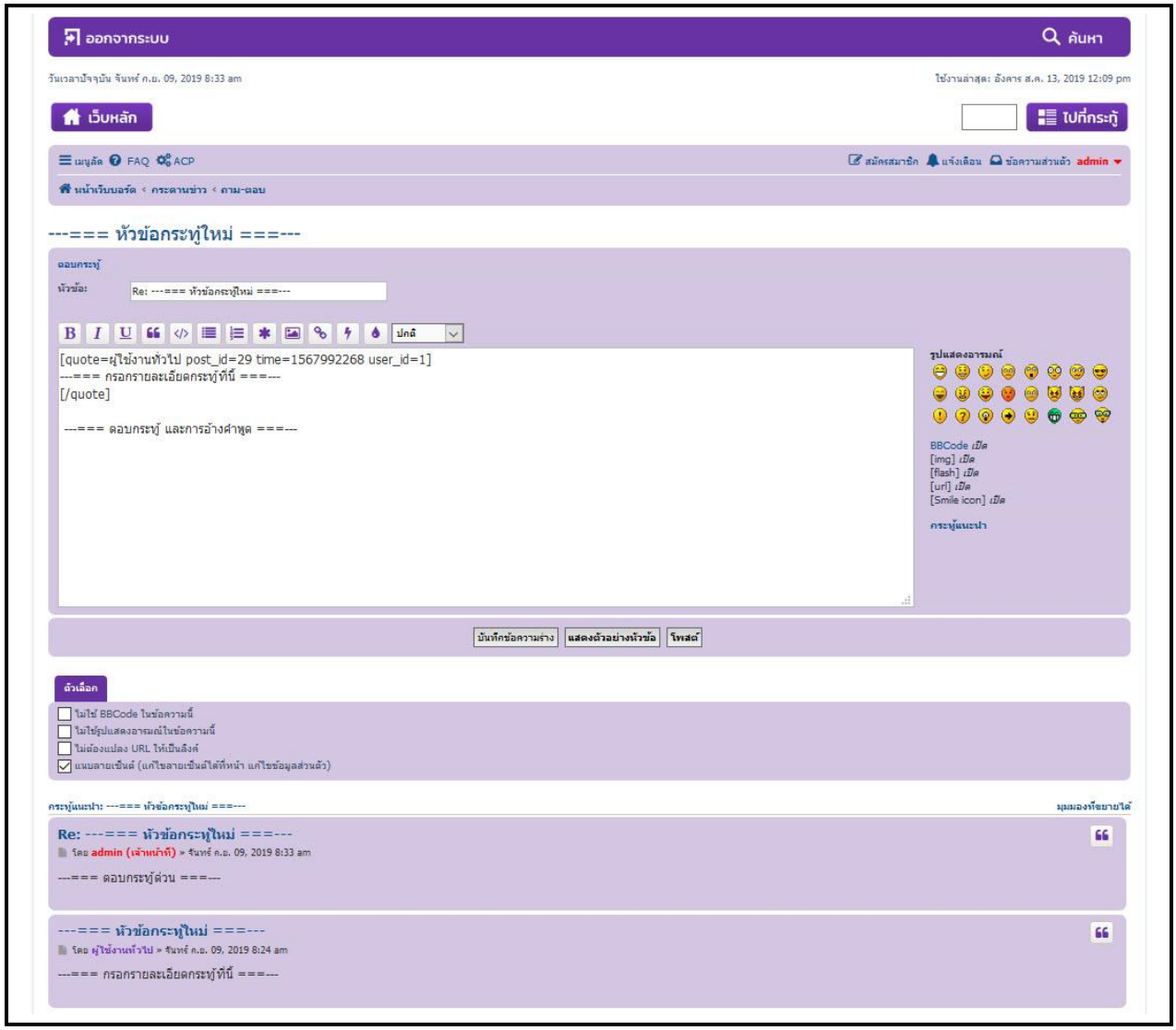
1. ระบบแสดงปุ่มคำสั่ง “เข้าสู่ระบบ” บนหน้าจอแสดงผลห้องสนทนา
2. ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “เข้าสู่ระบบ” เพื่อยืนยันรหัสผู้ใช้ระดับเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบ
3. ระบบแสดงหน้าจอแสดงผลกระทู้สำหรับเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบ
4. ผู้ใช้งานคลิกเลือกกระทู้ที่ต้องการอ่าน และ/หรือ ตอบกระทู้เพื่อดำเนินการต่อ
5. ระบบแสดงรายละเอียดกระทู้คำถาม และปุ่มคำสั่ง “ตอบกลับโพส” หรือ “ใช้กล่องข้อความเต็มรูปแบบ”
   5.1ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “ตอบกลับโพส” เพื่อตอบกระทู้
   5.2ระบบแสดงหน้าจอสำหรับกรอกรายละเอียดการตอบกระทู้
   5.3ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้ปุ่มคำสั่ง เพื่ออ้างอิงข้อความได้
   5.4ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” เพื่อแสดงตัวอย่างก่อนการตอบกระทู้
   5.5ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “โพสต์” เพื่อยืนยันการตอบกระทู้คำถาม
6. ระบบหน้าจอรายละเอียดคำถาม-ตอบกระทู้

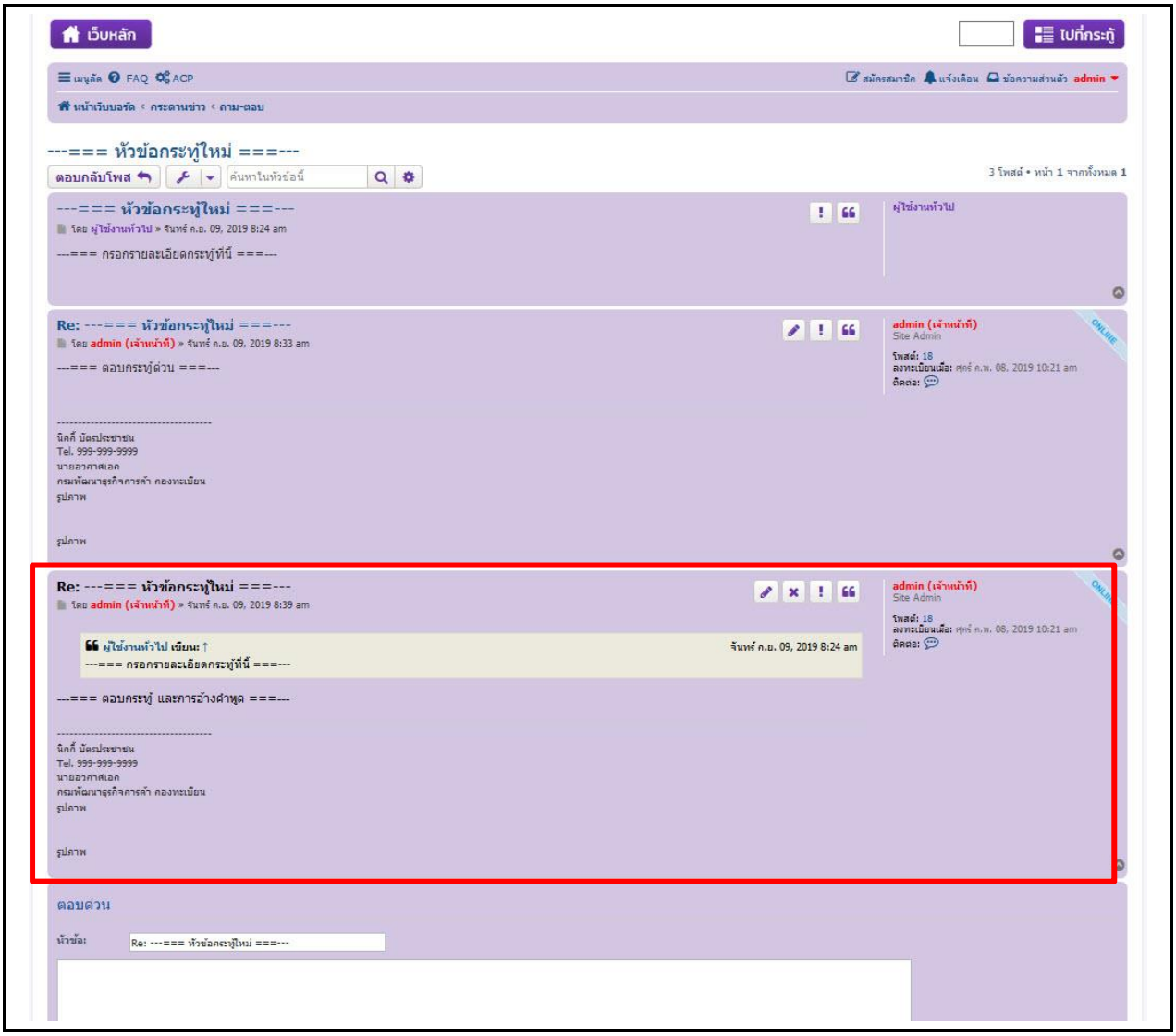
หน้าจอปุ่มคำสั่ง “เข้าสู่ระบบ”

หน้าจอแสดงรายการกระทู้ของผู้ใช้งานระดับเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบ

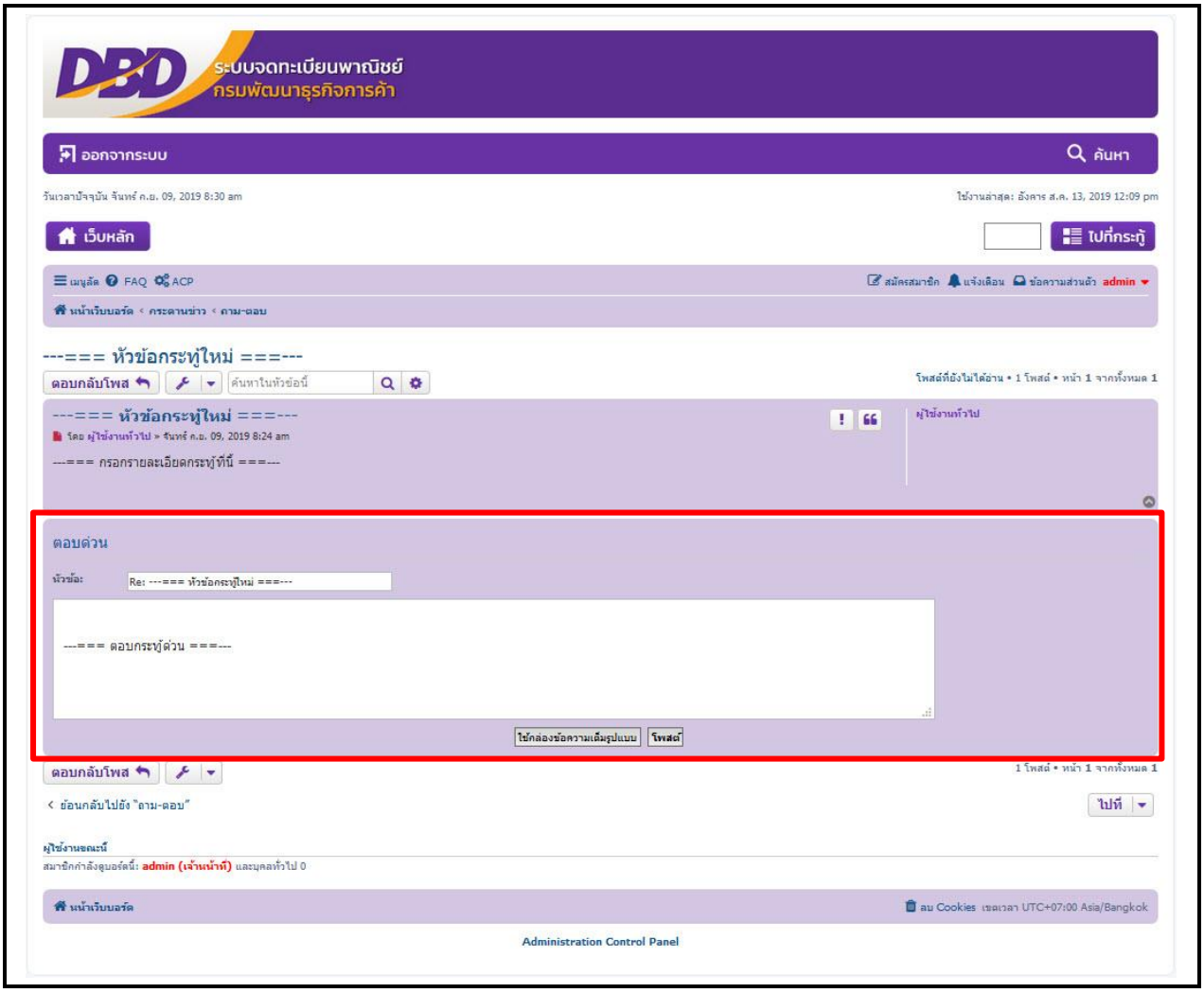
หน้าจอปุ่มคำสั่ง “ตอบกลับโพส”

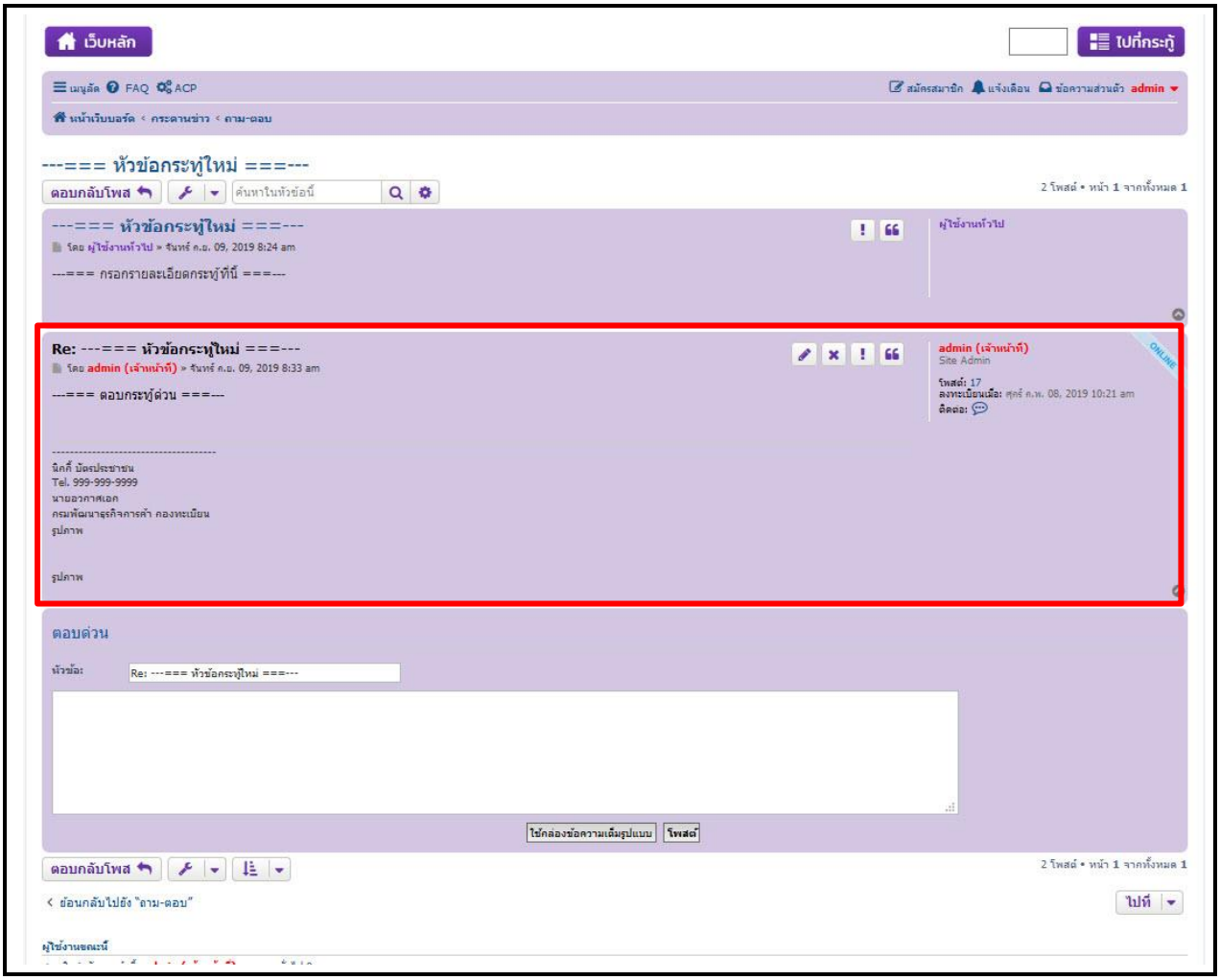
หน้าจอแสดงรายละเอียดของกระทู้ถาม-ตอบ

การตอบกระทู้ (ตอบด่วน) (เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบห้องสนทนา)

1. ระบบแสดงปุ่มคำสั่ง “เข้าสู่ระบบ” บนหน้าจอแสดงผลห้องสนทนา
2. ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “เข้าสู่ระบบ” เพื่อยืนยันรหัสผู้ใช้ระดับเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบ
3. ระบบแสดงหน้าจอแสดงผลกระทู้สำหรับเจ้าหน้าที่/ผู้ดูแลระบบ
4. ผู้ใช้งานคลิกเลือกกระทู้ที่ต้องการอ่าน และ/หรือ ตอบกระทู้เพื่อดำเนินการต่อ
5. ระบบแสดงรายละเอียดกระทู้คำถาม และกล่องข้อความตอบด่วน
   5.1ผู้ใช้งานกรอกคำตอบในกล่องข้อความตอบด่วน
   5.2ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้ปุ่มคำสั่ง เพื่ออ้างอิงข้อความได้
   5.3ผู้ใช้งานคลิกปุ่มคำสั่ง “โพสต์” เพื่อยืนยันการตอบกระทู้คำถาม
6. ระบบหน้าจอรายละเอียดคำถาม-ตอบกระทู้

หน้าจอการใช้งานปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” ในการตั้งกระทู้สอบถามข้อมูล

หน้าจอการใช้งานปุ่มคำสั่ง “แสดงตัวอย่างหัวข้อ” ในการตั้งกระทู้สอบถามข้อมูล

หนังสือนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการจัดพิมพ์โดย
สถาบันเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของประเทศแคนาดา
และมูลนิธิวิเทศพัฒนา

*"This project is supported by
the Canadian International Development Agency and
the Devolopment Cooperation Foundation"*

ข้อมูลข่าวสารที่จัดเตรียมไว้ เพื่อให้พร้อมสำหรับประชาชนเข้าตรวจดู

๑. ผลการพิจารณาที่มีผลต่อเอกชนโดยตรง
๒. นโยบายและการตีความ
๓. แผนงาน โครงการและงบประมาณ
๔. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน
๕. สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา
๖. สัญญาสำคัญของรัฐ
   - สัญญาสัมปทาน
   - สัญญาผูกขาดตัดตอน
   - สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
๗. มติ ค.ร.ม. คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย และคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยมติ ค.ร.ม.
๘. ข้อมูลข่าวสารตามที่มีประกาศเพิ่มเติม เช่น ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง และผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
โทร ๐ ๒๒๘๐ ๘๕๕๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๕๔๓
www.oic.go.th E-mail : infothai@oic.go.th

คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คู่มือการปฏิบัติงาน
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

www.oic.go.th
E-mail : infothai@oic.go.th

คู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ - ๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓
www.oic.go.th

พิมพ์เมื่อ มิถุนายน ๒๕๔๘

ที่ปรึกษา นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์
ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
นางวนิดา สักการโกศล
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะทำงาน นายศักดิ์ดา สุทธิโคตร
นางสาววันดี เรืองงาม
นางภัทรา จารึกศิลป์
นางสาวมณีรัตน์ ปัญจสิริวรรณ

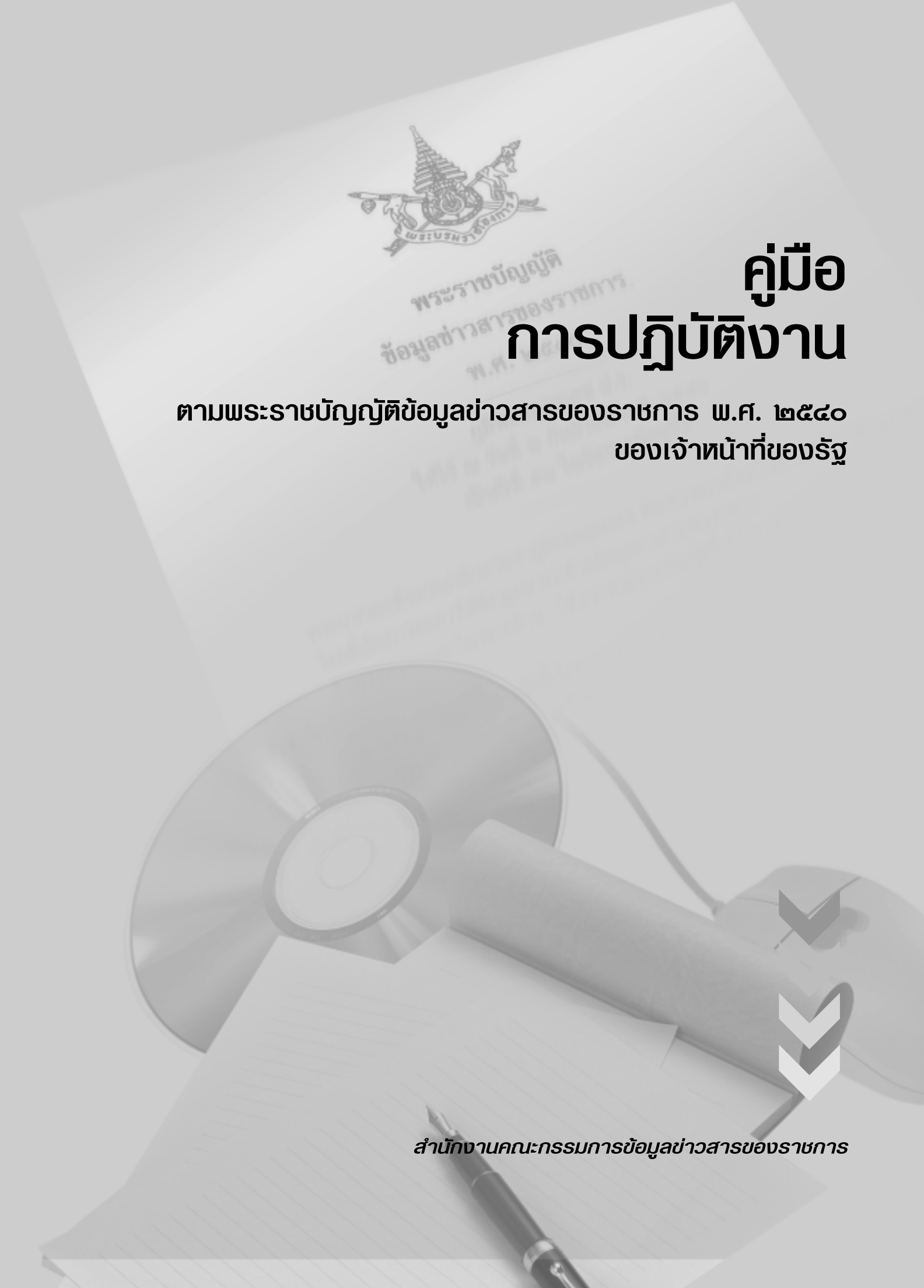
บรรณาธิการ นางภัคพิชา จันทรศิริ

พิมพ์ที่ บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด

จำนวนพิมพ์ ๓๐,๐๐๐ เล่ม

คู่มือ
การปฏิบัติงาน

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำนำ

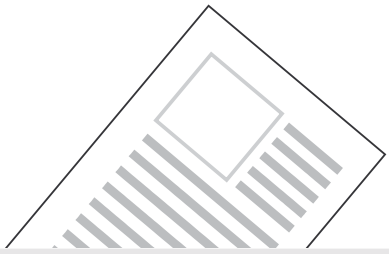
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่น หน้าที่ดำเนินการเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดใน ๓ รูปแบบ คือ นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ไปจัดไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนที่ขอเป็นการเฉพาะราย หน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารของราชการทราบเหตุผลที่หน่วยงานมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน้าที่ที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น ดังนั้น การที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของรัฐได้มีความรู้ ความเข้าใจ และถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินการต่างๆ ภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบและลดปัญหาการคอร์รัปชั่นได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

การจัดพิมพ์ **คู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐** ฉบับนี้เป็นการนำคู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์) เขียนไว้เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ มาปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหวังว่า คู่มือ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฉบับนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งประชาชนผู้สนใจ ได้มีความเข้าใจและทราบถึงคุณค่าสาระสำคัญ และหน้าที่ที่พึงปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารสำเร็จได้

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
มิถุนายน ๒๕๔๘

สารบัญ

บทที่ ๑

คุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการและ
ความสัมพันธ์กับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ---------- ๑

บทที่ ๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
และหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ---------- ๗

บทที่ ๓

สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๓๘

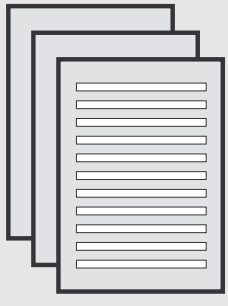
ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๔๖

ประกาศและกฎกระทรวง ที่ออกตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๖๐

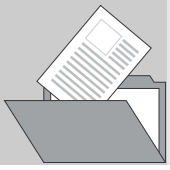
สรุปสาระสำคัญของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ---------- ๗๕

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ---------- ๘๕

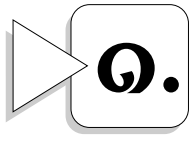

บทที่ ๑

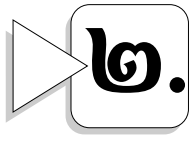

คุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการและความสัมพันธ์กับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

แนวความคิดที่จะให้มีกฎหมายรับรองสิทธิของประชาชนไทยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีการเคลื่อนไหวและการเรียกร้องจากนักวิชาการและสื่อมวลชนมาเป็นลำดับ ตั้งแต่ก่อนที่จะเกิดกรณีเหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้น โดยคณะกรรมการจัดทำร่างกฎหมายฯ นี้เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้จัดการสัมมนาปรับปรุงร่างกฎหมายขึ้นหลายครั้ง ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ทุกรัฐบาลต่อมาก็สนับสนุนให้มีกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชาและรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กระบวนการพัฒนาทางความคิดได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้จากการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาเป็นฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยได้บัญญัติในมาตรา ๕๘ ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ..... เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน.....” แม้ว่าจะแสดงถึงความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิ แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติที่มีขอบเขตที่แคบไปกว่าหลัก สิทธิได้รู้ ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งได้ประกาศเป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๐

๒. วัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติของมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒.๑ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการแรกของการมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ เพื่อรับรอง “สิทธิได้รู้” (right to know) ของประชาชน

เมื่อได้ศึกษาถึงความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จะพบว่ากฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นจากนักวิชาการ สื่อมวลชนและสังคมโดยรวม ซึ่งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเพื่อรับรอง “สิทธิได้รู้” (right to know) หรือสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ โดยเห็นว่าสิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากทั้งในด้านการบริหาร

บ้านเมืองและด้านการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของประชาชน กล่าวคือ

(๑) ด้านการบริหารบ้านเมือง

การที่จะทำให้กระบวนการบริหารบ้านเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการบริหารและปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทั่วไป ซึ่งการที่ประชาชนจะสามารถมีส่วนร่วมในบทบาทดังที่กล่าวแล้ว ประชาชนจำเป็นจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วนว่า ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายบริหารได้ดำเนินการเรื่องใดไปแล้วบ้าง มีรายละเอียดการดำเนินการอย่างไร

(๒) ด้านการพิทักษ์สิทธิประโยชน์

การที่ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับดำเนินงานของรัฐ จะช่วยให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ว่า การดำเนินงานของรัฐในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นถูกต้องหรือไม่ มีการเลือกปฏิบัติหรือไม่ ช่วยทำให้สามารถโต้แย้งเพื่อพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของตนเองได้ รวมทั้งในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารว่าการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของรัฐจะกระทบสิทธิหรือเสียหายต่อชุมชนก็สามารถโต้แย้งเพื่อให้มีการดำเนินการให้ถูกต้องได้

๒.๒ วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายที่นอกเหนือจากการรับรอง “สิทธิได้รู้” ของประชาชน

ในการศึกษาเพื่อจัดทำร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการศึกษาประสบการณ์ของต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องด้วย เช่น Freedom of the Press Act ค.ศ. ๑๙๔๗ ของประเทศสวีเดน Freedom of Information Act ค.ศ. ๑๙๖๖ ของประเทศสหรัฐอเมริกา Access to Information Act ค.ศ. ๑๙๘๒ ของประเทศแคนาดา Freedom of Information and Privacy Act ค.ศ. ๑๙๘๗ ของมลรัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา และ Official Information Act ค.ศ. ๑๙๘๒ ของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายที่นอกเหนือจากการรับรองสิทธิได้รู้หรือสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว คือ

(๑) เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภท ซึ่งจำต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับหรือจำเป็นต้องปกปิดไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

(๒) เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ

๒.๓ ข้อสรุปของวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

จากที่ได้ศึกษามาแล้วตามข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ ประกอบกับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้[๑] สามารถสรุปถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ดังนี้

---

[๑] เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังส่งผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑) เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เพื่อประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลที่บริหารบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนมากยิ่งขึ้น

(๒) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยหรืออาจไม่เปิดเผย เพื่อให้ชัดเจนต่อการปฏิบัติ โดยจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน

(๓) เพื่อคุ้มครองการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

๓. ประโยชน์และคุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์สำคัญของการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้หลักประกันกับประชาชนทุกคนในเรื่องโอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐและการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของรัฐอีกด้วย หลักประกันดังกล่าวจะมีส่วนอย่างสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคตซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์และคุณค่าของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวคือ

๓.๑ ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของรัฐและของส่วนรวม

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะมีส่วนสำคัญในการสร้างความตื่นตัวต่อสิทธิและโอกาสของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งหมายถึง โอกาสการรับรู้ข้อเท็จจริงในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เป็นรูปธรรม เป็นภาคปฏิบัติจริงที่เสริมต่อการรับรองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ที่มีอยู่ในกระบวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐในทุกๆ ด้าน ซึ่งการรับรู้เช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นที่จะให้ข้อแนะนำต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยของรัฐ เกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ในวงกว้าง ประชาชนจะเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้นถึงคุณค่าหรือความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารด้านต่างๆ ของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น การมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอยังทำให้ประชาชนสามารถติดตามการบริหารงานของรัฐ ทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลางได้ สามารถใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองสะท้อนความต้องการของประชาชน เกิดความไว้วางใจ อันเป็นพื้นฐานให้เกิดความรัก ความสามัคคีในสังคม

๓.๒ ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือค่านิยม การดำเนินงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐให้มุ่งสู่ความเชื่อมั่นในหลัก ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและหลักความโปร่งใส

การที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีสาระสำคัญที่จะส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการมากที่สุด การไม่เปิดเผยจะทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐเกิดความตื่นตัว และปรับปรุงพัฒนาตนเองและหน่วยงานอย่างมากทั้งในเรื่องความสำเร็จหรือผลการดำเนินงาน หรือประสิทธิผลการดำเนินงาน ที่จะต้องคอยตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งการทำงานนั้นได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในแง่การใช้ทรัพยากรต่างๆ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐจะต้องปรับสภาพการทำงานให้อยู่ในสภาพโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องภายใต้แรงผลักดันของการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ค่านิยมและวัฒนธรรมของบุคคลในองค์กรและตัวองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเองที่จะต้องมีวิธีคิด วิธีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพประสิทธิผลและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งย่อมเป็นผลดีและเป็นหลักประกันต่อการบริหารและการพัฒนาของประเทศต่อไป

๓.๓ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาระบบการเมืองและระบบการบริหารของประเทศให้มีความโปร่งใส

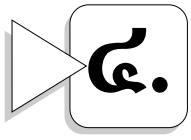
แม้ว่าในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาระบบการบริหารของประเทศไทยได้มีการพัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา แต่ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาเป็นเวลานานยังไม่สามารถแก้ไขให้เป็นข้อยุติ กล่าวคือ ประเด็นที่ว่าจะทำอย่างไรให้การบริหารหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาลเป็นไปด้วยความถูกต้อง มีประสิทธิภาพโปร่งใสปราศจากการทุจริต ซึ่งการจะดำเนินงานเรื่องนี้ให้ถูกต้องต้องมีผู้รับผิดชอบที่สำคัญสองส่วน คือ ส่วนฝ่ายการเมืองและส่วนข้าราชการประจำ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญทั้งของฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสร้างความถูกต้องให้เกิดขึ้น กล่าวคือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติช่วยให้ฝ่ายการเมืองสามารถกำกับตรวจสอบการทำงานของข้าราชการทั้งในเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความโปร่งใสได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอในการที่จะเสนอแนะหรือหามาตรการเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมทันเวลา ในด้านของข้าราชการประจำเองก็มีเครื่องมือด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จะทัดทานไม่ให้ฝ่ายการเมืองดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่ถูกต้องได้ ซึ่งในที่สุดจะเกิดการพัฒนาระบบการบริหารและการปฏิบัติงานทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำไปในทิศทางที่ถูกต้อง

การที่ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงในการใช้อำนาจรัฐแต่ละเรื่อง ทำให้สามารถพิเคราะห์ได้ว่ากรณีต่างๆ ได้ดำเนินการมาโดยถูกต้องหรือไม่ เกิดการตรวจสอบยับยั้งเพื่อให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่น เพราะการกลั่นแกล้งหรือเอื้อประโยชน์แก่คนบางคนจะถูกเปิดเผยต่อประชาชนทั่วไป ทำให้อาจถูกตรวจพบได้ง่าย

๓.๔ ช่วยให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการพิทักษ์สิทธิของตน

การที่ประชาชนได้รู้ถึงการใช้อำนาจของรัฐในกรณีต่างๆ ทำให้ประชาชนมีโอกาสพิเคราะห์ได้ว่ากรณีของตนซึ่งเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกันจะเกิดผลเช่นใด ทำให้สามารถดำเนินการเพื่อพิทักษ์รักษาสิทธิของตนได้โดยถูกต้อง

๔. ความสัมพันธ์กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แม้ว่าจะประกาศใช้ก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เล็กน้อย แต่ก็มีความสัมพันธ์และรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหลายๆ มาตรา กล่าวคือ

๔.๑ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กำหนดว่า การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐและแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔.๒ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๘ ได้กำหนดเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ ข้างต้นสอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง จึงอาจกล่าวได้ว่า พระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติที่รองรับรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ อย่างชัดแจ้งและสมบูรณ์มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการรองรับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ พระราชบัญญัติยังสามารถมีส่วนสนับสนุนหรือรองรับอย่างสำคัญในการปฏิบัติงานตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย

สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้จะดำเนินการได้สมบูรณ์ก็จะต้องเริ่มจากพื้นฐานการให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและเพียงพอก่อนนั่นเอง

๔.๓ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ

จะเห็นได้ว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งกำหนดเป็นภาคบังคับให้รัฐบาลทุกรัฐบาลจะต้องแถลงต่อรัฐสภาว่า มีนโยบายหรือแนวการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑ ถึงมาตรา ๘๙ อย่างไร ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหลายๆ มาตรานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วย เช่น

มาตรา ๗๕ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและการจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา ๗๖ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

มาตรา ๗๘ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

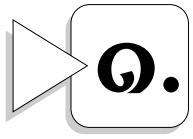
มาตรา ๗๙ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

ดังนั้น นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่หยิบยกเป็นตัวอย่างข้างต้น มีพื้นฐานแห่งความสำเร็จที่สำคัญยิ่งคือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง หรือการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั่นเอง

บทที่ ๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. ขอบเขตของกฎหมาย

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงสาระสำคัญและภารกิจที่เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรทราบถึงขอบเขตและความหมายของคำว่า ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารของราชการ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความมุ่งหมายและขอบเขตของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวว่ามีความกว้างขวางมากน้อยเพียงใด ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลข่าวสาร

หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

๑.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการ

หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

๑.๓ หน่วยงานของรัฐ

หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑.๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

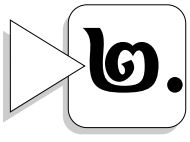
๑.๕ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส

หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว เป็นต้น

จากนิยามขอบเขตและความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะท้อนภาพที่ชัดเจนที่ต้องการให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐอย่างกว้างขวาง ขอบเขตและความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการจึงครอบคลุมกว้างขวางทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ และที่เกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งขอบเขตของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ครอบคลุมกว้างขวางเพื่อให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้

๒. หน้าที่และวิธีดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

เนื่องจากจุดประสงค์สำคัญประการแรกของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ การให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ให้ครอบคลุมกว้างขวางมากที่สุด ดังนั้น พระราชบัญญัติ จึงได้กำหนดเป็นมาตรการเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รู้โดยต้องดำเนินการใน ๓ รูปแบบหรือ ๓ วิธีการ ดังนี้

๒.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยการนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ถือว่าข้อมูลข่าวสารของราชการที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องนำไปเผยแพร่โดยการนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญที่ประชาชนควรต้องรู้ การลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมากที่สุด รวมทั้งเพื่อให้มีการเก็บเป็นหลักฐานในการใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ต่างๆ ทางกฎหมายต่อไปได้ และได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาไว้ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาประกอบด้วย

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

ข้อมูลข่าวสารในข้อนี้จะช่วยให้ประชาชนสามารถรู้ได้ว่า หน่วยงานต่างๆ ของรัฐแต่ละหน่วยงานมีการจัดโครงสร้างการบริหารภายในหน่วยงานนั้นอย่างไร มีการจัดแบ่งเป็นหน่วยงานย่อยๆ อย่างไร

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องสรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่นั้นๆ ทำให้ประชาชนสามารถได้รู้ถึงบทบาทที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงานว่ามีหน้าที่ที่สำคัญอย่างไร รวมทั้งได้รู้ถึงวิธีการหรือกระบวนการทำงานของหน่วยงานนั้นๆ อีกด้วย ทำให้ประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความสนใจของตนเองได้

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

เมื่อประชาชนได้ทราบถึงหน่วยงานที่ควรติดต่อแล้ว การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องนำข้อมูลลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อบอกถึงสถานที่ที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำ จึงเป็นการเพิ่มความสะดวกกับประชาชน เพื่อทราบว่าจะไปติดต่อที่ใด จุดใด รวมทั้งยังเป็นหลักประกันที่ชัดแจ้งว่า หน่วยงานของรัฐต้องจัดเจ้าหน้าที่ไว้เป็นการประจำ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในการติดต่อไว้ด้วย

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดในข้อนี้ พระราชบัญญัติมุ่งบังคับเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎเท่านั้น เนื่องจากกฎเป็นมาตรการที่นำมาใช้ในการปกครอง โดยเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจะมีผลกับข้อเท็จจริงกรณีใดกรณีหนึ่ง ก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นตรงกับที่กำหนดในกฎข้อนั้นแล้ว จึงจะเกิดสภาพบังคับทางกฎหมาย โดยมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยทันที

โดยปกติในทางปกครอง กฎอาจจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ กฎที่มีผลต่อเอกชนทั่วไปและกฎที่มีผลเฉพาะต่อเจ้าหน้าที่ในองค์การ เช่น ผู้บังคับบัญชาวางระเบียบกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ กฎประเภทหลังนี้ไม่มีผลต่อเอกชนจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อมูลข่าวสารที่สภาพอย่างกฎตามข้อนี้ ถ้ายังไม่มีการนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาจะนำไปใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร นั่นคือได้รู้มานานพอที่จะปฏิบัติตามกฎนั้นได้โดยไม่มีอุปสรรค

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

นอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามรายการตามข้อ ๒.๑.๑ (๑)-(๔) แล้ว พระราชบัญญัติยังให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการกำหนดหรือประกาศเพิ่มเติมว่าข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาของสังคมในอนาคต

๒.๒ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยต้องนำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดไปรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยวิธีหรือรูปแบบที่ ๒ ซึ่งต้องนำข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่พระราชบัญญัติกำหนดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะที่ประชาชนจะสามารถเข้าไปตรวจดูได้โดยสะดวก รวมทั้งจะต้องมีดัชนีหรือรายการข้อมูลข่าวสารที่จะให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายการข้อมูลข่าวสารได้ด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การมีสถานที่เฉพาะเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ตามรูปแบบหรือวิธีที่ ๒ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้ เมื่อได้พิจารณาร่วมกับข้อกำหนดของพระราชบัญญัติที่ให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าสถานที่ที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือ

คำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยราชการว่าอยู่ที่ใดตามรูปแบบที่ ๑ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วก็เท่ากับว่าพระราชบัญญัติได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจะต้องมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้บริการแก่ประชาชนและให้คำแนะนำต่างๆ ในการติดต่อกับหน่วยงานนั่นเอง

๒.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูเมื่อใดก็ได้ (public inspection) ได้แก่

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

การกำหนดให้นำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนมารวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้นี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ว่า การพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับเอกชนของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาได้มีการพิจารณาโดยหลักเกณฑ์หรือตามกฎหมายอย่างไรซึ่งจะทำให้สามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นแนวทางได้ว่า หากตนจะมีการดำเนินการในกรณีนั้นๆ บ้าง จะต้องเตรียมตัวอย่างไรและหน่วยงานของรัฐควรจะพิจารณาอย่างไร

(๒) นโนบายและการตีความ

การที่หน่วยงานของรัฐจะมีนโนบายเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนได้รับรู้ ได้ทราบ เพื่อให้ความร่วมมือปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อแนะนำต่อแนวทางนโยบายดังกล่าว อันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นหรือการตีความการใช้กฎหมายใดๆ แม้ไม่เข้าข่ายที่มีสภาพเป็น “กฎ” ที่ต้องนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้

(๓) แผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีอาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสำคัญ ไม่เฉพาะเพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส และทำให้รัฐได้ประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรมและโปร่งใส การที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ยังทำให้ประชาชนมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนรายละเอียดของแผนงาน โครงการ สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐในทุกๆ ขั้นตอนของการใช้จ่ายงบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างได้

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนนั้น จัดได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รับรู้เช่นกัน เพื่อที่จะได้รู้ว่าการให้บริการหรือการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ได้กำหนดขั้นตอนหลักเกณฑ์การพิจารณาและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างไร และในการขอรับบริการเรื่องต่างๆ จากหน่วยงานหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ คู่มือหรือคำสั่ง

เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่จะต้องนำมารวบรวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูนี้ กฎหมายกำหนดบังคับเฉพาะที่มีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนเท่านั้น ส่วนคู่มือหรือคำสั่งใดหากเปิดเผยออกไปจะกระทบถึงผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานของรัฐก็อาจไม่เปิดเผยได้

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ว่าข้อมูลข่าวสารซึ่งแม้จะมีเนื้อหาตรงตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำข้อมูลข่าวสารทั้งหมดนั้นไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาอีก เพียงแต่จะต้องมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่า ได้มีการพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยมีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์ที่มีการพิมพ์เผยแพร่แล้วไว้ในราชกิจจานุเบกษาด้วย ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารลักษณะนี้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้ต้องนำสิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา จะต้องนำมารวมไว้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีจัดหาซื้อในภายหลังไม่สะดวก

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสัญญาในการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยปกติทั่วไปย่อมไม่เป็นความลับ สามารถเปิดเผยได้ แต่ที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐมักจะไม่เปิดเผย ทำให้ประชาชนขาดข้อมูลในการศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ จนบางครั้งปรากฏว่ามีสัญญาในบางกรณีที่รัฐได้ทำไปโดยเสียเปรียบเป็นอย่างมากให้กับคู่สัญญา หรือเป็นสัญญาที่ไม่อาจสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีการนำสัญญาต่างๆ ที่สำคัญ คือ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ มารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานของรัฐมีสัญญาทั้ง ๓ ประเภทนั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องนำมาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้น เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตลอดเวลา โดยหน่วยงานของรัฐจะไปอ้างเหตุผลใดๆ ในการที่จะไม่นำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูไม่ได้ พระราชบัญญัติอนุญาตเพียงให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่กำหนดยกเว้นมิให้ต้องเปิดเผย เช่น การเปิดเผยอาจกระทบเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์หรือต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เฉพาะสัญญา ๓ ประเภทเท่านั้นที่ต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นั้น มิได้หมายความว่าสัญญาอื่นๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นมิต้องเปิดเผย แต่โดยหลักการแล้วสัญญาโดยส่วนใหญ่เกือบทุกเรื่องจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รู้ เพียงแต่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ถูกบังคับหรือถูกกำหนดให้ต้องนำมารวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งต้องพร้อมให้ตรวจดูได้ทันทีและตลอดเวลาเท่านั้น

(๗) มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อ รายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการตามที่กำหนดในข้อนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ประชาชนจึงควรได้รู้เพื่อจะได้ทราบว่าคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการดำเนินการหรือตัดสินใจในเรื่องใดไปแล้วบ้าง เป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับสังคมหรือประเทศอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไร รวมทั้งหากสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษสามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารที่สนใจนั้นในรายละเอียดอีกได้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้มติของคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องระบุรายชื่อ รายงานหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วยข้อกำหนดนี้นับว่าเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ที่มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งสามารถตรวจสอบทบทวนดูว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องต่างๆ นั้นมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบการพิจารณาเพียงพอหรือถูกต้องเพียงใด ในทางตรงกันข้ามประชาชนก็สามารถตรวจสอบมาตรฐานการพิจารณาว่าได้ตัดสินใจโดยอยู่บนข้อเท็จจริงและหลักการที่ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งหากได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้วก็จะมีส่วนส่งเสริมกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่มีจำนวนมากและมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รู้ในช่วงเวลาปัจจุบันอาจจะแตกต่างไปจากช่วงเวลาในอนาคต รวมทั้งยังอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศอีกด้วย

การที่พระราชบัญญัติได้กำหนดให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ อันเป็นการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงสอดคล้องกับลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ จนถึงสิ้นปี ๒๕๔๗ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศแล้วรวม ๓ เรื่อง คือ (๑) การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ (๒) กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙(๘) (๓) กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติ จะเห็นได้ว่าประกาศคณะกรรมการนี้จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

๒.๒.๒ วิธีการในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู (public inspection)

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูนี้ มาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีดำเนินการไว้แล้ว ดังนี้

(๑) ต้องมีสถานที่เฉพาะสำหรับประชาชนสามารถใช้ในการตรวจดูและศึกษาได้โดยสะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่

(๒) หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดัชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอให้ประชาชนสามารถเข้าใจวิธีการค้นหาได้โดยสะดวก เช่น หมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

(๓) ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

(๔) ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

(๕) หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้ แต่สถานที่นั้นประชาชนทั่วไปต้องสามารถเข้าไปใช้ได้โดยสะดวกด้วย

ในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูนี้ พระราชบัญญัติได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอสำเนา (right to copy) หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องด้วย ในการนี้หน่วยงานของรัฐจะวางหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้ โดยจะต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ กำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอสำเนาไว้ในเบื้องต้นแล้วด้วย เช่น ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารขนาดกระดาษเอ ๔ หน้าละไม่เกิน ๑ บาท เป็นต้น

๒.๒.๓ แนวทางการดำเนินการในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมควรเปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ อาจมีข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ยกเว้นไม่ต้องเปิดเผยซึ่งจะได้มีการศึกษาในหัวข้อต่อไป ดังนั้น ในการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวิธีการที่นำข้อมูลข่าวสารมาจัดรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอนหรือดำเนินการโดยประการใดประการหนึ่งที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยดังกล่าว ก่อนนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ต่อไป

๒.๓ การเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้กับประชาชนที่มาขอเป็นการเฉพาะราย (มาตรา ๑๑)

๒.๓.๑ ความหมายของการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นการเฉพาะราย

หน้าที่ในการเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนวิธีที่ ๓ นี้จะแตกต่าง

จาก ๒ วิธีแรก ซึ่งมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่ต้องนำเปิดเผยโดยนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาและข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่จะต้องนำมาเปิดเผยโดยการจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตลอดเวลา สำหรับวิธีที่ ๓ หลักปฏิบัติที่สำคัญ คือ การจัดข้อมูลข่าวสารให้ตามที่มีผู้มาขอยื่นคำขอกับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเรื่องใดก็ตาม พระราชบัญญัติได้มีการกำหนดเป็นหลักปฏิบัติไว้ว่า ถ้ามีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในเวลาอันสมควร ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามวิธีนี้มีลักษณะเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ขอเป็นรายกรณี ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นกับความต้องการของแต่ละคน จึงอาจถือได้ว่าเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะราย

๒.๓.๒ *ขอบเขตของการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นการเฉพาะราย*

พระราชบัญญัติกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอเฉพาะรายของประชาชนในเวลาอันสมควร ข้อมูลข่าวสารที่ขอนี้ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องที่จะขอว่าจะขอเรื่องอะไร ถ้าไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่เปิดเผยตามที่พระราชบัญญัติกำหนด ก็ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดหาให้ทั้งสิ้น การปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ พระราชบัญญัติกำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะเมื่อขอจำนวนมากหรือขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

๒.๓.๓ *แนวทางการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาความไม่ชัดเจนในหลักปฏิบัติ*

เนื่องจากการดำเนินการเพื่อจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะรายนี้อาจมีปัญหาการดำเนินการในบางกรณีได้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

(๑) กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้มาขอมีสภาพที่อาจบุบสลายได้ง่าย ในกรณีนี้หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เสียหายแก่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารก็ได้

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนตามคำขอ โดยหลักการแล้วต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพพร้อมที่จะให้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้การจัดหาข้อมูลข่าวสารนี้เป็นการเพิ่มภาระแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์แก่ผู้ขอเฉพาะรายบางคนเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติก็ยังเปิดโอกาสว่าถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

(๓) ในกรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารใด แต่ในขณะนั้นไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐอยู่แล้ว หน่วยงานของรัฐนั้น ๆ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่มีผู้ขอขึ้นใหม่ก็ได้

๒.๓.๔ *แนวทางการดำเนินการในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถเปิดเผย*

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีผู้ยื่นคำขอให้เปิดเผยเป็นการเฉพาะรายนี้ ในกรณีที่อาจมีข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์กำหนดยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผย พระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอน หรือดำเนินการโดย

ประการใดประการหนึ่ง ที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยดังกล่าว ก่อนที่จะเปิดเผยหรือจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อไป

๓. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐห้ามมิให้เปิดเผย หรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยหลักแล้วต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รับรู้ อย่างไรก็ตามข้อมูลข่าวสารของราชการบางลักษณะอาจไม่สมควรเปิดเผย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงได้กำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในข่ายหรือข้อยกเว้นที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติกำหนดว่าจะเปิดเผยมิได้ นั่นหมายถึงว่าถ้ามีข้อมูลข่าวสารที่มีข่ายลักษณะตามข้อนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เปิดเผย ไม่มีข้อยกเว้นให้ไปพิจารณาใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักทั้งสิ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๓.๒ ข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย หรือสมควรสงวนไว้ยังมิให้เปิดเผย รวมทั้งประชาชนผู้ใช้สิทธิตามกฎหมายก็ได้ทราบถึงแนวทางหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย พระราชบัญญัติจึงมีข้อกำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑)-(๗) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐) หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ นั่นคือ สามารถมีดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ ดังนี้

๓.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (มาตรา ๑๕(๑))

ข้อมูลข่าวสารในข้อนี้มีที่สำคัญ ๓ ส่วนคือ

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เช่น แผนป้องกันหรือต่อต้านกองกำลังต่างชาติ ในกรณีที่ประเทศไทยถูกโจมตี รายงานการสืบสวนเกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายที่อาจเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทย เป็นต้น

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการบริหารงานภายในของประเทศอื่น เป็นต้น การเปิดเผยอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของอีกประเทศหนึ่งได้

(๓) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และกลยุทธ์ในการบริหาร อัตราแลกเปลี่ยน

ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนและระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้

๓.๒.๒ ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๑๕(๒))

ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ เป็นการมุ่งเน้นกรณีที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือการพิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั่นเอง เนื่องจากหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ที่ดำเนินงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ หากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่เกิดผล นั่นย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติจึงให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ สำหรับประเด็นของผลกระทบนี้ พระราชบัญญัติมิได้จำกัดว่าต้องเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารก็ได้ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนวินัย การสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น

๓.๒.๓ ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว (มาตรา ๑๕(๓))

การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ยังเป็นเพียงความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการพิจารณาตัดสินในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจต้องมีเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากันหลายชั้น ซึ่งในแต่ละชั้นอาจมีความเห็นที่แตกต่างกัน หรือในการพิจารณาชั้นต้นอาจมีความเห็นอย่างหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาในขั้นสุดท้ายอาจมีข้อยุติ หรือข้อสรุปในการพิจารณาแตกต่างจากครั้งแรกก็ได้ การให้ความเป็นอิสระกับเจ้าหน้าที่ในการเสนอความเห็นอย่างเต็มที่โดยไม่ถูกรบกวนก่อนมีผลยุติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างไรก็ตามถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า มิใช่เรื่องสำคัญที่จะกระทบความเป็นอิสระและผลสำเร็จในการทำงานของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจะสั่งให้เปิดเผยก็ได้ อนึ่ง ข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนี้ต้องเป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเท่านั้น ไม่รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ใช้เป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณา เช่น รายงานทางวิชาการ และรายงานข้อเท็จจริง เป็นต้น

๓.๒.๔ ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (มาตรา ๑๕(๔))

เรื่องความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่สำคัญมากเรื่องหนึ่งของทุกๆ สังคม พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดที่พิจารณาแล้วเห็นว่าอาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับพยานในการสอบสวนเรื่องต่างๆ ตลอดจนผู้ที่เป็นผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับ

การทุจริต หรือประพฤติไม่ถูกต้องต่างๆ ซึ่งอาจได้รับอันตรายถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้รู้ตัวพยานเหล่านี้ เป็นต้น

๓.๒.๕ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (มาตรา ๑๕(๕))

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์ โดยปกติจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติการรักษาพยาบาลของคนไข้ต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นประวัติสุขภาพ หรือประวัติการรักษาพยาบาลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งและเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง โดยปกติแพทย์จะไม่นำไปเปิดเผยให้บุคคลอื่นได้ทราบ และในส่วนของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจอยู่ในระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของหน่วยงานของรัฐ เช่น ประวัติการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งรวมอยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารของราชการอื่นๆ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร เจ้าหน้าที่ก็อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

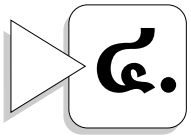
๓.๒.๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น (มาตรา ๑๕(๖))

ข้อมูลข่าวสารของราชการตามข้อนี้แบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ในส่วนของข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ซึ่งเป็นกรณีที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ อาจมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น มีข้อกำหนดมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางประเภทไว้ เช่น กรมสรรพากรมีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐ ที่กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของผู้เสียภาษีแก่ผู้ใดเว้นแต่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหรือศาล เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ โดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวก็สามารถมีคำสั่งมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยดังกล่าวนี้ได้ สำหรับข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มา โดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่นนั้น มีได้ในหลายลักษณะ เช่น อาจเป็นไปโดยชัดแจ้ง โดยผู้ให้ข้อมูลข่าวสารได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ไม่ประสงค์จะให้ราชการนำไปเปิดเผย หรืออาจมีการทำสัญญาต่อกันไว้ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าของข้อมูล หรือในบางกรณีอาจถือว่าเป็นไปโดยปริยายได้ เช่น เรื่องการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือการทำผิดในเรื่องสำคัญ เช่น เรื่องยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งย่อมเป็นที่เข้าใจกันว่า ข้อมูลลักษณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชื่อหรือสิ่งที่ทำให้รู้ชื่อผู้ให้ข้อมูลข่าวสารหน่วยงานของรัฐจะไม่นำไปเปิดเผย ซึ่งอาจถือว่าเป็นกรณีที่เป็นไปโดยปริยายที่ผู้ให้ไม่ประสงค์จะให้นำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับชื่อ หรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวผู้ให้ข้อมูลข่าวสารไปเปิดเผย

๓.๒.๗ ข้อมูลข่าวสารที่มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติม (มาตรา ๑๕(๗))

ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการป้องกันผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น โดยในกรณีที่ต้องการจะกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเพิ่มเติมได้ จะต้องนำไปกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๔. แนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจไว้ ดังนี้

๔.๑ แนวทางในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

จะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย เป็นกรณีที่ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแล้วอาจกระทบเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติได้กำหนดห้ามไว้โดยมิได้มีข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องใช้ดุลพินิจอีก ดังนั้น การศึกษาในเรื่องแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะศึกษาโดยอาศัยตัวอย่างของข้อมูลข่าวสารที่พระราชบัญญัติกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาจากกรณีปฏิบัติจริง ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำขอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติกำหนดซึ่งอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีหน้าที่จะต้องใช้ดุลพินิจเพื่อมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือให้เปิดเผยต่อไป

ในการใช้ดุลพินิจ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคแรก ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อจะใช้ดุลพินิจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑)-(๗) ซึ่งได้เสนอรายละเอียดไว้แล้วในข้อ ๓.๒ จะต้องคำนึงถึง ๓ เรื่อง คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน หมายความว่า เมื่อมีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้จะต้องพิจารณาใช้ดุลพินิจ เพื่อชั่งน้ำหนักก่อนมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยแนวทางตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ข้างต้น กล่าวคือ

๔.๑.๑ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงานของตนหรือไม่อย่างไร เช่น กรมสรรพากรอาจต้องพิจารณาว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากรหรือไม่ หรือในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขออาจเกี่ยวข้องกับการสอบสวนเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น ก็จะต้องพิจารณาว่าถ้าเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วจะส่งผลต่อการพิจารณาเรื่องนั้นๆ หรือไม่

๔.๑.๒ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือสังคมโดยส่วนรวมหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ เพื่อจะได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจได้เหมาะสมถูกต้องที่สุด กล่าวคือ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวพันกับสังคมโดยส่วนรวม การเปิดเผยให้สังคมโดยส่วนรวมได้รู้ก็จะช่วยให้สาธารณชนทราบว่า เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้มีการดำเนินการไปอย่างไร โปร่งใสมีประสิทธิภาพหรือไม่ แม้ว่าการเปิดเผยอาจกระทบต่อบุคคลบางคน แต่หากมีความชัดเจนว่า การเปิดเผยนั้นจำเป็นสำหรับสาธารณชนหรือคนโดยส่วนใหญ่ก็จะต้องมีดุลพินิจให้เปิดเผย

๔.๑.๓ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างไรและมากน้อยเพียงใด การพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่ขอข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเนื้อหาข้อมูลที่มีผู้ขอให้เปิดเผย ฯลฯ โดยต้องพิจารณาถึงความจำเป็นของผู้ขอข้อมูลว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอนั้นเกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิของผู้ขอข้อมูลมากน้อยเพียงใด การไม่ได้ข้อมูลข่าวสาร

ตามที่ขอนั้นจะกระทบต่อการปกป้องสิทธิของผู้ขอมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ หากมีน้ำหนักของส่วนได้เสียและความจำเป็นสูงมากก็มีน้ำหนักที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในขั้นสุดท้าย นอกจากนี้ในส่วนของเอกชนที่เกี่ยวข้องที่เป็นบุคคลที่สาม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ขออาจกระทบต่อส่วนได้เสียของบุคคลที่สามจึงต้องมีการพิจารณาด้วยเช่นกันว่า บุคคลที่สามจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้มากน้อยเพียงใด จะสามารถป้องกันผลกระทบโดยการปิด ลบข้อมูลบางส่วนได้หรือไม่ และข้อที่หยิบยกมาพิจารณานี้เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ความคุ้มครองหรือไม่ ซึ่งหากมีข้อมูลชัดเจนก็จะทำให้สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เช่น อาจเปิดเผยโดยปิดทับชื่อ หรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาน เป็นต้น

๔.๒ การศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ

ในการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์การมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐโดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้มีการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงหลัก ๓ ข้อ ดังที่กล่าวแล้ว คือ ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะพิจารณาด้วยว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่ ดังนั้น ในการศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงเป็นการศึกษาจากคำวินิจฉัยที่สามารถเป็นตัวอย่างการพิจารณาวินิจฉัยที่ครอบคลุมทั้งหลักการใช้ดุลพินิจตามกฎหมายทั้ง ๓ ข้อ และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๔.๒.๑ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (มาตรา ๑๕(๑))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ ศค ๔/๒๕๔๒

(๑) ประเด็นที่มีการอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งหนึ่งได้มีหนังสือถึงธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงการขอกู้เงินจากไอเอ็มเอฟ (IMF) ทุกฉบับ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า อาจมีผลกระทบเสียหายต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับนโยบายแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ ได้

พิจารณาหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงซึ่งมีอยู่จำนวน ๗ ฉบับแล้วพบว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ ๓ อย่าง คือ นโยบายบริหารอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายอัตราดอกเบี้ย การปรับโครงสร้างทางการเงิน และการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินทุน จึงเห็นว่า การไม่เปิดเผยรายละเอียดในหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าการเปิดเผยด้วยเหตุผล ดังนี้

- การเปิดเผยหลักเกณฑ์และกลยุทธ์ในการบริหารอัตราแลกเปลี่ยนจะก่อให้เกิดการแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างรุนแรงต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

- การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการการปรับโครงสร้างทางการเงินและการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งยังอยู่ระหว่างการดำเนินการอาจกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินทั้งระบบและระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีมติเห็นด้วยกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า คำวินิจฉัยเรื่องนี้ เป็นกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นด้วยกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อ้างมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ เป็นเหตุผลตามกฎหมายที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ยื่นคำขอ โดยถือว่าการเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากศึกษาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในช่วงปี ๒๕๔๑-๒๕๔๔ พบว่า มีกรณีอุทธรณ์ที่หน่วยงานของรัฐ อ้างเหตุผลเรื่องความมั่นคงของประเทศในด้านใดด้านหนึ่งในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๔.๒.๒ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ (มาตรา ๑๕(๒))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๗/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาย ก. ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเกี่ยวกับการบริหารงานโครงการก่อสร้างสนามบินแห่งหนึ่ง จึงมีหนังสือถึงกระทรวงคมนาคมขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลชื่อพยาน ผู้กล่าวหาและเอกสารพยานหลักฐานต่างๆ กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือชี้แจงให้นาย ก. ทราบว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการสอบสวน จึงไม่สามารถเปิดเผยได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๕ (๒)

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในวงราชการ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ การเปิดเผยอาจจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือการบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ จึงมีมติว่า กระทรวงคมนาคมมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการสอบสวนฯ นั้นชอบแล้ว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่าคำวินิจฉัยเรื่องนี้ เป็นกรณีที่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จะกระทบต่อการพิจารณาหรือการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน เนื่องจากการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งหากการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเสร็จและหน่วยงานมิได้มีการดำเนินการสอบสวนทางวินัยใดๆ ต่อไปแล้ว คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ก็อาจมีคำวินิจฉัยที่แตกต่างออกไป

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๕/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ได้ขอให้คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขั้นตอนการสรรหา กทช. รวม ๙ รายการ คณะกรรมการสรรหา กทช. มีหนังสือชี้แจงว่า กระบวนการสรรหายังไม่แล้วเสร็จ

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การสรรหาบุคคลที่รับการเสนอรายชื่อเป็น กทช. ในชั้นนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นและเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อคัดเลือกแล้ว จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่รู้กันทั่วไปประกอบกับบุคคลที่เสนอตัวเป็น กทช. ย่อมเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องพร้อมให้ประชาชนตรวจสอบได้ จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอทั้ง ๙ รายการ

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า การวินิจฉัยเรื่องนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาเรื่องผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน รวมทั้งได้พิจารณาในเรื่องผลกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์สาธารณะด้วยแล้ว พบว่า การเปิดเผยไม่กระทบต่อกระบวนการสรรหา กทช. เพราะการพิจารณาแล้วเสร็จและไม่กระทบต่อผู้เสนอตัวเป็น กทช. เนื่องจากเป็นบุคคลสาธารณะ รวมทั้งการเปิดเผยจะทำให้สาธารณชนได้ตรวจสอบด้วย ซึ่งเป็นการชั่งน้ำหนักใน ๓ เรื่อง ตามที่กฎหมายกำหนด

๔.๒.๓ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นเพียงความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (มาตรา ๑๕ (๓))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖/๒๕๔๕

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการตำรวจ ปัจจุบันถูกพักราชการ เนื่องจากถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยร้ายแรงและได้มีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยในส่วนของบันทึกการประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่กองวินัยตามลำดับชั้นที่นำเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจแต่กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปฏิเสธโดยมีเหตุผลว่า เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งอยู่ในเงื่อนไขตามมาตรา ๑๕ (๓)

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ แต่ผู้อุทธรณ์ก็ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นสรุปพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพียงพอเพื่อใช้สิทธิตามกฎหมายในการปกป้องและรักษาความเป็นธรรมแก่ตนเอง ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นเพียงบันทึกความเห็นของเจ้าหน้าที่ โดยเป็นการประมวลข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจในการพิจารณาลงโทษทางวินัยเท่านั้นอันเป็นเพียงความเห็นภายในของหน่วยงานของรัฐไม่กระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด การเปิดเผยในกรณีนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่กองวินัยในการเสนอความคิดเห็น ซึ่งควรมีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นภายในกรอบการพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการที่ลักษณะงานของกองวินัยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางวินัยของข้าราชการตำรวจ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ในการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจได้ จึงมีคำวินิจฉัยว่า การที่กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์นี้ชอบแล้ว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการวินิจฉัยว่าเรื่องใดเป็นเพียงความเห็นภายในหน่วยงานที่ไม่สมควรเปิดเผยนั้น จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ด้วย เช่น ผลกระทบต่อการเปิดเผยเรื่องนั้นต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานซึ่งในกรณีนี้ก็คือ การพิจารณาถึงผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาตินั่นเอง รวมทั้งต้องพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสาร (ผู้อุทธรณ์) ดังกล่าวด้วยว่ากระทบเสียหายจากการไม่ได้ข้อมูลข่าวสารนี้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะใช้ในการต่อสู้ตามสิทธิเพียงพอแล้ว ข้อมูลข่าวสารที่ขอไม่ได้กระทบต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์แต่อย่างไร ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้ชั่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสียของหน่วยงาน เอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ข้อมูลข่าวสารนี้เป็นเพียงความเห็นภายในของหน่วยงาน จึงได้มีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว

๔.๒.๔ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (มาตรา ๑๕ (๔))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๓๒/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งขอคัดสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียน ข้อกล่าวหา คำร้องคัดค้าน และหลักฐานต่างๆ อันควรเชื่อได้ว่า ก่อนการเลือกตั้งได้มีการกระทำใดไม่สุจริตในเขตเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มีการนำเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งกำหนด ข้อสรุป เหตุผลของคำวินิจฉัยและผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ ที่ไม่ประกาศให้ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนโดยให้เหตุผลว่า หากเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จะทำให้การป้องกัน การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งการเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ได้แก่ ผู้ร้องเรียนหรือพยาน ฯลฯ อันเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ ทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับการประกาศเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นคำสั่งที่มีผลบังคับและได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่แล้ว การที่จะเปิดเผยสำนวนการสอบสวนดังกล่าวย่อมไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การออกคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำสั่งดังกล่าวย่อมจะทำให้ทราบว่า การออกคำสั่งหรือการดำเนินงานในกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันเป็นองค์กรของรัฐแห่งหนึ่งมีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้และเป็นไปโดยเหตุอันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งย่อมจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในลักษณะที่จะทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณชน อีกทั้ง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ย่อมจะทำให้ผู้อุทธรณ์สิ้นสงสัยในเหตุที่ตนเข้าใจว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมอีกด้วย นอกจากนั้นในกรณีการเปิดเผยชื่อพยานและข้อความอื่นในเอกสารซึ่งอาจทำให้ทราบได้ว่า ผู้ใดเป็นผู้ให้ถ้อยคำนั้นอาจกระทบต่อความปลอดภัยของผู้นั้นและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาผลดีและผลเสียของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ จึงมีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น ย่อมจะเป็นการรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมได้มากยิ่งกว่า โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่นซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องนี้ได้ จึงมีคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอและรับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้อุทธรณ์ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่นซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องนี้ได้

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่าอุทธรณ์เรื่องนี้เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงาน (มาตรา ๑๕(๒)) และปัญหาความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๑๕ (๔)) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในกรณีอุทธรณ์นี้ได้พิจารณาตามหลักการใช้ดุลพินิจ คือ การพิจารณาถึงผลกระทบหรือประโยชน์ของหน่วยงาน การพิจารณาถึงประโยชน์สาธารณะและการพิจารณาถึงประโยชน์หรือผลกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้ขอข้อมูลข่าวสาร และเอกชนอื่นๆ เช่น พยาน เป็นต้น และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่า มีเหตุผลที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานก็ได้มีมติหรือคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่น ซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์

๔.๒.๕ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นรายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (มาตรา ๑๕ (๕))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๓๑/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาง ก. ได้ขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับนักเรียนอนุบาลของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน ๓ รายการ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง คือ ๑ เอกสารรายชื่อ วัน เวลา ของผู้สมัครทั้งหมด ๒. รายชื่อผู้แสดงเจตจำนงในการอุปการคุณพร้อมจำนวนเงินของแต่ละคนทั้งหมด และ ๓. มติคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อรับบุคคลเข้าศึกษาในชั้นอนุบาลของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีหนังสือแจ้งนาง ก. ว่า ได้จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ในรายการที่ ๑ และ ๓ สำหรับรายการที่ ๒ สามารถเปิดเผยได้ในภาพรวมเนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามรายการที่ ๒ ที่เกี่ยวกับรายชื่อผู้บริจาคเงินนั้นมิใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า การรับเด็กนักเรียนของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า จะรับเด็กโดยวิธีใด อย่างไร โดยมิได้มีการทดสอบความรู้ ความสามารถของเด็กแต่อย่างใด ดังนั้น การเปิดเผยรายชื่อผู้ปกครองที่บริจาคเงินให้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงไม่เป็นสาเหตุที่จะทำให้เด็กนักเรียนเกิดปมด้อยหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ปกครอง หรือครูผู้สอนในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหายแต่อย่างใด คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายชื่อผู้แสดงเจตจำนงให้การอุปการคุณ จำนวนเงินบริจาคของแต่ละคนพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องของข้อมูลข่าวสารนั้นให้นาง ก.

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ขอให้เปิดเผยนี้จะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรหรือไม่ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงในรายละเอียด มิได้พิจารณาเพียงว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนิยามของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่เท่านั้น แต่พิจารณาด้วยว่าการเปิดเผยจะกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งในที่นี้ก็คือการพิจารณาว่า เด็กนักเรียนหรือผู้ปกครองจะได้รับผลกระทบเสียหายจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์หรือไม่นั่นเอง

๔.๒.๖ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่กฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น (มาตรา ๑๕(๖))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ ศค ๒/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาย ก. ผู้ซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลงเบื้องต้นการร่วมลงทุนในบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมออมสิน จำกัด ระหว่างธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่กับบริษัท มอแกน เกรนเฟล อินเวสเม้นท์ จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จีเอฟ จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุน จีซีเอ็น จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซิตี้คอร์ป (ประเทศไทย) จำกัด ในการร่วมลงทุนในกองทุนรวมออมสินอุดมทรัพย์ ๒ กองทุนรวมออมสินเจริญทรัพย์และกองทุนรวมออมสินอำนวยทรัพย์ สำนักงาน กลต. ได้มีหนังสือปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เนื่องจากบริษัทที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความยินยอมในการเปิดเผย สำนักงาน กลต. จึงไม่อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ตามนัยมาตรา ๓๑๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามนัยมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

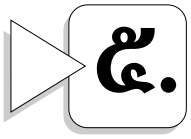
(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบการทำงานของสำนักงาน กลต. ตลอดจนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการตรวจสอบรวมทั้งหลักเกณฑ์ในการกำกับ ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสำนักงาน กลต. อันจะเป็นประโยชน์กับสาธารณชนและต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน กลต. ด้วย จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ขอ

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า แม้ว่า กลต. จะมีกฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ได้ รวมทั้งบริษัทที่เกี่ยวข้องยังไม่ประสงค์จะให้มีการเปิดเผยด้วย แต่เนื่องจากเรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยไม่เสียหายต่อหน่วยงาน คือ กลต. และเอกชนที่เกี่ยวข้อง แต่เป็นประโยชน์กับสาธารณชนและ กลต. เองด้วย จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ดังกล่าว

๕. ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

๕.๑ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด (มาตรา ๑๕ วรรคสอง)

เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ เจ้าหน้าที่ก็จะต้องใช้ดุลพินิจว่าจะมีคำสั่งให้เปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผย และในกรณีที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผย[๒] (การแจ้งผู้ร้องว่าไม่อนุญาตหรือไม่สามารถเปิดเผยได้) จะต้องระบุไว้ในคำสั่งด้วยถึงเหตุผลของการไม่เปิดเผย โดยเหตุผลที่ระบุอย่างน้อยต้องแจ้งว่าข้อมูลข่าวสารที่สั่งไม่เปิดเผยนี้จัดเป็นข้อมูลข่าวสารอยู่ในประเภทใด และเพราะเหตุใดจึงไม่เปิดเผย โดยมีข้อเท็จจริงเป็นเหตุอย่างไร เช่น ในกรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนวินัยของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแต่การสอบสวนวินัยดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เมื่อมีปัญหาขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวและเจ้าหน้าที่ได้ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ก็จะต้องระบุเหตุผลของการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้วยว่า “เหตุผลที่ไม่เปิดเผยนี้เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดอยู่ในประเภทของข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากขณะนั้นการดำเนินการสอบสวนวินัยยังไม่เสร็จสิ้นการเปิดเผยอาจทำให้การดำเนินการสอบสวนไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะต้องระบุเหตุผลของการสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ด้วย ก็เพื่อประโยชน์หลายประการ คือ

ประการแรก ทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจะเป็นผู้ออกคำสั่งมิให้เปิดเผยต้องมีการพิจารณาโดยรอบคอบอย่างจริงจังว่าสมควรที่จะไม่เปิดเผย มีเหตุผลรองรับทั้งทางกฎหมายและข้อเท็จจริง

ประการที่สอง ทำให้ผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสารมีความชัดเจนว่าการที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิใช่เป็นการดำเนินการตามอำเภอใจหรือต้องการปกปิด โดยมีอะไรที่ซ่อนเร้นปิดบังไม่ถูกต้อง ซึ่งหากเหตุผลที่ระบุไว้เป็นที่ยอมรับและผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสารพอใจ ถือได้ว่าเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่ระบบการบริหารงานของรัฐได้อีกทางหนึ่ง

---

[๒] คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ ได้ให้ความหมายของคำสั่งทางปกครองว่า “การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว อาทิ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียนแต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ”

ประการที่สาม ในกรณีที่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารไม่เห็นด้วยกับคำสั่งมิให้เปิดเผยของหน่วยงานของรัฐและใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย เหตุผลที่ระบุไว้ในคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็จะเป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ยิ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ระบุเหตุผลไว้โดยละเอียดมากเท่าใด การวินิจฉัยอุทธรณ์ย่อมเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีกับการส่งเสริมให้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อีกทางหนึ่ง

๕.๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้ง (มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง)

ข้อกำหนดนี้ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ยื่นคำขอไว้แล้ว เห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหากเปิดเผยไปแล้วอาจทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบหรือเสียหายต่อประโยชน์ได้เสียของบุคคลดังกล่าว พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบการพิจารณาเรื่องนี้แจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้เสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด โดยให้เวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งประโยชน์ได้เสียอาจได้รับผลกระทบนั้นถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็น เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านั้นได้รับทราบว่ามีการขอข้อมูลข่าวสารและอาจมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว บุคคลที่เกี่ยวข้องจะได้สามารถพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของตนหรือไม่ และจะคัดค้านกรณีที่จะมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งบุคคลที่คัดค้านก็จะต้องให้เหตุผลของการคัดค้านโดยชัดแจ้งหรือโดยละเอียดด้วย เพื่อหน่วยงานสามารถใช้ประกอบการพิจารณาได้ เช่น คัดค้านไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะทำให้เสียหายอย่างใดมากเพียงใด เป็นต้น นอกจากนั้น การให้เวลาแก่ผู้มีประโยชน์ได้เสียหรือได้รับผลกระทบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก็เพื่อที่จะให้บุคคลนั้นสามารถมีเวลาเพียงพอในการพิจารณาและจัดทำคำคัดค้าน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะไปกำหนดให้เวลาที่มากเกินสมควร เพราะโดยหลักการแล้วกฎหมายต้องการให้ดำเนินการคัดค้านโดยเร็วที่สุด เพื่อไม่ให้กระบวนการพิจารณาเรื่องการขอข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีความล่าช้า ดังนั้น หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงควรแจ้งกำหนดเวลาให้กับผู้ที่อาจรับผลกระทบได้พิจารณามีคำคัดค้านภายในเวลาที่เหมาะสม

๕.๓ ผู้ที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๕.๒ (มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง) หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตนมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (มาตรา ๑๗ วรรคสอง)

ข้อกำหนดนี้ เป็นผลต่อเนื่องจากการดำเนินการในข้อที่ผ่านมา กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แจ้งให้ผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทราบแล้ว ผู้ที่ได้รับแจ้งหากประสงค์จะคัดค้านก็จะต้องดำเนินการคัดค้านภายในเวลาตามที่ได้รับแจ้ง ซึ่งหากพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดและเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ได้รับหนังสือคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถมีดุลพินิจให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ดังกล่าวได้

๕.๔ ในกรณีที่มีคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้ จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๗ วรรคสาม)

จะเห็นได้ว่า เมื่อบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียหากมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีหนังสือคัดค้านมายังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมีดุลพินิจที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านดังกล่าวได้ ซึ่งในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเห็นด้วยกับคำคัดค้าน ก็มีคำสั่งมิให้เปิดเผยตามแนวทางที่ได้ศึกษามาแล้ว และแจ้งให้ผู้ร้องขอข้อมูลข่าวสารทราบ แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านก็จะต้องมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน และแจ้งให้ผู้ที่คัดค้านทราบว่า หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านและจะพิจารณาดำเนินการมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอนี้ต่อไป

การที่หน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจที่จะไม่รับฟังคำคัดค้าน พระราชบัญญัติได้กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจนกว่าจะได้ผ่านเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างก่อน กล่าวคือ

เงื่อนไขประการแรก “จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘”

มาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้ผู้คัดค้านสามารถอุทธรณ์ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่รับฟังคำคัดค้านต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น หมายความว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้มีคำสั่งแจ้งไม่รับฟังคำคัดค้านไปยังผู้คัดค้าน รวมทั้งได้แจ้งไปในคำสั่งดังกล่าวให้ผู้คัดค้านทราบด้วยว่า ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น ซึ่งถ้าพ้นกำหนดเวลาตามคำสั่งนี้และไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้กับผู้ขอได้ อย่างไรก็ตาม หากในการแจ้งคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์และกำหนดวันที่จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับผู้คัดค้านทราบกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ นี้ก็จะถูกขยายออกไปจากสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐[๓]

เงื่อนไขประการที่สอง “หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้แล้ว”

เงื่อนไขนี้สืบเนื่องจากเงื่อนไขประการแรก กล่าวคือ ในกรณีที่ล่วงพ้นกำหนดเวลาตาม

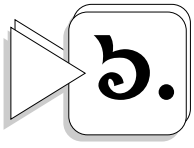
---

[๓] **พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙**

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๑๘ แล้ว ผู้คัดค้านไม่ดำเนินการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขประการที่สอง แต่หากผู้คัดค้านได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในกำหนดเวลาตามเงื่อนไขประการแรกแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะยังเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไม่ได้จนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ซึ่งหากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีคำวินิจฉัยเห็นด้วยกับการไม่รับฟังคำคัดค้านของหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐก็สามารถดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ แต่หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ไม่เห็นด้วยกับการไม่รับฟังคำคัดค้าน หน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ หรือหากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่เพียงบางส่วน หน่วยงานของรัฐก็จะต้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องจากในมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติ ได้บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นที่สุด[๔]

๖. ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่มีการประทับตามชั้นความลับ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับไว้ แต่มาตรา ๑๖ ได้ให้อำนาจคณะรัฐมนตรีออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ขึ้นใช้บังคับแทนระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่ว่าด้วยเอกสาร ข้อมูลข่าวสารลับมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย (มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕) ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติได้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพระราชบัญญัติกับข้อมูลข่าวสารความลับ เห็นควรศึกษาความหมายของข้อมูลข่าวสารลับ ซึ่งข้อมูลข่าวสารใดจะกำหนดว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน ดังนี้คือ

๖.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ คือ ข้อมูลข่าวสารที่โดยลักษณะจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั่นเอง

๖.๒ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับเป็นชั้นลับต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าข้อกำหนดนี้ ถือเป็นองค์ประกอบของนิยามคำว่า ข้อมูลข่าวสารลับ คือ จะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับเป็นชั้นลับต่างๆ นั่นเอง

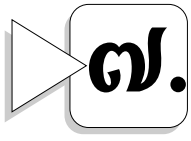
จากนิยามของข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารลับมิได้แตกต่างจากข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ เพียงแต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการพิจารณาโดยละเอียดแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวควรมีการกำหนดเป็นข้อมูลข่าวสารลับและได้มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับแล้วเท่านั้น จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารลับ และการ

---

[๔] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๓๗ วรรคสอง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เช่น การกำหนดให้ผู้มีอำนาจยกเลิกชั้นความลับใด ก็คือ ผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้กำหนดชั้นความลับนั่นเอง เป็นต้น

๗. การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยสุจริต

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับทัศนคติหรือค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นไปในลักษณะ เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น จึงได้มีบทบัญญัติที่เป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย (ตามข้อ ๓.๒) ซึ่งพระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักไว้ตามมาตรา ๒๐ ว่า

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายใดให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิด หากเป็นการกระทำโดยสุจริต ในกรณีต่อไปนี้

๗.๑ มาตรา ๒๐ (๑) เป็นกรณีที่ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งไม่เปิดเผยและมีการกำหนดชั้นความลับแล้ว โดยได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔[๕]

ข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่จัดอยู่ในประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยและมีการกำหนดชั้นความลับไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นชั้นลับ ลับมาก ลับที่สุด และเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นแก่ผู้ขอข้อมูลโดยดำเนินการโดยสุจริต ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝง และมีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือข้อกำหนดตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว เช่น ถ้าตนเองมิใช่ผู้มีอำนาจหรือได้รับมอบอำนาจกำหนดชั้นความลับก็จะต้องเสนอให้ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับนั้นๆ เป็นผู้สั่งให้มีการปลดชั้นความลับเสียก่อนที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น และถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้ดำเนินการปลดชั้นความลับ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถนำไปเปิดเผยได้ แม้ว่าต่อมาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบเสียหายต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือต่อรัฐเข้าข่ายต้องรับผิดตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ซึ่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น เป็นต้น

๗.๒ มาตรา ๒๐ (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป สำหรับข้าราชการพลเรือน ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖] ได้มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่จัดอยู่ในประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด

---

[๕] ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

[๖] คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐(๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ เสนอแนะคณะรัฐมนตรีให้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๔๒) กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ ๖ ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ยศตั้งแต่พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรี ขึ้นไป

การมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเพื่อประโยชน์สำคัญที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิตสุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายใด แม้ว่าเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายนั้น

หากพิจารณาตามข้อกำหนดของกฎหมายมาตรา ๒๐ นี้แล้ว หมายถึงในกรณีที่มีผู้มาขอข้อมูลข่าวสาร และเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาโดยสุจริตไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงอยู่ และได้มีการชั่งน้ำหนักถึงผลประโยชน์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารไปตามที่ได้มีดุลพินิจนั้น เจ้าหน้าที่ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายใด แม้ว่าเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายนั้น อย่างไรก็ตาม การยกเว้นนี้ไม่รวมถึงหน่วยงานของรัฐซึ่งอาจต้องรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าวนี้

๗.๓ เจ้าหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐ (๒) เช่นเดียวกับข้อที่ผ่านมาสามารถกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้มาขอนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับผู้ที่มาขอ แต่เห็นว่าหากมีการนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปเปิดเผยเป็นการทั่วไป อาจกระทบเสียหายถึงบุคคลที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอได้ เช่น อาจกำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอให้นำไปใช้เฉพาะเพื่อการฟ้องคดีเพื่อรักษาปกป้องสิทธิของผู้ขอ แต่ห้ามนำไปเปิดเผยเป็นการทั่วไปและแก่สาธารณชน ซึ่งในกรณีที่ผู้ขอข้อมูลฝ่าฝืนบทบัญญัติตามข้อนี้ ก็มีบทลงโทษทั้งปรับและจำตามกฎหมายด้วย ข้อกำหนดตามข้อนี้จึงเป็นผลดีที่ช่วยในการใช้ดุลพินิจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ประโยชน์

๘. หน้าที่และหลักปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เป็นหลักการสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีการระบุไว้ในเหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และยังถือได้ว่าเป็นการรองรับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว กรณีที่จะมีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิส่วนบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกหน่วยงานต้องรับทราบถึงหลักปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูก ซึ่งพระราชบัญญัติ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดหน้าที่และแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐไว้ ดังนี้

๘.๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

ข้อนี้เป็นการวางแนวคิดและการปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลขึ้นและจะต้องพิจารณาเพื่อให้มีตามความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานและเป็นไปตามขอบเขตของวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้เท่านั้น รวมทั้งเมื่อหน่วยงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายดังกล่าวที่กำหนดได้ยกเลิกแล้ว ระบบข้อมูลข่าวสารที่ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็สมควรยกเลิกด้วย

๘.๒ การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใด หน่วยงานของรัฐจะต้องพยายามเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง โดยเฉพาะในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

ข้อนี้เป็นการวางแนวปฏิบัติ เมื่อต้องมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้ถูกต้องสมบูรณ์ก็ควรต้องเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง เพราะเป็นผู้ที่รู้ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันไม่ให้ได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะหากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องถูกนำไปใช้ก็อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลผู้นั้นได้

๘.๓ ต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้อาจต้องมีการนำมาใช้เพื่อประกอบการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากข้อมูลไม่ถูกต้องอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ จึงต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอด้วย

๘.๔ ต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

การกำหนดให้มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้กับระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นเนื่องจากในปัจจุบันการประมวลผลข้อมูลได้มีการนำเทคโนโลยีทางสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้

ทำให้สามารถประมวลผลได้จำนวนมาก รวมทั้งการสื่อสารทางเทคโนโลยีสามารถส่งผ่านข้อมูลกันได้โดยง่าย จึงอาจเป็นไปได้ว่า อาจมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางอื่นที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ ซึ่งอาจทำให้เสียหายหรือเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควร เช่น การนำไปใช้เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการค้า เป็นต้น

๘.๕ จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จำนวน ๖ เรื่อง รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่นำไปพิมพ์นี้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ (มาตรา ๒๓ (๓)) คือ

๘.๕.๑ *ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้*

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่ามีการเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลประเภทใดบ้าง เช่น เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการทุกระดับทุกคน ของลูกจ้างทุกคนทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว เป็นต้น

๘.๕.๒ *ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล*

หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่ามีการจัดเก็บข้อมูลในระบบใด เช่น แฟ้มเอกสาร หรือเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๘.๕.๓ *ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ*

หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้นี้จะมีการนำไปใช้ในเรื่องใดกรณีใดบ้าง ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจสอบในภายหลังได้ว่ามีการใช้นอกเหนือจากที่ประกาศไว้หรือไม่

๘.๕.๔ *วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล*

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับรองสิทธิจากเจ้าของข้อมูลให้สามารถขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บไว้ได้ ดังนั้น การกำหนดให้พิมพ์เรื่องนี้ในราชกิจจานุเบกษา จึงช่วยให้ผู้ที่จะใช้สิทธินี้ได้รับทราบถึงวิธีการที่จะใช้สิทธิและเป็นหลักประกันว่าหน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติต่อผู้ใช้สิทธิอย่างเท่าเทียมกัน

๘.๕.๕ *วิธีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล*

ข้อกำหนดในข้อนี้ก็เช่นเดียวกับข้อที่ผ่านมา เนื่องจากพระราชบัญญัติรับรองสิทธิในการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองได้ การประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงทำให้ทุกคนได้รับทราบหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่ชัดเจนเหมือนกัน

๘.๕.๖ *แหล่งที่มาของข้อมูล*

เพื่อให้ทราบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานจัดเก็บมาจากแหล่งใดบ้าง มีความน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เกี่ยวข้องจึงอาจใช้สิทธิเพื่อขอตรวจสอบและขอให้แก้ไขได้

๘.๖ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐจะต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

๘.๖.๑ ต้องแจ้งถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า หรือพร้อมกับการขอข้อมูล

๘.๖.๒ ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึง ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติว่าจะนำไปใช้กรณีใดบ้าง

๘.๖.๓ ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบด้วยว่า การขอข้อมูลเป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลอาจให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้ หรือเป็นกรณีที่กฎหมายบังคับต้องให้ข้อมูล

๘.๗ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะจัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่หน่วยงานของรัฐได้จัดเก็บไว้ไปยังที่ใดที่หนึ่ง อันจะทำให้หรือมีโอกาสทำให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้และเป็นกรณีที่ไม่ใช่เป็นการใช้ข้อมูลตามลักษณะปกติตามที่หน่วยงานของรัฐได้เคยแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ

กรณีนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า

๙. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔ ได้กำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการนำไปเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

๙.๑ การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น (มาตรา ๒๔(๑))

ข้อยกเว้นให้เปิดเผยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนหรือที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันนี้ถือได้ว่าเป็นข้อยกเว้นที่มีความชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อการนำมาใช้งานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ย่อมต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งคน จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลร่วมกันเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จึงได้กำหนดข้อยกเว้นตามข้อนี้ไว้ อย่างไรก็ตามยังมีบางกรณี เช่น เมื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้ขอให้ฝ่ายบริหารเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอยู่ จึงอาจมีข้อสงสัยว่าผู้ที่ขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนตามข้อยกเว้นในข้อนี้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ได้มีคำวินิจฉัยที่ สคส ๑๓/๒๕๔๔ ว่าผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานเดียวกับฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงสามารถนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ได้ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ฝ่ายบริหารจัดเก็บไว้จึงได้รับยกเว้นให้เปิดเผยแก่สมาชิกสภาฯ ได้ตามข้อยกเว้นในข้อนี้

๙.๒ การเปิดเผยซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลตามปกติตามวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น (มาตรา ๒๔ (๒))

ข้อยกเว้นตามข้อนี้จะสอดคล้องกับการที่พระราชบัญญัติได้กำหนดหน้าที่และหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึง

วัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้และลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ ซึ่งลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกตินี้หน่วยงานของรัฐยังต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไปอีกด้วย ดังนั้น หากกรณีการเปิดเผยยังคงอยู่ในขอบเขตของการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นก็ถือได้ว่าเป็นไปตามข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ตามข้อนี้

๙.๓ การเปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น (มาตรา ๒๔ (๓))

การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่างๆ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์จัดทำเป็นสถิติหรือการวางแผนที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือประชากร ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งหน่วยงานของรัฐเหล่านี้ก็มีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

๙.๔ การเปิดเผยซึ่งเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อ หรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลใด (มาตรา ๒๔ (๔))

พระราชบัญญัติได้กำหนดข้อจำกัดการเปิดเผยไว้โดยให้สามารถเปิดเผยได้ แต่ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยจะต้องไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใด ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยไม่มีสภาพของการเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐[๗] การเปิดเผยในกรณีนี้จึงสามารถตอบสนองประโยชน์ของการศึกษาวิจัยได้ รวมทั้งการเปิดเผยนี้ก็ไม่เป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรแต่อย่างไรด้วย

๙.๕ การเปิดเผยต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา (มาตรา ๒๔ (๕))

การเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่คัดเลือกข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ การมีข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลต่อหน่วยงานดังกล่าวเพื่อตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษาจึงเป็นกรณีที่เป็นประโยชน์แก่การทำงานของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่เพื่อตรวจสอบคุณค่าในการเก็บรักษาคือ ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรจะเก็บรักษาไว้เป็นเอกสารประวัติศาสตร์หรือไม่ ขั้นตอนตามข้อยกเว้นนี้ยังไม่ใช่การพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหรือไม่ การพิจารณาดังกล่าวจะต้องมีการพิจารณาเป็นขั้นตอนต่อไป โดยจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

---

[๗] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔**

"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่ายและให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

๙.๖ การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม (มาตรา ๒๔ (๖))

การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนำข้อมูลไปใช้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้จึงมีหน้าที่ต้องคุ้มครองข้อมูลมิให้ถูกนำไปใช้นอกวัตถุประสงค์ด้วย

๙.๗ การเปิดเผยที่เป็นการใช้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกัน หรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล (มาตรา ๒๔ (๗))

กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อป้องกันหรือระงับมิให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคลซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ พระราชบัญญัติจึงยกเว้นให้เปิดเผยได้โดยไม่ต้องได้รับคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

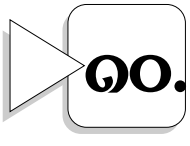
๙.๘ การเปิดเผยต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว (มาตรา ๒๔ (๘))

เมื่อผู้ที่ขอให้เปิดเผยเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ศาลใช้อำนาจตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และยังมีตัวอย่างอื่นๆ ที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยไว้ เช่น คำวินิจฉัยที่ สค ๓๒/๒๕๔๕

๙.๙ การเปิดเผยในกรณีอื่นที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒๔ (๙))

ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาในกรณีตามข้อนี้

หมายเหตุ หน่วยงานของรัฐที่ข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่ในความควบคุมดูแลของตนและได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในลักษณะตามข้อ ๓-๙ มาตรา ๒๔ วรรคสอง ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนี้จะต้องจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้และเป็นเอกสารประวัติศาสตร์

๑๐.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการในเรื่องใดไว้ให้มอบให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า โดยกฎหมายนี้มุ่งหมายให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติได้มีโอกาสตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการในทุกเรื่อง ก่อนที่จะมีการทำลายทิ้งไป เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลข่าวสารที่สมควรสงวนไว้ให้เป็นเอกสารประวัติศาสตร์เพื่อการค้นคว้าศึกษาได้มีการคัดเลือกไว้แล้วไม่ถูกทำลายทิ้งไปเสียก่อน

๑๐.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภท เมื่อมีอายุครบกำหนดตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องส่งให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เป็นกรณีที่กฎหมายนำเรื่องอายุของข้อมูลข่าวสารมาเป็นข้อกำหนดในการให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภทให้กับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เมื่อครบกำหนดเวลา ดังนี้

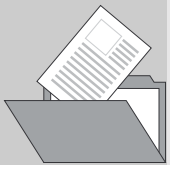
๑๐.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ (การเปิดเผยอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์) เมื่อเก็บครบเจ็ดสิบห้าปี

๑๐.๒.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ (อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้) เมื่อครบยี่สิบปี

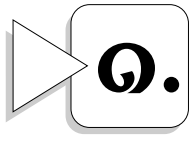
ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยไม่ส่งข้อมูลให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติตามกำหนดเวลา ก็สามารถดำเนินการได้โดยทำความตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ แต่จะต้องดำเนินการจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่ตกลงไว้กับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือในกรณีเมื่อครบเวลาแล้วแต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวยังไม่สมควรเปิดเผย ก็สามารถขอขยายเวลาจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้ เช่น หน่วยงานระดับกรมก็ขอขยายเวลาจากปลัดกระทรวง เทศบาลก็ขอขยายเวลาจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

บทที่ ๓

สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

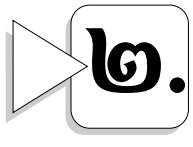
๑. สิทธิของประชาชนในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

๑.๑ สิทธิในการเข้าตรวจดู

สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาชนสามารถทำได้ แม้ว่าจะไม่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนั้น โดยกฎหมายได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเตรียมข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามรายการที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๙ นำไปรวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เช่น แผนงานโครงการและงบประมาณ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน เป็นต้น

๑.๒ สิทธิในการขอสำเนาหรือการรับรองสำเนาถูกต้อง

เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าตรวจดูแล้ว หากสนใจข้อมูลข่าวสารของราชการในเรื่องใดก็มีสิทธิที่จะขอสำเนา[๘] และขอให้รับรองสำเนาถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องนั้นได้

๒. สิทธิของประชาชนที่จะยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่ตนเองประสงค์จะรู้หรือเพื่อนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รู้หรือเพื่อการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือชุมชนหรือสังคม

๒.๑ ประชาชนมีสิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารได้ทุกเรื่อง

สิทธิในการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารนี้ ถือว่าเป็นไปตามมาตรา ๑๑ ของกฎหมาย ประชาชนมีสิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการได้ทุกเรื่อง โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดข้อจำกัดหรือข้อห้ามว่าไม่ให้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารประเภทใดหรือเรื่องใด และผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอตามกฎหมายนี้ก็ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสียเช่นเดียวกับสิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

๒.๒ ประชาชนได้ใช้สิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารโดยเขียนคำขอให้เข้าใจได้พอสมควรว่าขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใด หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้ในเวลาอันสมควร

กฎหมายได้บัญญัติรับรองสิทธิการขอข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ว่า ถ้าประชาชนได้เขียน

[๘] การขอสำเนาผู้ขออาจต้องเสียค่าธรรมเนียมในการถ่ายสำเนาให้กับหน่วยงานของรัฐที่เข้าตรวจดูด้วย แต่ทั้งนี้จะเก็บค่าธรรมเนียมเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ความเห็นชอบไม่ได้

คำขอให้เข้าใจได้พอสมควรว่าขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใด หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนที่ยื่นคำขอในเวลาอันสมควรด้วยเช่นกัน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

๒.๒.๑ กรณีที่ประชาชนขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้น หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลพร้อมที่จะจัดหาให้ได้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หรือภายในวันที่รับคำขอ

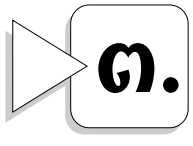
๒.๒.๒ กรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ขอมีเป็นจำนวนมาก หรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าปี จะต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลทราบภายในสิบห้าวัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอข้อมูลทราบด้วย

๒.๓ การใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารของประชาชนต้องไม่ขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากโดยไม่มีเหตุอันสมควร

แม้ว่าสิทธิการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเป็นของประชาชน ซึ่งกฎหมายรับรองให้เป็นสิทธิของคนทุกคนโดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ถ้าประชาชนยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากโดยไม่มีเหตุอันสมควร หน่วยงานของรัฐก็อาจใช้เหตุนี้เป็นเหตุผลที่จะไม่จัดข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอได้ แม้ว่ากฎหมายจะไม่บังคับให้ต้องแสดงเหตุผลในการขอ แต่หากมีการขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากก็ควรต้องระบุจุดประสงค์หรือเหตุผลในการขอไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานของรัฐหยิบยกเหตุผลว่าขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมาก โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ประชาชนก็ยังสามารถร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๒.๔ สิทธิการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารนี้หมายถึงการขอสำเนาและสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง

การใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสาร โดยการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐ ผู้ที่ขอข้อมูลสามารถแสดงความประสงค์ขอสำเนาข้อมูลข่าวสารหรือสำเนาข้อมูลข่าวสารที่มีคำรับรองถูกต้องได้

๓. สิทธิของประชาชนในการขอตรวจดูหรือขำสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง

สิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล กฎหมายจำกัดโดยรับรองหรือคุ้มครองสิทธิไว้เฉพาะเมื่อเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง ดังนี้

๓.๑ บุคคลมีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง (มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง)

เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งบุคคลใดไว้ เช่น ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฐานะการเงิน เป็นต้น บุคคลผู้นั้นก็มีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ของตนเองได้

คำว่า บุคคล ตามข้อนี้ก็คือ ประชาชนโดยทั่วไปนั่นเอง แต่เนื่องจากกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้ให้สิทธิครอบคลุมไปถึงคนที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยด้วย

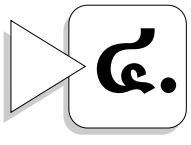
๓.๒ บุคคลมีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเพื่อขอให้ดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนที่เห็นว่าไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริงได้ (มาตรา ๒๕ วรรคสาม)

หากตรวจดูข้อมูลข่าวสารแล้วพบว่ามีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในส่วนของตนเองส่วนหนึ่งส่วนใดที่ไม่ถูกต้องก็สามารถที่จะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขได้ถ้าหน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ผู้ที่ยื่นคำขอก็มีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร

๓.๓ กรณีที่เจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้ว กฎหมายกำหนดให้บุคคลตามที่กฎกระทรวงกำหนดใช้สิทธิในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล การขอตรวจสอบและการขอให้มีการแก้ไขแทนได้ (มาตรา ๒๕ วรรคห้า)

เช่น ในกรณีที่มีผู้ถึงแก่กรรมและไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ให้บุคคลที่กฎหมายกำหนดตามลำดับต่อไปนี้ใช้สิทธิแทน

(๑) บุตรชอบด้วยกฎหมาย
(๒) คู่สมรส
(๓) บิดาหรือมารดา
(๔) ผู้สืบสันดาน
(๕) พี่น้องร่วมบิดา มารดา

๔. สิทธิของประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครองมิให้มีการนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐเก็บรวบรวมไว้ไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

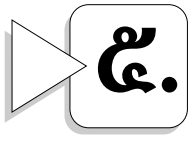
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมิให้ถูกเปิดเผยหรือถูกนำไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นผลเสียหายต่อเจ้าของข้อมูล ซึ่งโดยหลักแล้วการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น ในเรื่องนี้กฎหมายจึงกำหนดเป็นสิทธิของประชาชน ดังนี้

๔.๑ สิทธิที่จะได้รับแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลว่าจะนำข้อมูลไปใช้ในเรื่องใดหรือกรณีใด

๔.๒ สิทธิได้รับทราบว่าการขอข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐนั้น เป็นกรณีที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องให้ข้อมูลหรือเป็นกรณีที่อาจให้ได้โดยความสมัครใจ

๔.๓ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ไม่อยู่ในหลักข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน

๕. สิทธิของประชาชนในการร้องเรียนหน่วยงานของรัฐกรณีไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

กรณีที่ประชาชนได้ใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายก็ได้กำหนดให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ ดังนี้

๕.๑ สิทธิร้องเรียนกรณีที่พบว่าหน่วยงานของรัฐไม่นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

กรณีที่พบว่าหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งไม่มีการนำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดไว้[๙] ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ประชาชนมีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ ทั้งนี้ การกำหนดให้หน่วยงานมีการนำข้อมูลข่าวสารไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็เป็นหลักประกันได้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ประชาชนจะสามารถได้รับรู้

๕.๒ สิทธิร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิในการขอเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีที่ไปใช้สิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนด[๑๐] แต่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐได้มีการจัดข้อมูลข่าวสารมารวมไว้ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยสะดวกหรือไม่จัดทำสำเนาข้อมูล

---

[๙] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินการ
(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความเฉพาะที่จัดให้มีขึ้น โดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

[๑๐] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความขัดแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗(๔)
(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน
(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงมาตรา ๗ วรรคสอง
(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย
(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

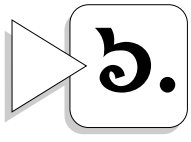
ข่าวสารให้ตามที่ขอ ประชาชนมีสิทธิที่จะร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๕.๓ สิทธิร้องเรียนกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้ตามคำขอ

กรณีที่ประชาชนผู้หนึ่งผู้ใดได้ใช้สิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดจากหน่วยงานของรัฐแล้ว แต่หน่วยงานของรัฐนิ่งเฉยไม่ดำเนินการให้หรือดำเนินการล่าช้า หรือเมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๕.๔ สิทธิร้องเรียนกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนได้ยื่นคำขอไว้ แต่ผู้ขอไม่เชื่อว่าไม่มี

กรณีที่ประชาชนได้ไปยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐและได้รับการปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ หากผู้ขอไม่เชื่อว่าที่หน่วยงานตอบแจ้งนั้นเป็นความจริง ประชาชนผู้ขอข้อมูลก็มีสิทธิร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้ใช้อำนาจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๓๓ เข้าดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงนี้ได้

๖. สิทธิของประชาชนในการอุทธรณ์คำสั่งต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้สิทธิของประชาชนตามกฎหมาย และให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยสิทธิอุทธรณ์ของประชาชนมีดังนี้

๖.๑ สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีที่ประชาชนได้ไปยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวได้มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนได้ยื่นคำขอไว้ ผู้ที่ได้ยื่นคำขอนั้นมีสิทธิส่งเรื่องเพื่ออุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ใหม่อีกครั้งก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะพิจารณาว่า การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยนั้นเป็นดุลพินิจที่เหมาะสมถูกต้องหรือไม่ หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องก็จะมีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนที่ยื่นคำขอไว้ แต่หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสนับสนุนอย่างชัดเจนให้สมควรที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอในขณะนั้น ก็อาจมีมติเห็นชอบกับคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

๖.๒ สิทธิอุทธรณ์กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่รับฟังคำคัดค้านมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

กรณีที่มีผู้ไปขอข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งและหน่วยงานแห่งนั้นเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอนี้หากเปิดเผยแล้วอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้หนึ่งจึงแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เมื่อผู้นั้นหมายถึงบุคคลธรรมดา

และนิติบุคคลได้แจ้งคำคัดค้านให้กับหน่วยงานทราบแล้วภายในกำหนดเวลา แต่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่รับฟังคำคัดค้าน โดยแจ้งให้บุคคลผู้นี้ทราบว่าจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว กรณีเช่นนี้กฎหมายบัญญัติให้บุคคลผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์หน่วยงานของรัฐที่ไม่รับฟังคำคัดค้านได้ โดยอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของหน่วยงานของรัฐ

๖.๓ สิทธิอุทธรณ์กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องของตน

กรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตรวจพบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนที่หน่วยงานของรัฐได้รวบรวมเก็บไว้มีข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องอยู่ด้วย จึงได้มีคำขอให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นดำเนินการแก้ไข แต่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นไม่แก้ไขให้ตามที่มีคำขอ กรณีนี้กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ที่ยื่นคำขอแก้ไขมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่นให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบูบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้นหรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำ เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒
ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ได้ จะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓
ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ "บุคคล" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่มิให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อ

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วก็ได้

หมวด ๔
เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มีคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

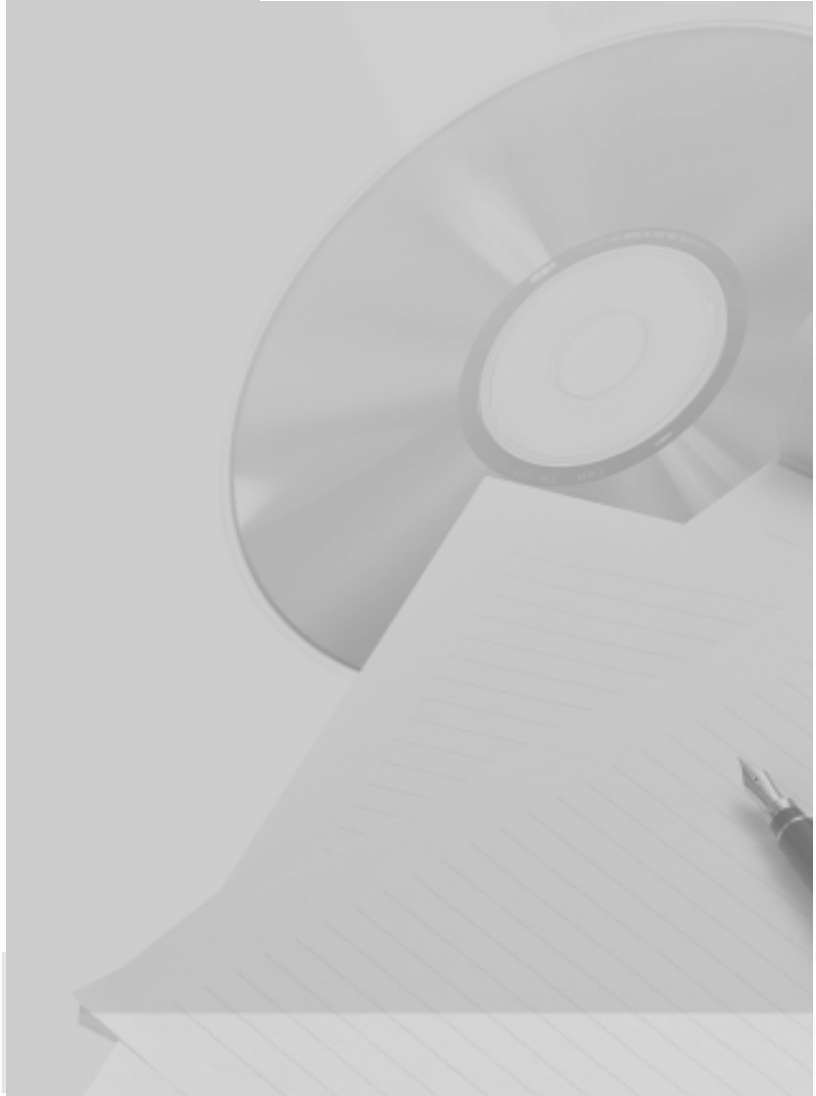
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศ และกฎกระทรวง
ที่ออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๔) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หมายถึงหน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

กำหนดเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาให้ได้ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

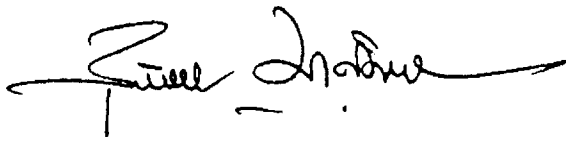
เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงานและโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติ

เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการใช้บังคับ

ข้อ ๒ แต่ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐตามข้อ ๒ นี้ หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ตราหรือผู้กำหนดหรือผู้ออกข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลา ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนหรือหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เช่น การรวบรวมผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรง รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว จะต้องจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ประชาชนตรวจดูเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ โดยหน่วยงานของรัฐเมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นซึ่งการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการนี้มิใช่เป็นการเสนองบประมาณและบุคลากรเพิ่มแต่อย่างใด

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดรรชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นคว้าข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ได้เอง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ ๔ การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

ข้อ ๕ การดำเนินการตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐนั้นซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้บริการแทนก็ได้

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๑ สถานที่ที่หน่วยงานของรัฐ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษา จะต้องเป็นสถานที่สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุด หรือห้องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีอยู่แล้ว

ข้อ ๒ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดรรชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอ เช่น หมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

ข้อ ๓ ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

ข้อ ๔ ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

ข้อ ๕ หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น หรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคสาม กำหนดให้หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วางหลักเกณฑ์การเรียกค่าธรรมเนียมในการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้นเพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว คืออัตราดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดกระดาษ เอ ๔	หน้าละไม่เกิน ๑ บาท
(๒) ขนาดกระดาษ เอฟ ๑๔	หน้าละไม่เกิน ๑.๕๐ บาท
(๓) ขนาดกระดาษ บี ๔	หน้าละไม่เกิน ๒ บาท
(๔) ขนาดกระดากษ เอ ๓	หน้าละไม่เกิน ๓ บาท
(๕) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๒	หน้าละไม่เกิน ๘ บาท
(๖) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๑	หน้าละไม่เกิน ๑๕ บาท
(๗) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๐	หน้าละไม่เกิน ๓๐ บาท

๒. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษ หรือในอัตราที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

๓. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

๔. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องเป็นผู้มีรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐจะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา ของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ประกาศในประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ ทั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชนชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุกๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นดรรชนีสำหรับการตรวจดูของประชาชน

๒. การดำเนินการตาม ๑. ให้จัดทำตามแบบ สขร. ๑ แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

แบบ สขร. 1

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน _____

(ชื่อหน่วยงาน) _____

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือกโดยสังเขป
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

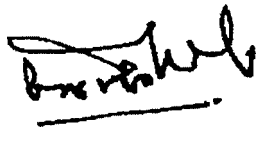
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พร้อมสำเนาหนึ่งชุด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสาร นั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนตามมาตรา ๒๕

ข้อ ๓ กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือยืมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือขอยืมไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ชื่อของข้อมูลข่าวสาร _____

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดู หรือยืม	วัตถุประสงค์ในการขอตรวจดู หรือยืม	ชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม และหลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือชื่อผู้คืน	หมายเหตุ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

หลักการ

กำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๒๐ (๒)

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการ และในด้านประโยชน์อื่นอันสำคัญที่ทำให้อาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกิดดุลยภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรีขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการตุลาการชั้น ๒ ขั้นไป

(๔) ข้าราชการอัยการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการอัยการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล ปรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วแต่กรณี

(๖) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป

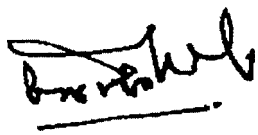
(๗) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(๘) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบ

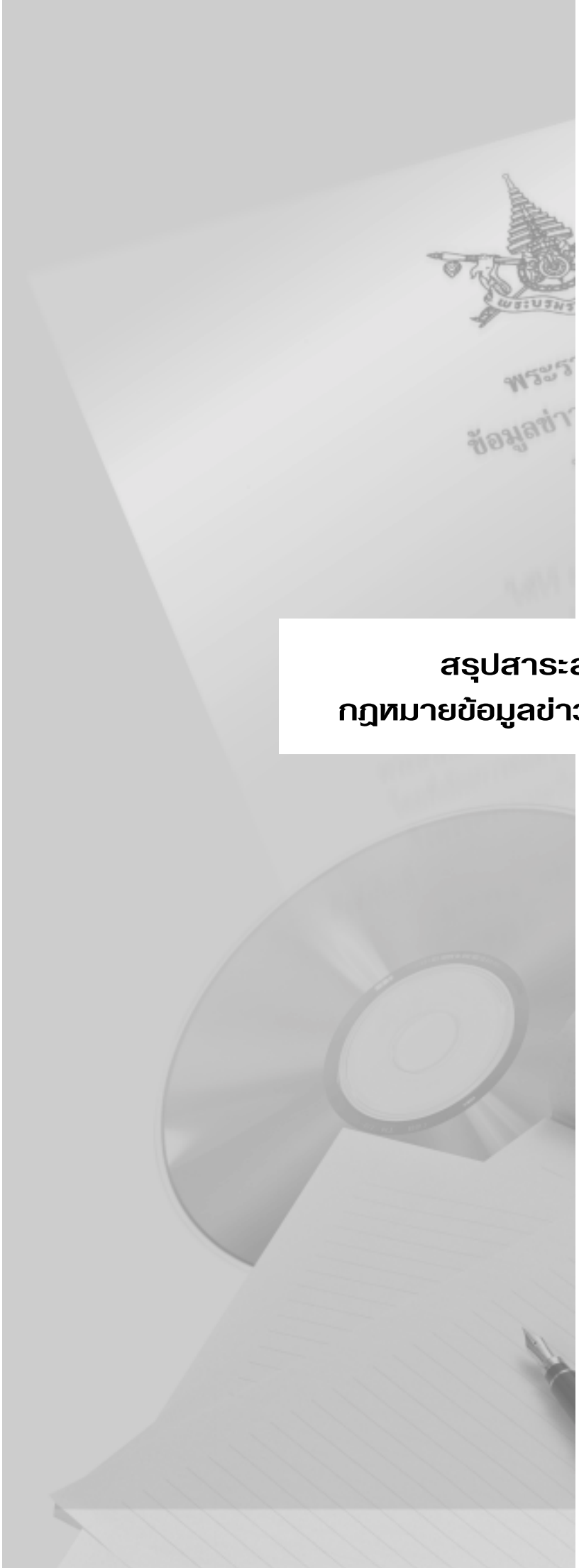
วิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

สรุปสาระสำคัญของ
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สรุปสาระสำคัญ
ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
หลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย	เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาล โดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้	
การประกาศกฎหมายข้อมูลข่าวสารในราชกิจจานุเบกษา	เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2540 เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี
วันบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสาร	วันที่ 9 ธันวาคม 2540	ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี
คำนิยาม "ข้อมูลข่าวสาร"	หมายความว่าสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้	**มาตรา 4** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
"ข้อมูลข่าวสารของราชการ"	**หมายความว่า** ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน	
"หน่วยงานของรัฐ"	**หมายความว่า** ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	**ส่วนกลาง** - กระทรวง,ทบวง,กรม **ส่วนภูมิภาค** - จังหวัด,อำเภอ **ส่วนท้องถิ่น** - เทศบาล - อบจ. - อบต. - กทม. - เมืองพัทยา
"เจ้าหน้าที่ของรัฐข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล"	**หมายความว่า** ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ **หมายความว่า** ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย	
องค์กรตามกฎหมาย 1. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์ประกอบ** ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ **อำนาจหน้าที่** (1) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ	**มาตรา 27** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **องค์ประกอบ** จำนวน 23 คน : - รมต. ที่ นรม. มอบหมาย - กรรมการโดยตำแหน่ง 13 คน - กรรมการแต่งตั้ง 9 คน (ผู้ทรงคุณวุฒิฯ) : อยู่ในวาระ 3 ปี

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (2) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ (3) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ (4) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 13 (5) จัดทำรายการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (7) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	
2. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**องค์ประกอบ** : ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ **อำนาจหน้าที่** : พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 **คำนิจฉัย** : คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้	**มาตรา 35** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **คณะหนึ่ง** ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน อยู่ในวาระ 3 ปี
3. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์กร** : ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี **หน้าที่** : (1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**มาตรา 6** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ กำหนดให้เป็นหน่วยราชการระดับกอง

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
สิทธิตามกฎหมาย 1. สิทธิได้รู้ 1.1 สิทธิได้รู้ตามตามมาตรา 7	(2) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และ (3) ให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ (4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขยายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรับแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร	**มาตรา 7** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ ประชาชน-มีสิทธิตรวจดู หน่วยงานของรัฐ-มีหน้าที่ 1. นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา 2. จัดพิมพ์แพร่เผยเพื่อจำหน่ายจ่ายแจก
1.2 สิทธิตรวจดูตามมาตรา 9	ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว (2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) (3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ	**มาตรา 9** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิตรวจดูเอง **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. จัดสถานที่ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา 2. นำข้อมูลข่าวสารมาตั้งแสดงในสถานที่ตาม 1 3. จัดทำดัชนีสำหรับค้นหา

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน (5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง (6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ (7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการรายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย (8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่งถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น	4. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าตรวจดู
1.3 สิทธิขอดูตามมาตรา 11	นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควรให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควรเว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบูบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีการขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียงระบบ	**มาตรา 11** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิโดยการยื่นคำขอ **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. บริการ อำนวยความสะดวก 2. พัฒนาระบบจัดเก็บเอกสาร 3. จำแนกประเภทข้อมูลข่าวสาร 4. จัดหาข้อมูลให้ตามคำขอ 5. คัดสำเนาและรับรองสำเนา

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	คอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้ บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ให้นำความในมาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม	
1.4 สิทธิได้รับสำเนาและขอให้รับรองสำเนาถูกต้อง	บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น	**มาตรา 9 และ 11** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิขอสำเนา **หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่** 1. คัดสำเนาและรับรองสำเนา 2. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
2. สิทธิคัดค้านการเปิดเผย	**มาตรา 17** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้	**มาตรา 17** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนทั่วไป** - ยื่นคำขอดูข้อมูล **ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย** - คัดค้าน - ใช้สิทธิคัดค้านพร้อมแสดงเหตุผล - ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน หน่วยงานของรัฐ - มีหน้าที่

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมการวิจัยฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี	1. แจ้งผู้มีส่วนได้เสียคัดค้าน 2. พิจารณาคำคัดค้าน
3. สิทธิร้องเรียน	**มาตรา 13** ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งคณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน	**มาตรา 13** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิร้องเรียน **หน่วยงานของรัฐ** - มีพฤติกรรมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย **กขร.** - มีหน้าที่พิจารณาคำร้องเรียน **กขร.** - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน
4. สิทธิอุทธรณ์	**มาตรา 18** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ มาตรา 25 วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบ	**มาตรา 18** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ 3 กรณี **หน่วยงานของรัฐ** - มีคำสั่งปฏิเสธไม่เปิดเผย/ไม่รับฟังคำคัดค้าน/ไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล **กขร.** - รับคำอุทธรณ์ - พิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ให้กรรมการวินิจฉัยฯ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้	**กวฉ.** - พิจารณาคำอุทธรณ์
5. สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน	**มาตรา 25** ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนและเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา 9 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใดถ้ากรณีมีเหตุผลอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า	**มาตรา 25** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนเจ้าของข้อมูล** - ใช้สิทธิขอดู - ขอให้แก้ไข **ประชาชนอื่น** จะขอดูได้ต้องได้รับหนังสือยินยอมจากเจ้าของข้อมูล **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. เปิดเผยแก่เจ้าของข้อมูล 2. แก้ไข/หมายเหตุ ตามคำร้องขอเจ้าของข้อมูล 3. จัดระบบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
สิทธิทำการแทนผู้เยาว์ฯ	ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วได้	

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ประกอบกับได้มีประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐโดยเรียกสถานที่ที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารว่า **ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร**

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เป็นสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเพื่อสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารของราชการได้เอง ในเบื้องต้นสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า เพื่อไม่ให้เป็นภาระกับหน่วยงานของรัฐทั้งในด้านบุคลากร สถานที่และงบประมาณ จึงให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารกำหนดให้เป็นเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น ดังนั้น หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลาง คือ กรม หน่วยงานเทียบเท่าราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ สรุปได้ ดังนี้

๑. สถานที่ตั้งของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๑.๑ จัดตั้งภายในสำนักงาน โดยจัดเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในห้องใดห้องหนึ่งเป็นสัดส่วน แต่ถ้ามีพื้นที่น้อยจัดเป็นห้องไม่ได้ ให้จัดเป็นมุมหนึ่งของห้องในสำนักงานนั้น ซึ่งถ้าไม่สามารถเก็บข้อมูลข่าวสารไว้ได้ทั้งหมดในที่เดียวก็สามารถแยกเก็บไว้ต่างหากได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

๑.๒ จัดตั้งภายนอกสำนักงาน โดยจัดในห้องสมุดของหน่วยงานอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ ทั้งนี้ ควรจัดทำป้ายชื่อศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ (ชื่อหน่วยงาน) ติดไว้ด้วย

๒. การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งควรมอบหมายหน่วยงานย่อยเพียงหน่วยเดียวขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ไม่ควรแบ่งกระจายออกไปตามหน่วยงานต่างๆ และควรมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นรับผิดชอบโดยตรง

๓. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นภายในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ควรจัดให้มีตู้ หรือชั้น และแฟ้มสำหรับใช้จัดเก็บเอกสารและดัชนีของข้อมูลที่จัดเก็บ โต๊ะและเก้าอี้สำหรับให้ผู้มาขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

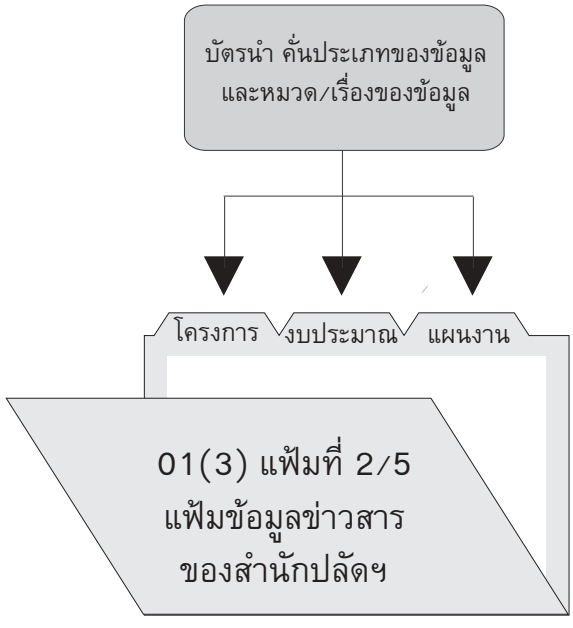
๔. การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๔.๑ ระบบการจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร

- จำแนกข้อมูลตามหน่วยงานในสังกัดและหมายเลข (รหัส) ประจำข้อมูลข่าวสารนั้น
- ให้แต่ละหน่วยงานแยกข้อมูลออกเป็นหมวด/เรื่องตามมาตรา ๙(๑)-(๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งเป็นแฟ้ม
- ภายในหมวด/เรื่องให้จัดลำดับตัวอักษรของเรื่องภายในแต่ละแฟ้ม

- ในแฟ้มควรจัดทำบัตรนำคั่นประเภทข้อมูลข่าวสารและหมวด/เรื่องข้อมูล

หมายเลขรหัส “01 (3) แฟ้มที่.../...” ความหมายคือ

“01”	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารของ..... (ชื่อหน่วยงาน)
“(3)”	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 (3)
“แฟ้มที่.../...”	ให้ระบุว่าแฟ้มที่เท่าใดจากจำนวนกี่แฟ้มของข้อมูล 01 (3) นั้น

- การจัดเก็บแฟ้มเข้าตู้หรือชั้นเอกสาร ควรจัดเก็บตามหมายเลข (รหัส) ประจำข้อมูล
- การจัดทำสารบัญเอกสารในแต่ละแฟ้มเรียงตามลำดับของการจัดเก็บ
- การจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสาร

การจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารอย่างง่าย โดยจัดพิมพ์เป็นตาราง และจัดเก็บไว้ด้านหน้าของแฟ้มสารบัญเอกสาร

ที่	รหัสแฟ้มข้อมูล	แฟ้มที่	สถานที่จัดเก็บแฟ้ม	รายละเอียดเอกสาร	หมายเหตุ
1	01 (1)	1 – 3	ตู้ 1 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
2	01 (2)	1	ตู้ 2 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
3	01 (3) – (8)	1 – 5	ตู้ 3 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
4	02 (1) – (3)	3	ตู้ 4 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
5	02 (4) – (5)	6	ตู้ 5 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	

การจัดทำบัตรดัชนีข้อมูลข่าวสาร โดยใช้คำหรือข้อความหรือวลีที่เป็นมาตรฐานสื่อแล้วเข้าใจง่าย จัดเรียงตามตัวอักษรไว้ในตู้บัตรดัชนี เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยสะดวก

๔.๒ การจัดทำแฟ้มบันทึกการขอตรวจดู และสำเนาเอกสารเพื่อเป็นสถิติการดำเนินการของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ลำดับที่	ชื่อเอกสาร/แฟ้ม	รหัสประจำแฟ้ม	หน่วยงาน/บุคคลที่ยืม		วันที่ยืม วันกำหนดคืน	ลายมือชื่อผู้ยืม	ลายมือชื่อผู้คืน	หมายเหตุ
			ชื่อหน่วยงาน	ชื่อบุคคล				
1.	งบประมาณ	01(1)	การคลัง	นายชอบตรวจตรา	13 เม.ย. 48			
2.								
3.								
4.								

๕. การให้บริการข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูล

- แนะนำให้ประชาชนตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากดัชนีที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารได้จัดทำเตรียมไว้เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการ
- ช่วยเหลือในการให้คำแนะนำและค้นหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน
- หากมีการจัดแยกข้อมูลข่าวสารที่มีไว้บริการประชาชนตรวจค้นจะต้องเก็บไว้ต่างหากและต้องให้คำแนะนำกับประชาชนว่าจะต้องไปติดต่อตรวจดูข้อมูลข่าวสารใด ณ ที่ใด อย่างไร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนเป็นหลัก
- ในกรณีที่สงสัยว่าเป็นคนต่างด้าวมาขอรับบริการข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารมีสิทธิขอดูบัตรประชาชนของผู้ที่เจ้าหน้าที่สงสัยว่าจะเป็นคนต่างด้าว ถ้าเป็นคนต่างด้าวจะไม่ให้บริการก็ได้ แต่เจ้าหน้าที่จะขอให้ประชาชนแสดงบัตรประจำตัวประชาชนโดยพร่ำเพรื่อ หรือโดยไม่มีเหตุสงสัยไม่ได้ เพราะเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนเกินควร
- เมื่อประชาชนขอถ่ายสำเนาเอกสารที่ขอตรวจดู เจ้าหน้าที่จะดำเนินการถ่ายสำเนาให้โดยคิดค่าธรรมเนียม เช่น ขนาดกระดาษ A๔ หน้าละไม่เกิน ๑ บาท F๔ หน้าละไม่เกิน ๑.๕๐ บาท เป็นต้น
- หากประชาชนต้องการให้รับรองสำเนาถูกต้อง เจ้าหน้าที่จะคิดค่าธรรมเนียมอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ตรวจดูว่ามีข้อมูลข่าวสารอยู่ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารหรือไม่

ถ้ามี

ช่วยเหลือ/แนะนำ/ค้นหาจากดัชนี
ข้อมูลข่าวสารที่เก็บ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
หรือที่แยกเก็บไว้ต่างหาก

ถ้าสงสัยว่าเป็นบุคคลต่างด้าว ขอดูหลักฐาน
เจ้าหน้าที่อาจไม่ให้บริการก็ได้

ถ่ายสำเนา

รับรองสำเนาถูกต้อง

ถ้าไม่มี

ให้กรอกแบบฟอร์มคำขอ (ถ้ามี)

ให้ความช่วยเหลือในการกรอกแบบฟอร์ม
หรือเจ้าหน้าที่กรอกเอง

ขอรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ ที่ติดต่อ

ถ้าสงสัยว่าเป็นบุคคลต่างด้าว ขอดูหลักฐาน
เจ้าหน้าที่อาจไม่ให้บริการก็ได้

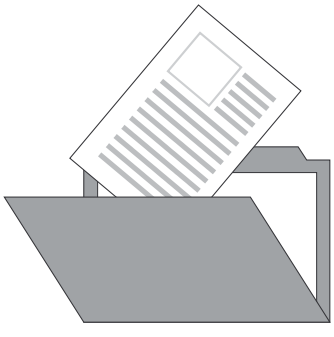
แนะนำให้ไปที่เก็บข้อมูลข่าวสารแห่งอื่น

ส่งผู้รับผิดชอบพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารตามคำขอได้หรือไม่

ติดต่อนัดหมายมาฟังผลคำขอ

ถ่ายสำเนา

รับรองสำเนาถูกต้อง

สรุป

การจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการควรจัดสถานที่ไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารได้ การจัดให้ประชาชนเข้าดูจะมีลักษณะคล้ายกับการเข้าไปใช้บริการในห้องสมุด โดยหน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตลอดจนดัชนีของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้และอาจมีการขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง การที่ประชาชนจะขอสำเนานั้นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามข้อกำหนดที่หน่วยงานนั้นกำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ **ซึ่งบุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร ขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้** เช่น ประชาชนมีสิทธิที่จะขอรับทราบข้อมูลข่าวสารว่าปีนี้จะมีการตัดถนนผ่านหน้าบ้านของตนหรือไม่ กระทรวงคมนาคมมีงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดเท่าไร เริ่มโครงการเมื่อไรและโครงการจะเสร็จสิ้นเมื่อไร มีแผนงานโครงการอย่างไร กระทรวงคมนาคมจะโต้แย้งว่าผู้นั้นไม่ใช่ผู้รับเหมาโครงการเป็นเพียงประชาชนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการนั้นหรือข้อมูลนั้นไม่ได้ เป็นต้น

คู่มือปฏิบัติงาน
การประชุมสภาท้องถิ่น

****

การประชุมสภาท้องถิ่นอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๗ ตามข้อ ๕ วรรคหนึ่งได้บัญญัติให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ มีอำนาจตีความ วินิจฉัย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เพื่อดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

กรณีที่มีปัญหาโต้แย้งการปฏิบัติตามระเบียบ หรือระเบียบไม่ได้กำหนดไว้ก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อน แล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำข้อโต้แย้งนี้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัยสั่งการ หรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอต่อนายอำเภอทราบเพื่อวินิจฉัยสั่งการหรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้รายงาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา (ตามข้อ ๕ วรรคสอง)

๕.๑ การประชุมสภาครั้งแรก

ตามระเบียบ ข้อ ๖ ให้นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดให้สมาชิกสภามีการประชุมสภาครั้งแรก ภายใน ๑๕ วันนับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกครบตามจำนวนแล้ว สิ่งที่ต้องทำในการประชุมสภาครั้งแรก คือ

๑. ปฏิญาณตนในที่ประชุม

๒. เลือกประธานสภาท้องถิ่น

๓. เลือกรองประธานสภาท้องถิ่น

๔. เลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น

๕. กำหนดสมัยประชุมสามัญของปีนั้น และกำหนดสมัยประชุมสามัญสมัยแรกของปีถัดไป

๕.๑.๑ ผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว

ตามระเบียบ ข้อ ๗ ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก กำหนดให้มีผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราวดังนี้

๑) ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว

ให้สมาชิกสภาที่มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว แต่หากผู้มีคุณสมบัติตาม (๑) ไม่ยอมทำหน้าที่ให้ผู้มีอายุสูงสุดรองลงมาทำหน้าที่แทน และในกรณีที่มีสมาชิกสภามีอายุสูงสุดเท่ากันมากกว่า ๑ คน ให้ใช้วิธีจับสลาก

๑.๑) หน้าที่ประธานสภาชั่วคราว

(๑) นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณตน

(๒) ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

(๓) รายงานผลการเลือกตั้งประธานสภาท้องถิ่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สภาลงมติ

๑.๒) การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราว

การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราวนั้น กำหนดให้พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่ตั้งประธานสภาเทศบาล

๒) เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว

ให้ปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการสภาท้องถิ่นในครั้งนั้น

๕.๑.๒ การเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการท้องถิ่น

๑) การเลือกประธานสภาท้องถิ่น

การเลือกประธานสภาท้องถิ่น ประกอบไปด้วยวิธีการ การเสนอชื่อ การลงคะแนน การตรวจนับคะแนน การรายงานผล โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.๑) การเสนอชื่อ

ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สมาชิกสภาสามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภา ดังนี้

(๑) สมาชิกสภา ๑ คน สามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาได้เพียง ๑ ชื่อ

(๒) ผู้ที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีสมาชิกสภาออกเสียงรับรองอย่างน้อย ๒ คน

(๓) หากมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาเพียง ๑ คน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก (ตามระเบียบข้อ ๑๔)

๑.๒) การลงคะแนน

ให้สมาชิกสภาเขียนชื่อตัว และชื่อสกุลของผู้ถูกเสนอ จำนวน ๑ ชื่อ และให้สมาชิกสภาหย่อนบัตรที่เขียนชื่อเหมือนการลงคะแนนลับ ตาม ข้อ ๗๕ วรรคสาม โดยประธานสภาเป็นผู้เรียกสมาชิกสภาตามลำดับอักษรนำซองมาใส่ในหีบที่จัดไว้ต่อหน้าประธานที่ประชุม

๑.๓) การตรวจนับคะแนน

ประธานชั่วคราวเชิญสมาชิกสภาไม่น้อยกว่า ๒ คน มาช่วยนับโดยที่ผู้ได้รับเลือกมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด

(๒) หากมีผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากัน ให้ลงคะแนนใหม่โดยวิธีเดิมอีกครั้ง (ตาม ๑.๒)

(๓) หากคะแนนยังเท่ากันอีกให้ใช้วิธีจับสลาก โดยวิธีการจับสลากนี้ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อ ๘ วรรคสาม ดังนี้

(๓.๑) ประธานชั่วคราวจัดให้ตกลงกันว่าใครจะจับสลากก่อน

(๓.๒) ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้ประธานชั่วคราวจับสลากว่าใครจะจับสลากก่อน

(๓.๑) บัตรสลาก ต้องมีชนิด สี ขนาด เหมือนกัน มีจำนวนเท่าคนที่มีคะแนนสูงสุดเท่ากัน และเขียนว่า “ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น” ๑ บัตร นอกนั้นเป็น “ไม่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น”

๑.๔) การรายงานผล

ประธานสภาชั่วคราวมีหน้าที่รายงานผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน ๗ วัน นับแต่วันเลือก

๒) การเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น

เมื่อมีการเลือกประธานสภาได้แล้ว ให้สภาท้องถิ่นดำเนินการเลือกรองประธานสภาและเลขานุการสภา ซึ่งการเลือกรองประธานสภาและเลขานุการสภานี้จะต้องเลือกในการประชุมสภาครั้งแรก

จำนวนรองประธานสภาสามารถมีได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเทศบาลให้มีรองประธานสภาได้ จำนวน ๑ คน

๒.๑) การเสนอชื่อ

วิธีการเลือกรองประธานสภา ให้ใช้วิธีเดียวกับการเลือกประธานสภา ตามระเบียบข้อบังคับ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แต่กรณีที่มีคะแนนเท่ากันเป็นครั้งที่ ๒ ให้ประธานเป็นผู้ชี้ขาด

๒.๒) การรายงานผล

ประธานชั่วคาวมีหน้าที่รายงานผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน ๗ วัน นับแต่วันเลือก

๓) การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น

วิธีการเลือกเลขานุการสภา ให้ประธานสภาใช้วิธีเดียวกับการเลือกรองประธานสภาตามระเบียบบังคับ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ

การเลือกเลขานุการสภาให้เลือกจากสมาชิกสภา หรือพนักงานหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น และเมื่อได้เลขานุการสภาแล้ว ให้เลขานุการสภาชั่วคราวพ้นจากตำแหน่ง

๔) กรณีตำแหน่งว่างลง

ตามระเบียบ ข้อ ๑๕ ได้กำหนดว่าเมื่อประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุสภา ให้สภาดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภาแทนในตำแหน่งที่ว่าง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

๕.๒ อำนาจหน้าที่

๕.๒.๑ ประธานสภาท้องถิ่น

ตามระเบียบ ข้อ ๑๖ ประธานสภาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด

๒) เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่น เว้นแต่ในขณะที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติ ในที่ประชุมสภาท้องถิ่น

๓) บังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น

๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น

๕) เป็นผู้แทนสภาท้องถิ่นในกิจการภายนอก

๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๕.๒.๒ รองประธานสภาท้องถิ่น

ตามระเบียบข้อ ๑๗ รองประธานสภาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการช่วยประธานสภาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

๕.๒.๓ เลขานุการสภา

ตามระเบียบข้อ ๑๘ เลขานุการสภา มีหน้าที่ดังนี้

๑) แจ้งนัดประชุมสภาท้องถิ่นตามคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น

๒) ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการ หรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น

๓) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นจัดทำระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่น

๔) เชิญประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวปฏิบัติหน้าที่

๕) จัดทำรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น

๖) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารของสภาท้องถิ่น แต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น

๗) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

๘) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น

๙) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในการประชุมสภา ถ้าไม่มีเลขานุการสภา หรือมีแต่ไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภาเลือกสมาชิกสภาคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภาชั่วคราว โดยใช้วิธีการเลือกตามระเบียบข้อ ๑๓

๕.๓ การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่นมี ๔ ประเภท คือ ๑) การประชุมสภาสมัยแรก ๒) การประชุมสามัญ ๓) การประชุมวิสามัญ และ ๔) การเรียกประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม โดยจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

ในส่วนของการกำหนดจำนวนสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาเทศบาลกำหนดว่าการประชุมสมัยสามัญประจำปีแต่ละสมัยในปีนั้นจะเริ่มเมื่อใด แต่ละสมัยในปีนั้นมีกำหนดกี่วัน และให้กำหนดวันเริ่มประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไปและมีกำหนดกี่วัน

เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติ แล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นทำเป็นประกาศของสภาท้องถิ่นและปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีที่ไม่ได้กำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไว้ หรือไม่ได้กำหนดวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกในปีถัดไป หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสมัยประชุมสามัญประจำปี หรือวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในสมัยประชุมสามัญประจำปีอื่น หรือในสมัยประชุมวิสามัญก็ได้

การประชุมสภาท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ๓ ประเภท ดังนี้

๕.๓.๑ การประชุมสภาครั้งแรก

ได้กล่าวรายละเอียดไปแล้วตามหัวข้อ ๕.๑

๕.๓.๒ การประชุมสามัญ

เทศบาล ตามมาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมได้ปีละ ๔ สมัย มาตรา ๒๔ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติให้

(๑) สภาเทศบาลกำหนดสมัยประชุมสามัญได้มีกำหนดไม่เกิน ๓๐ วัน

(๒) แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

๕.๓.๓ การประชุมวิสามัญ

เป็นการประชุมนอกสมัยการประชุมสามัญ โดยมีความจำเป็นของการประชุมเพื่อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

เทศบาล ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติให้

(๑) ประธานสภา นายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาจำนวนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งสามารถยื่นคำร้องขอเปิดประชุมจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมวิสามัญ

(๓) สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน

(๔) หากต้องการขยายวันประชุมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

๕.๓.๔ การเรียกประชุมกรณีไม่มีปรานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม

เทศบาล ตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติว่า กรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

๕.๔ การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น

๑) ให้ประธานสภาทำหนังสือแจ้งสมาชิกสภาท้องถิ่นทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุม ไม่น้อยกว่า ๓ วัน ยกเว้นการประชุมเร่งด่วนจะแจ้งกำหนดให้ปิดประกาศได้น้อยกว่า ๓ วัน แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม

๒) บอกนัดในที่ประชุม และให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้ไม่ได้มาประชุมให้ทราบล่วงหน้าด้วย

๓) กรณีประชุมเร่งด่วน สามารถนัดประชุมล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม และต้องระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือด้วย

๕.๔.๑ สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียกหรือนัดประชุม

๑) ส่งระเบียบวาระไปพร้อมกัน เว้นแต่ มีเหตุรีบด่วนให้แจ้งในขณะเปิดประชุม

๒) ประชาสัมพันธ์กำหนดวัน เวลา และเรื่อง ให้ประชาชนทราบ

หมายเหตุ การจัดระเวลาวาระเป็นไปตามข้อ ๒๗

๕.๔.๒ สิทธิของประชาชนในการเข้าฟังการประชุม

ตามระเบียบข้อ ๒๔ วรรคสอง กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาท้องถิ่นกำหนด (เป็นระเบียบของสภาท้องถิ่น)

๕.๔.๓ สิ่งที่ต้องดำเนินการในการประชุมสภา

ตามระเบียบข้อ ๒๕ กำหนดให้

๑) เมื่อถึงกำหนดเวลานัด เลขานุการสภาให้สัญญาณเรียกสมาชิกสภาเข้าห้องประชุม

๒) ให้ประธานตรวจดูว่าสมาชิกสภาเข้าประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่

๓) การนับองค์ประชุม

(๑) หากสมาชิกสภาไม่ได้ลงชื่อ แต่เข้าร่วมประชุมให้ถือว่ามาประชุม

(๒) หากสมาชิกสภาลงชื่อไว้ แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมไม่ให้นับ และถือว่าขาดประชุม

๔) ถ้าไม่ครบองค์ประชุมและพ้นกำหนดเวลานัด ๑ ชั่วโมง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ประธานสภาสั่งเลื่อนการประชุม

(๒) ให้ถือว่าสมาชิกสภาไม่อยู่ขาดประชุม

๕) การแจ้งเลื่อนการประชุมให้ใช้วิธีเกี่ยวกับการนัดประชุม

๕.๔.๔ ประธานในที่ประชุมสภา

๑) ปกติให้ประธานสภาและรองประธานสภาตามลำดับเป็นประธานที่ประชุม

๒) ในกรณีประธานสภาและรองประธานสภาไม่อยู่หรือ ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่

(๑) ให้สมาชิกอายุสูงสุด หรือรองลงมาตามลำดับ

(๒) เป็นประธานชั่วคราวเพื่อเลือกสมาชิกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น

(๓) วิธีการเลือก ให้เสนอชื่อ แล้วลงคะแนนโดยวิธียกมือ

๓) เมื่อประธานสภา / รองประธานสภา / ยอมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ในระหว่างการเลือกให้ระงับการเลือก ถ้าเลือกได้แล้วให้ผู้ได้รับเลือกพ้นหน้าที่ และให้ประธานสภา / รองประธานสภาเป็นประธานที่ประชุมต่อไป

๕.๔.๕ การประชุมตามระเบียบวาระ

๑) ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ เว้นแต่ ที่ประชุมสภาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นในการประชุมคราวนั้น และโดยทั่วไปวาระการประชุมจะเรียงลำดับก่อนหลัง ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

(๒) รับรองรายงานการประชุม

(๓) กระทู้ถาม

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้ว

(๕) เรื่องที่เสนอใหม่

(๖) เรื่องอื่น ๆ

๒) การสั่งปิดประชุม ประธานจะสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระไม่ได้ เว้นแต่กรณีเกิดเหตุอลเวง ตามระเบียบข้อ ๑๒๑ หาก

(๑) ถ้าประธานฝ่าฝืน (สั่งปิดก่อน) ให้สมาชิกสภาจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งที่มีอยู่ในที่ประชุม เห็นว่าให้เปิดประชุมต่อไป ให้ประชุมต่อไปตามระเบียบวาระจนหมด และให้รองประธานสภาเป็นประธานที่ประชุม ถ้ารองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สมาชิกเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุม (วิธีการตามระเบียบข้อ ๒๖)

๓) วาระการประชุมที่ยังไม่ได้ประชุม ให้ประธานสภาจัดวาระนั้นเข้าในระเบียบวาระการประชุมในครั้งต่อไป

๕.๕.๖ การพักประชุม

ตามระเบียบข้อ ๓๐ จะพักการประชุมได้ต้อง

๑) ประธานสภาเห็นเป็นการสมควร

๒) สั่งพักการประชุมไว้ชั่วคราวก็ได้ (ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน)

๕.๕.๗ การประชุมโดยเปิดเผย – ลับ

การประชุมปกติเป็น**การประชุมโดยเปิดเผย** เว้นแต่

๑) กฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้ประชุมลับ เช่น ประชุมเพื่อพิจารณาความประพฤติของสมาชิกสภา (แต่ผู้ที่ถูกอภิปรายอาจขอให้ประชุมเปิดเผยได้)

๒) ผู้บริหาร / สมาชิก ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของที่ประชุมร้องขอให้ประชุมลับ โดยทำเป็นหนังสือ / เสนอด้วยวาจาในการประชุม (ระเบียบข้อ ๓๑ วรรคสอง) (ไม่ต้องขอมติ)

การประชุมลับ

ประธานสภาสั่งให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องออกจากที่ประชุม จนพ้นระยะที่จะฟังการประชุมได้

ตามระเบียบ ข้อ ๓๒ ระบุว่าการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่า มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรือเรื่องที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ให้ประชุมลับ เว้นแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

๕.๕.๘ รายงานการประชุม

๑) ต้อให้คณะกรรมการตรวจรายงานได้ตรวจสอบ

๒) ทำสำเนารายงานที่ได้ตรวยสอบแล้ว (อย่างน้อย ๒ ฉบับ) ให้สมาชิกตรวจดูก่อนเวลาประชุมไม่น้อยกว่า ๑ วัน เพื่อให้สภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุมนั้น

๓) การแก้ไขถ้อยคำในรายงานการประชุมให้กระทำโดยมติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุใสภาท้องถิ่นทุกครั้ง อย่างน้อยจะต้องมีรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นมาประชุม ลาประชุม และขาดประชุม

๔) ให้ประธานสภาลงชื่อเป็นหลักฐานว่าสภารับรองแล้ว

๕) การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ เป็นไปตามมติของสภา โดยให้เลขานุการสภาท้องถิ่นปิดประกาศรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นมีมติรับรองแล้วในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ

๖) ข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจเสนอญัตติด้วยวาจาขอมิให้โฆษณา ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้เป็นไปตามที่ร้องขอ

๗) รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นที่คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมยังไม่ได้ตรวจสอบ หรือสภายังไม่ได้รับรอง หรือที่สภาท้องถิ่นได้รับรองแล้วแต่ประธานสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เพราะเหตุครบอายุของสภาท้องถิ่นหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้และเป็นผู้รับรองรายงานการประชุมนั้น

๘) การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น

๕.๖ การเสนอญัตติ

ญัตติมี ๒ ประเภท คือ ๑) ญัตติเกี่ยวกับกิจการสภาท้องถิ่น และ ๒) ญัตติร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติมีระเบียบ ดังนี้

๑) การเสนอญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น และมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อย ๒ คน เว้นแต่มีสมาชิกน้อยกว่า ๘ คน ให้สมาชิกรับรอง ๑ คน

๒) กรณีสมาชิกเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องให้ผู้บริหารรับรองด้วย (ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ตามระเบียบ ข้อ ๔๔)

๓) การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติใด ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอ หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เสนอตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ต้องมีผู้รับรอง

๔) ญัตติที่อาจเสนอด้วยวาจา แต่ต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรอง ดังนี้

(๑) ขอให้รับรองรายงานการประชุม

(๒) ขอให้รับรองรายงานอื่นๆ ของคณะกรรมการ

(๓) ขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน หรือญัตติขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติสามวาระรวดเดียว ตามระเบียบข้อ ๔๕

(๔) ญัตติที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง

(๕) ญัตติที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตการบรรจุญัตติที่เสนอด้วยวาจาตามวรรคห้า ให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมคราวนั้น

๕) วิธีการเสนอญัตติ

(๑) ยกมือขึ้นพ้นศีรษะเมื่อประธานอนุญาตจึงกล่าวได้ ณ ที่ของตน หรือที่จัดไว้

(๒) การรับรอง : วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

๖) การบรรจุญัตติ

(๑) ประธานสภาต้องบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระภายในเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น

(๒) ญัตติที่เสนอด้วยวาจา ประธานสภาต้องบรรจุเข้าระเบียบวาระในการประชุมคราวนั้น

(๓) กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ไม่สามารถบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาได้ ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป และให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อสภาท้องถิ่นในสมัยประชุมนั้น

๗) ห้ามมีการเสนอญัตติอื่น ในขณะที่สภาท้องถิ่นกำลังประชุมเพื่อปรึกษาญัตติใดอยู่ ยกเว้น

(๑) ขอแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่น ตามหมวด ๘ แห่งระเบียบนี้

(๓) ขอให้ลงมติ

(๔) ขอให้แยกประเด็นพิจารณา หรือแยกประเด็นลงมติ

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

(๖) ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป

(๗) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๘) ขอให้ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาใช้อำนาจตามข้อ ๑๑๘ ข้อ ๑๒๐ หรือข้อ ๑๒๑ ตามระเบียบนี้

(๙) ขอให้บุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

(๑๐) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุมมีมติหรือเห็นชอบในญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ญัตติเดิมเป็นอันตกไป เว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติเกี่ยวด้วยกับข้อบัญญัติ

๕.๗ ร่างข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติต้องแบ่งเป็นข้อและมีบันทึก ประกอบด้วย

๑) หลักการของร่างข้อบัญญัติ

๒) เหตุผลที่เสนอร่างข้อบัญญัติ

๕.๗.๑ การเสนอร่างข้อบัญญัติ

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับญัตติร่างข้อบัญญัติที่เสนอมา และตรวจเห็นถูกต้องตามระเบียบการประชุมนี้แล้ว ต้องส่งสำเนาให้กับสมาชิกสภาท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน ก่อนการประชุม ยกเว้นกรณีประชุมรีบด่วน ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนเวลาประชุม

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราว ต้องนำเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวนั้นเข้าระเบียบวาระก่อนร่างข้อบัญญัติอื่น

๕.๗.๒ การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๑) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ ต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ แต่ที่ประชุมสภาจะอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวได้ โดยผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนผู้ที่อยู่ในที่ประชุมจะเป็นผู้เสนอก็ได้ เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวแล้ว การพิจารณาวาระที่ ๒ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการแปรญัตติเต็มสภา โดยให้ประธานที่ประชุมเป็นประธานคณะกรรมการแปรญัตติ

๒) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะพิจารณา ๓ วาระ โดยจะพิจารณารวดเดียวไม่ได้ และในวาระ ๒ ต้องกำหนดเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง นับแต่สภามีมติรับหลักการ

๓) วาระการพิจารณา

(๑) วาระที่ ๑ เรื่อง รับหรือไม่รับหลักการ และห้ามให้มีการลงมติก่อนที่สมาชิกสภาได้อภิปรายเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว หรือสภาจะให้คณะกรรมการสภาพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

(๒) วาระที่ ๒ ควรตั้งคณะกรรมการแปรญัตติไว้ โดยเฉพาะอย่างย่างร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ

ถ้าสภาไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

๑) ให้ประธานสภานำปรึกษาเพื่อเลือกสมาชิกเป็นกรรมการในคณะกรรมการหาข้อยุติ (ใช้วิธีเลือกรองประธานสภา)

๒) แจ้งมติ และรายชื่อกรรมการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอทราบภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่สภาไม่รับหลักการ

๓) แจ้งมติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในวันถัดจากวันมีมติ

๕.๗.๓ ร่างข้อบัญญัติตกไป

๑) ร่างข้อบัญญัติที่สภาไม่รับหลักการ

๒) ร่างข้อบัญญัติที่สภาลงมติไม่ให้ตราเป็นข้อบัญญัติ

ผลเมื่อร่างข้อบัญญัติตกไป

๑) ถือว่าร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

๒) ห้ามเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันในสมัยประชุมนั้นอีก เว้นแต่ประธานสภาอนุญาตเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

๕.๗.๔ การถอนญัตติ คำแปรญัตติ แก้ไขข้อความ หรือขอถอนชื่อ

การขอถอนญัตติหรือคำแปรญัตติ จะกระทำเมื่อ

๑) ต้องการแก้ไขข้อความในญัตติร่างข้อบัญญัติที่เปลี่ยนหลักการ

๒) ขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือผู้ร่วมเสนอญัตติ

จะกระทำเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ ได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้วจะทำได้ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภา หรือที่ประชุมคณะกรรมการแปรญัตติ (คำแปรญัตติชั้นคณะกรรมการฯ)

กรณีถือว่าถอนญัตติ

๑) ถึงวาระพิจารณาแล้ว ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปราย หรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภา ให้ถือว่าได้ถอนญัตติ / คำแปรญัตตินั้น

๒) กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ / แปรญัตติ อาจมอบหมายให้รองนายกฯ เลขาฯ ที่ปรึกษาฯ เป็นผู้อภิปรายชี้แจงหรือแถลงแทนก็ได้ แต่ต้องทำเป็นหนังสือ

๕.๘ การอภิปราย

๕.๘.๑ การกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมสภา

๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำใดต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตแล้วจึงกล่าวได้ โดยให้ยืนกล่าว ณ ที่ของตนหรือ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ก็ได้ และต้องกล่าวกับประธานสภาท้องถิ่น ให้ใช้เวลาตามสมควร หากใช้เวลาเกินสมควรและมีผู้อื่นจะอภิปรายต่อไป ประธานอาจสั่งให้หยุดได้ เมื่ออภิปรายมา ๑๐ นาทีแล้ว (ตามระเบียบข้อ ๖๗)

๒) การอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษาห้ามกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น

๓) ห้ามใช้คำหยาบคายใส่ร้ายป้ายสีผู้ใด

๔) ห้ามกล่าวถึงชื่อบุคคลใดๆ เว้นแต่หากจำเป็น

๕) ห้ามนำเอกสารมาอ่านในที่ประชุมฟัง เว้นแต่จำเป็น

๖) ห้ามนำวัตถุใดๆ เข้ามาแสดง เว้นแต่ประธานอนุญาต

๕.๘.๒ การอนุญาตให้อภิปราย และลำดับการอภิปราย

๑) ให้ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อน กรณี มีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายครั้งละ ๑ คน

๒) ผู้คัดค้าน (ถ้ามี)

๓) ผู้สนับสนุนผู้เสนอ หรือผู้แปรญัตติ

๔) ผู้สนับสนุนผู้คัดค้าน ให้อภิปรายสลับกัน ถ้าไม่มีอีกฝ่ายก็ให้ฝ่ายนั้นอภิปรายต่อเนื่องได้

๕.๘.๓ การปิดอภิปราย

การปิดอภิปรายจะกระทำได้เมื่อ

๑) ไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไป

๒) ประธานเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้วประธานเสนอให้วินิจฉัยว่าควรปิดอภิปรายหรือไม่ เว้นแต่ อภิปรายกรณีสมาชิกถูกกล่าวหา ตามข้อ ๗๒ ให้อภิปรายจนหมดข้อสงสัย ห้ามรวบรัดอภิปราย

๓) เมื่อปิดอภิปรายแล้วให้ประธานเสนอให้ลงมติ

๕.๘.๔ การรักษาระเบียบการประชุม

๑) เมื่อประธานเตือน สมาชิกต้องปฏิบัติตามทันที (ตามระเบียบข้อ ๖๖)

๒) เมื่อเห็นว่ามีผู้กระทำผิดระเบียบการประชุม สมาชิกสภาอาจยืนหรือยกเมือร้องขอต่อประธานให้วินิจฉัย

๓) คำวินิจฉัยเป็นเด็ดขาดและห้ามอภิปรายในเรื่องนี้อีก (ตามระเบียบข้อ ๗๐)

๔) ขณะอภิปราย ถ้าประธานยืน ให้สมาชิกระงับการอภิปรายแล้วนั่งลงทันทีและสมาชิกต้องฟังประธาน

๕.๙ การลงมติสภา

๕.๙.๑ วิธีการออกเสียงลงคะแนน

๑) เปิดเผย ให้ใช้วิธียกมือพ้นศีรษะ เว้นผู้บริหาร / สมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน เสนอให้ใช้วิธียืนขึ้น หรือ เรียกชื่อตามลำดับอักษร และที่ประชุมเห็นชอบ

๒) ลับ

(๑) ในกรณี กม. กำหนดให้ออกเสียงลงคะแนนลับ

(๒) ในกรณี ผู้บริหาร / สมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ที่อยู่ในที่ประชุมเสนอให้ออกเสียงลับและสภาเห็นชอบ

๓) วิธีการ เขียนเครื่องหมายบนกระดาษใส่กล่องที่จัดให้ แล้วประธานเรียกชื่อตามลำดับอักษรนำซองมาใส่หีบด้วยตนเองต่อหน้าประธาน

๕.๙.๒ การลงมติ

๑) ก่อนลงมติ ประธานต้องตรวจสอบว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ถ้าไม่ครบลงมติไม่ได้

๒) หลัก “หนึ่งคนหนึ่งเสียง”

๓) ประธานที่ประชุมออกเสียงในฐานะสมาชิก โดยไม่ต้องลงจากที่นั่งประธานก็ได้

๔) ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อน และให้ถือเอาคะแนนเสียงมากที่สุดเป็นเกณฑ์

๕) กรณี ประธานถามและไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าเห็นชอบ

๖) กรณีสมาชิกเข้ามาเมื่อเริ่มลงคะแนนแล้ว

(๑) กรณีเปิดเผย – มีสิทธิออกเสียงร่วมกับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จได้

(๒) กรณีลับ – มีสิทธิออกเสียงได้ก่อนประธานสั่งให้นับคะแนน

๕.๙.๓ การนับคะแนนและประกาศลงคะแนน

๑) เมื่อนับเสร็จแล้วประธานต้องประกาศคะแนนทันที ให้ประกาศด้วยว่าได้คะแนนข้างมากครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

๒) ให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น กรณีคะแนนเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงชี้ขาด และอาจบอกเหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

๕.๑๐ กระทู้ถาม

๕.๑๐.๑ ความหมายและประเภทกระทู้

กระทู้ถาม คือ คำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น กระทู้ถามมี ๒ ประเภท คือ ๑) กระทู้ถามทั่วไป ๒) กระทู้ถามด่วน

๕.๑๐.๒ หลักเกณฑ์การตั้งกระทู้ถาม

๑) แต่ละกระทู้ที่ผู้ตั้งและซักถามได้เพียงคนเดียว

๒) ในการประชุมครั้งหนึ่ง คนหนึ่งตั้งได้ ๑ กระทู้ ยกเว้นประธานสภาอนุญาต

๓) ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ๘ ประการ ดังนี้

(๑) มีความเชิงประชด เสียดสี หรือแกล้งกล่าวใส่ร้าย

(๒) เคลือบคลุม หรือเข้าใจยาก

(๓) ในเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือได้ชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ หรือที่ตกไป

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เพื่อให้ออกความเห็น

(๖) ในปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) ในเรื่องไม่เป็นสาระสำคัญ

(๘) เพื่อทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใดๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

๔) ทำเป็นหนังสือ (แนบท้ายระเบียบ) และยื่นต่อประธานสภา เพื่อเสนอล่วงหน้า และให้ประธานสภาส่งกระทู้ให้ผู้บริหารเตรียมตอบ พร้อมบรรจุเข้าระเบียบวาระภายใน ๗ วัน นับแต่ส่งกระทู้ให้ผู้บริหาร

๕.๑๐.๓ กระทู้ถามด่วน

๑) กระทู้ถามด่วนต้องเป็นเรื่องเกี่ยวประโยชน์สำคัญหรือเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วนกระทบประชาชนอย่างร้ายแรงที่จะต้องรีบชี้แจง และดำเนินการโดยทันที

๒) ประธานต้องรีบส่งให้ผู้บริหารเตรียมตอบ พร้อมกับกำหนดเวลาตามความสำคัญและความสนใจของประชาชน

๓) ประธานต้องอนุญาตให้ถามกระทู้ถามด่วนก่อน (ตามลำดับ)

๔) เมื่อผู้บริหารตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ซักถามได้อีก ๓ ครั้ง

๕.๑๐.๔ การสิ้นผลของกระทู้ถาม

๑) การถอนกระทู้ถาม

(๑) ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนเมื่อใดก็ได้และห้ามผู้นั้นยื่นกระทู้ถามในเรื่องนั้นอีก

(๒) ผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถาม/ไม่อยู่เมื่อถึงระเบียบวาระให้ถือว่าถอนกระทู้ถามนั้น

๒) กระทู้ถามตกไป เมื่อสมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง ให้ถือว่ากระทู้ถามตกไป

๕.๑๐.๕ การตอบกระทู้ถาม

๑) ผู้บริหารมีสิทธิไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการ โดยต้องให้สภาทราบภายใน ๗ วัน

๒) ผู้บริหารขอเลื่อนการตอบได้ และขอให้ที่ประชุมโดยต้องชี้แจงเหตุผลพร้อมกำหนดเวลาที่จะตอบ หากนานเกินไป (สภามีสิทธิกำหนดเวลาให้ตอบได้)

๕.๑๐.๖ กระทู้ที่ยังไม่ตอบระงับไป

๑) ครบวาระสภาท้องถิ่น

๒) ยุบสภาท้องถิ่น

๓) ปิดสมัยประชุม

๔) ผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

๕.๑๑ คณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

๑) คณะกรรมการสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่น มีจำนวน ๓ – ๗ คน

๒) คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น มีจำนวน ๓ – ๗ คน

การตั้งคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีมีสิทธิเสนอชื่อผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อให้สภาเทศบาลแต่งตั้งเป็นกรรมการวิสามัญได้ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

๕.๑๑.๑ หน้าที่ของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใดๆ อันอยู่ในกิจการของสภาท้องถิ่น แล้วรายงานต่อสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณากิจการของสภาท้องถิ่นเป็นกรณีเศษ

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นสามารถตั้งคณะอนุกรรมการสภาท้องถิ่นได้ตามสมควร

๕.๑๑.๒ การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

๑) การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ได้

๒) ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน ส่วนกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

๓) การเสนอชื่อให้เสนอได้โดยไม่จำกัดจำนวน เว้นแต่ที่ประชุมมีมติเป็นอย่างอื่น

๔) สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการสภาท้องถิ่นชุดต่างๆ ตามความจำเป็นแก่กิจการในหน้าที่ของสภาท้องถิ่น ดังนี้

(๑) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

(๒) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ

(๓) คณะกรรมการอื่นๆ ตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร

๕.๑๑.๓ การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นจะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น

๒) ตาย

๓) สมาชิกสภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นของผู้นั้นสิ้นสุดลง

๔) เลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นขึ้นใหม่ หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นลง

๕) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากหน้าที่

คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำนำ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 บัญญัติให้การบริหารราชการของส่วนราชการ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดแนวทางปฏิบัติของส่วนราชการ ซึ่งในมาตรา 52 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว อย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 7 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และให้ทุกจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0892.4/ว 2929 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2550 เป็นต้นมา ทั้งนี้ ยังได้มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวในหมวด 5 และหมวด 7 ซึ่งในปัจจุบันได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ครบทั้งหมดแล้ว รวมทั้งมีการประเมินการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

จากการใช้หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีข้างต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการประเมินการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และออกนิเทศเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรค และประเมินความรู้ความเข้าใจ และรับฟังข้อเสนอแนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผลจากการใช้หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากต้องการแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขึ้น โดยหวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์สุขจากการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

สารบัญ

หน้า

- **คำนำ** (ก)
- **สารบัญ** (ค)
- **บทที่ 1 ความเป็นมาของ “ธรรมาภิบาล” และ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”** 1
- **บทที่ 2 หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** 7
- **บทที่ 3 แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** 13

1. การบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน 13

1.1 เปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 13

1.2 จัดวางระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 17

1.3 เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 22

1.4 ก่อนการดำเนินการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน 23

1.5 ในภารกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน นอกจากจะต้องดำเนินการตามข้อ 1.4 ยังต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับ 24

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2. การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 25

2.1 ให้จัดทำแผนพัฒนา (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 25

2.2 ให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และนำผลที่ได้มาทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาดังกล่าว 26

2.3 นำแผนพัฒนาสามปีมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28

2.4 ให้มีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้บริหารจะทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย 28

2.5 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน หรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้พิจารณาบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ 52

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในหน่วยงาน โดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน 54

3. การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ 55

3.1 ให้กำหนดเป้าหมายแผนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการและงบประมาณที่ใช้ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบโดยทั่วกัน 55

3.2 ในการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม พิจารณาถึงความคุ้มค่า คุณภาพ การดูแลรักษาประโยชน์และผลเสียต่อประชาชนเป็นสำคัญ 55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติหรือความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอหรือตามประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 56

3.4 ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาโดยเร็ว การตั้งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยให้ทำเท่าที่จำเป็น และให้กำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น การจัดทำบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์ การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหา การติดตามผลการแก้ไขปัญหา และการรายงานผลการแก้ไขปัญหา เป็นต้น 56

3.5 การสั่งราชการให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีที่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นอาจสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งแล้ว ให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งการทราบต่อไป 57

4. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 57

4.1 กระจายอำนาจการตัดสินใจการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 57

4.2 จัดให้มีการควบคุม ติดตามและกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย 61

4.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังงบประมาณเพื่อช่วยลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่เกิดผลเสียหายแก่ภารกิจ ทั้งนี้ ควรจะได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน 61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4 ในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ให้จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการ และในระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 61

4.5 จัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม รวมถึงการให้บริการเชิงรุก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาต ขอนุมัติหรือรับบริการในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานนั้น ๆ 62

5. การปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 63

5.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี ให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกบทบาทภารกิจตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ฐานะการเงินการคลังและสถานการณ์อื่น ประกอบกัน 63

5.2 จัดให้มีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง 63

6. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน 64

6.1 กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนทราบ 65

6.2 กรณีที่มีหนังสือร้องเรียน เสนอแนะ สอบถาม หรือเสนอความคิดเห็นจากประชาชนหรือส่วนราชการ ให้ตอบคำถามหรือแจ้งผลการดำเนินการภายในสิบห้าวันหรือภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ 67

6.3 จัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 68

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน 69

7.1 จัดให้มีบุคคลภายนอกร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพของบริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการและความคุ้มค่าในภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 69

7.2 การประเมินบุคคล ให้คำนึงถึงผลการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งที่ปฏิบัติและประโยชน์ที่หน่วยงานได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้น 71

7.3 ให้พิจารณาใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินรางวัลให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนด 71

➢ **ภาคผนวก** 73

- ภาคผนวก 1 : พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 75
- ภาคผนวก 2 : การจำแนกข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และประกาศที่เกี่ยวข้อง 90
- ภาคผนวก 3 : แบบฟอร์มการจัดระบบควบคุมภายใน 106
- ภาคผนวก 4 : ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 130
- ภาคผนวก 5 : ตัวอย่างการปรับปรุงข้อบัญญัติ 134
- คณะที่ปรึกษา และคณะผู้จัดทำ 143

บทที่ 1

ความเป็นมาของ “ธรรมาภิบาล” และ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

“การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเชื่อว่าสาเหตุสำคัญมาจากความบกพร่อง อ่อนแอ หย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน จึงต้องการวางรากฐานในการบริหารราชการแนวใหม่ ไปพร้อมกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาคเอกชน และยังมีการกล่าวถึงคำว่า Good Governance ในความหมายแบบเดียวกันด้วย

ทั้งนี้ ได้มีการนิยาม คำว่า Good Governance กันไปหลากหลาย ได้แก่ **การบริหารการปกครองที่ดี ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐแห่งชาติ สุประศาสนการ ฯลฯ** ดังนั้น เพื่อให้ทางราชการได้ใช้คำว่า Good Governance ไปในแนวทางเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดให้แปลว่า **“การปกครองที่ดี”** ซึ่งสรุปความหมายในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง การบริหารงานโดยประชารัฐที่มีการส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเป็นพหุภาคี และประสานการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการและปัญหาของประชาชน ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีต่อประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส เสมอภาค และเป็นธรรม

ต่อมามีการใช้คำว่า **“การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี”** เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 กับวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และได้กำหนดให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ และต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบในรอบปี ซึ่งได้มีการออกประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เพื่อยกเลิกระเบียบฯ ฉบับนี้ไป

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 1 18/09/2013, 1:29 PM

ในระยะหลังภาครัฐและในระบบราชการใช้คำว่า **“การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”** เนื่องจากมีการออก**พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545** ซึ่งกำหนดว่า **“ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”** และมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อขยายความวิธีการปฏิบัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน

“การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ตาม**มาตรา 52** ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ได้กำหนดให้**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี** ตามแนวพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 7 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นที่มาของ **“การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”** ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องถือปฏิบัติ

➢ กฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

➲ **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542** มีหลักการพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

(1) **หลักนิติธรรม :** การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

(2) **หลักคุณธรรม :** การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) **หลักความโปร่งใส :** การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 2 18/09/2013, 1:29 PM

(4) **หลักความมีส่วนร่วม :** การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

(5) **หลักความรับผิดชอบ :** การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) **หลักความคุ้มค่า :** การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เพื่อยกเลิกระเบียบฯ ฉบับนี้

➲ **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545** มาตรา 3/1 วรรคแรก ได้กำหนดว่า ***"ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี"***

➲ **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546**

ได้ขยายความวิธีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 ให้ส่วนราชการและข้าราชการที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายหลัก โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นแนวทางเดียวกันไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติของแต่ละส่วนราชการและสามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน**ภาคผนวก 1**

⇨ **เป้าหมายของการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มี 7 ประการ ได้แก่**

(1) บริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

(2) บริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

(3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

(4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

(5) ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

(6) อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

(7) ประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 3 18/09/2013, 1:29 PM

⇨ **ประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว** คือ

(1) **รัฐสามารถกำหนดนโยบายและเป้าหมาย**การดำเนินงานได้ชัดเจน และมีกลไกที่จะพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้นไป

(2) **ส่วนราชการและข้าราชการมีแนวทางในการปฏิบัติราชการ**ที่เป็นมาตรฐานชัดเจน มีความโปร่งใส สามารถวัดผลการดำเนินงานได้

(3) **ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็ว สามารถตรวจสอบ**การดำเนินงานของภาครัฐได้ และ**มีส่วนร่วม**ในการบริหารส่วนราชการ

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ประเภท ยังได้กำหนดให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

➲ **พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มาตรา 45/1** กำหนดว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 4 18/09/2013, 1:29 PM

➲ **พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 50 วรรคสอง** กำหนดว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของเทศบาล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

➲ **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 69/1** กำหนดว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงเป็นเหตุผลความจำเป็นที่***องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ***

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 5 18/09/2013, 1:29 PM

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 6 18/09/2013, 1:29 PM

บทที่ 2

หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบบริหารราชการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและกำกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่าง ๆ

ทั้งนี้ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวยังได้กำหนดในมาตรา 52 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 7 และให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นหน่วยดำเนินการซึ่งทำหน้าที่แทนรัฐในการจัดบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเป็นประการสำคัญ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการภารกิจในความรับผิดชอบต่อไป

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 7 18/09/2013, 1:29 PM

➢ เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

(2) มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ

(4) ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น

(5) ปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์

(6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการ

(7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

➢ แนวทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1. การบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริหาร โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้

1.1 เปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1.2 จัดวางระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

1.3 เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 ก่อนการดำเนินการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

1.5 ในภารกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน นอกจากจะต้องดำเนินการตามข้อ 1.4 ยังต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับ

2. **การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 8 18/09/2013, 1:29 PM

2.1 ให้จัดทำแผนพัฒนา (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

2.2 ให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และนำผลที่ได้มาทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาดังกล่าว

2.3 นำแผนพัฒนาสามปีมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 ให้มีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้บริหารจะทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

2.5 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน หรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้พิจารณาบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในหน่วยงาน โดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

3. **การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ** มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

3.1 ให้กำหนดเป้าหมายแผนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการและงบประมาณที่ใช้ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบโดยทั่วกัน

3.2 ในการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม พิจารณาถึงความคุ้มค่า คุณภาพ การดูแลรักษาประโยชน์และผลเสียต่อประชาชนเป็นสำคัญ

3.3 หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติหรือความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอหรือตามประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 9 18/09/2013, 1:29 PM

3.4 ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาโดยเร็ว การตั้งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยให้ทำเท่าที่จำเป็น และให้กำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น การจัดทำบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์ การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหา การติดตามผลการแก้ไขปัญหาและการรายงานผลการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

3.5 การสั่งราชการให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีที่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นอาจสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งแล้ว ให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งการทราบต่อไป

4. **การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน** มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

4.1 กระจายอำนาจการตัดสินใจการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4.2 จัดให้มีการควบคุม ติดตามและกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย

4.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังงบประมาณเพื่อช่วยลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่เกิดผลเสียหายแก่ภารกิจ ทั้งนี้ ควรจะได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

4.4 ในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ให้จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.5 จัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาตหรือขออนุมัติในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานนั้น ๆ

5. **การปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี ให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกบทบาทภารกิจตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ฐานะการเงินการคลังและสถานการณ์อื่น ประกอบกัน

5.2 จัดให้มีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 10 18/09/2013, 1:29 PM

6. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

6.1 กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนทราบ

6.2 กรณีที่มีหนังสือร้องเรียน เสนอแนะ สอบถาม หรือเสนอความคิดเห็นจากประชาชน หรือส่วนราชการ ให้ตอบคำถามหรือแจ้งผลการดำเนินการภายในสิบห้าวันหรือภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

6.3 จัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

7.1 จัดให้มีบุคคลภายนอกร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพของบริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.2 การประเมินบุคคล ให้คำนึงถึงผลการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ และประโยชน์ที่หน่วยงานได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้น

7.3 ให้พิจารณาใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินรางวัลให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนด

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 11 18/09/2013, 1:29 PM

บทที่ 3

แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางในการนำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองไปใช้อย่างมีรูปธรรม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้ประมวลแนวทางปฏิบัติงานตามที่ได้เคยมีหนังสือเสนอแนะ และแนวทางปฏิบัติงานที่หลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอยู่ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มานำเสนอเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1. การบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

หลักเกณฑ์นี้เน้นความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ไว้ดังนี้

1.1 เปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการพร้อมกับการกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่ประชาชน เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐเป็นไปโดยถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ตามมติคณะรัฐมนตรี และดำเนินการตามกฎกระทรวง ประกาศและมติของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงมีข้อแนะนำสำหรับหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปฏิบัติตามดังนี้

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 13 18/09/2013, 1:30 PM

➲ การเตรียมให้บริการข้อมูลข่าวสาร

1. กำหนดเป็นนโยบายสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาจจัดเป็นห้องบริการสถานที่สืบค้นข้อมูลข่าวสาร หรือเผยแพร่เอกสารทางราชการ หรืออาจจัดมุมเอกสารสืบค้นเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยมีป้ายประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ ต้องเป็นสถานที่ที่สะดวกแก่การเข้าใช้ของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมนอกสำนักงานได้ เช่น ห้องสมุดประชาชน ศูนย์บริการประชาชนนอกสถานที่ ฯลฯ (ตามตัวอย่างช่องทางดังต่อไปนี้)

➲ ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกเหนือจากศูนย์ฯ ได้แก่

1) บอร์ดประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน ซึ่งอาจจัดไว้ในสำนักงานในชุมชนต่าง ๆ

2) สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว แผ่นพับ รายงานประจำปี

3) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะ เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

4) การจัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ การโฆษณาผ่านรถกระจายเสียง

5) การจัดแถลงข่าว การจัดนิทรรศการ

6) การจัดให้สื่อมวลชนหรือประชาชนศึกษาดูงาน

7) เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ sms mms เป็นต้น ฯลฯ

2. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นการเฉพาะโดยอาจแต่งตั้งบุคคล เพื่อบริหารงานหรือกำกับดูแลการปฏิบัติฯ

3. เผยแพร่เอกสารข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ให้ประชาชนทราบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

➲ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้บริการที่ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ประกอบด้วยข้อมูลซึ่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้ต้องรายงานให้ประชาชนทราบ และข้อมูลข่าวสารความรู้จากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 14 18/09/2013, 1:30 PM

1) แผนพัฒนาท้องถิ่น

2) งบประมาณรายจ่ายประจำปี

3) แผนการดำเนินงาน

4) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

5) รายงานการประชุมสภา

6) ประกาศสอบราคา ประกวดราคา สัญญาซื้อขาย และสัญญาจ้าง

7) แผนอัตรากำลัง 3 ปี

8) แผนอัตรากำลังพนักงานจ้าง 4 ปี

รายละเอียดการจำแนกข้อมูล และประกาศที่เกี่ยวข้องตาม**ภาคผนวก 2**

4. ประชาสัมพันธ์สิทธิและแนวทางปฏิบัติของประชาชนในการขอรับบริการข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

➲ **ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร** มีดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีแบบคำร้องและสมุดทะเบียนคำร้องขอข้อมูลข่าวสาร

2) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้บริการประจำศูนย์

3) การอนุญาตคำขอ เป็นความรับผิดชอบของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาจมอบอำนาจให้ผู้รับผิดชอบศูนย์ฯ เป็นผู้อนุญาตแทน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

4) หากปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อนุญาตตามคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถยื่นคำร้องต่อนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนคำร้องขอข้อมูลนั้นได้

5) หากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อนุญาตตามคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถอุทธรณ์ได้ โดยส่งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ถนนพิษณุโลก กรุงเทพมหานคร 10300 ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

5. จัดให้มีโครงการประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้อย่างถูกต้อง

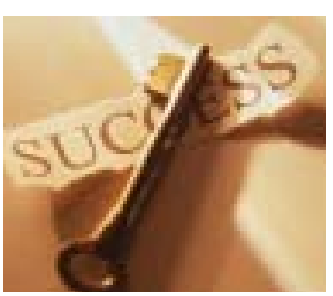
6. สร้างระบบจัดเก็บข้อมูล หรือสำรวจ แก้ไขปรับปรุง ระบบจัดเก็บข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีอยู่เดิม ให้สามารถทราบถึงวงจรเอกสาร ขั้นตอนการจัดเก็บ ส่วนงานย่อยที่จัดเก็บ และสถานที่จัดเก็บให้สามารถค้นหาหรือหยิบใช้ได้โดยสะดวก หรือให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

7. เตรียมบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ เพื่อการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนตามมาตรา 9 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 15 18/09/2013, 1:30 PM

➲ การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นระบบงานเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการผ่านช่องทางต่าง ๆ แล้ว จะต้องตรวจสอบว่าประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นหรือไม่ โดยอาจสำรวจหรือจัดทำเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนก็ได้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในโอกาสต่อไป

➲ การสรุปผลการปฏิบัติงาน

ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสรุปผลการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศูนย์ข้อมูลข่าวสารและช่องทางต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และรายงานผลให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 16 18/09/2013, 1:30 PM

1.2 จัดวางระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

"ระบบการควบคุมภายใน" เป็นการวางระบบควบคุมการปฏิบัติงานให้สามารถวิเคราะห์และจัดการกับความเสี่ยงที่ทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่บรรลุเป้าหมายและสิ่งที่คาดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ก็ไม่เกิดขึ้น

องค์ประกอบการควบคุมภายใน

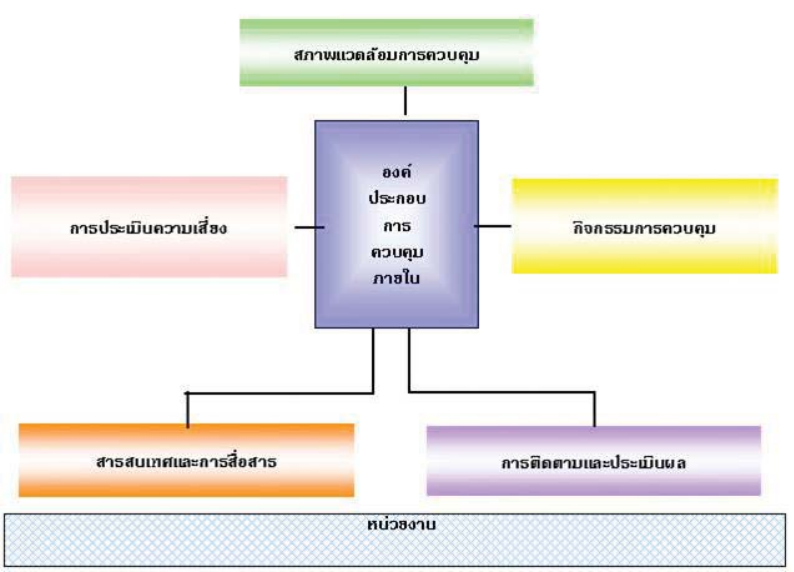
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม หมายถึง สภาวการณ์หรือปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการควบคุมภายในหน่วยงาน

2. การประเมินความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่ต้องการทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. กิจกรรมการควบคุม หมายถึง ระบบการควบคุมภายในที่หน่วยงานต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อลดความเสี่ยง

4. สารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี มีประสิทธิภาพเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับทราบ และทำงานร่วมมือให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี

5. การติดตามและประเมินผล การติดตาม หมายถึง การตรวจติดตามกิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินงานว่าได้ดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดหรือไม่ ส่วนการประเมินผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ว่าเหมาะสมสอดคล้องกันหรือไม่

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 17 18/09/2013, 1:30 PM

➲ **“ระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ”** ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 กำหนดขั้นตอนการจัดวางระบบการควบคุมภายในดังนี้

1. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. แจ้งให้ทุกสำนัก/กอง จัดวางระบบควบคุมภายในของสำนัก/กอง (แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผู้บริหาร)

3. มีคำสั่งแบ่งงานภายในของสำนัก/กอง แบ่งแยกหน้าที่การทำงานและภารกิจชัดเจน

4. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในของสำนัก/กอง

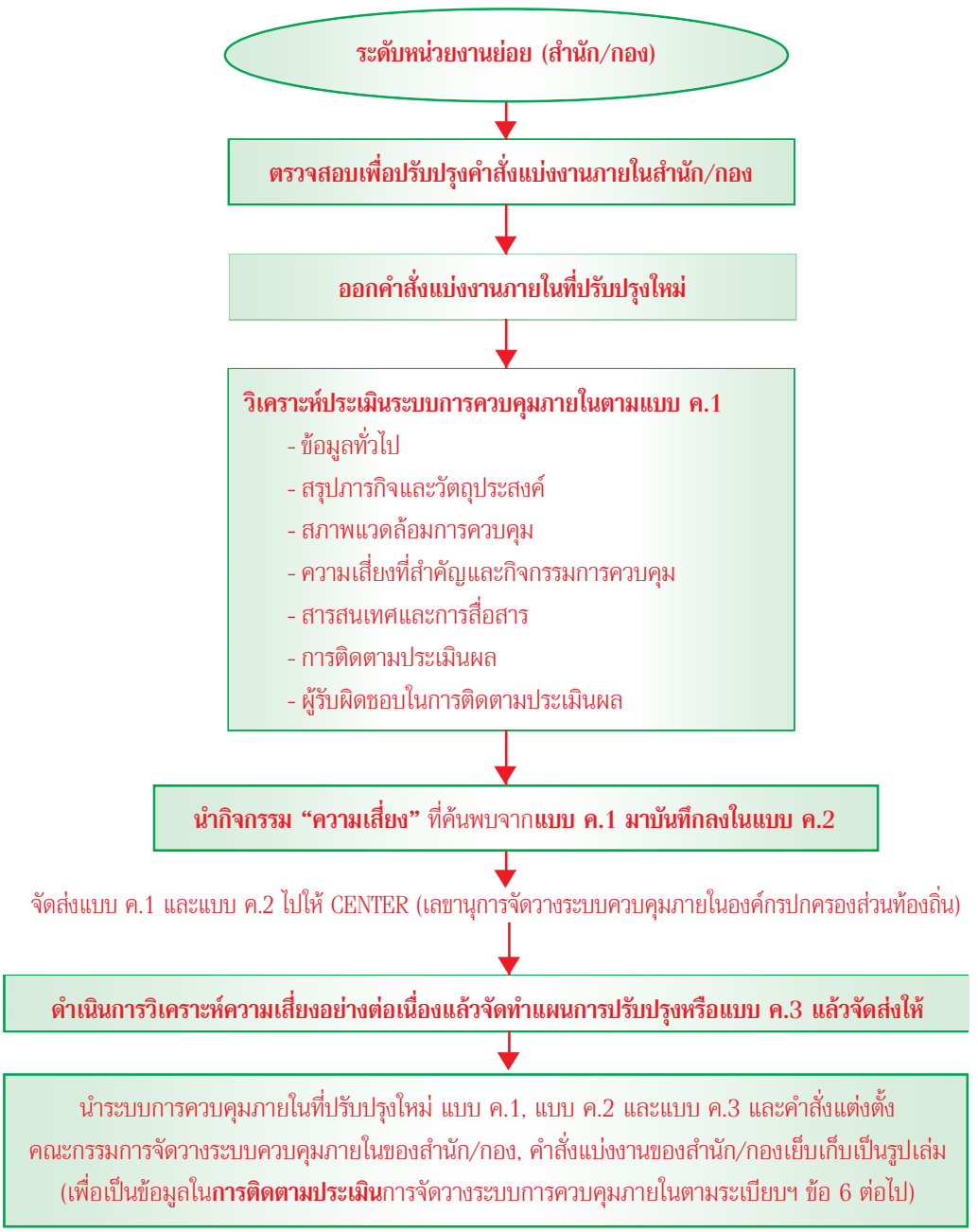
5. ดำเนินการจัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 5 และติดตามประเมินระบบการควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 6 ตามแบบฟอร์มที่ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินฯ กำหนด

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักข้างต้น

➲ **ขั้นตอนการจัดวางระบบควบคุมภายใน** และ**การติดตามประเมินระบบควบคุมภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบฯ ข้อ 5** มีดังนี้

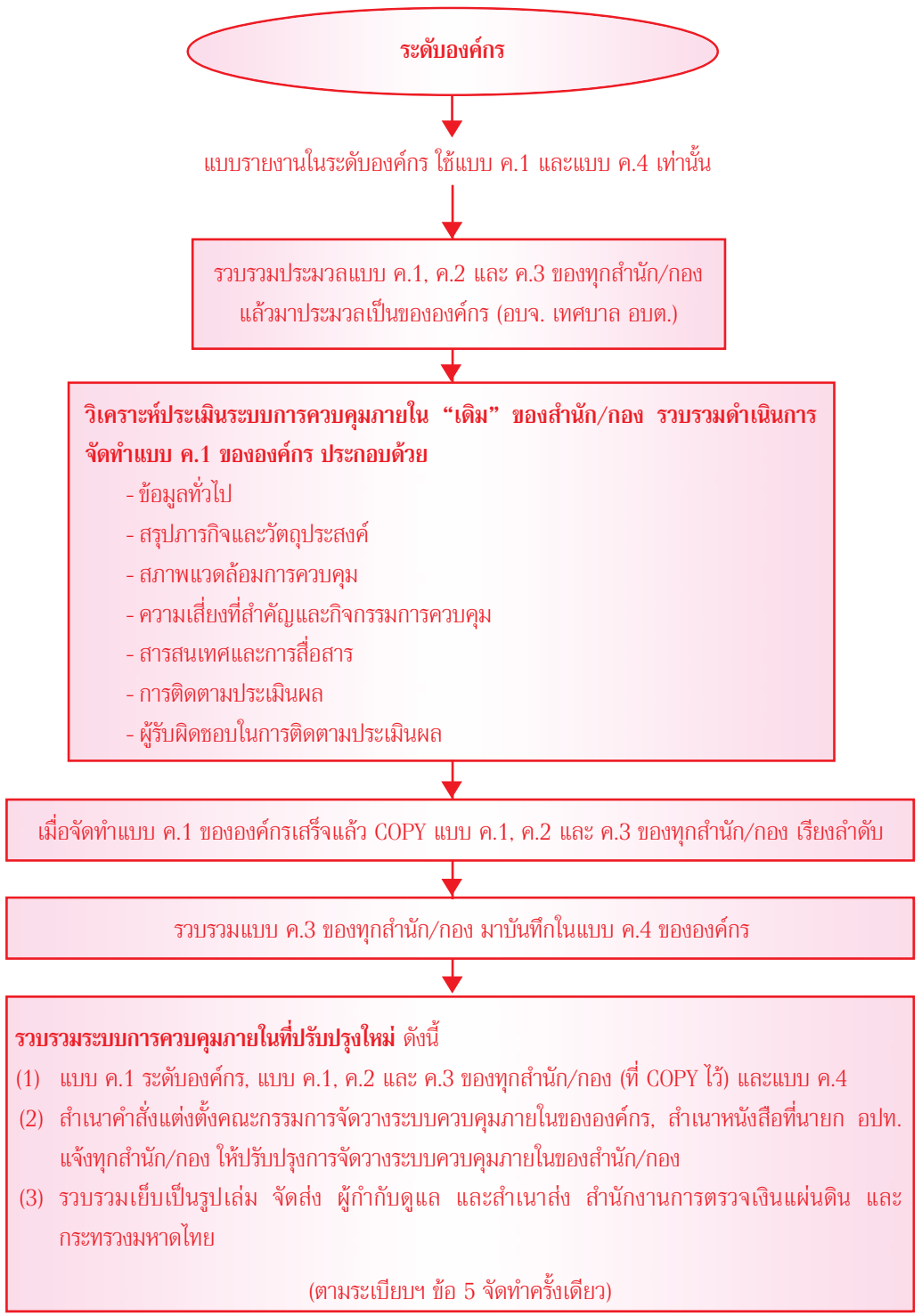
2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 18 18/09/2013, 1:30 PM

แผนภาพ 1 : ขั้นตอนการจัดวางระบบควบคุมภายใน/วิธีการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 5 ระดับ**ส่วนงานย่อย/หน่วยงานย่อย**

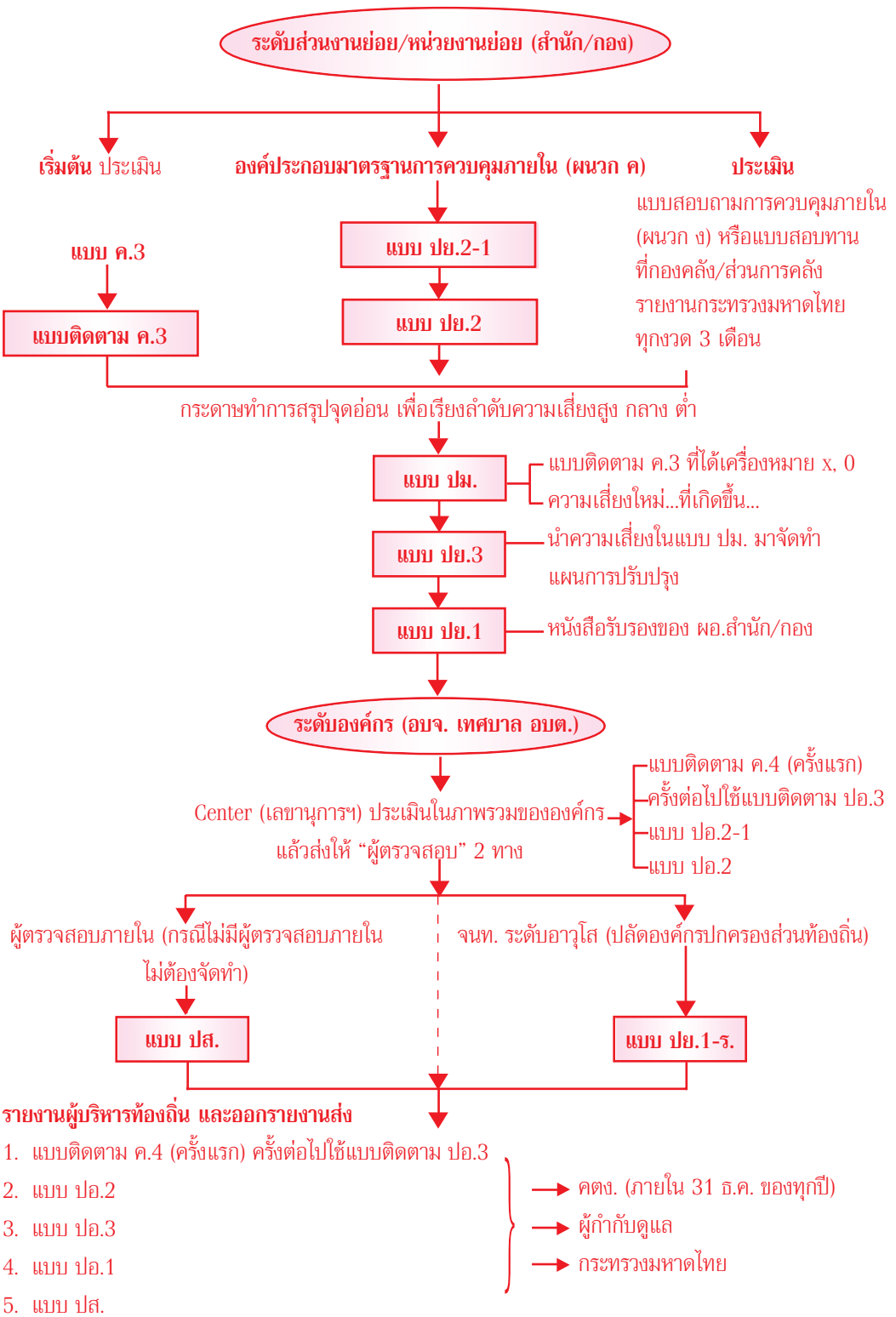
2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 19 18/09/2013, 1:30 PM

แผนภาพ 2 : ขั้นตอนการจัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 5 **ระดับองค์กร**

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 20 18/09/2013, 1:30 PM

แผนภาพ 3 : ขั้นตอนวิธีการ**ติดตามประเมิน**ระบบควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 6

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 21 18/09/2013, 1:30 PM

7. รายงานเรื่องการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.1 กรณีที่ยังไม่ได้จัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 5 ให้ดำเนินการดังนี้

- จัดวางระบบควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 5 ของงวดปีงบประมาณปัจจุบันที่ต้องการวางระบบ (ระยะเวลาตามปีงบประมาณนั้น) โดยไม่ต้องย้อนไปดำเนินการในงวดปีก่อน
- รายงานผู้กำกับดูแล (ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ)
- ส่งสำเนาให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)
- มีหนังสือรายงานกระทรวงมหาดไทย (กองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) **ภายในวันที่ 30 กันยายนของปีงบประมาณปัจจุบัน**

(****หมายเหตุ** : การรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 5 ให้ผู้กำกับดูแล และ สตง. **รายงานครั้งแรกเพียงครั้งเดียว** **)

7.2 ติดตามประเมินระบบการควบคุมภายในตามระเบียบฯ ข้อ 6 ของงวดวันที่ 1 ตุลาคม (งวดปีก่อน)-30 กันยายน (ปีปัจจุบัน) (จัดทำ ณ วันที่ 30 กันยายนของปีปัจจุบัน และปีต่อ ๆ ไป) แล้วรายงานผู้กำกับดูแล สตง. และมีหนังสือ**รายงานกระทรวงมหาดไทย ภายในวันที่ 31 ธันวาคมปีปัจจุบัน**

➲ **ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในที่ดี**

1. การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่า
3. มีข้อมูลและรายงานการเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ
4. เป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานเป็นอย่างดียิ่ง

สำหรับผู้ที่ต้องการแบบฟอร์มหรือดูตัวอย่างการจัดวางและติดตามประเมินผลระบบควบคุมภายใน สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dla.go.th โดยคลิ๊กที่ e-Book แล้วเข้าไปที่ “คู่มือการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เล่มที่ 3)” จัดทำโดยกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ลงข้อมูลไว้เมื่อ 24/มีนาคม/2553)

***แบบฟอร์มสามารถดูได้จาก**ภาคผนวก 3**

1.3 เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 22 18/09/2013, 1:30 PM

หลักเกณฑ์นี้เป็นการเปิดเผยข้อมูลตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในส่วนของการใช้จ่ายงบประมาณให้ประชาชนทราบ การเปิดเผยข้อมูลรายจ่ายประจำปีจะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งในรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

1) ในแต่ละปี**จัดส่งสำเนารายงานปีงบประมาณ ข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ผู้กำกับดูแล :** ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งสำเนางบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ได้รับการอนุมัติและประกาศใช้แล้วไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอเพื่อทราบภายในระยะเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นสุดการประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและช่องทางอื่น ๆ ให้ทั่วถึงมากที่สุด เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เว็บไซต์

2) **ประกาศ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์รายงานการรับจ่ายเงินประจำปี :** เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศรายงานการรับ-จ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้น ทั้งงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทราบภายในเวลากำหนดสามสิบวันตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แล้วส่งสำเนารายงานการรับ-จ่ายดังกล่าว ไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบและเก็บเป็นข้อมูลระดับจังหวัด ภายในระยะเวลาสิบห้าวันหลังจากนั้นแล้วให้จังหวัดรายงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทั่วถึงมากที่สุด โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เว็บไซต์

1.4 ก่อนการดำเนินการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การดำเนินภารกิจหรือโครงการต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์หรือผลกระทบต่อประชาชน ฉะนั้น ความเป็นมาหรือหลักการเหตุผลของโครงการต่าง ๆ จะต้องปรากฏข้อมูลการวิเคราะห์ผลดีผลเสีย ความจำเป็นของโครงการให้ชัดเจน

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 23 18/09/2013, 1:30 PM

1.5 ในภารกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน นอกจากจะต้องดำเนินการตามข้อ 1.4 ยังต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับ

หลักเกณฑ์ข้อนี้ต่อเนื่องจากข้อ 1.4 และเป็นข้อบังคับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุ ซึ่งบังคับใช้กรณีโครงการขนาดใหญ่ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนี้

1. ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 (ข้อ 7) มีดังนี้

1.1 ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากการดำเนินการนั้น เช่น การก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ เป็นต้น

1.2 รับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

1.3 **ประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการ**รับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยปิดไว้โดยเปิดเผยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

1.4 เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงาน**จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และประกาศให้ประชาชนทราบภายใน 15 วัน** นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อประชาชน จะต้องมีการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ รอบด้าน โดยรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเหล่านั้นอย่างแท้จริง ซึ่งประเด็นที่ควรมีประเด็นการวิเคราะห์ ได้แก่

2.1 **วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ว่าใครคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้กลุ่มนี้มีความเข้าใจ

2.2 **วิเคราะห์ผลกระทบต่อชุมชน** เป็นการให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำงาน การประกอบอาชีพ หลักการสำคัญคือ ประชาชนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบและได้รับประโยชน์ร่วมกัน

2.3 **ศึกษาและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม** กรณีที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 24 18/09/2013, 1:30 PM

2.4 **ประเมินผลกระทบทางสังคม** เป็นการประเมินผลต่อเนื่องที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีผลในการเปลี่ยนวิถีชีวิต การทำงาน การปรับตัวของสมาชิกในสังคมเพื่อที่จะหาทางแก้ไขให้ข้อแนะนำในการลดผลกระทบ

2.5 **ประเมินผลกระทบทางสุขภาพ** เป็นการประเมินผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ หลังดำเนินการโครงการ/กิจกรรมซึ่งอาจทำควบคู่กัน

3. การรับฟังความคิดเห็นสำรวจความพึงพอใจ

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามภารกิจใด ต้อง**รับฟังความคิดเห็นและสำรวจความพึงพอใจของสังคมโดยรวม และประชาชนผู้รับบริการ** เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ และในกรณีที่พบปัญหาอุปสรรคต้องจัดให้มีการแก้ไขปัญหานั้นโดยเร็ว ซึ่งถ้าเป็นปัญหาจากส่วนราชการอื่นต้องแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยเร็ว

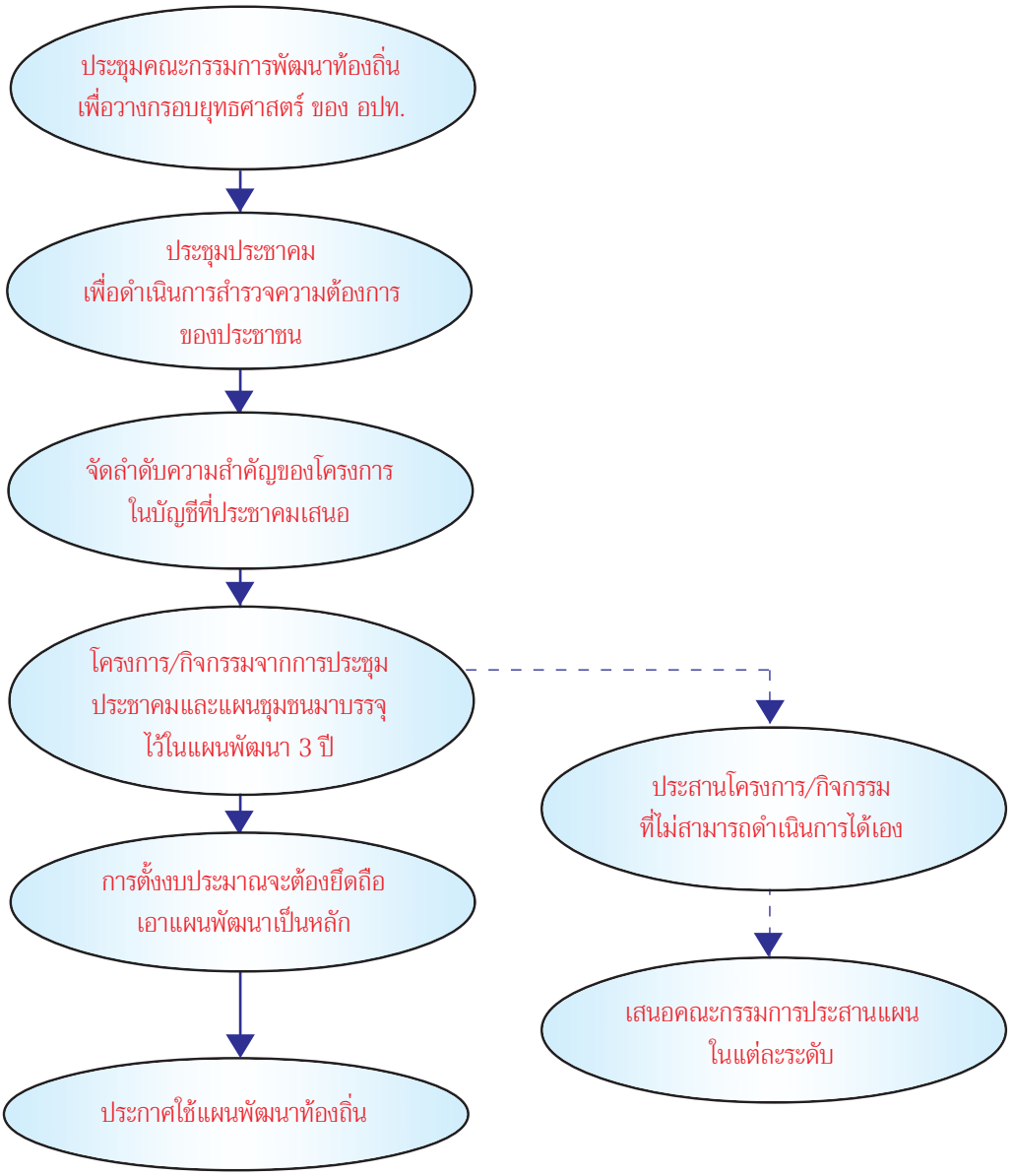
2. การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายนี้มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เกิดความคุ้มค่าประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 ให้จัดทำแผนพัฒนา (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่องเป็นรูปธรรม และมีแผนระยะสั้นซึ่งกำหนดแผนงาน/โครงการที่จะขับเคลื่อนให้สำเร็จตามความจำเป็น ซึ่งต้องสอดคล้องและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกลไกที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนในแต่ละชุมชนแตกต่างกันและมีความหลากหลาย กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีหนังสือชักซ้อมแนวทางปฏิบัติโดยกำหนดให้เทศบาลและ อบต. เป็นองค์กรอำนวยการขับเคลื่อนการบูรณาการ การสนับสนุน จัดทำ ทบทวน ปรับปรุงแผนชุมชน อบจ. สนับสนุนการพัฒนาทักษะความรู้ ผู้นำหมู่บ้านชุมชนและท้องถิ่น (หนังสือ มท. ที่ 0891.4/ว 856 ลงวันที่ 12 มี.ค. 2553 และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการประสานแผน) สรุปขั้นตอนดังต่อไปนี้

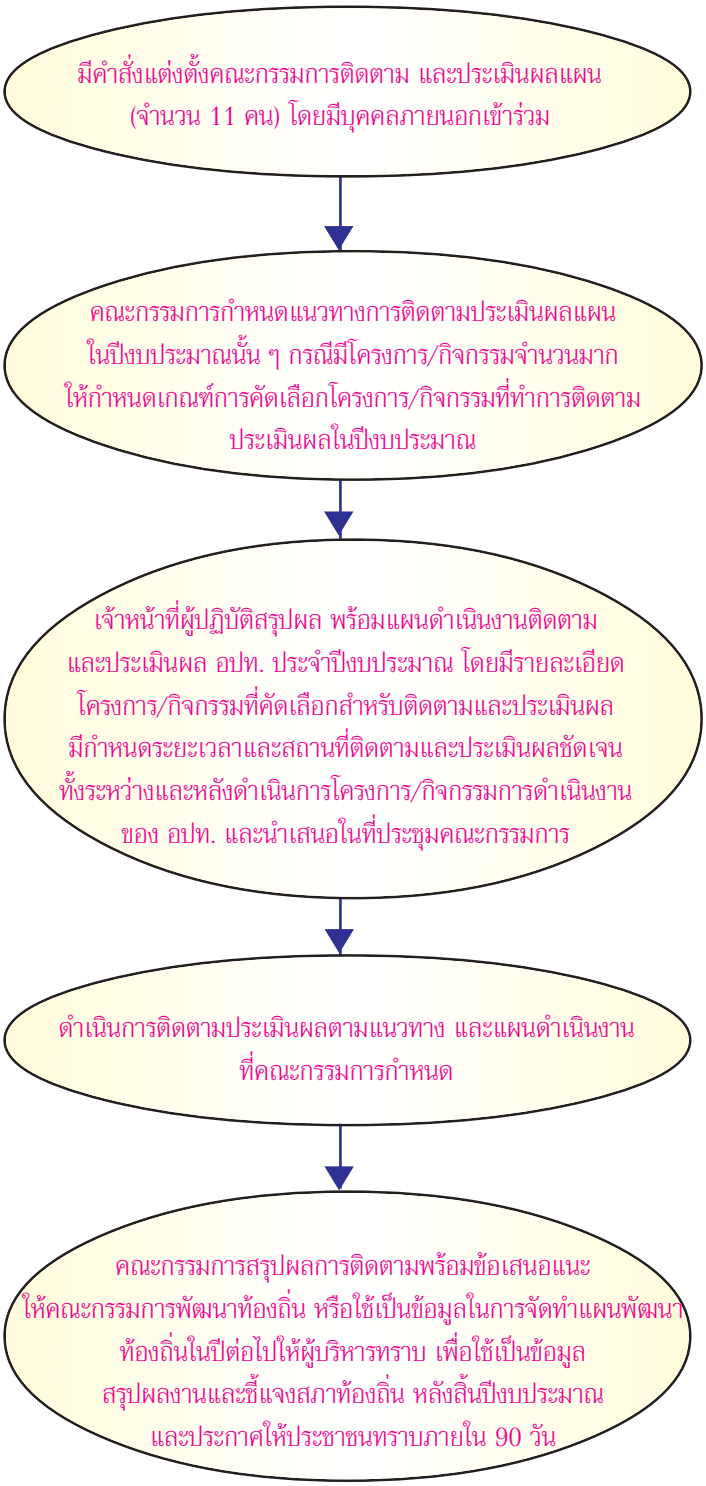
2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 25 18/09/2013, 1:30 PM

2.2 ให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และนำผลที่ได้มาทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาดังกล่าว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งนำผลจากการติดตามและประเมินที่ได้มาทบทวน ปรับปรุงแผนพัฒนาในระยะต่อไป โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 26 18/09/2013, 1:30 PM

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 27 18/09/2013, 1:30 PM

2.3 นำแผนพัฒนาสามปีมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมตั้งแต่การจัดทำแผนชุมชน และมีการทบทวนโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะยาวที่ยังไม่ได้ดำเนินการ โดยนำมาปรับให้สัมพันธ์กับสถานการณ์ความจำเป็นในปัจจุบัน ทั้งนี้ โครงการที่จะนำมาจัดทำงบประมาณประจำปีต้องเป็นโครงการที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะยาวด้วย

2.4 ให้มีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้บริหารจะทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

เพื่อสร้างความมั่นใจว่าในแต่ละปีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติงานให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการระหว่างผู้บริหารกับหัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการ (สำนัก/กอง/ส่วน) กำหนดผลงานที่แต่ละส่วนราชการจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีนั้น ๆ โดยผู้บริหาร (นายก/รองนายก) พิจารณาผลความสำเร็จตามข้อตกลงเป็นผลสัมฤทธิ์ของแต่ละส่วนราชการ ทั้งนี้ ผู้บริหารอาจนำผลความสำเร็จตามข้อตกลงไปใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของบุคลากรและส่วนราชการของบุคลากรแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ในการจัดทำข้อตกลงมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. จัดการเจรจาระหว่างผู้บริหารกับหัวหน้าส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการ โดยกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการประเมินผล
2. จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติราชการระหว่างผู้บริหารกับหัวหน้าของทุกส่วนราชการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการเป็นระยะ ๆ (รายไตรมาสทุก 3 เดือน)
4. ประเมินผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการในรอบปีงบประมาณ
5. เพิ่มแรงจูงใจให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะได้รับในการดำเนินการตามข้อตกลงในการปฏิบัติราชการ เช่น นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี การพิจารณาเงินรางวัลประจำปี (โบนัส) ฯลฯ

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 28 18/09/2013, 1:30 PM

(ตัวอย่างข้อตกลงการปฏิบัติราชการ)

ข้อตกลงการปฏิบัติราชการ

(สำนัก/กอง/ส่วน)

(องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...

1. ข้อตกลงระหว่าง

   .....ตำแหน่ง นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้รับข้อตกลง

   และ

   .....ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ (สำนัก/กอง/ส่วน) ผู้ทำข้อตกลง

2. ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ (สำนัก/กอง/ส่วน) ตกลงที่จะดำเนินการตามแผนดำเนินงานที่แนบท้าย ให้แล้วเสร็จในเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. ... ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. ...
3. รายละเอียดของข้อตกลง ได้แก่ แผนดำเนินงานซึ่งตั้งเป้าหมายจะแล้วเสร็จและรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบท้ายข้อตกลงนี้
4. ข้าพเจ้า.....ในฐานะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาและเห็นชอบ แผนดำเนินงานซึ่งตั้งเป้าหมายจะแล้วเสร็จและรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบท้ายข้อตกลงนี้ และข้าพเจ้ายินดีจะให้คำแนะนำ กำกับและตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการของ.....ให้เป็นไปตามข้อตกลงที่จัดทำขึ้นนี้
5. ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ (สำนัก/กอง/ส่วน) ได้ทำความเข้าใจข้อตกลงตามข้อ 3 แล้ว ขอให้ข้อตกลงกับ..... ตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าจะมุ่งมั่นปฏิบัติราชการให้เกิดผลงานที่ดีตามเป้าหมายของแผนดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนตามข้อตกลงไว้

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 29 18/09/2013, 1:30 PM

6. ผู้รับข้อตกลงและผู้ทำข้อตกลง ได้เข้าใจข้อตกลงการปฏิบัติราชการและเห็นพ้องกันแล้วจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(.....)
รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พยาน
วันที่.....

(.....)
ผู้อำนวยการ (สำนัก/กอง/ส่วน).....
ผู้ทำข้อตกลง
วันที่.....

(.....)
นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ผู้รับข้อตกลง
วันที่.....

2 À≈—°‡°≥±Ï (1-30)ok 30 18/09/2013, 1:30 PM

3 À≈—‡°≥±å (31-54)ok 31 18/09/2013, 1:30 PM

(=ตัวอย่างแบบรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ=)

รายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของสำนัก/กอง/ส่วน.....										
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
	- งานสำคัญตาม**ภารกิจหลัก** - งานที่เป็นไปตาม**ภารกิจที่มีความท้าทายมากขึ้น** - งานตามภารกิจและ**มีคู่เทียบในการประเมิน** (เช่น อปท. ในระดับเดียวกันที่มีผลงานดีเด่น) - **งานที่เป็นภารกิจตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย**กรณีพิเศษ	เป็นขั้นตอน หรือเชิงปริมาณ									
									รวม	(ค) × 20	

คำอธิบายรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ
แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของสำนัก/กอง

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของสำนัก/กอง จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานระดับสำนัก/กองมีกรอบประเด็นการประเมินผลและเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อใช้ตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานได้

➢ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน

1. **งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ**
   - งานสำคัญตาม**ภารกิจหลัก** หมายถึง ภารกิจที่ต้องดำเนินการตามเป้าหมายของการจัดตั้งองค์กร หรือมีกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ
   - งานที่เป็นไปตาม**ภารกิจที่มีความท้าทายมากขึ้น** หมายถึง ภารกิจที่องค์กรต้องดำเนินการ แต่มีการตั้งเป้าหมายให้ท้าทายความสำเร็จในระดับที่สูงขึ้น
   - งานตามภารกิจและ**มีคู่เทียบในการประเมิน** (เช่น อปท. ในระดับเดียวกันที่มีผลงานดีเด่น) หมายถึง ภารกิจที่องค์กรต้องดำเนินการ แต่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ต้องเทียบเคียงกับองค์กรอื่นในระดับเดียวกันที่มีผลงานดีเด่นเพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการขับเคลื่อนการปฏิบัติราชการ
   - **งานที่เป็นภารกิจตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย**กรณีพิเศษ หมายถึง ภารกิจที่ผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานระดับที่สูงกว่า ได้มอบหมายให้ดำเนินการเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากภารกิจหลัก

2. **ตัวชี้วัดผลงาน** หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จ ขึ้นต้นด้วยคำที่ต้องวัดค่าได้ เช่น จำนวน ร้อยละ ระดับความสำเร็จ ระยะทาง อัตราส่วน เป็นต้น

3. **คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย** หมายถึง ค่าคะแนนที่กำหนดไว้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินประกอบการจัดทำข้อตกลง ซึ่งลักษณะงานของแต่ละหน่วยงานอาจมีความหลากหลาย จึงต้องกำหนดค่าเป้าหมายที่ใช้วัดแตกต่างกันไป โดยทั่วไปมักกำหนดเป็น 5 ระดับ โดยให้ค่าคะแนนระดับที่ 3 เป็นค่ากลาง คือ การทำงานพอใช้

   - **ค่าเป้าหมายเป็นขั้นตอน (Milestone)** : ต้องอธิบายด้วยว่าการปฏิบัติราชการนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไรบ้าง และกำหนดให้ขั้นตอนต่าง ๆ ใช้ระยะเวลาเท่าใด เสร็จเมื่อใด โดยทั่วไปมักกำหนดเป็น 5 ขั้นตอนตามค่าระดับการวัด เช่น ตัวชี้วัด คือ ระยะเวลาที่สามารถจัดทำงบแสดงฐานการเงินและรายงานการเงินได้เสร็จ ค่าเป้าหมาย คือ ภายในเดือนพฤศจิกายน เป็นค่ากลางที่พอใช้ เป็นต้น

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 32 18/09/2013, 1:30 PM

- **เชิงปริมาณ** (Quantity) : ต้องกำหนดเป็นค่าคะแนนตัวเลขเพื่อเป็นข้อตกลงที่ชัดเจนว่าจะปฏิบัติราชการให้ได้เป้าหมายเท่าใด เช่น ตัวชี้วัด คือ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ค่าเป้าหมาย คือ 6 เป็นค่ากลางที่คะแนนพอใช้ เป็นต้น

➢ ผลสัมฤทธิ์ของงาน

1. **ผลการปฏิบัติงาน** หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายใน เช่น ตัวชี้วัด คือ ระยะเวลาที่สามารถจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและรายงานการเงินได้เสร็จ ผลการปฏิบัติงานที่ได้จริง คือ ได้รายงานการเงินเสร็จในวันที่ 15 พฤศจิกายนของปีนั้น

2. **คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย** หมายถึง การนำผลการปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายตัวชี้วัดในเรื่องนั้น เช่น รายงานการเงินเสร็จภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย จึงอยู่ภายในเดือนพฤศจิกายน ได้คะแนน 3 หรือหากเป็นการวัดในเชิงปริมาณก็ให้คิดคะแนนเทียบบัญญัติไตรยางศ์ระหว่างค่าเป้าหมายกับผลการปฏิบัติงานจริง

3. **ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน** หมายถึง การให้น้ำหนักหรือความสำคัญของงานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน โดยทั่วไปให้ตั้งค่าคะแนนของงานทั้งหมดรวมกันที่ 100 และถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญของงานแต่ละเรื่องที่นำมาเป็นข้อตกลง ให้ผู้บริหารต่อรองร่วมกัน

*****แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของสำนัก/กองนี้ เป็นเพียงตัวอย่างเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปปรับใช้กับการจัดทำเรื่องแนบข้อตกลง ซึ่งสาระสำคัญคือการกำหนดกรอบของเรื่องที่ใช้ประเมินซึ่งต้องมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่สามารถนำมาใช้เทียบเคียงกับผลการปฏิบัติราชการจริง สามารถนำร่างข้อตกลงมาเจรจาร่วมกันระหว่างผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงาน ทั้งนี้ หน่วยงานที่นำไปปรับใช้ควรพิจารณาลักษณะของงาน ความเหมาะสม และปัจจัยสภาพแวดล้อมบริบทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการด้วย*****

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 33 18/09/2013, 1:30 PM

(=แบบรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ=)

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของสำนัก/กอง/ส่วน.....											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				

3 À≈—‡°≈“‡ (31-54)ok 34 18/09/2013, 1:31 PM

3 À≈—‡°≈‘ (31-54)ok 35 18/09/2013, 1:31 PM

ตัวอย่างการจัดทำเอกสารแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ
(=ตัวอย่างแบบรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ=) เริ่มรอบการประเมิน

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของกองคลัง											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
1	การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและรายงานการเงินเสร็จตามกำหนด	ระยะเวลาที่สามารถจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและรายงานการเงินได้เสร็จ	ภายใน ธ.ค.	-	ภายใน พ.ย.	-	ภายใน ต.ค.			20	
2	การจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองเพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง	2	4	6	8	10			30	
3	การจัดวางระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	ระดับความสำเร็จของการจัดวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงาน	1	2	3	4	5			15	

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของกองคลัง											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
4	การจัดทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	1	2	3	4	5			15	
5	การตรวจสอบฎีกาก่อนเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ร้อยละของฎีกาที่เบิกจ่ายงบประมาณมีความถูกต้องสมบูรณ์	60	70	80	90	100			20	
									รวม	100	
										(ค) × 20	

สรุปคะแนนประเมิน
ปี 2555 **เต็ม** 100 **ได้** _____

3 À≈—‡°≈‘ (31-54)ok 37 18/09/2013, 1:31 PM

ตัวอย่างการจัดทำเอกสารแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ
(=ตัวอย่างแบบรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ=) สิ้นสุดรอบการประเมิน

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของส่วนการคลัง/กองคลัง/สำนักการคลัง											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
1	การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและรายงานการเงินเสร็จตามกำหนด	ระยะเวลาที่สามารถจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและรายงานการเงินได้เสร็จ	ภายใน ธ.ค.	-	ภายใน พ.ย.	-	ภายใน ต.ค.	15 พ.ย.	3	20	0.60
2	การจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองเพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง	2	4	6	8	10	ร้อยละ 5	2.5	30	0.75
3	การจัดวางระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	ระดับความสำเร็จของการจัดวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงาน	1	2	3	4	5	ร้อยละ 5	5	15	0.75

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของส่วนการคลัง/กองคลัง/สำนักการคลัง											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
4	การจัดทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	1	2	3	4	5	ร้อยละ 5	3	15	0.45
5	การตรวจสอบฎีกาก่อนเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ร้อยละของฎีกาที่เบิกจ่ายงบประมาณมีความถูกต้องสมบูรณ์	60	70	80	90	100	ร้อยละ 95	4.5	20	0.9
									รวม	100	3.45
										(ค) × 20	69.00
		สรุปคะแนนประเมิน ปี 2555		เต็ม	100	ได้	69				

3 À≈—‡ª≥“‡≈à¡ (31-54)ok 38 18/09/2013, 1:31 PM

3 À≈—‡°≈‡ (31-54)ok 39 18/09/2013, 1:31 PM

ตัวอย่างการจัดทำเอกสารแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ
(=ตัวอย่างแบบรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ=) เริ่มรอบการประเมิน

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของส่วนโยธา/กองช่าง/สำนักการโยธา											
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน			
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
1	ผลสัมฤทธิ์ของงานด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท.	ร้อยละของโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานของ อปท. ที่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (ปีงบประมาณ.....)	60	70	80	90	100			30	
2	การให้บริการประชาชนในงานบรรเทาสาธารณภัย	ร้อยละของการออกปฏิบัติงานได้ภายในเวลา 5 นาที นับตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุ	20	40	60	80	100			30	
3	การออกใบอนุญาตที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบ	1. ร้อยละของการดำเนินการออกใบอนุญาตใช้เสียงได้ภายในเวลา 20 นาที	20	40	60	80	100			20	

แบบกำหนดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานของส่วนโยธา/กองช่าง/สำนักการโยธา										
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน								ผลสัมฤทธิ์ของงาน		
ลำดับที่	งานที่นำเสนอเป็นข้อตกลงการปฏิบัติราชการ	ตัวชี้วัดผลงาน	คะแนนตามระดับค่าเป้าหมาย					ผลการปฏิบัติงาน	คะแนนที่ได้ตามค่าเป้าหมาย (ก)	ค่าน้ำหนักความสำคัญของงาน (ข)	รวมคะแนน (ค) = (ก) × (ข) / 100
			1	2	3	4	5				
		2. ร้อยละของการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดินภายในเวลา 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง 3. ร้อยละของการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารภายในเวลา 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง									
4	การรับเรื่องราวร้องทุกข์	ร้อยละของเรื่องราวร้องทุกข์ที่ได้รับการแก้ไขหรือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง	60	70	80	90	100			20	
									รวม	100	
		สรุปคะแนนประเมิน								(ค) × 20	
		ปี 2555	เต็ม 100 ได้ ____								

(ตัวอย่างรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ)
=แบบที่ใช้เกณฑ์การประเมินกำหนดเป็นหน่วยวัดเชิงปริมาณ=

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน/ฝ่าย
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
ส่วนการคลัง

ประเด็นการประเมินผล : การบรรลุเป้าหมายของการจัดเก็บรายได้

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง

คำอธิบาย : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นของยอดรวมการจัดเก็บรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. .....เปรียบเทียบกับยอดรวมของการจัดเก็บรายได้จากภาษีที่จัดเก็บได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. .....(3 ปีที่แล้ว)

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจัดเก็บรายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง	ร้อยละ	2	4	6	8	10

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 41 18/09/2013, 1:31 PM

(ตัวอย่างรายละเอียดแนบข้อตกลงการปฏิบัติราชการ)
=แบบที่ใช้เกณฑ์การประเมินกำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestione)=

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน/ฝ่าย
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมินผล : การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตัวชี้วัดที่ 1 : ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบาย : พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดสิทธิของประชาชนในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ พร้อมกับการกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่ประชาชน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นการกำหนดระบบงานที่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ตรวจสอบได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติราชการ

เกณฑ์การให้คะแนน :

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone) แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone)				
	ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 4	ขั้นตอนที่ 5
1	✓				
2	✓	✓			
3	✓	✓	✓		
4	✓	✓	✓	✓	
5	✓	✓	✓	✓	✓

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 42 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....
ส่วนโยธา

ประเด็นการประเมินผล : การออกใบอนุญาตขุดดินและถมดิน

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดินภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

คำอธิบาย : ร้อยละของการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดินภายในเวลา 7 วัน หมายถึง เมื่อประชาชนมายื่นคำร้องขออนุญาตขุดดินและถมดิน และมีการรับคำร้องของประชาชนแล้ว จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งออกใบอนุญาตให้ประชาชน

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดินภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 43 18/09/2013, 1:31 PM

ประเด็นการประเมินผล : การออกใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

คำอธิบาย : ร้อยละของการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารภายในเวลา 7 วัน หมายถึง เมื่อประชาชนมายื่นคำร้องขอใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร และมีการรับคำร้องของประชาชนแล้วจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งออกใบอนุญาตให้ประชาชน

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 44 18/09/2013, 1:31 PM

ประเด็นการประเมินผล : การขออนุญาตตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภทที่ 2

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของการออกใบอนุญาตตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภทที่ 2 ภายในเวลา 1 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

คำอธิบาย : ร้อยละของการออกใบอนุญาตตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภทที่ 2 ภายในเวลา 1 วัน หมายถึง เมื่อประชาชนมายื่นคำร้องขออนุญาตตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภทที่ 2 และมีการรับคำร้องของประชาชนแล้วจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งออกใบอนุญาตให้ประชาชน

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของการออกใบอนุญาตตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภทที่ 2 ภายในเวลา 1 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 45 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวอย่างของการจัดทำขั้นตอนการดำเนินงาน
เพื่อประกอบเกณฑ์การให้คะแนน

ขั้นตอนที่	รายละเอียดการดำเนินการ
1	ดำเนินการตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 - จัดสถานที่/จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวก - มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารของส่วนราชการเป็นการเฉพาะ มีป้ายแสดงสถานที่ตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้สำหรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่เข้าใจได้ง่ายและมองเห็นได้ชัดเจน
2	จัดระบบข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 9 ดังนี้ - มีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน - จัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารไว้ให้บริการ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน และสามารถสืบค้นได้สะดวก
3	บริหารจัดการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการดังนี้ - มอบหมายให้มีผู้บริหารระดับรองหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นการเฉพาะ - ผู้บริหารของส่วนราชการให้ความสำคัญและควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างเคร่งครัด เช่น มีการประชุมเพื่อชักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น - จัดเก็บสถิติและสรุปผลการมาใช้บริการ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร รายงานให้ผู้บริหารของส่วนราชการทราบอย่างสม่ำเสมอ (รายเดือนหรือรายไตรมาส) - มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว โดยมีเรื่องที่สามารถตอบสนองหรือให้บริการข้อมูลข่าวสารได้ภายในกำหนดร้อยละ 100
4	เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากรในส่วนราชการและประชาชนทราบ ดังนี้ - จัดอบรมให้ความรู้และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลข่าวสารตามบทบัญญัติของกฎหมายให้แก่บุคลากรในส่วนราชการอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 46 18/09/2013, 1:31 PM

ขั้นตอนที่	รายละเอียดการดำเนินการ
	- ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตามมาตรา 9 ให้ประชาชนรับทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างน้อย 5 ช่องทาง โดย 1 ใน 5 ช่องทางจะต้องเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบอิเล็กทรอนิกส์ - รับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านทางช่องทางต่าง ๆ และมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาพิจารณาประกอบการบริหารจัดการด้านการเปิดเผยหรือให้บริการข้อมูลข่าวสาร
5	เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคา ประกาศสอบราคา ที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วลงเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - จัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างเป็นรายเดือน และเผยแพร่บนเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกเดือน

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 47 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....
สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมินผล : การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่..... : ระดับความสำเร็จในการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คำอธิบาย : เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง เงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสิทธิ์ได้รับเงินโดยจ่ายเป็นเบี้ยยังชีพ

เกณฑ์การให้คะแนน :

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone) แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone)				
	ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 4	ขั้นตอนที่ 5
1	✓				
2	✓	✓			
3	✓	✓	✓		
4	✓	✓	✓	✓	
5	✓	✓	✓	✓	✓

โดยที่ :

ขั้นตอนที่	รายละเอียดการดำเนินการ
1	การจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติครบถ้วน
2	การประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อทำการพิจารณาจัดลำดับผู้มีสิทธิ์ได้รับเงินสงเคราะห์ และลำดับสำรอง
3	การประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเงินสงเคราะห์
4	การเสนอรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเงินสงเคราะห์ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ
5	การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุครบถ้วนภายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 48 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....
สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมินผล : การรับเรื่องราวร้องทุกข์

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของเรื่องราวร้องทุกข์ที่ได้รับการแก้ไข หรือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบภายในเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

คำอธิบาย : การแก้ไข หมายถึง การแก้ไขปัญหาข้อร้องทุกข์ของประชาชน

การแจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องทราบภายในเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง หมายถึง การแจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ร้องทุกข์ให้เรียบร้อยแล้ว หรือกรณีที่ดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ เรื่องอยู่ในขั้นตอนใด ต้องใช้ระยะเวลาอีกเท่าไร ใครรับผิดชอบ

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของเรื่องราวร้องทุกข์ที่ได้รับการแก้ไข หรือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบภายในเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 49 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....
สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมินผล : การบรรเทาสาธารณภัย

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของการออกปฏิบัติงานได้ภายในเวลา 5 นาที นับตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุ

คำอธิบาย : ร้อยละของการออกปฏิบัติงานได้ภายในเวลา 5 นาที นับตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุ หมายถึง เมื่อมีประชาชนมายื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งเหตุโดยช่องทางอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ จะต้องมีการจัดเจ้าหน้าที่พร้อมเครื่องมือ/เครื่องใช้ ออกปฏิบัติงานภายใน 5 นาที (เวลาปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม)

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	**หน่วยวัด**	**เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.**				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของการออกปฏิบัติงานได้ภายในเวลา 5 นาที นับตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุ	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 50 18/09/2013, 1:31 PM

รายละเอียดตัวชี้วัด ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการระดับสำนัก/กอง/ส่วน
ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .....
สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมินผล : การขออนุญาตใช้เสียง

ตัวชี้วัดที่..... : ร้อยละของการดำเนินการออกใบอนุญาตใช้เสียงได้ภายในเวลา 20 นาที

คำอธิบาย : ร้อยละของการดำเนินการออกใบอนุญาตใช้เสียงได้ภายในเวลา 20 นาที หมายถึง เมื่อมีประชาชนมายื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่โดยมีเอกสารครบถ้วน จนประชาชนได้รับใบอนุญาตใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที (เวลาปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม)

เกณฑ์การให้คะแนน :

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	เกณฑ์การให้คะแนนปีงบประมาณ พ.ศ.				
		1	2	3	4	5
ร้อยละของการดำเนินการออกใบอนุญาตใช้เสียงได้ภายในเวลา 20 นาที	ร้อยละ	20	40	60	80	100

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....
ผู้จัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด : ผู้บริหารส่วนราชการ เบอร์ติดต่อ.....

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 51 18/09/2013, 1:31 PM

2.5 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน หรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้พิจารณาบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

"ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น" หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป ร่วมมือกันในการดำเนินกิจการหนึ่งหรือหลายกิจการ ซึ่งกิจการนั้นอาจเป็นกิจการที่ท้องถิ่นหนึ่งไม่อาจดำเนินการโดยลำพังได้ หรือเป็นภารกิจซึ่งต้องร่วมมือกันจึงจะสำเร็จสมบูรณ์ได้

ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนและการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ช่วยให้เกิดความประหยัดและคุ้มค่า อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ส่งผลกระทบในเชิงโครงสร้าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการบูรณาการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมมือดำเนินการในระยะเวลาเดียวกัน หรือดำเนินการในแต่ละพื้นที่ให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามการบูรณาการจะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบ กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

➲ **สิ่งที่ควรพิจารณาในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

1. กรอบความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นควรเป็นกระบวนการริเริ่มโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และต้องมีการร่วมมือกันเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว จึงไม่ควรเป็นกระบวนการที่ชี้นำโดยส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค

2. การวางรูปแบบความร่วมมือต้องมีการศึกษาข้อมูลและทางเลือกต่าง ๆ ที่ดี เพราะความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพียงด้านเดียวหรือหลายกิจกรรมควบคู่กันไป เช่น การบริหารจัดการน้ำ หรืออาจจะเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน หรือกับหน่วยงานอื่น

3. การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น และเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้เสนอแนวคิดและปัญหาต่าง ๆ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมภาคีสมาชิก ควรมีจำนวนที่เหมาะสมในระยะเริ่มต้นไม่ควรเกิน 10 แห่ง เพราะหากมีมากเกินไปจะสรุปกรอบความร่วมมือไม่ได้

5. การบริหารงานความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องโปร่งใสตรวจสอบได้โดยภาคส่วนต่าง ๆ

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 52 18/09/2013, 1:31 PM

รูปแบบที่ 1 ความร่วมมือที่ไม่เป็นนิติบุคคล

ศูนย์ความร่วมมือ บริหารโดยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งผู้บริหารทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอยู่ การดำเนินการในรูปแบบที่ 1 สามารถสร้างความร่วมมือได้ทันที แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบที่ 2 ความร่วมมือที่เป็นนิติบุคคล

ศูนย์ความร่วมมือที่ตั้งขึ้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายรองรับ

วิธีดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 1 การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์

1.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจในการสร้างความร่วมมือร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และสภาพปัญหาร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือ

1.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำผลจากการประชุมตามข้อ 1.1 รายงานต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้สภามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

1.3 จัดการประชุมประชาคมท้องถิ่น

1.4 การประชุมระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตัดสินใจเข้ารวมกลุ่มเพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐานที่จะใช้เป็นข้อมูลของกลุ่มต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำบันทึกข้อตกลงและจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นการบริหารงานร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบคณะกรรมการบริหาร

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำระเบียบของศูนย์ความร่วมมือ เพื่อการดำเนินงานของศูนย์ ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบราชการ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินกิจกรรมและการบริหารงบประมาณ และเพื่อให้การจัดบริการสาธารณะของศูนย์สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน

ขั้นตอนที่ 5 การบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ภายใต้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 53 18/09/2013, 1:31 PM

ขั้นตอนที่ 6 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามประเมินผล ซึ่งอาจใช้เครื่องมือ คือ เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นเอง หรือว่าจ้างหน่วยงานภายนอก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำคู่มือความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายละเอียดเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (e-Book)

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในหน่วยงาน โดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

"การส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในหน่วยงาน" หลักเกณฑ์ ก. กลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาความรู้ของบุคลากร โดยอาจจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้รู้จักแสวงหาความรู้ ค้นคว้าและริเริ่มเพื่อให้เป็น **"องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน"** (Learning Organization) ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น จัดฝึกอบรมความรู้หรือวิธีปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่งบุคลากรไปอบรม ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำความรู้กลับมาใช้ในการปฏิบัติงาน จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ในองค์กรสนับสนุนส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ทั้งที่ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่ได้รับเงินทุนจากแหล่งอื่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้การถ่ายทอดความรู้ในลักษณะของพี่เลี้ยงสอนงาน หรือให้คำปรึกษาแนะนำจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในหน่วยงาน เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในบุคคลไปสู่ผู้ปฏิบัติรุ่นต่อไปโดยไม่ขาดช่วง ส่งเสริมการเรียนรู้จากระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งที่มีหน่วยงานอื่นจัดทำ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเอง ส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นำความรู้สมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่เสมอโดยเรียนรู้ร่วมกัน

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับโอกาสพัฒนาความรู้ ต้องนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับบุคลากรอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดเวที/โอกาสให้บุคลากรดังกล่าวได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับ

3 À≈—°‡°≥±Ï (31-54)ok 54 18/09/2013, 1:31 PM

3. การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ

เป้าหมายนี้มุ่งการสร้างประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ รวมถึงการดำเนินงานต้องมีความถูกต้องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 ให้กำหนดเป้าหมายแผนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการและงบประมาณที่ใช้ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบโดยทั่วกัน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 25 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยทำแผนระยะยาว กำหนดเป้าหมาย มีแผนระยะสั้น ระยะสามปี ที่เรียงลำดับการดำเนินการตามความสำคัญ และจัดทำแผนดำเนินการ มีการกำหนดวิธีการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แผนการดำเนินงานจึงต้องเป็นแผนที่แสดงถึงเป้าหมายที่ชัดเจน มีรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุระยะเวลาดำเนินการและงบประมาณหรือทรัพยากรที่ใช้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานและควบคุมงานของผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ ต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบโดยทั่วกันผ่านช่องทางต่าง ๆ

3.2 ในการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม พิจารณาถึงความคุ้มค่า คุณภาพ การดูแลรักษาประโยชน์และผลเสียต่อประชาชนเป็นสำคัญ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างไว้ดังนี้

1) กรณีการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา หรือวิธีประกวดราคา ต้องปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ หน่วยงานและสถานที่กลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เว็บไซต์

2) ประกาศการตรวจรับการจ้างให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ

3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์งานก่อสร้างไว้ ณ บริเวณสถานที่ก่อสร้าง เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารในงานจ้างและสามารถตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

4) การจัดซื้อจัดจ้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำผลสรุปการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือน ประกาศให้ประชาชนทราบ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 55 18/09/2013, 1:31 PM

3.3 หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติหรือความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอหรือตามประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีเป็นการให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกแก่ส่วนราชการอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่มีระเบียบกฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ต้องใช้ระยะเวลาเกินกว่า 15 วัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้ให้ส่วนราชการอื่น ๆ ทราบ เช่น การขออนุญาตใช้สถานที่ การขออนุญาตใช้เสียง การขออนุญาตการล่วงลำน้ำขนาดเล็ก

3.4 ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาโดยเร็ว การตั้งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยให้ทำเท่าที่จำเป็น และให้กำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น การจัดทำบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์ การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหา การติดตามผลการแก้ไขปัญหา และการรายงานผลการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เป็นภารกิจหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญ ในการดำเนินการมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1) กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ พร้อมจัดสถานที่ในส่วนหน้าของที่ทำการ/สำนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน

2) จัดทำสมุดบัญชีรับเรื่องราวร้องทุกข์ ระบุวัน เวลาร้องเรียน/ร้องทุกข์ และผู้รับผิดชอบรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ไปดำเนินการพร้อมกำหนดเวลารับเรื่อง

3) ผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ ต้องเร่งดำเนินการภายใน 15 วัน หากไม่แล้วเสร็จต้องแจ้งผู้ร้องแล้วรายงานผู้บังคับบัญชา และแจ้งผู้ร้องทราบ

4) กรณีที่มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องวินิจฉัยโดยเร็ว ทั้งนี้ การตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาวินิจฉัย ให้ดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น กรณีรุกล้ำที่สาธารณะ การตั้งโรงโม่หิน เป็นต้น

5) ให้ผู้รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ติดตามการดำเนินการ หากเกิน 15 วันให้รายงานผู้บังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 56 18/09/2013, 1:31 PM

3.5 การสั่งราชการให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีที่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นอาจสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจตามคำสั่งแล้ว ให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งการทราบต่อไป

การสั่งราชการที่จะมีผลทางกฎหมายจะต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นที่ไม่อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้น จะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งราชการทราบ ในบันทึกให้อ้างอิงคำสั่งด้วยวาจาไว้ด้วย

4. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถดำเนินการให้บังเกิดผลสำเร็จได้โดยเร็ว เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยตรง เนื่องจากจะทำให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนที่สั้นและใช้เวลาดำเนินการน้อยกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น

การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

4.1 กระจายอำนาจการตัดสินใจการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการมอบอำนาจ โดยดำเนินการดังนี้

1) เพิ่มการมอบอำนาจบางเรื่องให้ระดับรองนายก หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอนุมัติ อนุญาตได้ (ตามตัวอย่าง)

2) จัดทำคำสั่งมอบหมายผู้รักษาราชการแทนในกรณีที่ผู้บริหารไม่อาจปฏิบัติงานได้

3) กรณีการลงนามอนุมัติ อนุญาตตามกฎหมายเฉพาะ พร้อมทั้งทำบัญชีสรุปการมอบอำนาจแนบท้ายคำสั่ง

4) สรุปกรณีอำนาจเฉพาะของผู้บริหารไม่สามารถมอบอำนาจได้ ผู้บริหารท้องถิ่นมอบอำนาจให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง โดยทำเป็นคำสั่งและให้มีการประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

ทั้งนี้ คำสั่งการมอบอำนาจ อาจดำเนินการตามตัวอย่างดังนี้

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 57 18/09/2013, 1:31 PM

(ตัวอย่างคำสั่งมอบอำนาจ)

คำสั่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ที่ ...../.....

เรื่อง มอบอำนาจของนายก.....**ให้**.....**ปฏิบัติราชการแทน**

เพื่อประโยชน์ของราชการในการปฏิบัติราชการด้วยความคล่องตัว รวดเร็ว รวมทั้งเป็นการลดขั้นตอนและระยะเวลาในเรื่องการสั่งการ การอนุญาต และการอนุมัติในเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนโดยตรง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 48 วีสติ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 จึงมอบอำนาจให้.....ปฏิบัติราชการแทนในการสั่งการ การอนุญาต และการอนุมัติ ตามบัญชีการมอบอำนาจแนบท้ายคำสั่งนี้ ในการนี้ เมื่อ.....ได้ปฏิบัติราชการแทนที่ได้รับมอบอำนาจตามคำสั่งนี้ไปแล้วให้จัดทำบัญชีสรุปย่อเรื่องเสนอนายก.....ให้ทราบทุกสามสิบวัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

หมายเหตุ 1. สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39/1 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

2. สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 60 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 58 18/09/2013, 1:32 PM

4 Àæ—†°æ¡ (55-94)ok 59 18/09/2013, 1:32 PM

บัญชีรายละเอียดการมอบอำนาจของนายก.....ให้ปลัด.....ปฏิบัติราชการแทน
แนบท้ายคำสั่ง.....ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ที่	อำนาจที่มอบให้ปฏิบัติราชการแทน	มอบโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	ลักษณะงานที่มอบให้ปฏิบัติราชการแทน	หมายเหตุ
1	การอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 4 มาตรา 33 มาตรา 56 และมาตรา 60	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการอนุญาต (รายใหม่) ต่อใบอนุญาต และเลิกกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (130 ประเภท)	
2	การอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่สะสมอาหาร ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 4 มาตรา 33 มาตรา 56 และมาตรา 60	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการอนุญาตจัดตั้ง (รายใหม่) ต่อใบอนุญาต และเลิกกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร (พื้นที่เกิน 200 ตร.ม.)	
3	อนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 4 มาตรา 41 มาตรา 56 และมาตรา 60	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการอนุญาต (รายใหม่) ต่อใบอนุญาตและเลิกจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะ	

ที่	อำนาจที่มอบให้ปฏิบัติราชการแทน	มอบโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	ลักษณะงานที่มอบให้ปฏิบัติราชการแทน	หมายเหตุ
4	อนุญาตจัดตั้งตลาด ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 4 มาตรา 34 มาตรา 56 และมาตรา 60	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการอนุญาตจัดตั้ง (รายใหม่) ต่อใบอนุญาตและเลิกกิจการตลาด	
5	อนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 4 มาตรา 25 มาตรา 27 และมาตรา 40	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการอนุญาต/ระงับ การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	
6	สั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน ตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 4 และมาตรา 29	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มาตรา 48 วีสติ วรรคสาม	อำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขุดดินหรือการถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินนั้น	

4 À¤—†°±¡ (55-94)ok 60 18/09/2013, 1:32 PM

4.2 จัดให้มีการควบคุม ติดตามและกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย โดยมีขั้นตอนติดตามดังนี้

1) แจ้งเวียนคำสั่งหรือหนังสือมอบอำนาจให้ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น และประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

2) ผู้ได้รับมอบหมาย รายงานการใช้อำนาจที่ได้รับมอบทุกเดือน (กรณีมีการใช้อำนาจแทนให้รายงานการใช้อำนาจทุกครั้ง โดยสรุปผลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

3) รวบรวมข้อมูล ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ การประเมินผลการมอบอำนาจ และการใช้อำนาจในแต่ละปี

4.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังงบประมาณเพื่อช่วยลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่เกิดผลเสียหายแก่ภารกิจ ทั้งนี้ ควรจะได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) **หรือโทรคมนาคมมาใช้ในการให้บริการประชาชน** ช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการให้บริการ ถือเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชน แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานะการคลังแตกต่างกัน เช่น ให้บริการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต หรือจัดให้มี WiFi ตามสถานที่สาธารณะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้ใช้บริการหนาแน่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเขตชุมชนเมืองและมีงบประมาณเพียงพออาจเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าโทรคมนาคม เพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน

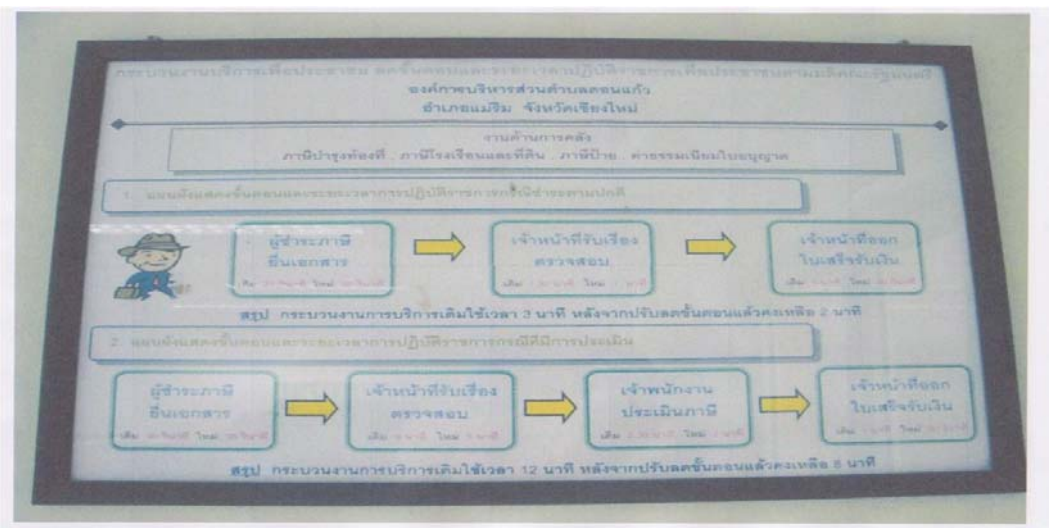
ปัจจุบันตัวเพิ่มพัฒนาโปรแกรมระบบการส่งมอบบริการเมื่อประชาชนมายื่นคำขออนุญาตอนุมัติตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร การจัดทำและติดตามผลแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยระบบ e-Plan เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การจัดทำติดตามการใช้จ่ายงบประมาณด้วยระบบ e-LASS เป็นต้น

4.4 ในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ให้จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ คือ การให้บริการประชาชนของภาครัฐหลายบริการจะมีขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งผู้รับบริการไม่ทราบว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาในการพิจารณาไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจน ในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการต่าง ๆ พร้อมข้อควรปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับประชาชน

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 61 18/09/2013, 1:32 PM

ประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการ โดยอาจจัดทำแผนภูมิติดผนังหรือแผ่นพับ แผ่นปลิว ตลอดจนประชาสัมพันธ์ในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.5 จัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม รวมถึงการให้บริการเชิงรุก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาต ขออนุมัติ หรือรับบริการในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานนั้น ๆ

การจัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม รวมถึงการให้บริการเชิงรุก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาต ขออนุมัติ หรือรับบริการในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นศูนย์บริการประชาชนในการติดต่อ สอบถามข้อมูล ยื่นคำขออนุมัติ หรือขออนุญาตในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงการจัดบริการเชิงรุกมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) ตั้งคณะทำงานจัดตั้งศูนย์บริการร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

2) รวบรวมกระบวนงานบริการประชาชนทั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกงานบริการสำหรับจัดทำแผนการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม โดยอาจสำรวจจากความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าต้องการให้มีงานบริการใดอยู่ร่วมกัน เพื่อให้บริการ ณ ศูนย์บริการร่วม

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 62 18/09/2013, 1:32 PM

3) ปรับระบบการทำงานของแต่ละกระบวนงาน เพื่อให้มีระบบบริการที่เชื่อมต่อระหว่างศูนย์บริการร่วมและหน่วยงานเจ้าของเรื่อง ทั้งด้านเอกสาร การส่งต่องาน ระบบการรับเงิน และกำหนดระยะเวลาดำเนินการของแต่ละกระบวนงาน

4) ปรับปรุงเอกสารคำขอและจัดพิมพ์รายละเอียดเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขออนุญาต อนุมัติ เพื่อบริการประชาชน ณ ศูนย์บริการร่วม

5) ประสานงานกับหน่วยงานที่ให้บริการในศูนย์บริการร่วม จัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการร่วม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบงานและรายละเอียดต่าง ๆ ของแต่ละกระบวนงานที่ให้บริการ

6) จัดตั้งศูนย์บริการร่วม และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบทั่วกัน

7) รวบรวมข้อมูล สถิติผู้ใช้บริการ อาจมีการสำรวจความพึงพอใจ และรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการ เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์บริการร่วม เพื่อพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการร่วมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

8) จัดบริการเชิงรุก เช่น การจัดเก็บภาษีนอกสถานที่ การจ่ายเบี้ยยังชีพนอกสถานที่ การจัด อปท. เคลื่อนที่ การจัดหน่วยเคลื่อนที่รับผู้บาดเจ็บกรณีอุบัติเหตุ สาธารณภัย หรือรับผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน

5. การปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายนี้มุ่งเน้นให้เกิดความถูกต้อง ทันสมัย และเป็นธรรม ความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

5.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี ให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกบทบาทภารกิจตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ฐานะการเงินการคลังและสถานการณ์อื่น ประกอบกัน

➲ **ขั้นตอนการดำเนินการทบทวนภารกิจให้สอดคล้องกับความจำเป็นและสถานการณ์** มีดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน

2. คณะทำงานมีการประชุมเพื่อพิจารณาว่าภารกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่

3. คณะทำงานมีการสรุปผลการประชุมวิเคราะห์ความเหมาะสมของภารกิจ และข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกภารกิจ เสนอให้ผู้บริหารพิจารณาดำเนินการต่อไป

ตัวอย่างการปรับปรุงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดูได้จาก**ภาคผนวก** 4

5.2 จัดให้มีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 63 18/09/2013, 1:32 PM

➲ ขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุง ยกเลิกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานมาสำรวจและศึกษาข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกฉบับ

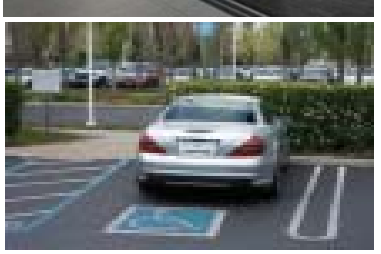
2. คณะทำงานมีการประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่

3. คณะทำงานมีการสรุปผลการประชุมวิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติที่มีอยู่ และข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุง หรือการตราข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติขึ้นมาใหม่เสนอให้ผู้บริหารพิจารณาตัวอย่าง ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการดูแล ควบคุมสุนัข ข้อบัญญัติการควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ข้อบัญญัติสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร เป็นต้น

ตัวอย่างการปรับปรุงข้อบัญญัติดูได้จาก**ภาคผนวก 5**

6. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

คุณภาพการให้บริการเป็นสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญ นอกจากจะต้องดำเนินการตามกระบวนการที่กฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังต้องคำนึงถึงประชาชนเป็นศูนย์กลางของการให้บริการ ทั้งในการจัดให้มีการบริการที่ดีและมีคุณภาพ การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในท้องถิ่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นหรือความพึงพอใจต่อการบริการ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการให้บริการประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

➲ สิ่งที่ประชาชนมีความคาดหวังต่อการมารับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ความคาดหวังด้านบุคลากร : บุคลากรผู้ให้บริการควรมี **"จิตบริการ"** แสดงออกภายนอกให้ผู้รับบริการประทับใจ ดังที่มีการกล่าวว่า "ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจช่วยเหลือ ไม่เบื่อคำถาม ฟังความครบถ้วน รีบด่วน บริการอ่อนหวานน่ารัก ไม่สักแต่ถาม น้ำคำไพเราะ เหมาะสมสถานที่ ไม่มีนอกใน" ทั้งนี้ อาจมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะให้บริการประชาชน เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ทั้งความรู้ด้านตัวบทกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ กระบวนการ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 64 18/09/2013, 1:32 PM

ในการปฏิบัติงาน กิริยามารยาท และจิตสำนึกที่ดี การประเมินทดสอบความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาของงานที่ปฏิบัติอยู่ ทั้งตัวบทกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ และกระบวนการในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาดำเนินการ พัฒนางานบริการต่อไป

2. ความคาดหวังด้านสถานที่ : การจัดสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอาจดำเนินการตามความเหมาะสมได้ เช่น จัดบริเวณที่จอดรถให้แก่ผู้มารับบริการอย่างเพียงพอ จัดสถานที่ให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีภูมิทัศน์สวยงาม จัดให้มีที่นั่งรออย่างเพียงพอ มีบริการหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และน้ำดื่มไว้บริการขณะนั่งรอ มีป้ายบอกทาง/ป้ายแสดงขั้นตอนการติดต่อราชการ/ป้ายชื่อสถานที่จุดบริการ/แผนผังจุดบริการตามลำดับขั้นตอน เช่น บัตรคิว มีแบบฟอร์มคำร้องต่าง ๆ ที่เพียงพอ และตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์ม จัดให้มีช่องทางพิเศษ หรือบริการเขียนคำร้อง จัดส่งเอกสารต่าง ๆ ให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ คนชรา และผู้พิการ จัดให้มีการให้บริการเสริมอื่น ๆ เช่น การให้บริการอินเทอร์เน็ต สัญญาณ WiFi ในบริเวณสำนักงาน เพื่อให้บริการผู้ที่มาติดต่อสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. ความคาดหวังด้านกระบวนการให้บริการ : กระบวนการให้บริการควรรวดเร็ว ไม่มีขั้นตอนกระบวนที่ยุ่งยาก เสมอภาค และมีความถูกต้อง

6.1 กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนทราบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการสาธารณะทุกงาน กรณีการปฏิบัติราชการเกี่ยวข้องกับการบริการประชาชน หรือระหว่างส่วนราชการให้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการปฏิบัติงานไว้ด้วยและประกาศให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ กระบวนงานบริการหลักตามภารกิจที่ได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้แล้ว มีจำนวน 18 กระบวนงาน (อบจ. 4 เทศบาล 17 อบต. 11) (ตาม นส.มท. ที่ มท. 0810.3/ว 10793 ลว. 19 ก.ย. 46 และ นส.มท. ที่ มท 0810.3/ว 4422 ลว. 22 ธ.ค. 46)

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 65 18/09/2013, 1:32 PM

ที่	กระบวนงานบริการประชาชน	ระยะเวลาให้บริการที่ปรับลดแล้ว	ภารกิจของ อปท. ที่ดำเนินการ
1	จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่	5 นาที/ราย	เทศบาล/อบต.
2	จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน	5 นาที/ราย	เทศบาล/อบต.
3	จัดเก็บภาษีป้าย	5 นาที/ราย	เทศบาล/อบต.
4	จัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้พักโรงแรม	5 นาที/ราย	อบจ.
5	ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	30 วัน/ราย	เทศบาล/อบต.
	- ขั้นตอนตรวจสอบเอกสาร/พื้นที่ก่อสร้าง	15 วัน/ราย	
	- ขั้นตอนพิจารณาออกใบอนุญาต	15 วัน/ราย	
6	สนับสนุนน้ำอุปโภคบริโภค	3 ชม./ราย	อบจ./เทศบาล/อบต.
7	ช่วยเหลือสาธารณภัย	ในทันที	อบจ./เทศบาล/อบต.
8	รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์	แจ้งตอบการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนทราบ ภายใน 7 วัน	อบจ./เทศบาล/อบต.
	ด้านทะเบียนราษฎร/บัตรประจำตัวประชาชน		
9	แจ้งเกิด	10 นาที/ราย	เทศบาล
10	แจ้งตาย	10 นาที/ราย	เทศบาล
11	ย้ายที่อยู่	10 นาที/ราย	เทศบาล
12	กำหนดเลขที่บ้าน	3 วัน/ราย	เทศบาล
13	ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ครั้งแรก)	10 นาที/ราย	เทศบาล
14	ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บัตรเดิมหมดอายุ)	10 นาที/ราย	เทศบาล
	ด้านสาธารณสุข		
15	การขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (130 ประเภท) ทั้งกรณีขออนุญาตใหม่/ต่อใบอนุญาต	20 วัน/ราย	เทศบาล/อบต.

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 66 18/09/2013, 1:32 PM

ที่	กระบวนงานบริการประชาชน	ระยะเวลาให้บริการที่ปรับลดแล้ว	ภารกิจของ อปท. ที่ดำเนินการ
16	การขออนุญาตจัดตั้งตลาด ทั้งกรณีขออนุญาตใหม่/ต่อใบอนุญาต	20 วัน/ราย	เทศบาล/อบต.
17	การขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร (พื้นที่เกิน 200 ตร.ม.) ทั้งกรณีขออนุญาตใหม่/ต่อใบอนุญาต	20 วัน/ราย	เทศบาล/อบต.
18	การขออนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ทั้งกรณีขออนุญาตใหม่/ต่อใบอนุญาต	20 วัน/ราย	เทศบาล/อบต.

6.2 กรณีที่มีหนังสือร้องเรียน เสนอแนะ สอบถาม หรือเสนอความคิดเห็นจากประชาชนหรือส่วนราชการ ให้ตอบคำถามหรือแจ้งผลการดำเนินการภายในสิบห้าวันหรือภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดระบบการรับเรื่องร้องเรียน เสนอแนะ สอบถาม หรือเสนอความคิดเห็น**ข้อร้องเรียน** เช่น พบเห็นการทุจริตของพนักงาน ให้บริการไม่ดี **ข้อร้องทุกข์** มักมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ร้องเชื่อว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น การไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งเป็นการสะท้อนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วน**การแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ** เป็นช่องทางในการให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง ให้ประชาชนมีโอกาสให้ข้อมูล ทั้งนี้ ต้องตอบคำถามในทุกคำถามปัญหาที่ประชาชนต้องการทราบเกี่ยวกับงานในหน้าที่ นำข้อเสนอไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการได้ตรงจุด หรือสอบถามความพึงพอใจในเรื่องที่มีประชาชนมาติดต่อขอรับบริการต่าง ๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ สถานที่บริการ

➲ **การจัดระบบการรับเรื่องร้องเรียน เสนอแนะ สอบถาม หรือเสนอความคิดเห็นจากประชาชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้**

1. มอบหมายหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการรับเรื่อง ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมอาจจัดตั้งเป็นศูนย์ดำรงธรรมของหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับเรื่อง ประสานงาน ติดตามเรื่อง และรายงานผลการดำเนินการ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 67 18/09/2013, 1:32 PM

2. จัดให้มีสมุดบันทึกหรือบัญชีรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ โดยในรายละเอียดของสมุดบันทึกหรือบัญชีรับเรื่อง ควรประกอบด้วย เรื่องที่ร้องเรียน/ร้องทุกข์ หน่วยงานรับผิดชอบ ชื่อผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

3. กำชับให้ผู้รับผิดชอบให้ความสำคัญในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน และหากกรณีใดมีปัญหาอุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาจากบุคคลอื่น โดยมีข้อมูลเบื้องต้นพอสมควร ให้ผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขโดยทันที

4. การรายงานผลความคืบหน้าหรือผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ทราบภายใน 15 วัน หรือตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศไว้ในการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการกรณีไม่แล้วเสร็จ หรือเป็นเรื่องที่ส่งต่อให้หน่วยงานอื่นก็ให้แจ้งผู้ร้องภายในกำหนดเวลาเดียวกัน

5. รวมเรื่องร้องเรียนเพื่อจัดทำเป็นระบบข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

6. รายงานสรุปผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

6.3 จัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการร้องเรียน/ร้องทุกข์ หรือมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชน ทั้งนี้ อาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น จัดให้มีกล่อง/ตู้รับฟังความคิดเห็น จัดให้มีแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ยื่นคำขอกรอก เปิดโทรศัพท์สายด่วน เว็บไซต์ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์รายบุคคล การสำรวจภาคสนาม การสำรวจทางไปรษณีย์ มีตู้ ปณ. ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสำรวจโดยให้ส่งข้อความสั้น เป็นต้น

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 68 18/09/2013, 1:32 PM

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

"การประเมินผลการปฏิบัติงาน" ถือเป็นกระบวนการวัดผลการบริหารและการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายภารกิจ/วิสัยทัศน์ขององค์กรหรือไม่ ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดให้มีบุคคลภายนอกร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม พัฒนา หรือยุติการดำเนินการ ทั้งนี้ผลการปฏิบัติงานอาจเป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน และบุคลากรของหน่วยงาน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพิจารณาบำเหน็จความชอบหรือเงินรางวัลประจำปี โดยมีแนวทางตามหลักเกณฑ์ดังนี้

7.1 จัดให้มีบุคคลภายนอกร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพของบริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

➲ **ขั้นตอนการจัดให้มีบุคคลภายนอกร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้**

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 คน โดยมีบุคคลภายนอกร่วมเป็นกรรมการ ประกอบด้วย

1.1 ผู้แทนชุมชน องค์กรภาคประชาชน เอกชน หรือกลุ่มประชาชน	จำนวน 2 คน
1.2 ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่น	จำนวน 2 คน
1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน 2 คน
1.4 ผู้แทนส่วนราชการภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 2 คน
1.5 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เป็นกรรมการและเลขานุการ
1.6 หัวหน้าสำนักงานปลัดฯ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
1.7 หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

**(1) ผู้แทนชุมชนในข้อ (1) หมายถึง ผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้แทนกลุ่มอาชีพ ผู้แทนของประชาคม ผู้แทนชุมชนของเทศบาล ผู้แทนหมู่บ้านของ อบต. ผู้แทนกลุ่มเยาวชน เป็นต้น

**(3) ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่ใช่ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ให้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ให้คณะกรรมการฯ เลือกบุคคลใน (1) หรือ (3) เป็นประธานคณะกรรมการ

3. ให้คณะกรรมการฯ ทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 มิติ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพของบริการ ความคุ้มค่าของภารกิจ และความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ดังนี้

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 69 18/09/2013, 1:32 PM

3.1 มิติที่ 1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน : พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงในรอบการประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยกำหนดให้ผลลัพธ์ต้องมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของงาน ค่าเป้าหมายจะต้องสะท้อนต่อสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผล ภายหลังจากที่ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานจนครบรอบการประเมินแล้ว สรุปเป็นคะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการฝึกอบรมประชาชนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ผลสัมฤทธิ์ คือ ร้อยละ/จำนวนของประชาชนที่ได้ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

3.2 มิติที่ 2 ประเมินคุณภาพบริการ : ประเมินทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการวัดใน 3 ระดับ คือ

- ระดับกระบวนการ (Process) เป็นการวัดพฤติกรรมและวิธีการให้บริการ
- ระดับปัจจัยนำออก (Output) เป็นการวัดความสามารถที่ผู้ให้บริการมีอยู่
- ระดับผลลัพธ์ที่บังเกิด (Outcome) เป็นการวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการ (ระดับการให้บริการที่คาดหวังและที่ได้รับ แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด)

3.3 มิติที่ 3 ประเมินความคุ้มค่าของภารกิจ : ประเมินการดำเนินภารกิจของหน่วยงานเพื่อให้ได้ผลผลิต/ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ ทั้งนี้ และผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนและสังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้และไม่สามารถคำนวณเป็นเงินได้

การประเมินความคุ้มค่า หน่วยงานสามารถประเมินการปฏิบัติภารกิจได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการดำเนินงาน และภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานว่ามีผลสัมฤทธิ์และคุ้มค่าหรือไม่ เพียงใด ใน 3 ประการ ได้แก่

- ประสิทธิผลการปฏิบัติภารกิจ : ประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติภารกิจ โดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการปฏิบัติภารกิจว่ามีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดไว้ว่าจะได้รับ ที่กำหนดไว้ก่อนดำเนินการหรือไม่ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจ ความพึงพอใจ และคุณภาพการให้บริการ

- ประสิทธิภาพการปฏิบัติภารกิจ : ประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงาน พิจารณาจากผลผลิตเทียบกับต้นทุนทั้งหมด ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร

- ผลกระทบ : ประเมินผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติภารกิจ ทั้งที่คาดหมายหรือตั้งใจและไม่ได้คาดหมาย ที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติภารกิจ ที่อาจกระทบต่อ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 70 18/09/2013, 1:32 PM

การพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่นทั้งในและนอกพื้นที่ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงานตามภารกิจด้วย

3.4 มิติที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะ : เป็นการวัดระดับความพอใจของผู้รับบริการ เช่น **พอใจมาก พอใจ พอใจน้อย ไม่พอใจ ไม่พอใจมาก** เป็นต้น

4. ให้คณะกรรมการฯ วิเคราะห์ผลการประเมินและจัดทำสรุปเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจนำผลการประเมินการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี (Core Team) ดำเนินการประเมิน 4 ด้าน (ด้านการบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง ด้านการบริการสาธารณะ) มาให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณา ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มอบหมายให้จังหวัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดวิเคราะห์ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือประเมินใหม่ อย่างไรก็ตามการประเมินการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ 3 มิติ คือ ผลสัมฤทธิ์ของงาน คุณภาพบริการและความคุ้มค่าของการกิจ ยังขาดมิติความพึงพอใจของประชาชน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากประชาชนที่มารับบริการต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการเพื่อให้ครบ 4 มิติ

7.2 การประเมินบุคคล ให้คำนึงถึงผลการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ และประโยชน์ที่หน่วยงานได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้นั้น

การประเมินบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามประกาศหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลที่ กจ. กท. หรือ ก.อบต. กำหนด

7.3 ให้พิจารณาใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินรางวัลให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาใช้งบประมาณเหลือจ่าย เพื่อจ่ายเงินรางวัลตามหลักเกณฑ์ที่ ก. ด้านบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนด

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 71 18/09/2013, 1:32 PM

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546
เป็นปีที่ 58 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 221 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกอบกับมาตรา 3/1 และมาตรา 71/10 (5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546"

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ในเรื่องใดสมควรที่ส่วนราชการใดจะปฏิบัติเมื่อใด และจะต้องมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของ ก.พ.ร.

มาตรา 4 ในพระราชกฤษฎีกานี้

"ส่วนราชการ" หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

"ข้าราชการ" หมายความรวมถึงพนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานในส่วนราชการ

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 75 18/09/2013, 1:32 PM

หมวด 1
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา 6 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

(2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

(3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

(4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

(5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

(6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

(7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวด 2
การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

มาตรา 7 การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

มาตรา 8 ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดภารกิจของรัฐและส่วนราชการต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา

(2) การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

(3) ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 76 18/09/2013, 1:32 PM

(4) ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

(5) ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการ ให้ส่วนราชการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นโดยเร็ว ในกรณีที่ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเกิดขึ้นจากส่วนราชการอื่นหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร็วต่อไป และให้แจ้ง ก.พ.ร. ทราบด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมกับภารกิจแต่ละเรื่อง ทั้งนี้ ก.พ.ร. จะกำหนดแนวทางการดำเนินการทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรานี้ด้วยก็ได้

หมวด 3
การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มาตรา 9 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า

(2) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนเป้าหมายของภารกิจผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(3) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

(4) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้นหรือเปลี่ยนแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

มาตรา 10 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกันให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 77 18/09/2013, 1:32 PM

ให้ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดหรือในต่างประเทศแล้วแต่กรณี สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายได้ครบถ้วนตามความจำเป็นและบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา 11 ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการโดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา 13 ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ร่วมกันจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ในแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการ ที่จะต้องดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น

มาตรา 14 ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 13 ให้จัดทำเป็นแผนสี่ปี โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อย่างน้อยจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน ส่วนราชการหรือบุคคลที่จะรับผิดชอบในแต่ละภารกิจ ประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ ระยะเวลาการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 78 18/09/2013, 1:32 PM

มาตรา 15 เมื่อมีการประกาศใช้บังคับแผนการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใหม่หรือกฎหมายที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ

แผนนิติบัญญัตินั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอแล้ว ให้มีผลผูกพันส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่เห็นสมควร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำแผนนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานก็ได้

มาตรา 16 ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 13

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้ เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

เมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดตามวรรคสองแล้ว ให้สำนักงบประมาณดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละภารกิจตามแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว

ในกรณีที่ส่วนราชการมิได้เสนอแผนปฏิบัติราชการในภารกิจใด หรือภารกิจใดไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี มิให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณสำหรับภารกิจนั้น

เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ส่วนราชการจัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา 17 ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการเพื่อขอรับงบประมาณ ให้สำนักงบประมาณและ ก.พ.ร. ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการตามมาตรา 16 ให้สามารถใช้ได้กับแผนปฏิบัติราชการที่ต้องจัดทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เพิ่มภาระงานในการจัดทำแผนจนเกินสมควร

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 79 18/09/2013, 1:32 PM

มาตรา 18 เมื่อมีการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดแล้ว การโอนงบประมาณจากภารกิจหนึ่งตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการไปดำเนินการอย่างอื่น ซึ่งมีผลทำให้ภารกิจเดิมไม่บรรลุเป้าหมายหรือนำไปใช้ในภารกิจใหม่ที่มิได้กำหนดในแผนปฏิบัติราชการ จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกันแล้ว

การปรับแผนปฏิบัติราชการตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่งานหรือภารกิจใดไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไปได้ หรือหมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ หรือหากดำเนินการต่อไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น หรือมีความจำเป็นอย่างอื่น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับแผนปฏิบัติราชการแล้ว ให้ดำเนินการแก้ไขแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา 19 เมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลการปฏิบัติราชการและให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ตามที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่สั่งการ ทั้งนี้เพื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

หมวด 4
การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

มาตรา 20 เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการ และงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย

มาตรา 21 ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ให้ส่วนราชการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้นตามระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานให้สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 80 18/09/2013, 1:32 PM

ในกรณีที่รายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะใดของส่วนราชการใดสูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทและคุณภาพเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันของส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการนั้นจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะดังกล่าวเสนอสำนักงบประมาณกรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ และถ้ามิได้มีข้อทักท้วงประการใดภายในสิบห้าวันก็ให้ส่วนราชการดังกล่าวถือปฏิบัติตามแผนการลดรายจ่ายนั้นต่อไปได้

มาตรา 22 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิกและเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนดในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และรายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วยความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และประโยชน์หรือผลเสียอื่นซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย

มาตรา 23 ในการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ส่วนราชการดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพวัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคาและประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

ในกรณีที่วัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเหตุให้ต้องคำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ ให้สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

ให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ส่วนราชการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา 24 ในการปฏิบัติภารกิจใด หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนด ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบดังกล่าวแจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่เรื่องใดมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติไว้ และขั้นตอนการปฏิบัตินั้นต้องใช้ระยะเวลาเกินสิบห้าวัน ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบ ประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ให้ส่วนราชการอื่นทราบ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 81 18/09/2013, 1:32 PM

ส่วนราชการใดที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบมิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากเกิดความเสียหายใดขึ้น ให้ถือว่าข้าราชการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องและหัวหน้าส่วนราชการนั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

มาตรา 25 ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใด ๆ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่รับผิดชอบในปัญหานั้น ๆ จะต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว การตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาวินิจฉัยให้ดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้มติของคณะกรรมการผูกพันส่วนราชการซึ่งมีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย แม้ว่าในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้นผู้แทนของส่วนราชการที่เป็นกรรมการจะมิได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยก็ตาม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันสองฝ่าย ให้บันทึกความเห็นของกรรมการฝ่ายข้างน้อยไว้ให้ปรากฏในเรื่องนั้นด้วย

ความผูกพันที่กำหนดไว้ในวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการวินิจฉัยในปัญหาด้านกฎหมาย

มาตรา 26 การสั่งราชการโดยปกติให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษรเว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นที่ไม่อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้นจะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเมื่อได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่ง ดังกล่าวแล้วให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งราชการทราบ ในบันทึกให้อ้างอิงคำสั่งด้วยวาจาไว้ด้วย

หมวด 5
การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

มาตรา 27 ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้ดำรงตำแหน่งใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวต้องมุ่งผลให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

เมื่อได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการใช้อำนาจ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือการกลั่นกรองงานที่ไม่จำเป็นในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในการนี้ หากสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 82 18/09/2013, 1:32 PM

โทรคมนาคมแล้วจะเป็นการลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งไม่เกิดผลเสียหายแก่ราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการให้ข้าราชการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังเงินงบประมาณ

เมื่อส่วนราชการใดได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่ง หรือได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามวรรคสองแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา 28 เพื่อประโยชน์ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามมาตรา 27 ก.พ.ร. ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบระหว่างผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ และการลดขั้นตอนในการปฏิบัติราชการให้ส่วนราชการถือปฏิบัติก็ได้

มาตรา 29 ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจดูได้

มาตรา 30 ในกระทรวงหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่จะต้องจัดให้ส่วนราชการภายในกระทรวงที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการประชาชนร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎอื่นใด ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อสอบถาม ขอทราบข้อมูล ขออนุญาต หรือขออนุมัติในเรื่องใด ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกระทรวงเดียวกัน โดยติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว

มาตรา 31 ในศูนย์บริการร่วมตามมาตรา 30 ให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวต่าง ๆ และดำเนินการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้มีข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของทุกส่วนราชการในกระทรวง รวมทั้งแบบคำขอต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมที่จะบริการประชาชนได้ ณ ศูนย์บริการร่วม

ให้เป็นหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดพิมพ์รายละเอียดของเอกสารหลักฐานที่ประชาชนจะต้องจัดหามาในการขออนุมัติหรือขออนุญาตในแต่ละเรื่องมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการร่วม และให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วมที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนที่มาติดต่อได้ทราบในครั้งแรกที่มาติดต่อ และตรวจสอบว่าเอกสารหลักฐานที่จำเป็นดังกล่าวนั้นประชาชนได้ยื่นมาครบถ้วนหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาที่จะต้องใช้ดำเนินการในเรื่องนั้น

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 83 18/09/2013, 1:32 PM

ในการยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศูนย์บริการร่วมตามมาตรา 30 ให้ถือว่าเป็นการยื่นต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายหรือกฎแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายหรือกฎในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ ก.พ.ร. ทราบ เพื่อดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายหรือกฎนั้นต่อไป

มาตรา 32 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ จัดให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเรื่องเดียวกันหรือต่อเนื่องกันในจังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอนั้น ร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร โดยประกาศให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา 30 และมาตรา 31 มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด 6
การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

มาตรา 33 ให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่าภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดินนโยบายของคณะรัฐมนตรี กำลังเงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่นประกอบกัน

กำหนดเวลาในการจัดให้มีการทบทวนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ ก.พ.ร. กำหนด

ในกรณีที่ส่วนราชการเห็นควรยกเลิก ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงภารกิจ ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังของส่วนราชการให้สอดคล้องกันและเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นว่าภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการใดรับผิดชอบดำเนินการอยู่สมควรเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือเพิ่มเติม ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังของส่วนราชการนั้นให้สอดคล้องกัน

มาตรา 34 ในกรณีที่มีการยุบเลิก โอน หรือรวมส่วนราชการใดทั้งหมดหรือบางส่วน ห้ามมิให้จัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับส่วนราชการดังกล่าวขึ้นอีก เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และ

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 84 18/09/2013, 1:32 PM

มีเหตุผลจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศหรือรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และโดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.ร.

มาตรา 35 ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวการณ์หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 36 ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการหรือการดำรงชีวิตของประชาชน หรือก่อให้เกิดภาระหรือความยุ่งยากต่อประชาชนเกินสมควร ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอแนะต่อส่วนราชการนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิกโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่ส่วนราชการที่ได้รับการเสนอแนะไม่เห็นชอบด้วยกับคำเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

หมวด 7
การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา 37 ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใด และ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้นมีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องตรวจสอบให้ข้าราชการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 85 18/09/2013, 1:32 PM

มาตรา 38 เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้นให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 37

มาตรา 39 ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

ระบบเครือข่ายสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดทำในระบบเดียวกับที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีขึ้นตามมาตรา 40

มาตรา 40 เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ประชาชนในการติดต่อกับส่วนราชการทุกแห่ง ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศกลางขึ้น

ในกรณีที่ส่วนราชการใดไม่อาจจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการได้อาจร้องขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการดังกล่าวก็ได้ ในการนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะขอให้ส่วนราชการให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากร ค่าใช้จ่าย และข้อมูลในการดำเนินการก็ได้

มาตรา 41 ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการ อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาอื่นใดจากบุคคลใด โดยมีข้อมูลและสาระตามสมควร ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไป และในกรณีที่มีที่อยู่ของบุคคลนั้น ให้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบผลการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ อาจแจ้งให้ทราบผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการด้วยก็ได้

ในกรณีการแจ้งผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ มิให้เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ของผู้ร้องเรียนเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็น

มาตรา 42 เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน หรือความล่าช้า ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นหรือไม่เพื่อดำเนินปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วต่อไป

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 86 18/09/2013, 1:32 PM

ในกรณีที่ได้รับการร้องเรียนหรือเสนอแนะจากข้าราชการหรือส่วนราชการอื่นในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นพิจารณาโดยทันที และในกรณีที่เห็นว่าการร้องเรียนหรือเสนอแนะนั้นเกิดจากความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ให้ชี้แจงให้ผู้ร้องเรียนหรือเสนอแนะทราบภายในสิบห้าวัน

การร้องเรียนหรือเสนอแนะตามวรรคสองจะแจ้งผ่าน ก.พ.ร. ก็ได้ ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใดมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.พ.ร. แจ้งให้ส่วนราชการที่ออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นทราบเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกต่อไปโดยเร็ว

มาตรา 43 การปฏิบัติราชการในเรื่องใด ๆ โดยปกติให้ถือว่าเป็นเรื่องเปิดเผย เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล จึงให้กำหนดเป็นความลับได้เท่าที่จำเป็น

มาตรา 44 ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการเกี่ยวกับการจัดซื้อหรือจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใด ๆ ที่ได้มีการอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดูหรือตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการ และระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ หรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ในการจัดทำสัญญาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ห้ามมิให้มีข้อความหรือข้อตกลงห้ามมิให้เปิดเผยข้อความหรือข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว เว้นแต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความลับทางราชการ หรือในส่วนที่เป็นความลับทางการค้า

หมวด 8
การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มาตรา 45 นอกจากการจัดให้มีการประเมินผลตามมาตรา 9 (3) แล้ว ให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 87 18/09/2013, 1:32 PM

มาตรา 46 ส่วนราชการอาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับหรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวต้องกระทำเป็นความลับและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความสามัคคีของข้าราชการ

มาตรา 47 ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ให้ส่วนราชการประเมินโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น

มาตรา 48 ในกรณีที่ส่วนราชการใดดำเนินการให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินเพิ่มพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบแก่ส่วนราชการ หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 49 เมื่อส่วนราชการใดได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย สามารถเพิ่มผลงานและผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐหรือสามารถดำเนินการตามแผนการลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ส่วนราชการนั้น หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด 9
บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา 50 เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ก.พ.ร. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติการใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 48 และมาตรา 49 ก็ได้

มาตรา 51 ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องใดและมีกฎหมายฉบับอื่นกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องเดียวกันทั้งหมดหรือบางส่วน เมื่อส่วนราชการได้จัดทำแผนงานตามกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งแล้วให้ถือว่าส่วนราชการนั้นได้จัดทำแผนตามพระราชกฤษฎีกานี้ด้วยแล้ว

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 88 18/09/2013, 1:32 PM

มาตรา 52 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 7

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 53 ให้องค์การมหาชนและรัฐวิสาหกิจ จัดให้มีหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้

ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่าองค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจใดไม่จัดให้มีหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกานี้ ให้แจ้งรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลองค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อพิจารณาสั่งการให้องค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจนั้นดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอและเนื่องจากมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 บัญญัติให้การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 89 18/09/2013, 1:32 PM

ภาคผนวก 2

การจำแนกข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

จำแนกประเภทข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยจำแนกข้อมูลทั้งหมดออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อประชาชนดังนี้

1. จำแนกเอกสารประวัติศาสตร์ออกจากข้อมูลข่าวสารทั้งหมด (มาตรา 26) ซึ่งหมายถึงข้อมูลข่าวสาร ที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือข้อมูลข่าวสารที่พ้นอายุการเก็บ ได้แก่ กรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีอายุการเก็บเกิน 75 ปี และข้อมูลข่าวสารทั่วไปที่มีอายุการเก็บเกิน 20 ปี ต้องส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

2. จำแนกข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามคำนิยามในมาตรา 4 เพื่อไปดำเนินการตามมาตรา 23-25 ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อเสียง ผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่ายและรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

3. ข้อมูลข่าวสารที่ต้องไปพิมพ์เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา (ตามมาตรา 7)

1) โครงสร้างการจัดองค์กร และสรุปอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

2) สถานที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสาร

3) กฎ มติ ค.ร.ม. ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง นโยบาย และการตีความที่มีสภาพอย่างกฎมีผลบังคับเป็นการทั่วไปแก่เอกชน

4. ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ในศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถตรวจดู (ตามมาตรา 9) ได้แก่

1) ผลการพิจารณาที่มีผลต่อเอกชนโดยตรง

2) นโยบาย และการตีความการใช้กฎหมายที่มีผลต่อเอกชน

3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณของปีที่กำลังดำเนินการ

4) คู่มือหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน

5) สิ่งพิมพ์ ที่มีการอ้างถึงในราชกิจจานุเบกษา

5. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้บริการแก่ผู้ร้องขอเป็นการเฉพาะราย (ตามมาตรา 11) ทั้งนี้ ให้กำหนดรายละเอียดการดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้แก่ วางระเบียบหรือกำหนดแนวทางการให้บริการข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน ขั้นตอน วิธีการ เอกสารที่ต้องนำมาใช้แสดงตน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร และการกำหนดค่าธรรมเนียม

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 90 18/09/2013, 1:32 PM

ขั้นตอนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่ประชาชน

1. การส่งข้อมูลข่าวสารไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งข้อมูลข่าวสารไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (ดำเนินการเปิดเผยตามมาตรา 7) โดยส่งตรงไปที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 9 ธันวาคม 2540 ต้องดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541) ดังนี้

1) ให้รวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ และวิธีการดำเนินงานและสถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ (ตามมาตรา 7 (1) (2) (3)) ส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

2) ให้รวบรวม กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง (ตามมาตรา 7 (4)) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ ส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

3) ในกรณีไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขอขยายเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อพิจารณาขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือน หรือไม่เกินหนึ่งปีแล้วแต่กรณี

4) ให้จัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แล้วดำเนินการตามแผนงานและโครงการนั้นโดยไม่ชักช้า

2. การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ในสถานที่เฉพาะ ไว้ให้ประชาชนตรวจดู (ตามมาตรา 9) โดยข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผย **ตามมาตรา 14** หรือ**มาตรา 15** อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอน หรือทำโดยประการอื่นใด ที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีข้อตกลงถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนี้ได้ **โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น**

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 91 18/09/2013, 1:33 PM

3. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่เอกชนเป็นกรณีเฉพาะราย (ตามมาตรา 11)

3.1 สำหรับกรณีที่มีผู้มายื่นคำขอ โดยระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมาก หรือบ่อยครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยข้อมูลข่าวสารที่จัดให้มีลักษณะดังนี้

1) เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้ว ในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด แต่ถ้าเห็นว่ามิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

2) กรณีข้อมูลข่าวสารมีสภาพที่อาจบุบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจัดทำสำเนาให้ ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

3.2 กรณีมีผู้มายื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานมิได้ครอบครองหรือควบคุมดูแลให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำเพื่อให้ไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น โดยไม่ชักช้า (ตามมาตรา 12)

3.3 สั่งเปิดเผย หรือมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ (ตามมาตรา 15) โดยคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้ เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้

3.4 แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และหากมีคำคัดค้านให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพิจารณาและแจ้งผลให้ผู้คัดค้านทราบ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้

3.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังนี้

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 92 18/09/2013, 1:33 PM

1) จัดเก็บเท่าที่จำเป็น ยกเลิกเมื่อหมดความจำเป็น

2) จัดเก็บข้อมูลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3) จัดระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้ให้เกิดผลเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล

4) แจ้งการเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ โดยส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

(1) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(2) ประเภทของข้อมูลระบบข่าวสารส่วนบุคคล

(3) วิธีการขอตรวจข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(4) วิธีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(5) แหล่งที่มาของข้อมูล

3.6 คุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ตามระบบรักษาความปลอดภัยจะเปิดเผยได้เฉพาะกรณีได้รับยินยอมจากเจ้าของข้อมูล (ซึ่งอาจให้ไว้ล่วงหน้าหรือให้ในขณะนั้น) ยกเว้นกรณีต่อไปนี้ (มาตรา 24)

1) ให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อใช้ตามอำนาจหน้าที่

2) การใช้ข้อมูลตามปกติ

3) ต่อหน่วยงานทำงานด้านแผน/การสถิติ

4) การใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

5) ต่อหอจดหมายเหตุ กรมศิลปากร เพื่อการตรวจดูคุณค่าทางประวัติศาสตร์

6) ต่อเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

(7) กรณีจำเป็นเพื่อป้องกัน/ระงับอันตรายต่อชีวิต/สุขภาพ

(8) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน/บุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย

3.7 ส่งมอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่ประสงค์จะเก็บรักษา หรือไม่เปิดเผยแต่ครบกำหนดเวลาเก็บรักษา ให้หอจดหมายแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า โดยให้แยกตามประเภทดังนี้

1) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยได้เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

2) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน จะเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ได้เมื่อครบยี่สิบปี

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 93 18/09/2013, 1:33 PM

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่ง เรื่องใด แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็น หรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มา โดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

4 À≈—°‡°≥±Ï (55-94)ok 94 18/09/2013, 1:33 PM

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 และมาตรา 42 วรรคสอง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 9 ธันวาคม 2540 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ 2 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7 (4) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หมายถึง หน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 (4)

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 95 18/09/2013, 1:33 PM

ข้อ 3 ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อ 1 หรือข้อ 2 ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ 1 หรือข้อ 2 แล้วแต่กรณี

กำหนดเวลาตามข้อ 1 หรือข้อ 2 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาให้ได้ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ 4 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 9 ธันวาคม 2540 เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงานและโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 5 หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 96 18/09/2013, 1:33 PM

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา
หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 วรรคสาม กำหนดให้หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วางหลักเกณฑ์การเรียกค่าธรรมเนียมในการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้น เพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว คืออัตราดังต่อไปนี้

(1) ขนาดกระดาษ เอ 4	หน้าละไม่เกิน	1	บาท
(2) ขนาดกระดาษ เอฟ 14	หน้าละไม่เกิน	1.50	บาท
(3) ขนาดกระดาษ บี 4	หน้าละไม่เกิน	2	บาท
(4) ขนาดกระดาษ เอ 3	หน้าละไม่เกิน	3	บาท
(5) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 2	หน้าละไม่เกิน	8	บาท
(6) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 1	หน้าละไม่เกิน	15	บาท
(7) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 0	หน้าละไม่เกิน	30	บาท

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 97 18/09/2013, 1:33 PM

2. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษ หรือในอัตราที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 1 หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

3. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน 5 บาท

4. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องเป็นผู้มีรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐจะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2542

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 98 18/09/2013, 1:33 PM

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา
ของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว
เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 (8)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 (8) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (8) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดให้ประกาศในประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 ทั้งนี้ ทั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2542

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 99 18/09/2013, 1:33 PM

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชน ตรวจดูได้ตามมาตรา 9 (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. 2540

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

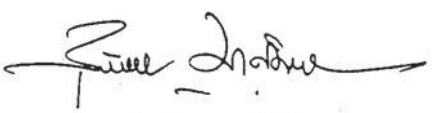
1. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นดรรชนีสำหรับการตรวจดูของประชาชน

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 100 18/09/2013, 1:33 PM

2. การดำเนินการตาม 1. ให้จัดทำตามแบบ สขร.1 แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2543

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 101 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ สขร.1

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน.....
(ชื่อหน่วยงาน).....

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือกโดยสังเขป
1						
2						
3						
4						
5						

5 Àª—†°±¿ (95-133)ok 102 18/09/2013, 1:33 PM

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ 2 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดรรชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารตามข้อ 1 ได้เอง

ข้อ 3 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ 1 ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ 4 การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 103 18/09/2013, 1:33 PM

ข้อ 5 การดำเนินการตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น หรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐนั้น ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้บริการแทนก็ได้

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 104 18/09/2013, 1:33 PM

คำอธิบาย
ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ
การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู
ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ข้อ 1 สถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 9 สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษา จะต้องเป็นสถานที่สะดวกตามสมควรตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่ เช่นห้องสมุดหรือห้องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีอยู่แล้ว

ข้อ 2 หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดรรชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอ เช่นหมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

ข้อ 3 ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

ข้อ 4 ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

ข้อ 5 หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น หรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 105 18/09/2013, 1:33 PM

ภาคผนวก 3

แบบฟอร์ม

การรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6

ระดับหน่วยงานย่อย

(1) แบบติดตาม ปย.3
(ครั้งแรกใช้แบบติดตาม ค.3)

(2) แบบติดตาม ปย.2-1

(3) แบบติดตาม ปย.2

(4) แบบติดตาม ปม.

(5) แบบติดตาม ปย.3

(6) แบบติดตาม ปย.1 แบบที่ 1

(7) แบบติดตาม ปย.1 แบบที่ 2

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 106 18/09/2013, 1:33 PM

5 À≈—‡°≈‘Ë (95-133)ok 107 18/09/2013, 1:33 PM

(ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับส่วนงานย่อยของหน่วยรับตรวจ).....

รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับส่วนงานย่อย

สำหรับงวดตั้งแต่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

กิจกรรม/วัตถุประสงค์ของการควบคุม (1)	จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (2)	งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน (3)	การปรับปรุง (4)	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ (5)	สถานะการดำเนินการ (6)	วิธีการติดตามและสรุปผลการประเมิน/ข้อคิดเห็น (7)

***สถานะการดำเนินการ**

★ = ดำเนินการแล้ว เสร็จตามกำหนด

✓ = ดำเนินการแล้ว เสร็จล่าช้ากว่ากำหนด

✘ = ยังไม่ดำเนินการ

○ = อย่างระหว่างดำเนินการ

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

แบบ ปย.2-1

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับส่วนงานย่อยของหน่วยรับตรวจ).....

รายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในระดับส่วนงานย่อย

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

จุดที่ประเมิน (1)	มี/ใช่ (2)	ไม่มี/ ไม่ใช่ (2)	คำอธิบายเพิ่มเติม (3)

ชื่อผู้ประมวล.....

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

ชื่อผู้สอบทาน.....

ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วน.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 108 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ ปย.2

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับส่วนงานย่อยของหน่วยรับตรวจ).....

สรุปผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในระดับส่วนงานย่อย

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

องค์ประกอบการควบคุมภายใน (1)	ผลการประเมิน/ข้อสรุป (2)
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม ฯลฯ 2. การประเมินความเสี่ยง ฯลฯ 3. กิจกรรมการควบคุม ฯลฯ 4. สารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ 5. การติดตามประเมินผล ฯลฯ	

สรุปผลการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อผู้ประมวล.....

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 109 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ ปม.

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับส่วนงานย่อยของหน่วยรับตรวจ).....

แบบประเมินการควบคุมภายใน

สำหรับงวดตั้งแต่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

กิจกรรม/วัตถุประสงค์ของการควบคุม (1)	จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (2)	งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน (3)	การปรับปรุง (4)	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ (5)	สถานะการดำเนินการ (6)	จุดอ่อนและสาเหตุ (7)	การปรับปรุงการควบคุม (8)

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

5 À≈—‡°≈‘Ë (95-133)ok 110 18/09/2013, 1:33 PM

5 À≈—‡°≥±Ï (95-133)ok 111 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ ปย.3

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับส่วนงานย่อยของหน่วยรับตรวจ).....

แผนการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับส่วนงานย่อย

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

กิจกรรม/วัตถุประสงค์ของการควบคุม (1)	จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (2)	งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน (3)	การปรับปรุง (4)	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ (5)	หมายเหตุ (6)

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

แบบ ปย.1

หนังสือรับรองการควบคุมภายในของผู้บริหารระดับส่วนงานย่อย (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 1 กรณีไม่พบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

การประเมินการควบคุมภายในของ *(ชื่อส่วนงานย่อยและชื่อหน่วยรับตรวจ)* สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยงานย่อย)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยงานย่อย)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยงหรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 112 18/09/2013, 1:33 PM

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่า การควบคุมภายในของ **(ชื่อส่วนงานย่อย)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง

ทั้งนี้ ได้แนบแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน และรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน มาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ หัวหน้าส่วนงานย่อย)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 113 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ ปย.1

หนังสือรับรองการควบคุมภายในของผู้บริหารระดับส่วนงานย่อย (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 2 กรณีพบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

การประเมินการควบคุมภายในของ *(ชื่อส่วนงานย่อยและชื่อหน่วยรับตรวจ)* สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยงานย่อย)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยงานย่อย)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในกับค่าใช้จ่ายของระบบฯ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายไม่ควรเกินประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยงหรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 114 18/09/2013, 1:33 PM

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่า การควบคุมภายในของ **(ชื่อส่วนงานย่อย)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง อย่างไรก็ตามยังคงมีจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

ทั้งนี้ ได้แนบแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน และรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน มาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ หัวหน้าส่วนงานย่อย)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 115 18/09/2013, 1:33 PM

แบบฟอร์ม

การรายงานตามระเบียบฯ ข้อ 6

ระดับองค์กร

(1) แบบติดตาม ปอ.3
(ครั้งแรกใช้แบบติดตาม ค.4)

(2) แบบ ปอ.2

(3) แบบ ปอ.3

(4) แบบ ปอ.1 แบบที่ 1

(5) แบบ ปอ.1 แบบที่ 2

(6) แบบ ปส. แบบที่ 1

(7) แบบ ปส. แบบที่ 2

(8) แบบ ปย.1-ร แบบที่ 1

(9) แบบ ปย.1-ร แบบที่ 2

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 116 18/09/2013, 1:33 PM

5 À≈—‡°≥±Ï (95-133)ok 117 18/09/2013, 1:33 PM

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับหน่วยรับตรวจ).....

รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับองค์กร

สำหรับงวดตั้งแต่ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

กิจกรรม/วัตถุประสงค์ของการควบคุม (1)	จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (2)	งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน (3)	การปรับปรุง (4)	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ (5)	สถานะการดำเนินการ (6)	วิธีการติดตามและสรุปผลการประเมิน/ข้อคิดเห็น (7)

***สถานะการดำเนินการ**

★ = ดำเนินการแล้ว เสร็จตามกำหนด

✓ = ดำเนินการแล้ว เสร็จล่าช้ากว่ากำหนด

✘ = ยังไม่ดำเนินการ

○ = อย่างระหว่างดำเนินการ

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

แบบ ปอ.2

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับหน่วยรับตรวจ).....

สรุปผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในระดับองค์กร

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

องค์ประกอบการควบคุมภายใน (1)	ผลการประเมิน/ข้อสรุป (2)
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม ฯลฯ 2. การประเมินความเสี่ยง ฯลฯ 3. กิจกรรมการควบคุม ฯลฯ 4. สารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ 5. การติดตามประเมินผล ฯลฯ	

สรุปผลการประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 118 18/09/2013, 1:33 PM

5 À≈—‡°≈‘Ë (95-133)ok 119 18/09/2013, 1:33 PM

แบบ ปอ.3

ชื่อหน่วยงาน.....(ระดับหน่วยรับตรวจ).....

แผนการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับองค์กร

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

กิจกรรม/วัตถุประสงค์ของการควบคุม (1)	จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (2)	งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน (3)	การปรับปรุง (4)	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ (5)	หมายเหตุ (6)

ชื่อผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

แบบ ปอ.1

รายงานความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในของหัวหน้าหน่วยงาน (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 1 กรณีไม่พบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน/ผู้กำกับดูแล/คณะกรรมการตรวจสอบ)

การประเมินการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับผิดชอบ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในกับค่าใช้จ่ายของระบบฯ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายไม่ควรเกินประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยงหรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 120 18/09/2013, 1:34 PM

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่า การควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง

ทั้งนี้ ได้แนบรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน แผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน รวมทั้งสรุปผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในมาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ หัวหน้าหน่วยงาน)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 121 18/09/2013, 1:34 PM

แบบ ปอ.1

รายงานความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในของหัวหน้าหน่วยงาน (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 2 กรณีพบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน/ผู้กำกับดูแล/คณะกรรมการตรวจสอบ)

การประเมินการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในกับค่าใช้จ่ายของระบบฯ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายไม่ควรเกินประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยงหรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 122 18/09/2013, 1:34 PM

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่า การควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง อย่างไรก็ตามยังคงมีจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

ทั้งนี้ ได้แนบรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายในและแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน และรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน มาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ หัวหน้าหน่วยงาน)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 123 18/09/2013, 1:34 PM

แบบ ปส.

รายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายใน
โดย
ผู้ตรวจสอบภายใน
(ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 1 กรณีไม่พบข้อบกพร่อง หรือข้อสังเกตที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

ข้าพเจ้าได้สอบทานการประเมินระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... ตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร **คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** การสอบทานได้ปฏิบัติอย่างระมัดระวังรอบคอบและเหมาะสม ผลการสอบทานไม่พบว่า **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ไม่ดำเนินการตามแนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในฯ ดังกล่าว และตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

ลายมือชื่อ.....ผู้ตรวจสอบภายใน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 124 18/09/2013, 1:34 PM

แบบ ปส.

รายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายใน
โดย
ผู้ตรวจสอบภายใน
(ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 2 กรณีพบข้อบกพร่อง หรือข้อสังเกตที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

ข้าพเจ้าได้สอบทานการประเมินระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... ตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร **คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** การสอบทานได้ปฏิบัติอย่างระมัดระวังรอบคอบและเหมาะสม ผลการสอบทานไม่พบว่า **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ไม่ดำเนินการตามแนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในฯ ดังกล่าว และตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

ลายมือชื่อ.....ผู้ตรวจสอบภายใน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 125 18/09/2013, 1:34 PM

แบบ ปย.1-ร

หนังสือรับรองการควบคุมภายในของเจ้าหน้าที่ระดับอาวุโส (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 1 กรณีไม่พบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

การประเมินการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** ซึ่งกำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในกับค่าใช้จ่ายของระบบฯ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายไม่ควรเกินประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยง

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 126 18/09/2013, 1:34 PM

หรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่าการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง

ทั้งนี้ ได้แนบรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายในแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน และรายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน และรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในมาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโสผู้ได้รับมอบหมาย

ให้ประมวลความเห็นในภาพรวม)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 127 18/09/2013, 1:34 PM

แบบ ปย.1-ร

หนังสือรับรองการควบคุมภายในของเจ้าหน้าที่ระดับอาวุโส (ตามระเบียบฯ ข้อ 6)

แบบที่ 2 กรณีพบจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ/ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน)

การประเมินการควบคุมภายในของ **(ชื่อส่วนงานย่อยและชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... ได้ดำเนินการตาม**แนวทางการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** กำหนดอยู่ในเอกสาร**คำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6** ระบบการควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** ได้จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบาย ซึ่งรวมถึงระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

แนวคิดของการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงความมั่นใจจะได้รับผลอย่างคุ้มค่าตามต้นทุนที่ใช้ โดยระบบการควบคุมภายในดังกล่าวได้ประมาณการและใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบการควบคุมภายในกับค่าใช้จ่ายของระบบฯ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายไม่ควรเกินประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้อาจเกิดข้อผิดพลาดหรือความเสียหาย และความผิดปกติที่ไม่อาจสืบทราบได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่แฝงอยู่ในการควบคุมภายใน ซึ่งรวมถึงโอกาสของการหลีกเลี่ยงหรือละเลยการควบคุม รวมทั้งข้อจำกัดด้านทรัพยากร ด้านกฎหมาย หรือเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ อีกทั้งประสิทธิผลของการควบคุมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาเนื่องจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 128 18/09/2013, 1:34 PM

จากผลการประเมินดังกล่าวเชื่อว่า การควบคุมภายในของ **(ชื่อหน่วยรับตรวจ)** สำหรับงวดตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด มีความเพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในตามที่กล่าวในวรรคแรกภายใต้ข้อจำกัดตามวรรคสอง อย่างไรก็ตามยังคงมีจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

ทั้งนี้ ได้แนบรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน แผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน และรายงานผลการติดตามแผนการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน รวมทั้งสรุปผลการประเมินองค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน มาพร้อมนี้แล้ว

ลายมือชื่อ.....

(ชื่อ เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโสผู้ได้รับมอบหมาย

ให้ประมวลความเห็นในภาพรวม)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 129 18/09/2013, 1:34 PM

ภาคผนวก 4

หน้า 25

เล่ม 122 ตอนพิเศษ 55 ง ราชกิจจานุเบกษา 27 กรกฎาคม 2548

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"โครงการของรัฐ" หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทาน หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐและรัฐวิสาหกิจ

"ผู้มีส่วนได้เสีย" หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 130 18/09/2013, 1:34 PM

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

ข้อ 5 ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ 7 ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ 9 ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ 9 ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ 6 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ 5 วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ

(2) สาระสำคัญของโครงการ

(3) ผู้ดำเนินการ

(4) สถานที่ที่จะดำเนินการ

(5) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

(6) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

(7) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

(8) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเองให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 131 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อ 8 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วยหน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

ข้อ 9 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ 8 อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้

(ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล

(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด

(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

(ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

(ก) การประชาพิจารณ์

(ข) การอภิปรายสาธารณะ

(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

(3) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 10 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ 9 จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 8 หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้วให้แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ 11 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐและสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 132 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อ 12 เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ให้นำความในข้อ 11 วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ 13 เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐโครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ 7 (7) ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้น และประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ 11 วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ 14 ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(1) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

(2) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 15 ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(2) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(3) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูลความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ 16 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

5 À≈—°‡°≥±Ï (95-133)ok 133 18/09/2013, 1:34 PM

ภาคผนวก 5

ตัวอย่างการปรับปรุงข้อบัญญัติ

ข้อบัญญัติ
สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร
พ.ศ. 2549

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร
พ.ศ. 2549

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ว่าด้วยสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

เหตุผล

โดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 40 มาตรา 48 มาตรา 50 มาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 58 มาตรา 63 และมาตรา 65 กำหนดไว้โดยเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่สะสมอาหารและสถานที่จำหน่ายอาหาร ให้มีความเหมาะสม ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติของท้องถิ่นกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสะสมอาหารและจำหน่ายอาหาร

ดังนั้น เพื่อเป็นการกำหนด วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บอาหาร สะสมอาหาร หรือจำหน่ายอาหารในพื้นที่ตำบลดอนแก้วให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 มาตรา 48 มาตรา 50 มาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 58 มาตรา 63 และมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกอบกับมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. 2549 เพื่อบังคับใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วต่อไป

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 135 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร
พ.ศ. 2549

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วว่าด้วยสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา40 มาตรา 48 มาตรา 50 มาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 58 มาตรา 63 และมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกอบกับมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วและนายอำเภอแม่ริม จึงตราข้อบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบัญญัติตำบลนี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. 2549”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกข้อบังคับตำบลดอนแก้ว เรื่อง “สถานที่จำหน่ายสินค้าและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. 2542” โดยบรรดาข้อบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ 3 ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ได้รับประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วแล้วสิบห้าวัน

ข้อ 4 ในข้อบัญญัตินี้

“อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิต ได้แก่

(1) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

(2) วัตถุที่มุ่งหมาย สำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมทั้งวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

“สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มิใช่ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จ และจำหน่ายให้กับผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้นหรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 136 18/09/2013, 1:34 PM

"สถานที่สะสมอาหาร" หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มิใช่ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบหรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง

"ที่หรือทางสาธารณะ" หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้

"อาคาร" หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว หรือผู้ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วมอบหมาย

"เจ้าพนักงานสาธารณสุข" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 5 ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมิใช่เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งก่อนการจัดตั้ง

ข้อ 6 ความในข้อ 5 ไม่ใช้บังคับแก่การประกอบอาหาร ดังนี้

(1) การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) การขายของในตลาด

(3) การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ข้อ 7 ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ต้องจัดสถานที่ให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ และเงื่อนไขตามลักษณะของกิจการ ดังต่อไปนี้

ก. สถานที่สะสมอาหาร

(1) ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) พื้นทำด้วยวัตถุถาวร ทำความสะอาดง่าย

(3) จัดให้มีระบบการระบายน้ำอย่างเพียงพอและถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

(4) จัดให้มีแสงสว่างและทางระบายอากาศเพียงพอและถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

(5) จัดให้มีส้วมจำนวนเพียงพอและถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขกำหนด

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 137 18/09/2013, 1:34 PM

(6) จัดให้มีที่รองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะและเพียงพอ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวด้วยสุขลักษณะตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และคำสั่งพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

ข. สถานที่จำหน่ายอาหาร

(1) จัดสถานที่ตามกำหนดไว้ในข้อ ก. (1)-(6)

(2) จัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่งอย่างอื่นซึ่งมีสภาพแข็งแรง สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

(3) ผนังและบริเวณที่ปรุงอาหาร ต้องมีพื้นที่ทำความสะอาดง่าย

(4) จัดให้มีภาชนะและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำ ประกอบ ปรุง เก็บและการบริโภคอาหารไว้ให้เพียงพอ ปลอดภัย และถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วกำหนด

(5) จัดให้มีบริเวณและที่สำหรับทำความสะอาดภาชนะ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เพียงพอและถูกต้องด้วยสุขลักษณะ เพื่อใช้ในการนั้นโดยเฉพาะ

(6) จัดให้มีที่สำหรับล้างมือ พร้อมอุปกรณ์จำนวนเพียงพอ

(7) จัดให้มีการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดเหตุรำคาญเนื่องจากการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง และเก็บอาหาร

(8) จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวด้วยสุขลักษณะตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

ข้อ 8 ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ต้องดูแลรักษาสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) รักษาสถานที่ให้สะอาดอยู่เสมอ รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันและกำจัดสัตว์นำโรค

(2) ต้องมีการดูแลรักษาความสะอาดที่รองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ไม่ให้เป็นที่เพาะพันธุ์แมลงและสัตว์นำโรคได้ และต้องมีการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

(3) รักษาส้วมให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะอยู่เสมอ

(4) จัดสิ่งของเครื่องใช้ และอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 138 18/09/2013, 1:34 PM

(5) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวด้วยสุขลักษณะตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

ข้อ 9 ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำประกอบ ปรุง เก็บ รักษาอาหาร ตลอดจนสุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์ น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ รวมทั้งสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงอาหาร และผู้ใช้บริหาร ดังต่อไปนี้

(1) วางเก็บอาหารก่อนปรุงในที่สะอาดถูกสุขลักษณะ รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันสัตว์นำโรคในสถานที่นั้น

(2) ใช้เครื่องปกปิดอาหาร รวมทั้งภาชนะและอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการ ทำประกอบ ปรุง เก็บอาหาร เพื่อป้องกันฝุ่นละอองและสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลอดจนรักษาเครื่องปกปิดนั้นให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ

(3) น้ำแข็งสำหรับใช้บริโภค ต้องจัดเก็บไว้ในภาชนะที่ถูกสุขลักษณะสามารถป้องกันสิ่งปนเปื้อนได้ และห้ามนำอาหารหรือสิ่งของอื่นใดแช่หรือเก็บรวมไว้ด้วยกัน

(4) การทุบ บดน้ำแข็ง ต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะ และสะอาดอยู่เสมอ รวมทั้งป้องกันมิให้มีเสียงอันเป็นเหตุรำคาญแก่ผู้อื่น

(5) ในกรณีที่มีผ้าเช็ดหน้าให้บริการ ต้องทำความสะอาดและผ่านความร้อนฆ่าเชื้อโรคหรือกรรมวิธีอื่นใดให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

(6) จัดให้มีน้ำสะอาดไว้ให้เพียงพอ

(7) ใช้ภาชนะหรือวัตถุที่สะอาด ปลอดภัยสำหรับปรุง ใส่ หรือห่ออาหารหรือน้ำแข็งโดยรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

(8) ผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงอาหาร และผู้ให้บริการต้องแต่งกายให้สะอาดและปฏิบัติตนให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะส่วนบุคคล

(9) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวด้วยสุขลักษณะตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขและคำสั่งพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

ข้อ 10 อาคารที่ใช้เป็นสถานที่ประกอบการต้องมีหลักฐานแสดงว่าสามารถใช้ประกอบการได้โดยถูกต้องตามกฎหมายควบคุมอาคาร

ข้อ 11 ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ต้องไม่เป็นโรคติดต่อและไม่จ้างหรือใช้บุคคลที่ป่วยหรือมีเหตุควรเชื่อว่าเป็นโรคติดต่อ จำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บอาหาร

6À≈—°‡°ᵒ≥±Ï (134-145)ok 139 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อ 12 ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น พร้อมกับหลักฐานต่าง ๆ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีสถานที่ตามวรรคหนึ่งมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ให้ยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น พร้อมหลักฐานต่าง ๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วกำหนด

ข้อ 13 เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขออนุญาตหรือคำขอรับหนังสือรับรองการแจ้งแล้ว ปรากฏว่าถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้ออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง แล้วแต่กรณี

ผู้ใดรับอนุญาตหรือผู้ได้รับการรับรองการแจ้ง ต้องมารับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราท้ายข้อบัญญัติการบริหารส่วนตำบลดอนแก้วนี้ ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากมิได้มารับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งและชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนด จะถือว่าสละสิทธิ์

ข้อ 14 เมื่อผู้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์ขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบ ก่อนใบอนุญาต สิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะไม่ต่ออายุใบอนุญาต หากมิได้ชำระค่าธรรมเนียมก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุจะต้องชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละยี่สิบของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ

ข้อ 15 ผู้รับหนังสือรับรองการแจ้งต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นประจำทุกปี ตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินกิจการนั้น โดยยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมประจำปีต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นพร้อมหลักฐานต่าง ๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วกำหนด และให้ชำระค่าธรรมเนียมก่อนครบรอบในแต่ละปี หากมิได้ชำระค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดจะต้องชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละยี่สิบของค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้แจ้งจะได้บอกเลิกการดำเนินกิจการนั้นก่อนถึงกำหนดการเสียค่าธรรมเนียมครั้งต่อไป

ข้อ 16 ใบอนุญาตให้มีอายุหนึ่งปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

ข้อ 17 เมื่อผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ไม่ประสงค์จะประกอบการต่อไปให้ยื่นคำขอบอกเลิกการดำเนินกิจการต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อ 18 หากผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ประสงค์จะแก้ไขรายการในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยเร็ว

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 140 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อ 19 หากปรากฏว่า ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดบกพร่องในสาระสำคัญ ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้งแล้วแต่กรณี จะต้องยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญแล้วแต่กรณี พร้อมหลักฐานดังต่อไปนี้

(1) เอกสารการแจ้งความต่อสถานีตำรวจ กรณีสูญหายหรือถูกทำลาย

(2) ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งเดิม กรณีชำรุดบกพร่องในสาระสำคัญ

ข้อ 20 การออกใบอนุญาตหรือใบแทนหนังสือรับรองการแจ้ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังนี้

(1) การออกใบแทนใบอนุญาตหรือการออกใบแทนหนังสือรับรองการแจ้งให้ประทับตราสีแดง คำว่า “ใบแทน” กำกับไว้ด้วย และให้มี วัน เดือน ปี ที่ออกใบแทน พร้อมทั้งลงลายมือชื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในใบแทนและต้นขั้วใบแทน

(2) ให้ใช้ใบแทนใบอนุญาตได้เท่ากับเวลาที่เหลือของอายุใบอนุญาตเดิม

(3) บันทึกด้านหลังต้นขั้วใบอนุญาตเดิม หรือต้นขั้วหนังสือรับรองการแจ้งเดิมระบุสาเหตุการสูญหาย หรือชำรุดบกพร่องในสาระสำคัญของใบอนุญาตเดิม หรือหนังสือรับรองการแจ้งเดิมแล้วแต่กรณี และลงเล่มที่ เลขที่ ปี ของใบแทน

ข้อ 21 ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ให้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารต้องแสดงใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งไว้โดยเปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ

ข้อ 22 ให้ใช้แบบพิมพ์ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ท้ายข้อบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

(1) คำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ให้ใช้แบบ สอ.1

(2) คำขอรับหนังสือรับรองการแจ้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ให้ใช้แบบ สอ.2

(3) ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ให้ใช้แบบ สอ.3

(4) หนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ให้ใช้แบบ สอ.14

(5) คำขอต่ออายุใบอนุญาตแบบ สอ.5

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 141 18/09/2013, 1:34 PM

ข้อ 23 ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารไม่ปฏิบัติหรือไม่ถูกต้องตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้คราวหนึ่งไม่เกินสิบห้าวัน

กรณีถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาแล้วสองครั้ง และมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

ข้อ 24 ในกรณีผู้ดำเนินการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรและมิใช่เป็นการขายของในตลาด โดยมิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามข้อ 5 และเคยได้รับโทษตามข้อบัญญัตินี้ เพราะเหตุที่ฝ่าฝืนดำเนินกิจการโดยมิได้แจ้งขอหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นมาแล้วครั้งหนึ่งหากฝ่าฝืนดำเนินกิจการโดยมิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นอีก ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการดังกล่าวหยุดดำเนินการไว้จนกว่าจะได้ดำเนินการแจ้งขอหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามข้อ 12 ถ้ายังฝ่าฝืนอีกให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งห้ามดำเนินกิจการนั้นไว้ตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสองปี

ข้อ 25 ผู้ใดฝ่าฝืนความตามข้อบัญญัตินี้ มีโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 26 บรรดาใบอนุญาตค้าอาหารหรือน้ำแข็งในสถานที่เอกชน ที่ได้ออกก่อนวันใช้ข้อบัญญัตินี้ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนสิ้นอายุใบอนุญาตนั้น

ข้อ 27 ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วนี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

นายนพดล ณ เชียงใหม่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

เห็นชอบ

นายบุญเสริม จิตเจนสุวรรณ

นายอำเภอแม่ริม

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 142 18/09/2013, 1:34 PM

คณะที่ปรึกษา

นายแก่นเพชร ช่วงรังษี	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายสมศักดิ์ ปะริสุทโธ เหมทานนท์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายชาญนะ เอี่ยมแสง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายโชคชัย เดชอมรธัญ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำ

นางสาวอัจฉรา วงษ์เอก	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
นางคณิตา ราษฎร์นุ้ย	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ว่าที่ ร.ต.สงไชย ฤทธิ์เดช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายญาณกร ไพบูลย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายพีรวิทย์ พงศ์สุรชีวิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางกรชวัล บัวแก้ว	นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
นายเกียรติชัย ทิศาภรณ์พงศ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายธรรมนูญ กันทะวงค์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

6À≈—°‡°≥±Ï (134-145)ok 143 18/09/2013, 1:34 PM

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101 นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2555

งานสารบรรณและการปฏิบัติงานธุรการ

ก. งานสารบรรณ

งานสารบรรณ เป็นงานเกี่ยวกับหนังสือ นับตั้งแต่คิด ร่าง เขียน แต่ง พิมพ์ จัดจำ สำเนา รับ ส่ง บันทึกย่อเรื่อง เสนอสั่งการ โต้ตอบ จัดเก็บ ค้นหา ทำลาย

๑. ความสำคัญของงานสารบรรณ

๒. เป็นเอกสารราชการ บันทึกงาน หลักฐานราชการอื่นๆ ของหน่วยงาน

๓. เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการอ้างอิง

๔. เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารราชการ

๕. เป็นหลักฐานราชการมีคุณค่า

๖. เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร

๗. สาระสำคัญของสารบรรณตามระเบียบงานสารบรรณ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ ความหมายของหนังสือราชการ เป็นเอกสารที่หลักฐานในราชการ ได้แก่

๑. ส่วนราชการถึงส่วนราชการ

๒. ส่วนราชการถึงบุคคลภายนอก

๓. หน่วยงานอื่นถึงส่วนราชการ

๔. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ

๕. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับ

๒.๒ ชนิดของหนังสือราชการ หนังสือราชการมี ๖ ประเภท ได้แก่

๑. หนังสือภายนอก คือ หนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีการ ใช้กระดาษครุฑ เป็นหนังสือติดต่อระหว่างส่วนราชการหรือส่วนราชการมีถึงหน่วยงานอื่นซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือมีถึงบุคคลภายนอก

๒.หนังสือภายใน คือ หนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีน้อยกว่าหนังสือภายนอกเป็นหนังสือติดต่อภายในกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัดเดียวกัน ใช้กระดาษบันทึกข้อความ

๓.หนังสือประทับตรา คือ หนังสือที่ใช้ประทับตราแทนการลงชื่อของหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรมขึ้นไปโดยให้หัวหน้าส่วนราชการ ระดับกองหรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นผู้รับผิดชอบลงชื่อย่อกำกับใช้ใน กรณีที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ได้แก่ การขอรายละเอียดเพิ่มเติม การสำเนาหนังสือ สิ่งของ เอกสาร การตอบรับทราบที่ไม่เกี่ยวกับราชการสำคัญ หรือการเงิน การแจ้งผลงานที่ดำเนินการไปแล้ว การเตือนเรื่องที่ค้าง เรื่องหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรมขึ้นไปกำหนดโดยทำเป็นคำสั่งกฎหมาย เป็นประจำ

๔. หนังสือสั่งการ ได้แก่ (คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ)

๑. คำสั่ง คือ บรรดาข้อความที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ปฏิบัติโดยชอบด้วย

๒. ระเบียบ คือ บรรดาข้อความที่ผู้มีอ านาจหน้าที่ได้วางไว้เพื่อเป็นหลักปฏิบัติงาน

๓. ข้อบังคับ คือ บรรดาข้อความที่ผู้มีอ านาจหน้าที่ก าหนดไว้ใช้

๕. หนังสือประชาสัมพันธ์ มี ๓ ชนิด ได้แก่

๑. ประกาศ เพื่อประกาศหรือชี้แจงให้ทราบ

๒. แถลงการณ์ เพื่อท าความเข้าใจ

๓. ข่าว เผยแพร่ให้ทราบ

๖. หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้ในราชการ มี ๔ ชนิด ได้แก่

๑. หนังสือรับรอง ได้แก่ หนังสือที่ส่วนราชการออกให้เพื่อรับรองแก่บุคคล นิติบุคคลหรือหน่วยงาน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. รายงานการประชุม คือ บันทึกความคิดเห็นของผู้ที่มาประชุม ผู้เข้าร่วม ประชุมและมติที่ประชุมไว้เป็นหลักฐาน

ระเบียบวาระการประชุม ประกอบไปด้วย ๕ วาระ ได้แก่

๑. วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ

๒. วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

๓. วาระที่ ๓ เรื่องเสนอให้ที่ประชุมทราบ

๔. วาระที่ ๔ เรื่องเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

๕. วาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

การจดรายงานการประชุม สามารถกระทำได้หลายแบบ ได้แก่ จดละเอียดทุก คำพูดของผู้เข้าประชุมพร้อมมติ จดคำพูดย่อที่เป็นประเด็นสำคัญพร้อมมติ หรือจดแต่เหตุผล พร้อมมติที่ประชุม

๓. บันทึก ใช้กระดาษบันทึกข้อความ มีลักษณะ ดังนี้

๑. ข้อความที่ผู้ใต้บังคับบัญชา เสนอต่อผู้บังคับบัญชา

๒. ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานระดับต่ำกว่ากรมติดต่อกับการปฏิบัติราชการ

๔. หนังสืออื่น เช่น ภาพถ่าย ฟิล์ม แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ

หนังสือ

บุคคลภายนอกที่เจ้าหน้าที่รับเข้าทะเบียนหนังสือราชการ สัญญา คำร้อง เป็นต้น

๕. ชั้นความเร็วของหนังสือราชการ หนังสือราชการที่ต้องปฏิบัติ ให้เร็วกว่าปกติ (รวดเร็วเป็น พิเศษ) แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ด่วนที่สุด เป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติในทันทีที่ได้รับหนังสือนั้น

๒. ด่วนมาก เป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยเร็ว

๓. ด่วน เป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเร็วกว่าปกติเท่าที่จะทำได้

๖. การรับหนังสือ

๑. จัดเรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนก่อน

๒. ประทับตราหนังสือ โดยตรารับมี ขนาด ๒.๕ * ๕ ซ.ม. มีรายการดังนี้

- เลขที่รับ
- วัน เดือน ปี ที่รับหนังสือ
- เวลา ให้ลงเวลาที่รับหนังสือ

๗. การส่งหนังสือ

๑. เจ้าหน้าที่ตรวจความเรียบร้อย

๒. เจ้าหน้าที่สารบรรณกลางรับเรื่องและด าเนินการ

๓. ลงทะเบียนรับส่งหนังสือ

๔. ลงวันเดือนปีรับส่งหนังสือ

๘. การเก็บหนังสือ

๑. การเก็บหนังสือราชการแบ่งออกเป็น เก็บระหว่างปฏิบัติ เก็บเมือปฏิบัติเสร็จแล้ว และเก็บเพื่อรอการตรวจสอบ และการจัดเก็บเมื่อสิ้นปี

๒. การเก็บหนังสือเมื่อปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว แยกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่การเก็บระหว่างปี และการจัดเก็บเมื่อสิ้นปี

๓. การเก็บระหว่างปี คือ การเก็บหนังสือราชการที่ปฏิบัติส าเร็จสืนแล้ว และยังอยู่ ระหว่างปีปฏิทินทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที สามารถค้นหาเรืองเดิมได้ อย่างง่าย และรวดเร็ว ตลอดจนสะดวกในการควบคุม ติดตามงาน ของหัวหน้าหน่วยงาน

๔. การจัดเก็บหนังสือระหว่างปี ให้เจ้าหน้าที่ผู้เป็นเจ้าของเรื่องนั้นๆ เป็นผู้จัดเก็บโดย แยก เข้าแฟ้มตามรหัส หมวดหมู่หนังสือ กลุ่มเรื่องและกลุ่มย่อย

๙. อายุการเก็บหนังสือ โดยปกติให้เก็บไว้ ๑๐ ปี ยกเว้นกรณีดังนี้

๑. หนังสือที่ต้องสงวนไว้เป็นความลับ ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความ

ปลอดภัยแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความ ปลอดภัยแห่งชาติหรือระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

๒. หนังสือที่เป็นหลักฐานทางอรรถคดี สำนวนของศาล พนักงานสอบสวน เก็บตามกฎหมายระเบียบแบบแผนนั้นๆ

๓. หนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ต่อการศึกษาค้นคว้า วินัยให้เก็บตลอดไปหรือตามที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กำหนดน้อยกว่า ๕ ปี เก็บไว้ไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๔. หนังสือที่ปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นคู่สำเนาที่มีต้นเรื่องจะค้นได้จากที่อื่น เก็บไว้ไม่

๕. หนังสือไม่ส าคัญเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ เกิดขึ้นเป็นประจำและดำาเนินการเสร็จแล้ว

๖. หนังสือเกี่ยวกับการเงิน เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจแล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการตรวจสอบอีก หรือเพื่อการใดๆ ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือซึ่งหากเห็นว่าไม่มีความต้องเก็บ ๑๐ ปี หรือ ๕ ปี ให้ท าความตกลงกับกระทรวงการคลัง

๑๐. การจัดส่งหนังสือครบอายุการเก็บ

ทุกสิ้นปี (ปีปฏิทิน) ให้ส่วนราชกานจัดส่งหนังสือที่อายุครบ ๒๐ ปี พร้อมบัญชีให้สำนักหอ จดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ภายในวันที่ ๓๑ มกราคมของปีถัดไป

๑๑. การยืมหนังสือราชการ

๑. การยืมระหว่างส่วนราชการยืมและผู้อนุญาตจะต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือผู้ได้รับแผนกขึ้นไป

๒. การยืมภายในส่วนราชการ ผู้ยืม ผู้ขออนุญาตให้ยืมต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับ

๑๑. การทำลายหนังสือราชการ

๑. ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นปีปฏิทินให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำบัญชีหนังสือที่ขอทำลาย เสนอหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมเพื่อพิจารณา

๒. กรรมการทำลายหนังสือราชการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการอีกอย่างน้อย ๒ คน

๑๒. มาตรฐานวัสดุ ตามระเบียบสารบรรณ

๑. มาตรฐานครุฑ มี ๒ ขนาด ได้แก่ ขนาดครุฑสูง ๓ ซม. และขนาดครุฑสูง ๑.๕ ซม.

๒. มาตรฐานกระดาษ มี ๓ ขนาด

- ขนาด เอ ๔ = ๒๑๐ * ๒๙๗ มิลลิเมตร
- ขนาด เอ ๕ = ๑๔๘ * ๒๑๐ มิลลิเมตร
- ขนาด เอ ๘ = ๕๒ * ๗๔ มิลลิเมตร

๓. ขนาดซอง มี ๔ ขนาด ได้แก่

– ขนาด ซี ๔ = ๒๒๙ * ๓๒๔ มิลลิเมตร ไม่ต้องพับหรือขยายข้าง

– ขนาด ซี ๕ = ๑๖๒ * ๒๒๙ มิลลิเมตร พับ ๒

– ขนาด ซี ๖ = ๑๑๔ * ๑๖๒ มิลลิเมตร พับ ๔

– ขนาด ดีแอล = ๑๑๐ * ๒๒๐ มิลลิเมตร พับ ๓

๒.๑๒ อื่นๆ ควรรู้ ได้แก่

๑.เรื่องราชการที่จะดำเนินการหรือสั่งการด้วยหนังสือไม่ทัน ให้ส่งข้อความทางเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรเลข โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ให้ผู้รับปฏิบัติเช่นเดียวกับได้รับหนังสือ ในกรณีที่ต้องยืนยันเป็นหนังสือให้ ท าหนังสือยืนยันไปทันที

๒. การส่งข้อความทางเครื่องมือสื่อสารซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานชัดแจ้ง ให้ผู้ส่งและผู้รับบันทึก ข้อความไว้เป็นหลักฐาน สำเนาคู่ฉบับ ให้ลงชื่อผู้ร่าง – ผู้พิมพ์ – ผู้ตรวจ (ไม่มีผู้ทาน)

๓. ถ้าหนังสือที่เป็นเอกสารสิทธิตามกฎหมาย หรือหนังสือส าคัญที่แสดง เอกสารสิทธิสูญหาย ให้ดำเนินการแจ้งความต่อ (พนักงานสอบสวน)

๔. หนังสือเวียน คือหนังสือที่มีถึงผู้รับเป็นจานวนมากมีใจความอย่างเดียวกันให้เพิ่มตัวพยัญชนะ ว

๕. หนังสือราชการปกติทำ ๓ ฉบับ มีต้นฉบับ ๑ ฉบับ และสำเนาคู่ฉบับ ๒ ฉบับ

สาระสำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘) มีสาระดังนี้

๑. เพิ่มนิยามศัพท์ ของ อิเล็กทรอนิกส์ คือ การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กตรอน ไฟฟ้าคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกันและให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็กหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆเช่นว่านั้นระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ คือ การรับส่งข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือผ่านระบบสื่อสารด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์บุคคลภายนอก

๒. เพิ่มความหมายของหนังสือราชการ คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่

๑. หนังสือที่มีไปมาระหว่างส่วนราชการ

๒. หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือที่มีไปถึง

๓. หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือบุคคลภายนอกมีมาถึงส่วนราชการ

๔. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ

๕. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ

๖. ข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือที่ได้รับจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

๓. การส่งหนังสือที่มีชั้นความลับ ในชั้นลับหรือลับมาก ด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้ใช้งานหรือผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้าถึงเอกสารลับ แต่ละระดับ เป็นผู้ส่งผ่านระบบการ รักษาความ ปลอดภัย โดยให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

ข. การปฏิบัติงานธุรการ (สารบรรณ) ในสำนักงาน

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับเอกสาร (งานสารบรรณเป็นส่วนหนึ่งงานธุรการ) ในสำนักงาน ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้กลุ่มอำนวยการเป็นศูนย์กลางการบริหารงานเอกสารราชการ เพราะกลุ่มอำนวยการจะเป็นศูนย์กลางของหนังสือราชการทุกเรื่อง ในหน่วยงานของกลุ่มต่างๆ ควรมีผู้รับผิดชอบหนังสือราชการ

๒. จัดให้มีการฝึกอบรมผู้รับผิดชอบงานด้านนี้ ในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติในเรื่องการรับ– ส่ง การจัดทำการเก็บรักษา การยืม การทำลายหนังสือราชการ

๓. กลุ่มอำนวยการเป็นศูนย์ประสานงานด้านหนังสือราชการ งานธุรการของกลุ่มงานทุกกลุ่ม

๔. ควรใช้ระบบคอมพิวเตอร์ด าเนินการจะเกิดความรวดเร็ว ตรวจสอบได้ง่าย

๕. ควรมีการประเมินผลการท างานเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น

การปฏิบัติงานธุรการในสำนักงานมีรายละเอียดกระบวนการดำเนินการดังนี้

๑. การรับ – ส่ง หนังสือราชการ

การรับ – ส่ง หนังสือราชการ เป็นเรื่องความรวดเร็ว ถูกต้อง เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ควร จัดระบบการรับส่งที่ทันสมัย ปลอดภัย การใช้ระบบ E-mail หรือการใช้คอมพิวเตอร์ สนับสนุนการดำเนินการ แต่ยึด หลักการระบบที่ทันสมัย ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดกำลังคน มีหลักฐานการดำเนินงานที่ ถูกต้องจำแนกความ เร่งด่วน ตรวจสอบได้ การรับ – ส่ง หนังสือราชการ ถ้าจะดี ควรดำเนินการดังนี้

๑. การออกแบบการรับส่ง ให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงาน ของหน่วยงาน หรือสถานศึกษา รวดเร็ว

๒. การจัดระบบ E-mail E-office E-filling สนับสนุนการดำเนินงานในหน่วยงาน เพราะ รวดเร็ว

๓. รับ – ส่ง ตามระบบที่ออกแบบไว้

๔. ประเมินผลการทำงาน เป็นระยะเพื่อพัฒนาระบบงาน

๒. การทำหนังสือราชการ

การทำหนังสือราชการ หมายความรวมถึง การคิด ร่าง แต่ง พิมพ์ ท าสำเนา ผู้จัดทำหนังสือราชการ ต้องคิด ทำไปทำมา (ความจำเป็น) ใครใช้เอกสารนั้น อะไร (ควรใช้เอกสารประเภทใด จดหมายราชการบันทึก ข้อความ) อย่างไร (วิธีการจัดส่งที่เหมาะสม) ที่ไหน (ส่งไปที่ใด เพื่อปฏิบัติงาน หรือหลักฐาน) เมื่อใด (จัดท าเสร็จ เมื่อใด) การท าหนังสือราชการแต่ละเรื่อง ควรมีหลักยึดในการทำ

การทำหนังสือราชการ มีหลักให้คิด มีคุณค่า น่าอ่าน คือ

๑. มีความถูกต้อง ตัวสะกด การันต์ วรรคตอน ไวยากรณ์ ถูกความนิยม

๒. ได้สาระสมบูรณ์ทุกใจความ ชัดเจน กะทัดรัด ไม่วกวน

๓. การจัดลำดับความดี แต่ละวรรคตอนมีเอกภาพ

๔. เนื้อความทั้งหมด กลมกลืน สัมพันธ์กัน ตรงประเด็นเน้นจุดที่ต้องการ

๕. สุภาพมีความเหมาะสม

การทำหนังสือราชการ ควรยึดแนวทาง ดังนี้

๑. ศึกษาระเบียบงานสารบรรณ และแนวทางดังกล่าวข้างต้น

๒. ออกแบบหนังสือราชการที่ใช้ ทำเป็นแบบฟอร์ม หรือหนังสือราชการรูปแบบต่างๆ

๓. ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เช่น E-mail E-office E-filling มาช่วยด าเนินการ

๔. ออกแบบการจัดพิมพ์ การทำสำเนาหนังสือ ที่ใช้เป็นประจำเพราะในการทำหนังสือราชการบาง เรื่อง เพียงแต่พิมพ์ข้อความเพิ่มเท่านั้นเอง ยึดหลักถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด มี

ความคุ้มค่า

๕. จัดบุคลากรการรับผิดชอบในการทำหากงานล้นมือ จ้างบุคลากรภายนอก รับไปจัดทำ ผู้รับหน้าที่ (เจ้าภาพ) ทำเพียงการตรวจสอบให้เป็นไปตามแบบแผนของทาราชการ

๖. ประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ เพื่อการพัฒนางาน

๓. การจัดเก็บหนังสือราชการ(ภาคผนวก)

การดำเนินการจัดเก็บหนังสือราชการ ควรเริ่มตั้งแต่ ศึกษาวิเคราะห์ การจัดเก็บเอกสารที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน สำรวจว่ามีเอกสารใดบ้างที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติงาน ควรเก็บไว้ในบริเวณที่ใช้ทำงานประจำเอกสารที่ไม่ได้ ใช้บ่อย หรือปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว ควรส่งไปจัดเก็บ แต่ก็ต้องสามารถค้นหาได้ เมื่อครบเวลาตามกำหนด ควรเสนอ ทำลาย

วิธีการจัดเก็บหนังสือราชการ สามารถเก็บได้หลายวิธี ได้แก่ เก็บตามตัวอักษร เก็บตามภูมิประเทศ เก็บตามตัวเลข เก็บตามเรื่องราว เก็บตามวันที่

การดำเนินการจัดเก็บหนังสือราการ มีแนวปฏิบัติดังนี้

๑. หาเวลาจัดแฟ้ม เอกสารให้เรียบร้อย เป็นปัจจุบัน

๒. อย่าเก็บข้อมูลที่ไม่มีประโยชน์ เก็บเฉพาะที่สำคัญ จำเป็นเท่านั้น ทำลายเอกสารที่ไม่ใช้

๓. แบ่งงานเป็นเรื่องๆ ถ้าทำทุกสิ่งในเวลาเดียวกันไม่ได้ แบ่งเป็นเรื่องๆ ทำให้เสร็จเป็นเรื่องๆ

๔. สำรวจรายการที่ต้องจัดทำเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง

๕. ทำและลงวันที่ไว้แยกพิมพ์ออกเป็นเดือนๆ บันทึกเวลาการดำเนินการ ระบุวันที่เสร็จงาน

๖. ลงมือทำงาน ติดตามงาน ทำงานตามรายการที่กำหนด แผนงานควรต้องตรงตามเวลา

๗. จำแนกเอกสารที่ใช้เสมอ เอกสารนานๆ ใช้ เอกสารเสร็จสิ้นแล้ว จำแนกความสำคัญ

๘. จำแนกการจัดเก็บ โดยทำแฟ้มเก็บ แฟ้มยืม ทำบัตรแต่ละประเภท เพื่อสะดวกในการใช้

๑๑. จัดเก็บหนังสือราชการ ให้สอดคล้องกับระบบการรับ ส่ง การจัดทำ และระบบการจัดเก็บสากล

๑๒. ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการดำเนินการ รวดเร็ว เป็นระเบียบและสะดวกในการค้นหา

๑๓. จัดเก็บหนังสือราชการตามที่ออกแบบไว้และระบบการจัดเก็บแบบสากล

๑๔. ประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ เพื่อการพัฒนา

๔. การให้ยืมหนังสือราชการ

หนังสือราชการ เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวพันกันของหน่วยงานต่างๆ หน่วยงานเป็นเจ้าของหนังสือ ราชการ ก็มีภารกิจในการจัดเก็บ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวพันก็มีความจ าเป็นต้องใช้ต้องยืมหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ เจ้าของก็กลัวหาย ฝ่ายยืมก็ต้องการใช้ จ าเป็นต้องจัดให้มีระบบการยืม ทีมีความสะดวกในการให้ยืม สามารถติดตาม กลับคืนมาได้ หลักการให้ยืมหนังสือราชการมีดังนี้

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องใด ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวพันกัน ยืมหนังสือ ราชการไปได้ โดยมีวิธีการควบคุม ทวงถามเมื่อถึงเวลา

๒. การยืมหนังสือราชการควรยืมเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้แบบฟอร์มของทางราชการ หรือ หน่วยงานเจ้าของหนังสือเป็นผู้จัดท า

๓. ผู้ให้ยืม ควรเก็บหลักฐานการยืมไว้ เมื่อหนังสือราชการหายจะสามารถติดตามได้

๔. การให้ยืมอาจท าเป็นส าเนาหนังสือราชการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยที่มีอำนาจในการดำเนินงาน

๕. ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกดูหรือทำสำเนาหนังสือราชการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินงาน

๖. ถ้าผู้ยืมไม่ส่งหนังสือราชการ ส่งใบเตือน ถ้ายังไม่ส่งคืน ให้รายงานผู้บังคับบัญชา

๗. เมื่อกำหนดหลักเกณฑ์แล้ว ดำเนินการตามหลักการที่กำหนด

๘. ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อการพัฒนา

๕. การทำลายหนังสือราชการ

การทำลายหนังสือราชการควรดำนินการ ดังนี้

๑. หนังสือราชการที่ควรทำลาย หมายถึง เอกสารที่ไม่มีค่า ไม่มีความจำเป็นต้องใช้อีกหรือไม่มี กฎหมายบังคับให้ต้องเก็บไว้

๒. ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นปี สำรวจหนังสือราชการที่หมดอายุการเก็บรักษา ดำเนินการเก็บรักษา โดยใช้ ระบบคอมพิวเตอร์

๓. จัดทำบัญชีขออนุมัติคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อทำลาย

๔. ส่งบัญชีการขอทำลายไปกองจดหมายเหตุแห่งชาติ

๕. ดำเนินการทำลายตามที่ไดรับอนุมัติ

แนวทางการปฏิบัติงานสารบัญและงานธุรการ

การรับ เอกสาร

๑. การรับเอกสารด้วยระบบ (Online)

๑.๑ ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

๑.๒ ระบบสำนักงานอัจฉริยะ (Smart Office) ของสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

๒. รับเอกสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

๓. รับเอกสารทางไปรษณีย์

๔. รับเอกสารทางเครื่องโทรสาร (FAX)

๕. ออกเลขรับในทะเบียนหนังสือรับ

การส่งเอกสาร

๑. ส่งเอกสารด้วยระบบ (Online)

๑.๑ ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

๑.๒ ระบบสำนักงานอัจฉริยะ (Smart Office) ของสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

๒. รับเอกสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

๓. รับเอกสารทางไปรษณีย์

๔. รับเอกสารทางเครื่องโทรสาร (FAX)

๕. ออกเลขรับในทะเบียนหนังสือรับ

การเสนอหนังสือ

๑. เรื่องที่รายงานเพื่อทราบและไม่มีเอกสารแนบคืนเพื่อเก็บเป็นหลักฐาน ให้รายงานตรงไปที่ทุกคนโดยไม่ ต้องเสนอผ่านผู้อำนวยการศูนย์ฯ และไม่ต้องลงทะเบียนรับ-ส่งเอกสาร
เรื่องด่วน ด่วนมาก ด่วนที่สุด ให้แยกปฏิบัติโดยเร็วและรีบเสนอขึ้นไปทันที โดยส่งทาง E-mail ได้

๒. เรื่องที่เสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณา บันทึก สั่งการ ลงชื่อ และต้องเก็บไว้เป็นหลักฐาน ให้ ลงทะเบียนรับ-ส่ง เอกสารเมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้ว ให้ส่งเรื่องคืนเพื่อดำเนินการทันที

การส่งและการรับ

๑. การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงาน ต้องบรรจุซองหรือภาชนะทึบแสงสองชั้นอย่างมั่นคง

๒. บนซองหรือภาชนะนั้นชั้นในให้จ่าหน้าระบุเลขที่หนังสือน าส่งชื่อและต าแหน่งผู้รับและหน่วยงานผู้ส่ง พร้อมทั้งแสดงเครื่องหมายแสดงชั้นความลับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

๓. บนซองหรือภาชนะนั้นชั้นนอกให้จ่าหน้าระบุข้อความเช่นเดียวกับซองหรือภาชนะชั้นในแต่ไม่ต้องติ เครื่องหมายแสดงชั้นความลับใดๆ

๔. ห้ามระบุชั้นความลับและชื่อเรื่องไว้ในใบตอบรับ แต่ให้ระบุเลขที่หนังสือ ส่ง วัน เดือน ปี จำนวนหน้าและ หมายเลขฉบับไว้ในใบตอบรับดังกล่าว และเก็บรักษาไว้จนกว่าจะได้รับคืนหรือยกเลิกชั้นความลับหรือทำลายข้อมูล ข่าวสารลับนั้นแล้ว

๕. ในกรณีเจ้าหน้าที่สารบรรณทราบว่าข้อมูลข่าวสารที่รับไว้เป็นข้อมูลข่าวสารลับ ให้รีบส่งข้อมูลข่าวสารลับ ดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนข่าวสารลับ

๖. ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลงชื่อในใบตอบรับแล้วคืนใบตอบรับนั้นแก่ผู้นำส่งหรือจัดส่งใบตอบรับคืน แก่หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้นำส่ง และลงทะเบียนข้อมูลสารลับก่อนที่จะดำเนินการอย่างอื่น

การลงชื่อแทน

๑. ผู้ลงชื่อแทนจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน รักษาราชการแทน หรือรักษาการในตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายก าหนด ให้ใช้ค าว่าแทน แล้วให้ลงนามต าแหน่งของเจ้าของหนังสือต่อท้ายคำดังกล่าว

๓. ปฏิบัติราชการแทน ใช้ในกรณีผู้ด ารงต าแหน่งนั้นมอบอ านาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชกรแทนโดยทำเป็นหนังสือ

๔. รักษาราชการแทน ใช้ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้

๕. รักษาการในตำแหน่ง ใช้ในกรณีตำแหน่งข้าราชการว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

ขั้นตอนการปฏิบัติงานธุรการ

๑. คัดแยกหนังสือที่ลงทะเบียนรับ ตามสายงาน แล้วให้หัวหน้างานบันทึกให้ความเห็นแล้วจึงเสนอ ตามลำดับขั้นสายการบังคับบัญชา

๒. การรับหนังสือภายใน เมื่อได้รับหนังสือแล้วให้งานธุรการปฏิบัติตามที่กล่าวข้างต้นโดยอนุโลม

๓. ต้นเรื่องส่งเอกสารที่งานธุรการ

๔. ธุรการตรวจความเรียบร้องของเอกสาร

๕. ถ้าเรื่องไม่เรียบร้องหรือเอกสารไม่ครบให้กลับไปแก้ไขก่อนแล้วจึงมาส่งใหม่

๖. งานธุรการรับเรื่องเสนอตามงานต่างๆ

๗. งานธุรการผ่านเรื่องเพื่อเสนอ มี ๒ กรณี ได้แก่

- เรื่องแก้ไขให้คืนเอกสารให้แก่ต้นเรื่อง
- เรื่องที่ยังไม่สิ้นสุดให้เสนอตามล าดับชั้น

๘. เสนอแฟ้มต่องานฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- งานธุรการ
- งานการเงิน

– งานฝึกอบรม

– งานพัสดุ

๙. เรื่องที่ยังไม่สิ้นสุดให้ดำเนินการต่อไป จนกว่าจะสิ้นสุดการดำเนินงาน

การส่งหนังสือ

๑. ให้เจ้าของเรื่องตรวจสอบความเรียบร้อยของหนังสือ รวมทั้งสิ่งที่จะส่งไปด้วยให้ครบถ้วน และส่งเรื่องที่ งานธุรการ

๒.งานธุรการตรวจสอบความเรียบร้อยของหนังสืออีกครั้งหนึ่งว่าเอกสารครบถ้วนหรือไม่ หรือข้อความที่ พิมพ์มาตีผิดตรงไหนบ้าง ก็จะส่งคืนให้แก้ไข

๓. งานธุรการลงทะเบียนหนังสือส่ง วันที่ เดือน พ.ศ. ให้ลงวันเดือนปีที่ลงทะเบียน

๔. เลขทะเบียนหนังสือส่ง ให้ลงลำดับของทะเบียนหนังสือส่ง

๕. ที่ให้ลงรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำของส่วนราชการเจ้าของเรื่องทับเลขที่หนังสือออกในหนังสือทีจะส่งออก

๖. ลงวันที่ ให้ลงวัน เดือน ปีที่จะส่งหนังสือนั้นออก

๗. จาก ให้ลงตำแหน่งเจ้าของหนังสือ หรือชื่อส่วนราชการ

๘. ถึง ให้ลงตำแหน่งของผู้ที่หนังสือนั้นมีถึง หรือถ้าไม่มี หรือไม่ทราบให้ใช้ชื่อส่วนราชการ

๙. เรื่อง ให้ลงชื่อเรื่องของหนังสือฉบับนั้น ในกรณีที่ไม่มีชื่อเรื่องให้ลงสรุปเรื่องย่อจากหนังสือที่ส่งมา

๑๐. ลงเลขที่และวันเดือนปีในหนังสือทีจะส่งออกทั้งในต้นฉบับ และสำเนาคู่ฉบับให้ตรงกับเลขทะเบียนส่งและวันเดือนปีในทะเบียนหนังสือส่ง

การปฏิบัติงานด้านการประชุม

การประชุม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป ได้มากระทำกิจกรรมสื่อข้อความร่วมกัน อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ต้องตรงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน

การประชุมที่มีสิทธิผล

๑. บรรลุวัตถุประสงค์ของการประชุม

๒. มติของที่ประชุมต้องสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผล

๓. ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่พึงพอใจในการประชุมนั้น

๔. ใช้เวลาและงบประมาณอย่างประหยัด และเหมาะสมกับการประชุม

ขั้นตอนการประชุม

๑. เตรียมการประชุม

๒. นัดผู้เข้าร่วมประชุม

๓. ดำเนินการประชุม

๔. ผลการประชุม

ประเภทของการประชุม

๑. การประชุมเพื่อแจ้งให้ทราบ

๒. การประชุมเพื่อขอความคิดเห็น

๓. การประชุมเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

๔. การประชุมเพื่อหาข้อยุติ หรือเพื่อแก้ปัญหา

๑. การประชุมเพื่อแจ้งให้ทราบ

วัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งคำสั่ง

เพื่อชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีปฏิบัติ

เพื่อแถลงผลงาน หรือความก้าวหน้าของงาน

๒. การประชุมเพื่อขอความคิดเห็น

วัตถุประสงค์ เพื่อฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อประธานหรือผู้เกี่ยวข้องจะนำไปประกอบการตัดสินใจ

๓. การประชุมเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

วัตถุประสงค์ เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันซึ่งผูกพันการกระทำของผู้เข้าร่วมประชุม

๔. การประชุมเพื่อหาข้อยุติ หรือเพื่อแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์ ผู้เข้าร่วมประชุมมีความทัดเทียมกันในการแสดงข้อคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติหรือหาทาง แก้ปัญหา

บทบาทของประธาน

ก่อนการประชุม

๑. ร่วมกับเลขานุการกำหนดระเบียบวาระ

๒. ศึกษารายละเอียดของระเบียบวาระ

๓. กำหนดแนวทางหรือเกณฑ์ในการดำเนินการประชุม

ขณะประชุม

๑. กล่าวเปิดประชุมและสร้างบรรยากาศที่ดี

๒. ระบุประเด็นที่จะให้ที่ประชุมทราบ แจ้งด้วยว่าเป็นการประชุมประเภทไหน

๓. กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น

๔. ควบคุมให้ที่ประชุมอยู่ในประเด็น

๕. คอยสรุปประเด็นหรือมติที่ประชุม

๖. กล่าวปิดประชุม

<u>ภายหลังการประชุม</u>

๑. ร่วมมือกับเลขานุการ ตรวจร่างมติที่ประชุม

๒. ติดตามให้มีการปฏิบัติตามมติที่ประชุม

บทบาทของเลขานุการ

<u>ก่อนการประชุม</u>

๑. ร่วมกับประธานจัดระเบียบวาระ

๒. เตรียมข้อมูล เพื่อแจกล่วงหน้าให้ผู้เข้าร่วมประชุม

๓. เป็นผู้สรุปประเด็นให้ที่ประชุมพิจารณา

๔. จัดเตรียมสถานที่ประชุม

๕. เตือนผู้เข้าประชุมก่อนถึงเวลาประชุม

<u>ขณะประชุม</u>

๑. ดูแลความเรียบร้อยของที่ประชุม

๒. ช่วยเหลือประธานในการแจ้งระเบียบวาระในการประชุม

๓. เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดประกอบระเบียบวาระ

๔. ช่วยประธานท าการสรุปมติของที่ประชุม

๕. จดบันทึกการประชุม

<u>ภายหลังการประชุม</u>

๑. ร่างมติที่ประชุมเพื่อเสนอประธาน

๒. เวียนมติของที่ประชุมเพื่อผู้ผ่านร่วมประชุมแก้ไข หรือลงนาม

๓. ร่วมมือกับประธานเพื่อให้มีการปฏิบัติตามมติ

บทบาทของสมาชิกผู้เข้าประชุม

<u>ก่อนการประชุม</u>

๑. ศึกษาระเบียบวาระของการประชุม

๒. ทาการศึกษา และเตรียมตัวประชุมตามวาระต่างๆ

๓. เข้าร่วมประชุมตามเวลาที่นัด

<u>ขณะประชุม</u>

๑. แสดงบทบาทให้สอดคล้องกับระเบียบวาระและประเภทของการประชุม

๒. ต้องรักษาบรรยากาศของที่ประชุม

๓. ต้องพร้อมที่จะรับมอบหมายงานตามมติที่ประชุม

๔. ต้องพร้อมที่จะยอมรับมติของที่ประชุม

<u>ภายหลังการประชุม</u>

๑. ต้องตรวจร่างรายงานการประชุม

๒. ต้องพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติตามมติที่ประชุมอย่างจริงจัง

ภาคผนวก

การพิมพ์หนังสือราชการด้วยโปรแกรม Microsoft Word

การพิมพ์หนังสือราชการภาษาไทย การจัดทากระดาษตราครุฑและกระดาษบันทึกข้อความ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Word ให้จัดทาให้ถูกต้องตามแบบของกระดาษตราครุฑ (แบบที่ ๒๘) และแบบของกระดาษบันทึกข้อความ (แบบที่ ๒๙) ท้ายระเบียบสานักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

ที่ นร ๐๑๐๔/

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

(วัน เดือน ปี)

เรื่อง .....

เรียน .....

อ้างถึง ..... (ถ้ามี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ..... (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

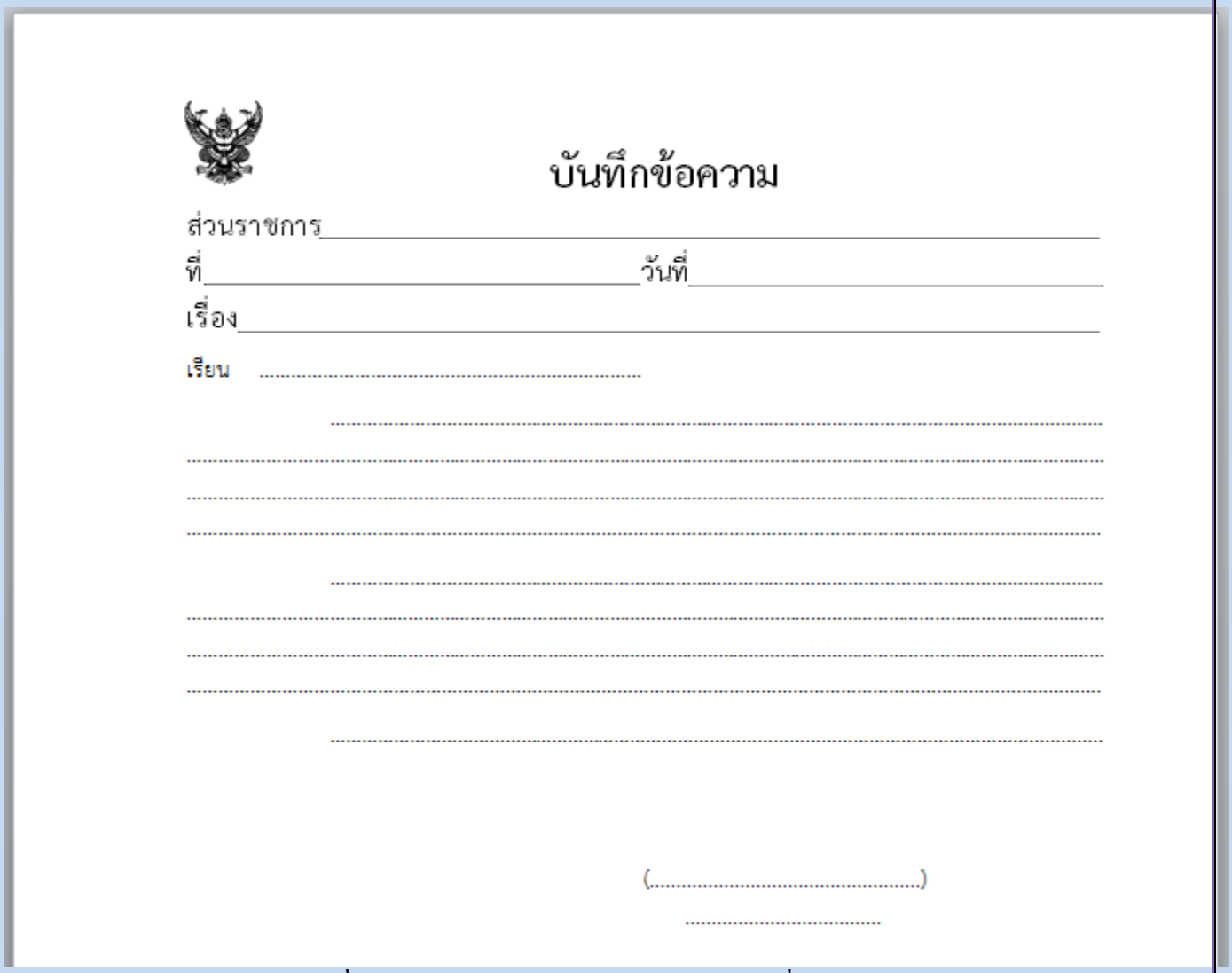
.....

.....

.....

ขอแสดงความนับถือ

รูปที่ ๑ แบบของกระดาษตราครุฑ (แบบที่ ๒๘)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ_____

ที่_____วันที่_____

เรื่อง_____

เรียน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

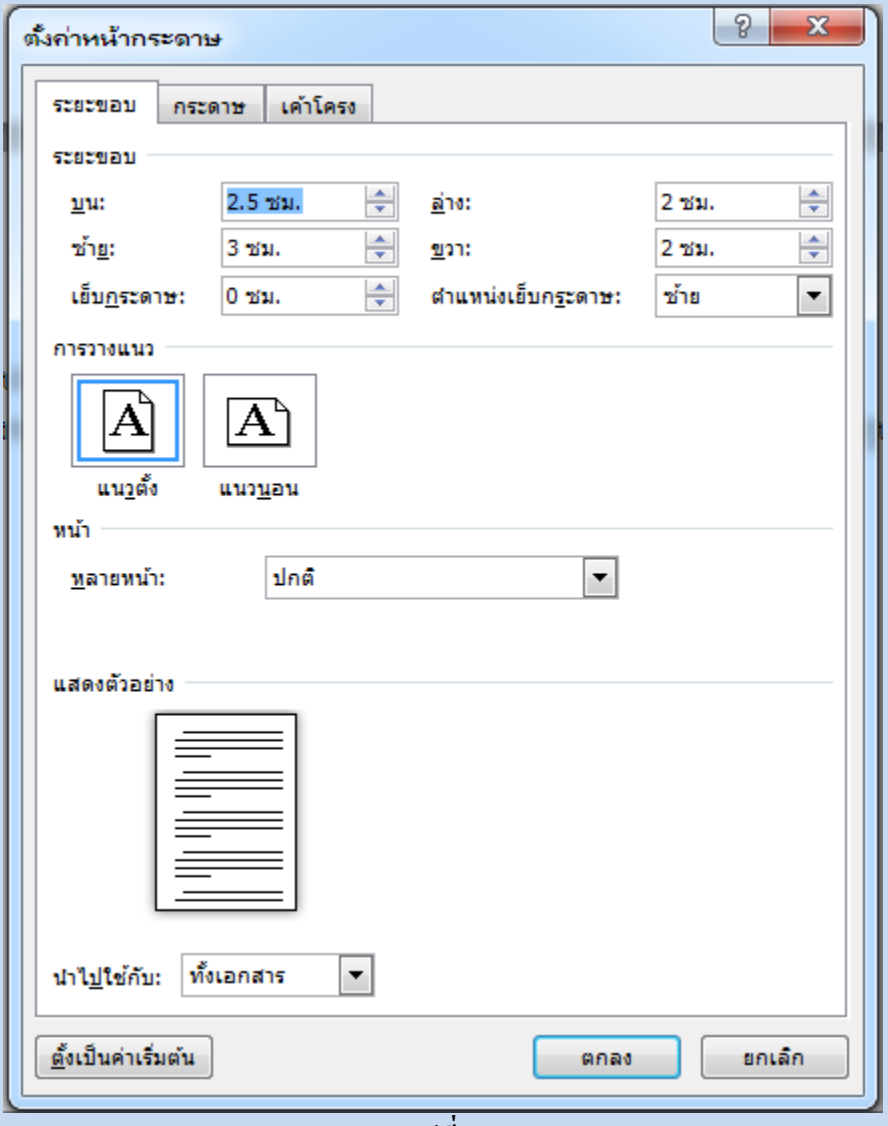
.....

รูปที่ ๒ แบบของกระดาษบันทึกข้อความ (แบบที่ ๒๙)

1. การตั้งค่าในโปรแกรมการพิมพ์

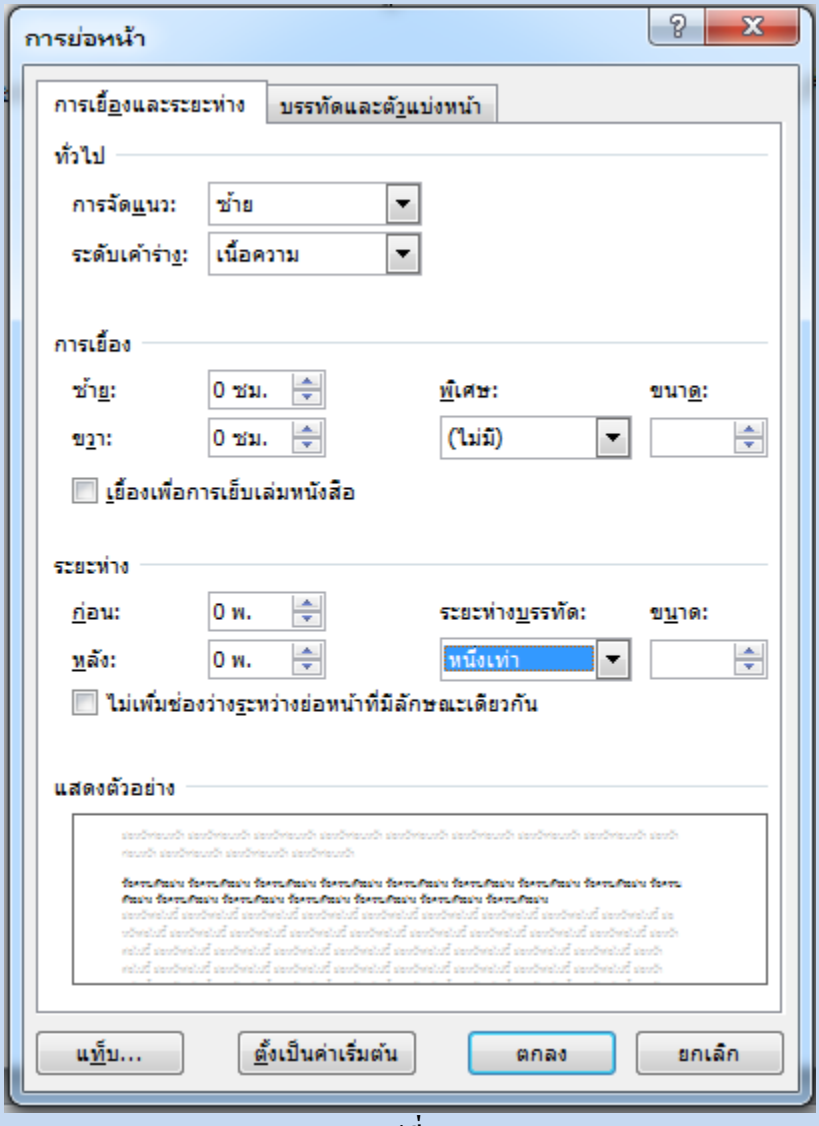
1.1 การตั้งระยะขอบหน้ากระดาษ

- ขอบซ้าย 3 เซนติเมตร ขอบขวา 2 เซนติเมตร
- ขอบบน 2.5 เซนติเมตร ขอบล่างประมาณ 2 เซนติเมตร ตามรูปที่ 3

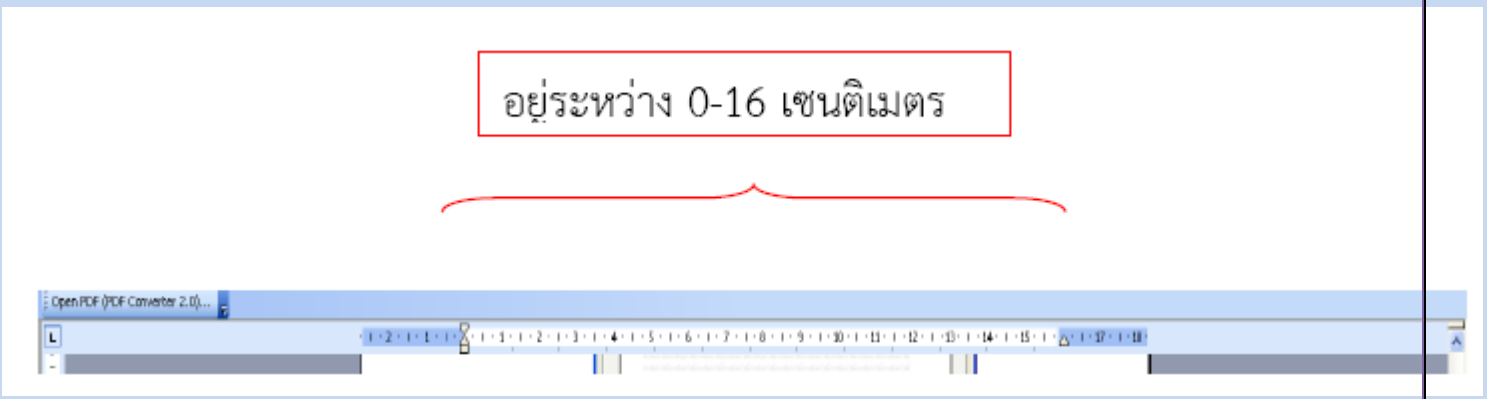
รูปที่ 3

๑.๒ การตั้งระยะบรรทัด ให้ใช้ค่าระยะบรรทัดปกติ คือ ๑ เท่า หรือ Single ตามรูปที่ ๔

รูปที่ ๔

1.3 การกั้นค่าไม้บรรทัดระยะการพิมพ์ อยู่ระหว่าง 0 – 16 เซนติเมตร (หน้ากระดาษ เอ 4 เมื่อตั้งระยะขอบซ้าย 3 เซนติเมตร ขอบขวา 2 เซนติเมตร จะเหลือพื้นที่สาหรับการพิมพ์ มีความกว้าง 16 เซนติเมตร) ตามรูปที่ 5

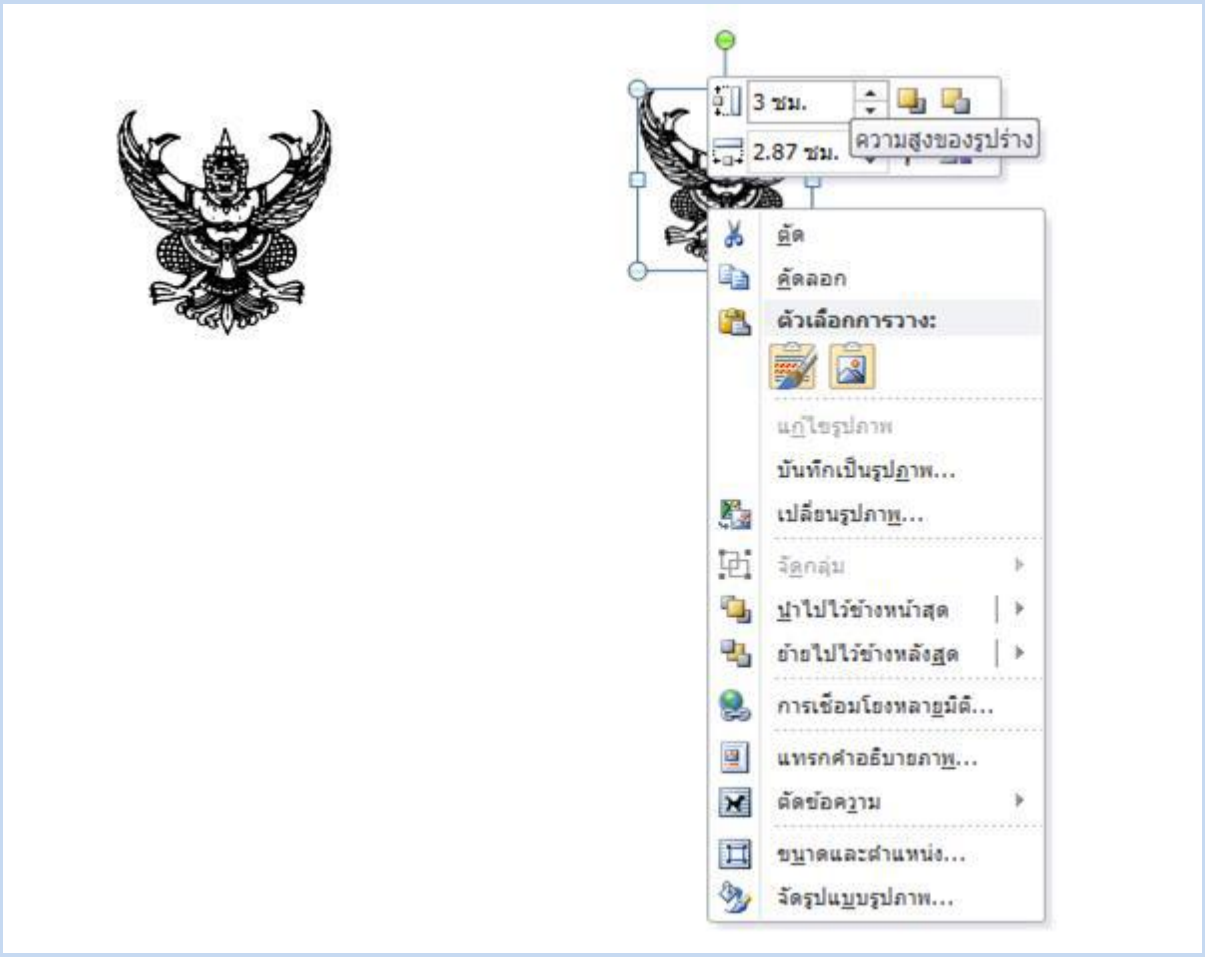

รูปที่ ๕

2. ขนาดตราครุฑ

2.1 ตราครุฑสูง 3 เซนติเมตร ใช้สาหรับการจัดทากระดาษตราครุฑ การวางตราครุฑ ให้วางห่างจากขอบกระดาษบน ประมาณ 2.5 เซนติเมตร (ชิดขอบบน)

2.2 ตราครุฑสูง 1.5 เซนติเมตร ใช้สาหรับการจัดทากระดาษบันทึกข้อความ การวางตราครุฑ ให้วางห่างจากขอบกระดาษบนประมาณ 2.5 เซนติเมตร (ชิดขอบบนด้านซ้าย) ตามรูปที่ 6

รูปที่ ๖

3. การพิมพ์หนังสือภายนอก

3.1 ใช้รูปแบบตัวพิมพ์ไทยสารบรรณ (ฟอนต์ TH SarabunIT9) ขนาด 16 พอยท์

3.2 การพิมพ์ “ที่” และ “ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ” ให้พิมพ์ตรงกับแนวเท้าของตราครุฑ

3.3 การพิมพ์ชื่อเดือน ให้ตัวอักษรตัวแรกอยู่ตรงกับแนวเท้าขวาของตราครุฑ

3.4 การพิมพ์เรื่อง คาขึ้นต้น อ้างถึง สิ่งที่ส่งมาด้วย ให้มีระยะบรรทัดระหว่างกันเท่ากับระยะบรรทัดปกติ และเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 6 พอยท์ (1 Enter + Before 6 pt)

3.5 การย่อหน้าข้อความภาคเหตุ ภาคความประสงค์ และภาคสรุป ให้มีระยะย่อหน้าตามค่าไม้บรรทัดระยะการพิมพ์เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร

3.6 การพิมพ์คาลงท้าย ให้พิมพ์ตัวอักษรตัวแรกอยู่ตรงกับแนวกึ่งกลางของตราครุฑ และห่างจากบรรทัดสุดท้ายของภาคสรุปเท่ากับระยะบรรทัดปกติ และเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 12 พอยท์ (1 Enter + Before 12 pt)

3.7 การพิมพ์ชื่อเต็มของเจ้าของหนังสือ (ชื่อ สกุล) และตาแหน่ง เว้นระยะบรรทัดการพิมพ์ 3 บรรทัด (4 Enter) ให้ถือคาลงท้ายเป็นหลัก โดยให้อยู่กึ่งกลางซึ่งกันและกัน ในกรณีที่ต้องพิมพ์ตาแหน่ง 2 บรรทัด ระหว่างบรรทัดให้ใช้ระยะ 1 Enter

3.8 ระยะระหว่างตาแหน่ง กับส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ให้เว้นบรรทัดการพิมพ์ 3 บรรทัด (4 Enter) จากตาแหน่งเจ้าของหนังสือ หรือให้พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่ที่เหลืออยู่ในหน้ากระดาษนั้น โดยสามารถเลือกใช้ระยะบรรทัด 1 Enter หรือ 1 Enter + Before 6 pt หรือ 2 Enter ได้ตามความเหมาะสม

แบบหนังสือภายนอก

๒.๕ ซม.

สูง ๓ ซม.

ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑๑๘/

ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ
ที่ตั้ง และรหัสไปรษณีย์

(๑ Enter)

(๑ Enter + Before ๖ pt)

เดือน ปี

(๑ Enter + Before ๖ pt)

เรื่อง .....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

เรียน .....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

อ้างถึง ..... (ถ้ามี)

(๑ Enter + Before ๖ pt)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ..... (ถ้ามี)

(๑ Enter + Before ๖ pt)

(ย่อหน้า ๒.๕ ซม.) ภาคเหตุ.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

๓ ซม.

ภาคความประสงค์.....

๒ ซม.

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

.....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ภาคสรุป.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

(๑ Enter + Before ๑๒ pt)

ขอแสดงความนับถือ

(๔ Enter)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดุลย์ ไทรเล็กทิม)
รองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการจังหวัดหนองบัวลำภู

(๔ Enter)

ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง
โทร. ๐ ๔๒๓๑ ๔๒๙๑
โทรสาร ๐ ๔๒๓๑ ๔๒๙๐
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (ถ้ามี)
สำเนาส่ง (ถ้ามี)

หมายเหตุ
๑ Enter = ๑ เท่า หรือ Single ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจปรับระยะเป็น ๑.๐๕ pt หรือ ๑.๑ pt ได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงามและรูปแบบของหนังสือเป็นสำคัญ

๒ ซม.

4. การพิมพ์หนังสือภายใน

4.1 ใช้รูปแบบตัวพิมพ์ไทยสารบรรณ (ฟอนต์ TH SarabunIT9) ขนาด 16 พอยท์

4.2 การพิมพ์ส่วนหัวของแบบบันทึกข้อความ

4.2.1 คาว่า "**บันทึกข้อความ**" พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 24 พอยท์ และปรับค่าระยะบรรทัดจาก 1 เท่า เป็นค่าแน่นอน (Exactly) 35 พอยท์

4.2.2 คาว่า "**ส่วนราชการ วันที่ เรื่อง**" พิมพ์ด้วยอักษรตัวหน้า ขนาด 20 พอยท์

4.2.3 การพิมพ์คาว่า "**วันที่**" ให้พิมพ์ตรงกับตัวอักษร "ข" และให้พิมพ์ตัวอักษรตัวแรกของชื่อเดือน ตรงกับแนวหลังของตัวอักษร "ม" ของคาว่า "**บันทึกข้อความ**" (ดูแบบฟอร์มประกอบ)

4.2.4 ใช้จุดไข่ปลาแสดงเส้นบรรทัดที่เป็นช่องว่างหลังคา **ส่วนราชการ ที่ วันที่** และ **เรื่อง**

4.3 การพิมพ์คาขึ้นต้น ให้มีระยะบรรทัดห่างจากเรื่องเท่ากับระยะบรรทัดปกติและเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 6 พอยท์ (1 Enter + Before 6 pt)

4.4 การย่อหน้าข้อความ ให้มีระยะย่อหน้าตามค่าไม้บรรทัดระยะการพิมพ์ เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร

4.5 การพิมพ์ชื่อเต็มในวงเล็บ (ชื่อ สกุล) ให้พิมพ์อยู่ในแนวกึ่งกลางกระดาษ เว้นระยะบรรทัดการพิมพ์ 3 บรรทัดปกติ (4 Enter) จากบรรทัดสุดท้ายของข้อความ และการพิมพ์ตาแหน่ง ให้พิมพ์อยู่กึ่งกลางซึ่งกันและกัน ในกรณีที่ต้องพิมพ์ตำแหน่ง 2 บรรทัด ระหว่างบรรทัดให้ใช้ระยะ 1 Enter

4.6 จานวนบรรทัดในแต่ละหน้าให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับจำนวนข้อความ

๒.๕ ซม.

๘

สูง ๑.๕ ซม.

คำแน่นอน (Exactly) ๑๕ pt)

แบบหนังสือภายใน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการฯ จังหวัดหนองบัวลำภู โทร. ๗๑๗๐, ๗๑๗๑

ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑๑๙/ **วันที่** เดือน ปี

เรื่อง ส่งแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

(๑ Enter + Before ๖ pt)

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน

(ย่อหน้า ๒.๕ ซม.) ภาคเหตุ.....

(๑ เท่า หรือ Single)

๓ ซม. ๒ ซม.

ภาคความประสงค์.....

(๑ เท่า หรือ Single)

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ภาคสรุป.....

(๑ เท่า หรือ Single)

(๔ Enter)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดุลย์ ไทรเล็กทิม)

รองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการจังหวัดหนองบัวลำภู

หมายเหตุ

๑ Enter = ๑ เท่า หรือ Single ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจปรับระยะเป็น ๑.๐๕ pt หรือ ๑.๑ pt ได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงามและรูปแบบของหนังสือเป็นสำคัญ

5. **การพิมพ์คาสั่ง / ประกาศ**

5.1 ใช้รูปแบบตัวพิมพ์ไทยสารบรรณ (ฟอนต์ TH SarabunIT9) ขนาด 16 พอยท์

5.2 ระหว่างตัวครุฑกับข้อความให้ใช้ระยะบรรทัด (1 Enter+Before 6 pt) หรือปรับให้ดูว่าสวยงามไม่ชิดหรือห่างจนเกินไป

5.3 หัวเรื่องให้ใช้ค่ากึ่งกลางสาหรับการจัด ให้ใช้เส้นขีดระหว่างหัวเรื่อง (คาสั่ง/ประกาศ) เส้นที่ขีดระยะพอประมาณ

5.4 ระหว่างเส้นขั้นกับภาคเหตุ ให้ใช้ระยะบรรทัด (1 Enter+Before 12 pt)

5.5 การพิมพ์ข้อความภาคเหตุ ภาคความประสงค์ ระยะการพิมพ์เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร และเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 6 พอยท์ (1 Enter+Before 6 pt)

5.6 การพิมพ์ย่อหน้าก่อนย่อหน้าสุดท้าย (ทั้งนี้ตั้งแต่..../จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน) ระยะการพิมพ์ย่อหน้าเท่ากับ 2.5 เซนติเมตร และเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 6 พอยท์ (1 Enter+Before 6 pt)

5.7 การพิมพ์ย่อหน้าสุดท้าย (สั่ง ณ วันที่ ..../ ประกาศ ณ วันที่ ...) ให้ตั้งค่าย่อหน้าเท่ากับ 4 เซนติเมตร และเพิ่มค่าก่อนหน้าอีก 12 พอยท์ (1 Enter+Before 12 pt)

5.8 การพิมพ์คาลงท้าย ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการพิมพ์หนังสือภายนอก

แบบหนังสือคำสั่ง

๒.๕ ซม.

สูง ๓ ซม.

คำสั่งมหาวิทยาลัยวิทยาลัยรามคำแหง
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดหนองบัวลำภู
ที่...../ ๒๕๕๕

เรื่อง .....

(1 Enter+Before 12 pt

(ย่อหน้า ๒.๕ ซม.) ภาคเหตุ.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

๓ ซม. ๒ ซม.

.....

.....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ภาคความประสงค์.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

.....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(๑ Enter + Before ๑๒ pt)

สั่ง ณ วันที่ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(๔ Enter)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดุลย์ ไทรเล็กทิม)
รองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการจังหวัดหนองบัวลำภู

หมายเหตุ
๑ Enter = ๑ เท่า หรือ Single ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจปรับระยะเป็น ๑.๐๕ pt หรือ ๑.๑ pt ได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงามและรูปแบบของหนังสือเป็นสำคัญ

๒ ซม.

๑๑

แบบหนังสือประกาศ

๒.๕ ซม.

สูง ๓ ซม.

ประกาศมหาวิทยาลัยวิทยาลัยรามคำแหง
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดหนองบัวลำภู

เรื่อง .....

(1 Enter+Before 12 pt

(ย่อหน้า ๒.๕ ซม.) ภาคเหตุ.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

๒ ซม.

.....

.....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ภาคความประสงค์.....

(๑ เท่า หรือ Single)

.....

.....

.....

(๑ Enter + Before ๖ pt)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(๑ Enter + Before ๑๒ pt)

สั่ง ณ วันที่ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(๕ Enter)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดุลย์ ไทรเล็กทิม)
รองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการจังหวัดหนองบัวลำภู

หมายเหตุ
๑ Enter = ๑ เท่า หรือ Single ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจปรับระยะเป็น ๑.๐๕ pt หรือ ๑.๑ pt ได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงามและรูปแบบของหนังสือเป็นสำคัญ

๒ ซม.